C17066
1939-1
Lwów, ul. Kurkowa, 14
PT. Bibliotek. Narodowo

Наш Лемко

РІК VI. 40166 Ч. 1 (121)

Львів, 1. січня 1939.
Виходить двічі в місяць.
Адреса: **Львів, ул. Новий Світ ч. 22.**
Телефон ч. 244-67.
NASZ ŁEMKO, LWÓW, UL. NOWY ŚWIAT 22.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ҐР.
Оголошення після умови.
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 зол., Піврічно 1·80 зол., Чвертьрічно 1 зол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

№ Ж-1933

Христос Раждається!

За спільну кращу долю

Кожний, що йому лежить на серці краще майбутнє нашого села, мусить застановитися над господарською розбудовою нашого сільського життя. На ці теми багато пишеться на сторінках усеї преси. Деякі голоси є за тим, щоб із сіл усунути жидів і тоді справа перенаселення буде найкраще розвязана. Це міркування лишаємо осудові наших Читачів, а саме, чи така дорога виведе наше село на кращий шлях? Чи ні.

Друга стежка, яка мала б причинитися до кращого життя в наших селах — це вела б почерез видалення жидів з міст і створення на їх місцях варстатів праці для надвишки робучої сили з села. Над цим способом теж не будемо ширше розводитися; ми не є в спроможности приспішити цей процес видалювання жидів з міст, ані тим самим занятися ширшою пропаґандою за перенаселенням надвишки селян до міста. На це є різні уряди й різні люди.

Врешті, хоч би такий спосіб і вдався, то це було б тільки частинне розвязання перенаселення та безробіття нашого села. Не може нам ніхто закинути, що ми виступаємо, або колинебудь виступали проти мандрівки нашої молоді до міста за рооотою, за наукою, або заробітком, — ми деколи перестеригали нашу молодь із сіл перед невідомими і тим самим загрозливими обставинами в меншім, чи більшім місті. Зате завжди мали ми на увазі добро нашої сільської молоді та журба про безвихідне її положення приневолювала нас часто писати статті на тему, як статися добрим ремісником, як упромисловити наше село та як побороти це жахливе безробіття.

Ми маємо чисту совість, що ми наше завдання якнайкраще сповнювали. І дальше в такій площині й в таких напрямних будемо продовжувати нашу працю.

Але ж і нас зрозумійте Дорогі Читачі, що ми водночас не годні бути особисто поміж Вами та разом з Вами вести праці над кожнобічнім піднесенням рільної культури. Для нас була б найкраща заплата, якщо кожне наше село в горах бодай одну десяту часть сповнило з цього, що всі ми собі взаїмно бажаємо.

І так до найкращих хвилин у житті кожної людини належить це внутрішнє почування, що його праця не йде намарне. Отже ж Молоді Брати — Вас питаємося, що Ви зробили, щоб у минулому році ваша батьківська ріля краще родила? Скільки овочевих дерев засадили ви у ваших садах? Якого ремесла навчалися та з яким успіхом? Чим і як збагачували свій життєвий досвід? Як ви вільні хвилини від робіт використовували? Чим ви причинилися до збільшення народнього майна? Які ваші власні надбання та ваших найблищих? Чи загальне добро мали ви завжди на увазі, чи може особисте? — На цих декілька питань дайте відповідь та чесно й без себеобманювання скажіть виразно: Так, я дещо вже зробив і ще більше зроблю для народнього добра. Я стояв за лядою в кооперативі та за мене не було ані манка, ні боржників. Я чесно працював для рідного села. І чесно заслужив на мою заплату.

Інший, що працював у свого батька, хай скаже: Я не лінувався рано вставати до праці, та останній вертався вечером до хати. Я шаную старенького батька, бо він мене чесно навчив на хліб святий працювати. І ти, бідний наймите, скажи: Мені добре було в моїх господарів; які мої сили — така моя заплата. Я теж виросну на доброго господаря й буду з серцем ставитися до чужої дитини. Мій господар мене любив, як і свого сина.

Коли ж був би між Вами, Молоді Приятелі, такий, що приносив ганьбу своїм батькам і свому селові, ви його браття на добру дорогу справте та гарним приміром кращий шлях йому вкажіть. Даруйте один другому провину, спільні прогріхи забувайте — не по християнському гнів у серці носити. І не завидуйте один одному, тільки спільно брат із братом спільну долю кувайте! Кращу долю нашому народові.

А будемо в згоді при праці жити, шанувати себе взаїмно та чесно сповняти наші громадські обовязки, засядемо ж Любі Сестри й Братя при спільному столі та величаво заспіваємо: Вселенная веселися, Бог від Діви днесь родився... І Господня Правда днесь явилася, земленьку українську радістю наповнила...

— Здоровенькі святкуйте, цього із щирого серця Вам Сестри й Братя бажає **Юліян Тарнович.**

Слово до Матерей

Різдво Христове є великим святом родинної любови й милосердя. В той святочний день кожна дитина, хочби і велика — старша, бажає бути коло своєї матери, всі горнуться до її материнного, доброго серця. Щасливі діти, що мають матері, щасливі матері, що мають біля себе дітей. Та є багато родин, де з Божої волі, не стає сиротам матері, є чимало хатин, де мама плаче за неприявною дитиною. Ось якраз великим і шляхотним перед Богом і народом учинком буде спомогти таких дітей і матерей. Нехай ті нещасні в ті великі свята не почуваються самі. Огорнім їх своїм серцем і любовю. Поділімся, що Бог дав, з тими бідними, може попросім їх до себе на святу вечеру. Сам Бог завітає в таку хатину, і хоч у ній буде бідно, але буде радо та весело, і ангели Божі заспівають над нею: Слава во вишних Богу й мир людям доброї волі.

Христос Раждається!

Усім нашим Сестрам і Братам на Лемківщині, У Франції, Німеччині, Америці, Канаді, Аргентині, Бразилії, Карпатській Україні та в інших сторонах світу БАЖАЄМО ЩАСЛИВИХ І ВЕСЕЛИХ СВЯТ РОЖДЕСТВА ХРИСТОВОГО й Нового Року.

Редакція й Адміністрація Нашого Лемка.

ІЛЮСТРОВАНИЙ СТІННИЙ КАЛЄНДАР „РІДНОЇ ШКОЛИ" НА 1939 РІК розсилаємо з цим числом „Нашого Лемка". Тому, що кошти цього календаря знані, надіємося, що всі Вп. Передплатники й Читачі „Нашого Лемка" самочинно перешлють „Рідній Школі" добровільні датки на покриття коштів друку. Добровільні датки слати на чекове конто П. П. О. ч. 503.624. просто до каси Р. Ш. — Рідна Школа дбає, як рідна мати про краще майбутнє наших дітей, тому не жалійте для Неї датків.

Апост. Нунцій відвідав наших Епископів

Від 13 до 16 ц. м. був у Галичині Нунцій Апостольського Престола Ексц. Ф. Кортезі. Дня 13 ц. м. був Апостольський Нунцій у Львові, де відвідав ВПреосв. Митрополита, наші церкви, монастирі та Духовну Семинарію. Дня 15-го ц. м. був Апост. Нунцій у Станиславові та відвідав Преосв. Епископа Григорія Хомишина, а 16 ц. м. відвідав Епископа Преосв. Йосафата Коциловського в Перемишлі. Всі три наші епископські столиці торжественно витали Достойного гостя, засвідчуючи цим свою вірність для Апостольського Престола. В катедрі св. Юра у Львові Ап. Нунцій у відповідь на привитання Преосв. Йоана Бучка виголосив промову, в котрій між ін. сказав: „Усе захоплений величністю греко-кат. обряду, радію словами В. Ексцеленції, якими передаєте запевнення привязання і вірности Св. Отцеві й Апостольській Столиці". Висказуючи радість, що міг відвідати Митрополита, побачити величаву катедру і стільки вірних, Апостольський Нунцій передав від Св. Отця і від себе благословенство для Епископів, духовенства і вірних. Після цього відправлено короткий Молебен і Суплікацію, в якій Нунцій теж взяв участь. Богослужбу покінчено папським гимном, що його відспівав хор в італійській мові. Перед виїздом до свого постійного осідку в Варшаві Ексц. Нунцій видав отсей заклик до всего населення:

„Зараз від початків моєї місії в Польщі я мав намір відвідати Львів, сей преславний город, який в особливший спосіб притягав мене і своєю історією і своєю культурою і своїм упривілеєним становищем, як столиці трьох архиепископів, які величавою ріжноманітністю своїх достойних пошани обрядів доказують вселенськість римської Церкви, матери й опікунки всіх Церков. Тепер виконуючи мій намір, відчуваю тим більшу радість, бо Св. Отець Пій XI поручив мені се миле завдання висловити всім вірним свою батьківську прихильність, з якою Він ніколи не перестає глядіти на сю частину пастви Ісуса Христа, що її саму і її потреби зблизька пізнав у своїм часі. В глибокому почуванні свого вселенського батьківства, яке випливає з Христового Серця, що Він Його заступає на землі, найвищий Пастир не може глядіти без страху на роздори, противенства і боротьби, які роздирають синів сеї землі, які вже спричинили тільки зла і ще більшим злом загрожують у будуччині. Супроти того зрозуміло, що Пана, люблячи всіх, одиниці і народи без ріжниці Христовою любовю, звертається з повною журбою до населення й усильно його упоминає, щоб зложило на вівтарі спільного добра ненависть і гнів і щоби знайшло добрий спосіб до взаїмного порозуміння. Отже поручає вірне виконування евангельської ради: „Любіться взаїмно", яка зблизила народи до атмосфери братньої любови; вона отворить шлях Царству справедливости, узгляднить права кождого і спонукає шукати розвязки всіх завдань „per arma lucis, caritatis et iustitae" (зброєю світла, любови і справедливости). Св. Отець дуже рахує на побажане успокоєння умів працею світського і монашого клиру, бо праця ся по своїй суті те праця для мира й любови. Бо священики католицької релігії бачать у своїх людях якоїнебудь національности, верстви і партії — душі, відкуплені найдорожчою кровю Ісуса Христа, які вони повинні освятити і спасти".

Правда єдина...

До Всечеснішого Отця Яна Урбана,
Редактора „Оріенсу"
у Варшаві.

Всечесніший Отче Редакторе!

У звязку з Вашим зацікавленням нашою статтею в 18. ч. „Нашого Лемка" під наголовком „Наше становище" та Вашою інтерпретацією у Вашому цінному журналі „Оріенс" (за вересень-жовтень 1938. р.) перш-завсе просимо ввічливо приняти нашу подяку.

Не закриваючи правди, признаємо, що Ваша Всечесність мали б із становища католицької дисципліни повну слушність.

У мерітум порушеної Вами теми, не будемо входити; ми є в найкращій надії, що чейже час і добро Католицької Церкви прикаже всім людям доброї волі спільними зусиллями працювати для єдиного джерела Правди, яким була, є та завжди буде свята Католицька Церква.

Саму ж справу нашого відношення до Апостольської Адміністрації для Лемківщини в цілости оставляємо історії та її мудрому осудові.

Одного тільки не можна збагнути, а саме: Якого ці бідні, але чесні наші Сестри й Брати на Лемківщині допустилися гріху, щоб дарити їх такими добродійствами?... Припустім, що вони могли у своїй несвідомости завинити й поблудити. Але, Всечесніший Отче Редакторе, ми думаємо, що Вам відомі теж чини саме тих людей, які пізніше займали становище в уряді Апостольської Адміністрації, а самі найбільше причинилися до переходу деяких сіл на Лемківщині на московське православя — отже до цього „лемківського гріху".

Якщо направду українська преса й наш часопис в дечому загостро, або у відповідному моменті менше фортунно насвітлювали діяльність окремих осіб, які творили уряд Апостольської Адміністрації, то це було спричинене виключно найкращим синівським привязанням до Святої Греко-Католицької Церкви та робленне в імя добра цієї вітки українського народу, якою саме є Лемки.

Ніхто не промовчував цього факту, що відбирається останні засоби до життя саме найбільше ідейним Душпастирям, що найосновніше працювали над зєдиненням відпавших деяких наших братів.

Врешті, чи не треба було звернути уваги, якщо орґан, який мав виходити під протекторатом відомих осіб, пропагує безбожницькі книжки, — на зневагу Католицької Церкви („Карп. Звонъ" ч. 1)? У загальному це надто тонка та ще більше складна справа, щоб про неї в цілости писати отверте письмо, тому на цьому муси-мо обмежитися.

Наприкінці просимо Вашу Всечесність приняти від нас наші скромні бажання Щасливого Нового Року та з нагоди Христового Різдва кращих часів для Святої Католицької Церкви та Її вірних

— остаємось до Вашої Всечесности

з глибокою пошаною та християнським привітом

Юліян Тарнович.

З Новим Роком

ХРИСТОС РАЖДАЄТЬСЯ !

На порозі шостого року видання „Нашого Лемка" вітаємо Вас Дорогі наші Передплатники й Читачі. Одночасно дякуємо разом з Вами Всевишньому за Його великі ласки при веденні цієї культурної праці. Сміємо з цілою рішучістю ствердити, що праця для добра нашої Католицької Церкви та нашого Народу дає нам усім якнайкраще вдоволення.

— Якіж наші спільні осяги? — запитаєтесь Любі Приятелі. На це дайте самі відповідь. Це лишаємо Вашому здоровому осудові та розсудкові. Найважніше, що наша праця не спричинювала жадного згіршення, ні не витворювала завогнення відносин і життя на Лемківщині.

Ми всі знову багатші, бо досвід однорічнього переживання вже за нами. І кожний, що пильно слідив за рядочками на сторінках нашого часопису та читав і розважав у своїх думках кожне речення, кожне слово, неодного навчився.

Наше стремління є так редагувати наш часопис, щоб він був правдивим зеркалом народнього життя Лемківщини та водночас ставався цікавою, научною й хосенною лектурою кожного читача.

Коли ж узяти під увагу, що інші українські часописи дуже часто передруковували на своїх сторінках цілі наші статті, покликуючися на наш часопис, це була б для нас найкраща вказівка щодо вартости нашої праці.

В минулому році не обмежувалася наша праця тільки до видавання самого часопису, але ми видали цілий ряд популярних і цікавих книжок про Лемківщину й для Лемківщини. Треба також згадати про перший господарський календар на 1939 рік, який теж у цілости присвячений потребам і культурі синів Лемківщини.

І тут найкраща для нас заплата, що наші Брати на Лемківщині вмить розхопили цей календар, бо він єдиний та найвірніший приятель кожного господаря в лемківськім селі.

Але статочна та щиросердечна співпраця над нашим спільним добром — Любі Сестри та Браття дає нам запоруку ще кращий слати Вам часопис.

З Великим Днем Христового Різдва одне тільки Вас прохаємо, не плекайте у Ваших серцях ненависти брат до брата, єднайтеся в братній згоді, викиньте — якщо жевріли б у Вашому серці деякі іскорки зависти — викиньте їх та нове життя начинайте.

Христос Родився — Славіте !

ЖІНКИ, ДІВЧАТА ЛЕМКИНІ! Переплатіть для себе цікавий, гарний часопис для сільських господинь „Жіноча Воля". Там знайдете цінні поради для матерів, молодих дівчат і пильних господинь. Крім того в кожнім числі знайдете цікаве оповідання, смачні куховарські приписи, взірці до вишивання і т. п. Часопис цей виходить щомісяця та коштує тільки 3 зл. на рік. В збірній передплаті (найменше десять) на одну адресу коштує він тільки 2 зол. річно. Під цією ж Редакцією та заходом вийшов дуже цікавий „Календар Жіночої Долі". Подає багато цікавого й повчального. Коштує 1.50 зл. Адреса Редакції: „Жіноча Воля", Коломия, вул. Замкова ч. 37.

Святкуймо тверезо !

Українська Святочна Родино !

Коли до українських хат по містах і селах злине із першим блиском Свят-вечірньої зірки радість і мир; коли в хаті кожної сімї засяє свят-вечірня свічка, у куті стане дідух, а на столі кутя; коли під гомін мельодійної коляди відродиться вся родина в мирі-згоді на нові труди й змагання до нового, кращого життя, — пригадаймо одне:

Народження Того, що приніс Правду на землю, не святкували пянствуванням: Родився Він в убогих яслах, і перші поклонилися Йому простодушні, тверезі пастухи. Шлях, що вів до перемоги Правди на землі й до Воскресення, почався тверезим чином, — бо зараз же Пресвята Родина вирушила у дорогу, щоб схоронитися із Народженим перед лукавими цего світа і зберегти Його для спасення людства....

Пригадай же цей мент, Українська Святочна Родино, коли святкуватимеш Різдво Бога Правди — і святкуй без дурману алькоголю, без чаду тютюневого диму. Ти ж також ідеш дорогою змагань до Воскресення, і потрібно Тобі ясного, бистрого, тверезого ума! Пригадай собі, скільки лиха накоїв Тобі за століття цей дурман і знай, що правдива святочна радість вітати може тільки у щирій, тверезій, чистій душі.

Обовязок пригадати Тобі цю правду у Свято Радости й Надії має Українське Протиалькогольне і Протинікотинне Товариство „Відродження", що вже тридцять літ поборює в нашому Народі ці погубні налоги і змагає до Відродження Української Нації. Тому й кличемо:

Замість панщизняної звички пяничення та муринського налогу курення, — **святкуємо всі без алькоголю й нікотини,** — во імя добра й росту Української Нації ! Хай Радість і Надія вітає в ці Свята між тверезими членами Великої Української Сімї !

Веселих і Щасливих Свят !

Христос Раждається !

Головна Рада Українського Протиалькогольного й Протинікотинного Товариства „Відродження".

М-р Микола Ценко голова — **Проф. Адам Антонович.** за секретаря

В теперішних непевних часах найкращим СВЯТОЧНИМ ТА НОВОРІЧНИМ ПОБАЖАННЯМ буде поліса життєвої обезпеки єдиного українського Товариства взаїмних обезпечень на життя

„Карпатія"

ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 38. Тел. 258-43, 258-92.

Пишіть за інформаціями.

Хто ще не має найкращого календаря на 1939 рік, хай вишле до Адміністрації „Нашого Лемка" розр. переказом 1 зл,. той одержить відворотною поштою **Лемківський Господарський Календар на 1939 рік.** Ціна 1 зл. за 1 пр. разом з пересилкою. Наклад уже на вичерпанні — спішіться!

СОГЛАСНО СПІВАЙМО

Согласно співаймо, Ісуса витаймо,
2. Се бо Бог істинний, нас ради рождений.

Весело поскачте й більше не плачте,
2. Хай Ісус Младенець піде з нами в танець.

Од небес післаний, із Пречистой Панни,
2. Син Божий во плоти плаче межи скоти.

І спішно грядіте, в около станіте,
2. І в труби заграйте, з Ангелами співайте.

Радуйся, Маріє, Од восток царіє
2. Со звіздою приходять, дари Йому приносять.

Злато, ливан, смирну, Младенцу нескверну
2. Яко Царю віку, Бого-чоловіку.

Тепер вже безпечно, най іде конечно
2. Громада пастушок во Вифлеєм Юдов.

Хай поють прекрасно, весело согласно, —
2. Степан бас тримає, Іван же заграє,
Михаїл „дисканта", а Грицько за „альта".
2. Макарій „тенора" — най ідуть до двора!

Прийшовши, заграйте, коляду віддайте.
2. Малеє Дитятко чей прийме ягнятко.

Побачив Гарасим, що то є Божий Син
2. Іскочив по струни, сівши на два коні.

Поклич ше Никити: „Хочеш в небі бити,
2. Зачинай трубіти, буде Бог платити".

Марія Пречиста зродила нам Христа,
2. Пустила до шопи цілувати стопи...

Христос ся розповив, до Себе притулив,
2. Царство нам дарує де й Сам царствує.

ВИКОРІЙНЮЙМО НЕПИСЬМЕННІСТЬ.

До всіх свідомих Громадян - українців.

Ми є свідками великих історичних подій. А вони переконують нас, що тільки в народів освічених і свідомих є творчі сили, є незломна воля.

А тимчасом у нас — ще дуже багато наших братів і сестер потопає у темноті та несвідомості, ще дуже багато наших людей не має ніяких основ знання ні про світ ні про себе, ще дуже багато серед нас таких зовсім неписьменних.

І це власне — наше найбільше лихо, наш найнебезпечніший внутрішній ворог. І як довго він між нами, так довго утруднений перед нами шлях національного розвитку та якого небудь поступу.

Тимто „Просвіта" наша духова Мати-Провідниця, святкуючи з усім народом свій 70-літній Ювілей, що є одночасно і ювілеєм її безперервної боротьби з народньою темнотою і несвідомістю, — горячо **закликає** всіх свідомих громадян і **наказує**: як-стій приступити до загального **освідомлення** наших братів і сестер, до поголовного **викорінювання неписьменности серед народу** — в імя перемоги Українського Духа!

За Головний Виділ Товариства „Просвіта" у Львові:
Д-р Іван Брик голова — **Микола Дужий** секретар

Різдвяні звичаї в Карпатській Україні

У „Праґер Прессе" з 21. м. м. (ч. 313) находимо цікаву статеїку про різдвяні звичаї та вірування населення в Карпатській Україні. Автор статейки (М. Г.) підкреслює, що карпатоукраїнське населення не знає зовсім ялинок, хоч само живе між лісами, ні не палить дерева на Різдво, як це роблять полудневі славяни. Зате різдвяні звичаї карпатоукраїнського населення тісно вяжуться з його худібкою, що є для нього найдорожчим добром. Тому на Святвечір кожний господар кидає до стелі ножем, що ним украяв книш (керечун), зі словами: моя худоба в моїй кошарці, бо тоді худібка не вигине. Опісля підкурюють корови, щоб їм чарівниці молока не відобрали. Овочеві дерева в садах обвязують перевеслами соломи, щоб вони добре родили. У Волівці всі члени родини миються в потоці перед вечерею на Свят-вечір. У Воловім усі члени родини виходять босоніж на двір перед спанням на Свят-вечір, щоб їх цілий рік ноги не боліли. На стіл стелять на Свят-вечір сніп немолоченого вівса та застелюють його скатертю, на яку ставлять книш з житньої муки (т. зв. керечун) зі заглубиною на середині, в яку ставлять посуду з медом. Біля книша розкладають на столі ріжне печиво. Опісля господар запалює свічку. Якщо дим зі свічки розходиться у напрямі печі, сподіються в родині швилкого весілля; якщо в напрямі дверей — це поганий знак, бо підчас року хтось в хаті вмре. Довкола стола лежить ланцюг, щоб лихий не вкрутився до хати. Перед святою вечерею здіймають зі стіни перед столом усю одіж, бо вона не сміє висіти на стіні підчас вечері. Сніп немолоченого вівса приносить ґазда до хати і витає свою рідню словами: „Христ раждається"; йому ґаздиня відповідає: „Славіте Його". Одночасно до хати вносять глубий сніп соломи, яку розстелюють по землі. По соломі качаються розсміяні діти і наслідують голосом домашні звірята, щоб ці добре почувались. По спільній молитві ґазда кидає ложкою тричі фасолю до дверей, що її намагаються доконче зловити дівчата. Саму вечерю починає господар чаркою меду, з якої опісля частує свою жінку та старших членів родини. Вечеря складається з левятьох страв: фасолі, голубців, клюсок, риби (звичайно оселедця), куті і т. п. Підчас вечері замикають нову колодку, щоб „лихі хижаки позимикали свої паші". Майже кожну страву залишають в посудах на столі, щоб у ночі духи померших теж повечеряли. По вечері діти ходять колядувати. Тоді молоді дівчата, які хочуть віддаватись, наслухують пильно з якої сторони чути гавкіт псів, бо з відтіля надійдуть женихи. Великий гавкіт псів ворожить багато весіль у селі. Першого дня Різдвяних свят в кожній хаті з тривогою ждуть на появу першого гостя, від його появи залежить щастя або нещастя. Отже у Великім Березнім посилають свояки вже раннім ранком здорового хлопчину або молодця, бо він приносить щастя. Кожна жінка приносить нещастя, зокрема стара. У Воловім як перший гість повинен прийти мужчина. На Новий Рік бажають собі щастя, здоровля та урожаю. Ці різдвяні звичаї зберігають карпатські українці з пієтизмом здавен-давніх часів, але щойно цьогорічними Різдвяними святами радітимуть найбільше.

„НАРОДНА ТОРГОВЛЯ"

бажає

ВЕСЕЛИХ СВЯТ

і просить закупити на свята в її складах усі потрібні товари і напитки.

У Карпатській Україні

АПОСТОЛЬСЬКИЙ АДМІНІСТРАТОР КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ

дав представникам закарпатської преси інтервю, в якому сказав, що нова епархія вже остаточно виділена. Осідок епископа буде в тому самому місці, що осідок уряду. Кождий священик у Карпатській Україні мусить стати зразковим громадянином і вести у своїй парохії енергійну культурно-освітню працю при допомозі світських громадян. У цій праці душпастир мусить давати ініціятиву та брати живу участь. У громадянській

Преміер Карпатської України
о. Др. Августин Волошин.

праці на першому місці мають стояти релігійні орґанізації, щойно далі стоять інтереси культурно-освітні, харитативні і протиалькогольні орґанізації. Галицьке духовенство повинно бути зразком для закарпатського.

КАРПАТСЬКІ УКРАЇНЦІ ОРҐАНІЗУЮТЬСЯ.

Населення Карпатської України проявляє велике зрозуміння для Української Національної Ради, яка має вже 51 філій по цілому краю. З усіх сторін Карпатської України приходять вістки, що політична орґанізація Верховини йде швидким кроком вперід. Навіть у найбільше відсталих гірських селах повстають філії Української Народньої Ради та відділи Народньої Оборони „Карпатська Січ". Минулої неділі в Рахові відбувся маніфестаційний зїзд українських громадян міста й околиці. На зїзд загостив український поет Гренджа-Донський, який виголосив промову та закликав населення стати до праці для своєї держави. Промовляв теж місцевий діяч і поет, учитель Микола Р[illegible]ко. На зїзді оснували філію Української Центральної Народньої Ради та відділи „Карпатської Січи". Подібний зїзд відбувся теж у селі Золотареві. Також Окружна Народня Рада у Вел. Березному мала в останньому часі кілька засідань. Між іншими справами рішено звернутися до відповідних урядів з просьбою зорґанізувати курси для вишколення залізничників, канцелярійних урядовців, крамарів тощо.

ПОМІЧ КАРПАТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

В Хусті німці вербують людей з Карпатської України до праці в Німеччині. Небавом виїде зі Закарпаття 2.000 робітників заанґажованих до праць у рамах 4-літнього пляну. Виїзд до Німеччини на сезонові заробітки це велика поміч для Карпатської України, бо ті заробітки доволі великі. Перед війною масово виїзджали до Німеччини українські селяни зі Сх. Галичини. Тепер того нема: їде туди річно 60 тисяч поляків.

Др. Михайло Брящайко.

Очевидно всього того Німці не роблять так забездурно. Ось пише італійська преса, що проектована автострада через Чехію, Словаччину й Карпатську Україну до Румунії стане власністю Німеччини та не підлягатиме місцевому судівництву. Центральний уряд у Празі мав уже погодитися на викуп відповідної полоси землі. Автостраду мають побудувати коштом Німеччини та німецькими інжинірами.

УКРАЇНСЬКА МОВА УРЯДОВОЮ МОВОЮ.

Чеські часописи повідомляють, що в „Урядовім Вістнику" Карпатської України оповіщено розпорядок, що урядовою мовою в Карпатській Україні є українська мова. Чехи, Німці й Мадяри та Росіяни можуть уживати своїх мов. В урядовій переписці зі Словаччиною та Чехією будуть уживати чеської мови.

ЯК ПРАЦЮЄ ПРЕМЄР О. Д-Р А. ВО Н.

Минулого тижня премієр о. д-р Волошин приїхав до Праги та відбув довшу нараду з президентом Гахою. Пополудні він був на засіданні союзного уряду у справі повновластей, урядової декларації у парляменті та державних секретарів у союзних міністерствах. Опісля прем. о. д-р А. Волошин торкнувся справи німецької меншими у Карпатській Україні. Він підкреслив, що її положення буде добре, бо між українцями й німцями нема ніяких непорозумінь.

КОНСТИТУЦІЯ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

У найновішому числі Вістника Законів Карпатської України оголошено закон про її конституцію. Державні ліси, копальні соли та все державне майно переходить під владу карпатоукраїнського уряду.

ГОСПОДАРСТВО КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

Д-р Михайло Брящайко виголосив через радіо промову про стан господарства Карпатської України. Доходи з копалень соли приносять річно 20—30 міліонів корон чеських, доходи з лісів теж понад 20 міліонів. Дальше є доходи з монополів і всяких посередніх податків. Більшу частину податків платитимуть банки й великі підприємства. Податкові тягарі зменшають, особливо для незаможних громадян. 670 000 населення Карпатської України взялося до енергійної праці і при допомозі союзних народів, чехів і словаків та при приязній поставі могутньої Німеччини житиме вільно й щасливо

ЯПОНІЯ Й КАРПАТСЬКА УКРАЇНА.

Секретар японської амбасади з Москви Коттоприїхав до Хусту, де відбув розмову з премієром о. д-ром Волошином і міністром Реваєм. Він відвідав теж німецького генерального консуля в Густі. Японія, що належить до протикомуністичного союзу з Німеччиною та Італією, виявляє велике зацікавлення Карпатською Україною.

РАДІОВИСИЛЬНЯ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

В будинку Краєвого Уряду в Густі уладили радіове студіо, яке ще цього місяця буде надавати свої радіоавдиції. Директором радіового бюра Карпатської України є визначний письменник Василь Гренджа-Донський

Інспекційна подорож мін. Ревая. Мін. Ю Ревай відвідав у товаристві референта здоровля д-ра Гончаренка краєву лічницю в Севлюші, де оглянув збудований модерний хірургічний павільон, що коштував 4 міліони ч. к. Управитель будови інж. Колена запевнив мін. Ревая, що у приспішеним темпі докінчить будову, щоб поширена лічниця могла вже в найблищих тижнях працювати правильно у всіх ділянках. Мін. Ревай відвідав теж „Краєвий Кооперативний Союз“ і „Торговельну Спілку Господарських Кооператив“, де цікавився поглибленням кооперативної праці, яку ведуть іншими засобами, ніж досі.

Шкільні різдвяні ферії в Карпатській Україні будуть по змозі якнайбільше скорочені. Підчас мобілізації та після віденського арбітражу в більшості карпатоукраїнських шкіл не відбувалася шкільна наука. Багато вчителів виконувало військову службу, після евакуації Ужгороду, Мукачева й Берегова багато урядів зайняло шкільні будинки. Тому теж міністерство шкільництва в Хусті видало обіжник, щоб з уваги на втрату багато годин науки шкільні різдвяні ферії були якнайбільше скорочені.

Новинки

Знаємо, що „Наш Лемко“ має дуже багато читачів, що ще досі не передплачують цього часопису. Звертаємось до них із сердечним проханням: заплатіть Видавництву бодай тим, що негайно приєднаєте нам хоч одного нового передплатника.

На Святоюрській Горі. У навечерія св. Андрея, в понеділок, 12. ц. м. в год. 12. зійшлися в Митрополичій палаті Єпископи, представники Духовенства, українських установ і громадянства, щоб зложити свої побажання з нагоди іменин Князя нашої Церкви. Присутні вписувалися до книги побажань.

Румунський генеральний консуль у Хусті. „Пресове Бюро“ Карпатської України повідомляє: Появився декрет румунського уряду про створення Генерального Консулату Румунії в столиці Карпатської України Хусті. Генеральним консулем іменований доцьогочасний легаційний секретар посольства Румунії в Празі.

Посвячення нового мосту на Вислоці. В Осеку коло Ясла посвятили новопобудований міст, який лучить Осек з Яслом. Окремо посвячено теж новий міст на річці Яселці коло села Добрусової.

Окружний суд у Яслі покарав 6 місячною тюрмою б. поштового післання поштової агенції у Висовій, Стефана Дамечка, який присвоїв собі кільканадцять злотих з грошевих переказів.

КООП. ГОТЕЛЬ

НАРОДНЯ ГОСТИННИЦЯ

ЛЬВІВ, ВУЛ. КОСЦЮШКИ Ч. 1. тел. 201-33 і 208-88.

Милі, вигідні, чисті кімнати по приступних цінах. (Біжуча зимна і тепла вода, телефон, купальки, центральне огріття для вигоди Шан. Гостей).

У Коросні закралися невідомі злодії до парової лазні та вкрали електричний мотор вартости 800 зл.

Захотів Іван жупан. Михайло Ціцьо, що служив у добромильському повіті, хотів їхати залізницею до Хирова, але немав грошей. Пішов він до своєї голови по розум. Замазав своє лице сажею та ставши на дорозі з гумовою палкою, зажадав від Дмитра Білярчука та його жінки грошей словами: Гроші або смерть! Та хто сьогодні носить при собі гроші? По деякому часі Дмитро пізнав Ціця, який сидить у паці й зітхає.

Несамовитий крик підняла оноді ціла родина Шахни Зільбермана на Гуті, коло Криниці, до якої серед пізної ночі стали, на силу, добуватися якісь рабівники. Від того їхнього несамовитого вереску побудилися в своїх хатах їхні сусіди. Одначе не знаючи в чому діло, не поспішилися заглянути, що є причиною того жидівського вереску. Аж на щастя переїзджаючі автом пасажири зміркували, що діється й повідомили поліцію, що приїхала, але за той час рабівники вже повтікали.

Зима. По довгий і гарний тогорічний осени впав на нашу землицю сніг, а в парі з ним потисли люті морози.

РОЗБУДУЄМО НАШЕ ГОСПОДАРСЬКЕ ЖИТТЯ,

створимо український промисл та нові варстати праці для української безробітної молоді, коли будомо складати дрібні ощадности значками в фонді господарської розбудови при ЦЕНТРОБАНКУ.

Великі ощадности найкраще складати

в Центральнім Кооп. Банку

(ЦЕНТРОБАНКУ)

У ЛЬВОВІ, ВУЛ. 3. МАЯ Ч. 15,

бо там найпевніша забезпека.

Між паниськами, що беруть пенсійки чи тягнуть інші доходи, з тої причини, радість, бо будуть сновигатися по снігах, але журба мужикові, в якого забракне паші для худібки, не стане дровець огріти хату, а вітер, і ще інша проклятуща змора, дірами бушує-гуляє.

НЕ ВІЛЬНО ПРОДАВАТИ В ДРУГОМУ ПОВІТІ.

Громадяни Воробликів кор. дуже болюче відчувають заказ продавати худобу в чужому повіті. Досі найближчим містом був Риманів, тепер мусять гнати худобину аж 15 км. до Коросна.

Апостольський адміністратор д-р Діонізій Нярадій відвідав Великій Бичків, де його привитали великі маси вірних. Єпископ Нярадій оглянув духовну семінарію, евакуовану з Ужгороду й тамошні школи.

За добре діло дістав мільонову нагороду. Ще 1920 року найшов Іван Сущак з Ярмолівки, костопільського повіту, на большевицькому кордоні раненого Степана Єрмолаєва, банкира з Киева, засудженого червичайкою на смерть. Підчас втечі Єрмолаєва постріляла тяжко прикордонна сторожа. Сущак заопікувався раненим, забрав його до дому, вилікував на власний кошт і позичив грошей на виїзд до Зединених Держав П. А., де Єрмолаїв мав капітал в тамошніх банках. З Америки прислав Єрмолаїв Сущакові гроші, за які Сущак купив собі поле. Тепер Сущак одержав повідомлення з адвокатської канцелярії в Ню-Йорку, що має перейняти в спадщині половину майна Єрмолаєва, а не кілька мільонів долярів. Їх записав Єрмолаїв Сущакові з вдячности.

Замість зорівки на святовечірньому столі — поставте на цьому місці чудову книгу, яку видало Видавництво „Українська Преса" п. н.: **„Свята Євангелія"** — негайно пишіть до В-ва й замовте собі цю книгу. Адреса: В-во „Українська Преса", Львів, ул. Косцюшка ч. 1 а. Ціна за 1 пр. 10 зл.

Чому в Галичині нужда. За останніх 17 років, як подає інж. І. Лапчук, скомасовано в Польщі понад 4 мільони га на всіх 11 мільонів гектарів, що вимагають комасації. Отже скомасовано вже 38 процент усіх ґрунтів. На Волині скомасовано 56 проц., на Холмщині 2 третини всіх ґрунтів. А в нас, у Східній Галичині скомасовано 26 тисяч га на всіх 3 мільони гектарів, або ледво 0.7 проц. Отже зрозуміле, чому там заможніші господарі, а тут у нас бідаки.

Як у середньовічних часах... Про несамовиту подію повідомляє ПАТ з одної місцевості в Семигороді на Мадярщині. В тій місцевості впало цього літа 72 штуки коней і худоби на якусь загадочну худобячу пошесть. Місцеве забобонне населення було переконане, що цю пошесть стягнула на худобу одна стара померша селянка зо сусіднього села, яку вважали за життя... чарівницею. Одної ночі зібралася велика юрба народу, пішла на цвинтар до сусіднього села та викопала з могил тіла трьох старушок тому, що на „чарівницю" годі було відразу натрапити, бо було темно... Опісля всім трьом небіжкам пробито вилами серця та спалено їх тіла на костирі!

Влада, довідавшись про цей несамовитий обряд, поставила 30-тьох його учасників перед суд.

Новий український часопис. В Хусті почав виходити новий часопис п. н.: „Карпатська Україна". Це ілюстрований та літературний журнал під редакцією письменника Василя Ґренджі-Донського.

Совітський протест у Празі проти української пропаґанди. Совітський посол у Празі Александрівський зявився у міністра закорд. справ Хвальковського і запротестував іменем свойого уряду проти систематичної чеської пропаґанди за створенням „Великої України", зокрема тому, що ця пропаґанда є наявним доказом втручування Чехословаччини у внутрішні справи Совітської Росії. Посол Александрівський підкреслив врешті, що цілу шю акцію провадить без сумніву одна держава, що сусідує з Чехословаччиною.

До відома всім Громалянам на Лемківщині

Оцим подаємо до відома всіх людей на Лемківщині, що за нелеґальний перехід через кордони чекають кожного якнайгостріші кари. Під жадною умовиною нелеґально, отже без пашпорту, виданого адміністраційною владою, кордонів нікому не вільно переходити. Не вільно теж нікого намовляти до нелеґального переходу кордонів, ані теж давати вказівок, що наводили б на нелеґальний перехід кордону.

В справі виїзду за леґальним пашпортом закордон треба завжди звертатися до Повітового Староства й там жадати відповідних інформацій, звязаних з леґальним виїздом закордон. Ми вже писали статтю в „Нашім Лемку" в минулому році п. н.: **„Перечитай і другому перекажи"**, щоб перестерегти перед нелеґальним переходом кордонів. І в інших українських часописах були такі перестороги, тому виразно кажемо, що в цих справах не будемо ні давати окремих вияснень, ані інформацій — треба ж усім зрозуміти, що Редакція не є інформаційним бюром, ані не має часу на таку переписку.

Якто бажав би лехто виїхати за кордон, до Америки, Канади, Франції чи до інших країв, хай зголоситься в свому Старості в „комнаті для принять" і там прохає інформацій. Там кожний одержить вичерпуючі й точні вказівки, яких документів треба до старання про пашпорт. Хто знов-же є мало освідомлений, або зовсім не знає, як собі дати раду при старанні про пашпорт, хай просить більше свідомих людей в своїм селі, або повітовім місці, щоб вони пішли з ним до Староства.

Супроти евентуальних самовільних вичинів деяких осіб, що викрочили б проти правних пашпортових застережень — цим самим ми не беремо на себе жадної відповідальности. Ми вповні відповідаємо за наші друковані вказівки, а за всякі інсинуації, як також переступки перед законом хай кожний за себе відповідає. Це наша остаточна постанова й цього треба придержуватися раз на завжди. Наше завдання культурно-освітня праця для Лемківщини та тамошніх мешканців. І від цього ні на крок не відступимо.

Гр. Гануляк.

Ево прамати — від сліз отрися..

Усі вікна маленького сільця над Вислоком зайснили веселими світлами, бо ж сьогодні Святий Вечір, в одній лише хижині наскраю села темно.

Неначе ніхто там не живе. Стріха до половини обдерта із соломи, у вікні одна тільки шиба біліється сніжними зірками, що блестять до місяця, а в інших віконних рямцях чорніється якесь лахміття.

Біля загати шопа, а в ній трохи сухого листя.

Зпоза шопи вибіг якийсь худий писько, та почав вити жалісно.

Холодно йому, може до хижі хоче, та хто його туди впустить, як там пустка, нікого нема. — Не можуть же бути там люди й сьогодні не засвітити хочби малесеньку лоєву свічечку та не заспівати „Дивная новина"...?

— Та ні, хтось там живе. Відхилилися двері, а на чорному тлі темних сіней зявилась жіноча постать.

— Бриську, ти чьо плачеш? Іщи ти мі жалю задавай. Подь гев дохиж, загрієшся. Подь ! Писько завертів хвостом та скочив у темну глибінь сіней. За ним подалась й жінка, згодом зачинилися двері, стукнула засувка, та знову якась сумовита тишина запанувала біля самітньої хижини. Лише під ледяною покривою Вислока хлюпотіли незамерзлі решткы водиці.

Десь на другому кінці села співають колядники. Вийшли надорогу й поспішають доло селом. Вже колядують у Ковалевої Ксеньки, дістають заплату-коляду та йдуть далі. Завертають до старого Зубаля, багача на все село. Не довго там були, відай не запросив до хижі, може й коляди не дав. Вийшли знову на дорогу.

— Вертаймо назад, — почувся один голос.

— А до Євки Василевої не підеме?

— Та смоть, там уж не сьвітится.

— То її збудиме.

Вже стоять під віконцем самітньої хатини.

— Ци позволите колядувати?

Тихо, нема відповіди.

— Та колядуймо так.

Залунала пісня-коляда: Нині Адаме возвеселися, Ево, прамати від сліз отрися....

Відспівали коляду, а з хижі ніхто не відзивається.

— Юрку, задуркай до двери.

Юрко стукає костуром у двері, приговорюючи:

— Отворте пильно, бо г ноги зимно!

Двері відхилились та ціла громада колядників зчезла в сінях хатини. Згодом заблимало якесь слабоньке світелко крізь одиноку шибу у вікні.

Ходім теж у цю хижину.

Біднесенька обстанова: один стіл, одно ліжко, лава під вікном та велика глиняна піч. На ліжку дві дівчатка, які щойно побудились із сну від цього гармидеру, що його вчинили колядники, а серед хижі Василева Євка. Струнка, гарна молодиця, але наче якоюсь хворобою змаргана, бліденька на лиці, та збентежена несподіваною гостиною колядників.

— Та хибаль вам „Боже заплат" повім, бо я бідна, сами знаєте, як я жию. Гнес такой сьвято великой, Велия, а я з ґівчатисками пісни бандурки їла, напомацки такой, бо не било чим засвітити. Кедбисте си тепер сами не засвітили, то бим ани не знала, хто до мене по коляді приходив.

— Ви ся хресно тим не турбуйте, жесте гнес бідни, верне ґазда з Гамерики, то інакше буде.

— Ой буде там інакше, мій Юрцю коханий, де він там верне, пят років не пише, певні уж не жиє, а я ту ниякої радоньки дати си не можу. Виділисте мою стріху, гет єм кички позривала, ріжу на січку, бо мі коровиця згине до весни. А пак, што я без корови зробю?

— А чьом ви до нас не пришли, хресно, та троха там тої паші є; то бисме ся поділили.

— Не любю, Юрцю, никого просити.

Йой, якисте гонорни, за то так бідуєте. А мате хоц даяку курку?

— А є там штоси дві, ци три. Як і тоти з голоду не похаліли.

— Но то мате зерно для курок. Штосме наколядували, то вам лишаме. А ту мате пампушки для ґівчатиск, о смотте, як ся позерают.

— Воз си Марисю, воз не ганьб ся, — заохочує Євка свою донечку, — і Ксені дай, може даколи й нам зийде рідзвяна зьвізда.

Дівчатка зловили за пампушки та аж зраділи від несподіваного щастя.

А колядники заспівали ще коляду, одну й другу, пожартували та пішли. За ними вибіг і Брисько, бо теж облизав одного пампушка, то міркує собі, дадуть ще більше.

Євка сіла біля дівчат на постелі й задумалася.

— Нате, мамо, скоштуйте, яки добри пампушки з олієм, — промовила Ксенька, підсуваючи мамі під ніс надкушений пампушок.

— Їдж, дитино, сама їдж, я ся обийду.

І знову тишина в кімнаті. Лише Брисько на дворі щось неспокійно воркотить, вискочив на загату перед вікном, та наче допрошується, щоб його пустити до хати, то знову побіжить за хату, та наче радісно когось зустрічає, раптом почав несамовито вити. Євка призадумується, чи це може знову які колядники надходять, бо хтось закликав до коний: Тпрру.

Легкий стукіт у двері. Євка побігла до сіний:

— Хто там ?

— Отворте, свої люде.

Євка відчинила двері. У сяйві місяця побачила пана, а біля саней порався якийсь чоловяга, що почав здіймати з полукішків ріжні клунки та таскати прямо до сіний.

— Василю мій. — крикнула Євка, — та прожогом біжить у хижу:

— Діти, ластівочки мої, до нас тиж засвітила різдняна зьвізда, тато приїхали з Гамерики.

...А колядники вже за рікою добивалися до вікон Михайла Савки, щоб далі звеселяти Різдвяну Нічку....

Випуски „Української Книжки"

1. **Чорна коршма**, збірка оповідань В. Маковського.
2. **Козацька дочка,** повість М. Вовчка.
3. **Суд над Іваном Гнатовим,** М. Маковського.
4. **Тернистий шлях,** Є. Мацелюха, повість з переслідування Церкви в Мехіку.
5. **Антольогія українського католицького письменства,** за редакцією Л. Нигрицького та о. Р. Луканя, Ч.С. В.В. (в друку).

Перші 4 випуски по 95 гр. з поштою.

Пишіть на адресу: **Видавництво ЧСВВ. в Жовкві— Żółkiew.**

Юліян Тарнович. 2)

У ремісника золота рука

ПІШОВ НА ДОЛИ.

Ані в густому лісі так легко не загубитися. Самі ж мурованки в цьому місті. І люди, як на пасічках голівки червоної комаиці.

Степан ішов улицями Львова та що крок приставав. Такого дива ніколи він ще в горах не бачив, ані в Горлицях, кудою раз із найстаршим своїм братом дрова возив. Люди його потручують наче пилкою, а з улиці на вулицю тільки птахом треба б перескакувати. Криші на домах не видно, витягай гусаком шию, коли горішні віконця бачити хотів би. — Свого словечка на голос не чути. Дорога залізними рейками переткана, і сіткою дротів у воздузі, як повутиння. Цими рейками подзвонюють залізничні вози, в них повно, аж глітно від людей, а машини нема, що тягне, чи пхає ці вози. — Саме їде... Самоходи, авта, тяжкі вози, біциклі тирчать, гудуть, свищуть, дзвонять — у голові й вухах свище — гірше як на Яворині зимовий вітер, що старі дерева з коренів підіймає... Скрізь однаково, не розпізнати камениці від другої мурованки. Всі високі, з рядками блискучих вікон. — Не такі вікна, як у селі, але такі наче боїщані великі ворота. І поменші аж під небом. Ще вище, гей на верхах Яворини. Драбину, то би хоч на триста сходів вивертіти. — І не бояться ці люди так високо під небом жити. Дерев майже нема в місті. — на камені буде вам деревина жити?! Вулиці бетоном, буркачами, тесаними з твердого каменя вистелені. Болота не слідно, а коли паде деякий папір і сміття, або коняка при дорожці занечистить дорогу, підхопять замітачі з візочками та до широкої лопати зграбують щіткою все сміття й везуть до смітників.

Люди не такі, як у селі; майже що другий жид, або й більше. Шварґочуть між собою, ідуть юрбою з вулиці на другу вулицю, потручують себе, сміються, кивають головами, підносять і вимахують капелюхами; деякі під руки побравшись перехід заставляють, плентаються. — наче нічого не мали б до роботи, тільки так ходити й холити. — Як велика вода на ріці, коли в горах хмара обірветься, хвилі й хвилі — море людських голів і капелюхів.

— А нікого не знізнати. Тисячі й грубі тисячі їх, та ні один не з нашого села.

Невідомо, чи так собі за лавою людей, чи невидимою силою ведений, зайшов Степанко, ідучи вулицями, перед височаву будівлю, а на ній вежі. Люди йшли до середини. І він з ними.

— Господи, яка радість! Співають на хорах саменько так, як у рідному селі. І тричі хрестяться. А проповідь молодого, поставного Душпастиря аж мурами церкви поколисує...

— Про великі дні, Господнє Провидіння, наш народ... Ані молитися не годен, така несподівана радість, що в місті стільки багато наших людей. А всі до церкви прийшли. — Не як у селі; коли пан, або попадя, то вже між народом не стає в церкві, тільки коло престолу пхається й там вічми на себе повертає. Тут у місті всі рівні, і великі пани й бідні люди, рядками церкву наповнили. Та набожно моляться й клячать на обох колінах.

Богослуження скінчилося пісною про долю України. — Такої пісні ніколи Степанко не чув у своїх горах...

Люди виходили з церкви й Степан з жалем покидав цю Святиню. Але на душі весело в його. Степан вірив, що не загинути йому в місті, хоч воно таке велике й самі незнайомі люди. — Славно, що свої та до церкви ходять.

Голод докучувати ставав; хотілось їсти. Вправді мав Степанко ще пару сотиків, одначе в неділю хліба не купиш. Усі крамниці бляшаними дверями позачинювані.

Плентався дальше по місті. Без цілі. Головне бажання: їсти. Ще вчора вечором у якомусь селі вечеряв у добрих людей — бульбяну зупу з хлібом. — На дорогу хліба не просив; — мати йому наказувала працею хліб здобувати, а не прошаком

— Що там у селі тепер люди роблять? Обідають. Орися сидить біля мами й полуденок усі кінчають. — Матінко Божа, — як далечко домів...

Степан у своїх думках і не стямився, він до якогось гарного городу зайшов. Високі дерева, ялиці на беріжках, білі берези, стежечки, на травничках крашанками-мальованкою розсіяне квіття й лавки сидіти та грітися до соненька. — Коби їстоньки так не хотілося... І голова чомусь болить. Начинає боліти. Дома ніколи його голова не боліла. Не голодував і гамір у вухах ковальським молотом не бентежив його молодечих уяв. Ніякої ж дома журби не бувало, єдина охота в світ піти, щоб матері поклешу принести й тягарем на сирітському хлібі не висіти.

Степанко найшов під лавкою скибку хліба, та з острахом оглядаючись, підіймив хліб, і кришиною до вуст подавав.

— Так, як колись його мати підоймала на панському лані зеренця зохабленої пшеничкн, щоб маленькій Орисі ощипок спекти. Бо хоренька була тоді...

Міські батярчуки стали кружляти біля селянської дитини. Наближалися до Степанка. (Далі буде).

ВЕСЕЛИХ І ЩАСЛИВИХ СВЯТ
бажає всім Союзам, Кооперативам і кооперативним Працівникам Дирекція, службовики, робітники
„Центросоюзу"
ХРИСТОС РАЖДАЄТЬСЯ!

Подяка братам за океаном

Літом 1938 р. перебував у своїй рідні у Вороблику громадянин Павло Пельц, орґанізатор Комітетів Допомоги в Чікаґо.

Це був майже єдиний американець, що не тільки не привіз із собої пияцької атмосфери, але навпаки на кожному кроці поборював завзято найменший натяк напиятику.

Переживши пару місяців серед односельчан, пізнав всебічно те злиденне життя і при працінні заявив, що „так нужденного животіння не провадить в Америці навіть бездомний-безробітний".

По повороті до Америки, повів енергійну кампанію за допомогою. Головний Комітет Допомоги (перенесений з Ню-Йорку до Чікаґо) рішив з ініціятиви п. Пельца Павла запренумерувати для обох Воробликів і на дальше дотеперішню пресу на суму 40 долярів.

Громадяни обох сіл складають Братам ізза Океану найсердечнішу подяку, а з нагоди Різдва Святого всего найкращого! Христос Раждається! Дай Боже, щоб наш нарід вже раз на завжди перестав бути предметом чужих залицянь і сватань...

Громадяни Воробликів.

Всеволод Ярославич.

Християнство на Лемківщині

(Від найдавніших часів до церковної, Берестейської Унії).

ПОЧАТКИ ХРИСТИЯНСТВА НА ЛЕМКІВЩИНІ.

Перші початки християнства на Лемківщині сягають — на гадку історика А. Петрушевича[1]) — до часів релігійно-місійної діяльности, яку між полуденними, та полуденно-західніми Словянами розвивали словянські Апостоли, солунські браття, св. Кирило й Методій. Вони то післали на область Лемківщини своїх місіонарів, а може й самі трудилися тут проповіддю Божого слова, та ширенням християнської релігії[2]). Вслід за тим засвоїли вони предкам наших Лемків християнську віру в злуці з Апостольським Престолом у Римі[3]).

Початки християнства на Лемківщині випереджують на 100 літ запровадження й поширення християнства в київській Руси-Україні в 988 р. за тодішнього, українського князя, св. Володимира Великого[4]). Річ природня, що християнство у східньому обряді на Лемківщині спотужніло й закріпилося з хвилиною, коли ця область дісталася під безпосередній вплив християнської, княжої Руси—України, та коли стала живіше промінювати на неї багата, християнська культура Сходу.

Маючи ці факти на увазі, треба ствердити, що прадідною вірою наших Лемків була та є католицька віра. Католицькими, з Апостольським Престолом у Римі злученими епископами були перші просвітителі Лемківщини й творці церковного, старо-словянського обряду, словянські Апостоли, св. Кирило й Методій. І вони то ширили тут не іншу, а св. католицьку віру в східньому обряді. Так само й стара, княжа Русь-Україна, яка свої державно-культурні, національно-церковні, та ерархічні впливи поширила на область нашої Лемківщини, приняла в 988 р. за св. Володимира Великого католицьку віру у східному обряді з Византії. Отже всі історичні факти промовляють за тим, що предки сучасних Лемків були таки спершу католиками, а не православними, та що в релігійно-церковній области признавали над собою зверхність Римського Папи. Церковний роздор, або т. зв. схизма прийшла тут доперва пізніше, а саме в XIII. столітті з Византії через стару Русь, якої столичний, митрополичий престіл у Київі обсаджували незєдинені, царгородські патріярхи. Отже тим способом не трудно було їм защіпити церковний роздор на княжій Руси-Україні, звідки він поширився й на первісну Лемківщину.

ПЕРВІСНИЙ, ЦЕРКОВНИЙ ОСЕРЕДОК ЛЕМКІВШИНИ.

В якому часі ввійшла Лемківщина в залежність від перемиського епископства, якого початок припадає — після здогадів учених на другу половину XI. століття[5]), — цього не дасться з історичною певністю джерельно устійнити. Беручи під увагу факт, що первісна область Лемківщини приняла християнство скорше від київської Руси-України, та що ширителями цього християнства були словянські Апостоли, св. Кирило й Методій, можна з цілковитовою правдоподібністю приняти, що первісний, церковний, лемківський центр знаходився тоді, або у Велеграді на Моравії, де зосереджував свою місійну працю св. Методій, або таки на власній, в давнині багато ширшій, як тепер, території Лемківщини. Це можна приняти тимбільше, що, — як ми вже запримітили на іншому місці, — землі т. зв. Хорватії, згл. Біло-Хорватії, не відразу підлягали впливам старокраїнської, княжої держави. Отже тим самим не могли теж єрархічно залежати від старинної Руси-України.

Впрочім промовляє за тим не тільки факт пізнішого приняття християнства на київській Руси-Україні, як у західніх Словян... Але не менше теж і обставина, що християнсько-католицька віра в греко-словянському обряді поширилася з Моравії аж по Краків, який теж знаходився тоді на місійнім терені св. Методія. Звідси можна заключати, що й перші епископи в Кракові були словянського обряду[6])... А це тим більше, що в Кракові були колись церкви й монастирі греко-словянського обряду, правилися там словянські Богослуження, остались сліди византійського стилю на Вавелю[7]), а в пізніших часах друкувалися тут старо-словянські, церковні книги[8]). В тому часі, себто тоді, коли словянський обряд домінував (володів) у Кракові, мусіла теж і тодішня Лемківщина підлягати словянським епископам у Кракові!... І то тимбільше, що Краків був для неї блище положений, як Велеград на Моравії.

Одначе словянський обряд не остоявся довго в цих землях. Стрінула його тут така сама доля, як в Чехії та на Моравах. Подібнож, як у Чехії та на Моравах, та на надвислянських рівнинах зросла з часом в силу потужня, незгідна в лечому з духом католицької віри, лятинізаторська струя. Її представниками й ширителями були в Чехії і на Моравах Німці. І дарма, що греко-словянський обряд, та словянські Богослуження мали за собою затвердження й повагу св. Апостольської Столиці, яка вповні одобрила місійну діяльність між Словянами св. словянських Апостолів, Кирила й Метолія!... Дарма теж, що цей греко-словянський обряд зістав вповні зрівнаний з обрядом грецьким і латинським, та стався одним із трьох, головних обрядів у Христовій Церкві!... Загорілі й завзяті лятинізатори зівсім на це не зважали!... Навпаки!... З Чехії і з Морав прогнали вони греко-словянський обряд зовсім, цілковито, не оставляючи по ньому ані сліду в тих краях. А тут витиснули вони його з надвислянських рівнин, та виперли його ген далеко, в напрямі на схід і на південь, у гори Карпати. І тільки цій обставині, що предки наших сучасних Лемків-Українців ще в X. і XI. століттях підпали під могучий вплив старої, княжої, християнської Руси-України, та високої, старо-української культури, належить завдячувати, що вони тоді не стратили словянського обряду, а з ним і своєї української народности!... А так зберегли вони й свій греко-словянський обряд і свою українську народність, та — мимо всіх противних струй — остались в них дотепер. (Далі буде).

---

[1]) „Историческое извѣстіе о введеніи христіянства въ прикарпатскихъ странахъ", Львовъ, 1882 г.; о. Др. Василь Масцюх: „Про Лемківщину", Нива, березень 1934, ч. 3, стор. 85. — [2]) і [4]) Иванъ Теодоровичъ: „Лемковская Русь" — Научно-Литературный Сборникъ Галицко-Русской Матицы. Т. VIII., Львовъ, 1934, стор. 16. — [3]) о. Др. Василь Масцюх: „Про Лемківщину". Нива, Львів, 1934, стор. 85; Шематизм Лемківщини за 1936 р., § 4., стор. XII.

[5]) Перемиський Шематизм з 1879 р., стор. 5—6, з 1928 р., стор. XVI.; з 1930 р., стор. IX. — [6]) Шематизм Лемківщини з 1936 р., стор. XII, § 4. — [7]) Про це пишуть самі польські історики, як: Длугош, Старовольський, Стрийський, Мацієвський, — порівнай: Перем. Шематизм з 1879 р., стор. 189—191.

[8]) Іоанъ Петровичъ: „Сандецкая Русь", Львовъ, 1893, стор. 12.

[9]) Про цей словянський обряд в Кракові згадують польські історики словами: Длугош, кн. 10, стор. 127. Меховіта, ст. 292. каже: „В днях мойого дитинства словянський священник звершував Богослужбу словянським наріччям. Послідувала вкінці латинська після викинення словянської"... Або Нарушевич, том II., р. 1046: „...Це був костел (косьцюлек) св. Хреста на Клепарі, від найдавніших часів словянським костелом званий, який від своєї старости впав..."; або Лепковський: Штука, стор. 87: „З грецьким обрядом перенеслася до нас ця штука (византійський стиль) — так, що навіть на Вавелю можемо показати її ціхи... з малювань..." — Порівнай Перемиський Шематизм з 1879 р., стор. 190—191.

Великі торжества на Лемківщині

СВЯТОЧНА АКАДЕМІЯ З НАГОДИ 950-ЛІТТЯ ХРИЩЕННЯ РУСИ-УКРАЇНИ В ФЛЬОРИНЦІ.

Заходами „Марійського Союзу" в Фльоринці влаштовано в храмовий празник св. Арх. Михаїла дня 21. листопада ц. р. святочну академію, яка залишила на присутніх миле й незабутнє враження. Академія відбулась в салі Манастиря ОО. Студитів. Саля була прикрашена зеленню й національними стяжками. Посередині сцени на стіні прикрашеній гуцульським килимом висів образ „Хрищення Руси-України', прикрашений лентою з написом: „Спаси Господи Русь-Україну".

На початок академії виступив мішаний хор під проводом дириґента Ф. Йоанікія, студита повитальною піснею: „В сей день ми радісно співаєм". Вступне слово виголосив о. Геронтій, Студит. Потім слідували продукції на міш. хор: Псалом 103 „Благослови душе моя Господа", „Бог богов", „Не згасайте ясні зорі", „Блажен муж", „Лугами пісень", „Святий наш княже", і католицький гимн: „О спомагай нас Діво Маріє".

Пісні були переплітувані такими деклямаціями: „З нами Бог", „950 літ під Христовим прапором", „Дзвони визволення", „Маріє Мати", „Красне сонце", „Не хиляйте в діл прапора" і рефератом: „Що нам дало християнство". Всі пісні вийшли чудово. З деклямацій найкраще вийшли: „950 літ під Христовим прапором", що виголосила Юлія Ключниківна і „Красне сонце", що виголосила Наталка Тесля. Також помітне враження зробив на присутніх глибокозмістовний реферат, що його виголосив дуже дбало й вміло Василь Габура.

Свято закінчено національним гимном. Така сама Академія, з тою самою програмою відбулася в сусідному селі Полянах, у читальні Качковського, на якій було присутніх маса людей з Полян і Берестя.

Присутній.

Ювілей 950-ліття Хрищення України в Гломчі і Добрій Шляхоцькій.

В неділю дня 9. жовтня ц. р. відбулося спільне свято Хрищення України парохії Гломча-Лонина з Доброю Шлях. пов. Сянік. По відправленні Служби Божої о годині 12 вполудне процесія з Гомчі й Лодини з о. Головідом прийшли над Сян з одної сторони, а процесія з Доброї Шлях. з о. Гайдукевичем з другої сторони Сяну, де при помочі порому получилися в одну процесію і серед Сяну на срібнолентих филях відправлено молебен і доконано водосвяття. Річеву проповідь виголосив о. Головід, в якій представив початок християнства в Україні. Потомки українських бояр з Доброї Шляхоцької, які так громадно явилися, та Гломчі й Лодини дали цим великий доказ вірности своїому обрядові й народові та заявили, що в прадідівській вірі будуть жити і вмірати!

ЗАБЕЗПЕЧИТЕ СОБІ РЕНТОВНІСТЬ
молочної господарки,
якщо вести її будете
обєднані у велике
РАЙОНОВІ МОЛОЧАРНІ
під проводом і за вказівками
МАСЛОСОЮЗУ

Незабутній день у Динові.

Мешканці динівської округи, про яких громадянське життя мало пишеться, стоять твердо при своїй прадідівській вірі та народі. Наявним доказом цього є величаве Свято Ювілею 950-ліття Хрищення України, що відбулося дня 25. вересня цр. в Динові.

Сонце щойно почало сходити й своїм промінням привітало филі срібнолентого Сяну, а тут вже було чути голос співаючих процесій ідучих на торжество з далеких сторін, які не вирекшися свойого обряду й народу, йшли старші й молодь, мов маків цвіт убрана в прекрасну народню ношу, бадьора. Била від неї молодість і життя. Серце раділо бачучи такий настрій.

З Володжа, Селиськ, Вари, Павколоми, Іздебок Глудна, Лубної та Бахірця прийшли процесії. В місцевій церкві відправлено торжестенну Службу Божу, в якій взяли участь священники динів. деканату та кількатисячні маси вірних. По Службі Божій прегарну проповідь виголосив о. Німилович з Яблониці Руської. На дорозі перед церквою зформувався похід, в якім взяло участь понад 5.000 людей, який опісля рушив на Сян, де відбулося ювілейне водосвяття.

Процесії із згаданих сіл, Духовенство, маси вірних, які врочистим настроєм та взірцевим порядком свідчили про культуру українського населення, даючи доказ своєї привязаности до батьківської віри і народу. Цей памятний день для Динівщини лишив у серцях незатертий спомин.

Десять заповідей

Недавно одна варшавська газета пригадала польському громадянству господарський декальог із 1917 р. Склало його варшавське купецтво і розкинуло в летючках за дозволом окупаційної німецької цензури.

Ось текст цих десятьох заповідей:

1) Не будеш мати чужого промислу і торговлі.

2. Не обнижуй їх вартости надаремно, але будуй на них кращу майбутність краю.

3. Відпочиваючи за кордонами краю, памятай про свої обовязки супроти рідної торговлі і промислу.

4. Шануй рідну торговлю і рідний промисл.

5. Не вбивай творчого духа в народі своєю байдужністю.

6. Не ложи грошей в розвиток чужого промислу і чужої торговлі.

7. Не обкрадай своєй Батьківщини, купуючи чужі товари.

8. Не давай фальшованого свідоцтва про свій промисл, заки його раніше не пізнаєш.

9. Полюби все, що рідне, не пожадай чужого.

10. Не жажди одягів для себе, ані жадної річи, що є чужого походження.

Будеш любити Батьківщину всіми силами.

Станеш у вільних народів колі посеред вільних.

У тяжких, переломових хвилинах поляків, ці гасла робили свою велику роботу. Сьогодні цей декальог є не тільки історичним документом. Він усе актуальний. Для нас зокрема.

Іван Филипчак.

Різдво на Маковиці

XXXII. розділ з недрукованої ще лемківської історичної повісти Івана Филипчака п. з. **„Страдальці і Местники"** з XVII. ст.

Зима в 1650/1 роках була дуже легка, аж дивно. До Різдва не було снігу. Було тепло. В горах випасали худобу. Бачі не сходили з полонин. Робили сири, складали бриндзю, для своїх бескидських солтисів, та ґаздів. Збійники не опускали рівнож Маковиці. Робили напади на двори, на купців, на маґнатів, на корчми, ждали вісток від полковника Стасенка.

Дійшло до того, що збійники задумали справити собі Свят-Вечір у Маковицьких печерах, у своїому найбезпечнішому захисті. Тішилися дуже, що такий час Бог дав. Відсвяткують разом велике Свято! Різдво! Різдво!

На Свят Вечір мали цілий день велику закрутанину. Постили. Печеру вистелили соломою, якої набрали з поблизьких дворів. Стелили також сухе листя, мох. Бачі доставили їм сира і бундзів. Настріляли подостатком лісної звірини. По лісах назбирали диких яблок, наробили сушу, наварили бобальків з маком. З буків наструшували букви, з чого ґазди зробили їм олію.

За просфорою післав Баюс Гриця з Кривого й Романяка до Радоцини.

— А не забудьте принести пару воскових свічок! — крикнув за ними, Карнута.

Баюс казав зробити до печери стіл. Борута, Рогач з кількома молодшими збійниками стяли кілька ялиць, покололи, поклали на грубезних пнях у печері. Застелили пахучим гірським сіном, понакривали білими скатертями, які набрали по дворах і корчмах.

Накраяли хліба, принесли часнику, на тарілки налили олію....

Як усе було готове, засвітили грубі воскові свічі, які застромили в кусок дерева. В понурій і довгій яскині розяснилося. Жовтаве світло кидало на почорнілі стіни слабий відблеск. Робило поважний настрій. За те жваво палахкотіла ватра при вході до печери, на ватру збійники докидували сухих конарів і гилля.

Як блиснула перша зірка на небі, збійники позасідали на ялових клецах мов би дома на лавах. Усе застелили соломою, сіном, мохом, поовязували повереслами. На першому місці засів отаман Баюс, біля нього Сенько господар Маковиць, дальше Корнута, Гриць з Кривого, Сенчак, Рогач, Борута, Павленко, Гудак і інші.

Настала тишина. Всі замовкли, заперли віддих, блимали лише плакучі свічки, весело палахкотіла ватра. Всі ждали цеї торжественної хвилини, в якій Божа Дитина зійшла з Неба на землю, щоб спасти люд грішний, створити всім Царство Небесне.

Баюс устав, якийсь зворушений...

Взяв у руки тарілку з покраяними просфорами; сльози заблестіли в його... На гадку прийшла жінка, діти... Руки зачали тремтіти, а сльози, як горох, капали по неголеним лиці....

Обтер Баюс сльози згрібним рукавом і коротко промовив: „Браття, Дружино! Бог ся Раждає! Помагай біг всім на щастя, на здоровля, на той новий рік, від року до року — дай Боже ліпше як сього року!..." Це сказавши, підходив до кожного з тарілкою зокрема. Збійники брали в руки по кусникові просфори, христилися тричі, та цілували Баюса в руки як свого батька - провідника.

Відтак посідали на лавах. Брали в руки хліб, ломили, мачали в олію, закусували часником. Їли з апетитом, бо випощені й перемерзлі були. На дворі повіяло зимним північним вітром, падати почав перший сніжок, морозок тиснув...

— Треба ж розгрітися! Принесли із збійницької яскині бочілочку солодкого меду до пиття й по кватирчині випили. Мід і вино серце веселить... Залуналаж у печері із здорових трийцяти грудей, наша стара старезна різдвяна пісня: Бог Предвічний народився!....

І неслася різдвяна пісня - коляда в чистому гірському воздусі по всіх дібровах, ростоках, дворах, дебрах, далеко й високо по всій Маковиці. Сильні мужеські голоси зливалися в один могучий акорд, що з великою силою вдаряв по лісі... І бентежив нічну тишину бескидського бору.

А далеко в дебрах зачали відзиватися вовки протяжним виттям. Збійники співали собі дальше аж до послідної строфи... При кінцевих словах: „Честь Сину Божому, як Пану Нашому поклін віддаймо" — поклякали всі на коліна, і чолом били до печерного зимного каменя....

По відспіванні першої коляди, їли горох з капустою, теплі бандурки щойно виняті з ватри, логазу на олію, а на присмак бобальки з маком і суш. За кожною стравою співали дальше: „Дивная новина", „Небо й Земля", Вселенная веселися", а найрадше повторювали слова: „во пустини, во яскини, а треба всім знати"... і на тему тих слів розпочали балачку:

— Чому то Господь не народився між такими панами - маґнатами, як цей у Ропі, запитав Гриць із Кривого Баюса, а „во яскини, во пустини" — як ми співаємо. — Ви повинні знати батьку Баюсе, бо й „до чкіл" ходили, вчені.

— Гм гм — чому питаєте,... От тому, народився в яскині, щоб людям показати, що всі люди рівні, ніхто не повинен бідним погорджувати, але помагати їм. Господь утікав від панів, до Єгипту, бо побачив, що вони лукаві; втікав з Матінкою Божою...

— А чи правда, що він терпів голод і зимно? — запитав Васько Рогач із Тилича.

— Правда — відповів Баюс. — Його гріла худібка, віл і осел, парою його гріли, а пастирі дарі приносили, сира принесли, масла, дехто барана приніс.

— А що пани приносили? — маґнати такі як наші, що короля не шанують, а кілля йому на голові тешуть.

— Пани нічого не принесли, за те три царі принесли, але це були добрі царі.

В печері настало тепло, весело, мило. Зірвався морозний вітер, нагнав до печери гаряч із ватри, на дворі потиснув зубатий мороз. А дрібний сніжок метеликом грався по конарях струнких смерік...

На другий день побудилися збійники раннім ранком. — Господнє ж Рождество! Колядою вітали Божий день. Відтак наложили дров, гріли мясиво, їли. Цілі свята, співали, колядували...

Маковиця, величезне гірське пасмо на Закарпаттю, між Бардієвом та Лупковом, колись власність кн. Ракочіїх. В країні цій знаходилися величезні печери, в яких крилися збійники в XVII. і XVIII. ст., з обох склонів Карпат.

Григорій Марусин

Напереломі

Повість з лемківського життя.

Весна в повному розквіті. Звеселіли наші гори пахучими полонинами та невгомонним щебетом пташенят, життєрадісних цвіркунів. Всміхається соненько ясне до всего світу, а світ радіє, осяяний його теплим промінням.

Весну перебулось ненайгірше. Усі клаптики ріллі оброблені, обсіяні вівсом та засаджені бульбочкою, одне стаяння за вигоном щойно вчора засіяв Юрко ярим житом. Міркує собі, може акуратні вродиться, хоч надія невелика. З тим житом у горах завжди клопіт. Поволи росте, поволи доспіває, нераз бувало, приходиться жати яре жито аж на Сівної Матки Божої, а полукіпки часто густо сніг притрушує на стерні. Але деколи таки пощастить, житонько доспіє біля Успенія, притягнеться до стодоли у свій час, та як намолотне, то таки щось буде на довгу зиму, тай на засів останеться.

Як там веснувалось, то веснувалось, але, Богу дякувати, якось пішло, та з цим жури нема, що було, але з цим, що буде. Оце йде довгий переднівок, у хижі ні одної бараболини, ні жмінки муки, а заробити нема де, нема як.

— Гіркий тот передновок в горах, — міркує Юрко, — а уж найтяжче г нашім Лосю.

— Поїхавбис з тов мазев го світ, та лем на мене буде тяжко, бо яку си радоньку дам з ґітисками? — турбується його Ксеня.

— Та я ти-ж так-реку, — Ваньо погнав увці на полонину, Гриньо наперси їхати зо мнов....

— Ани мі ся важ брати хлопчиска, хоц він мі там не поможе барз дуже, але ксе люпше, як ся кавальчик хлопчиска коло хижи крутит.

— Што ти з ним порадиш, наперся хлопчиско, повідат, же втікне з хижи, як го по добрій воли не возну. Хоче капку сьвіта видіти, може ся дашто навчит, може даку роботу найде, а ту што? Лем варянка з ґрулями, ощипок вівсяний, а часом і того ніт.

— Я уж виджу, што ти за ним стоїш, хлоп ксе за хлопом тягне, я му тиж добрі зичу і кетбим знала, же му ся го сьвіті нич не стане, то бим го не боронила, няй їде, але кет му там дахто кривду даяку рихтує, то хтож там за ним обстане, як і ти го зохабиш, повіч сам, ти преці не будеш з ним до служби ставав, а п- їдеш дале зо свойов мазев, а хлопчиска зохабиш як сироту без тата і мами, люпше няй не йде никади, їд сам, лем вертай з Богом, а хлопчиско няй дома сідит.

— Про мене няй сідит, але ти му сама повіч, — закінчив розмову Юрко, та вийшов з хижі оглядати свій візок з мазею.

Гей, гей, куди цей візок не їздив, скільки він мази перевіз по горах і по долах. Ще Юрків няньо ним мазюку возив по світу, а коли вже Юрко став „мазярем", то треба було по правді нові колеса справити, але решта була нічого, ось служить Юркові вже тридцять літ, якось усе тримається купи. Нічо дивного, бо кожна сприха при колесі, кожна його частина так замазана й затовщена мазюкою, що воно, таке колесо, й за сто літ не знищиться, бо не вчепиться його ні червак, ні вода, ні на сонці не розсохнеться воно, тай не скоро такий віз розтерлікається, бо мазяр не їде ніколи форсовно, ніколи за скоро, а тягнеться поволеньки, щоб свого скарбу не розбовтати, не вихлюпати по дорозі.

Візок з трьома бочілками мази стояв під оборогом в найкращому порядку. Можна їхати хочби й зараз. Та Юрко не знав, чи запрягти конята й поїхати в дорогу самому, чи взяти свого підростка, Грицька, котрий дуже рвався у світ. Оце він у хижі перемовляється з мамою. Вона вговорює його: не їдь, а він каже: ні, мамо, поїду, як ня по доброму не пустите, то втікну в ночі з хижі.

— Нема дивоти, — думає старий, — што мати не хоче го пустити, бо лем сама зістає на ґаздівстві з ґівчатиском, што му лем девят років. Але нема ради, якоси Бог даст, може Ваньо часом з полонини заздрит дохижі, та і сусіди поратують, як буде треба, а хлопчиско няй їде, коли ся так рве. Уж вийшов зо школи, до господарки не барз ся горне, лем по книжках позерат і штоси шпекулює, штоси штудерує, а мара го знає, што він хоче. Няй їде, няй ся піздрит, як другі люде жиют, може акурат дачого ся навчит, няй ся плянче коло воза, та мі не буде так маркітні, коли сам їду од села до села.

Коли так старий роздумував, Ксеня з Грицьком вийшли на подвіря.

— Кой так барз хочеш, то я не сперам, але смот Грисю, жебис на жалував того, набідуєшся го світі немало...

— Не турбуйтеся мамо, я знаю, же го світі поневірка, але треба привикати, дома тиж не розкіш, сядивай треба бідувати, але я уж ґіцко маленькой, штирнайцят років мі минуло.

— Ой што мі там за парібок велебний, смотте го, їд, колис такий, коли ти матери нич не жаль.

— Йой, мамо, та чогосте таки дивни, уж вам ся на плач зберат, та я ани не гмерам, ани до Гамерики не їду, лем меже свої люди, поможу татови мазь продавати, конята часом попасу, більше пінязи заробиме, як нас двох буде, а під зиму вернеме до хиж з пінязми, а Ваньо верне з полонини з бундзом і вівцями і будеме зас шитки разом.

— Няй уж їде, — рішив старий, няй не марудит, тобі буде лекше накормити дві ґамби, як три.

Стара вже не обізвалась ні словом; вона бачила, що не вдержить сина. Піднесла запаску до очий та нишком обтерла сльозу, що настирливо тиснулась з очий, а їй немов соромно було плакати тоді, коли синок радісними очима глядить то на неї, то на батька, що ось сповнилась його мрія, він їде в світ, де чекає на нього щось нове, щасливе, а там може якраз чекає його краща доля? Бо й панотець говорили їй, що добре буде, як Грицько поїде в світ, хай побачить, який у світі лад, які люди, хай шукає заробітку, праці, науки, бо дома він нічого путнього не осягне.

Старий впряг конята до воза, взяв батіг у руки, зробив ним знак хреста перед кіньми, та до хлопця:

— Ано Грисю, поцілуй маму г руку, бо їдеме.

Ксеня аж тепер не мала сил вгамувати сліз своїх, заридала, наче на другий світ супроводжала своїх рідних.

Обняла костистими руками хлопчину, зросила гіркими сльозами його голівку кучеряву, а старий Юрко теж нишком обтер рукавом очі та почав нишпорити коло воза, буцім то чогось шукає.

Врешті викарабкався старий на сидження, а коли це побачив Грицько, вирвався з обіймів матері, та вже

сидить біля тата. Засвистав батіг у повітрі, та візок з мазею покотився доріжкою долі селом.

Мати з донечкою довго стояли на горбочку біля оборога та слізними очима супроводжали чорний смолистий візок з мазею, що віддалявся від них щораз далі. Аж за квітучим садком кума Феська, біля церкви, сховався та й грюхіт колес затих зовсім, але ось на горбку за церквою ще показався, вже скручує на схід сонця на пільну доріжку, ось маленькою грудкою посувається серед піль, ще його трохи видно, ні вже не видко нічого.

— Йой, уж мі ся голова закрутила од того позераня.

— Подме, мамо, до хиж, чого будеме ту стояли, смотте, шитки кури в хижі.

Йой, рани Боски, лет Ганцю, повиганяй на двір, цятку пшениці било на припецку, то певні голота зіла.

Ганя побігла до хижі, та видко добре налякала курей, бо з великим вереском почали тікати, куди попало. Чорна, чубата, вискочила крізь відхилене вікно, за нею дві інші й когут, воркочучи злісно: Ко-ко-ко! Дверми вилетіли дві закукурічені квоки, повторюючи заєдно: кудкудак - кудкудак! За ними тихцем-хильцем тікають попід стіну дві біленькі курки, під оборіг, а врешті біжить якась кострубата, щось гейби на ногу налягає, але тікає, що сил, не оглядаючись.

Надбігла й Ксеня.

— Но, што, Ганцю, видзьобали пшеницу?

— Троха видзьобали, але не шитку.

— Абисте похаліли, зваркров, пшениця їм смакує, я знам, чом ні, я сама лем раз до року їм пшеничний хліб на Великдень сьватий, а ту куриска тижек би пшеницу їли, іщи так добрі нема, закурило на них, повиганяй, Ганцю, до загороди, я там на вербі виділа повно храбущів, стрясеш їм, няй їдят, а пшеницу треба висушити на пецу, то зготовю перогів г неділю.

Ганя виконала в одну мить приказ матері. І пшеницю на печі розгорнула й курей хрущами нагодувала із сіней та хижі сміття вимела, наче приподобатись матері хотіла, щоб мати її не сварила за те, що лишила двері від сіней відчинені, коли виходила дивитися, як тато з Грицьком відїздили. Вона сиділа над книжкою, як тато ладились у дорогу. Грицько обіцяв привезти їй коралі, хустинку, а як добре піде, то й черевички, а тато наказували, щоб мами слухала, та добре в школі вчилася.

Мати бачила слухняність донечки, й похвалила її:

— Гарна моя лівонька, тепер підеш до школи, а я зготовю дякий полуденок, потім змелю тоту жмінку пшениці, бо г неділю може Ваньо приде з полонини.

— А як він не приде, мамо, то я йому занесу пероги.

— Ні, він приде, бо си кошелі не зяв, а якби і не пришов, то ти, дівонько сама не зайдеш, то далеко, іщи ся тебе блуд який вхопит, даколи то підеме обі, бо треба буде бундз забрати, як Ваньо наскладат, занесеме до міста, продаме за добри пінязі і купиме мішок муки, жменьку ярчанки, може і дакой паця, няй би ся ховало.

Ганя поскладала книжки в торбинку та пішла розмріяна до школи. Мріяла про коралі, хустину, черевички, про полонину, про бундз та місто; бо все оте таке якесь принадне, веселе, що аж серденько радується.

(Далі буде).

Ганнібаль

Ганнібаль? Що значить це слово? — запитає може неодин читач. Певно, звідки в нашому тихому, мало освіченому селі можна було про це довідатися. Але це слово знає цілий культурний світ, тому й ми хочемо його нашим читачам вияснити. Ганнібаль — це імя одного великого полководця, героя, що на його приказ ішли колись у бій і гинули десятки тисяч вояків. Він сам теж давно вже згинув, — менше-більше дві сотки років перед народженням Ісуса Христа. Як бачите, часи дуже-дуже давні, а проте Ганнібаля світ не забув і досьогодні величає його діла.

В тому часі, як він жив, до найбільшої сили й значення в світі доходила римська держава. Вона силою завоювала майже цілий світ, по всіх краях порозсилала своє військо та своїх намісників та з усіх усюдів звозила до себе всіляке багатство. Одна ще тільки лишилася держава, що не хотіла покоритися Римові, а це картагінська республика в Африці. Між Римом і Картаґіною мусіло прийти до боротьби й то на життя та смерть. Двом тим державам було за тісно на світі: одна мусіла згинути, щоб друга могла жити й панувати.

На чолі картаґінського війська станув молодий вождь, Ганнібаль. Ще його батько воював із римлянами й від свого сина відібрав присягу, що ніколи тієї боротьби не покине, поки не знищить Риму. Ганнібаль свято доховав зложеної батькові присяги. З величезною армією переправився через море до Еспанії, потім перейшов через найвищі в Європі гори — Альпи й як Божий меч упав на голови гордих римлян, що його не сподівалися. Здавалося, що панованню Риму прийшов кінець.

Але не була це така легка справа. Римляни вміли не тільки хоробро битися, але й були найкращими патріотами, то значить любили свою батьківщину понад усе, жертвували для неї своє майно та життя, слухали сліпо своїх вождів, а розбиті в одному місці, збиралися в другім і далі боронили волі й могутньости своєї держави.

Довга це була і страшна боротьба. Не маємо змоги її тут докладно описати, бо на це треба б грубої книжки. Така книжка саме тепер появилася. Її написав п. Олександер Тарнович, рідний брат редактора „Нашого Лемка“. Книжка називається **„Ганнібаль“.** Вона має около 300 сторін друку, портрет Ганнібаля й мапку тих країв, де цей славний вождь воював. Кажуть нераз, що історія — це вчителька життя. Це правда, але треба ту історію знати й розуміти. Така книжка, як „Ганнібаль“ багато може нас навчити. Навчить, як треба свій рідний край любити, як йому служити, для нього терпіти й жертвувати все, що тільки маємо, як за нього вмирати.

Книжка написана дуже цікаво, хоч і не зовсім легко. Треба її читати помалу, з увагою, від часу до часу поглядаючи на мапу. Але хто розпічне її читати, то вже певно не відірветься від читання, поки не прочитає цілої, до кінця.

Книжка не тільки вчить, але й будить лицарського духа. Бо рідний край, його щастя, слава, воля і честь — ніколи не перестають бути однаково високими ідеалами: і дві тисячі років тому і для нас, сьогодні.

Ю. Р-ко.

Замітка: Книжку „Ганнібаль“ замовляти в Адмін. Н. Л., присилаючи згори 3 зл. і 25 гр. на порто.

Нові книжки

СУСПІЛЬНИЙ КАТЕХИЗМ.

Написав Роман Гайдук, редактор католицького тижневика п. н.: „Правда". „Суспільний Катехизм" — основи католицької суспільної науки — це найкраща книжечка під сучасну пору, яка нас навчає християнських обовязків і веде до єдиної найкращої мети. — Цією метою є вічне, щасливе життя в Божому Царстві.

Цю єдину цього рода книжечку видав Голов. Виділ Т-ва „Скала" в Станиславові Р. Б. 1938. як 18—20 число Бібліотеки Т-ва „Скала". Кожний християнин-католик повинен купити собі цей Катехізм і напамять його вивчитися. — Буде на світі менше лиха й гріхів.

ГРАНИЦІ БОЙКІВСЬКОГО ГОВОРУ

(з картою) Іван Зілинський, Самбір 1938, відбитка з „Літопису Бойківщини", ч. 10., ст. 16.

МОЯ НАУКА В ПЕРЕМИСЬКІЙ ГІМНАЗІЇ.

Др. Іван Зілинський, професор краківського університету, відбитка з „Пропамятної Книги" ювилею 50-ліття державної гімн. з українською мовою навчання в Перемишлі „Де срібнолентий Сян пливе", Перемишль, 1938., стор. 1—16.

НАЙДАВНІША ДОБА В ІСТОРІЇ ЛЕМКІВЩИНИ,

написав Всеволод Ярославич, вид. Н. Л., ч. 13. Бібліотека Лемківщини, Львів, 1938 р. Ціна 50 гр., стор. 32.

„ЛОВИ НА ЛЕМКІВСЬКОМУ БЕСКИДІ"

написав Юліян Тарнович, збірка літературних нарисів про лови в лемківських горах; видання „Н. Л.", Львів, 1938, ч. 14. Бібліотека Лемківщини — стор. 1—40. Ціна 1 зл. Замовляти в Адмін. Н. Л.

„НАДСЯНСЬКА ЗЕМЛЯ", двотижневик, виходить **у Перемишлі, вул. Косцюшка 5,** видавець і редактор **Мр. Ю. Костюк,** річна передплата 2.50 зл.

ВИХОВУЙТЕ ДИТИНУ ТАКОЖ ДАРУНКАМИ,
тому не забудьте додати до них щадничої книжки

Земельного Банку Гіпотечного

у ЛЬВОВІ, вул. СЛОВАЦЬКОГО ч. 14.
(ФІЛІЯ БАНКУ: Станиславів, вул. Собіського ч. 11).

ЛИСТУВАННЯ.

Вп. І. Бобак, ем. упр. шк.: не знаємо, чому число вертається, хоч Ваша передплата заплачена по кінець 1938 р. Привіт з Хр. Різдвом.

Вп. Петро Семчишак з Ан.: Ви маєте заплачено по кінець 1938. Чому число хтось звертає. Поздоровлення.

Вп. П. Сенатор Юліян Павликовський у Львові зложив на пресовий фонд 10.— зл. Щире Боже заплать і бажання щасливого Н. Р. та Веселих Свят Христового Різдва, а понад усе кріпкого здоровля!

Веселих Свят Дорогим Стрийкам у Акрон, Огіо (Америка) бажає Петро Ценко.

Впр. о. В. Довгович в Америці: За щирі бажання всім, що працюють при Н. Л. з нагоди Христового Різдва та з Новим Роком ще більше успіху й Божої помочі — в імени всіх співробітників якнайщиріше дякуємо Вашому Високопреподобію та рівнож бажаємо кріпкого здоровля й Веселих Свят — Юліян Тарнович.

Вп. Гриць Зарічний: часопис Вам шлемо. — Х. Р.

Вп. Петро Мирний: в справі науки шевства найкраще в своєму місті відбути початкові науки та щойно потім піти до більшого міста спеціялізувати свій фах. Як буде шевський курс, тоді Вас повідомимо. — Х. Р.

Вп. Громадянин Теодор Баль у Сайре, Па: Вам Дорогий Земляче висказуємо вирази нашого для Вас найбільшого признання за Вашу ідейну працю так для нашої св. Церкви, як і народньої справи. Благослови Новонароджене Дитя-Христе — Вашій Рідні Дорогий Брате Теодоре. Найщиріші бажання приймiть від нас з Христовим Різдвом. — Редакція Н. Л.

Хресним Батькам у Пантній, що добровільно зложили на христинах 5.— зл. на Рідну Школу — Веселих Свят!

Nr. akt. V. 2. K. 198/37.

SENTENCJA WYROKU.

W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej!

Dnia 6. listopada 1937 r.

Sąd Okręgowy w Jaśle, Wydział Zamiejscowy w Sanoku w składzie następującym:

Sędzia SO. A. Zembaty,

Protokolant: apl. s. J. Petrowicz

w obecności oskarżyciela prywatnego ks. Jana Polańskiego rozpoznawszy dnia 3. listopada 1937 r. sprawę Michała Tarańki, urodz. 22. III. 1887 w Olszanicy, pow. Jaworów, syna Mikołaja i Anny Łozińskiej, wyzn. gr.-kat., dziennikarza, odpowiedzialnego redaktora dwutygodnika „Nasz Łemko", zamieszk. we Lwowie, ul. Zimorowicza l. 3, w W. P. nie służył (kat. C) PKU Lwów, nie karanego — oskarżonego o to, że dnia 15. grudnia 1936 r. we Lwowie — jako odpowiedzialny redaktor i wydawca wychodzącego we Lwowie dwutygodnika „Nasz Łemko", zamieściwszy w nr. 24 tego czasopisma z 15. XII. 1936 na 11 stronie artykuł pod tytułem: „Przepadła fundacja. Moskalofil łamie testament swego poprzednika. W kurii Apostolskiej Administracji dla Łemkowszczyzny dzieją się niesłychane skandale" — o treści:

1. „Ksiądz Jan Polański, obecnie administrator obu Wróblików Królewskiego i Szlacheckiego obok Rymanowa kazał po śmierci swego poprzednika dobrać klucze do drzwi pokoju, gdzie były złożone książki, przekazane ostatnią wolą ks. W. Maściucha dla Teologicznej Akademii we Lwowie, cenniejsze książki zabrał sobie.

2. Jeżeliby taką rzecz zrobił przeciętny jakiś świecki człowiek albo jakiś nieuświadomiony — wówczas ludzie mówiliby, że popełnił kradzież z włamaniem.

3. Redakcja „Naszego Łemka" chciałaby wiedzić w jaki sposób Naukowe Teologiczne Towarzystwo we Lwowie zareagowało na to i zechciało łaskawie poinformować ukraińską publiczność, czy ks. Polański sam z własnej woli oddał te książki nieprawnie zatrzymane (właściwie zabrane — uw. zec.) — komu należy", — pomówił oskarżyciela prywatnego ks. Jana Polańskiego o takie postępowanie, które mogło go poniżyć w opinii publicznej i narazić na utratę zaufania potrzebnego dla jego stanowiska jako duchownego — to jest o czyn, przewidziany w art. 255 § 1 k. k.

postanowił:

Oskarżonego Michała Tarańkę uznać winnym występku zniewagi z art. 255 § 1 kk. popełnionego w sposób opisany w akcie oskarżenia i za to po myśli tego przepisu ustawy skazać go na karę aresztu 4 (cztery) miesiące i grzywny w kwocie 200 (dwieście) złotych.

Po myśli art. 255 § 3 kk. nałożyć na oskarżonego obowiązek ogłoszenia niniejszego wyroku na jego koszt w czasopismach „Nasz Łemko", „Dilo" i „Ruskij Holos".

Po myśli art. 578 § 1 kpk. i art. 73—76 p. o k. s. zasądzić od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa koszty postępowania i opłatę sądową w kwocie 40 zł.

Po myśli art. 578 § 2 kpk. zasądzić od oskarżonego na rzecz oskarżyciela prywatnego poniesione przez niego koszty postępowania, przy oznaczeniu kosztów zastępstwa adwokackiego na kwotę 50 zł.

A. Zembaty, w. r.

Za zgodność: Jan Galik, sekretarz.

Wydawca i redaktor: Juljan Tarnowycz, Lwów, ul. Nowy Świat 22. — Drukarnia „DIŁO", Lwów, Rynek 10.
Видавець і редактор: Юліян Тарнович, Львів, ул. Новий Світ 22. — Друкарня „Діло", Львів, Ринок 10.

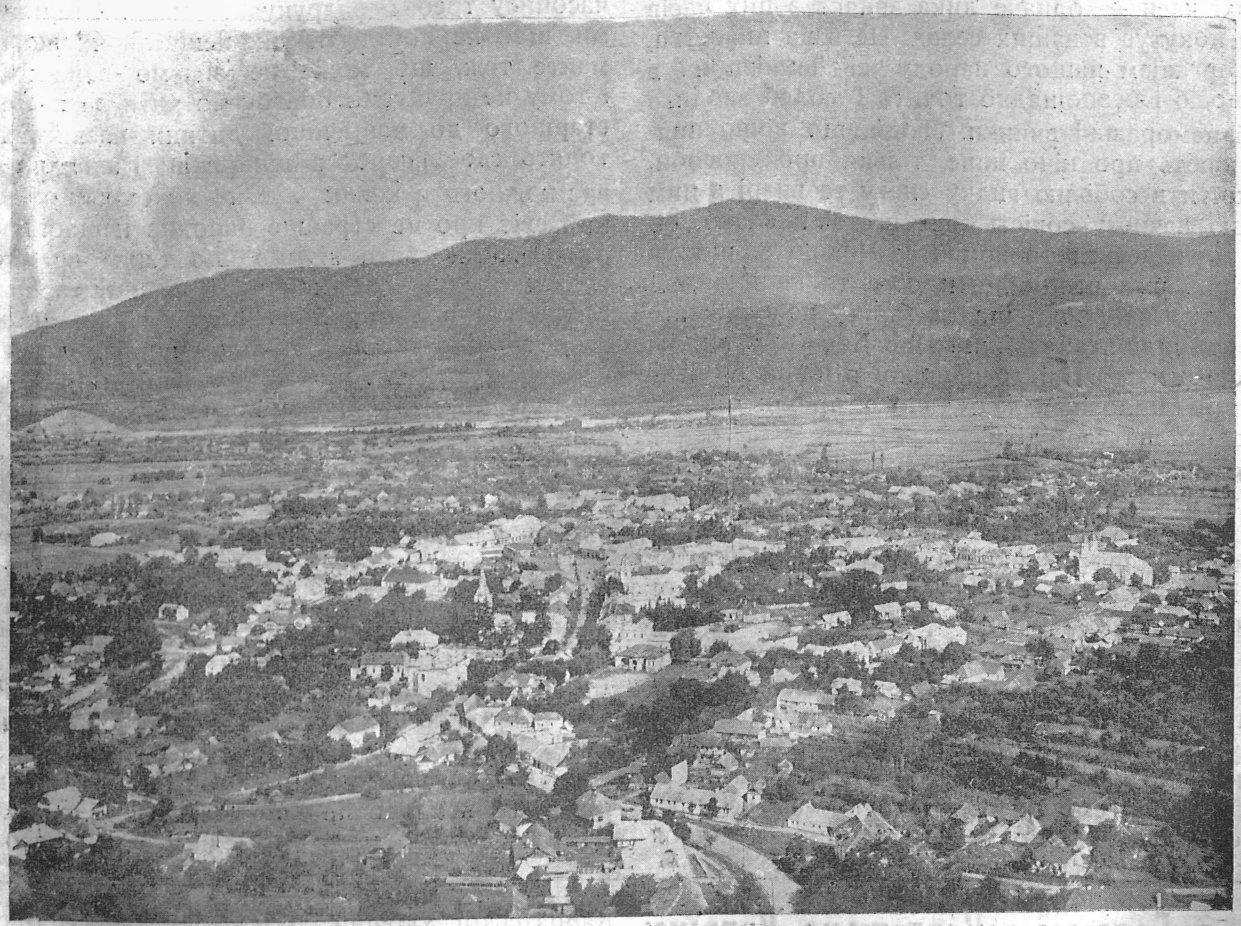
Ос 17.060
1933-2
Urzędowy
wwyd. donieść
wow. 2
Львів
Чарнецького 24
Хв. Наукове Т-во
ім. Шевченка

Наш Лемко

РІК VI. Ч. 2 (122)

Львів, 15. січня 1939.
Виходить двічі в місяць.
Адреса: **Львів, ул. Новий Світ ч. 22.**
Телєфон ч. 244-67.
NASZ ŁEMKO, LWÓW, UL. NOWY ŚWIAT 22.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.
Оголошення після умови.
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 зол., Піврічно 1·80 зол., Чвертьрічно 1 зол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

Загальний вид міста Хусту.

Назустріч 1939 рокові

Начинаємо 1939. рік і з цим роком „Наш Лемко“ вступає в шостий рік свого існування. Пять років же за нами й вдовілля з культурно веденої праці. „Наш Лемко“ й на будуче — згідно із своїм завданням, речник українського села на Лемківщині, його бажань і задумів, виразник та оборонець його інтересів світньо-господарського життя — стоятиме витривало й вірно на обранім становищі та не похилить униз крапору, під яким твердо стоїть за права українського села на Лемківщині. Радіємо, що наші Сестри й Брати на Лемківщині приймають свого доброго приятеля „Нашого Лемка“ — дорадника й вчителя в свій дім. Багато наших давніх передплатників уже відновили передплату на 1939 рік, прибуло та прибуває теж багато нових передплатників. Ще раз просимо наших Приятелів - Передплатників, при кожній нагоді приєднувати нам нових передплатників до нашої громади. Хто ще не відновив передплати та не вислав грошей за книжки й календар на 1939 рік, хай це зробить негайно! — Слава свідомим Громадянам, що самі передплачують часопис і приєднують до передплати інших свідомих людей!

Рятуйте брат брата!

Нарікаємо й плачемо, що в нас велика біда. Недостача заробітку, нужда на кожному кроці, голод, брак хліба й так дальше в безконечну чергу.

Незаперечуємо, що це правда. Коли ж бо тільки глянути на наші сільські діти, вони є найкращим від зеркаленням селянських гараздів. Обдерта, півнага шкільна дітвора, без найконечніших шкільних приладів і книжок, виголоджена, виморена в непривітливих хатніх обставинах — ця сільська дитина ледви-ледви подобає на живу людину. Але вина того всего не по стороні наших сільських дітей. Тут покутує страшний злочин, який чорною хмарою напосівся на селянську хату. Хоч безповоротно минулися вже жахливі панщизняні гіркі часи — одначе дика звичка з цих часів до сьогодні покутує в наших селах. Це язва пиянства, яка живий орґанізм нашого народу на Лемківщині в страшний спосіб і безпощадно точить і людей зводить на найгірші неморальні вчинки. Люди, що вічно пиячать, не думають про нічо інше, тільки про способи, щоб заспокоїти в собі цю гидку снагу та впарі з цим утопити свою нечисту совість, яка всетаки, слабо, бо слабо, але відзивається та кричить: Чоловіче, що ти робиш? Закинь уже раз нищити себе та не відіймай собі життя й не вкорочуй щастя твоїх найближчих. Ех, ви нещасні шпіритайчаники! Про Бога вже ви забули! Ви гірші стаєтеся від бездушної німини, бо тварина ніколи не поповнювала б такого промаху, щоб нещастя зводити на свої діти.

Не беремо вже під огляд, які шкоди чините своїй господарці, через безнастанне пиячення, але під жадним оглядом не можемо та не будемо заніщо в світі замовчувати того, що пияничите, затроюєте шпіритаєю свої діти, нищите народне майно та гріб копаєте під живим орґанізмом нашого народу на Лемківщині.

Ані не планте, ні не бідькайтеся, що вам тяжко жити, бо віри вам не дамо! Перестаньте пити трійливу шпіритаю, тоді будемо до вас, як до людей говорити. Одного разу оповідали ми лікарям, що є такі села в горах, де люди денатурат пють і дітям його пити кажуть, то лікарі з нас сміялися — мовляв — це не можливе, щоб одна людина могла бодай один келишок тої отруї випити, бо наука каже, що від такої давки приходить страшне затроєння, або смерть. Ми й не хотіли признатися, яке це село, що в такий страшний спосіб скорочує своє життя. Сьогодні таки мусимо виявити цю тайну й як осторогу другим подаємо, що найгірше розпиячене село на Лемківщині — це **Одрехова, Синів,** Вислічок, Завої, Полави, Вернеївка й сусідні села в риманівській окрузі.

На цьогорічні Різдвяні Свята море шпиритаї випили „громадяни" цих сіл. Ми моглиб хата за хатою видрукувати по іменах і назвиськах цих „пропийників" на вічну ганьбу, але місця в цілій ґазеті не сталоб на таку „похвалу". Всі дванадцять сторінок нашого часопису треба б задрукувати найдрібнішими черепками, щоб не поминути тих нещасливих людей. Не думайте теж, що може не знаємо ваших „фамелий" і тому не друкуємо поазбучно хати за хатою від найстаршого до найменшої дитини назвиська тих, що топять своє „горе" в шпиритаї! Навпаки, ми знаємо вас кожного й кожне, але не хочемо, щоб знав широкий світ про це страшне народне нещастя, та щонайважніше ми свято віримо, що таки прийде час і ви грішні блудні діти (хоч ви й старші та зовсім старі ґазди, але в цьому пияченні ви гірші, як малі діги!) таки зрозумієте, яку страшну кривду чините собі та вашим дітям; що за рік, два займуть місце на вашій господарці — та чейже Господь їх наведе на кращу дорогу й вони не будуть продовжувати цього забійчого злочину.

Ми більше не годні говорити, бо від сліз болю давиться наше серце й голос наш мовкне, — одне тільки невеличке маємо прохання до Вас, Високопреподобний Отче Апостольський Адміністраторе — **невже-ж можете безчинно глядіти, як Вашій духовій опіці поручений нарід триває в цьому грісі пиянства? В імя Христових ран благаємо Ваше Високопреподобіє — рятуйте цих людей, а Господь Вам цього не забуде.** У цьому випадку залишіть усе посторонне на боці й до нас не майте урази, але ми не маємо вже кого просити про це християнське діло.

Редакція „Нашого Лемка"

Українці в Болгарії і Карпатська Україна

Українці в Болгарії, приєднуючись з почуттям щирої солідарности до змагань українського народу Карпатської України, владили в столиці Болгарії, Софії, загальне віче, присвячене справам Карпатської України.

Голова ініціятивного комітету п. Орлів, відкриваючи віче, вказав на важливість доби й теперішньої ситуації.

Реферат про Карпатську Україну виголосив п. Митрофан Зарицький. Підкреслив історичну, геоґрафічну й етноґрафічну приналежність Карпатської України. Докладчик зясував обставини прилучення Українського Закарпаття до мадярської, а згодом до чеської держави, його життя в межах цих держав та перманентне змагання карпатських українців до національної волі й незалежности.

Віче висловило й вислало привітання Премієрові Карпатської України о. д-рові Августинові Волошинові, Урядові та населенню Карпатської України подяку за енерґійне обстоювання прав українського народу Карпатської України й захорону цих прав.

Одночасно віче висловило свій рішучий протест проти зазіхань на існування держави карпатських українців і проти чужої, злобної пропаґанди.

Кінцеву промову виголосив п. М. Ніцкевич.

Українці-еміґранти в Болгарії не мають змоги на великі імпрези. Але разом з усіми українцями на чужині однаково відчувають усі радощі й смутки карпатських братів. Всі події в Карпатській Україні цікавлять їх живо та викликують їхню готовість допомогти кожній акції для добра молодої держави карпатських українців.

Дітвора Карпатської України дістала нові шкільні підручники, написані живою українською мовою. Діти й батьки дуже ними вдоволені.

До обнови життя

Вважається, що світ докотився до упадку. Коли з ким зговоритися, чи перечитувати пресу, всюди бачимо матеріяльну, як рівнож і рухову руїну. Люди перестрашені, і пригноблені. Всюди матеріяльна скрута, убожество духове. По селах і містах загніздилась неморальність, яка розточує все родинне життя.

Світ забуває на Божі заповіді та заводить між собою якусь нову норму життя. Світ забуває про Божу справедливість. Злодійство та бандитизм ширить-ся в страшний спосіб. По часописах читаємо, що всю ди є порахунки на порядку деннім. Злодійська язва шириться неначе недуга. Влазять до ям, хат, через вікна, двері, крадуть, як знаємо по ярмарках і всюди і то не тільки в ночі, але в білий день.

Скілько таких сумних подій є закритих перед людським оком раз на завжди? Скілько таких злочинів є не занотованих в часописі? Скілько вбивства по весіллях, катування в родинах по хатах? Родичі процесують дітей, а діти це саме роблять з родичами і т.

Страшна річ діється в світі. Давніше цього не було. Хто ж потрапить остерегтися перед домашнім злодієм? Люди замикають залізними замками, колодками і вартівники ходять і так само не помагає. Давно, як прибіг злодій зі світа, то „загощав" до людей заможних, в якогось богача, купця, промисловця і т. ін., а не пішов по 10 зол., як тепер. І коли такого „фахівця" завважили, то він утікав, а не грозив кулею, як сьогодні.

Люди забувають про Бога, жиючи в гріхах, проклонах і розпусті. Не заховують Божих заповідей. А так не повинно бути. В неділю й свято всі старайтесь бути в церкві, не зіставайтесь вдома. Не їхайте в неділю на фірманки, як це буває. Не крутіться по селі до пізної ночі і дітей своїх не пускайте по ночах гуляти. Ганьба, коли вісімлітній хлопчина, дівчина висиджує на „вечурках" і вимовляє погані слова. Чия ж то вина? Чи не родичів? Передплатити для себе та для своєї дитини добру пресу, як „Наш Лемко", „Христос Наша Сила", що виходить у Львові, вул. Японська 7. Відтак для дітей „Дзвіночок", також виходить у Львові, вул. Косцюшки 1 а. Люди кажуть: нема грошей, але грубі тисячі є на горілку, тютюн та на інші марнотравства. Ви старші до св. Сповіди приступаєте раз на рік, а діти також не частіше. Чому самі частіше не йдете до св. Причастя та дітей своїх не притягаєте? Жийте самі в рамах Божого Закону і дітям своїм заповіди Божі пригадуйте.

Народня приповідка каже: З ким пристаєш, таким ся стаєш. Як буде дитина перебувати з добрими — то буде добра, злі товариші зіпсують її. Буде вона читати гарні та вартісні книжки, часописи — буде добра і мудра. Дитина то так, як молоденька деревина, можна її легко нагинати та справляти. Як виросте, тяжко її змінити. Діти — це майбутність народу. Будуть вони добрі, побожні і чесні — такий буде нарід. Незавидня доля родичів та народу, що має недобрих дітей і гірко прийдеться йому колись за те покутувати. Мудрі та чесні родичі дбають про те, щоб їх діти були добрі, та розумні. Тоді доперва зникне злодійство, вступиться бандитизм, а на його місце стане мир і спокій між людьми. Католицька віра, Божі заповіді та Христова Церква більше значить, як всі інші закони, замки, колодки і вартівники. Придержуйтесь того, щоб у наших серцях панував Господь і з Ним спокій та любов ближнього.

В. С.

Нагінка на проф І. Филипчака

П. ФРАНЦІШЕК КУЛЬЧИЦКІ МАЄ СЛОВО.

Орган „Звйонзку шляхти заґродовей", що виходить в Перемишлі п. н. „Побудка", не може забути нашому педаґоґові і письменникові п. І. Филипчакові того, що він написав книжку „Кульчицький — герой Відня", в якій підкреслив, що Кульчицький був українцем — всупереч протилежним польським твердженням. У числі 23-ому цього часопису з 1-го грудня м. р. невідомий ближче п. Францішек Кульчицкі (пишемо так, бо він протесттує, щоб змінювати його прізвище) у спеціяльнім „артикулі" опрокидує твердження проф. Филипчака ось-яким аґументом:

„Юрій Франц Кульчицький зпід Відня ніколи ніяким українцем не був, але був він поляком таксамо, як усі Кульчицькі, що сьогодні живуть і їх предки були, є і завжди будуть поляками".

Треба признати, що це дуже переконливе, тимбільше, що є маса Кульчицьких, які завжди були, є і на кожному кроці заявляються українцями. П. Францішек Кульчицкі виходить з того клопоту легкою рукою: він просто звертається з таким закликом до всіх Кульчицьких гр.-кат. обряду:

„Братя Кульчицькі! Не дайтеся баламутити п. Филипчакові і йому подібним! Ваші предки ніколи ніякими українцями не були, ви ними не є і ними бути не можете".

І п. Францішек Кульчицкі спокійний. Йому байдуже, що є історичні дані, що Кульчицький — герой Відня був православної віри, а це хіба недвозначно визначує його національність, визначує краще, як наведені „аґументи" п. Францішка Кульчицкого.

Статя п. Францішка Кульчицкого не відокремлена в „Побудці". Сама редакція того часопису теж нападає на проф. Филипчака. Не подобалось їй те, що перемиський „Український Бескид" написав про проф. Филипчака, що це загально шанований у нас громадянин та педаґоґ, який сотні нашої молоді вивів у люди. Щож! „Побудці" може це не подобатися, але це справи не змінить. Проф. Филапчак поза своїми заслугами у педаґоґічній діяльности має теж великі заслуги як письменник, що популяризує у нас давню історію нашої землі. За те все тішиться проф. Филипчак загальною пошаною і признанням українського народу і тієї пошани й того признання не зменшать такі чи інші виступи „Побудки" чи п. Францішка Кульчицкого проти його соби. („Діло" ч. 286).

СВ. ОТЕЦЬ В ОБОРОНІ РОДИНИ І СУПРУЖЖА.

З нагоди приняття у Ватикані численних італійських та чужинецьких молодих подружних пар св. Отець виголосив довшу промову, в якій виступив в обороні родини і супружжа, виступаючи притім проти воєн і воєнних зброєнь. Суспільність — говорив св. Отець — вижидає від нових християнських родин добрих громадян, що повинні працювати для загалу, а не — як роблять це в багатьох країнах — з метою знищення цього загалу. В цих країнах світа, про які згадав св. Отець, відносини роблять враження, мовби затрачено вже ввесь людський змисл і мовби люди не мали іншої цїли, як зброїтися, щоби відтак в найгірший спосіб вбивати себе.

ЩО НОВОГО В ПОЛІТИЦІ.

Міністер заграничних справ **Польщі** полк. Бек поїхав собі був трохи на відпочинок на французьку Рівіеру, над Середземне Море. Коли вже вертався з того відпочинку до Варшави, несподівано вступив до місцевости Берхтесґаден, де тепер сидить німецький вождь і канцлер Гітлер. Зразу тут у краю не хотіли в те повірити й першу вістку про ці відвідини заперечили. Але потім усі признали, що таки справді міністер Бек був у канцлера Гітлера та щось довго з ним говорив. Ґазети цілого світа дуже тою розмовою зацікавилися, бо всім тепер цікаво знати, які найближчі пляни німецької політики, що в 1938 році наробила стільки шуму та змін у світі. Та в тім то й біда, що світові часописи не могли ніяким чином нічого певного довідатися, що говорили німецькі й польські державні мужі в Берхтесґадені, чи радше в поблизькому Берґгофі, куди канцлер Гітлер запросив польського міністра на розмову. А що часописи мусять все щось писати, чи знають що, чи не знають, то зачали писати свої здогади про ту розмову. Деякі заграничні часописи пишуть, що в Берґгофі говорили про українську праву, а інші знову пишуть, що нічого не говорили про неї, а зате говорили про середземно-морські справи в звязку з італійсько-французьким напруженням. Ще інші здогадуються, що там говорили про польських жидів, вигнаних з Німеччини. Німці пишуть, що там була мова про Клайпеду та про те, що договір Німеччини з Польщею, заключений між Гітлером і Пілсудським на 10 років і досі ще має силу. Знов італійські часописи пишуть, що розмова канцлера Гітлера з міністром Беком влегчить завдання італійському міністрові ґрафові Чяно, що вибирається до Варшави в лютім. Він має приєднати Польщу до тої політики, що її вказує „вісь Рим-Берлін". З того приводу деякі італійські часописи висказують надію, що Польща приступить до німецько-італійсько-японського договору проти большевизму. Пишуть також, що дня 26. січня, себто в дні, коли в 1934 році підписано польсько-німецький договір про ненапад, німецький міністер Рібентроп приїде до Варшави в відвідини до міністра Бека.

Дайте в руки своїх наймолодших 2.— зл. річно
в Америці-Канаді 1 доляр річно

„ДЗВІНОЧОК"

часопис для українських дітей
1.20 зл. піврічно.

В кожному числі оповідання про славну минувшину, цікаві діточі казки, сценки, загадки, ребуси й т. п.

СПІР ЗА ЛЕМКІВЩИНУ.

Польські ґазети подали перед кількома днями вістку, що українське громадянство, яке скупчується біля перемиського Єпископа, Коциловського, старається всіми силами про знесення уряду апостольського Адміністратора для Лемківщини. Це робиться на основі твердження, що така інституція зайва та обнижує престіж (повагу) перемиського греко-католицького Єпископства, яке віддавна опікується також і Лемківщиною. Багато можна б на цю тему говорити, одначе деколи мовчанка краща як золото.

Страшне пиянство

Коли говориться про пиянство, то звичайно мається в нас на думці налогових, знаних пияків, які заточуючися вертають із шинку домів, або які впивають до безтями, бешкетують та дістаються в руки поліції. М. Скіба в книжці п. н. „Алькоголізм як господарське питання в Польщі" подає, що продовж одного року придержує польська поліція около 100 тисяч пияків. Але всіх налогових пияків не арештовується. Можна з певністю приняти, що неарештованих, налогових пияків було в тому році ще 900.000. Дальше можна з певністю приняти, що кожний з тих налогових пияків випиває щонайменше 1. літру горівки, отже разом випивають налогові пияки в Польщі самої лише горівки один міліон літрів. Міжтим в Польщі споживають 100° алькоголю около 500 тисяч гектолітрів, себто 50 міліонів літрів чистого алькоголю (спірту). Виходить, що принагідні споживачі горівки випивають річно 50 разів більше, як налогові, „фахові", пияки. Після обрахунків Головного Статистичного Уряду річне спотребування в Польщі 100° (спіртневого) алькоголю виносить 1.91 літра, отже по 2 літри на голову.

Та не тільки саму горівку пють люди. Пють пиво, вино, мід та інші „гарячі" напитки. Отже вичислено, що всіх алькогольних напитків випили в Польщі за рік 3,487.076 гектолітрів.

Грошева вартість випитого алькоголю виносила разом 1 міліярд 444 міліонів золотих.

В 1928 році заплачено в Польщі безпосередних податків на суму 615,041.000 зл., себто 22.63 зл. на голову мешканця. Видатки на алькоголь виносили 47.54 зл. на голову. На удержання шкільництва видано в тім році 347,000.000 зл.

В 1928 році зужито на виріб випитого алькоголю в горівці, в пиві, в овочевім вині і в меді стільки рільних плодів: 5,163.489 метр. сотнарів бульби, 602.520 метр. сотнарів ячменю, 15.460 метр. сотнарів буряків, 11.900 м. сотн. вівса, 1.430 метр. сотн. пшениці, 200 метр. сотн. жита, 5.900 м. сотн. овочів і 3.080 метр. сотн. меду. Під управу тих рільних плодів треба було 88.546 гектарів ріллі!

В краю є поважне число товариств, як прим. Т-во „Відродження", які домагаються заведення цілковитої тверезости, отже тимсамим заказу виробу алькоголевих напоїв. Очевидно, що такому домаганню противставляться фабриканти алькоголю, власники горалень і броварів, а далі шинкарі та реставратори. Вони висувають два головні закиди:

1) На випадок заказу виробу алькоголевих напитків 136.330 людей занятих при виробі і торговлі стратили б зарібок. 2) Хліборобство, а стисліше власники великих господарств, які мають горальні, стратили б можливість випасу худоби, бо не мали б відпадку з горалень, себто вивару - браги, яка нібито дуже надається до тучення опасової худоби.

Треба ближче розглянути, чи стійні оба закиди проти заказу виробу алькоголів.

Щодо першого закиду. Як сказано, випито в 1928 році алькоголевих напитків за 1,444,000.000 зл. Коли би 136.330 безробітним колишнім робітникам і торговцям плачено місячно по 300 зл., то треба би на рік виплатити 490,788.000 зл. Зворот державному скарбові за витрачений податок від алькоголю 448,938.000 зл. Разом требаби заплатити 939,726.000 зл.

Новинки

Посмертна згадка. В Ростоці Великій помер передплатник „Нашого Лемка" Петро Домбровський. Покійний мимо того, що був незаможним, бо заледви дво морґовим господарем, був членом місцевої кооперативи і розвязаної читальні „Просвіти" та ніколи не жалів гроше на рідне друковане слово. — В. Й. П.

Крадіж в костелі в Коросні. На Новий Рік невідомий злодій залишився в костелі по вечірні і вкрав з захристії монстрацію вартости 3.000 зол. Поліція шукає за злодієм.

Шкоди від недокурка. В італійському порті під Трієстом вибух пожар на шведському кораблі „Штокгольм", що спричинив страти на 100 міліонів лірів. Пожар — як виказало слідство — повстав від недокурка (папіроса), що його кинув на поклад котрийсь моряк.

Нагороди за четверту дитину. Родичі, що мають бодай четверо дітей, користають у Німеччині зі знижки до половини при переїзді поїздами та державними автобусами.

Неписьменні повинні вчитися читати й писати зі спеціяльних букварів для дорослих. У нас такі букварі є — О. Солтиса „Буквар для неграмотних", А. Домбровського „Рідне Слово", В. Хруцького „Хочу читати" та В. Полянського „До сонця".

Згоріло 10.000 зол. у печі. Стара панна В. у Дрогобичі наскладала 10.000 зол. і сховала їх до печі, в якій не палила навіть у зимі. На днях прибув до неї її шваґер, щоб обговорити справу зміни помешкання. П-на В. вийшла на хвилину з помешкання і саме тоді шваґер запалив у печі, щоб загрітися, і так згоріло 10 тисяч золотих.

Вбивство в Ярославі. На Новий Рік у Ярославі невідомий мужчина вбив вечором Катерину Скопневич, яка працювала в купця Ляхса. Виновник замордував ту дівчину ножем і втік. Сталось це на вулиці. Вбивника ще не зловили.

Робітничі заворушення в Совєтах. „Свенска Прессен" доносить з Москви, що робітничі заворушення в Совєтах поширюються. Часто доходить до збройних сутичок з відділами ГПУ. Комісар внутрішніх справ Берія зарядив мобілізацію і боєве поготівля всіх спеціяльних військ.

Сильна „Просвіта" — сильний народ! Скріпіть „Просвіту" щедрим датком на нитку в її прапорі!

Поставила собі нагробник. З Едмонтону в Канаді доносять: Стара українська жінка, Марія Букса, літ 81, чується ще здорова. Пережила вона чотирох чоловіків і не мала дітей. Мимо того приготовилася вона недавно цілковито до смерти і поставила собі памятник на гр.-кат. частині Едмонтонського Кладовища з написом в українській мові розуміється з пропущенням дати її смерти. Приготовила вже собі одіж на смерть, купила домовину, заплатила кошти похорону, також за караван і за два авта. Одержала теж обітницю від о. ігумена Дидика, що відправить Службу Божу за упокій її душі.

Чому не пишемо про деякі справи. В чужих брукових газетах появляється в останіх часах багато брехливих вістей передівсім про Закарпаття. Таких вістей не можемо очевидно поміщувати в „Нашім Лемку", тому наші Читачі нехай не дивуються, що „Наш Лемко" не пише про все, що вони десь чули, або читали.

Великі обмеження руху у прикордоннім поясі. Львівський воєвода видав розпорядок про обмеження у прикордоннім поясі в львівськім воєвідстві. На основі цього розпорядку особи, які виїжджають на терен прикордонної смуги повинні мати дозвіл від староства свого постійного місця замешкання. В дозволі староство означує прикордонну місцевість, до якої зацікавлена особа має намір поїхати. Прикордонна смуга обіймає місцевости положені від 2-ох до 6-ох кільометрів від кордону, що їх подрібно вичислює розпорядок львівського воєводи. Особи, які прибувають на терен прикордонної смуги, повинні зголосити свій приїзд до 24-ох годин. У прикордонній смузі заборонений взагалі всякий рух поза оселями від заходу до сходу сонця. Ширина прикордонної дороги устійнена на 10 м. від кордонних стовпів і в цій 10-метровій смузі заборонений взагалі особовий рух.

Як лікувати грипу. Найчастіше повстає грипа від простуди, але також з зараження від іншого недужого. Признаки цеї недуги такі: ослаблення, гарячка ,болі голови, спини, рук і ніг, катар, сухий кашль. Сама група не є небезпечна недуга, але викликує ріжні ускладнення, як: запалення легенів, олегочної, суглобів і т. д. Як лікуватися? Треба завчасу покластися до ліжка та не вставати скорше, як по 4—5 днях, коли мине гарячка. Найліпше вдатися до лікаря. В часі пошести грипи здорові не повинні відвідувати домів, де є хорі на грипу. При кашлю хорий повинен засловюватися хустинкою, а плювати лиш до плювачки. Щодня полокати горло, особливо по їді виваром слязу, або румянку. Не пити дуже холодної води, не замочувати ніг і тепло вдягатися.

Згода будує, незгода руйнує. До дочки Микити Репели в Новій Веси приженився, два літа тому Роман Ворона із Лабівця. Одначе не довго довелося бідачині гараздувати. Бо ось до їхнього коротенького, як блискавиця, туземного, бідного, сірого, мужицького родинного життя закралася злюща незгода, яка довела до того, що Роман, перед кількома днями, зайшов до стодоли свойог тестя і там, у розпуці, повісився.

Що діє горівка. Підчас тогорічного латинського Навеч. Р. Хр. в Криниці-Зрою одна ґрупа робітників навістила один криницький жидівський „вісінк", де по „сетней лібації" так „почастувала" фляшками жидового продавця алькоголю поляка, що в той день заступав у тому „ремеслі" жидовину, що його від того побиття відвезено до лічниці

Ощадна господиня вживає тільки

МИЛО

„ЦЕНТРОСОЮЗ".

За зневагу польського народу, президента та обох маршалів. Перед замісцевим виділом у Сяноці окружного суду з Ясла відбулася розправа проти селянина Романа Сеньчака з Вороблика Шляхотського коло Риманова за провину зі ст. 125 § 2 і 152 к. к. Акт обвинувачення закидав підсудному, що він висловився в Риманові зневажливо про президента, обох маршалів і польський нарід. Суддя Зембати засудив **підс. Романа Сеньчака на 8 місяців вязниці** без припинення виконання кари.

Передплатники в Америці й Канаді

пр силайте передплату на адресу „Наш Лемко", Львів, ул. Новий Світ, 22.

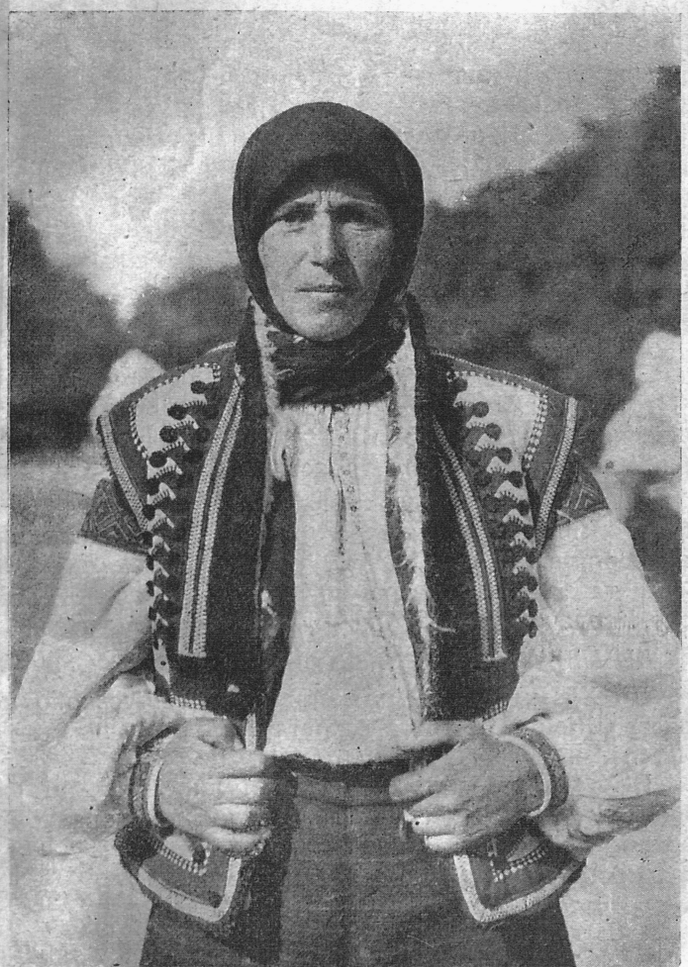

КАРПАТСЬКА УКРАЇНА. — Простір автономної одиниці займає 12.700 км. кв.; увесь простір, де мешкають українці, займає 15.600 км. кв. На цьому просторі живе 600.000 українців. — ГУСТЕ (Густ, Хуст), при впаді Великої ріки до Тиси, 14.000 мешк., укра-їнська ґімназія. ЯСІНЯ, над Чорною Тисою, 15.000 мешк., живець. СЕВЛЮШ, містечко, 12.000 мешканців.

У Карпатській Україні

РІЗДВО В КАРПАТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

Навечеря Різдва Христового пройшло в цілій Карпатській Україні надзвичайно врочисто. Всі громадяни, що мають радіоприймачі, уважно вислухали промови премієра о. д-ра Волошина. Вечором відділи „Карпатської Січи" ходили від хати до хати з колядою.

Українська жінка в Карпатській Україні.

У перший день Свят у Катедральному Храмі в Хусті апостольський адміністратор, єпископ Няраді відправив торжественну Богослужбу, на якій були приявні представники влади з о. д-ром Волошином.

КАРПАТСЬКА УКРАЇНА В ЧИСЛАХ.

Після віденського рішення територія Карпатської України має тепер 11.094 квадратових кільометрів. На цій території було за переписом населення в 1930. р. 544.759 душ. З того українців 413.481 (75.9%), жидів 65.828 (12.8%), мадярів 25.894 (4.75%), чехів і словаків 17.495 (3.2%), німців 8.715 (1.6%), румунів 13.346 (2.4%). За останніх 8 літ число населення зросло до 660.000 душ.

В МАДЯРЩИНІ УКРАЇНСЬКА МОВА ЗАБОРОНЕНА.

„Ілюстровани Куріер Цодзенни" подає з Праги, що мадярський уряд заборонив послуговуватися українською мовою на землях, прилучених до Мадярщини по віденським арбітражі.

АМНЕСТІЯ В ДЕРЖАВІ ЧЕХІВ, СЛОВАКІВ І УКРАЇНЦІВ.

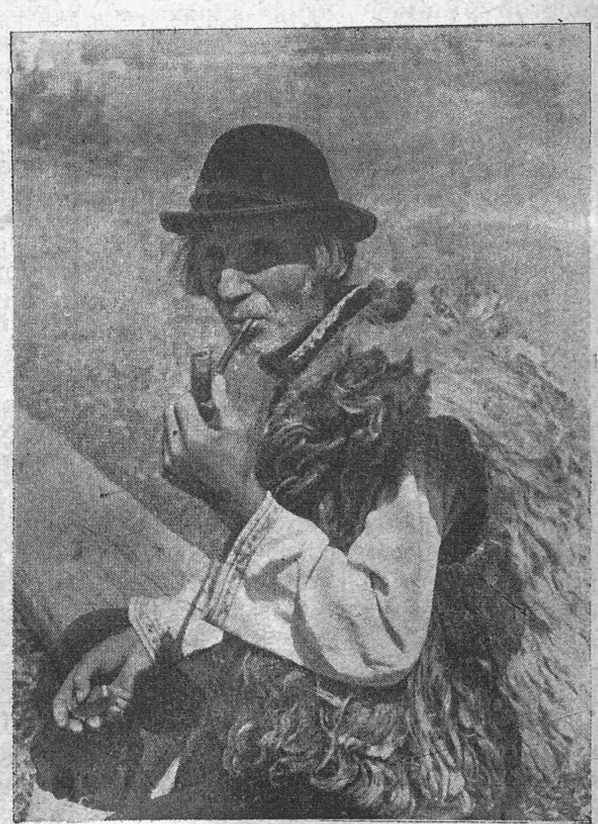
Президент д-р Гаха оголосив з нагоди Різдвяних Свят нову амнестію, яка анулювала кари до трьох літ вязниці і грошеві кари.

РІЗДВЯНІ ДАРУНКИ.

У цілій Карпатській Україні в навечеря Різдва роздавали бідним по 5—10 кг. білої муки на родину. У всіх церквах відправили благодарственну Службу Божу.

ЗАКАРПАТСЬКЕ МОСКВОФІЛЬСТВО ЩЕЗАЄ.

Деякі закарпатські українці, зведені аґітацією, вступили на шлях фальшивого москвофільства, переконані, що працюють для добра народу. Зрада москвофілів отворила їм очі і вони побачили, що їх місце лиш у рядах українського народу. Закарпатська преса містить щоденно заяви тих блудних синів. З видніших згадаємо тут молодого талановитого поета Андрія Патруся та провідника молоді д-ра Павла Теняка.

Старенький дідусь у Карпатській Україні.

СВІДОМІСТЬ КАРПАТОУКРАЇНСЬКОЇ ЕМІҐРАЦІЇ.

Тисячами втікало карпатське населення в світ, щоб найти собі прожиток. До Америки, до Канади, Бразилії, по війні до Бельґії еміґрували карпатські українці: напр. у самій тільки Північній Америці є їх більше, ніж у Карпатській Україні... Втікали вони перед злиднями, перед голодом, за куском хліба. З невимовною втіхою приняли вони тепер радісну вістку про те, що їхня батьківщина, Карпатська Україна стала вільна та що має свій щиро народній уряд. Кольо-

нія карпатських українців у Бельгії, довідавшись про створення самостійної Карпатської України, зібрала між собою тисячу корон на потреби краю. Ці гроші зібрав між земляками Михайло Тодавчич, родом із Рокосова і переслав на руки премієра о. д-ра Волошина своїм земляком Ю. Добровським, також з Рокосова, що вертався до дому.

СОЮЗ УКРАЇНСЬКИХ ЗАЛІЗНИЧНИКІВ.

Залізничі службовики Карпатської України були дотепер зорганізовані в різних чеських фахових та політичних організаціях. Тому 1. січня основано Союз українських залізничників. Установчі загальні збори відбулися в Королеві над Тисою.

УКРАЇНСЬКІ ГАРАЗДИ В МАДЯРЩИНІ.

Віденським розсудом присуджено Мадярщині в околиці Ужгороду також кілька чисто українських громад, національно вповні свідомих. Ці свідомі українці заповнюють тепер вязниці, де над ними знущаються тільки через те, що вони українці.

Жертвою мадярів упав перед кількома днями б. секретар товариства „Просвіта" в Радванці, робітник Степан Клена, що його мадярські вояки застрілили. Покійний залишив троє дрібних діточок.

РЕДАКТОР „ТАЙМСУ" ВИСЛОВЛЮЄ СИМПАТІЮ ДЛЯ УКРАЇНЦІВ.

Редактор „Таймсу", який приїхав до Хусту, заявив, що анґлійська публична опінія є по боці українців, як взагалі по боці народів, що змагаються за незалежність.

12.000 СЕЛЯН І РОБІТНИКІВ МАНІФЕСТУЄ.

З нагоди переїзду мін. Ю. Ревая відбулись у цілій Карпатській Україні маніфестації солідарности з карпатоукраїнським урядом та українським народом. Ці маніфестації зорганізувала Українська Національна Рада; взяло в них участь 12.000 селян і лісових робітників.

БУДУЮТЬ АМЕРИКАНСЬКИМ ТЕМПОМ.

Майже всі центральні уряди з Ужгороду евакуовано до нової столиці Карпатської України, до Хусту. Одначе для них не вистачало будинків і уряд приказав побудувати відповідні приміщення.

За 6 тижнів американським темпом побудовано цілий блок і вже дотепер стоїть готових 7 великих будинків. Канцелярії солідні, теплі, і на днях перейде туди багато урядів, щоб увільнити тимчасово заняті шкільні будинки.

НОВІ ЗДОРОВЕЛЬНІ УСТАНОВИ.

При краєвій лічниці у Кривій коло Хусту отворено діяґностично-бактеріольоґічну стацію. Завданням її є поміч у поборюванні пошесних хоріб та превентивний бій проти них.

На просьбу населення мукачівської та середнянської округи буде 15. січня ц. р. отворена районова лічниця в Середньому. Буде це вже десята лічниця в Карпатській Україні.

Премієр Карпатської України о. д-р Волошин у своїй промові підкреслив, що 1939. рік буде роком важкої праці. Необхідно розбудувати столицю, провести нові шляхи. До цих завдань з великим зрозумінням ставиться не лиш осередня влада, але й чеське громадянство та преса. Карпатська Україна працює повним темпом і скоро стане самовистачальна, після необхідних інвестицій сама буде покривати свої видатки.

Між українцями та чехами нема ніяких спорів, які могли б перешкодити у приязних взаєминах. Чеська Національна Рада в Хусті близько співпрацює з Українською Національною Радою. Закарпатська Верховина чекає на чеських туристів.

Питання українсько-словацького кордону вирішить договір, опісля нічого вже не буде ділити цих двох народів. Хочемо жити у приязни з чехами і словаками та з іншими сусідами і віримо у щасливе майбутнє Карпатської України.

ДИПЛЬОМАТИ ВЕЛИКОДЕРЖАВ У ХУСТІ.

До Хусту приїхав представник французького посольства Жан Ля Руе та секретар американського посольства.

В Хусті, столиці Карпатської України, будують тимчасову радіовисильню, яка зачне працювати вже на наші свята.

ПОШИРЮВАВ НЕПРАВДИВІ ВІСТКИ ПРО СХ. ГАЛИЧИНУ.

Окружний суд у Сяноці на виїздній сесії в Яслі судив цими днями молодого лемка з ліського повіту, Василя Горака. Акт обвинувачення закидав йому поширювання неправдивих вісток про польську державу. А саме на ярмарку в Устриках Долішних Василь Горак розповідав, що від Нового Року повстане у Східній Галичині Українська Держава, а її столицею буде Львів.

За те покарали його 2 місяцями вязниці і 20 зл. гривни.

Адміністраційна влада не дала дозволу на „Культурно - просвітянський Конґрес", що мав відбутися у Львові в днях 25 і 26 грудня з приводу 70-ліття Просвіти.

Перед сяніцьким судом відбулася розправа проти гр.-кат. священика Згорлякевича, якому акт обвинувачення закидав, що він казав дітям у школі, щоб не співали в церкві „Боже цось Польскен". Обвинувачений боронився тим, що в його діецезії нема звичаю співати ту пісню та заперечив, немовби то він забороняв співати її. Суд засудив о. Згорлякевича на 8 міс. безоглядної вязниці та на втрату права навчання релігії в школі продовж 5 літ.

—o—

Не тримайте безужиточно дома **долярівок, інвестиційних позичок та інших цінних паперів.** Пересилайте їх в депозит до

ПРОМ - БАНКУ

Львів, ул. Гродзіцких 1, I. п.

Тел. 292-15 і 200-15.

Охороните цінні папери перед крадіжю, знищенням та довідаєтеся про виграну згл. в речинці заінкасують Вам відсотки.

ЇДЕТЕ ДО СЯНОКА,

памятайте, що всі закупи треба полагоджувати в складі

„НАРОДНОЇ ТОРГОВЛІ"

Тут купуйте споживчі й кольоніяльні товари, насіння господарських рослин і трав.

З рідних сіл

Аматорський Гурток при Читальні „Просвіти" в Гуті, пов. Березів, відограв оперу „Чорноморці" аж три рази; з того два рази в Гуті й один раз у Порубах і кожного разу було багато публики, що саля була заповнена по береги. Аматори дуже гарно вивязалися із свого завдання. Музика була вибрана також у складі відповідно до вистави. Це все підготовано завдяки Голові п. Станиславові Турчинові та його шваґрові, що режісерував, п. Іванові Боднарові.

Кружок „Рідної Школи" у Варі пов. Березів завдяки всім членам головно Старшині по тяжких трудах побудував домівку для Кружка коло Церкви, довгу 12 метрів, а широку 8 метрів. Мимо великих труднощів члени тривали на дусі, пильнували праці й будова йшла скоро так, що продовж трьох днів домівка выросла ціла. Тепер вже є покрита дахівкою, лише ошалювати й середину випорядити тай буде все укінчено. Віримо, що члени ще подбають і про те та викінчать все гаразд. І піде праця краще в новій домівці у Варі. Щасти Боже!

Члени Читальні „Просвіти" в Лубні з долішного кінця пов. Березів хочуть заложити в долішнім кінці кооперативу, щоб їх кервавиця не йшла в приватникові руки, щоб громада мала якийсь дохід. Вони знають, що в єдности сила та добробут села. Хоч мають ріжні перешкоди, але цим не зражуються. Народ не упав на дусі, лише дальше горнеться до своєї Кооперативи. Вже мають 51 членів, які дальше вплачують уділи, не відстрашуються від того. Вже підписали статут та названо Кооперативу „Будучність" і відослали її до реєстрування. А льокаль, де має приміститися кооператива так упорядкують, що один член дасть дошку на ляду, другий на пачку, третій має зробити бляху на нафту і т. д.

Дня 30. X. 1938 році в Читальні „Просвіти" в Лубні (долішний кінець) відбулися річні Загальні Збори, при участи 51 членів. Із звіту довідуємося, що в Читальні так працювали: відограли дві вистави, відбулося спільна Просфора, прочитано 184 книжок, з того мужчини 138, а женщини 51, з мандрівної бібліотеки мужчини 120, женщини 19 (всіх книжок прочитано 550 книжок). Вибрано новий Виділ, що складається з тих осіб: голови Книш Іван, м. г. Бурдаш Онуфрій, секр. Коздрінь Іван, скарбник Пудлик Михайло, бібліотекар Пудлик Марія, Коздрінь Григорій. Ухвалено часописи на рік 1939 „Народню Справу і „Нашого Лемка". Щасть Боже новому Виділу в праці!

ОСВІТНЯ ПРАЦЯ.

Дня 19 грудня бр. відвідав св. Николай українську дітвору в Новому Санчі, в салях Філії „Просвіти". На жаль не так врочисто, як через послідних 36 років, бо недозволено відограти сценічну картину „Сон Івасика". Одначе — те, що діти у своїх серденьках чули — ніхто їм відобрати не зможе.

Потому, в другій комнаті відбулися чергові Збори Філії „Просвіти", на яких був присутний Делегат Матірного Товариства зі Львова п. інсп. Брилинський; — його гарна, на часі, та повна змісту промова зробила помітне враження на присутніх. Загальні Збори закінчено пізно в ночі відспіванням національного гимну „Ще не вмерла Україна". **Ин.**

—o—

Григорій Марусин. 2)

Напереломі

Повість з лемківського життя.

Здійснюються Грицькові мрії, оце він у широкому світі. Вже бачив Горлиці, Ясло, Коросно, а оце знов якесь місточко.

—Тату, а то якой місто?

— То Риманів, сину, нич там цікавого не вздриш, лем самих жидків.

Дивно було Грицькові, що по містах повно жидів та інших чужинців, а своїх людей там мало де стрінеш. За те по усіх селах, а переїхали вже кілька десятків підгірських сіл, скрізь живуть такі самі люди, як у Лосю, цебто свої, руснаки.

— А ци ми ту г Риманові тижек будеме мазь продавати?

— Жиди возами не їздять, їм мази не треба, але ту буде робота по селах, заїдеме до Дошна, а пак до Воробика, там наши люде, а пак на схід одталь маме Синів, Одрехову, а в долині Вислока тижек повно сіл, поїдеме поволи аж до Мощанця.

— Ми уж виділи ріку Вислік коло Коросна, ци то тота сама ріка?

— Тота сама, лем ту кус менша, а кой заїдеме до Мощанця, то оттамталь уж недалеко до села, што ся зове Вислок, а там зачинатся акуратні тота наша ріка, она там така маленька, як наша Ропа, коло Висової.

— То ви тату знате шитки гори і ріки на сьвіті?

— На цілім сьвіті, сину не знам, бо цілого сьвіта я іщи не зїздив, але Галичину том зїздив здовж і впоперек; зїздив єм Венґри, гвони бив я аж за Варшавов.

— А то який край?

— То сину Росия, але там поляки жиют, таки, як ту г нас коло Кракова.

— А того року тижек поїдеме даґде на границу?

— Пашпорту, ґітино, не мам, але поїдеме на схід, аж за Львів, а там може акурат без границу переїдеме без пашпорту.

— То в тій Росиї є ріжни люде, так само, як г нашій Австрії?

— А так, лем Росия далеко більша од Австрії, то такий край, сину, якого цілий світ ся боїт, повідают, же Росия приде і до нас і зошмарит австрийского цисаря, бо ми таку саму віру визнаєме, як ціла Росия, то она нас визволит з під австрийского ярма і злучит нас зо своїм народом і буде нас руснаків більше, як сто миліонів.

— Тату, а я вам дашто повім; ви повідате так, а я чув, же нарід наш не є тот самий, што маскалі, а ми є українці.

— Наши єґомосць повідают, же нема ниякых українців на сьвіті, лем є єден руский нарід, же таков бесідов, як ми ту бесідуємо, то лем тоти села по горах так бесідуют, а так, як по наших чколах вчат, то так нихто не бесідує на сьвіті, тоту бесіду видумали поляки, жеби нас одріжнити од великого руского народа. Як перейти границю коло Сокаля або Бродів, то уж з такої бесіди як по чколах вчат, ані знаку нема, а стомільоновий руский нарід бесідує язиком Пушкина, але ци то правда, сину, то не знам, бом бив в Росиї за Краковом, там є сами поляки, а треба би іщи поїхати до Росиї з іншого боку, хоцби там, де єґо-

мосьць гварили, коло Сокаля, то би ся чловек переконав, чия правда.

— Так найлюпше, тату, переконатися, бо не знати кому вірити, еден так гварит, другий інакше, а ми з того шиткого глупи.

Підїзджаючи до містечка Риманова, скрутив мазяр на ліво, прямуючи до Вороблика.

Грицько увесь час мріяв про це, якби то ще цього літа заїхати під російську границю, а там якось перекрастись з возом на той бік, та зобачити ту велику, так шумно попами звеличувану, Росію, про котру колись стільки наслухався. Коли тато не схоче возом туди їхати, то він сам перекрадеться в ночі на другу сторону, а там вже він не пропаде. Коли ми те саме, що москалі, то ясна річ, там його приймуть з отвертими руками.

Виїхали на горбок, а перед очима Грицька розстелилося гарне село з двома церквами, одна деревляна, а друга мурована, це Вороблик. Затримав Юрко конята перед рампою, бо якраз мав переїздити поїзд з Криниці до Львова. Таке пояснення дав Юркові колійовий сторож, що стояв на рампі.

— Йой, тату, я би так хотів до того Львова, ци і там даколи поїдеме? — спитав Грицько старого, а той лише засміявся.

— Де би ти не хотів іщи їхати? Та почкай, одразу всюди не будеш, маєш час, ти іщи молодий, то і Львів будеш видіти. Лем ся так не горяч до шиткого.

— А Львів і Сокаль то од себе далеко?

— Не барз далеко.

Між тим поїзд переїхав, рампа піднеслася в гору, а мазяр рушив далі. У Вороблику доволі багато мазюки пішло, аж Грицькові у гортанці засохло, від цього накликування: По мазь, по мазь, по мазь.

Бо ця роля припала Грицькові. Раніш, коли Юрко їздив з мазею, то сам кричав по селу: по мазь, по мазь. Але тепер, коли має помічника, то поділились працею. Грицько накликував звінким голосом „по мазь“, а Юрко мірив мазюку бляшаною міркою, та наливав селянам до приношених посудин. До вечора було вже недалеко, тому рішив старий остатись у Вороблику на нічліг, тим паче, що й конята були змарґані, тай хлопчина ледви ногами волочив за собою. Бо треба було пішки манджати по-при віз тому, що коні не далиб ради тягнути по кепських дорогах важкий віз та ще й двох людей на ньому.

Впросились до якогось господаря на нічліг, що його хата стояла недалеко плебанії при дорозі. За те обіцяв Юрко дати господареві дві кварти мазюки.

Юрко занявся кіньми й возом, а Грицька зацікавили якісь паничики гарно вбрані, що грались на леваді мячем. Один чорнявий, а другий білявий, бігають за мячем веселі та щасливі, та навіть не глянуть на нього, мазяревого сина. Ні, глянули, ось біжуть сюди прямо до нього. Почнуть собі глузувати з нього, бо звичайно збиточні діти викрикують за мазярем образливі слова, а відтак тікають й ховаються по закутках.

Та якось отсі паничі не сміються з нього, не глузують собі, а прибігли до мазяревого воза, приглядаються цікаво його бочкам, нюхають мазюку, замочивши нею кусок трісочки, поклепали конята по хребтах, а відтак побігли на плебанію, заповівши, що вони ще раз прийдуть. І прийшли, але не самі, а з якимось третім паничом, трохи старшим ніж вони, а той таскає горнець кислого молока, хліб, сир, та каже:

— Оце підвечірок, бо ви здорожені, то попідвечіркуйте.

— Та за што, паничу, така гостина ?

— Не питайте, а їжте, ось тато йдуть, то вам скажуть за що.

Вийшов з веранди старенький пан-отець. Привітливо усміхнувся до мазяра.

— Як ся маєте Юрку. Давно вас не видів, — заговорив підходячи до Юрка.

— Слава Ісусу Христу, я тижек еґомостя давно не видів, барз єсте ся постаріли, еґомостуню.

— Што зробиме, Юрку, старіст не радіст, ти тижек подався, хоц молодший од мене.

— Грисю, привитайся з еґомостем — звернувся Юрко до сина.

— То ти уж такого сина маеш?

— А маю, еґомось, маю, росне як на дріжджах, барз цікавий, рвеся до сьвіта, їде зо мнов, нех видит, як го сьвіті водится.

— Ано то добрі, добрі, нех їде, лем му повічте, жеби ся з тими українцями не задавав, бо то зараза куцохвоста, таки часи настали, же ся гнес люди своєї матери вирікают, так, так, не треба далеко глядати, смот, тот найбільший студент, то мій наймолодший син, а тоти підростки, то мої внуки, і што ти, Юрку, повіш, пішли меже люди і уж мі цьвірінькают не так як Бог приказав, а зак били дома, то шитко било добрі, не знали тої куцохвостої фонетики, не знали ниякої України, а гнес тоти пущьвірки мене старого хотят розуму вчити.

— Та дякую еґомостеви барз красьні, же мі повіли, што і як, бо я на тото не вчений, треба буде, сину, добрі міркувати, што еґомость повідают, они на то вчени, жебис знав, што до чого. Може еґомостеви мази лишити?

— А треба троха, треба, лем доброї, бо ти маеш часом недобру, за борзо висихат.

— О, еґомость, вам мусит бити добра, я знаю, часом так випаде, же є троха фальшива мазь, як не стане, то мусит чловек якоси штудерувати, але вам я такої не дам.

— А деж ти тепер їдеш?

— Поїду на Сянік, еґомость, а пак далі на схід, де мя очи поведут.

— Звичайно, старий вакабунда, — засміявся пан-отець.

— А жебисте знали, жем вакабунда, я би гмер од того, якби мі дахто казав дома сидіти як зима так літо. Не годен, еґомость, так штоси чловека млоїт під серцем, така ня манколія бере, же не всіджу в хижі, лем бим кадиси летів меже люди, на доли, хоцби і тої мази не треба било, то шитко едной, я би дома не сидів. Я би си даку іншу маркерацию видумав, а як ні, то бим ся наняв і до тяжкої роботи, бо я ся роботи не ганьбю.

— То добрі, Юрку, то добрі, же ти си так вміеш раду давати, а што ся тичит сина, то я маю ту в Риманові купця, він ся називат з панска Діссель, але то буде наш простий Дишель, я ти дам до нього лист, може він возне твого сина до свого склепу. То би било добрі, купці гнес панове, а тот Дишель не має дітей, то як ся твій син буде добрі справував, то може потім бити его наслідником.

(Далі буде.)

—o—

У ремісника золота рука

3)

Степанко не знав, чи тікати, чи просити, щоб його міські бахурі не били.

— Пач, Валек, яке он ма лапце на ногах і бяле порткі. Валь го! — такими словами заохочував найстарший батярчук, щоб молодші кинулися на Степанка. Вони щораз ближче підступали та один міський обідранець уже руку підвів, щоб нею ляснути в лице збентеженої дитини села та в цій хвилині на його руку впав кінець грубої палиці, що нею підпирався хромий на ліву ногу хлопчина, який сидів на поблизькій лавці. Батярчуки повтікали, одначе хромий хлопчина впав на землю, бо його палиця вирвалась йому з рук і не міг сам устати. Степанко його підвів. І це наблизило обох недавно чужих собі ще знайомих. Богданко — так звався Степанків новий побратим, щодня приходить до публичного городу від сонечка набиратися здоровля. Його батьки бідні зарібники, мешкають на підсінні, тому Богданко на ногу нездужає. Із стіни мокрота слізними баньками пробивається, пліснь по кутах, а сонце ні разу в році не моргне своїм оком у це бідне житло. І тому нога болить.

— А твоя мама де мешкає Степане? — питався Богдан свого товариша.

— Далеко відціля, в горах, у селі. — сумно відповів Степанко.

На поблизькій будівлі годинниковий дзвін годину відзвонив.

— Я завтра знову тут буду. Прийди й ти. Будемо разом бавитися — просив на відхідньому міський хлопчина селюшка. І в папері подарував йому крімку хліба.

Степанко довго дивився, як його побратим підопашки кулею й другою здоровою ногою щораз дальше відходив і на закруті перехресних стежок скрився.

— Один інакший та й він уже пішов. Плакати хотілося Степанкові в чужім, далекім місті. По добрій хвилині пригадав собі, що їсти хочеться; розгорнув папір і жадібно їв білий пахучий хлібець. Недалеко черчала чиста вода з джерельця, одначе Степанко не мав такої відваги, щоб її напитися без страху.

Різні люди приходили до того саду. Пані з песиками, інші їхали візочками з малими дітьми; весело розталися школярі до своїх домів; деколи йшов у зеленій шапці чоловяга та паличкою визбирував на дорозі розкинуті папері та до деревляних скриньок усе сміття скидав. І жовнір скорою ходою пролетів стежою, в лахмітті бідні люди. На селі такого руху ніколи не було, ані на празникове свято. — Хоч із усіх сіл йди до церкви посходяться.

Степанка знову кортіло в місто. Дерева є в горах, до завтра ще далеко. І до вечора ще не близько. Не треба ще бачити. І людей шукати.

Самотужки пригнав сільський хлопчина до великого міста. Він не призадумувався, що сотки таких, як він, усіми стежками щоднини приходять до міста шукати праці. І з працею кращої долі. І сотки губляться в тому грізному міському збіговищі. Як у муравлищі. Деякі каліками вертають по рокові, або скорше до свого села; бо в місті на кожному кроці чигає на нещасного сільську дитину, якщо не каліцтво, то смерть або інші хороби. Місто пявкою випиває кров із сільських хлопців, тим воно й живе. Захлистується вічно голодне своїм нектаром села. Міста без сіл погинули б умліока. Але люди в місті не знають про те й тому вони з таким призирством дивляться на селян і зовсім їх легковажать — гірше, як своїх слуг. І проступки в містах найгірші діються, безбожні діла, про які село в кошмарних снах уяви не має. Злодійства, крадежі, вломи, бандитизм у різних закамарках і нічних норах, де гарячі чуби кровцю свою проливають і ножами себе калічать. Мало що живими людьми не торгують. — Тікай з душею від таких!... Здоровля тобі відберуть і душу вкрадуть міські злі духи! І того теж не знав Степан, що в місті деякі люди гірше голодують, як у горах. Тут один не знає другого, не порятує — нізащо в світі — в біді, не то кришинки хліба позичить. Гірші від голодних вовків і драпіжних звірів. — Бо таке грізне право голодного, безробітнього люду, що в погоні за жадобою своїх низьких пристрастей забуло, що людина крім грішного тіла, має ще душу. Місто має ще інших людей, що не всі злетіли на дно свого життя. Але доступ до тих людей теж грубими дошками заставлений. Вони творять своє вище життя, живуть у своїх кружках, одні ходять до урядів, працюють у крамницях, наукою займаються; вчаться та других навчають, лад держать у місті, видають вказівки, щоб усюди лад панував і люди жили в гаразді. Ці люди є оком і сіллю кожного міста, так, як живчиком села буває його рухлива молодь під проводом своїх чесних батьків; так у місті ці люди верховодять.

Степанко сильно вірив у свою судьбу, тому нічо його не бентежило й тугу за мамою та сестричкою Одаркою в забуття відсилав. Він ішов сміливо вперед, хоч нікого ще в місті не знав. Одначе надія, що він не пропаде між людьми, яких він бачив у церкві підбадьорювала молодого синка села. Мало хто звертав на нього увагу; вправді приставав деколи деякий прохожий і бачніше дивився на Степанка, але по хвилині йшов знову дальше. Може білі леняні нагавки, соломковий капелюх і вовняна нагортка — як у горах зовуть гунька — цікавили декого, в сутті річи ніхто Степанка не спинював.

У середмісті Степанко ледви втік зпід транваю, що ненадійно з другої вулиці наїхав. Марненький волосок і був би залізний віз причавив необачного хлопчину. Степанко задивився на гурток школярів, що в супроводі своїх учителів ішли до своїх шкіл, або звиджувати деякі міські памятки. Найгірше, де прийдеться переночувати; хіба знов у полі за містом... Д. б.

СВІДОМИЙ УКРАЇНЕЦЬ НА ЧУЖИНІ
полагоджує всі банкові справи з рідним краєм тільки через
ЗЕМЕЛЬНИЙ БАНК ГІПОТЕЧНИЙ
У ЛЬВОВІ, ул. Словацького 14.
(ФІЛІЯ БАНКУ: Станиславів, ул. Собіського 11)

Увага Садівники та Городники!

„САД І ГОРОД“.

Під такою назвою вийде з днем 1. січня 1939 р. новий часопис, місячник, що його видає Товариство „Сільський Господар“, Львів, Руська 20. Часопис призначений для широких кругів наших садівників, городників, шкілкарів, господинь та господарів і прихильників-аматорів садівництва та городництва. В кожному числі багато статтей, порад та ілюстрацій. Передплата на рік 2,50 зол., хто прищле передплату до дня 31-го січня 1939 р. платить за рік тільки 2 зол. Усі, що цікавляться садівництвом та городництвом, повинні мати в себе цей потрібний та дешевий часопис.

ЛИСТУВАННЯ.

Впр. о. П. Подляшецький у До: Боже заплать за все. **Кріпкого здоровля бажаємо з Н. Р.**

Впр. о. Декан Т. Хомко: щирий привіт з Рідніх сторін і належна подяка.

Впр. о. Микола Денько з Пе: щиро дякуємо за бажання.

Впр. о. Іван Тилявський з Пітсбургу (Америка): за Новорічні щирі бажання найкращих успіхів „Нашому Лемкові“, шлемо братні поздоровлення та сердечно витаємо Вас Дорогі Отче з Вашим приїздом з Канади до П. Америки.

Хв. Т-во „Луг“ у До: цілорічню передплату одержали, бажаємо успіху в культурно-освітній праці з Новим Роком.

На товариських сходинах у Новому Санчі зібрано як добровільний даток на пресовий і книжковий фонд „Н. Л.“ квоту 10.25 зл. Щира подяка та бажання Кращого Нового Року.

Вп. А. Яцків у Кр.: за часопис по кінець 1938 р. вирівнана належитість. Гаразд.

Вп. Юрій Опалка: в імені Андрія Бурки з В-ка за переслання для нього передплати на 1939 рік та жертви на Р. Ш., У. І. і поміч студ. молоді. Боже заплать!

Вп. Роман Кишакевич: щира подяка за все.

Вп. Степан Сурмак: Гаразду бажаємо, одержали.

Вп. Іван Ксенич з М. Св: часопис посилаємо якнайточніше й окремо реклямовані числа. Здоровля бажаємо.

Вп. Михайло Лепак з Па: заплачено по кінець липня 1939 р. Приєднайте нам нових передплатників. Братні поздоровлення.

Вп. Лев Бобак у Росфорд, Огіо: переслав для свого брата в селі Боську, Йосифа Бобака сина Миколи, передплату на 1939 рік і на книжки „Бібліотеки Лемк.“ Привіт.

Вп. Теодор Серняк з Пере: Вашу картку через Народню Справу ми одержали, часопис Вам шлемо. Привіт

Вп. Павло Харидчак з У.: щиро дякуємо за бажання.

Вп. Андрій Галько з В. Ш.: за збірну передплату щира братня подяка; картку ми одержали, нам також сумно, що такі чуда діються в дорозі з часописом. Держіться, гаразд.

Вп. Захар Зендран з Ре: щира подяка.

Вп. Петро Долошинський з Ял.: гаразду бажаємо та гарно дякуємо. Від нас одержите ще для Чит. Просвіта одну книжечку п. н. Лови на Бескиді, бо 1 зл. є ще у Вашу користь. Привіт.

Проти ружиці безріг щепити треба безроги тільки сировицею і щепленням

„СЕРОВАК“

Інформації на бажання „СЕРОВАК“, С-ка з обм. п. ЛЬВІВ, Падеревського 5, тел. 201-07

Знаний календарець „ГОТОВСЬ“ на 1939 р. несподівано сконфісковано й тому цього року появився він дещо пізніше під назвою „УСЕ ГОТОВСЬ“.

Обем 96 сторінок, ціна 20 сот. Замовлення слати на адресу: Адміністрація „УКРАЇНСЬКОГО ЮНАЦТВА“, Львів, вул. П. Скарги 5.

НАЙНОВІШІ ВИДАННЯ РЕВІЗІЙНОГО СОЮЗУ УКРАЇНСЬКИХ КООПЕРАТИВ.

Др. Ілля Витанович: **Нарис суспільно-економічної української історії** (популярний виклад)	0.50
М. Корчинський: **Кооперативне право**	3.—
Правильник Українського Кооперативного Банку	0.75
Др. Ілля Витанович: **Володимир Навроцький** (1887—1882). Перший український статистик-економіст в Галичині на тлі своєї доби	1.—
Василь Нагірний: **З моїх споминів.** Львів, 1935.	0.75
Ширль Жід: **Програма кооперативізму**	2.—
К. Коберський і В. Левицький: **Ідеольогія кооперації**	2.—
Слово — збірка віршів на кооперативні свята	0.60
Т. Фотинюк: **Гриби та їх перерібка**	1.—
Туган-Барановський: **Кооперація, її природа та мета**	2.—
К. Коберський: **Плянове господарство.** Велика проблема нашої доби	0.50
І. Федак: **Як розвивалися шкільні каси ощадности**	0.20
Ю. Танчаковський: **Як зберігати товари у споживчій крамниці**	1.—
Джорж Рессель: **Кооперація і національні завдання**	1.50
В. Січинський: **Нариси з історії української промисловости**	1.50
П. Мигович: **Льон і коноплі**	0.50
П. Мигович: **Торгівля шкірою**	0.50
С. Луцький: **Кооперативні проблеми**	1.—
Кооперативна пропаґаторка та її завдання	0.50
Т. Фотинюк: **Садовина і городина** — збір, зберігання, пакування та сушення	1.50
Олена Бережницька-Будзова: **Квітник селянки**	0.50
Олена Степанів: **Кооперативи здоровля,** друге змінене видання	0.50
Константина Малицька: **Рідний промисл** — діточа ревія	0.30
Г. Туров: **Справедливі піоніри кооперації,** сценічна картина	0.30
Др. П. Панченко: **Порадник крамаря**	1.—
Р. Левицький: **Відсоткові табелі**	2.—
Ірена Гладка: **Як уладжувати кооперативне свято**	0.15

Адреса замовлень:

РЕВІЗІЙНИЙ СОЮЗ УКРАЇНСЬКИХ КООПЕРАТИВ

Львів, вул. Техніцка 1.

Телефон 240-96. Чекове конто 503-92

Та нема кращої над каву

„ПРАЖІНЬ“

її пють всі, що шанують своє здоровля.

СУСПІЛЬНИЙ ПРОМИСЛ

Львів 24, ул. Жовківська 188.

Перша українська Блаватня

в Динові

№ 1833 поручає

всілякі матерії, зимові та літні —

по цінах конкуренційних.

Великий вибір. **Петро Кос.** Обслуга ретельна.

Wydawca i redaktor: Julian Tarnowycz, Lwów, ul. Nowy Świat 22. — Drukarnia „DŁO“, Lwów, Rynek 10.
Видавець і редактор: Юліян Тарнович, Львів, ул. Новий Світ 22. — Друкарня „Діло“, Львів, Ринок 10.

1939-3

Наш Лемко

Інв.
Чарнецького 24
Хе. Наукове Т-во
ім. Шевченка

Rok VI. Рік VI. NASZ ŁEMKO Nr. 3 (123) Ч. 3 (123)

Lwów, 1. lutego 1939.
Львів, 1. лютого 1939.
Виходить двічі в місяць.
NASZ ŁEMKO, LWÓW, UL. NOWY ŚWIAT 22.
Адреса: Львів, Новий Світ 22. Тел. 244-67.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.
Оголошення після умови.
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 зол., Піврічно 1·80 зол., Чвертьрічно 1 зол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

Аматорський Гурток при Читальні „Просвіти“ в Гуті, коло Березова.

Українська дівчинка в Команчі.

У ВАТИКАНІ ПРО КАРПАТСЬКУ УКРАЇНУ.

В останньому числі півофіційного орґану Апостольської Столиці „Оссерваторе Романо“ його політичний редактор обговрює широко українські справи.

Торкаючись проблеми Карпатської України, стверджує, що вона в господарському відношенні цілком самовистарчальна й здібна до самостійного політичного й культурного життя. Акцію за спільним кордоном осуджує. Врешті підкреслює великі заслуги Премієра о. дра. А. Волошина й Міністра Ю. Ревая.

РОЗБУДОВА ПОЧТОВОЇ СІТКИ В КАРПАТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

Дирекція почт і телеґрафів у Хусті підвищила почтовий уряд у Хусті та Сваляві до І. катеґорії почтових урядів. Тепер Карпатська Україна має 2 почтові уряди І. катеґорії, 14 урядів ІІ. катеґорії та 16 ІІІ. кат. З приводу територіяльних змін розширились округи деяких почтових урядів, тому теж у найближчому часі дирекція почт відкриє 4 нові почтові й телеґрафічні уряди, а саме в Невицькім, Кольчині, Великих Лазах та в Хмільнику.

Негайно присилайте передплату!

„НЕ БУДЕ ПОЛЬСЬКО-МАДЯРСЬКОГО КОРДОНУ“.

Розписуючись широко під наведеним наголовком на тему приступлення Мадярщини до протикомінтернівського пакту, „Тидзень Роботніка“ (Варшава, ч. 4 з 22. м. м.) ствержує: „Зміна, що наступила в наставленні закордонної політики Мадярщини, не є корисна для Польщі. Мадяри, приступаючи до оси Берлін-Рим, **остаточно вирекликся Карпатської Руси й спільного кордону з Польщею“.**

НАЗВА НАШОГО ЧАСОПИСУ.

ВП. Читачі напевно звернуть увагу на змінений вигляд наголовка нашого часопису. Для пояснення подаємо, що новий пресовий закон наказує подавати назву часопису латинськими черенками та у польській мові, у ґрафічному оформленні наближеному до українського оригіналу. З огляду на вимогу дотичних влад виконуємо постанову нового закону. — Редакція.

Рятуйте наші душі

ДО ВІДОМА ВПР. ОО. МІСІОНАРЯМ.

Невеселі вістки доходять до нас із Лемківщини. Ще сумніше стає на душі, як поїхати на Лемківщину та наочно бачити те нещастя, що чорною зморою повзає в лемківську хату.

Для кращого представлення справи наводимо виїмки з деяких письм, що останніми днями прийшли до нас:

„В нас велика біда. Зарібків ніяких, а жити треба до якогось часу. Може там во Львові найшлася б для мене даяка робота, або служба; я шитко потрафлю робити, лем ня там зараз возте, бо я ту марні пропаду"...

„Перше нас розпиячували жиди, а тепер маємо своїх шинкарів, што купують шпіритус до паленя, розроблюют водом тай продают. Што друга, третя хижа то шинк такий, а тоту шпіритайку пют шитки од старого до маленької дітини. Перше то пили лем на сьвята, або на кстини, ци весіля, а гнес пют кождого дня, пють і гводне і в ночи; пют і на каліцтво сходят"...

„Роспуста г нас велика, якби-сте ту приїхали, тобисте ся перестрашили, — правдива Содома і Гомора. Школи немаємо, читальні тижек неє, лем комуністи байдурят о своїм раю"...

— Тота змора комуністи знову підносять голови. Якоси кущенька були притихли, бо їх команданти в гарешті сідили, а тепер, як тоти жидівски послугаче повертали з гарештів, то наново зачинают свою роботу. І в селі таке деспетя ся діє, што в білий день страх селом перейти"...

„На тогорічне Різдво то тівко перепили той смердячой шпіритайчиска, што найменше в млині змолов би ньом зо три метри оркішу, якби шпіритаю тоту виляв на млинське колесо. Заглада над нами! Ратуйте нас!..."

Такі й тимподібні письма одержуємо й неменше сумні вістки щодня приходять до Редакції „Нашого Лемка". Мусимо сказати, що всі вони правдиві, бо ми своїми власними очами те все недавно бачили, в час хвилевого побуту на Лемківщині.

Правда, є в наших лемківських селах і відрадні прояви, бадьорий підйом духа, велика охота до праці та науки, але майже загально панує така матеріяльна нужда, що й засобів не стає до піддержки цих відрадніших — бо культурних проявів.

Тому на весь голос кличемо: Рятуйте раді Бога душі тих, що тонуть у морі денатурованого шпірту!!

А рятунок цей має бути двоякий: Там, де вже засіяне зерно правди, треба його плекати, щоб воно належно зійшовши росло та видало бажаний овоч. А там знову, де це зерно правди й чесного життя ще не засіяно, треба негайно обліг до засіву підготовити.

В першому випадку отвирається широке поле до праці для всіх наших культурно-освітніх установ та організацій, зокрема для наших засібніших одиниць; отже для місцевих Душпастирів, Лікарів, Адвокатів та інших Громадян, які пішли б у село та хата за хатою здобували людей до християнської громади та відповідніми відчитами, курсами поборювали це жахливе пиянство. Треба дати жаждучому Лемкові книжку, добрий часопис, треба навчити нашого брата, як добувати засоби до культурного життя на своїй землі не тільки з рільництва, але навчити його, як творити на своїй батьківщині торговельно - промислові варстати праці й заробітку. Зновже цих з Лемківщини, які поза межами своєї тіснішої країни шукають порятунку пригорнім до себе та поможім знайти працю. При цьому поміч не така складна, або неможлива, — треба тільки дрібку доброї волі та серця.

Одначе в другому випадку, де треба щойно підготовити обліг під засів, — яка має бути ця наша поміч? На це питання знаходимо відповідь в одному письмі, яке ми одержали недавно із Сянока:

„...МОЖЕ ВИ ТАМ НАЙДЕТЕ ДЕЯКУ ДОРОГУ ДО НАШОГО ДОСТОЙНОГО КНЯЗЯ ЦЕРКВИ, ЩОБ НАМ ПРИСЛАЛИ ОТЦІВ МІСІОНАРІВ, ЯКІ НАВЕРНУЛИ Б ЛЮДЕЙ ДО БОГА, БО КОЛИ БОЖА ПРАВДА ЗАПАНУЄ В НАШИХ СЕРЦЯХ, ТОДІ Й ДЕНАТУРАТ ЩЕЗНЕ З НАШИХ СІЛ І КОМУНІСТИ ОПАМЯТАЮТЬСЯ..."

І дійсно, в цьому другому випадку помогти може тільки Божа сила. Перед нашим Духовенством стоїть отвором дуже вдячне завдання й велика культурно-місійна праця. До того цій праці не подолає самий Отець парох даного села. Замало є скликати людей до церкви й тут їх у правдах нашої св. віри обучувати; під теперішню пору треба йти зо словом Божим від хати до хати, так, як це роблять ОО. Місіонарі в деяких краях Африки; так, як Христос ішов з Апостолами від села до села, щоб нести незрячим світло Правди, хворим від алькоголю лік і здоровля, сумуючим з приводу лихоліття і недолі радість життя та надію на краще завтра. Те все може зробити тільки Місіонар - Духовник. Знаємо, що в рядах нашого Впр. Духовенства є золотоусті бесідники та вчені теольоги, які не людину, але камінь зрушили б своїми проповіддями.

Знаємо й те, що наше Духовенство обтяжене обовязками, одначе висказуємо надію, що Впр. ОО. Василіяни та Впр. ОО. Редемптористи повинні без окремого поручення взяти розпачливе прохання наших братів Лемків під ласкавішу розвагу та негайно підготовити пляни праці, щоб рятувати Лемківщину перед запоганюванням обичаїв та повільною смертю.

ГРИГОРІЙ ГАНУЛЯК
Лемко із Синева.

Нова книжка-підручник для крамарів!
Д-ра П. Панченка:
ПОРАДНИК КРАМАРЯ
необхідний кожному крамареві в його праці.
Ціна 1 зол., з пересилкою 1.25 зол.
Замовляти в Р. С. У. К.

Не тримайте безужиточно дома **долярівок, інвестиційних позичок та інших цінних паперів.** Пересилайте їх в депозит до
ПРОМ - БАНКУ
Львів, ул. Гродзіцких 1, І. п.
Тел. 292-15 і 200-15.
Охороните цінні папери перед крадіжю, знищенням та довідаєтеся про виграну згл. в речинці заінкасують Вам відсотки.

Важливий розпорядок

ОБМЕЖЕННЯ В ОБОРОТІ СЕЛЯНСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ.

На основі ст. 5 уст. 2 закону з 14. квітня 1937 р. про обмеження обороту нерухомостями з парцеляції міністерство хліборобства і рільних реформ видало розпорядок (Д. З. ч. 3, поз. 9), що устійнює величину самостійних господарств на просторі воєвідств: тернопільського, станиславівського, львівського і краківського.

ЛЬВІВСЬКЕ ВОЄВІДСТВО.

На просторі львівського воєвідства величина самостійних господарств сягає **3 га в повітах:** ярославським, короснянським, львівським, ланцутським, переворським і ряшівським; **4 га в повітах:** бобрецькім, дрогобицькім, городецькім, мостиським, ніським, перемиським, рудецькім і сокальським; **5 га в повітах:** березівським, добромильським, яворівським, любачівським, равським, самбірським, сяніцькм і жовківським; **7 га в повітах:** ліським і турчанським.

КРАКІВСЬКЕ ВОЄВІДСТВО.

На просторі краківського воєвідства величина самостійних господарств сягає від 3 і пів до 6 га з тим, що в повітах: ясельським і новосандецькім 5 га.

До величини згаданих самостійних господарств не вчисляється зовсім неужитків, вод і площ під лісною управою, або які творять лісний ґрунт. Розпорядок обовязує від 17. січня 1939 р.

*

Значіння цього розпорядку в тому, що він може стягнути на згадані господарства ті самі обмеження, яким підлягають господарства, що повстали з парцеляції. Отже вище згаданих господарств не **можна буде без дозволу влади в цілости або частинно збувати, ділити, виарендовувати, заставляти або обтяжувати.** Крім того власники згаданих господарств, подібно як власники господарств з парцеляції, мусіли б особисто господарити на цих господарствах. У ліцитації цих господарств могли б брати участь лише ті особи, які виєднали на купно нерухомостей дозвіл компетентної влади. Далі згадані обмеження торкались би не лише первісних набувців, але і пізніщих.

Вичислені обмеження, що випливають із закону про обмеження обороту нерухомостей з парцеляції (Д. З. ч. 36, поз. 272 з 1937 р.) будуть торкатися **тих селянських господарств тоді, якщо їх побільшено до норм самостійного господарства придбанням наділів із сусідської парцеляції** вже по вході в життя згаданого закону, себто від 14. травня 1937 р. Його постанови з обмеженнями не будуть відноситися до тих селян, які відкупили вже давніше землю від кольоністів, а не безпосередньо з парцеляції. Вкінці обмеження мусять бути вписані в гіпотечних книгах, що дуже легко зробити, бо до цього закон вимагає лише внеску влади (староства), щоб обовязували власників самостійних господарств.

Отже над згаданими самостійними господарствами, що походять з парцеляції, повисло марево **неподільности,** проти якої не можна би підносити ніяких застережень, якби урухомлено довгоречинцеві кредити на родинні сплати, якби вже переведено основну реформу спадщинного закону, признано податкові привілеї, переведено основні меліорації та комасації. А покищо цього нема. (Діло).

Йорданське Свято

40 ТИСЯЧ ВІРНИХ НА ВОДОСВЯТТІ.

Такого величавого Свята Йордану не памятаємо у Львові від давніх часів. Цього року святові сприяла особливо погода.

Вже від 9-ої години явилися на Ринку процесії з хоругвами з поодиноких львівських церков.

В 11. год. Ринок заповнили вже такі маси народу, що нікуди — з ніякого вугла Ринку — пропхатися нікому не було вже можна.

Увесь коловий рух припинений. Трамваї обїздили Ринок іншими вулицями. У вікнах і на бальконах камяниць, головно по наших установах, повно глядачів. Процесії співають святойорданські пісні. Окрему увагу звертає на себе прекрасна дута орхестра Т-ва „Зоря".

З великою увагою й напруженням духа приявних мас відбувається водосвятя коло криниці біля „ПромБанку" й аптики Терлецького. Святить воду Кир Іван в асисті капітули й численного українського духовенства. Співав хор українських богословів під управою теольога Якубяка. Велику ґрупу творить „Молода Громада" й представники наших установ. Між лісом прапорів звертає на себе увагу прапор Головного Т-ва „Просвіта".

У святі Йордану взяло участь около 40.000 українського народу. Зокрема масову участь взяло українське міщанство й працівники по українських торговельних і всяких інших установах.

ОДНО СЛОВО НА „ОДНО СЛОВО" ЄЗУЇТСЬКОГО „ОРІЄНСУ"

Єзуїтський „Оріенс" закидає „Нашому Лемкові" в своїм ч. 5. з 1. X. 1938 р. що в статті „Нашого Лемка" з дня 15. IX. 1938 р. п. з.: „Наше становище" є буцімто розбіжність між нашим засадничим становищем в релігійно - церковних справах та нашим спеціяльним відношенням до Апостольської Адміністрації на Лемківщині.

Можемо зі спокійною совістю запевнити Шанов. Автора цеї завваги, що такої розбіжности в дійсности зовсім нема. Наше згадане відношення було протиставленням до тих прикрих і сумних, а на нашу гадку для релігійно-церковних католицьких справ шкідливих деяких потягнень і заряджень, що їх уплянували і вводять формальні і неформальні керманичі Апостольської Адміністрації на Лемківщині. Зрештою хай Шанов. Автор запізнається з високим письмом Апостольської Нунціятури у Варшаві з дня 21., чи 22. квітня 1396 року скермованим до проводу Апостольської Адміністрації, а пересвідчиться, що і Вища Церковна, Католицька Влада виступала проти тих і таких самих потягнень, які ми теж поборювали, та їх заборонила. Треба тільки попросити про текст згаданого письма у Варшаві при вулиці Алея Шуха 12., а тоді Шанов. Автор не закидав би нам ніяких непослідовностей в нашім становищі. А там від вулиці Раковецької 61. не так дуже далеко.

Тому з наукою про католицьку правовірність, чи дисципліну хай радше звернеться „Оріенс" до тих, яких він нефортунно боронить. Ніякий церковний уряд не уповажнює нікого до шкодженням інтересам Кат. Церкви і свойого рідного народу та нікого не зобовязує до цього, щоб таке шкодження похвалював, та з ним погоджувався.

З кругів приятелів „Нашого Лемка",

ВЕЛИКЕ НАЦІОНАЛЬНЕ СВЯТО КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

20-ТИСЯЧНИЙ МАНІФЕСТАЦІЙНИЙ ПОХІД НА ВУЛИЦЯХ ХУСТУ.

В неділю 22. І. ц. р. Карпатська Україна відсвяткувала 20. роковини проголошення Української Народньої Ради. Найбільш величаво відсвяткував цей день Хуст, куди спеціяльні поїзди з Рахова привезли тисячі гуцулів у народніх строях. Вулицями Хусту перейшов 20-тисячний похід, почалися промови. Перший виступив д-р Брящайко, який підкреслив, що є це свято єдности всіх українців та закликав приявних, щоб зберегли лад. Опісля виголосив промову прем. о. д-р Волошин. Він ствердив, що перед 20-ма роками карпатські українці пробудилися з вікового сну, щоб уже ніколи не виректися свободи. Зближуються вибори, буде це своєрідний плебісцит, у якому карпатські українці мають доказати, що вони зрілі до самостійного життя. Треба дати відповідь на те, що говорять про Карпатську Україну її вороги. Нащою найвищою ціллю є добро українського народу.

Опісля д-р Брящайко описав події із січня 1919 р., як очевидець. Дальші промовляв І. Рогач, Ф. Ревай та інші. Свято закінчено національним гимном.

ВСЕ НАСЕЛЕННЯ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ ХОЧЕ, ЩОБ УКРАЇНСЬКА МОВА БУЛА МОВОЮ НАВЧАННЯ

Міністерство культів та освіти Карпатської України перевело анкету, щоб провірити волю населення, щодо мови навчання у народніх школах.

Усе населення спонтанно висловилося за українською літературною мовою.

ГЕНЕРАЛЬНИЙ ПЛЯН ГОСПОДАРСЬКОЇ РОЗБУДОВИ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

Господарська рада Карпатської України працює над генеральним пляном господарської розбудови краю. Підготова частинних планів уже покінчена при помочі відповідних ресортів адміністрації та господарських кол.

НОВЕ РОЗМІЩЕННЯ ВІЙСЬКОВИХ СУДІВ У КАРПАТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

Чехословацьке міністерство народньої оборони визначило дивізійному та бриґадному судові й прокуратурі з Кошиць як нове місце осідку Пряшів. Суд бриґади та відділ військової прокуратури з Ужгороду перенесено до Гуменного. Окремий делеґат бриґадного суду з Гуменного буде урядувати в Хусті.

У ПЕРЕЧИНІ.

Маніфестації УНР відбулися теж минулої неділі в Перечині з участю к. 3.000 осіб. Підчас перечинських маніфестацій промовляли: перечинський староста, тамошній парох, окружний комендант Січей та інші. Збори рішили одноголосно підтримати одиноку листу кандидатів до сойму, виставлену Українською Народньою Радою.

Також самі маніфестації відбулися у місті Сваляві з участю 3.000 осіб. Маніфестації у Сваляві започаткував промовою д-р Людорфер. Крім того на тих зборах промовляли ще: мін. Ревай, Василь Клемпуш та д-р Росоха, д-р Комаринський та інші.

Зимова допомога безробітним. Пресове Бюро Карпатської України повідомляє: Міністр Ю. Ревай призначив 300.000 ч. к. для безробітних. Ці гроші призначено на закупно кукурудзи.

ДІТЯМ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

Поширюючи акцію допомоги Карпатській Україні, створено у Відні **„Комітет Допомоги Дітям Карпатської України"**,

Комітет видав заклик складати пожертви в грошах, харчах і одінню й подав адреси, де й коли складати ці пожертви.

Почалися знову праці над розбудовою доріг. З Хусту повідомляють, що з уваги на теплу й гарну погоду, яка настала в Карпатській Україні, на дорогах почалася нову праця, як частина здійснення пляну розбудови шляхів у Карпатській Україні.

Державний уряд посередництва праці. До Хусту перенесли Державну Посередню Праці, яку свого часу евакуювали з Ужгороду до Великого Березного. Ця Державна Посередня Праці примістилась покищо в будинку Промислового Інспекторату. Вона має стати централею для цілої Карпатської України.

Державна Лічниця, що мала перенестися до Хусту залишається далі на свому старому місці, у Кривому.

Большевицьке дикунство. В Чернигові (Велика Україна) большевики замінили всі церкви на склади та торговельні галі. З давньої Преображенської церкви, що походить з половини XI віку, зробили склад масла та консерв. З другої церкви також старинної, бо з другої половини XI віку, зробили склад всякого знаряддя. Таке сталося із іншими церквами в Чернигові.

Дайте в руки своїх наймолодших 2.— зл. річно в Америці-Канаді 1 доляр річно

„ДЗВІНОЧОК"

часопис для українських дітей

1.20 зл. піврічно.

В кожному числі оповідання про славну минувшину, цікаві діточі казки, сценки, загадки, ребуси й т. п.

Свідомі діти

Містимо оцей лист, що свідчить про велику національну свідомість українських дітей на Лемківщині:

„Ми підписані хлопці з Висової, горлицького повіту ходили цього року з колядою. Заколядованих грошей ми не розпустили на ласощі та на інші пусті річи, але запренумерували за них одні „Дзвіночок", а другі „Наш Приятель", а 9 зол. 63 грошів посилаємо „Рідній Школі".

Ми найліпше це знаємо, як то зле, що не можемо вчитися по своєму, по українськи. Тому нехай вчаться бодай наші братя в рідній школі, а прийде час, що й ми будемо могли вчитися по своєму.

Висова, 16. січня 1939 р.

Підписали: Данилко Дуда (8 літ), Прокіп Стефановський (10 літ), Палиґа Теодор (12 літ), Мацейовський Андрій (12 літ), Ступінський Ярослав (12 літ), Курило Петро (12 літ), Палиґа Іван (10 літ), Крестинич Павло (11 літ), Осип Ференц (12 літ), Демянчук Осип (12 літ), Базарак Петро (11 літ), Ступінський Михайло (10 літ)".

Серце радіє, коли читаємо це письмо. Бачимо, що у тих дітей б'еться щиро-українське серце, що вони люблять всьо, що українське і вже тепер готові до всяких жертв. На таких дітей може числити український нарід!

Новинки

Ще раз пригадуємо, що найвищий час присилати передплату й довг за календар на 1939 р. Памятайте, що кожний сотик, скоро присланий, помагає нам видати ще кращий часопис і нову книжку. Рукописів, що готові до друку, в нас повна течка.

Плямистий тиф. У присілку Глибоке коло Східниці (Дрогобиччина) занедужало 6 осіб на плямистий тиф. Зберігайте чистоту у ваших хатах і не пийте сирої води, але переварену.

За нелеґальне посідання військового кріса окружний суд у Стрию засудив Миколу Нищія з Устя, пов. Жидачів, на кару одного року вязниці. Без дозволу влади не вільно держати в хаті жадного оружжя.

Давні 20 злотові банкноти (паперові двайцятки) з датою видання 1. III. 1926 і 1. IX. 1929 можна вимінати на нові тільки в централі Поль. Банку до 30 червня 1939 р.

Виселили 250 польських робітників із Франції за те, що вони брали участь у великому штрайку, який відбувся в цілій Франції 30. XI. м. р.

Всі ті, що влаштовують просфори, театральні вистави, концерти, забави та інші імпрези нехай памятають, що ввесь дохід з таких імпрез треба прислати до Рідної Школи у Львові, вул. Сикстуська ч. 46.

Напився. До Ясла привезли недавно одного молодця, який на забаві так „залляв" себе денатуратом, що жадна лікарська поміч йому не помогла й він серед страшних мук помер. Чуєте шпіритайчаники?!

Мадяри зреклися Закарпаття. Часописи повідомляють, що Мадярщина приступила до протикомуністичного союзу держав (цей союз творять: Німеччина, Італія та Японія), і рівночасно зреклася всіх претенсій до Карпатської України.

Напередодні Різдва заборонили всі воєвідства традиційну коляду Рідній Школі, покликуючись на збірку для безробітних. Заборона викликала велике вражіння, преса містить листи промадян, що присилають збільшену коляду Рідній Школі безпосередньо.

„Гітлер зробить порядок". Суд засудив у Тешині одного німця на 7 місяців тюрми за те, що він говорив прилюдно, що порядок у Польщі буде тоді, як приїде Гітлер. За те саме засуджено Ґолембйовського в Бидґощи на 4 місяці; а Зюлковску в Ґрудзондзу на місяць тюрми і 20 зл. кари за вислів: „Тіштеся, — незадовго прийде Гітлер і зробить порядок, бо в Польщі порядку нема".

Пожежа ґазів у нафтовому шибі. Земний ґаз, що видобувався при будові нафтового шибу Польміну в Ганьківці коло Ясла, загорівся. Пожежа тривала цілу ніч.

Пачка з мертвими тілами. У вагоні особового поїзду між Хабівкою та Закопаним найшли пачку з трупами двоє немовлят. Ось до чого доводить безбожне грішне життя.

Мадярська пропаґанда в останньому часі прийшла, на її думку, на найкращий спосіб, як привернути до себе карпато - українське населення. В околиці Великих Комят привезли мадярські терористи на границю пакунки, що в них було по трохи всяких продуктів, як сала, фасолі, хліба і т. п. Вага одного пакунка була до 5 кґ., а зверху були написи: „Братям русинам браття мадяри". Ці пакунки потім роздавали людям та збирали дрова в пограничному лісі. Мадярська пропаґанда певне сподівалася, що карпатські українці будуть захоплені цим „щедрим" подарунком і самі полетять в обійми мадярських терористів. Але селяни віднесли ці пакунки до жандармерії і заявили, що таких жебрацьких дарунків не приймають. На декотрих пакунках було тяжкою селянською рукою написано: „За мадярську солонину — не продамо Україну", або „За зіпсовану фасолю — не підемо у неволю".

Звертаємо всім увагу, що всі листи, які приходять на нашу адресу з дописко́ю, щоб ми передали до іншої Редакції, підуть до кошa. Тому кожний лист треба висилати на таку адресу, на яку він призначений. Те саме гроші, призначені на Рідну Школу, Українських Інвалідів та на інші добродійні цілі треба завжди висилати до каси того товариства, для якого ці гроші призначені. Ми не маємо часу вести окремих книг, ані стільки людей в нас не працює, щоб вони могли розносити листи, або гроші. Памятайте про це. Але звіти з переведених добровільних збірок і датків радо будемо поміщувати в нашому часописі. Тому при дописах треба писати: Гроші на Р. Ш. в квоті пр. 100 зл. переслано до Головної Каси Р. Ш., а звіт одночасно пересилаємо до ласкавого поміщення в „Н. Л." Тоді буде лад і порядок і небагато замороки.

Поліція у Польщі в числах. З дискусії над буджетом міністерства внутрішніх справ у варшавському соймі довідуємось, що польська поліція має: одну головну команду у Варшаві, 16 воєвідських команд, 16 слідчих урядів; 6 команд міста; 8 команд повітів і міст, 255 повітових команд, 61 слідчих виділів, 2.729 постерунків, 10 компаній поліційної резерви, 1 компанію запасу рядовиків у Жирардові, 1 кінний дивізіон, 2 швадрони поліційного запасу, школу старшин і рядовиків — разом 876 старшин, 291 урядовців, 29.926 рядовиків і 726 нижчих функціонарів. Річно видається на поліцію в Польщі 100,000.000 злотих (сто міліонів зл.).

Тільки здорові можуть женитися. В Німеччині 1939 рік буде проходити під ґаслом „рік здоровля молоді". У звязку з тим провідник нінімецької молоді Бальдур фон Ширах доручив провідникам молоді, щоб перед заручинами зверталися до штабу за спеціяльним дозволом, що його можна буде дістати за згодою лікаря. Лікарський штаб орґанізації гітлєрівської молоді підкреслює, що здійснення ґасла „рік здоровля молоді" буде зводитися до того, що молодь буде ґіґієнічно жити, відповідно віджівлятися, плекати зуби й тіло, не вживати алькоґольних напитків, не курити тютюну та займатися різними спортами та руханкою.

По 2 роки вязниці за намаганий перехід із зброєю на територію Карпатської України. Стрийський окружний суд засудив на кару вязниці по два роки та втрату громадянських прав на 5 років Романа Кондрата і Симона Завадку, ремісників зі Жовкви, які намагались перейти нелеґально кордон Карпатської України та вступити до українського леґіону. Суд станув на становищі, що вони провинилися проти закону про обовязкову військову службу і проти президентського декрету про державні кордони. — Цей самий суд засудив на вязницю від пів року до двох років та втрату громадянських прав на 3 до 5 літ: Василя Перика, Д. Головчака, Ф. Кінаша, М. Спалила, Ю. Меленя, Д. Ковалева та І. Кіщука, які ґуртами намагалися перейти кордон Карпатської України зброєнні у зброю військового типу.

—o—o—

Українська молодь в Злоцькім к. Н. Санча.

Неспо»іванка

— Повідали, Ваню, што велика біда в селі. А я тобі речу, што тото шитко неправда.

— Ид же, ид. Лем позерай доокола себе, кет не віриш. Не лем біда, але така нужда, аж вугла тріщать.

— Ніт, недам віри такій бесіді. Бо хоц є зле, але ми сами собі винни. Чом не робиме так, як інші люде?

— Ба, а што інши роблят?

— Гвариш, што то така тяжка справа на тоту хлопську закрутанину? А мі ся заєдно здає, што, якби так кожде село, хижа за хижом, ґазда за ґаздом, кождий чоловек зялися за руки, то не біду, але пів сьвіта переоначили би свойом силом.

— Бесідуеш, Петре, як дакий ґадукат.

— Ні, я не вчений, але читаю ґазету й вірю, што кождий так бесідував би, якби в кождій хижі люде більше позирали за радами розумних і мудрих наших приятелів, ніж ґаздували старим нездалим способом. Слухай, Ваню! Ґаздувати то тижек нелегка річ. Певні, што паплятися в ґрунті кождий потрафит, але што з такого бадрування? Сіяти зерно на то, щоб воно насіння вернуло, то таке ґаздування ні причому. Бо ґаздувати треба конечно з книжкою. А найкраще така книжка для доброго ґазди, то Сільський Господар. Там, брате, наш ратунок і наші повні сипанці. А маєш кусок неужитку коло хижі, то закладай сад, і в саді город. Не знаєш сам, як, то й ту Сільський Господар тобі поможе. За марних 2 і пів злотика будеш діставати ґазету, яка зоветься „Сад і Город". А там навчишся, што клаптик твого неужитку більше тобі принесе, як два морґи підлого поля на каменах.

— Справди, чудак з тебе, Петре. Од кого тото ти довідався?

— Мій старший брат, што поїхав до Америки, зробив мі таку несподіванку й то на саме наше Різдво. Він, як був дома приглянувся тому нашому ґаздуванню й коли поїхав за море, то вистарав десь адресу нашого українського товариства забезпеки на життя у Львові Карпатії, і там мене обезпечив. І видиш, брате Ваню, від того часу, як мене Карпатія повідомила, што я обезпечений, то впав з мене великий тягар — што буде з моїми дітьми, як би я — не дай Боже — несподівано помер. І ти напиши до Карпатії по інформації, але таки зараз і будеш бачити, як весело на душі, коли ти не журишся тим, што буде з твоєю родиною. Брате, брате, ми так повинні всі зробити! Тоді біда щезне з наших сіл, як росичка на сонці. Я прийду завтра до вашої хижі, а ти склич сусідів, то си ще кращу бесіду заведемо.

Ю. Т.

ІДЕТЕ ДО СЯНОКА,

памятайте, що всі закупи треба полагоджувати в складі

„НАРОДНОЇ ТОРГОВЛІ"

Тут купуйте споживчі й кольоніяльні товари, насіння господарських рослин і трав.

Загикування

Загикування найчастіше виступає вже в ранньому дитячому віці, від 3 до 5 років. Звичайно родичі цілком несподівано спостерігають, що їхня дитина, яка вже говорила цілком добре, починає деколи повторювати один, а то й декілька разів якесь слово або якийсь звук при розмові. Буває, що дитина підчас цілої фрази „спіткнеться" тільки на одному слові чи звуку. Так непомітно дитина починає ґикатися.

Ці перші прояви загикування лякають батьків і вони починають вживати заходів, аби дитина відзвичаїлась загикуватись та таким чином запобігти цьому лихові ще в самому початку. І саме тоді бачимо, як навіть інтеліґентні батьки роблять першу помилку при спробі „знищити" цю першу прояву загикування. Щож вони для цього роблять?

Звичайно батьки накричать, навіть налають дитину. Через те дитина, яка часто сама не помітила, що вона трохи загикується, звертає тепер увагу на ці перші прояви своєї мовної хиби. Батьки ще більше цьому сприяють, коли приневолюють дитину повторити слово, на якому вона загикнулась. Дитина сама вже починає вправлятися на таких словах і впочатку досить успішно. Та найгірше тут те, що увага дитини вже буває постійно зафіксована, затримана на цій першій мовній хибі. А наслідком цього буває те, що невдовзі хиба ця автоматизується, повторювання слів та звуків стає все частіше й ніякі погрози та докори батьків уже не всилі виправити їх, дитина загикується все більше й більше.

Якже повинні у таких випадках поступати батьки?

Найважніше, коли родичі, близькі чи вчитель спостережуть, що дитина починає загикуватись, **не повинні показувати по собі, що це запримітили.** В ніякому разі дитина не повинна затримувати своєї уваги на цій мовній хибі, коли родичі самі не звертають уваги дитини, то часто загикування минає за якийсь час само від себе. Коли ж ця хиба щораз побільшується, тоді справа вимагає лікування у спеціяліста і то найкраще після шостирічного віку дитини.

Навіть і в цьому випадку дитині не треба говорити про те, що вона загикується аж до того часу, доки вона не почне лікування. Найбільше, що батьки можуть сказати дитині, яка загикується, щоб вона говорила повільніше, не спішучи. Але це треба робити лагідно, з тактом. Часто цього досить, щоб дитина перестала загикатися.

В.

Шийте

Нитками

„Центросоюзу"

Всеволод Ярославич.

Християнство на Лемківщині

(Від найдавніших часів до церковної, Берестейської Унії).

ЛЕМКІВЩИНА В ЄРАРХІЧНІЙ ЗАЛЕЖНОСТИ ВІД СТАРО-УКРАЇНСЬКОГО ЕПИСКОПСТВА В ПЕРЕМИШЛІ.

Коли й серед яких історичних обставин наступило узалежнення Лемківщини під церковно-єрархічним оглядом від греко-українського епископства в Перемишлі, цього не дасться покищо джерельно устійнити Можна з солідною, історичною правдоподібністю припустити, що сталося це з хвилею, коли на княжій Руси-Україні поширилося загально християнство, та коли під культурно - національний і державний вплив цеї княжої Руси-України — враз з Червенськими Городами підпала теж і Лемківщина. А що здогад на заснування староукраїнського епископства в Перемишлі подають історики на другу половину XI. століття[13]), отже на цій основі можна припускати, що Лемківщина зістала єрархічно звязана із згаданим епископством при кінці XI.-го, зглядно з початком XII.-го століття.

Від того часу Лемківщина ділила історичну судьбу на рівні з українським, перемиським епископством, до якого в 1422 році долучилося й самбірське епископство. Першим епископом на владичому престолі в Перемишлі, що прибрав теж і титул самбірського епископа, був епископ Ілія[14]). Від того часу цей титул остався при перемиських епископах дотепер. В XIII-ім столітю занеслася на київську, княжу Русь-Україну релігійна й церковна, византійська схизма, хоч наша історична Русь-Україна ніколи формально із св. Апостольським Престолом у Римі не зривала[15]). Свідчать про це зносини галицького, українського князя Данила з Апостольською Столицею, від якої приняв він — за посередництвом папських легатів папи Іннокентія IV.-королівську корону. Так само й пізніші володарі Руси-України й Литви ставилися прихильно до католицизму в своїй державі, та пороблено численні спроби й зусилля для поновного получення української Церкви з Римом. Одначе мимо тих усіх заходів і старань византійська, церковно - релігійна схизма осталася домінуючою на українських землях аж до церковного собору в Бересті над Бугом в 1596 році, коли то українська Церква під проводом своїх тодішніх, патріотичних Владик приступила до церковної єдности з Римом.

Тому, що первісна Лемківщина підлягала володінню староукраїнських князів, отже під релігійно-церковним оглядом наступили в ній такі самі відносини, як і на прочій Руси-Україні. А саме, церковний роздор перенісся також і тут, та враз з корінною Лемківщиною обхопив теж й великий простір колись чисто українських земель, які широко та далеко розтягалися на захід від Перемишля й Сяну, а на північ від Карпат і карпатського підгіря. І ця якраз прикра в нашій церковній історії обставина влекшила непомірно поширення лятинізаторської експанзії (впливу) на українські землі на північ від Карпат, а на захід від Перемишля й Сяну. Головними моторами цеї експанзії були: латинський клир, стало на нашому терені противний східньому, греко-словянському обрядові, й Східній Церкві, та латинський двір, всевладний в тих часах на наших землях. Ця противна духові св. Христової, Католицької Церкви, а на загладу нашого народу обчислена, шовіністична акція (ділання) не устала ніколи. А переводили її як раз з цілою завзятістю, безоглядністю і послідовністю двори й латинський клир.

Типовим зразком такої акції була прим. в XVI-ім століттю робота ославленої на ті часи, латинської місіонарки, Катерини Ваповської, подільської каштелянки, яка була тоді власницею динівського ключа дібр. До наших часів осталася переховувана в перемиському, латинському, капітульному архіві її грамота з дня 23. січня, 1593 р., в якій між іншими міститься такий конкретний прояв її місійних помислів щодо її „східних“ підданих[16]): **„Я Катаржина Ваповска.. з цеї зверхности, яку нам над підданими Господь Бог дати зволив... ті Церкви руські на костели римської віри переміняємо, а що Приходства мали закуплені.... сплатили ми все те, що їх було... Церкви в селах наших дідичних в Іздебках, в Лубній, Глоднім, в Бахурі, у Варі й на передмістю Динівськім, в костели латинські переміняємо.. каплан — від нас презентований — має наперед навертати Русь до костела св. Римського** (т. зн. на латинство — заввага автора), **діти руські христити, і пильнувати, щоб у попів** (т. зн. у незєдинених, українських священників — примітка автора) **не були хрищені. 23. січня, 1593“.** Вправді пізніше зістали на ново ериґовані українські церкви й парохії в Бахорі та Динові, а то місцевим дідичем, Станиславом, Николаєм Ваповським, в 1645 р., одначе забраних у латинський табор душ вже ніхто для української Церкви, ні народу не привернув[17]).

Не краще під тим оглядом діялося й після прийняття Лемками церковної унії з Римом, яке наступило на 100 літ вчасніше, як у перемисько-самбірській діецезії. Лятинізаторська робота між українським народом на Лемківщині, та на сумежних просторах і тоді не устала. Свідчить про те хочби датована в бодзянському замку грамота власника мушинського ключа дібр, краківського епископа, Мартина Шишковського з дня 5. лютня, 1626 р., якою заборонив він помножувати в своїх добрах церкви й священників грецького обряду[18]). Те саме стверджує теж і повна трагедії історія української церкви в Тиличі[19]). Поставлено її за дозволом краківського, латинського епископа Тилицького, який приділив був навіть для неї два лани ґрунту, та від якого й сама ця первісна місцевість Орнава отримала назву „Тилич“.

Краківський, духовний дідич зобовязав при тім Тиличан до помочі при будові латинського костела в Тиличі, якщо зайшла б цього потреба. Хоч у дійсности ніяких латинників у Тиличі не було. (Далі буде).

---

[13]) Порівнай: Шематизм Лемківщини з 1936 р., стор. XII., § 4.

[14]) Перемиський Шематизм з 1930 р., стор. IX.

[15]) О. Й. Осташевський: „Про наш українсько-грецький обряд“ —Цим знаком переможеш — Ювілейні Проповіді на 950-діття хрищення Руси-України, Львів, 1938., стор. 44.

[16]) Перемиський Шематизм з 1879 р., стор. 90; Порівнай: Шематизм Лемківщини з 1936 р., стор. 46.

[17]) Шематизм Лемківщини з 1836 р., стор. 46.

[18]) Перемиський Шематизм з 1879 р., стор. 265.

[19]) Василь Щурат: „В обороні Потієвої Унії“, Львів, 1929., стор. 16—20.

Проти ружиці безріг щепити треба безроги тільки сировицею і щепленням

„СЕРОВАК“

Інформації на бажання „СЕРОВАК“, С-ка з обм. п. ЛЬВІВ, Падеревського 5, тел. 201-07

Григорій Марусин. 3)

Напереломі

Повість з лемківського життя.

Грицькові аж очі заіскрились від отих слів. Ось не треба буде вже довго шукати заробітку, ось вже є щастя, коб лише панотець написав цього листа. А панотець справді листа написав, обдарував ще Грицька якоюсь книжечкою, Юрко поладнав діло з мазею, подякував єґомостеві за гостину, та пішов до сусідньої хати на нічліг.

Ніч була погідна й тепла. Поклався Юрко із сином під оборогом на соломі, та сон їх не береться.

Юрко згадує, як пізнав вороблицького єґомостя ще тоді, як служив у Перемишлі при войську, а єґомость там кінчили свої „школи". Він ходив до катедральної церкви, та одного разу станув собі біля крилоса й почав підтягати за дяками „Світе тихий". По вечірні підходять до нього „клерики", розпитують відкіля він, хвалять його голос, та запрошують, щоб частіше приходив до крилосу та помагав співати. Між тими клериками був і теперішній вороблицький єґомость. Він зацікавився Юрком, приносив йому завжди „Галичанина", показував книжі памятки у Перемишлі, та оповідав про те, що його татуньо є священником на Лемківщині, що колись і він там стане до праці над Христовим стадом. І з цього часу Юрко знає оцього єґомостя. Коли їде в дорогу з мазею, завжди завадить об парохію свого знайомого панотця.

А Грицько теж не спить. Йому аж голова ходором ходить від раптовного щастя. Коли такий старенький, сивий, єґомость пише листа до якогось купця, то такий купець послухає єґомостя та прийме його до свого склепу. А коли він вже почне продавати у склепі, то святе життя настане для нього. І гарне вбрання собі купить, і грошей повно матиме, а часом поїде до Лосього, привезе мамі й сестричці гостинця, не забуде теж про старшого брата Ваня, що мучиться біля овець та нездалого господарства у горах.

Юрко думає про своє минуле, Грицько про своє майбутне.

На дворі почало світати, вже ранні птички будяться, а батько й син щойно поснули.

*

Між фірами, що довгою валкою прямували до місточка Риманова, був теж осмолений мазюкою візок Сурмача. Сьогодні в Риманові торг. З усіх сторін їдуть фіри до міста, з усіх усюдів манджають піхотинці з клунками на плечах. На фірах всяка всячина. Дрова, сіно, солома, ярина, збіжжя в мішках, горшки, деревляні вироби, телята, вівці, свині — усе, що можна продати, везуть на торг. Піхотинці теж несуть всячину „на продаж", але в менших скількостях; одна газдиня несе курку, друга гуску, інша цибулю, часник, яйця, бундз, масло, гриби, ягоди, тощо. Деякі піхотинці йдуть голіруч; а точніше не зовсім голіруч, бо в кожного є здоровезна палиця. Це „згінники", гандлярі худоби.

Такі гандлярі виходять звичайно на торговицю, вишукують собі відповідне купно, наприклад купують корову. Оглядають, обмацують, критикують або, як говорять лемки, ганьчують, цебто вишукують різні хиби в худобини, щоб збити ціну до найнизчих границь та купити худобину, як найдешевше. Опісля спільники вишукують між селянами кандидатів на купно цієї штуки, захвалюють, підбивають ціну та продають далі, з грубим зарібком. З ранку до вечора такі гандлярі переведуть кілька трансакцій, купуючи й від руки — відпродуючи товар, так, що під вечір кишені їх тісно набиті зароблениими грішми.

Звичайно такі гандлярі діляться на спеціялістів по родам худоби. Одні гандлюють рогатою твариною, другі свиньми, а є такі, що тільки кіньми торгують.

Такі конярі, це своєрідна порода гандлярів на Лемківщині. Вони завжди винюхують, де можна дешево коні купити, підуть хочби й за границі краю, та цілими табунами женуть коней до своїх сіл. Годують день-два, а при найближчій нагоді женуть свій товар на торг не лише у своє найближче містечко, але часто-густо в дальше віддалені міста; звичайно продають з добрим зарібком, але трапляється й таке, що приходиться віддати товар із стратою, або гнати коні домів, та годувати їх до найближчого ярмарку... Якщо треба було годувати такий табун коней хочби лише дві неділі, то коштувало це чимало, бо відомо, скільки треба поживи коневі. Така тварина їсть, як день, так ніч. А коли ще й на черговому торзі кон'юнктура була слаба, то конярі тратили великі суми. Щоб хоч як-так „вийти на своє", конярі рятували ситуацію в той спосіб, що прямо нахабно накидували свій товар селянам, зокрема таким, що мало визнавались на конях, захвалюючи їм часто-густо норовисту або під деяким іншим оглядом „ґаньчовану" шкапу, як щось нечувано гарне. А вони, оті згінники, майстри були в таких обманах. Були це звичайно жидки, хоч згодом і наші селяни брались за „гандель", та заражувались „прикметами" своїх „професорів".

До гандлю усякою худобою брався й Сурмач. Зимою, коли інтерес з мазею заморожувався, пробував Юрко гандлювати безрогами, кіньми, та якось йому не везло. Бо тут треба було не лише більшої готівки, але й конкуренція була велика. Заводові згінники не любили новиків, інтрузів. Вони так опутували кожного новика в свої злодійські сіти, що той, або мусів піддатися під їхню команду й статися таким злодієм, як вони, або стратити ціле своє майно.

Сурмач не вмів і не хотів кривити душею. В його був купецький хист, але він любив ходити простим шляхом. Тому по невдалих кількох спробах він закинув такий „гандель".

Ось поїхали згінники, що минулого року на торзі в Рогах мало до смерти його не побили за те, що він наважився торгувати ті самі коні, що вони торгували. Хай їх там!

— Ти, Гриню, будеш трохи ліпшим купцем, як тоти згінники, — озвався старий Сурмач, — показуючи синові на фіру, що їх минала.

— Ба, жеб то так било, тату, як ви думаєте; я цікавий знати, ци ня тот якиси Дишель возне, ци не возне?

— Я си так мислю, што возне, бо як воробицкий єґомость до нього лист пишут, то хибаль не буде такий, жеб не зяв. Бо єґомость ходят до нього за кождим разом, як лем до Риманова приїдут, купують і тото і сесе, што їм треба; то він так коло них скаче, як даякий льокай, а „чим еще служиць ксендзу канонікови", а „цалує ронічкі ксендза пробоща", а „падам до нуг", так коло них таньцує, што аж гей! А, як єґомость уж шиткой закуплят, то субєкт зо склепу зараз драпці несе покунки до єґомостевого воза...

——o——

Гуцульщина

Ціле життя нашого брата Гуцула проходить на невпинній тяжкій праці. Убога земля, мала її скількість тяжкі життєві умовини; це головна причина. Мимо того не попадає він у зневіру, не тратить святої віри й віри у свої сили. Коби тільки здоровля. А праця їхня дуже, а дуже тяжка й небезпечна. Передовсім у лісах і при сплавлюванні дерева.

Лісова праця вимагає довшої науки й то вже змалку. Старий дедя йде з сином у ліси в гори. Там син спершу є „кальманом". Його завдання старатися про дрова на паливо й доглядати кухні. Відтак іде він уже з пилою в ліс „спускати" віковічні смереки. Тут вчить батько сина обережности та зручности при стинанні. Відтак дерево корують. В зимі йдуть вдруге „гонити" дерево на одне місце. З того місця кіньми розвозять дерево ближче води, щоб легче було весною сплавлювати „долів".

При згінці трапляється дуже богато випадків. Дерево з великим прискоренням жене з гори і хто не чує остороги з гори та в пору не зможе втечи, той паде жертвою столітньої смереки. Праця така в дечім подібна до праці наших лемківських ґонтярів. З весною, коли ріки і потоки розмерзаються, йдуть в гори „керманичі" сплавів-дараб з партіями робітників. Дерево збивають у дараби на воді й відтак керманич з помічником ловить за керму й пливе „на доли".

Тут виявляють Гуцули справжній свій сприт. Холоднокровно нераз глядать в очі смерти. Не бояться. Нераз, як дараба впливає в „загату" (збиті дараби в одному місці), то він мов той ґенерал великої армії, що провадить велику офензиву. Час обраховує на десяті частини секунди. Числиться з кожним центиметром простору-віддалі. Бо тут трапляється найбільше нещасть. Дараба, гнана бистрою стрією Черемоша, з гуком вбивається в збиті дараби і тут грубі-грубезні довгі ковбки смерекові ломляться як сірники. А чат тим всім володіє наш нещасливий Гуцул. Держиться керми, якби чародійного живчика.

Мимо всего, вони не бояться тих нещасть, які грозять їм ізза кожної скали підволної. Це власне правдиве їхнє життя, повне пригод і небезпек. Тому-то Гуцул є рішучий, впертий і дуже відважний. Одною із злих сторінок їхнього життя, це піянство.

Зайти десь до шинку підчас ярмарку в місті, аж гиль бере, коли дивимось, що такі гарні люди й на лиці і в строях-уборі сидять пяні за столом і співають погані пісні та провадять погані бесіди. До того ще коло них жінки, часто діти. Хто з чужих це вперше побачив і почув, сам перед собою мусів завстидатись.

— Чому за так тяжко запрацьовані гроші має богатіти жид? — В Жабю жид Ґертнер ліпше стоїть через продаж горівки як неодна львівська реставрація. А все це через нерозумні голови. Жид мусить зїсти курку, яйця, масло, „а ти, дурню" їдж кулешу з бриндзею і попивай сивухою.

Друга язва, це надмірне курення тютюну. Курять мужчини й жінки. Привчають їх до того змалку родичі. Справжний „леґінь" мусить курити.

На ліпший тютюн нема грошей, хіба хтось принесе ізза границі з Буковини. Курять найгіршу 50-ґрамову махорку. Одно добре, що вживають лише папериців „Калина". Старші курять люльки власного виробу. Прикро вражає сцена, яку стрічаємо на кожному майже кроці. Іде гарна молоденька Гуцулка — красавиця і курить ту погану смердючку.

До співу не мають вони дару. Пояснюється це атмосферичними впливами. Відемно на вироблення слуху і голосу впливає шум лісів і гірських рік — потоків. Вони-то вбивають слух.

Гуцули наскрізь побожні, але релігія їхня переплетена віруваннями.

По їді кожний перехреститься і подякує Господареві Богові за хліб, за сіль...

До церкви ходять рідше через те, що мають нераз дуже далеко. Але зате кожний молиться вдома. Він чує опікунчу руку Бога на кожнім місці. Передовсім в опіці над „маржиною" худобою. Властивим опікуном худоби є св. Юрій, бо від його свята в травні вже зеленіють травою полонини. Тому свято св. Юрія обходять торжественно. Цікаві є їхні звичаї й обряди релігійні на Великдень.

Кожна родина, якщо в них в послідньому році хтось помер, „застелює гріб" Роблять з пчільного воску свічки, купують скляні збанки, печуть „перепічки" — паски. На Великдень все те зносять на гріб померщого. Застелюють гарним простиралом, а потім складають всяке добро. В збанках є вода, в горня кладуть свічку, в склянки якесь зерно, а в полумиски звичайно „стуленець" — дриглі. У богатших в збанках є вино. По відправі виходить священик це все добро святити. По посвяченні роздають бідним і знакомим „за Простибіг". Має кожний помолитись за його душу (померщого). А саме вірять, що померший того всего потребує і те дають за „простибіг". Нераз, як померший сниться з чимсь, прим. з конем, або гарно вбраний тоді мама його, або тато купує коня і дає за простибіг, або шиє одежу і роздає.

Але даються денеде запримітити злі впливи близького Сходу і різних сект. Але твердий Гуцул все перетриває.

Плоди землі й дерев вміють належно використати. Не марнують сливок і яблок як на Лемківщині, де поза звичайним сушенням у печі на ватрі, не знають, що з ними зробити.

Із сливок вариться повило, а з грушок і яблок мармеляду. Потрібний на це великий мідяний котел. Прим. 25, 50, 100-літровий. Копається в землі якби піч. На верх у отвір кладеться котел. Сливки очищуємо з кісток і даємо до кітла. Підпалюємо і починаємо великою лопаткою деревляною мішати, щоб не пригорів котел, або і цілком не згорів. Мішаємо безперервно доти, аж повило почорніє і згусне, бо спершу сливки розварюються на рідко. Як є густе, що видко дорогу, як рушимо лопаткою, тоді даємо цукор. На 25 кґ. повила даємо 1 кґ. цукру. Зі 100 кґ. сливок буде 25 кґ. повила. Можна додати рівнож скірок помаранчевих, цинамону і бібкового листя і все те добре вимішати.

Мармеляду вариться в той сам спосіб, але грушки й яблока треба очистити з лушпин і зернят.

Як повило, чи мармеляда зварені, даємо до деревляних посудин, зверха накриваємо перґаміновим папером, щоб аж прилип. Те все має стояти в сухому, холодному місці.

Сливок Гуцули дуже мало сушать, тільки переварюють. Як не мають власних садів, кількох господарів пристає до спілки і торгують на власну руку, щоб не допустити еврея. На тому дуже добре виходять.

Мирон Завійський.

Юліян Тарнович.

У ремісника золота рука 4)

Степанко ходив по крутих вулицях Львова, шукав — чей стріне декого, що його візьме до робо... і не запримітив, як у місті повечоріло. На перехрестях вулиць позасвічувалися ясним світлом високі лямпи. Ще краще місто, як у день. І людей більша гурма пшепишним лаком поколисується довгими вулицями. Вистави крамниць такі приманчиві, що аж за очі хапають, і години мало, щоб усі чячка за склом переглянути. Одні повні різних забавок і малюнків, другі з черевиками, в інших вікнах якісь пані стоять і оком не кліпне така непорушно; або їда до самого скла наскладана, хоч рукою сягни... І гамір, клетітня, гудок авт, дзенкання трамваїм, — як у коловороті. Тут і там. Ідуть люди, біжать, одні других випереджують, аж смішно, де ті всі люди йдуть. І то під ніч.

Мрячна ніч підповзала з Високого Замку на місто. І гасила світло в деяких мурованках. Як звізди, меркнули білі шиби в камяних будівлях.

Ноги вже боліли Степанка й про їду втома думки заснувала павутинкою. Але банування за маминою хатою нестерпне добивалося до хлопячого серця. — Орися, Мама...

— Добрі, добренькі Мама. Вони навчили свого сина великої тайни. Завжди повідали: Сину, сину, підеш даколи в далекий світ, тямку май на серці, що є друга Мати — Небесна Цариця. Буде тобі тяженько між людьми, памятай, молися. Вона тебе святим покровом боронити буде. — Мамо, мамо! — рвалося з уст дитини гір.

І з набожним зітханням ішов Степанко вперед себе.

— Діво Пречиста, згадай, що від віків не чувано, щоб Ти не вислухала молитви, коли хто до Тебе прибігає. Згадай мене й поможи мені. Присноблаженна й Пренепорочна Мати!

У Львові є серед міста вільні площі, заставлені лавками до сидження. Тут приходять різні люди, сідають собі, говорять, гріються до соненька, дітей своїх приводять, читають собі книжки та безжурно дивляться на прохожих. Це ті люди, що продовж дня тяжко працюють і не мають багато часу, щоб передвечором піти дальше за місто та в публичних городах посидіти й чистішим воздухом віддихнути. Вони користають з вечірньої хвилини та на таких лавках залюбки просиджують, щоб хоч трохи відпочати.

Степан теж тут зайшов. Зразу несміло, одначе, як побачив, що одні сідають, другі стають і спокійно відходять, він і собі сів; бавився та любувався тим вечірнім міським невідомим.

— Інший плакав би.. Еге ж! Степан ще до школи не ходив, як було, одного разу хотів старшого брата наслідувати й сокирою в ногу зарубав, аж обора червоними каралями з рани забагрилася... Плакав? Ні, до річки полетів і вода з гірського потока рану заголїла, що й сліду не видно. Або, як і з драбини впав до боїська, аж у ньому щось гевкнуло; полежав, полежав на чорній земленці та підвівся, як ніщо ніколи. Ні думки про плач і скаргу. В горах усі такі діти, самі виростають; хто ж би чорну роботу на камені обійшов?... Помреш у колисці; але, як уже вітер із зелених гір тебе виколише та сонце вліті припече крізь подерту сорочку — до суду віку найчистішою водою не промиєш тої твоєї вроди...

— Бо Степанко твердо вірив, що його жде доля.

І з цим сон заплющав поволі сонні оченята мандрівника з далеких гір. Степан спав руки втуливши за пазуху. І голову свою спер на ріжок лавки.

...Мама прийшли з поля, наручно трави нажали до подою. Вмивали свої руки. Які ці руки мозолисті, грубими шнурками мережані; так тяжко в праці вікують... Орися із школи прийшла, всміхнена, нову книжечку з малюнками від доброї пані принесла. На одній сторінці в книжці намальовані самі квіти, червоні, рожеві, блакитні як небо, а на другій картці такі якісь великі хати, авто є теж, якийсь дивний залізний віз усе як правдиве... В ріці вода черчить і овечки дзвінками дзедзенкають... Ой! Білий баранчик у глибоку воду впав... Голуб у вікно крилами вдарив... Десь коні іржаться... До церкви в неділю рано дзвонять... Чого пручаєшся Павле? Та жди, бо до потока впаду...

Снилося Степанкові.

— Гей, ти, чом не ідзеш додому? — причувся крізь сон якийсь гострий голос. І за руку Степана хтось тручав, принаглюючи: А брикай, бо це замкне, ти посьмецюху... Додому, но! Як називаш се?

Степан схопився воробцем із лавки, але сильна рука не пускала його, що дужче давила його в рамя. В чорнім одінні стояв біля нього якийсь чужий, великий пан. І пильно дивився в очі Степана. — Жандарм, що пильнує ладу в місті. Він переходив попри лавки та здалека побачив хлопчину, що нерухомо сидів на лавці. І він збудив Степана.

— Но ідзь... — і не договорив.

Степан відрухово зрозумів, що треба тікати. Перед тим вартівником. — Бо до гарешту заведе. А він нічого нікому злого не зробив, тільки вчитися прийшов на хліб робити.

— Тому тікав, як у молодого оленя, ногами. І не оглядався, щоб бачити страшного чорного сторожа ладу.

На якесь подвіря вгнався Степан та за високу чорну паку скрився. Ніч доночувати.

— Яка ж ця літня ніч? Ще на один бік добре не вснеш, а зорі вже меркнуть і біліє світ. Тільки роса остається — свідок такої ночі. (Далі буде).

ХТО ПАТРІОТ?

„Слухайте, пане секретар! — озвався Семен Білий до секретаря читальні. — Поясніть мені, що це є — патріотизм. Бо вчора сказав нам делегат Філії, що в нашім народі ще замало правдивого патріотизму, за мало правдивих патріотів, тому так зле жити. Я думаю, що патріотом є головно ті люди, що уміють голосно і гладко говорити, наприклад на вічах. Чи це правда?" — „Не конче!" сказав секретар. „Правда, що і між тими людьми, які вміють гарно говорити, є патріоти, себто такі люди, що направду люблять рідний нарід і готові все для нього зробити. Але сама вимова ще не доказує, що хтось є патріотом. Бо бути патріотом — це не значить любити своє тільки словами, але й своїми поступками, всім життям. Так жити, щоб з того життя була користь і загалові. Візьмім наприклад Дмитра Гаєвого, Петра Скорого, або його брата Івана. Це скромні люди і не люблять багато говорити. Але подивіться, як вони гарно господарять, як складають гріш до гроша і щадять в рідних установах, — як не жалюють датку на Просвіту, на Рідну Школу чи на інші добрі цілі, належать до товариств, передплачують часописи і купують книжки, хоча це люди не дуже заможні. Це в мене патріотизм, вони направду люблять своє рідне і потраплять щиро працювати для загалу. Очевидно, що патріоти є і між тими, що вміють промовляти, але про їх патріотизм не рішає та одна здібність, тільки інші прикмети, які я вичислив." — „Ваша правда", — сказав Семен — „тепер я вже розумію, хто патріот і що одною з певних признак патріотизму є ощадність у рідних банках, бо це виходить і щадникові і всім українцям на добро, помножує добробут у народі. Варто, щоб усі наші люди зрозуміли, в чім полягає правдивий патріотизм. Тоді булоб того патріотизму більше і сталоб нам певно лекше жити..."

З рідних сіл

БЕРЕСТ КОЛО НОВОГО САНЧА.

Повище села Полян та 14 км. від Грибова і Криниці-Живця вкоренилося на нашій землиці село Берест, яке своїм простором крім щойно згаданих Полян сусідує ще зо слідуючими нашими оселями: на заході з селом Камяною, на південному заході з Новою Весею та Великою Ростокою, на півдні з Крижівкою, а на сході з Перункою.

Хати сьогоднішного Береста (120 чисел), по комасації, закінченій в Бересті 1934 р. починаються зараз від останніх горішніх полянських хижачок та розтягаються на просторі понад 3 км. здовж шляху Гриців-Криниця, вибудованого в 1913 р., та берестянської річки Мостиши; розгалужуючись рівночасно від того свойого серединного розселення на схід до берестянських потоків Крижівок (тудою біжить полева дорога до села Перунки) і Смолярки, та то тут, то там розсіваються по тих берестянських полях, досягаючи, осьтак з малими перервами здовж того шляху та підбігаючи берестянським потоком Смоляркою далеко поза розселення передкомасаційного Береста — аж під розложисті перунські поля т. зв. Крижі, які лежать над паньствовим лісом, а під згаданим уже шляхом та недалечко уже від Гути.

Тут треба ще згадати, що на тих Крижах від 1932 року вибудовалося 8 чисел наших хат, а тепер іде будова якоїсь кавярні чи молочарні якогось Островского.

Тепер вертаймо знову до самого Береста, де поміж цими берестянськими хатами стоїть на їх сторожі деревяна берестянська церква св. Косми й Дамяна, збудована в 1842 р., та яка мабуть уже є четвертою берестянською церквою.

Оцей наш Берест відомий, як чисто наша оселя, вже в 1368 р., коли то він належав до Івана Гладиша, нашого дідичиська в тому Бересті і Шимоарку, та який в тому році поміняв Берест з польським королем Казимиром Великим за якісь посілости коло Бохні. З того отже виходить, що Берест існував уже за наших княжих часів. Самозрозумілю, що відомість про Берест, з того 1368 р., не є початком Береста, але мабудь першою записаною про нього звісткою.

В панщизняних часах краківські епископи, через своїх комісарів інтересувалися тодішним берестянським приходством і священиками, та може й тогочасними берестянами... Зновже в часі барської конфедерації курява димів здіймалася зпосеред тодішних берестянських хат.

І так часи ішли... Ішли й перекотилися своєю ходою по всіх щербатих днях...

— Що ще в тому Бересті в тій давній старині діялося, про те тогочасні берестяни, з причини своєї духової задубілости, не залишили нам по собі майже ніяких таких тривалих вістей, що мимо біжучих, як бистра вода в свою невмолиму далечінь минулих літ і віків, добігли би ясним вірлиним летом до наших днів. Одне, що незатертою спадщиною по тих наших давних берестянських автохтонах осталося, це їхня сіра землиця, їхня кров, їхні наслідники та їхня віра.

Ця незатерта берестянська спадщина, в поодиноких місцях зоветься — із заходу: Квоча (гора згадана вже в Полянах), Жджар, Під Жджаром, Прегиба, Фричка, під Фричком, Ростоки (земля і потік) за Ростоком, Сосни, за Соснами, Медведівка, Глубоке, Кітчи Замок, в Заімку, Яворінки, Скороднисте, Вершки, Убічки, Висока (гора між Новою Весею та Берестом), Чершля, Чвертки, Скотарки, Ягилів і Вапенне; з півдня: Пасічки (ці поля при комасації забрано до панствового ліса взаміну за якесь поле під Фльоринкою, на яке осілося кількох берестянів), дальше йдуть: Дві Полянки, Пять Полянок, Джуганівка, Комора, Чертіж (верх), Дерисука й Кошариська; із сходу: Бучники, Котельничне, Смолярка і Крижівки (згадані вже потоки й поля), Гора, Бистрий Горбок, Сігви (узгіря) і Кругле (верх між Полянами, Берестом і Перункою).

А з тої берестянської землиці під теперішню пору животіють остакі роди: Сквіртнянський, Вархоляк, Каплон, Мончак, Дзядик, Ткачик, Череп, Вислоцький, Панчар, Головяк, Козяр, Лабівський, Кузняк, Адамяк, Яворський, Олесневич, Лучкович, Ковальчик, Полянський, Масцюх, Гоґоць, Маслей, Дутка, Дзьопко, Бортничак, Галькович, Клепач, Кохан, Лукашик, Новак, Пласконь, Гопей і Поливка.

Про віру не так вже самих берестянів, але і всіх людей багато говорити не будемо, скажемо лише те, що тую віру, на жаль, ще до нинішного дня деякі люди мішають з забобонами і віруваннями.

Щодо чисельности берестянів, то в 1877 р. у Бересті, мимо того, що в ньому від 1868—1873 рр. гостював голод і урядувала джума, начислювалося ще 442 душі, між якими тоді „крутилося" 35 пейсатих. Інших народовостей до 1914 р. у Бересті не було. За це останньо числив отой наш Берест уже 558 тих наших гр.-католицьких берестянів, 10 римо-католиків та 22. жидків. Тих останніх, як бачимо, трохи у Бересті зменшилося. Одначе їхня „позиція" в Бересті ще не згірше тримається. Ось один з тих берестянських жидків Кива Зільберман зараз обік берестянської церкви й кооперативи має свою крамницю, в якій багато несвідомих берестянів полагоджує свої покупки.

Тойже жидок не ограничується до своєї крамниці, але „гіндлює" всім, що тільки може принести йому який такий дохід. Приміром сіє він, на спілку з берестянами, конюшину і складає її до спеціяльно на таку ціль побудованих бараків, а потім, на весні „солено" її продає.

Треба ще тут коротко згадати, що берестянські жиди несогірше в тому Бересті „справлялися". Ось ще за панщизняних часів алькоголем вбивали сірого мужицького духа, щоб він пяний і темний робучий раб не мав часу і здібности ясним розумчиком роздумувати про свою гірку долю. Щоби він як такий валявся в багні невіжества, як свиня в калюжі. Тому то до поборення того жидівського „ремесла" ще в 1844 р. зістало основане **Братство Тверезости,** бо інакше жидюги зруйнували б берестянів без ніяких перешкод на смерть. Також в часі світової війни пописалися жидки тим, що перед збожеволілим, скаженим австрійським військовим судом засвідчили на сірого берестянина Івана Гопея, що він, чуючи про австрійські невдачі на фронті, мав висловитися під адресою австрійського цісаря, що „Як дзяд знав, же го на війну не стати, то мігся до ней не брати". За те суд засудив його на смерть.

Після війни ті берстянські жидки затроювали Берест і дооколичні наші оселі кропкою. Словом вивязувалися зо своєї „задачі" знаменито.

Назагал Берест в порівнанні з іншими нашими оселями в тій окрузі, мимо всего ще є можливою нашою оселею. Ось ще в 1898 р. за о. Івана Сенети заложено в ньому, першу в теперішній Новосандеччині, читальню і то ще чит. „Просвіти". Ця читальня опісля здримнулася, а потім знову ожила й придбала гарну бібліо-

теку, аж діждалася, як і всі наші читальні в тій окрузі, відомої долі. Крім тої нашої читальні оснували собі берестяни в 1929 р. українську кооперативу „Єдність“.

Теперішня берестянська мурована школа вимурована в 1907 р. є другою з черги берестянською школою. У ній довгі літа працював тихий, але для живих людий незабутній наш український учитель **Ілля Вовк.** Саме попадають нам у руки школярські зшитки з його лекціями. І ось переглядаючи їх, радіє душа, бо віднаходить у них тихого плугаторя-сівача, який вмів розвертати молоді, але в круговороті віків затемнілого життя, вже від своєї молодости закостенілого людського перелогу. Вмів на отсі закостенілі молоді берестянські перелоги сіяти добре, здорове зерно. І сіяв його, хоч і добре знав, що ще багато, багато отакого доброго зерна впаде на так закостенілу людську осоку, на так розігнилі людські мокляки і хабаззя, що зовсім заснітиться в закостенілій людській глуховині. Але ще ліпше знав, що решта сіяного зерна таки в тій розверненій до життя молодій берестянській землі закорениться і виросте. А принявшися, виросте й дозріє та видасть плід. А видавши його вже не згине, тільки знову відвічним правилом живого життя розсіватися буде дальше отим добрим зерном, по цих розвернених до життя берестянських перелогах.

Та не тільки молоді берестянські перелоги він орав і засівав, але й ті берестянські жбири задубілі розворушував до життя. Хоч, що правда, легче є каменюку голосом людським з місця зрушити, легче звірюку де „гейта“ де „вісьта“ вразуміти, як від віків віченських закостенілий людський переліг до життя живого розворушити.

У тій орці й сійбі, за зовом рідної землі, йшли в парі з ним Яворівські, Мончаки і Сквіртнянські. З тих останніх, хоч судьба долі загнала понад сотню км. від рідної оселі, між несвої обличчя, то про це вони, відчуваючи голоси рідних могил, гробів і курганів, не потонули в чужому морі, але прилучившися до рідної громади успішно — на днях свойого життя — плавають по наших житейських хвилях. (Далі буде).

Дітвора Карпатської України дістала нові шкільні підручники, написані живою українською мовою. Діти й батьки дуже ними вдоволені.

Та нема кращої над каву

„ПРАЖІНЬ“

її пють всі, що шанують своє здоровля.

СУСПІЛЬНИЙ ПРОМИСЛ

Львів 24, ул. Жовківська 188.

ДО ПРАВДИВОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТИ ДІЙДЕШ,

складаючи свої ощадности

в ЗЕМЕЛЬНІМ БАНКУ ГІПОТЕЧНІМ

у ЛЬВОВІ, ул. Словацького ч. 14.

(ФІЛІЯ БАНКУ: Станиславів, ул. Собіского 11.).

ДЛЯ НАУКИ Й РОЗВАГИ.

У грудневім числі „Дзвіночка“ (ч. 86) на 17 сторінці поміщена знаменита статейка під наголовком: **Ні, казка, ні билиця...** Згляду на те, що вона не тільки дуже складно написана, але має теж велику виховну вартість, за дозволом Хв. Редакції „Дзвіночка“ в цілости цю статейку передруковуємо. Читайте:

„Було раз так: висів на плоті ходак, перекинув ногу через ногу, і дивився на дорогу. А дорогою всякий люд гуляв і хто йшов, ходака поздоровляв; чи то чобіт, чи постіл, кивав головою вділ, знімав шапку та й вітався, до ходака усміхався.

Але... йшов раз черевик, задер носа, гейби пшик, не зняв шапки, не вклонився, на ходака й не дивився... Ходак бачить, що це пиха, та й говорить д'ньому стиха:

— Слухай, брате, не пишайся, здійми шапку, привітайся!

Нате йому черевик:

— Я кланятись не привик! Я є панич, всі це знають, на правила натягають, ще й пастою натирають. А ти... старий і дріжучий, заваляний і вонючий, сиди тихо, ходачище, бо на тебе й вітер свище!

— Ти не сердься, дитя враже! — ходак йому наце каже. — Я ще кращий колись був, та „лякером“ мене звали, лиш на балі убірали; всі рекорди я здобув, такий гарний тоді був! Чим я нині, ти сам бачиш, чом не думаєш, юначе, лиш хвалишся, гейби шпак. За рік, за два й ти зідрешся, цеї долі ти діждешся і назвешся вже не так, не „черевик“, а „ходак“! Губи дуже ти не дуй і старшого все шануй!

Олег Копцюх“.

ЛИСТУВАННЯ.

Вп. Богдан Молочник у Пельні: має заплачено по кінець 1939 р. від Вп. Т. Бобика із Суд. Вишні. Гаразду бажаємо.

Хв. Читальня Просвіти в Леж.: має заплачено по кінець 1939 р. від Вп. Романа Кишакевича; успіхів бажаємо в культурній праці.

Вп. Максим Кобаній з Глад: щиро дякуємо за вияснення в справі календаря на 1939 рік, ми від початку думали, що у Вашому випадкові якась злобна рука зробила таку „махінацію“ з календарем. До вирівнання по кінець 1939 р. — 2 зл. Шлемо братні поздоровлення.

Вп. Текля Гуз: разом за передплату довг 10.20 зл., а за книжки 3.80 зл. Часопис на бажання здержуємо. Привіт.

Вп. Андрій Фенканин і Михайло Беньо з Вислока: мають заплачено по кінець 1939 р. від Дмитра Фенкинина з Пасейку. Братній привіт.

Вп. В. Присташ у Лодині: пишете, що п. Микола Воробель з Поруб дав на передпл. 1.50 зл., але йому йде часопис від січня 1937 р., тому остається ще до вирівнання по кінець 1938 р. 4.50 зл. Зновже п. Осип Гуцький з Дивона має заплачено тільки по кінець першого півроку 1937 р., тому довг є ще по кінець 1938 р. 4.50 зл. Привіт.

Вп. Павло Пакош з Р. Дубрів: має від брата заплачено по кінець 1939 р. Привіт.

Свідомій Молоді в Лосю, що зібрали 2.50 зл. між собою на Українських Інвалідів — щире Боже заплать!

Вп. Антін Лельо з Берески: щиро дякуємо за листа, запренумеруйте собі „Народню Справу“ річно коштує 8 зл. Адреса „Народня Справа“, Львів, Косцюшка ч. 1 а. Гараздів бажаємо.

Wydawca i redaktor: Juljan Tarnowycz, Lwów, ul. Nowy Świat 22. — Drukarnia „DIŁO“, Lwów, Rynek 10.
Видавець і редактор: Юліян Тарнович, Львів, ул. Новий Світ 22. — Друкарня „Діло“, Львів, Ринок 10.

Наш Лемко

Rok VI. NASZ ŁEMKO Nr. 4 (124)
Рік VI. Ч. 4 (124)

Lwów, 15. lutego 1939
Львів, 15. лютого 1939.
NASZ ŁEMKO, LWÓW, UL. NOWY ŚWIAT 22
Адреса: Львів, Новий Світ 22. Тел. 244-67.

Dwutygodnik. — Двотижневик.
ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР. — Оголошення після умови.
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 зол., Піврічно 1·80 зол., Чвертьрічно 1 зол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

Ігор
Чарнецького 24
Хе. Наукове Т-во
ім. Шевченка

Папа Пій XI. помер

В ПЯТНИЦЮ 10. Ц. М. В ГОДИНІ 5.31 РАНО ПОМЕР ПАПА ПІЙ XI.

Останні хвилини Папи Пія XI.

В четвер рано Пій XI. був уже ослаблений простудою та легкою гарячкою. Перед полуднем дістав він легкий атак серця, в 16 год. другий — сильніший. Коло 17. год. помітна була деяка поправа. В ночі стан здоровля погіршився. Папа помер притомний, у хвилині, коли намагався поблагословити приявних.

12. лютого булоб минуло 17 літ від часу, як вступив на престіл св. Отець Пій XI. Вибрано його папою дня 6. лютого 1922. р., після смерти Венедикта XV. Пій XI. особливо старався привернути єдність Церков і навернути якнайбільше поган, щоб знову розбудити серед усіх народів християнського духа покликав до життя Католицьку Акцію, себто співпрацю світських з духовенством. На перший плян його правління вибивалася організація місій. В Азії є вже 2.265 семинарів, в Африці 420, на островах Океанії 24, в Америці 123.

Папа Пій XI. був теж оборонцем одної ідеї, яку підняв за своїм великим попередником Львом XII. — соціяльної рівности. Він поборював противенство кляс і проголошував принцип, що треба оперти взаємини робітників і працедавців на основі любови ближнього. Він повернув мирне співжиття між Апостольською Столицею та італійським королівством, яке минулого століття заняло церковну державу. Тепер на її місце є т. зв. Ватиканське Місто і від тепер папа перестав бути добровільним „вязнем Ватикану". Пій XI. виступав проти переслідувань християн у Мексику, Еспанії та Совітах.

Пій XI. прийшов на світ як Ахиль Ратті 31. V. 1857 р. у льомбардському містечку Ідезіо. Його батько був директором фабрики. Студії покінчив у Міляні та в Римі, де дістав ступінь доктора богословія, фільософії та канонічного права. 1882 р. обняв Ахиль Ратті першу душпастирську посаду у Барні, опісля був префектом великої семинарії.

Папа Пій XI. від десяти років поруч своєї духовної влади, був також світським володарем церковної держави. Був він в Европі єдиним володарем абсолютним, що управляв сам без ніякого законодатного тіла. Сьогодні має Ватикан свою власну валюту, власні марки, власний залізничий двірець і радіовисильню.

Покійний папа працював науково, зокрема над латинською палєографією, і оголосив чимало праць з тієї ділянки. 1912 р. став він віцепрефектом ватиканської бібліотеки.

1918 р. виїхав Ахиль Ратті у дипльоматичній місії до Польщі, де став 1919 р. нунцієм, дставши титул архиєпископа Лєпанту. 1921 р. дістав він кардинальний капелюх та став архиєпископом Міляна, 6. лютого 1922 р. конкляве вибрало його папою.

КОЛИ ВИБЕРУТЬ НОВОГО ПАПУ?

Згідно з канонічними приписами, конкляве (збір кардиналів) збереться 15 днів по смерти папи, щоб вибрати його наслідника. Цей вибір можна відложити на 2 дні.

ЖАЛОБА У ЛЬВОВІ.

Львівський воєвода наказав вивісити на всіх державних будинках прапори на половині маштву. До дня похорону заборонено всі танкові імпрези та забави в розривкових льокалях. Президент міста взиває населення Львова повивішувати на всіх домах жалібні прапори.

Не занедбуймо обовязків

Дивні настрої опанували подекуди наші села. Люди гадають собі, що коли про нас пише німецька, англійська, французька чи інша світова преса, то вже можна нам сидіти із заложеними руками та тільки думати про грушки, що самі в рот нам впадуть. Люди! Справді зле подекуди діється. Доходять до нас чутки, що місцями занехали всяку працю на культурно-освітньому полі, покинули самоосвітні гуртки, занедбують кооперативи, а навіть не хочуть білити своїх хат, бо „на весну цього року щось буде". І дуже багато є таких, які в те „щось буде" вкладають всі свої надії. Пригадується нам байка про те, як то один старий дід і баба надіючись скорої смерти, роздали все своє майно. Тимчасом смерть не прийшла скоро і дід та баба, що жили тільки надією, мусіли піти на жебри за хлібом. Вправді, у нас люди не надіються смерти на весну, але це нічого не шкодить. Вони так чи інакше марнують великий скарб, яким є час. Марнування часу, це один з найбільших злочинів. Бо час пливе як ріка. І коли ми з тої ріки чогось в пору не вхопимо, воно попливе за водою, а нам лишиться тільки жаль, що ми не вміли скористати з нагоди. А знайте, що як прийде весна, тоді буде за пізно вже це робити. Рілля не буде на вас чекати, коли ви отямитесь! Пролетить весна, як батогом тріснув — і що тоді? Ну, скажіть! Чи може буде треба йти з торбами до других і просити: дайте нам цього, а дайте нам того? А чи той другий не може вам часом відповісти: нема! — або, добре, можу вам дати, але мусите це відробити. От такі несподіванки може принести бездіяльне ожидання та різні сподівання.

Особливі завдання, що їх призначив нам Бог нашому народові, вимагають від кожного з нас селян, щоб раз на завсіди зірвати з безпросвітністю. Ми мусимо раз на завсіди зірвати з таким „фільософуванням" і телячим захопленням, приміром тим, що якийсь там француз, чи анґліець щось про нас написав чи сказав. Бо, чи то щось такого незвичайного! То сором нам, народові, що має таку славну минувшину та таку важну ролю в майбутньому, уважати, що це є щось важного! Таксамо, як добре, а добре роздумаєте, то переконаєтеся, що ані один, ані десять Мінхенів нам остаточно не поправить нашої долі, коли самі не поправимо. Багаті „вуйки" мають свої власні справи. За нас їх голова не все буде боліти.

Подумайте над тим всім добре і тоді самі скажіть, **чи не злочин марнувати саме тепер час, жити настроями в безділлі та пустомельстві, покидати культурно-освітню працю, занедбувати свої щоденні громадянські обовязки.**

Нема що дурити себе, що нам хтось вигорне бараболю з вогню, яку він для себе пече. Щоби можна бараболю їсти, треба її самому пекти і пильнувати, щоб хто не вигорнув нам її з перед носа.

(Цю статтю передр. з „Нового Села").

Дайте в руки своїх наймолодших 2.— зл. річно в Америці-Канаді 1 доляр річно

„ДЗВІНОЧОК"

часопис для українських дітей

1.20 зл. піврічно.

В кожному числі оповідання про славну минувшину, цікаві діточі казки, сценки, загадки, ребуси й т. п.

Лемківська вистава

Відкриття лемківської етнографічної вистави, що її влаштовує „Товариство Прихильників Музею НТШ у Львові", відбудеться в неділю, 5. березня ц. р. в Музею НТШ. Управа Музею просить ВП. Громадянство присилати експонати-речі на цю виставу до 20. ц. м., на адресу: Музей Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові, вул. Чарнецького 24. Побажана є народня ноша (комплєти й окремі речі), вишивки, гапти, вироби з твердих матеріялів, домашнє, господарське, пасічниче, рибацьке й ловецьке приладдя, предмети звязані з побутом (хрестини, обжинки, коляда), і т. п. Управа Музею звертає всі кошти опакування й пересилки та ручить за визичені речі, які будуть звернені негайно після вистави.

З життя Українців у Кракові

Краківська Українська Студентська Громада влаштувала в навечеря Йордану „Щедрий Вечір" для своїх членів. Спільну вечерю — при гарно прибраній ялинці розпочав о. др. **П. Хрущ** молитвою та колядою, а опісля привітав короткими, зате дуже змістовними словами чисельно зібрану молодь — бажаючи успіхів у новому році. В дійсно родинній атмосфері студентки й студенти провели кілька годин часу — колядуючи й співаючи пісні та певно своєю думкою мандруючи в Рідних Сторонах.

В неділю, 22. І .Т-во „Відродження" при співучасти членів(-ок) „Освітної Секції" влаштувало „Свято 22. січня". На програму академії зложилися деклямації, реферат п. Степана Сквіртнянського та виступ хору під диригентурою студ. Нестора Процика.

Приявні, що вщерть виповнили салю „Просвіти", з повним вдоволенням приняли перший виступ відродженців і освітників у імпрезі, виведеній вповні власними силами. Перший виступ робітничого хору треба вважати за наскрізь вдатний, якщо зважити, що існує покищо короткий час. Деклямації підібрано дуже вміло; вони були короткі, але змістовні й ядерні; їх виконання було вдоволяюче. Реферат доповнював гарно оформлену цілість Вечора-Академії.

Тим виступом Відродження й Освітня Секція доказали, що вже власними силами з додатним вислідом можуть братися за уряджування зовсім поважних імпрез. Ждемо на чергові!!!

Тогож дня о. д-р П. Хрущ у вщерть виповненій церкві відслужив молебен в наміренні українського Народу.

ЗЇЗД „РІДНОЇ ШКОЛИ".

Дня 2. ц. м. відбувся у Львові зїзд Т-ва „Рідна Школа". Зїзд відкрив голова Т-ва проф. Іван Галущинський, витаючи приявного на Зїзді Преосв. Кир Никиту. Від ВПреосв. Митрополита Кир Андрея і Преосв. Кир Івана прийшли на Зїзд привітальні листи. Зїзд вислухав реферат голови, в якім проф. Галущинський всесторонно представив працю Товариства в минулім році. В ожвленій і річевій дискусії взяло участь кільканацять делеґатів. Зокрема звернули увагу на упадок фреквенції української молоді в загально-образуючій ліцеях. Це дуже небезпечний прояв, бо якщо цей стан не зміниться, не будемо мати кандидатів до університетських студій. Щоби Рідна Школа могла вивязатися зі своїх грошевих зобовязань в трудних обставинах праці, треба, щоб усі громадські чинники повели акцію за масовим приступленням нових членів.

Що нового в світі

В Словаччині оповістили висліди перепису населення, що відбувся 31. грудня 1938 р. З того перепису виходить, що в Словаччині є тепер 2 міліони 195 тисяч словаків, 79 тисяч українців, 66 тисяч мадярів та 62 тисячі чехів. Цей перепис напевно сфальшований, бо по правді українців у Словаччині є коло 200 тисяч. Словацький міністер Сідор недавно неприхильно висказався про Карпатську Україну. Незабаром після того відвідав його в Празі карпатоукраїнський міністер Ревай та мав з ним довшу розмову. Мін. Сідор вкінці признав, що він добре не був освідомлений про положення в Карпатській Україні, а то з причини недостачі постійної стичности між урядами обох країв. Оба міністри постановили, що відтепер оба правительства будуть вимінюватися політичними відомостями про свої краї та наладнають правильну співпрацю.

В Югославії уступив уряд прем. Стоядіновича. Реґент поручив утворення нового кабінету Цветковічеві. Новий уряд уже заприсяжено.

В Еспанії національні війська здобули Ґерону, найважніше місто Катальонії по Барсельоні, де минулого тижня схоронився червоний „уряд". Червоні війська в силі 50—70 тисяч людей, які по здобутті Ґерони стратили останні оборонні позиції, відступають в напрямі французького кордону. Через французький кордон переходять цілі маси втікачів. Аґенція Аваса повідомляє, що дотепер через французький кордон перейшло около 80.000 еспанських втікачів. До Франції втік теж червоний „президент" Азана.

В Совітах дуже люті на ті держави, що заключили між собою протикомуністичний договір. Минулого тижня совітське правительство відкликало свого посла з Будапешту за те, що також Мадярщина під впливом Німеччини приступила до протикомуністичної спілки. Отже й мадярський посол мусів виїхати з Москви й тепер обі держави будуть вразі потреби порозуміватися між собою через своїх представників у якійсь іншій державі.

НЕДОЛЯ КАТОЛИЦЬКИХ СВЯЩЕНИКІВ В СОВІТАХ.

В Совітах є тепер 137 католицьких священиків. З виїмком 2 священиків чужинців, з яких один займається душпастирством у Москві, а другий у Ленінґраді, всі ці священики сидять в большевицьких вязницях або перебувають в таборах примусової праці.

НА СХІД — ЧИ НА ЗАХІД?

Світ цікавиться, в якім напрямі Німеччина буде розвивати свою політичну діяльність. Чи буде напирати держави, положені на схід від неї, чи на своїх західних сусідів. Деякі є тої думки, що німці хочуть зробити невтральними своїх східних сусідів, щоб разом з Італією вларити на Францію та Анґлію. Це має статися зараз після того, як скінчиться домашня війна в Еспанії. Іншої думки є найповажніший анґлійський щоденник „Таймс". Він пише, що Німеччина мабуть не відважиться воювати з західними сусідами, бо Анґлія та Франція тримаються разом. Більше правдоподібно, на думку „Таймса", що Німеччина піде „по лінії меншого спротиву", себто на схід і тому можна сподіватися, що саме в тому напрямі звернеться вже в найближчій будучині енерґія Німеччини.

ЧЕСЬКИЙ УРЯД

змінив назву своїх грошей „чеська корона" на „корона". Причиною викинення слова „чеська" є зміна державного устрою (з Чехословаччини на чесько-словацько-український союз) та зникнення Австрії, яка теж мала корони.

Невіджалувана втрата

У Львові помер один із кращих синів Лемківщини, о. Д-р Тит Мишковський. Почесний крилошанин, проректор, декан і професор Богословської Академії у Львові, основник і голова Біблійної Секції Богосл. Наукового Т-ва, його дійсний член і основник, б. професор теольоґії львівського університету, упокоївся 4. ц. м.

Покійний уродився 4. X. 1861. р. в **Перегримці**, Перемиської Епархії як син о. Івана й Іванни з Дуркотів. Ґімназію скінчив у Перемишлі, богословію студіював у Відні, де одержав докторат богословії 1889. р. Крім того студіював 8 семестрів на фільософічному виділі віденського університету. В 1885 р. був рукоположений на священника в Перемишлі. В 1892. р. приняли на богословському відділі львівського університету його габілітаційну працю на доцентуру біблійних наук, але доцентуру одержав щойно 1889. р. Надзвичайним професором був іменований 1903. р., звичайним 1908. р. Обовязки професора біблійних наук на львів. університеті сповняв аж до 1918. р. В 1920. р. став професором біблійних наук і деканом в Гр.-Кат. Духовній Семинарії у Львові. В 1928 р. був іменований звичайним професором Богословської Академії. Був деканом теольоґічного виділу і проректором Богословської Академії.

Покійний написав багато наукових праць, видав „Требник" та довгі роки редаґував „Церковний Устав".

Дня 7. ц. м. в церкві Успення Преч. Діви Марії о. Мітрат Д-р Сліпий в асисті ОО. Професорів Богословської Академії та численного Духовенства відправив заупокійну Службу Божу та похоронні обряди, проводив похороном на Личаківський цвинтар. У похороні взяли участь питомці Дух. Семинарії та хор студентів-богословів.

В особі Покійного втратила наша богословська наука визначного вченого і знавця церковного обряду, людину чесного характеру та доброго серця.

Вічна Йому Память!

НОВИЙ РУМУНСЬКИЙ ҐЕНЕРАЛЬНИЙ КОНСУЛЬ У ХУСТІ.

Як подає праська преса, президент Гаха висловив згоду на іменування румунським ґенеральним консулем у Хусті Олександра Скрадіяну.

ЩО БУДЕ ПО СКІНЧЕНІЙ ВІЙНІ В ЕСПАНІЇ?

Братоубивча війна в Еспанії добігає кінця. Червоні вже тільки з бідою тримаються на двох кусниках землі: на обшарі від Мадриду на заході до Середземного моря і в північно-східнім закутку Катальонії. Нині вже ніхто не вірить у побіду червоних — навіть їх приятелі. Супроти безвихідного положення червоних їх прихильники у Франції домагаються від уряду чинної помочі для „республіканів", та річ зрозуміла, що уряд на це не піде, маючи вже й без того чимало ворогів у світі.

Варт застановитися, як вплине остаточна побіда національних військ на міжнародні відносини. Отже перш усього до ґрупи т. зв. тотальних (таких, що визнають націоналізм) союзників прибуде ще один член: національна, монархічна Еспанія. Ґен. Франко відіграватиме в своїй батьківшині таку саму ролю, яку у себе відіграють Мусоліні чи Гітлер. „Вісь" Рим-Берлін дістане нове розгонове колесо, зате ще більше упадуть впливи Москви, яка зразу велику ставку клала на Еспанію, і „людового фронту" у Франції. Побіда ґен. Франка, це ще один удар для комунізму і міжнароднього жидівства.

НОВИНКИ

Нова повість про Лемківщину. Двотижневик „Надсянська Земля", що виходить у Перемишлі, почав друкувати лемківську історичну повість з XII. ст. відомого нашого письменника **Івана Филипчака** п. н. **„Страдальці й Местники".** Дія відбувається в часах Хмельницького. На Лемківщині тоді був голод і гнет. Люди утіками із сіл в ліси та приставали до розбійників, які сталися местниками покривджених. Головною постатею на тлі тих важких часів є наш гр. кат. священик.

30-ліття Т-ва „Відродження". Цього року обходить протиалькогольне Т-во „Відродження" своє 30-ліття. З нагоди цього видає воно свій альманах та візвало свої філії і кружки до ювілейних святкувань, а все громадянство до складання ювілейного дару на дальшу корисну діяльність Т-ва.

За зміну свого власного прізвища. В Самборі відбулася перед окр. судом розправа проти 72-літнього пароха Ванівець, о. В. Венгриновича, якого суд притягнув до відвічальности за те, що урядові акти підписував „Венгринович", а не „Венґриновіч". Обвинувачений боронився, що вживав завжди прізвища „Венгринович" та на доказ цього предложив судові документ свого висвячення з 1891 р., де теж його прізвище є „Венгринович". Суд увільнив підсудного від вини й кари.

І в Болгарії їх досить. Поліційна влада в Болгарії обмежила до 2 тижнів час побуту в Болгарії понад 6 тис. жидів, чужих горожан. По упливі отого реченця жиди мусітимуть покинути Болгарію.

Померли за морем: Петро Климковський, 69 літ, з Новосілець коло Сянока, помер 20. XI. 1938 р. в Ню-Гавен, Кан; Розалія Хомик-Гришко, 54 літ, замужна за Василем Гришко із Щавного, уроджена в Святковій Вел., повіт Ясло, померла 29. XI. 1938 р. в Аллентайні, Па; Марія Зубик у Форд Сіти Па, Іван Ільчишин у Скрентоні Па, Михайло Кібзей в Детроїті, Теодор Онущак у місті Оліфант, Па. Вічна Їм Память.

Де живе найбільше жидів? Співробітник німецького статистичного уряду проф. Бурґдерфер заявив в одному з своїх відчитів у берлінському університеті, що число осіб мойсеєвого віроісповідання сягає 17 міліонів, з яких 10 міліонів припадає на Европу, а майже 5 міліонів на Америку. Більшість жидів мешкає по великих містах. У 18-ох містах мешкає понад 100 тисяч жидів. Між цими містами друге місце по Ню-Йорку займає Варшава (350.000 жидів), восьме місце Відень (178.000), а десяте місце Берлін (161.000).

Окружний суд у Сяноці засудив о. І. Тетерку з Команчі на 6 місяців вязниці в завішенні за українізування метрик.

Читачі в Злоцькім коло Мушини зложили як добровільний даток для Рідної Школи 5 зл. Боже заплать свідомим громадянам.

Присилайте нам адреси таких, що хотілиб читати „Нашого Лемка". Ми вишлемо їм оказове число з роз. переказом на пересилку передплати. Самі дбайте про те, щоб якнайбільше було читачів „Нашого Лемка"; тоді й часопис буде щораз краще розбудовуватися та буде якнайбільше вісток приносити. І ваше село буде культурне.

Не тримайте безужиточно дома **долярівок, інвестиційних позичок та інших цінних паперів.** Пересилайте їх в депозит до

ПРОМ - БАНКУ

Львів, ул. Гродзіцких 1, І. п.

Тел. 292-15 і 200-15.

Охороните цінні папери перед крадіжю, знищенням та довідаєтеся про виграну згл. в речинці заінкасують Вам відсотки.

Нова книжка-підручник для крамарів!

Д-ра П. Панченка:

ПОРАДНИК КРАМАРЯ

необхідний кожному крамареві в його праці.

Ціна 1 зол., з пересилкою 1.25 зол.

Замовляти в Р. С. У. К. — Львів, ул. Техніцька ч. 1

Несподівана зустріч приятелів покінчилась смертю через горілку. На ярмарку в Сарнах 72-літній Казимир Зіневич зо Зеретенич зустрінувся несподівано із своїм старим приятелем Сергієм Якимчуком, якого не бачив кільканадцять літ. З нагоди тої зустрічі приятелі випили кілька фляшок горілки в місцевому ресторані. Зіневич не хотів так скоро розставатись з приятелем і постановив його взяти до себе. Зі Сарн вертали оба санками до Зеретенич. В дорозі через ліс Зіневич випав ненадійно зі санок, чого Якимчук не запримітив. Добре підхмелений Зіневич лишився в лісі. Другого дня знайдено його мертвим. Нещасний на снігу замерз. На вістку про це, Якимчук наклав на себе руки. До чого доводить горілка!

Земний газ коло Коросна. У Петрівці коло Коросна підчас копання криниці 10 метрів під поверхнею землі натрапили на земний ґаз, якого тиснення було таке велике, що дальше копати криницю не було можна.

Забагато пємо та куримо. В минулому році, тільки за 10 місяців випило населення Польщі за 35 міліонів злотих горівки більше, як за цей самий час в р. 1937 та за 200 тисяч злотих пива більше. Прокурили ми за 14 міліонів папіросів більше! — Ці числа є застрашаючі, в добі загальної нужди. Одним словом — зле діється. Товариство „Відродження" повинно ще більше скріпити і поширити свою діяльність по наших селах.

Сам собі ворожу... Знаю, що всі люди хотіліб знати свою майбутність і то так дуже, що не цураються навіть ходити до ворожбитів, щоб довідатися про те, що перед нами закрите. Так: Бо майбутність — може й на наше щастя — перед нами закрита — а всяка ворожба це обман. Та я знаю один спосіб, виворожити собі добру долю. Скажу коротко: коли я кожний зайвий гріш не видаю на щось не потрібне, тільки складаю на ощадність, наприклад у Земельнім Банку Гіпотечнім, тоді знаю напевно, що не чекає мене ніяке лихо, тільки гаразд і добра майбутність. Раджу всім таким чином ворожити і творити собі власними силами добру долю: складаючи ощадности в рідних банках!

Совітський уряд відкликав дипльоматичного представника з Будапешту. Большевицький комісар Літвінов повідомив мадярського посла в Москві, що уряд СССР рішив зліквідувати своє політичне представництво в Будапешті та сподіється, що мадярський уряд зліквідує своє посольство в Москві. Цю постанову спричинив факт, що Мадярщина приступила до протикомуністичного пакту. Від тепер обі держави будуть тримати звязок між собою через представників у якійсь третій державі.

Виселили священика. Отець Скиб, гр. кат. адміністратор надграничної парохії Солинка, ліського повіту, дістав приказ від адміністраційної влади негайно опустити свою парохію. О. Скиб виїхав до Перемишля.

— Присилайте нам дописи. Дописи повинні бути правдиві, ядерні та не надто довгі. Ліпше частіше писати, як рідко, зате довго. Також і те просимо зрозуміти, що тільки Редакція може рішати, коли і на котрій сторінці якийсь допис має бути поміщений, як він має бути скорочений або поділений і чи взагалі має бути поміщений.

Шкідливість алькоголю

В часописах оповіщують, що в Польщі від 1930 до 1938 року пропили люди аж чотири міліярди (чотири тисячі мілiонів) золотих. А на східних її окраїнах, отже там, де живе в більшості наш нарід, мусить влада боротися з пачкуванням дешевшої горівки та з виробом „самогонки".

Алькоголь руйнує здоровля тіла. З родичів-пяниць родяться слабі, хирляві, тумановаті діти. Пиянство веде до розпусти та до ріжних злочинів. Алькоголь вживаний над міру, робить людину негідною до вищого життя. Тому здержуймося від його пиття, особливо хоронім перед ним ще нерозвинений орґанізм нашої молоді. Великим злочином є давати алькоголь малим дітям. Обходімся також на забавах, на празниках і весіллях без алькогольних напитків. Така повздержність причиниться до вищого розвитку не тільки одиниць, але і цілого нашого народу.

Розвязали „Сільський Господар"

Перед кількома днями доручено Т-ву „Сільський Господар" у Вороблику Королівськім, пов. Коросно, одинокому вже українському Т-ву в тому селі, рішення воєвідського уряду у Львові з дня 31. І. ц. р., яким — як читаємо з розпорядку — „заборонено тому ж Т-ву розвивати діяльність у прикордонній смузі, тому що діяльність його не є вказана з огляду на публичну безпеку"

Управа того Т-ва внесла від цього рішення відклик до Міністерства Внутрішних Справ. Закрите Т-во гуртувало понад 2 сотні членів і впродовж своєї 4-літньої діяльности піднесло помітно матеріяльний і культурний рівень села.

Культурна праця в Боську

Заходом місцевої читальні „Просвіти", Ам. Кружок дав виставу в днях 7. І. 1939 р. п. н. Вифлеємська Ніч. Аматори гарно відограли свої ролі, за що публика нагородила їх гучними оплесками.

Виставу підготовив місцевий дяк, Іван Войнар з Вороблика Король. Успіх моральний та матеріяльний був вдоволяючий, одначе далося запримітити відсутність наших молодих господарів, які байдуже відносяться до праці нашої молоді. Вони замість прийти на виставу і тим самим допомогти матеріяльно своїй власній установі, та винести моральну користь для себе самих, воліють прогайнити той час у чужій хаті, при картах та при чарці смердячої шпіритаї. Час був би вже, братя, завернути з тої блудної дороги, та піти слідами своїх ровесників, які своєю муравлиною працею, причиняються до піднесення рівня нашого села. Зокрема тепер, коли в світі такі важливі події...

Шийте
Нитками
„Центросоюзу"

Не буде більше біди

Вечором зійшлися всі сусіди до Ваньової хижі. Вони посідали на лаві перед вікном і слухали, що Ваньо оповідав.

— Я вам кажу, добрі люди, що кинемо бідою об землю. Тільки всі робім так, як я думаю. Перше моє слово — ми всі ґаздове мусимо вчитися ґаздувати.

— Ґаздувати? — запитав сусід Юрко, що вважав себе за доброго господаря. Таже кожний з нас і без науки ґаздує.

— В тому то й ціла заковика. Всім здається, що вони добре своє поле оброблюють. — відповів домашній господар. — Але це не правда. В нашому селі, при використанні всіх можливостей, ще досятьох ґаздів мало би що робити. І то по самі вуха булоб тої праці.

Гляньте ж, добрі сусіди, скільки невжитків даром лежить у нашому селі?! Якби так кожний клаптик використати під сад і город, то в нас не булоб зовсім жадної біди.

— Добре кажете, сусідо. Але, як ті клаптики вихіснувати? — перебив знову Юрко.

— Нас є тут десятьох. Зложімся по пару ґрошів і за ці гроші будемо одержувати журнал „Сад і Город", що за цілий рік коштує тільки 2.50 зл. передплата.

— Добре, Ваню! Я сам даю на цілу передплату, напиши мені по цей часопис. — зірвався з лавки Гриць Розважний та поклав на стіл гроші на свою передплату.

Інші складалися по двох, трьох до спілки та й собі записували конечний для кожного ґазди господарський часопис.

Потім говорили багато всі сусіди про ощадність.

— Якби так кожний з нас бодай по два ґроші щоднини складав і цілотижневу ощаджену суму переслати пак до нашого банку, то скорше міг кожний з нас зарятуватися в банку, як на нас біда валиласяб та хотіла нас присісти.

— А до котрого банку будемо свої ощадности посилати? — разом усі запиталися.

— До якого хочете. Можемо гроші посилати до Кредитового Банку „Дністер", до „Промбанку", до „Зем-Банку", або до „Центробанку". Всюди гроші є певні. Бо всюди є наші люди, і то такі, що добре знають біду наших сіл і нашої безробітньої молоді.

— Славно, славно! Всі будемо вже від сьогодні щадити.

Негайно присилайте передплату!

ПАРНИКИ.

Усякий поступовий хлібороб знає, що тільки вчасно випродукована городовина має на ринку високу ціну. Щоб це осягнути, треба вже тепер закладати парники. До цього треба мервистого кінського гною, скрині, вікон, компостової землі, перерафованої і насіння. Сіємо в парнику салату, редьку, помідори, огірки, вчасну розсаду калярепи, капусти, тощо.

Однак найголовніше при цьому це знання. Не треба самому вчитись і тратити, але точно усе перечитати у фахових підручниках, прим.: „Яринні городці" вид. „Сільського Господаря" й інші та все після вказівок фахівців виконувати.

Болгари майже зпід носа забирають нам у Львові і на провінції величезні зарібки за вчасну городовину. Ми мусимо цей стан змінити, бо гріш нашому селянству не менш потрібний, чим приїзшим чужинцям.

У Карпатській Україні

БЛИСКУЧИЙ ІСПИТ ПОЛІТИЧНОЇ ЗРІЛОСТИ.

Великий день виборів до першого карпатоукраїнського сойму скінчився. Український нарід здав з лискучим успіхом іспит політичної зрілости. В багатьох громадах листа Українського Національного Обєднання добула сто відсотків голосів. Перед низкою громад, що вивісили білі прапори повної перемоги, низько клонимо голову. Належать до них між іншими: Данилово, Крайниково, Шандрово, Нижна Бистра, Синевір, Ростока, Брустури, Кальниково, Колодне, Угля, Теребля; Воніово, Загорб, Вільхівці, Узки, Вижній Студений, Нижній Студений, Біловари і т. д.

В інших місцевостях за листою Українського Національного Обєднання впало 98 відсотків голосів. Участь виборців усюди максимальна. Хід виборів спокійний, ніде не дійшло до ніяких інцидентів. Самі вибори та їх вислід мусять заімпонувати не тільки приятелям, але й ворогам.

СЕЛЯНСЬКИЙ ЧАСОПИС „КАРПАТСЬКА УКРАЇНА".

Під таким наголовком почав виходити в Хусті новий український часопис для селянства. Перше число появилося з датою 25. січня 1939. Часопис виходитиме двічі на тиждень.

СВІТОВА ПРЕСА ПРО УКРАЇНСЬКІ СПРАВИ.

Світ і дальше не перестає цікавитись українськими справами. Доказом цього є дуже численні статті про Україну й українські справи в пресі ріжних народів. Як дуже інтересуються нашими справами в світі видно з того, що в кількох останніх місяцях появилось у французькій пресі звиж три тисячі статтей на українські теми.

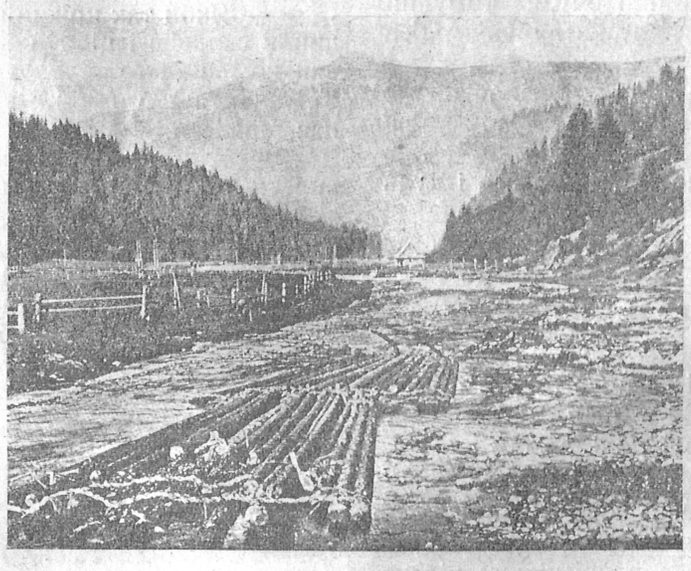
ВЖЕ В 11-ІЙ ГОД. ПЕРЕД ПОЛУДНЕМ ПОЯВИЛИСЯ ПЕРШІ БІЛІ ПРАПОРИ.

В день виборів до першого карпатоукраїнського сойму помітний у цілому краю сильний рух виборців, які лавами йдуть до виборчих урн, щоб масовою участю в голосуванні дати доказ своєї національної свідомости і своєї волі. Перші неофіціяльні вісти, які прийшли перед полуднем до Хусту, подають, що деякі села Іршавщини та Волівщини вивісили к. год. 11. перед полуднем білі прапори на знак повної перемоги.

ПРОГРАМА УРЯДУ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

Головний німецький часопис „Фелькішер Беобахтер" містить часто статті про Карпатську Україну. В одній такій статті пише, що Уряд Карпатської України звернув всю свою увагу на селянство й робітництво, переведе справедливу земельну реформу, подбає про працю для робітників, скасує всі лихварські довги й переведе віддовження. Не буде безробіття, а робітники отримуватимуть відповідну винагороду за працю. Уряд подбає про забезпечення на старість. Господарська Рада буде кермувати цілим господарським життям.

Дівчата в Карпатській Україні. Звозять дарабами дерево — багатство Карпатської України. Жінки в Карпатській Україні.

ВЕЛИКЕ ЗАЦІКАВЛЕННЯ ВИБОРАМИ.

Зацікавлення виборами в Карпатській Україні незвичайне. До Хусту зїхалися представники світової преси: німецьких, французьких, англійських, швайцарських, американських, чеських і ін. щоденників, щоб швидко поінформувати читачів своїх країн про вислід виборів.

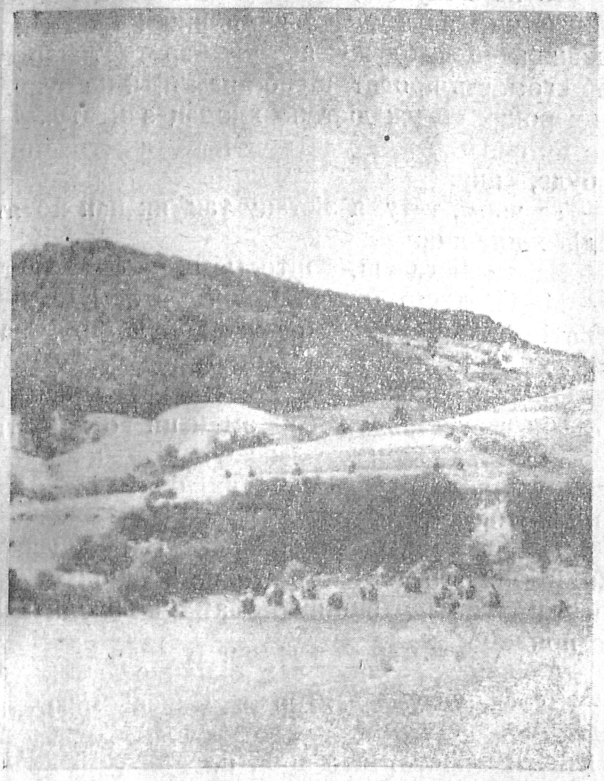
В останньому передвиборчому дні, тобто в суботу 11-го лютого відбулося на провінції шісдесят передвиборчих зібрань.

НАЛАДНАННЯ ЗАЛІЗНИЧОЇ СПОЛУКИ.

З днем 5-ого лютня привернули правильну залізничу сполуку між Мадярщиною й Карпатською Україною.

„КАРПАТСЬКЕ НАРОДНЄ ОБЄДНАННЯ".

Як відомо, всі політичні партії в Карпатській Україні розвязано, а на їх місце створено одну партію „Українське Народне Обєднання". Премієр о. А. Волошин іменував тепер вождом нової політичної орґанізації Федора Ревая, його заступником Михайла Тулє, генеральним секретарем А. Ворона. Премієр відібрав від новоіменованих членів президії святочну присягу.

На порозі Лемківщини — Залуж.

Український Народе!

У житті одиниці і спільноти бувають хвилини, коли треба глибше застановитися над якоюсь подією, оглянутися на пройдений шлях і зважити доконані діла, щоб із твердішою постановою, зі збільшеним зусиллям, з яснішою думкою прямувати до визначеної мети.

Такою саме хвилиною для всенародньої застанови, для призадуми над минулим і майбутнім є трицятьліття Українського Протиалькогольного і Протинікотинного Товариства „Відродження". Дня 14. ц. м. минає трицять літ від хвилини, коли гурт ідейних людей, людей сильної волі та ясної, тверезої думки почав обєднаним способом боротьбу з віковічним лихм нашого народу, отрутами алькоголю й нікотини.

Десятки, а то й сотки літ ці отрути нівечили душу й тіло народу, вбивали віру в Бога, затемнювали національну свідомість, присипляли народню совість і витискали на душі пятно рабства. Вони то ставали причиною безлічі злочинів: руйнували родини, нищили господарства, синів і доньок багатої землі виганяли скитальцями за море, у канадійські прерії та бразилійські пущі.

Ісаме ті злидні та нещастя українського народу зганяли сон з очей тих свідомих та тверезих українських громадян, що виступили до боротьби під ясним відродженецьким прапором. Із радістю треба ствердити, що за трицять літ невпинної і завзятої боротьби за тверезість українського народу Товариство „Відродження" здобуло чимало успіхів. Живими свідками цієї переможної боротьби є десятки свідомих українських громад, де на місце злощасних корчем станули Божі храми та просвітні доми, і в них виховався новий, свідомий своєї людської і національної гідности український люд. І нема сумніву, що й ця благословенна праця Товариства „Відродження" у свою чергу причинилась до нашого національного здвигу, а відродженецькі ідеали виховали багато борців, що згинули на полі слави.

І саме цей погляд на дотеперішню працю і здобутки Товариства „Відродження" є основою глибокої віри у слушність нашої боротьби та заразом могутньою спонукою до дальших витревалих зусиль та жертвенних

Повінь у 1934 р. Зірваний міст на Дунайці.

змагань, аж до повної перемоги. Бо лихо ще не щезло з нашої землі. Ще досі зрадливі вороги, алькоголь і нікотина, закрадаються до українських хат, готують руїну українським родинам, нівечать наш національний дорібок та — що найгрізніше — стараються підкопати моральну силу народу і заломити характер молодого українського покоління. Тривожні вісти доходять із ріжних закутків краю, що проклятий алькоголь і то у своему найстрашнішому виді денатурату — розпаношується по наших селах та пожирає все нові жертви. В обличчі цієї небезпеки — ще пекучішою стає потреба відродженецької акції і далекосягле значіння Товариства „Відродження" виступає у ще яснішому світлі.

Віримо, що саме в цьому ювилейному році трицятиліття Товариства „Відродження" зростуть відродженецькі ряди до такої сили, що загроза від отрут алькоголю й нікотини перестане бути страшна і володарська здержливість запануе всевладно в українському народі. З цією вірою кличемо до всіх ідейних українців та українок: Ставайте у відродженцькі ряди до святої боротьби за перемогу тверезого духа, за силу і велич Української Нації!

Дано у Львові, дня 14. лютого 1939 р.

Головна Рада Українського Протиалькогольного і Протинікотинного Т-ва „ВІДРОДЕЖННЯ":

М-р Микола Ценко — голова, проф. Адам Антонович — за секретаря, м-р Богдан Галайчук, Василь Глібовицький, Володимир Добрянський, Володимир Дудчак, Ярослав Літинський, д-р Іван Раковський, Олексій Роїк, Тиміш Семчишин, о. д-р Омелян Стасюк, проф. Іван Тесля, м-р Михайло Хомяк, Петро Чубатий, Ярослав Чума.

Гр. кат. церква в Межибрідді.

Григорій Марусин. 4)

Напереломі

Повість з лемківського життя.

— А што то є субєкт, тату?

— То такий хлопчиско, што там у нього служит тай му помагат продавати.

— Ого, то уж пропало, бо як він має помічника, то мене не прийме.

— То нич, сину, там і на трьох є місце. Лем не знати засила він тебе згодит, яку він даст тобі пенсию?

— Йой, тату, то я уж буду пенсию брати?

— А ти си што мислиш? Пенсия належится кождому, хто працує.

— То я ся барз тішу, зараз мамі пішлю, няй знают...

— А так, няй знає, же має сина г місті. Вісьта карий, вісьта, бо на торговицу не їдемо, лем на ринок. О, смот Гриню, видиш тот склеп там на гірці, на самім розі?

— Тота камяниця висока?

— Ага! Там є тот Дишель, де ти маєш бити. Жаль мі тя, сину, бо то ксе якоси інакше било, як ти бив дома, а тепер то незнати, коли ся гвидиме.

Гринькові заясніли сльози в очах. Не знав, що татові відповісти. Глянув на вивіску, що ясніла до сонця золотими буквами: „А. Діессель, гандель товарув міешаних і покуй до сьнядань". Ждав, щоб тато чимскорше витягнув ізза пазухи цього єґомостевого листа, та щоб уже ввійшли до склепу. Що буде, то буде. Юрко кинув коням сіна, витягнув листа, глянув на сина зпід ска та каже:

— Но, подь, Гриню, а як там буде жена того купця, то ся гарді привитай, повіч: „Слава Ісусу Христу"; няй видят люде, же ти не дурбачиско якисий, але хловец, як ся смотрит.

Увійшли оба за поріг. В склепі повно покупців. За лядою старий панок з борідкою, біля нього якась пані, це відай дружина купця, а по драбині лізе в гору молодий помічник, здіймає якусь пляцину, зіскакує зручно вділ, завиває пляцину в папір, подає дівчині, що стояла біля нього, та виписує щось на карточці, відриває частину карточки й дав тій самій дівчині. А вона з тією карточкою йде до пані, та платить якісь гроші. А тато вже стоїть біля купця та подає йому листа. Купець роздер коперту й читає, а Гринько мне шапчину в руках й різні думки ходять по його голівці.

Він теж стоятиме за тією лядою, він теж полізе по отсій драбинці, та теж так зручно зіскочить з неї, як той помічник, що вже важить муку на вазі з золотими тарелями. А як його не схочуть приняти, то дуже йому важко буде.

— Ну, добрі, каже панок, прочитавши листа, — я прийму вашого хлопця на практику, це той, що з вами прийшов?

— Тот самий! — каже Юрко, — осмілений тим, що купець заговорив до нього на його рідній мові. — Стань си ту близше Гринь, няй си ся пан приздрят.

— Подобат мі ся хлопец, може ту зараз лишитися, а ви собі їдте з Богом, а за два-три місяці няй дахто довідаєся, як син ваш справується.

— Та оно шитко добрі, пане, сподівамся, што ту хлопцеви кривди не буде, лем хотівбим знати, яка зго-а буде медже нами, сила будете хлопцеви платити?

— На разі нич не буду платити.

Юрко отворив широко очі.

— Та як нич? Та за што він ту буде служив?

— То не є служба, лем наука. Хлопец має 4 роки практикувати й за тот час ви повинні платити йому помешкання, харч, одежу, а я уж беру тоти кошти на себе, бо єґомость просят, штоби вам піти на руку. А по штирьох роках то уж дістане хлопец заплату...

— Го-го-го! Аж по штирьох роках, то нич з того не буде, сину.

— Та чьом, тату, я зістану так, як пан хотят... — залебедів хлопчина.

— Ба, ти зістанеш, а што мама на то повіст?

— Мама, якщо буде розумна, згодиться, — замічує пані з за ляди, — бо син здобуде собі фах купецький, може колись бути самостійним купцем.

— Та оно шитко барз красні, але жеби так нич не дати ани ґрейцаре, то я не змам ци го лишити.

— Робіть, як хочете, — каже пані, — я лише стільки вам можу сказати, що хлопчині буде в мене добре, як у рідної мами.

— Знаєте пані, што я зробю? Пораджуся своєї ґаздині. Напишемо до неї, же такой а такой ся трафят, шитко їй на вирозум випишеме, а як ся згодит, то пак до вас придеме.

— А коли ж ґаздиня вам відпише?

— Зараз, я ту недалеко в Синеві маю краяна, штосме разом у Гамериці били, на його адрес жена напише і будеме знати, што робити.

Купець на те нічого не відозвався, лише кинув злісно листа, що тримав у риці, на ляду, та звернувся до одної з кліенток зі словами:

— Чем моґе пані служиць?

Сурмач і син опинилися на вулиці біля свого воза.

Коли ти, любий читачу, знайдешся часом у наших зелених бескидських горах Лемківщини, то не забудь задержатися довше над скелистими берегами Вислока. Він такий мальовничий, такий крикливий, такий веселий, а його береги раз якісь таємничо-страшні, з понурими вертепами, а раз знову розкішно зелені та такі запашні, що дурманом опянюють тебе і заставляють денибудь у затишному кутку полежати горілиць на барвистому килимі, витканому мистецькою рукою природи.

Ось глянь! Чи бачиш оцю чудову долину під синівськими берегами Вислока? Чи бачиш цю широку ґать на ріці, і чуеш той голосний шум водограю? А онде на стрімкому березі — високий хрест на Сиготі? Піди тою вузенькою стежечкою понад яр, туди близча дорога до хреста. Біля хреста зелена мурава, сядеш собі й довго-довго глядітимеш довкруги та не знатимеш, на якій картині зупинити довше твої очі! Бо тут одна картина краща від другої. Хати в зелені садків тонуть, ріка срібною лентою вється попід скелі, а над скелями село Синів. Хатки мов барвисті пацьорки, нанизані на шнурочок, причіплені на краєчку дівочого намиста. Посередині цього вінка мерехтить срібним медаликом — церківця, трьохбанна, але дві крайні закриті зеленню столітніх старечих дубів. За селом гори й горбочки, помальовані мозаїкою наших ґаздівських нив. Вузесенькі загінчики відмежовані борознами, а кожний клаптик іншої барви. Там темна зелень накроплювана ясними цятками — це цвитуча бульба; онде загони пшениці золотою шатою вдягнені; а там сіро-зелений півланок жита, що із вітром грається, наче глибінь Вислока під язом. Ще далі під лісом якась сіра земленька — вкрита нашим гірським вівсом. Його тут найбільше. (Далі буде).

Ювілейний рік „Відродження"

КОМУНІКАТ 1.

Ділового Комітету для вшанування 30-літнього ювілею Т-ва „Відродження".

1. Згідно з рішенням Головної Ради Т-ва „Відродження", проголошуємо 1939 рік ювілейним роком відродженецької праці.

2. Рівночасно взиваємо Філії, Кружки, поодиноких членів і прихильників нашого руху до вшанування цего ювілею відповідними концертами, академіями й рефератами.

3. Усіх діячів протиалькогольного руху просимо надсилати до кінця лютого 1939 р. матеріяли до ювілейного альманаха. Залежить нам передусім на короткій, ілюстрованій світлинами історії кожної філії й кожного Кружка. Позатим, числимо на спомини, новелі й фейлетони, звязані з нашим рухом. Врешті раді б ми бачити статті програмові й ідеольогічні.

Львів, 31. січня 1939.

ДІЛОВИЙ КОМІТЕТ:

Проф. І. Тесля; проф. А. Антонович; мгр. Яр. Чума.

ЮВІЛЕЙНИЙ ДАР ДЛЯ „ВІДРОДЖЕННЯ".

Тому, що з огляду на зимову допомогу безробітним Т-во „Відродження" не дістало дозволу на збірку у всіх трьох воєвідствах, прохається оцим усе П. Т. Українське Громадянство складати поодиноко добровільні щедрі ювілейні датки для „Відродження". Особливо в місяці лютому — ніодин українець не повинен відмовитися у цей ювілейний рік „Відродження" від такого датку на фонд боротьби з отрутами, що від віків руйнують морально й матеріяльно український нарід.

Головна Рада Т-ва „Відродження".

В теперішніх непевних часах найкраще забезпечувати себе й долю своєї рідні в єдинім українськім Товаристві взаїмних обезпечень на життя

„Карпатія"

ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 38. ТЕЛ. 258-43, 258-92.

ПИШІТЬ ЗА ІНФОРМАЦІЯМИ!

ДАРИ АМЕРИКАНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ.

Американські Українці розписали позичку на 5 мілїонів долярів на потреби Карпатської України. Скрізь в Америці й Канаді відбуваються збірки на цілі Карпатської Української Держави. За посередництвом Червоного Хреста американські Українці вислали на адресу о. Премієра д-ра А. Волошина 400.000 одягів для закарпатських Українців. Крім того вислано лікарства.

СЛУЖБА БЕЗПЕКИ В УКРАЇНСЬКИХ РУКАХ.

В Хусті почався курс підготови для жандармів до служби безпеки. Цей курс уладжено у звязку з тим, що вся справа безпеки в Карпатській Україні переходить в українські руки. Краєва Команда Жандармерії в Хусті проголосила, що прийме більшу скількість жандармів до служби в жандармерії. Кандидати мають мати громадянство Карпатської України й мусять володіти добре українською мовою.

З рідних сіл

ДВІ ОСЕЛІ.

Два км. на схід від Береста животіє 110-хатне село Перунка та ще дальше, других два км. від Перунки, із заходу на схід, здовж потока Чирнянки, розселюється село Чирна.

І до тих двох наших сіл, із згаданого берестянського потока Крижівок, полевою доріжкою спрямовуємо свій хід.

Перунка, після правдоподібного переказу, має бути дуже старою нашою оселею.

У ній, після тогож переказу, на місці теперішньої нашої гр.-католицької перунської деревяної церкви, св. Козми й Дамяна, вибудуваної в 1798 р., мала стояти статуя поганського бога Перуна.

Звідси також має походити назва самої Перунки. Знову ж із написаних про Перунку історичних звісток виходить, що вона так само як і інші наші оселі тої околиці за панщизняних часів, належала до маєтностей краківських епископів. З чого навіть повстала була назва „Бискупина".

Самозрозуміло тоді, як Перунка належала до їх маєтностей, то вони інтересувалися животінням тодішних перунчанів та взагалі і цілою Перункою, яку навіть один із них, а саме Петро Мишковський письмом з дня 12. VIII. 1580 р. виарендував якомусь Єронімові Міхновичеві, шляхтичеві з Фльоринки. А треба ще ось тут добре затямити, що ота шляхта у своїх часах так всевладно над сірим мужиком панувала, гейби над якоюсь худобиною.

Зокрема ж ненаручних собі людей що як свідоміші одиниці, могли би отвирати гнобленим братам і сестрам очі на їхню долю, могла, не тяжко, фальшем та злобою, поусувати з посерзед них.

Та дякувати Богові тамті „шляхотські часи" минулися. **„Нині цілий світ ніякої шляхти з уродження** (тобто — як сміються — ні холачкової, ні шарачкової, ні личачкової, керпцевої чи босачкової) **не узнає. Нині шляхотною людиною** (не шляхтичем) **є лишень той, хто наукою й добрими** (та пожиточними) **ділами на це собі заслужить"***

Ми вже знаємо, що властителі Перунки цікавилися животінням сірих мужиків. А тепер дуже замітним для нас є цей факт, що тоді, колито мучений у панщизняному ярмі, сірий народ, за часів Богдана Хмельницького, задумав, у тих сторонах, під проводом Костки Наперського, скинути з себе це панщизняне ярмо, тоді один з тих властителів Перунки вислав проти тогож Костки, тим самим і проти того бідного сірого народу, своє військо, яке побивши того Костку в Чорштинському замку, тим самим допомогло тойже бідний гноблений народ ще дужче позапрягати до ярма панщини. Треба ще пригадати, що на самім висланню того війська тоді не скінчилося, **бо священники обовязані були на проповідях, в костелах і церквах взивати народ, шоб не повстав до бунту*).**

На тім залишимо отсю прегірку старовину та завернемо до положення нинішної Перунки та її жителів. Отже теперішня Перунка розселена між двома верхівями, які в поодиноких місцях зовуться: Ясінник (ліс), Сігви, Запотоки, Ланківська лука, Паршивка, Ліщисько, Розділє, Верховина, Палениці, При долинах, Доли-

*) Наш Лемко ч. 11 (83) 1937 р.

*) Ідь. Іст. Лемк. стор. 153—4.

ни (ліс), Юркова закутина, Пелевен, Ворітця, Зафилівка, Убіч, Помірки, Чертіж, Крижі (про них згадано в Бересті) Новинки, Талярівка, Ланківський горб, і Ковалівка.

Так перунчани називають свої поля. А так самі пишуться: Жуки, Мерени, Сивці, Русинки, Корбачі, Пелеші, Головяки, Москви, Федорчаки, Копчі, Черепи, Макухи, Криси, Вітяки, Стухляки, Адамяки, Папачі, Бодаки, Кнаки, Кузмяки, Бортничаки, Цідили, Шафрани, Слоти, Кунціки, Бодневичі, Олесьневичі, Полянські, Дзядики, Єдинаки, Гумецькі, Гриджаничі, Дзюбинські, Вислоцькі, Ґричі, Ґарбері, Малиняки, Логази, Вензиловичі, Гальчаки, Павелчаки, Ґаворщини, Шкорупські і Щипчики.

Першу школу вибудовано в Перунці щойно в 1925-6 році. А до того часу перунчанських дітий научав грамоти, зимовою порою, трохи письменніший мужик. Одначе, хоч сю перунчанську школу в згаданому році й вибудовано, та проте ще не зараз Перунка отримала до неї кваліфікованого учителя. Сталося це тому, що більша частина перунчанів перейшовши на православя, урядила собі в тій щойно вибудованій перунчанській школі свою церкву — часовню. І хто зна, доки ще так потяглося б, якщо б не наш тодішний чирнянський священник о. Корнило Кузик та декілька свідоміших перунчанів, які разом підняли, під проводом тогож нашого священика старання — приділити для Перунки кваліфкованого учителя.

Їхні старання увінчалися успіхом. Учителя для Перунки призначено. Але православні перунчани зо школи ще не уступалися, тому приміщено його в мешканні Марка Кузмяка, уряджуючи рівночасно клясу в хаті Фірія Кузмяка. Зчасом, коли вже учитель осівся в селі, православні перунчани вибудували собі окрему церкву, а зо школи хоч-не-хоч мусіли уступатися.

Такі-то мороки мали перунчани з тою своєю школою. Зупинившись трохи довше біля тої перунчанської школи тепер, з черги, переглянемо перунчанські товариства. Отож перед світовою війною в Перунці існувало Брацтво Тверезости з 22 членами, а по війні Читальня Качковського, яку опісля — як кажуть перунчани — з причини недіяльности розвязано. Дальше, в 1932 р. оснувано в Перунці Кружок „Сільського Господаря", який завдяки свідомому перунчанинові Юркові Адамякові, ще яко-тако животів та ще животів би дальше, якби його не зачинено. Мали ще православні перунчани оснувану крамницю (щось в роді кооперативи чи там церковної крамнички) та й вона доброхіть — розборгувавши товари — упокоїлася. Тепер у Перунці існує „Охотніча Страж Пожарна".

На тому оставляємо Перунку й навпростець полями мандруємо до села Чирної, яке, як і наша оселя відоме вже в XIV. століттю. Що було перед тим сторіччям на місці Чирної, чи була вже там перед тим, щойно згаданим століттям, якась наша оселя, чи справді тільки ліси з вітрами пісню шуміли — це загирили у своїх безвістях минулі віки.

Сьогоднішня Чирна числить около 110 чисел хат, в яких живуть чирнянські роди: Папачів, Цідилів, Поруцідлів, Федорчаків, Дзядиків, Ставиських, Чирнянських, Ґричів, Олесьневичів, Макухів, Пласконів.

Назви чирнянських піль і верхів такі: Кичера, Розділя, Перун (через Розділя і Перун в давних часах ішов шлях до Бардієва на давну Угорщину), Гарняк, Пасічки, Млиниська і Пасічне (ліс). Чернянська деревяна церква св. Параскевії побудована в 1894 р., а школа десь коло 1908 р. Всесвітню війну, як Чирна, так

Сам собі виворожиш добру долю,

коли будеш постійно щадити в

ЗЕМЕЛЬНІМ БАНКУ ГІПОТЕЧНІМ

у Львові, вул. Словацького 14.

(Філія Банку: Станиславів, вул. Собіського 11).

і Перунка, поза реквірацією збіжжя і т. п., пережила майже без ніяких більших вражінь. — З товариств у передвоєнній Чирній були: Братство Тверезости, яке дійшло до 23 членів, Братство св. Николая (120 членів в обох селах) і Читальня Качковського з 30 членами. В теперішній Чирній є: 2 крамнички, „Охотніча Страж Пожарна", Читальня Качковськоого і „Деталічна продажа алькоголю".

Щодо суспільно-національного життя — то між нашими сірими людьми не лише в Перунці й Чирній, але майже ще по всіх наших оцих оселях ще далеко негаразд діється.

Ой не гаразд, не гаразд. Хоч-не-хоч насувається вірш нашого безсмертного Тараса Шевченка: Аж страх погано у тих хороших селах: чорніше чорної землі блукають люди; повсихали сади зелені; погнили біленькі хати, повалялись, стави бурянами поросли, села неначе погоріли, неначе люди подуріли, — німі на турецький шлях ідуть і діток своїх ведуть...

Чи так з тими сірими, бідними людьми мало би бути на віки вічні?

Ні! Чейже воскресне цей день, в якому наші люди, а між ними перучани й чирняни, ізвівши свої очі ген на голубе небо, ген, де сам Бог царює, позриваються з припонів закостенілости та підуть нестримним походом туди, де ясний, соняшний шлях...

(Далі буде).

ПОМЕРЛИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ.

Стан. Фашівський 80 л. пом. 9. XII. в Стамфорд, Конн. — **Пеляґія Рошко** 60 л. **з Рудавки,** пов. Сянік пом. 11. XII. в Нескегонінґ, Па. — **Ігнатій Красецький** 45 л. з Завадки риман., пов. Сянік пом. 12. XII. в Ню Йорк, Н. Й. — Іван Гнатик 8 л., пом. 15. XII. в Оранж, Конн. — Михайло Дмитрик 39 л. з Білини вел., повіт Самбір пом. 17. XII. в Честер, Па. Служив в У. Г. А., під Дрогобичем застрягла в нім куля, яку носив у собі 15 літ, а відтак хоч кулю лікарі виняли, здоровля він не відзискав. — Онуфрій Дуда 53 л. з Конюшок, пов. Рогатин пом. 20. XII в Ню Йорк, Н. Й. — **Варвара Ориник-Кнап** 52 л. ж. **Михайла, з Жегестова,** повіт Новий Санч пом. 22. XII. 1938 в Сімпсон, Па. Лишила семеро дітей, з яких один син о. Степан є парохом в Ню-Кенсінґтон, а другий син Михайло є учителем. — Померли в листопаді 1938: Дмитро Слюсар 76 л. в Шенандоаг, Па. — **Микола Яцканич** 72 л. в Ст. Люі. Мо. — Анна Сорока 53 л. в Ватервліт, Н. Й. — Марія Бараняк 75 л. в Плимут, Па. — Микола Рудий 50 л. в Філядельфія, Па. — Андрій Цибуля 35 л. в Фрілянд, Па. — Сосиф Олещук в Юнкерс, Н. Й. — **Олекса Савка** в Нантікок, Па. — Іван Ангел в Авбурн, Н. Й. — Софія Ходан в Вілінґ, В. Фа. — Володимир Грицай в Пітсбурґ, Па. — Юрій Манько в Лякавана, Н. Й. — Йосиф Сенчишин і Василь Смолинський в Мк Кіспорт, Па. — В. І. П.

Юліян Тарнович.

У ремісника золота рука

5)

Сонце в місті не так сходить, як у горах. Та й не знати, звідкіля воно на небі являється. Впрочім люди в місті ніколи цим не журяться. В них на першому пляні боротьба за хліб. Від перших соняшних промінчиків до пізного штучного світла кипить, жвавим струмком біжить погоня за наживою. Перші ранкові гості в місті — це сторожі камяниць, які відчиняють залізні брами та хідники замітають біля мурованок. Другі — молочарки та візкарі з хлібом і іншим білим печивом.

Степана збудив холод, що скрився перед сонцем у подвіряне хамороддя. Такий самий, як у горах при коні, що з росою пасеться за горбом.

Другий день у чужому морі. Обачно, на всі сторони повів хлопчина вічми й скоро вибіжав на вулицю. Вулиця роїлася від людей. Вони всі спішилися до праці. І школярі, весело гуторили, ішли до школи.

Ішов Степанко, нога на ногу; а так багато цих людей та ніхто на нього не зверне уваги. Якусь велику хату будують.

— Зайду, може приймуть. — і він пішов поміж купу цегол, каміння, піску до робітників, що ладилися до праці. Він ішов обережно, щоб не впасти між будівельні матеріяли та не наробити деякого бешкету. Знову вигнали б його...

— А ти, що тут шукаєш? — запитав Степанка якийсь старший робітник.

— Може є деяка робота?.. — несміло замнявся селюх. — Бо я дуже голодний...

Майстер від мурарських робіт підійшов ближче до хлопчини. Його цікавила доля таких молодих безробітних, бо він сам за своїх молодих років пів світа піхстою сходив, щоб найти собі працю. Та не з одної криниці воду пити мусів, і неодних зустрічав людей.

— Ходи ближче. Не бійся. — говорив заохочуюче майстер до Степанка. — Як тебе кличуть?

— Степан, а по татові Сурмак. — чемно відповів хлопчина. А серце в ньому мало не зірвалося з грудей, така радість та водночас страх, що може ще не найти праці, — добивалися до свідомости селової дитини.

— На, маєш хліба крімку й молоком запий. Будеш мені цеглу подавати. Оба будемо мури підверх витягати.

Степанко жадібно кусав повною губою хліб і був би захлиснувся молоком, так йому їстоньки хотілося.

Поснідавши, пішли робітники до праці. Вони — майже більша половина, не ходять на ніч до своїх хат, тільки в буді під тином ночують. А рано приносять їм з їх хат снідання. Хто знов же з далеких сторін, сам купує собі в поблизькій крамниці їду та в своїй домівці гріє молоко, або варить кашу з салом, бульбу, чи що там. — Така робітнича доля. Шоб якнайбільше ощадити та прискладати на пізніше. В декого є довг за поле, хата не викінчена; декого селове безділля вигнало з батьківської хижі, бо на ґрунті розсівся старший брат і молодшому ніодної нитки не хоче купити. Ще іншому навкучило дивитися, як люди в селі не можуть дати собі ради тому, що не хочуть учитися краще господарити та добувати гарніші плоди з своєї землі. Ей, бідить же той народець по наших селах, бідить...

Степанко працював так завзято, що його майстер не міг поспорити з вапняною заправою. Так скоро росла цегла на цеглі та довжився мур нової будівлі.

Робітники весело ходили по широких деревляних сходах і драбинах та поспівуючи, носили на ношайках цеглу. Робота йшла, аж мило.

— А чий то буде дім? — відважився запитати Степанко, як бачив, що його майстер прихильно до нього відзивається. І спічнув собі хвилиночку.

— То буде такий народній дім, де всі наші міщани будуть сходитися на свої наради. Крім того буде ще тут приміщена захоронка для бездомних дітей, які не мають батьків, і вони мусіли б виховуватися на вулиці. А відомо ж, що на вулиці нічого доброго не виросте. Тільки сама батярня, яка пізніше своїми пєотами чесним людям очі виколює. І ти зійшов би на такого, як не будеш людей чесних і розумних слухати та шанувати.

— Я завжди слухаю старших людей. — просився Степан. — І маму я ніколи не загнівав.

— Принеси мені води, помічнику. Там на долині біля шопи є криниця. — хотів пити воду майстер, бо сонце підходло під полудне й здорово чівка пріла в пильного робітника.

Степанко зійшов скоро по руштованні, найшов шопу, але води не вмів зачерпнути. Треба було залізну ручку придавити до землі, тоді вода сама цюрком поллється до бетонової діжки.

— Чекай, я тобі, хлопче, зачру води. — вмішався один з робітників і потиснувши залізну ручку криничної помпи, своїм великим пальцем заставив дірку, кудою вода плинула, так, що напір води зимною струєю бризнув просто в лице Степанка. Вода, зимна, як лід, потекла Степанові за пазуху — аж хлопчина ахав і хотів утікати.

Робітники, що бачили таку першу Степанову пригоду, на цілий голос сміялися та кликали на Степана: Пий, пий! Бо це твої робітничі хрестини. Від сьогодні будеш уже правдивий помічник робітника. Ані горівки вже не будеш купувати, щоб себе вкупити до нашого товариства.

— Зачери тепер собі води. — заохочував збиточник Степана, щоб набравши в збаночок чистої води, подав своєму майстрові пити.

— В нашім селі нема таких водяних черпаків, тому я не знав набирати води.

На полудне поділився знову майстер їдою зі своїм новим помічником. Їли хліб із солониною та попивали гарячим чаєм. Ані на Великдень свячена паска не була така смашна, як Степанкове полуднування. Ніхто з робітників не сміявся з селянської дитини, що тричі перед їдою та тричі по обіді хрестився набожно. Дехто й собі перехрестився.

— А тепер підеш вапно помогти гасити. Я буду сам стіну вигладжувати. — поручив по обіді майстер.

Степан носив у ведрі воду з помпи, визув свої лапці та босоніж бігав до криниці. Швирше робота піде.

— Набери, хлопче, тої білої мазюки з долу до рук і занеси до деревляної бочілки! — казав один, що довгою жерткою мішав вапно в деревляній скрині. Степан не з таких, він нераз уже в хаті помагав мамі гасити вапневі камінчики та знав, що таке вапно гаряче, попече руки та повиїдає дірки в пальцях.

— Добре, я перенесу все вапно до бочілки, але ви видряпайтеся без драбини на вершок муру. — відтявся Степанко.

Громада сміялася в голос і майстер вдоволено підкрутив свій вус.

Під вечір почистили подвіря, поскладали всі свої лопати до шопи та попоївши, дякували всі Богові за щасливо перебутий день. Найщиріше молився Степан.

(Далі буде).

ЩУРІВ НИЩИТЬ
Ратина й Ратиніна
ПІЛЬНІ МИШІ ВИГУБЛЮЄ
Мишина
Примінення в цілому світі!
„СЕРОВАК"
С-КА З ОБМ. П.
ЛЬВІВ, УЛ. ПАДЕРЕВСЬКОГО 5, ТЕЛ. 201-07.

НОВІ КНИЖКИ.

Зусилля й успіхи. Читанка для молоді. Уложив А. Гаврилко. Кооперативна Бібліотека, Львів, 1938, 8-ка, стор. 24. Адміністрацію Кооперат. Бібліотеки прохаємо точно та кожночасно присилати нам свої видання.

Місіонар Ісусового Серця, лютий 1939. ч. 2, Жовква.

На власних силах, Звідомлення Головної Управи Рідної Школи про працю і стан Товариства „Рідна Школа" за час від 1. вересня 1937 до 31. серпня 1938. Львів, 1939. стор. 196.

Занедбана земля, повість з Лемківщини, написав М. Романишин, „Українська Бібліотека", видання Івана Тиктора, стор. 128, ціна 0.95 зл.

Перша кров — життєписне оповідання про перших українських мучеників за християнську віру, написав А. Лотоцький, вид. „Криниця" в Перемишлі, ст. 64.

Кредитова Кооперація — орґан Центрального Кооп. Банку „Краєвий Союз Кредитовий" у Львові, рік II. ч. 1., місячник для скрав кредиту й ощадности. Адреса: Кредитова Кооперація, Львів, ул. 3. Мая ч. 15.

„Надсянська Земля", літописний, політично-суспільний двотижневик, містить матеріяли стародавньої історії та недавньоминулого, занотовує теперішні наші культурні, політичні й освітні надбання. Одно число на 12. сторінках коштує 10 грошів. — Цілорічна передплата 2.50 зл. (передплату можна присилати й розрахунковим переказом „Українського Бескиду"). Адреса: „Надсянська Земля", Перемишль, Бандурського 5, пч. скр. 145.

Для масового поширення! **„Свята Година",** о. М. Дороцького, 64. стор. тільки 10 ґрошів, при замовленні принаймні 10 примірників. В-во „Криниця", Перемишль.

ПОДБАЙТЕ ДЛЯ СВОЇХ ДІТЕЙ ПРО ПУШКУ
і КНИЖЕЧКУ ОЩАДНОСТИ
найстаршого українського Кооперативного Банку
„ДНІСТЕР"
ЛЬВІВ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20
що приймає вкладки на найкорисніших умовинах, та своїм великим майном дає найкращу запоруку всім вкладчикам.

Листування

Вп. Павло Сквіртнянський в Б.: має заплачено зід свого брата М. по кінець 1939 р. Привіт.

Вп. Антін Фанок у Загоч: Ми зачекаємо, не журіться; якось Господь дасть! Здоровля бажаємо.

Вп. Гриць Окарма: За поміщення подяки нічого не жадаємо; пришліть з підписом. Громадянка Теодозія Гривнак є нашою передплатницею вже 6 років. Гараздів бажаємо.

Вп. Никифор Мирна в Ло: Ми повідомили С. Г., щоб Вам вислали свій календар на 1939 р.

Вп. Т. Банківський в Конемаут: Щиро дякуємо за вістку й передплату. Здоровля бажаємо.

Вп. Іван Кухта з Зав.: Такого письма не можемо помістити. Як буде в деякого ремісника вільне місце, повідомимо.

Вп. М. Пилип: Дякуємо, одержали 5 зл.

Перша українська Блаватня
в Динові
поручає
всілякі матерії, зимові та літні —
по цінах конкуренційних.
Великий вибір. **Петро Кос.** Обслуга ретельна.

Та нема кращої над каву
„ПРАЖІНЬ"
її пють всі, що шанують своє здоровля.
СУСПІЛЬНИЙ ПРОМИСЛ
Львів 24, ул. Жовківська 188.

ІДЕТЕ ДО СЯНОКА,
памятайте, що всі закупи треба полагоджувати в складі
„НАРОДНОЇ ТОРГОВЛІ"
Тут купуйте споживчі й кольоніяльні товари, насіння господарських рослин і трав.

Wydawca i redaktor: Juljan Tarnowycz, Lwów, ul. Nowy Świat 22. — Drukarnia „DIŁO", Lwów, Rynek 10.
Видавець і редактор: Юліян Тарнович, Львів, ул. Новий Світ 22. — Друкарня „Діло", Львів, Ринок 10.

Lwów P.Skargi, 2a
PT.Biblioteka "Studion"
...ski 5

Наш Лемко

Rok VI. Рік VI. **NASZ ŁEMKO** N-r 5 (125) Ч. 5 (125)

Lwów, 1. marca 1939.
Львів, 1. березня 1939.
NASZ ŁEMKO, LWOW, UL. NOWY ŚWIAT 22.
Адреса: **Львів, Новий Світ 22. Тел. 244-67.**

Dwutygodnik. — Двотижневик.
ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР. — Оголошення після умови
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 зол., Півріччо 1·80 зол., Чвертьріччо 1 зол
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

Український хор у Злоцькім, коло Мушини, заснований в 1927 р. завдяки ідейним трудам Впр. о. Крилошанина Івана Качмаря.

Посвячення гр.-кат. Церкви в Ростоці Великій, коло Нового Санча. Між Українськими Священиками йде Впреосв. Кир Николай Чарнецький, Епископ Волині, Холмщини й Полісся.

ТРАДИЦІЙНА ПРОСФОРА.

Заходами Філії Т-ва „Просвіта" українці Нового Санча та околиці були дня 12. лютня ц. р. під двома незатертими враженнями.

Рано в 10 год. в місцевій церкві св. Николая відправлено торжественну співану жалібну Службу Божу та Панахиду за душу бл. п. радника Василя Яворського († 1926), великого мецената та пробудителя новосандецької Лемківщини, при участи Вс. Отців, — о. Кан. Василя Смолинського та о. Николая Ортинського і о. Антона Пакоша як діяконів, та многих вірних. Проповідь присвячену бл. п. Василеві Яворському виголосив довголітній співробітник Покійного о. Кан. Василь Смолинський. Співав добре церковний хор.

Вечором нетерпеливо очікувано просфори. В комнатах Філії „Просвіта" бачимо багато громадян Нового Санча, але ще більше гостей навіть з відлеглих околиць приїхали, бо знали, що сандецька „Просфора", це вечір цироукраїнського родинного настрою. Просфору посвятив о. Кан. Василь Смолинський. При накритих столах плили звуки колядок та щедрівок, розмови та слова гарної промови о. Кан. Василя Кузьми, якої основою були думки: „Ідім слідами невтомної праці Василя Яворського". Молитвою „Боже Великий" закінчено головну часть свята, а дальшу продовжували звуки орхестри, при якій гуляючі пари бавились до рана.

—o—

Торжественна архиєрейська Служба Божа з панахидою за упокій душі бл. п. Папи Пія XI. відбулася в катедральному храмі св. Юра у Львові в суботу, 18. лютня, при величезному здвизі народа. Участь у богослуженні взяли м. ін. всі наші школи у Львові та представники наших установ. В часі Служби Божої, яку відправив Преосв. Іван Бучко в асисті численного духовенства, співав дуже гарно хор питомців нашої Духовної Семинарії. По Євангелію відчитано з проповідниці повний текст посланія Впреосв. Митрополита у справі смерти бл. п. Папи Пія XI.

Хто хотів би мати Господарський Календар для Лемківщини на 1939 р. — хай вишле розр. переказом 80 гр., в нас є ще кілька примірників із другого накладу. Спішіться, щоб Ви не були без календаря.

ЛЬВІВСЬКА Б...

Всі до праці

Нашу передову статтю зачинаємо із слідуючого образка: Сонце світить, віє лагідний вітерець, пташки співають, на луці цвитуть квітки. У тіні, під деревом лежить догори животом молодець і замріяно склавши руки під голову, леліяє сни про якогось лицаря, що прийде та буде скликувати світ до нового кращого, безжурного життя. Цьому молодцеві ввижається, що самі грушки будуть падати з дерева, та йому треба буде тільки губу відчинити й печені воробці самі будуть влітати до його уст і він буде смачно заїдати... проковтувати печене й смажене...

Коли ж глянути сьогодні по наших селах, скрізь бачимо такий нічим не обоснований факт, що саме наша молодь жде на якесь чудо та склавши руки в безділлі, вичікує на щось нове, що на їх думку вже находиться в дорозі, та ось-ось прийде й застукає до наших вікон і закличе до себе...

Ще сумніше друге явище, що інший кидає все з рук, не береться до жадної роботи, тільки не питаючися нікого про нічо, пускається в невідому дорогу, — самий собі буду шукати кращої долі...

Редакція не має змоги вивідатися про різні „походи" селової молоді. Але з пресових звісток доволі часто всі довідуємося про судові розправи, що виринають у звязку із забороненим переходом кордонів. Ми вже двічі писали пересторогу перед нелеґальним переходом зеленої смушки. І сьогодні повторюємо ще раз з тим додатком, що кожний, що нелеґально переступає кордон не тільки робить самовільний промах, за який кожного жде строга судова відповідальність і висока кара, але друге явище, про яке теж широко пише преса, це те, що за кордонами ловлять кожного без паспорту та відставляють до приналежної влади, яка на основі закону карає за нарушування переписів і заборони в разі найдення при зловленому грошей, окремо карає такого суд за нарушення девізових приписів.

Нерозважно поступають такі молоді люди ще й тому, що в нас є стільки ще різних способів до відповідного життя й ми продовж пятьох років нашої праці не двічі вже писали, що наші гори разом з усіми своїми природніми багатствами та дарунками природи в сто відсотках могли б перевищити Америку з її долярами, якщо всі люди в наших селах бодай крихітку виказали би кращої волі використати те все в розумний спосіб.

Перша справа, це занедбана рільнича ділянка! Якщо бачимо та наглядно переконуємося на своїй біді, що дотеперішня господарка не оплачується — то чому ж не змінюємо її на кращу, — отже замісць сіяти лихий овес — чи не краще перейти на випасову господарку та годувати вівці, ялівник і т. д.

Друге: грубі сотки моргів землі лежить у наших селах у невикористаній формі! Засадити овочевими деревцями всі придорожні рови, збіччя, береги, — мілійони верб викинути із садів та на їх місце засадити яблоні, груші, сливки, морву; розвести та зорґанізувати промисл і торговлю овочами!

Трете: Не вештатися за найменшою дрібничкою по жидівських крамах, тільки все й завжди купувати та продавати в своїх і через свої кооперативи.

Четверте: позбутися всіх посередників поміж селом і містом! Отже тут також сотки підприємчивої молоді має поле — безмежне поле до праці!

Дальше важна не тільки економічно-господарська ділянка Лемківщини, але також загальне занедбання культурно-освітнього життя може при відповідному підході до справи, створити такі корисні та широкі можливости, що недоставати буде людей до праці. Розвязали читальню або кружок! — впаде відповідь.

— Тоді в кожній хаті хай буде читальня! Нема жадної заборони вчитися культурно жити та читати й держати незаборонені, цензуровані українські книжки! А в книжках є записана всенька мудрість — отже в книжках є шлях до кращого завтра й розвязка всіх пекучих селових недомагань. До того є закони, що не тільки дозваляють, але не стоять на перешкоді до кращого здобування освіти. Коли ж бо ці закони треба знати й тоді можна робити заходи перед деякими непригожими обявами на шляху до піднесення вищого уровеня життя на Лемківщині.

У жадному випадку не вільно сидіти із закладеними руками та надіятися на якесь чудо. Рівнож усі батьки та всі свідомі люди повинні престерегти своїх синів перед самовільними втечами із рідної хати. Знаємо, що тільки в наслідок безділля родяться такі думки в головах молодих юнаків, за те кожний, що має добру постанову та сильну волю дійти до наміченої цілі, завжди найде в свому селі відповідне до свого знання поле до праці.

Врешті всі знаємо, що серед наших людей є деколи такі темні типи, що в різний і провокаційний спосіб розсівають татарські вістки про нашу працю та про культурно-освітнє життя самої Лемківщини. Метода цих московських прислужників і комунарських ступайків усім добре відома. Але, цього не треба жахатися, бо злобні духи не жили би, якщо не сіяли б довкола себе брехні та наклепами навіть на рідного брата не воювали би. Таких чорних типів треба берегтися й не входити з ними в жадні взаємини. Хай вони милуються разом із своїми жидівськими наганячами! Кожний, що має нечисту совість, утікає перед світлом, так і ці юди причіпають навіть найідейнішим людям латки, щоб себе з ними зрівнювати! Але зайвий їх труд!

Беріться люди до праці та бережіть батьківського клаптика — без праці нема колачів!

З ділянки кооперації

Сянік став тепер осередком кредитової кооперації. Кредитову коопреативу „СЯН" у Сяноці перемінено рішенням Загальних Зборів тієї установи з 11. січня ц. р. на Українбанк з осідком у Сяноці. Надзірна Рада та Управа ведуть енергійну розбудову тієї кооперативи. В цьому ділі можемо числити лише на власні сили.

Загальні Збори кооперативи „Сян" виявили, що сяніцьке громадянство проявляє замало зацікавлення тією установою. Доказує це невеличке число учасників на Зборах. Дальше так не може бути! Треба памятати, що член має не тільки право, але й обовязок явитися на Зборах.

Приявні на Зборах довідалися, що кооп. „Сян" у Сяноці мала з кінцем мин. адм. року 118 членів, (прибуло в останньому році 58 нових членів), 1.432 зл. і 13 сот. на запасному фонді та 3.166 зл. і 60 сот. на вкладках. З чистого зиску за 1938 р. призначили Загальні Збори 11 зл. і 19 сот. для „Рідної Школи" у Львові, решту призначено на збільшення запасного фонду. Кооператива є членом усіх господарських та освітніх українських установ.

Усе українське громадянство сяніцького та сусідних повітів та всі установи повинні причинитися до розвою тієї потрібної на Лемківщині господарської установи.

Віднайдене майно

В суботу вечором сиділи господарі в своїй кооперативі та розмовляли про свої будні. Петро Климів оповідав, як він з нічого вибудував собі нову хату.

— Всі мене знаєте. Моя Ганка теж нічого не мала, як ми побралися. Одначе цим ми не журилися. Пів морґа толоки це ще не багатство. Але ми з того пів морґа продовж десяток років стільки добули, що докупили два морґи орного поля за рікою та нову хату побудували.

— Нафту відкрив ти, Петре, на своїй толоці, чи докопався золота? — запитав Степан Дериніс.

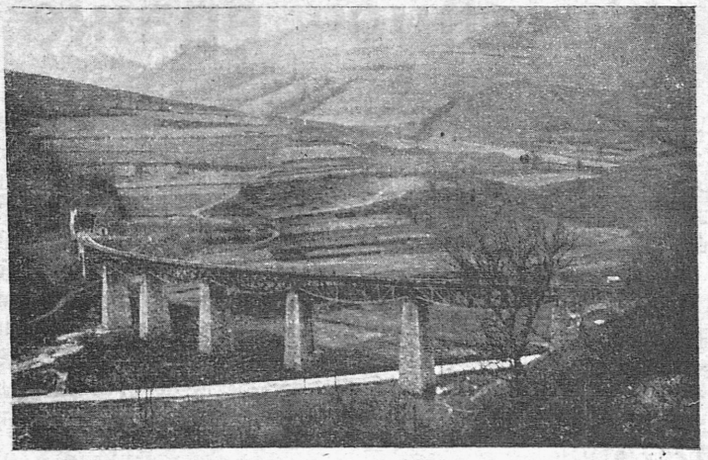
— Ще якого золота докопався — відповів Петро. — Але своїми власними руками. В нас коня не було, щоб толоку зорати. Тому ми обоє з Ганкою перекопали цілу толоку мотиками, в кошах носили ми обірник і на рівних, означених рядочках плекали ми городовину. І самі мали ми доволі що їсти, та повними кошелями носили ми обоє ранню городовину до живця. Кожний заощаджений гріш складали ми в кредитовому банку Дністра й точно посилали ми свою складку на нашу щадничу книжечку. Дирекція банку, а може радше наше щастя дописала до нашого конта один раз нагороду за точні вкладки 25 злотих, а в третьому році впала для нас ціла сотка, розуміється крім відсотків, які з року врік щораз більше заокруглювали нашу щадничу книжечку. Я не маю найменшої причини затаювати перед вами, що ми обоє з дружиною щомісяця слали до Дністра по пять злотих. І з цих перших пятьох злотих сьогодні маємо своє поле й нову хату. Але на цьому ще не кінець. Минулого року вичитав я в нашій ґазеті, що наше українське товариство обезпечення на життя „Карпатія“ вже за одного золотого принимає селян до своїх обезпечених членів і я, не довго думаючи написав до цих наших громадян у „Карпатії“, щоб мені прислали точні свої поучення й вияснили мені, як забезпечити себе й долю своєї рідні на випадок смерти. Відворотною поштою прийшла мені відповідь, з „Карпатії“ й сьогодні сміюся з біди та журби, що був-би з моєю дружиною та дітьми, якби я не дай Бог усім людям і мені, нагло помер. Тож раджу щиро всім написати до цього єдиного нашого товариства по інформації. А побачите, любі сусіди, що тяжкий камінь, який непевним завтра давить нашу селянську долю, пропадою пропаде з наших сіл.

— Петре, я хотів би теж довідатися, чи не можна б позбутися ще іншого тягару, який мене давить — вмішався Юрко Окарма, що йому батько записав ціле своє майно, а двом молодшим братам призначив сплат.

— Бо знаєш, мої браття Василь і Митро ще молоді, але роки біжать як вода в Попраді, та прийде час і брат захоче свої гроші — що тоді робити?

— Щадити треба, щадити! — відповів Петро. І гроші не держати дома, бо злодії ходять і крадуть, до того лежаний гріш нічого не приносить. Гроші треба в нашому банку держати. Але, на мою думку, ти Юрку, найкраще зробиш, як уже від сьогодні станеш щадити, а потім із тих ощаджених грошей даш своїм братам фах у руки; навчиш їх ремесла. І тобі буде добре, бо позбудешся сплату, Василь і Митро будуть ремісниками, та наше село не буде мусіло видавати своїх грошей в чужі руки, тільки свої ремісники будуть обслуговувати своїх людей. А як у всіх селах усі люди так будуть робити, тоді не найде біда приступу до наших хат і в гаразді та братній згоді будемо всі жити. **ют.**

—o—

Шлях понад провалля біля Ужоку.

Поборюйте неписьменність

Неписьменні люди — велике лихо в народі. Нарід мусить подбати про те, щоб усі неписьменні люди стали письменними. Навчання дорослих неписьменних може відбуватися або на курсах або дома.

Курси для дорослих неписьменних можуть засновувати читальні „Просвіти“ згідно з § 2, буква з, статуту „Просвіти“ на основі розпорядку Міністра Освіти з дня 13. березня 1933. ч. 32 про „засновування приватних курсів для дорослих“ (І. Поль. 857/33, У. Д. М. О. ч 3, поз. 55). На курс можна приймати тільки членів читальні „Просвіти“. Не можна приймати на курс дітей у шкільному віці (нижче 14-го року життя); не можна також видавати ніяких свідоцтв.

Про заснування курсу повинна читальня повідомити через свою Філію повітове староство: В повідомленні можна назвати того, хто буде помагати неписьменним у науці. Він не мусить мати якихсь спеціяльних наук, ні свідоцтв, бо читальняний курс неписьменних не є ніякою школою, отже й той, що помагає неписьменним у праці, не є ніяким учителем. Неписьменним членам читальні вільно вчитися читати й писати, комунебудь із письменних членів вільно помагати їм у праці. Таксамо для такого курсу не треба ніякого наукового пляну. Коли неписьменні зійдуться, тоді й учитимуть читати й писати.

Дома вільно кожному вчитися; вільно також кожному помагати тому, хто вчиться.

Подбаймо всі, як один, щоб усі неписьменні Українці стали письменними та свідомими національно й суспільно громадянами.

В теперішніх непевних часах найкраще забезпечувати себе й долю своєї рідні в єдиним українськім Товаристві взаїмних обезпечень на життя

„Карпатія“

ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 38. ТЕЛ. 258-43, 258-92.

ПИШІТЬ ЗА ІНФОРМАЦІЯМИ!

Негайно присилайте передплату!

Не тішся враже

Москвофільсько-наймитські „газети" радісно засковчали, що бувшого закарпатського „премера" москво-мадярона „під напором других держав", „чеська рація" випустила „на волю". При тім „совіщали", що тойже чорний москвофільський череп, вийшовши на тую „свободу" не признає на Закарпатській Україні української влади, але „заявляє", що не міститься в його голові те, щоб „руским" населенням тоїж країни мали рядити не кацапи. У всіх чорних наймитських чашках скорше „поміститься" те, щоб над нашими закарпатськими братьми і сестрами коверзували чехи, словаки чи біс там знає, які ще інші „немдудуми", як свої рідні брати.

Чорно москвофільсько-наймитські черепи, в яких не може поміститися ще й те, що наші брати і сестри зирвалися з ярма, та в тій своїй рідній українській хаті, скорим темпом здобувають собі національну свідомість та, чи се комусь подобається чи ні, явно, заявляють себе українцями.

І це власне зганяє сон з очей всім чорним наймитським черепам. Відомо, що всі вони однозгідно, на всю землю, скомліли, що українців немає в Карпатській Україні. Аж тут українці в Карпатській Україні свобідно підіймають жовто-блакитні прапори вгору. Аж тут тобі по літах неволі українська мова й пісня по всіх карпатських школах, судах і всіх місцях свобідно гомонить і лине під небеса небес. Аж тут тобі на такім невеликім Закарпаттю 17 тисяч січовиків свобідно, по своїй волі, гартується. Це пече, це їх гризе, цих московських каракінів, що вже не будуть туманити тої частини українського народу своєю гадючою заразою. Чорні, наймитські чашки бачуть, що тота частина українського народу, мимо їхнього вереску, вже воістину воскресла.

І тому то сей початок життя не може поміститися у всіх тих чорно-лютих черепах. Бо в них міститься тільки одна думка, а саме: Якби то, за скіру своїх темних братів, доборотися до повного корита. Як ось і той чорний Бродіївський череп в критичних днях змовлявся з мадярами, щоб за успішне туманення тамошнього населення плебісцитом у користь мадярів, отримав два маєтки і титул барона-магната. Такі то чорні наймитські черепи замість заснітитися в смердячій грязюці, то тут, то там, виплигують серед українського народу, щоб його тоюж гадючою заразою заражувати.

Хай собі на свою службу повинаймають усіх „Фенциків", „Стойків" та „Бродіїв", то про те Карпатській Україні наріть усі пекольні сили нічого вже не вдіють.

Наслідки пияцтва

Найбільший ворог дітей. Це є пияцтво батьків. Директор товариства охорони малолітніх злочинців у Штокгольмі (столиця Швеції) перевів дослідження між дітьми притулка для дітей — злочинців. Виявилось, що 1/5 частина цих дітей походять від батьків пяниць. А в такому ж притулкові в місті Берні (столиця Швайцарії) такі діти складали аж 40 процент! При розгляненні ріжних неморальних (безсовісних) проступків у цих же краях виявилося, що з десяти таких випадків аж девять були зроблені дітьми, що їх батьки були пяниці. Отаке лихо робить горілка, вино, пиво дітям! Через те не тільки діти ще змалку, але всі розумні люди мусять дати собі врочисту обіцянку: **не брати ні каплі алькоголю в уста протягом цілого свого життя!**

Що нового в світі

В МАДЯРЩИНІ наступила зміна правительства. Дотеперішньому премієрові Імредієві, закинула супротивна партія, що одна з його прабабок була жидівкою. Цей закид висунула опозиція саме в тім часі, коли в мадярськім парляменті радять над заведенням протижидівських законів на взір Німеччини. Бувший премієр провірив справу, переконався, що закид слушний і тому уступив. На поручення реґента Гортія премієром став ґраф Телекі, дотеперішний міністр освіти, котрий утворив нове правительство.

ВСИТИЛИСЯ ЧЕРВОНОЮ ПОЛІТИКОЮ.

Велика кількість утікачів, що знайшлися у Франції, заявили охоту вернути до Еспанії та віддатись націоналістичній владі. Досі вернуло вже понад 50 тисяч людей. Дальший поворот відбувається по 6 тисяч осіб денно.

ЗМІНА ТАКТИКИ В К. П. З. Б.

Виленська преса повідомляє, що Центральний Комітет К. П. З. Б. видав обіжник до своїх органів про зміну тактики й більшу осторожність в праці. М. ін. в обіжнику поручають призначувати більше відповідальні функції жінкам. Це відноситься головно до т. зв. техніки (акція в профсоюзах, в леґальних організаціях, у зборах, участь в демонстраціях і т. п. На такі штучки пускаються комунарі, щоб своєю дурнуватою демаґоґією заманювати несвідомих людей в свої сіти.

ТОВАРИСТВО БОРОТЬБИ З КОМУНОЮ.

Товариство боротьби з комунізмом, що кілька днів тому повстало в Хусті, вже почало працю. Воно в першу чергу наладнало звязки з аналоґічними організаціями Німеччини, Італії, Естонії й Японії. Т-во видало вже пропаґандивні брошури, афіші й летючки. Незабаром видасть у німецькій мові повість Уласа Самчука „Марія", щоб поінформувати чужинців про руїнницьку ролю комуністів на Україні.

КАРПАТСЬКІ УКРАЇНЦІ ДО УКРАЇНЦІВ ЦІЛОГО СВІТА.

Українське Національне Обединання оголосило відозву, в якій закликає всіх Українців у світі зложити всенародній податок у висоті пів відсотка своїх заробітків на розбудову молодої Карпатської Української Держави.

ЩО ДІЄТЬСЯ НА СВІТІ ПРОДОВЖ ОДНОЇ ГОДИНИ?

Британський статистичний уряд обчислив, що діється на земній кулі продовж одної години. Виявляється, що продовж цього часу родиться 5.400 людей, а вмирає 4.600. Продовж тої самої години судді цілої земної кулі засуджують 198.000 проступків. Мешканці землі споживають на годину: 25,000.000 кґ. картопель, 10.000.000 кґ. ярин, 3,500.000 кґ. мяса, 3,000.000 яєць, 3,000.000 риб, 30.000.000 кґ. цукру. В той самий час фабрикується 180.000 тон циґар і папіросів, будується 7.500 нових самоходів, висилається 115.000 телеґрам і понад міліярд листів і поштових карт.

4.000 РОБІТНИКІВ З КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ МАЄ ДІСТАТИ ЗАРОБІТОК У НІМЕЧЧИНІ.

„Нова Свобода" подає, що вже з початком весни виїде з Карпатської України до Німеччини перший транспорт карпатоукраїнських робітників. Коло 4.000 робітників з Карпатської України найде працю в Німеччині.

Не забудьте доходи з просфор, театральних вистав, концертів, забав та інших імпрез переслати Рідній Школі у Львові, вул. Сикстуська 46 (тепер Оборони Львова 12). Вони будуть проголошені в пресі.

У Карпатській Україні

ЗАКЛИК ГОЛОВНОГО КОМАНДАНТА СІЧІ.

З Хусту повідомляють, що в карпатоукраїнській пресі появився заклик головного команданта „Карпатської Січі" Дмитра Климпуша до молодих українців із Галичини, щоб вони рішуче не переходили кордонів Карпатської України, бо прикордонна сторожа має якнайгостріший наказ ловити всіх утікачів і завертати їх назад.

АНГЛІЙСЬКИЙ ГОЛОС ПРО КАРПАТСЬКІ СПРАВИ.

Один з найповажніших англійських часописів „Манчестер Гардіян", помістив велику статтю п. н. „Українці як чинник у східній Европі", в якій читаємо таке:

„Німці будують у Хусті радієву стацію, що висилатиме авдиції в українській мові, головно для слухачів в СССР. Головний штаб німецької акції є у Відні, де багато членів „Гітлерівської Молоді" учиться української мови.

Також Велика Фашистівська Рада й італійське міністерство війни мають спеціяльного дорадника в українському питанні. Є ним д-р Енріко Інсабато, що, здається, скоро стане італійським консулем у Хусті.

Рівнож Японія цікавиться українськими питаннями, бо на Далекому Сході є велика українська кольонія. Головний японський обсерватор української проблеми навіть вивчив українську мову".

Далі пише газета про тих, що їм не цікаво, щоб українське питання дійшло до швидкої розвязки.

ПРИЙШЛИ ДАЛЬШІ ПОСИЛКИ З АМЕРИКИ.

Надійшли дальші дари з Америки, цим разом від фахового учителя Петра Чорноокого, який в трьох пакунках ваги 100 кг. надіслав одяг, обуву та інші речі. Чехо-Словацький Червоний Хрест подбав про те, щоб цю посилку звільнили від митної оплати. Посилку передано Комітетові допомогової акції, який надіслані речі розділить між населення.

ПІСЛЯ ВИБОРІВ.

Очевидці виборів, головно чужинецькі журналісти, розказують про надзвичайно радісні хвилини мас. Старих немічних дідусів односельчани несли на руках, щоб і їх голоси не пропали.

Вже в ранніх годинах телефонічно найдальше висунене село на північ зголосило свій успіх і домагалося права вивісити білий прапор. Це було перше село, за яким ішли дальші.

Варто підкреслити два моменти: віденський арбітраж переділив Ужгород на дві частини й ця менша частина Ужгороду припала Карпатській Україні. Оцей саме Ужгород мав усіх мешканців з правом голосування 393, за УНО голосувало 348, з того тільки два голоси були проти... Таксамо голосували й Підгоряни, передмістя Мукачева. Це наглядно доказує, як населення Карпатської України зрозуміло вагу цих виборів. Це було ніщо інше, як плебісцит, який доказав найкраще, куди хоче належати Карпатська Україна.

ПРОМОВА ПРЕМІЄРА КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ ДО ЗДЕМОБІЛІЗОВАНИХ ВОЯКІВ.

Премієр о. д-р Волошин виголосив промову, в якій щиро розпращався з вояками, які боронили кордонів Карпатської України, і тепер покидають активну військову службу. Він вшанував память тих, які полягли в обороні краю, та запевнив, що влада Карпатської України висловить оборонцям вдячність не лише словами, але і вчинками.

В Карпатській Україні заложена спілка українських продуцентів і торговців, що називатиметься „Карпато-український вивіз і довіз". Спілка була зголошена ще 26 м. м. до судового реєстру. Членами цієї спілки можуть бути тільки українці із своїм власним капіталом. Завданням спілки є перебрати до українських рук торговлю вивозу й довозу.

Карпатська Україна матиме власні гроші, які видасть карпатоукраїнський уряд з нагоди відкриття першого карпатоукраїнського сойму; гроші матимуть вартість 50 шагів та 1, 3, 5 і 10 гривень.

У неділеньку перед хатою.

ПОМІЧ З АМЕРИКИ.

До Хусту — столиці Карпатської України, прийшла пересилка 350 пакунків від українського громадянства в Америці, з одягами, взуттям і шкірою для населення. Це дуже здоровий обяв, оті всі жертви, бо він доказує велику зрілість українців розкинених по цілому світі і все більше зростаючу солідарність, яка наповняє нас вірою в кращу будучність.

ВСІ НІМЕЦЬКІ ГРОМАДЯНИ

в Карпатській Україні віддали 100% своїх голосів на українську лісту правительства Впр. о. д-р Волошина. Мадяри голосували проти. З того ясно, що була там свобода голосування.

УКРАЇНСЬКІ БІЛЄТИ НА ЗАЛІЗНИЦЯХ.

Залізничий транспорт в Карпатській Україні наладнується чимраз то краще — і то з дня на день.

На території Карпатської України курсує вже денно понад 60 поїздів. Наладнана вже комунікація поспішним поїздом між Прагою і Хустом.

З днем 17. лютого перший раз в історії Карпатської України, залізничо-дорожні каси почали продавати залізничі білєти з українським текстом.

ПРИРОДНІ СКАРБИ.

Після статистики з 1939 р. видобуто соли в Солотвинських копальнях 174 тис. тон, в ціні 56 мілійонів корон. Копальні соли в Солотвині це дуже багате джерело доходу. Карпатська Україна має 40 тартаків, 585 млинів, 20 господарських фабрик на виріб спірту та 60 горалень.

——oo——

НОВИНКИ

Присилайте гроші за календар „Нашого Лемка" на 1939 рік. Ми мусимо заплатити за друк і папір! **Не руйнуйте свого Видавництва.**

Лемківський ранок відбудеться заходом Товариства Прихильників Культирно - історичного Музею Н. Т. Ш. у Львові в салі Театру Ріжнородностей в 12 годині в полудне 12 березня ц. р.

ТЕПЕРІШНЯ ПРЕЗИДІЯ РІДНОЇ ШКОЛИ.

Згідно з постановою статуту Рідної Школи біжучі справи Товариства має полагоджувати Президія зложена з голови і 6 членів, що постійно перебувають у Львові.

Головна Управа Р. Ш. вибрана на Загальному Зїзді Р. Ш. дня 2. лютого 1939 р. відбула 11. лютня ц. р. своє конституююче засідання й вибрала таку Президію: 1-ий заступник голови о сов. Юліян Дзерович, 2-ий заст. голови, дир. Володимир Кузьмович, секретар Д-р Мирон Коновалець, скарбник проф. Володимир Гусак, Д-р Франц Свістель, п. Олена Шепаровичева. Голова, проф. Іван Галущинський, вибраний Загальним Зїздом Р. Ш. входить з уряду.

Головна Управа Рідної Школи.

Перестерігаємо всіх людей на Лемківщині перед різними типами, що вештаються на наших селах і під різними претекстами та обітницями видурюють від людей підписи на підкладених паперах. Ніхто теж не повинен давати дозволу підписувати себе другим особам на невідомого змісту друках.

Вправи в обороні перед налетами літаків і ґазовою війною відбулися у Львові продовж трьох днів. Такі пробні вправи відбувалися теж у других містах.

Заздрість чи глупі свати? Недавно йшов один молодець із села Котова додому із своїх передшлюбних записів у місточку Мушині. На нього напали ростоцькі парубки та побили його тяжко. А побили його тому, що наречена не хотіла жадного „молодця" з Ростоки, тільки постановила вийти заміж за котовянина. Тепер нерозважні свати будуть відповідати перед судом за напад на дорозі й побиття невинної людини. Ані дикуни такого не роблять!...

Хто з наших Читачів в Америці знає, де перебуває Теодор Граб, що жив у місцевості Дунеллен Н. Дж. 608 Ск. стр., прохаємо подати нам його адресу, або звістку, що робить і чи жие Теодор Граб? Українські часописи просимо передрукувати це наше прохання.

Жид — Талергофний вязень. В другій половині січня ц. р. нагло помер у Янові яворівський реставратор Маврикій Маннбер. Та мало хто навіть у Яворові знав, що в 1914 р. при відвороті австрійської армії Мадяри розгромили його ресторан, а самого власника за опір арештували як „москвофіла" та ще й записали його, жида, що він „ґріхіш католішер пфарер" (гр.-кат. священик). В тім характері перебував він довший час у Талергофі. Цей факт ствідчить, як не можна краще, про повний безпорядок, у тих часах та про те, що Мадяри ловили кожного першого з краю та слали в Талєргоф.

БОЖЕВІЛЬНИЙ НАМАГАВСЯ ВИКОНАТИ ЗАМАХ НА МУСОЛІНІЯ.

Як подає преса з Риму, коло віллі Мусолінія крутився якийсь чоловік. Коли поліційний аґент хотів його вилеґітимувати, він стрілив з револьверу та поранив аґента в живіт, опісля без опору дав себе арештувати і заявив, що він чекав на Мусолінія. Виявилося, що він зветься Аруно й недавно вийшов із заведення для умово хорих.

Цигани замордували комманданта пожежної сторожі. В Снітниці, коло Горлиць, у коршмі Лейби Ріґельшвита два цигани, Міську Береговський та Юрко Білий з Устя Руського, з пімсти за незаплачення їм рахунку за гру підчас забави стражаків, прокололи ножем в око й серце Григ. Юшкевича, комманданта пожежної сторожі в Снітиці. Юшкевич згинув на місці Білий втік у ліси, а другого цигана схопили. Бачите до чого доводить забава. Чи не краще за той час помолитися, щоб Господь змилувався над людьми?...

До чого це доведе? Перед кількома днями зійшлися на торзі в Риманові молоді люди із села Вислочок і Валтушевої. Між ними прийшло до завзятої бійки. Найсумніше в тому, що битка скінчилася сумно та світ сміється, як бються між собою браття, замість зійтися та культурно поговорити й бути гарним приміром для других. Ми не знаємо, хто завинив і хто перший викликав бучу, одне тільки знаємо й пятнуємо такі некультурні вибрики нашої молоді. Памятайте разназавжди, що буком не проженете біди з ваших сіл, ані не втопите в шпіритаї ваших болячок. Спамятайтеся!!!

Новий поштовий уряд урухомлено з днем 4. березня ц. р. у селі Тарнавці біля Риманова; поштова аґенція має назву „Тарнавка Саноцька", до якої належать села: Тарнавка, Рудавка Риманівська, Гамри та Завої.

ЗА ПЕРЕХІД ГРАНИЦІ.

У звязку з переходом границі опинилося в слідчій тюрмі сяніцького окруж. суду чимало молодих українців, які вижидають процесу.

Премійні вкладки ощадности в банку „ДНІСТЕР". Кооперативний Банк „Дністер" завів у себе від кількох літ т. зв. премійні вкладки ощадности, які є дуже доброю пропаґандою ощадности. Власники премійних книжечок крім звичайних відсотків від вложеного на ощадність капіталу можуть одержати премії у висоті від 25—100 зол., якщо виконують зазначені у правильнику умовини. Головною умовиною правильника є те, що щадник мусить складати свою ощадність правильно щомісяць у тій самій висоті, не виймаючи її цілий рік. Такий спосіб ощадности приучує до систематичного вношення вкладок і до постійного щадження.

Нелюдська мати. Серед мешканців Великої Домбруфки к. Свентохловиць незвичайне негодування викликала подія, що саме там трапилася. Марія Навратова замкнула в мешканні на ключ пятеро своїх дітей у віці від півтора до 5 літ і сама кудись повіялася та та кілька днів зовсім про дітей не турбувалася. Коли нелюдяна мати вернулася домів, застала дітей крайне виснажених та одно мертве. Нещасна дитина вмерла з голоду. Проти нелюдяної матері повела влада слідство.

Брат — братові. З преси українських поселенців в Югославії довідуємося про дуже відрадний факт національної солідарности. Наші поселенці з околиць Прнявора, Керестура, Банялюки, і т. д. переводять збірки у грошах та зерні для Карпатської України. Дуже ревно заходяться коло справи тамошні молоді колядники, які зібрали майже 10.000 динарів. Українські поселенці в Югославії самі походять з околиць Карпат і мають великий сентимент для своїх братів, що будують власну державність за Карпатами.

Обережно з бензиною! В Ряшеві чистило 8 робітниць підлогу в помешканні одного інженера бензиною. Підчас того випав із печі розжарений вуголь. В одній хвилі ціла кімната стала в вогні, а від вибуху завалилась одна стіна. Робітниці тяжко попарились, а дві з них у шпиталі померло.

Тимко Перейма

Лемківська пісня

Кожна вітка українського народу, що віддалена від свого матірного пня, внаслідок цього віддалення набирає своєрідніх ціх і витворює собі свої питомі звичаї, обичаї, народню свою пісню.

Такою віткою є теж і лемки. Та хоч вони українці, хоч їх мова українська, ця сама, що всего українського селянського люду, одначе віддалення від свого пня, вікове окруження іншими племенами, багато вплинуло на етнографічну фізіономію Лемківщини так щодо народніх звичаїв, обичаїв, як і щодо усної словесности й лемківської пісні. Тимто дуже цікава лемківська пісня. Співає її молодь, співають і старі, зокрема на вечірках, на весіллі, хрестинах і при іншій нагоді. Весною або літом то по цілих днях, а найбільше вечорами до пізної ночі звенить ця оригінальна лемківсько-українська пісня. Молодь одинцем або гуртками по полях і горах при роботі, перекликуючися своїм питомим гівканням, виспівує, виповідає свою питому поезію, свою милозвучну пісню. Зимою на вечірках при куделі молодь переплітає піснями світського будь релігійного змісту звичаєві обрядові забави. Загально відому пісню про цісареву Єлисавету „Наша пані цисарйова", яку молодь співає на вечірках, зложив мабуть якийсь поет-селянин лемко із Карпатської України з околиць Бардієва, бо там цісарева нераз перебувала на літниську, та неодного бідака запомогла.

Лемківська пісня найкраща в глибоких, глухих гірських селах. Там вона чиста як і пісня цілого українського народу. Такого багацтва мотивів, мабуть жадна пісня в світі не має. Найкраще про це свідчить великий збірник лемківських пісень Д-ра Ф. Колесси, що його видало Наукове Товариство ім. Т. Шевченка у Львові. В цьому збірнику зібрано поверх 600 довших і коротших лемківських пісень, що їх Колесса зібрав тільки в деяких селах, між іншими в Пантній біля Горлиць задписав він біля дві сотні тих пісень і кожну з них підклав під ноти так, як її лемко чи лемкиня йому заспівали. І це найцікавіше, що кожна з цих пісень має зовсім інший мотив. А скільки ж то назбирав би всіх пісень у 240 громадах цілої Лемківщини? І по тамтому боці Карпат...

Збиранням лемківських пісень, описами обрядів, вечерниць, вірувань, звичаїв, обичаїв, перед війною занималися на Лемківщині також деякі з поміж тодішнього українського учительства. Один з них збирав пісні продовж 6 літ і цей зібраний великий матеріял передав пок. В. Гнатюкові. Покійник все обіцював впорядкувати і видати збірник та на жаль перешкодила війна і мабуть цей великий збірник у тій великій метушні пропав, затратився.

Зміст лемківських пісень, теж такий ріжнородний, що годі собі уявити, як могли ті українські верховинці витворити собі таку ріжнородну усну літературу. Здебільша пісні можна поділити на: 1) переспіви щирої та вірної любови, так молодих хлопців (фраїрів), як і дівчат (фраїрок), деколи дуже веселі, або сумні з приводу заведеної любови; 2) жіночі пісні про їх щасливе й нещасливе супруже пожиття, 3) весільні; 4) обрядові; 5) побутові співані принагідно при всяких оказіях, 6) колискові, 7) сирітські; 8) релігійні; 9) вояцькі; 10) жартівливі (на жаль є теж пияцькі пісні). Одначе в тій лемківській усній словесности, нема історичних, геройських і патріотичних пісень, в яких виспівував би лемко про любов до рідного краю, до тих зелених гір, хіба що в послідніх часах емігранти з Лемківщини з Америці зложили деякі такі пісні, в яких пробивається туга за рідними горами, за рідним краєм.

Лемківські весільні пісні мають подібний зміст, як і пісні весільні на сході, такі самі весільні обрядові мотиви, коровай у лемків називається „балець", благословення родичів получені з ріжними церемоніями. Небагато ягілок і колядок. Всі пісні подільські і гуцульські зводяться деколи до так званих „коломийок", всі вони мають менше більше один і той самий зміст, та з дуже малими ріжницями однаковий мотив. Цікаве є теж у подільських коломийках, що в них дуже часто, крім симпатичного змісту про любов найдете нераз і грубі випади про нелюбих і зрадливих дівчат. В них виспівують хлопці про таких ріжні видумки, щоб їх обезцінити і понизити в очах загалу, а цього в лемківських піснях нема. Вправді лемки, хоч також цілі довгі віки проживали в не дуже світлих обставинах, всежтаки не знайдете в тих пісня багато такого, щоби вказувало їх незавидну долю. Є ще пісні, присвячені колишнім лемківським і словацьким збійникам-шугаям. Лемки ставилися до них прихильно, тому що вони виступали колись в обороні бідних і покривджених. В тих піснях висказується, що дівчата і молоді жінки пропадають за тими шугаями, як ось:

Прийд до нас шугайку,
Прийд до нас хоцколи...
Є й бо я юж не така
Якем била г-вони.

Як єм ишла гчера вечер з грабаня,
Здибала єм у гайнику шугая.
Він ня стискав і притискав до себе;
Ой ци прийти моя мила до тебе?

Ой ци прийдеш, чи неприйдеш, не дбаю;
Бо брез тебе веселости не маю.
Тобі квитне за калапом ружичка,
А мі плаче в колисочці Ганічка.

Тади Янчік тади,
Поза наши сади,
Би тя не віділи (2)
Тоти стари баби...

Тоти стари баби
Роботи не мають
Кед ся посходжають (2),
Лем нас огваряють.

Янчік, Янчік, не буд блазен,
Не пропивай шитко разем,
Бо пропиеш, не будеш мав,
Прийде зима будеш жебрав.

(Далі буде).

Дайте в руки своїх наймолодших 2.— зл. річно в Америці-Канаді 1 доляр річно

„ДЗВІНОЧОК"

часопис для українських дітей

1.20 зл. піврічно.

В кожному числі оповідання про славну минувшину, цікаві діточі казки, сценки, загадки, ребуси й т. п.

Інвалідами Української Армії опікується УКТОДІ, Львів Потоцького 48. Не забудьте післати туди свою лепту, бо без помочі української суспільности Т-во не всилі допомогти 2.000 інвалідам так, як вони на це заслужили.

Григорій Марусин.

Напереломі

Повість з лемківського життя.

На ріці молоді юнаки наставили сіти на рибу. Біля річки дівчатко пасе корови та вінок із квітів заплітає. При ярку сільські підростки видряпалися на вербу й ломлять пруття. Стрівай, незабаром вони змайструють собі сопілки й виводитимуть на них свої тужливі мельодії.

А там біля млина? Гурт дітей, хлопці й дівчата, тримають у руках патики з причіпленими вгорі коліровими хустинами, мов які фани, прапори; вони машерують стежечкою поміж грядки, і співають. Щось поважне, сумовите, але Вислік заголосно шумить, не розбереш дитячого співу. Це відай наслідування церковної процесії. Невинна забава дітвори...

Бурхливі филі Вислока на скруті під скелею велику глибінь видовбали. Така вода темно зелена, та яка спокійна. Чистесенька, наче хрусталь. Камінчики на дні видко. А що це таке підскакує понад склисте дзеркало води, полискуючи сріблом до сонця? Це пструги, братіку, їхнє тут царство. Бачу, ти, захоплений читачу, стрівай, тут у наших горах матимеш ще неодну нагоду до захоплення.

А тимчасом приглянься до тієї старої жінки, що підпираючись костуром, прямує до тебе. Це Параска зо Сиготи, жебрачка.

Вона оповідатиме тобі про антихриста, що народився в Риманові від одної жидівки. В нього песяча голова, з ріжками, а як він підросте, то почне відвертати людей від Бога і повстане брат на брата, син на вітця, тай прийде велика війна і буде кінець світа. Отут на Пасвиськах була вже війна, як світ наставав, а незабаром, коли світові має прийти кінець, то ще в тому самому місці буде війна і всі люди згинуть з лиця землі.

На доріжці, що веде попід синівську церкву, показався мазярський віз. Побачила його Параска й пристанула. Щось мабуть пригадала собі, бо завернула в хижину. Вона пішла сказати господарям, що мазяр їде.

Діти, що біля млина грались, підняли вереск та крик. Одне біжить долі стежкою, друге шубовснуло між грядки та прилягло в борозну, інші пощезали в прибережніх кущах. Лише якесь найменче небожатко лишилося на стежці й кричить розпачливо, рятунку взиває! Щойно вчора мама говорили, що мазяр забирає дітей в бочку. А там така мазюка смердюча, що залле очі й вуха, та прийдеться марно загибати. Але треба рятуватися. Може мазяр не побачить.

Присіло дівчатко в борозні й тривожно глядить за кожним рухом мазяря. Він якось не бачить дітей, поїхав далі, а діти одне за одним виповзують із своїх криївок, та знову гуртуються до забави.

А мазяр вже пхає свій віз під сигітську гірку.

Зрівнявся з хрестом і спинив вішками свої конята.

— Станьмо сину, бо газда з тої хижі мене кличе. Я посмотрю, зьвідаюся, чого му треба, а ти шмар коням коничу.

Пішов Юрко до хижі, в якій недавно щезла Параска, а Гринько сів біля дороги на камені, та задивився на ріку.

— Яка тота вода щаслива й безжурна. Біжить кудись свобідно, ніщо її не стримує, шумить собі весело, ніхто їй не мішає, та ніхто її не перекричить.

Кинув Гринько камінь у воду.

Покотився камінь з грюкотом, шубовснув у глибінь, а вода відгукнулась якимось незрозумілим хлюпотом, підстрибнула рясними перлинами вгору, і знову втихомирилась...

Не втримає її ніяка тама. Вона й гать прірве та знайде собі нове русло. Пливе до своєї мети, до далекого моря.

І він теж вирвався в світ шукати своєї мети. Та, ось уже здавалось йому, що вже її знайшов у цьому місточку, Риманові, що біліється на західньому овиді білими мурами...

Та мама поставила йому на дорозі таму, а він тієї тами не може розвалити. Може й міг би розвалити, але не сміє, бо так мама приказує. А вона хіба знає, що добре та що зле.

Написав з татом до мами листа, що в Риманові хочуть його взяти на торговельну практику до багатої та гарної крамниці, що по 4 роках стане торговельним помічником з платнею, а покищо треба бути на безплатній практиці. Подали адресу свою до одного господаря в Синеві, та заки вони обїхали кілька підгірських сіл і заїхали до Синева, тут вже ждало їх письмо від матері.

Гринько витягнув з кишені лист від мами, щоб іще раз його перечитати.

— „Я не хочу, — пишуть мама, — жеби ти задармо поневірявся по якихись склепах. Таньчарева Галька, штосте разом до чколи ходили, пішла до Горлиц на службу і має што місяця десятку, за рік буде мати стодвадцет папірків, а ти би мав без штирі роки задармо поневірятися? Я тя на то не ховала, жебис люцки кути задармо витерав. Їд з татом, жебис троха сьвіта видів, а пак під осін вертайте до хиж. Іщисме не таки барз худобни, жеби я тебе на поневірку по сьвіті лишала"...

Так пишуть мама, а тато вирішили, що маму треба слухати.

Зітхнув Гринько важко й задумався. Нехотячи почав шпорпати батогом у гнізді мурашок, що торчало копицею над придорожнім рівчиком. Заметушилась мурашня несамовито. Батіг видовбав у стіжку невеличку ямку, чатиння та ріжні патички, що рівнесенько лежали на копиці, почали зісуватись вділ, а з ними якісь білі яєчка. Мурашки засуетилися, бігають сюди й туди, немов скликують одні других до праці, бо ось ворог валить їхню хатину. Не довго радили марашки над своєю загладою, в одну мить взялися до праці. Одна зловила біле яєчко й несе, влече його під гору, друга те саме робить, інша тягне шпильочку чатиння, а ще інша якийсь патичок, усі бігають кудись, шукають чогось, падуть та знову вертають і дальше трудяться. Одна зловила патичок, що втроє був більший від неї. Тягне його під гору, але паде разом з патичком ще низче, ніж була передше. Підвелася, обійшла патичок довкруги й знову його тягне під гору й знову котиться з ним удолину.

Цим разом побігла до другої товаришки, штовхнула її в голівку, а ця відай зрозуміла, що її просять на підмогу, біжить за товаришкою та обі вже несуть цей патичок під стрімку гору. Потім біжить до іншої роботи.

Гринько приглядається вважливо на працю запопадливих мурашок і думку снує:

— А я чьом так не маю робити, як тоти мурайки? Як ся раз дашто не поведе, то треба іщи раз прібувати. Аж до кінця!

(Далі буде).

—o—

Юліян Тарнович.

У ремісника золота рука 6)

— Степане, ти вже помолився; будеш спати разом з нами. Як не дуже ти втомлений, оповідай, звідкіля ти приманджав до нашого міста — просив укладаючися до спання майстер.

Його помішник сів на розстеленій соломі, поправив заголовок, зробив знак святого хреста над своїм спанням і вигідно вкрився грубим теплим покривалом. — Господи, слава Тобі — зітхнув Степанко. — І ти, Царине Небес про мене не забуваєш. — у серці плинула тиха подяка сепової дитини за таку опіку.

— У наших горах барз бідують люди. Робота тяжка, але біди не годен відогнати від себе. Та сама біда не була б аж така дошкульна, якби дехто поміг нам спільними руками двигнути той тягар. А кожний зокрема, хочби руки поломив, своєї журби не відгорне. В нас дома мої мама від Божого соненька на ногах і в кожний куток заглянуть, брат корявими долонями оре нашу нивку, сіє, косить, а прийде молотити збіжжя, то ще велика радість, як брат зародить брата. Наша земленька може й краще родила би, якби її добре справити. Та чим? Як і стебельця соломи на провесні нема із зуба видовбати... І худібка ледви тепла виходить на першу траву. Чого так? Бо ніхто ніколи не вказав нам кращих способів господарення. Я не міг на те все спокійно глядіти. Найгірше боліло мене, що мама такі вічно зажурені, і братові не хотів я скиби краяти. Тому пішов я в світ. Мені заєдно здавалося, що хтось мене до себе кличе та як я в нашій церквиці клячав перед іконою Матері Божої, мені дивно любо на серці діялося, та я чомусь забажав у світ піти. Дорогу до Львова люди добрі мені вказали, а ноги в мене молоді. Я зовсім не втомився, ідучи піхотою в далеку дорогу. Я дуже хочу вчитися деякого ремесла. Мені так здається, що кожну роботу потраплю зробити. І те навчився би, що очі бачать.

— Спи сину, бо рано треба встати.

Але Степанкові не спішно було розставатись із своїми думками. — Мамо, мамо, я вже роботу найшов! — хотілось у голос кричати...

Перший тиждень стрілою промайнув у легкій роботі. Степанко звивався, дармувати зроду не вмів. Дома, ще не мав повних шість рочків, а вже лиса водила його по вигоні. Нераз плакав дітвак, як корова тягнула його до шкоди; ногами запирався до межі, щоб не пустити вішку із слабих руценят. Пак коня пас Степанко і в погонича бавився. І до ліса їздив разом зо своїм старшим братом. Ходив він теж одну зиму до Петра Мирового вчитися чоботи латати, але шевська штука чомусь Степанові не дячилася. Він так хотів би в доброго коваля навчитися. Ковальська робота найчистіша в світі; вогонь усе заржавіле до червоного випалює. Це ж правда, що одного разу наші отець у церкві говорили, що нічим не поправимо нашої хлопської долі, як довго зло буде запоганювати наші серця. Бо гниль треба гарячим залізом випалити, щоб із нового нове зродилося таке життя, що не боїться сонця та не скриває свого лиця перед великою правдою, якої цілий світ бсїться. І тому нема здалого ладу між людом. У горах нема де вчитися ковалювати, а ковалів треба в кожнім селі. Правда, циган виклепає тесак, або підправить стобицю в плузі, чи теж чересло й леміш наточить, але кращої роботи не знає.

В неділю ходив Степан із своїм майстром до церкви святого Юра. Такого храму в цілому світі не найдеш. Зайдеш за перші мури, перед тобою висока камінна брама; по одній стороні хрест і палата нашого Князя Церкви; напроти святиня стріляє височавими верхівками в ясне небо. На передньому передмурі постать святого Юра, що на сніжному коні вгнався та списом проколов змія, який означає гріх і зло, від якого загибає світ. Злий дух насів на людське життя і тому св. Юрій його поборов, щоб визволити вірний люд від неволі гріха.

Годі описати людською мовою цього враження, що з одушевленням навіяло серце Степана по приході до святоюрського храму. Між ангелами та пророками панує така радість...

Море голів слухало слова великої відправи та морською хвилею клонило свої постаті перед Найсвятішими Тайнами. Степанко молився за свою маму, сестричку й за всіх; щоб його Мати Божа благословила в його намірах.

Під полудне виходили наборно люди з церкви та знайомі здоровили себе взаїмно.

— Тут живе наш князь — рукою вказав майстер скромну будівлю набоці. Степан охоче відвернув очі в цю сторону й ноги чомусь йому затремтіли.

— Дасть Бог, дочекаємося празника, тоді будеш бачити на свої очі, — продовжував майстер. — А осьде живуть наші Єпископи. Бачиш ці перші вікна на першому поверсі, я там ходив недавно просити нашого молодого Єпископа, щоб завитав до нас, як будемо нашу роботу кінчити, на посвячення.

— А гарно там? — вихопилося питання Степанові. — Я хотів би також Їх бачити.

— Онде, надолі наша лічниця та наш шпиталь, де принимають кожного недужого й лікують, як рідну свою матір. Степане, Степанку, ти не одне ще побачиш у нашому Львові.

— Той сад, що за мурами чий? — питав дальше цікавий хлопчина.

— Це теж нашого Князя.

— Мені так увижається, що й за десять років не буду знати ще цілого міста. Та як би так пішов на оцю високу гору, що в середині міста так величаво розсілася, звідтіля, як на столі бачили б ми ціле місто.

— Добре, потім підемо на цю гору. Ця гора називається Високий Замок. Я принесу тобі з нашої читальні книжечку, в якій описано старі часи та відкіля пішла назва Львова й того замку на горі. Сьогодні нема там уже замку, є тільки невеличкі звалища й кілець, але заки підемо там, у вільних хвилинах будеш собі читати гарні книжечки про давне минуле нашого народу. Тоді краще пізнаєш і наше місто. А тепер, чи трапиш сам до нашої каменици? Я ще піду до нашого робітничого товариства й тебе впишу. А їсти дадуть тобі, бо я казав робітникам зладити й тобі обід.

Степан нове життя віднайшов.

(Далі буде).

Не тримайте безужиточно дома **долярівок, інвестиційних позичок та інших цінних паперів.** Пересилайте їх в депозит до

ПРОМ-БАНКУ

Львів, ул. Гродзіцких 1, І. п.

Тел. 292-15 і 200-15.

Охороните цінні папери перед крадіжю, знищенням та довідаєтеся про виграну згл. в речинці заінкасують Вам відсотки.

Протиалькогольні дні Відродження

Щороку Українське Протиалькогольне й Протинікотинне Товариство „Відродження" веде свою пропаґанду в лютому курсами, виставами й рефератами. Та в цьому ювілейному році тридцятиліття своєї діяльности, „Відродження" започаткувало лютневу кампанію та свій ювілейний рік новими формами пропаґанди, сподіваючися ними більш заінтересувати загал, і не відстрашувати людей думкою, що треба буде годинами вислухувати довгих і може „сухих" рефератів.

Оце в днях 12, 13. і 14. лютого ц. р. відбулися в залях Української Захоронки в „Народному Домі" ІІІ. п. **„Протиалькогольні Дні Відродження".** В неділю 12. ІІ. в год. 17. голова Товариства мґр. Микола Ценко відкрив протиалькогольну й протинікотинну виставу, вітаючи зібраних у невеликій залі вистави около 200 осіб — представників преси, наших інституцій, гостей та членів, переважно середношкільну молодь. Опісля пригадав часи перед тридцяти літами, коли наш нарід потапав у пянстві та свідомі одиниці взялися рятувати його орґанізованим способом, зясував зібраним діяльність і завдання Товариства під теперішну пору та візвав їх вшанувати память померших борців за тверезість мовчанкою.

По відкритті вистави відбулася публична дискусія: **„За, чи проти абстиненції?",** де мґр. Ценко змагався з ред. В. Ґлібовицьким за абстиченцією. Знамениті дискутанти в живому, ядерному діяльоґові перейшли всі голосвніші закиди проти повздержности і захоплювали слухачів своєю темпераментною полемікою. По дискусії присутні оглянули протиалькогольну й протинікотинну виставу, яка була відкрита до кінця лютого від 9. до 18. год. щодня.

Другий з черги Протиалькогольний День, 13. ІІ. це була **„Жива відродженецька ґазета",** під редактурою члена Гол. Ради Т-ва мґр. Я. Чуми. Пройшла вона із неменшим успіхом, бо її „співробітниками" були такі Вп. Автори, що самі відчитали свої твори, як: ред. В. Янів, о. др. В. Фіґоль, голова Т-ва мґр. М. Ценко, Я. Літинський та інші, що своїми статтями, репортажами й віршами викликали на „читачів" враження святочної академії, тільки дотепний редактор-конферансіер новинками й оголошеннями, особливо про конкурс із нагородою 25 зол. за найкращу статтю на тему „Чому треба поборювати алькоголізм і нікотинізм?", — замінив її у справжню, цікаву й різноманітну живу ґазету. Зогляду на перший день протиґазової пробної оборони, фреквенція була менша від попереднього вечора, бо дехто боявся ризикувати „затроєнням" та „відґазовуванням".

Та найкраще враження лишив по собі третій Протиалькогольний День, 14. ІІ. в год. 16. — **Відродженецька Ялинка.** У просторій привітній залі Української Захоронки засіло довкруги столів кількадесять осіб запрошених гостей та членів. О. др. В. Фіґоль поблагословив просфору, пригадуючи присутним традицію спільної просфори та її значіння у відродженецькому гурті. Опісля голова Товариства мґр. М. Ценко поділився з усіма приявними просфорою, привітав запрошених гостей, представників преси й інституцій та членів, — зокрема середношкільну молодь обох полів, — і пригадав, що рівно тридцять літ тому, може якраз у цій самій порі, почалося велике діло духового й фізичного відродження українського народу, котре теперішньому поколінню судилося довести до повної перемоги. Підчас спільного приняття промовляли: Голова Т-ва „Орли" ред. В. Ґлібовицький, що у палкій, глибокозмістовній промові вказав на високі духові й моральні мотиви відродженецької ідеї, п. Тишинська, що у привіті від Жіночої Секції Ґенерального Інституту Католицької Акції насвітлила відродженецьку ідею зі становища католицького світогляду, а п. Сухова апелювала до молоді, особливо до жіночої, щоб вона ставала активними борцями за відродженецьку ідею.

Щирі, палкі слова промовців викликали між присутними настрій направду родинної атмосфери, де всі почувають себе членами одної великої родини, обеднані одною світлою ідеєю. Орґанізатор цієї імпрези, член Гол. Ради Т-ва „Відродження" п. дир. П. Чубатий, виявив себе направду милим господарем, що зумів викликати у гостей невимушену веселість та сердечність. Між привітами ґрамофон приграваб коляди та щедрівки, а учні Малої Духовної Семинарії, вихованки невтомного орґанізатора шкільної молоді, п. проф. А. Антонича, виставили традиційний український ляльковий вертеп та відспівали низку коляд і щедрівок. Прикінці п. проф. Зубрицький висвітлив фільму з літнього табору „Орлів" та з розкопок у Крилосі. Голова Товариства мґр. Ценко подякував присутнім за участь і з почуттям зворушення та вдоволення так Вп. Гостей, як і господарів, закінчено цю першу Відродженецьку Ялинку відродженецьким гимном.

Немає сумніву, що ці імпрези „Відродження", а головне Ялинка, були б пройшли із ще більшим успіхом, якби не непередбачені перешкоди, як протиґазова пробна оборона та смерть Папи Пія XI., через яку не могли відбутися на Ялинці товариські забави з танцями. Та всі учасники тих Відродженецьких Днів признали доцільність таких нових способів протиалькогольної та протинікотинної пропаґанди, і варто, щоб провінція теж подібними новими методами взялася поборювати цих віковічних ворогів українського народу.

Хто хоче зразково вести своє господарство, мусить
ОБЕЗПЕЧИТИ ВІД ОГНЮ Й КРАДЕЖІ-ВЛОМУ
своє рухоме майно (живий та мертвий інвентар, збіжжя й пашу)
в Товаристві Взаїмних Обезпечень
„ДНІСТЕР"
ЛЬВІВ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20

ТОВАРИСЬКЕ ТА ОСВІТНЄ ЖИТТЯ.

У неділю, 22. січня зійшлися члени читальні „Просвіти" у Сяноці на Свято Просфори. Молебен відправив сеніор нашого тут. громадянства Впр. о. Кан. Константинович. Виголошено дві промови, відповідні до цього торжественного дня. Після офіційної частини свята відбулася забава з танцями. Такі забави у читальні „Просвіти" мають свою добру славу.

Заходом читальні „Просвіти" у Сяноці відограно 5. лютня ц. р. „Ой не ходи Грицю". Мистецький рівень гри був назагал високий.

Більшість артистів здобула собі заслужене признання публики, що виповнила вщерть велику салю.

Згадана театральна вистава була завершенням освітньої праці в сяніцькій читальні „Просвіти" у мин. діловому році. Зараз у слідуючу неділю 12. ІІ. ц. р. відбулися Загальні Збори тієї читальні. Члени приняли з вдоволенням до відома звіти Виділу, подякували йому за жертвення працю, а в доказ признання й довіря, залишили Виділ у попередньому складі.

Гарний примір

У Воробликах від часу завязання українського Т-ва (розвязаного останньо Кружка Сільського Господаря), завівся примірний звичай, на всіх весіллях збирати добровільні датки на народні цілі.

В дні 7. лютого ц. р. відбулося весілля в хаті Томи Копчака, бувшого голови Кружка С. Г. Віддавалася його донька Марійка за Богдана Герляха. На тому, дійсно українському весіллю, весільний староста Ст. Варholяк дав короткий очерк праці Молодої в Амат. Гуртку при розвязаному саме Кружку С. Г. у Вороблику кор. — Гості зложили на народні цілі 6:50 зл., після чого відспівали „Многая літа“ м. і. також у честь Американських Братів.

Зібрану квоту розподілено на Українських Інвалідів, Рідну Школу і т. п. та переслано під властивими адресами.

Бажаємо Молодій Парі довгих літ життя та всім весільним Гостям щира подяка за память про свої обовязки.

Шийте
Нитками
„Центросоюзу“

Банк працює для загалу. Є такі люди, що їм банкові й взагалі фінансові й економічні справи такі далекі, що не люблять ні говорити ні читати про ті справи... До таких належав і наш знайомий Славко. Кажемо: „належав“, — бо коли прочитав недавно спогад про тяжкий 1913-ий рік і про допомогу, з якою тоді прийшов нашому селянству Земельний Гіпотечний Банк, то сказав: „Я думав досі про наші банки трохи фальшиво: „Я гадав, що їх річ — тільки рахувати гроші і брати проценти. Та коли читаю про таку допомогу, пригадую собі також інші заслуги рідного банку для загалу, про які була мова недавно в часописах і які я читав мов від нехочу. І бачу, що такий банк грає важну ролю в суспільному житті народу, ролю наскрізь додатню і корисну, бо причиняється до економічного розвитку і добробуту в народі. Розумію, що банк може принести загалові тимбільшу користь, чим більшою обертає готівкою, а готівку до обороту має м. ін. з ощадностевих вкладів. Отже і я повірю від нині нашому банкові кожну свою ощадність — і так буду брати посередню участь у його корисній праці“. Радіємо, що Славко прозрів. За ним прозріють теж інші байдужі люди та скріплять своїми вкладами рідні банки для добра загалу. **(ю).**

ЩУРІВ НИЩИТЬ
Ратина й Ратиніна
ПІЛЬНІ МИШІ ВИГУБЛЮЄ
Мишина
Примінення в цілому світі!
„СЕРОВАК“
С-КА З ОБМ. П.
ЛЬВІВ, УЛ. ПАДЕРЕВСЬКОГО 5, ТЕЛ. 201-07.

Набили бурмистра міста Тарнова. В неділю відбулись у Тарнові передвиборчі збори польської соціялістичної партії. Соціялістичний похід, що вертався із зборів до „робітничого дому“, зустрів по дорозі бурмистра міста д-ра Бродзінського. Між учасниками походу та бурмистром прийшло спершу до словних зневаг, а після того счинилась несамовита бійка. Хоч бурмистр славно боронився палицею, руками й ногами, але не був усилі подолати наступ куди численніших противників. Якби не інтервенція поліції, що прийшла окривавленому й потовченому батькові міста з допомогою, було б йому лихо.

ПОЛЬЩА ПІДПИСАЛА ІЗ СОВІТАМИ УМОВУ.

У висліді переговорів, що велися між Польщею та Совітами від кількох тижнів, підписано тепер такі умови, які устійнюють у цілости господарські взаємини, між Польщею та Совітами: торговельну умову, порозуміння про товаровий оборот та порозуміння про розрахунок (клєрінґ).

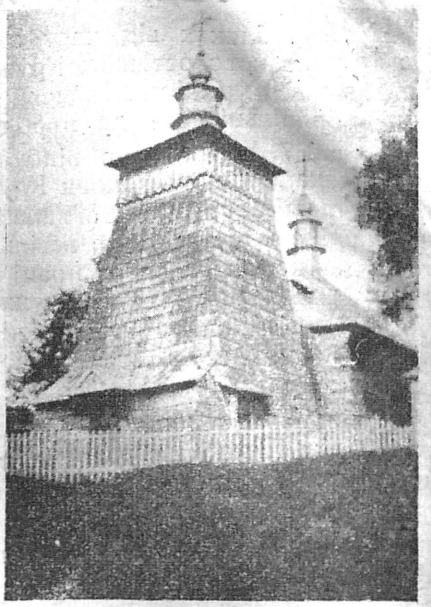
Ця умова — це перша, загально господарська, польсько-совітська умова, яка спирається на клявзулі найбільшого упривілеєння та містить у собі низку засадничих постанов, що торкаються товарового обороту та справ морських перевозів.

Чи знаєте, що українці по селах і містах кинулися вивчати німецьку мову? Замовте негайно дуже практичний „Українсько - Німецький Самоучок“, ціна разом з пошт. оплатою 2.80 зл. Замовляти на переказах: **„Нова Бібліотека“,** Львів, Коцюбова 4.

Добра господиня дбає, щоб рідня мала багато городини, бо вона поживна та має багато вітамінів. Як її придбати навчить цікавий, багато ілюстрований **часопис „Сад і Город“, що коштує на рік тільки 2.50 зл. — Адреса: Львів, Руська 20.**

В Ясіні, в неділю на вулиці карпатські українці ведуть веселу розмову. Гр. кат. Церква в Новиці к. Горлиць.

Поширюйте „Нашого Лемка"!

Гр.-кат. Церква в Явірнику, п. Сянік. збудована 1843 р.

СОБІ Й РІДНОМУ ЗАГАЛОВІ ПОМАГАЄМО,
кожним грошем, зложеним на ощадність
у ЗЕМЕЛЬНІМ БАНКУ ГІПОТЕЧНІМ
у Львові, вул. Словацького ч. 14.
(Філія Банку: Станиславів, Собіского 11).

Листування

Вп. Петро Кібзей: напишіть до Сільського Господаря, Львів, ул. Руська 20, за інформаціями, або вишліть передплату 2.50 зл. на „Сад і Город", тоді будете знати, які користи дає город. Братні поздоровлення.

Вп. Іван Граб у Зл.: адреса Впр. о. І. Тилявського така: Rev I. Tylawsky, P. O B. 383, Homestead, Pa, U.S.A. Знимку по використанні з подякою звернемо. Щиро Вам дякуємо за память і всего найкращого Всім нашим Сестрам і Братам у Вашім селі бажаємо. Кріпіться — Господь з нами!

Хв. Дирекцію Нар. Торговлі в Сяноці, прохаємо точно присилати нам до поміщення змінені тексти оголошень.

Вп. Др. В. Кубійович: найщиріша подяка; чергові книжечки вишлемо.

Вп. Василь Цепко, Красна й Андрій Заяць, дяк у Чорноріках: мають заплачену передплату по кінець 1939 р. від П. Цепка із Сокаля. Привіт.

Колесса Ф., УКРАЇНСЬКА УСНА СЛОВЕСНІСТЬ, ст. 646. Ціна в оправі 7.— зл.

ЛЕМКІВСЬКІ СПІВАНКИ.

На горі кряк, а під гором пняк,
Серед води рибочка, а за водом Ганічка;
Ку ній би'м рад, Ганцю моя, серце моє,
Почекай ня до яри, лем заквітнут фіяли,
Будеш моя.
Тече вода з під яворя коломутна,
Чого'с моя мила, моя наймилейша
Не весела, лем все смутна...
Як я маю, як я маю весела биц?
Фраїр мі ся женить, іншу собі бере,
А я не знам нич, я не знам нич...
Няй ся женить, няй ся женить, няй спрібує;
А він за рік, за два, або за півтора,
А він мене пожалує... **(Подав Т. Перейма).**

Лісова господарка. Так господарять на виарендованих або своїх тартаках, у нашій Новосандеччині, жиди „економи" лемківським деревом і використовують робітників.

НОВІ КНИЖКИ.

О. М. Кравчук: ГОЛОСІННЯ ПРОРОКА ЄРЕМІЇ, віршований переклад із грецького, Жовква 1938.

ЧОМУ Я ЗНОВУ СТАВ КАТОЛИКОМ? Жовква, ч. 17, 1939, Католицькі Читання. Ціна 1 пр. 5 гр.

Wydawca i redaktor: Juljan Tarnowycz, Lwów, ul. Nowy Świat 22. — Drukarnia „DŁO", Lwów, Rynek 10.
Видавець і редактор: Юліян Тарнович. Львів, ул. Новий Світ 22. — Друкарня „Діло", Львів, Ринок 10.

Przeprowadzić kontro
o wyniku donieść
Urzędowi poczt. Lwów 2.
Lwów
Żółkiewska 36
Хв.Центр.
Василіянський
Архів

Наш Ґемко

Rok VI. NASZ ŁEMKO Nr. 6 (126)
Рік VI. Ч. 6 (126)

Lwów, 15. marca 1939.
Львів, 15. березня 1939.
NASZ ŁEMKO, LWÓW, UL. NOWY ŚWIAT 22.
Адреса: Львів, Новий Світ 22. Тел. 244-67.

Dwutygodnik. — Двотижневик.
ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР. — Оголошення після умови.
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 зол., Півріччо 1·80 зол., Чвертьріччо 1 зол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

125-ліття народження Тараса Шевченка

Цього року минає 125 років від дня народження великого поета України Тараса Шевченка. Українці на всіх землях приготовляються до достойного відзначення цієї памятної дати. Шевченківські Академії та концерти повинні відбутися скрізь, у кожній культурно-освітній установі, в кожній Читальні „Просвіти“, в кожному українському селі.

НА ЗГАДКУ ДЕСЯТИЛІТНЬОЇ НЕВОЛІ Т. ШЕВЧЕНКА В РОКАХ 1848—1858.

Є в історії кожного народу люди, яких життя, праця, терпіння є життям, працею, терпінням їхньої

Батьківщини. Вони не тільки словами але й ділами, створюють майбутню історію своєї нації та вказують новим поколінням, як виконувати свої обовязки супроти народу.

Українці мають також таких людей. Найбільший з них — це Шевченко. Ось погляньмо на його життя! Чи воно різниться чим від історії українського народу? Чи воно не вистелене, як і ціла історія українського народу, терням і колючками?

Але гляньмо тільки на один етап життя Шевченка, на час, коли то він, після недавнього звільнення з кріпацтва, у повні своїх духових та тілесних сил, у розгарі найгарячіших почувань в сторону наболілої Батьківщини, певний, що вже ніщо не знівечить його вільного життя, мусить переживати нову велику трагедію.

Російська влада, уважаючи його шкідливим для себе, замикає поета за залізні крати, а опісля вивозить в далекі, дикі степи над Уралом на десятилітню неволю.

В брудних, задимлених казаматах, без товариства, без будь якої розради переходить поетові важких десять років. Трагічний, повний безнадійности час!

Російській владі видається, що тепер поет напевно зречеться своїх ідеалів, що змінить свої думки, забуде про Україну. Це ж видумали для нього найбільші муки! Заборонили йому писати й малювати!

Але чи Шевченко заломлюється? Хоч на хвилину вирікається своїх попередно голошених ідей? Ні! Безумовно ні!

„КАРАЮСЬ, МУЧУСЬ, АЛЕ НЕ КАЮСЬ“ — пише поет. НІ ПРЕЖИВАНІ МОРАЛЬНІ МУКИ, НІ НЕБЕЗПЕКА НОВИХ, ЩЕ ГІРШИХ КАР, НЕ МАЮТЬ СИЛИ ЗЛОМИТИ ДУХА. Його переконання, погляди остають такі самі чисті, як перед неволею.

Що більше — в його „невольничій музі“, в „захолявних книжечках“ находимо ВІРШІ БАДЬОРІ, ПОВНІ ЖИТТЄВОГО ОПТИМІЗМУ, ДУХОВОЇ РІВНОВАГИ ТА ВІРИ В КРАЩЕ ПРИЙДЕШНЄ...

І бачить російська влада, що на таку силу вона безсильна. По десяти роках випускають його на волю. Шевченко стає вільною людиною...

Якщо порівнюємо долю українського народу до долі Шевченка, находимо багато анальогій. Тому кожночасно згадуємо Шевченка, щоб зачерпнути в нього тієї сили й віри в краще майбутнє, яка його навіть у найважчих хвилинах не опускала. Кожного року ставимо собі питання, що виконали ми для сповнення Його заповіту.

Цього року візьмім під увагу Його десятилітню неволю й запитаймо себе:

Чи кожний з нас мав би стільки духовної і тілесної сили, щоб перетривати усі злидні й муки, які перетривав Шевченко в неволі?

Чи кожний з нас потрапив би в такому важкому положенні зберігти рівновагу духа, а навіть веселий, бадьорий настрій?

Чи кожний з нас зумів би зберегти ненарушену свою ідею й почування, коли прийшлось би пережити те, що перетерпів найбільший українець?

Львівська Б[illegible]
АН УРСР
№ Ж-1933 П

Новий Папа -- Пій XII.

КАРДИНАЛ ЕВГЕН ПАЧЕЛЛІ ВИБРАНИЙ ПАПОЮ.

З балькону Церкви Святого Петра в Чітта Дель Ватікано Кардинал протодіякон проголосив світові в четвер, дня 2. лютого ц. р., що Папою вибрано Кардинала Евгена Пачеллія, який приняв імя Пія XII.

Італійський король і цісар Віктор Емануїл III. вислав до нововибраного Папи депешу такого змісту: В цьому святочному дні королева й я щасливі, бо можемо переслати Вашій Святости наші найзичливіші побажання. Одночасно вожд ітлійського народу Беніто Мусоліні вислав до новобраного Папи Пія XII. таку депешу: Італійський нарід прилучується до радости цілого католицького світу з приводу вибору Вашої Святости. Прошу Вашу Святість приняти вирази найглибшої пошани від фашистівського уряду й від мене особисто.

На Апостольському Престолі засів дня 2. березня ц. р. як Папа Пій XII., дотеперішній державний секретар Ватикану, кардинал Евген Пачеллі Увесь католицький світ приняв вістку — як стверджує однодушно світова преса — з вдоволенням, бо в особі нового Папи загально добачують досвідного, розумного і сталевої волі керманича, саме такого, якого хоче бачити в обставинах нинішнього бурхливого періоду історії всесвітнє християнство.

Коротка біографія нового Папи така: Він уродився 2. березня 1875 року в Римі, отже має тепер 64 роки. Богословія студіював теж у Римі і зараз після висвячення став співробітником ватиканського державного секретаріяту. Довгі роки був одним з найближчих помічників пізнішого Папи Венедикта XV. в часі, коли останій був державним підсекретарем у Ватикані. В 1917 році кардинала Пачеллі назначили апостольським нунцієм у Баварії; в 1920 р., після устійнення конкордату з Німеччиною, він став нунцієм для цілої Німеччини з осідком у Берліні. Там він перебував аж до 1930 р. і як декан дипльоматичного корпусу дав себе пізнати як людина незвичайно талановита й політично вироблена. Від лютого 1930 р. аж до вибору Папою кардинал Пачеллі займав становище державного секретаря. На цьому становищі він довів у 1933 р. до заключення конкордату з Німеччиною, в 1934 р. їздив до Буенос Айрес на Евхаристійний Конґрес, у 1935 р. відвідав Францію, в останніх роках мудро кермував церковними справами серед розшалілого політичними й соціяльними пристрастями, світу.

Та може найважніше церковно-дипльоматичне діло, між якого творцями хіба не останнє місце займав ватиканський державний секретар кардинал Пачеллі — це лятеранський пакт, що поклав край неприродним відносинам між Апостольською Столицею та італійським урядом і привернув, хоча і на невеликому клаптику італійської землі, повну суверенність папської держави.

З вибором ватиканського державного секретаря, кардинала Евгена Пачеллія, Папою, на Апостольському Престолі засів достойник, для якого **українська справа — не новина.** Теперішній Папа Пій XII., будучи кілька років папським нунцієм у Берліні, не тільки живо цікавився берлінською греко-католицькою парохією та її потребами, але мав також звязки зі світськими колами української еміґрації та велів себе в подробицях і з усіми нюансами інформувати про все, що торкалось українського народу. Будова прегарної колеґії для наших питомців у Римі, назначення Преосв. Нярадія Апостольським Адміністратором у Карпатській Україні, оборона стану посідання греко-католицької Церкви та багато інших для українського народу корисних фактів — усе те сталося напевно не без прихильної опінії нинішнього Папи. Тому треба надіятися, що наша Церква і наш нарід називатимуть благословенною ту годину, в якій почули, що ключі Святого Петра переняв у свої руки Папа Пій XII.

Як вибирають Папу

Конституція Пія X. з 25. XII. 1904 р. „Ваканте Седе Апостоліка“, постановляє, що вибір Папи в конкляве може відбутися трьома способами, а саме через: 1) надхнення (пер інспіратіонем), 2) компроміс (пер компроміссум), 3) голосування. Перший спосіб має місце тоді, коли всі кардинали, зібрані в конкляве без якої небудь попередньої наради, надхнені св. Духом одностайно живим голосом проголошують Папою одного з кардиналів. — При тій формі вибору мають брати участь усі кардинали, приявні в конкляве, як також і ті, що зприводу недуги перебувають у келіях. При другій формі вибору — компромісі — всі кардинали одноголосно здають вибір на трьох, пятьох або сімох кардиналів (ні менше ні більше).

Оті кардинали-виборці дістають речинець, у якому мають доконати вибору, а решта кардиналів складає заяву, що годиться на вказаного кандидата на Папу. Опісля виборці кардинали у відокремленому місці переводять вибір і з черги проголошують його в конкляве.

Третя форма, найбільше практикована — це голосування. А саме 2/3 голосів у тайному голосуванні є конечне до важности вибору Папи. Перебіг отого голосування такий:

Секретар конкляве роздає всім кардиналм одного формату картки, на яких угорі є виписані латинською мовою: Я... кардинал... (в середині): Вибираю на Найвищого Пастиря мойого кардинала... (прізвище).

По виповненні тієї картки кожний кардинал складає карточку в той спосіб, що закриває своє прізвище, а лишає видне лиш прізвище кардинала на Папу, запечатує її та згідно зо старшинством у відношенні до других кардиналів вкладає її до чаші на вівтарі в Сикстинській Каплиці, відмовивши передтим короткі слова такого змісту: „Бог, що судитиме мої вчинки, нехай свідчить за мене, що вибираю того, хто після мене найгіднішний“.

Якщо б виявилося, що жаден кандидат не дістав двох третіх голосів, всі картки вкладають до печі, і спалюють.

Тоді кардинали приступають до другого голосування, а коли й тим разом без висліду — до третього і т. д.

Якщо кандидат дістане обовязуючу скількість голосів, тоді апостольський пронотарій негайно списує протокол, який підписують маршал, майстер церемоній та секретарі конкляве. Відтак отвирають голєвні двері конкляве та проголошують, що конкляве закінчене.

Хто хотів би мати Господарський Календар для Лемківщини на 1939 р. — хай вишле розр. переказом 80 гр., в нас є ще кілька примірників із другого накладу. Спішіться, щоб Ви не були без календаря.

У Карпатській Україні

ПЕРШІ ПОШТОВІ МАРКИ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

З нагоди відкриття першого самостійного сойму Карпатської України появляться поштові марки в жовто-блакитних барвах. Папір буде жовтий, черенки у блакитних барвах. Напис буде: „Відкриття першого сойму Карпатської України". Проектується на марці мотив ясінської церкви. Марки будуть у ціні 3 корон.

КАСИ ХОРИХ.

В Карпатській Україні є три каси хорих, у Свалаві, Перечині та Хусті. Ці каси мають 26 тисяч членів, 72 урядники і приблизно 50 лікарів. Всі ці уряди є надзвичайно активні. — По окупації Карпатська Україна стратила в Ужгороді недобудований дім вартости двох міліонів корон і старий власний дім в ціні пів міліона корон. В Мукачеві новий дім вартости два і пів міліона корон.

ДЕРЕВНИЙ ПРОМИСЛ.

В Крапатській Україні працює тепер — крім великої кількости менших підприємств — пять великих фабрик для перерібки дерева. До більших належать м. ін. фабрика в Перечині (де переводять суху дестиляцію дерева), в якій працює 250 робітників. У фабриці у Свалаві працює 700 робітників. У Великому Бичкові в акційній спілці деревного промислу працює 400 робітників. У фабриці сірників у Чинадієві працює 200 робітників.

ГОЛОС АМЕРИКАНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ.

„Комітет Оборони Карпатської України" в Америці видав відозву до українців з Карпатської України, що живуть в Америці. Закликає українців не дати себе збаламутити мадярським аґітаторам. „Теперішний мадярський уряд — пишуть, дав наказ відправляти Службу Божу тільки по мадярськи. У школах навчають мадярські учителі, що не хочуть знати по українськи".

„У Бродія найшли мапу Карпатської України, на якій він сам розділив її на дві половини. А Фенцик сказав мадярам в Ужгороді 18. листопада 1938 р., що він мадяр і в його жилах пливе мадярська кров і що він буде боротися до смерти за те, щоб Карпатська Україна була прилучена до Мадярщини".

„Тому нам вірно треба стояти при тих наших рідних братах, що там, у Карпатській Україні стоять при нашому народі, при нашій релігії, при нашому стародавньому жовто-блакитному прапорі".

РОЗБУДОВА КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

Уряд покінчив будову шляху Хуст - Свалява - Перечин - Пряшів. Це незвичайно важний для країни шлях, бо лучить він столицю Карпатської України з Прагою. Карпатська Україна має 365.25 км вузькорейкових та 390 км автобусових ліній. Денно їздить в Карпатській Україні 60 поїздів. Влада дальше розбудовує свої комунікаційні лінії.

ЧОГО ХОЧУТЬ МОСКВОФІЛИ?

Москвофільська газетка „Лемко", що виходить в Криниці (не змішувати з „Нашим Лемком") пише в ч. 6, з 16. лютого ось що: „Скоро конец „Карпато-Украине"... бо „ціла земля, населена карпаторуским народом має бити прилучена до Мадярщини". Марні надії москвофільських недобитків, які хотіли б загнати свій нарід під чуже ярмо.

КАНАДІЙСЬКІ УКРАЇНЦІ КАРПАТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

Зараз на першу вістку про утворення автономної карпато-української держави в межах Чехословаччини велика радість опанувала всіх українців не тільки в Торонто, але й по цілій Канаді. Спершу стихійно відбувались інформаційні віча, опісля, коли того почали вимагати обставини, і протестаційні.

Та на вічах не скінчилося. Тутешні українці добре зрозуміли, що на розбудову культурного, громадського та політичного життя треба грошей і ще раз грошей. Тому з найбільшим одушевленням та з почуттям високого громадянського обовязку всі українські установи взялися гаряче до збіркової акції на допомогу Карпатській Україні. Всі навипередки взялися збирати гроші — хто збере більше?

З таким самим ентузіязмом відгукнувся загал українського громадянства в Канаді на заклики збіркових комітетів. Усі без огляду на теперішні куці заробітки жертвували щедро. В самому Торонті одна українська торговельна установа („Бівер", пекарня) жертвувала одноразово 200 дол. На допомогу Карпатській Україні жертвували навіть і такі, що до цього часу не давали ні цента на ніяку іншу національну ціль. У деяких місцевостях збирачі грошей ходили хата в хату, двері в двері, захоплюючи таким чином якнайширші кола українського громадянства. Деякі українські центри в Канаді, як Едмонтон, Саскатун, Вінніпеґ, Торонто, зібрали вже значні суми. Саме Торонто зібрало вже понад 5.000 зол.

Гроші переважно висилають на адресу уряду Карпатської України. Премієр о. др. Волошин сам завдає собі багато труду та власноручно пише листи з подякою на адреси поодиноких українських установ у Канаді. Автографи першого українського премієра є в якнайбільшій пошані. Їх звичайно вбірають у рямці за склом та вивішують на найвиднішому місці.

Збіркова акція ведеться і дальше. Товариства використовують до цього кожну нагоду. Між іншим Т-во „Взаїмна Поміч", що має 54 відділи по цілій Канаді, на своїх недавніх Загальних Зборах асиґнувало 1.000 дол. на допомогу Карпатській Україні. Те саме зробили й роблять поодинокі відділи цього товариства.

Найганебнішу ролю в теперішньому часі відіграють большевицькі недобитки. Ніяким чином не сприяють Карпатській Україні, а останіми часами взяли під свою опіку т. зв. карпаторосів, мадярофілів, русофілів та на своїх вічах плюгавлять український рух. Майже ніяких успіхів їхня шкідницька робота не має. Навпаки — д. багато еміґрантів - виходців із Карпатської України, що досі почували себе руснаками, рускими, карпаторосами, приходять тепер на загально - громадські віча і публично признаються до своєї кровної та расової спорідненості із братами з інших українських земель.

В українській хаті
українське МИЛО
„Центросоюз"

В теперішніх непевних часах найкраще забезпечувати себе й долю своєї рідні в єдинім українськім Товаристві взаїмних обезпечень на життя

„Карпатія"

ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 38. ТЕЛ. 258-43, 258-92.

ПИШІТЬ ЗА ІНФОРМАЦІЯМИ!

Історія з совєтського „раю"

Московські процеси мають уже заздалегідь особливу опінію: підсудному закидують завжди шпигунство, саботаж, зраду, тощо. Автім, яке-ж було всіх велике здивування, коли Ґроверові лиш присуджено... 1.500 рублів гривни й видалення з території СССР; водночас сконфісковано йому літак.

Чому властиво совєтська влада не пожаліла горожанинові Анґлії ось такий „скромний даруночок?" Відповідь на це питання слід шукати в доволі драматичній, та сензаційній історії.

Ото-ж у замрячену листопадову днину заявився літаком інж. Ґровер на російській території в глухій оселі, б. тверської ґубернії. Дефект мотору змусив летуна осісти на лісовій поляні, що викликало серед тамошніх жителів небувалу сензацію і переполох. А за пару хвилин довідалася вже про це громадська влада, що заблукав якийсь чужинець з котрим годі порозумітися. Секретар громади завдавав собі невпинно доволі трудне питання: „Мандрівник довкруги світа, чи шпигун". А що відповідь була тяжка, то ж саме Москва помогла йому відповісти: „Спровадити негайно таємничого летуна до Москви на Лубянку". І все пішло швиденько втертим шляхом. За пару годин ГПУ ствердило, що це анґлійський інженер Ґровер, який цього ж дня покинув Гельсінки серед дуже таємничих обставин.

А початок тієї історії слід шукати в 1932 р., коли то молодий урядник московського відділу анґлійсько-перського нафтового товариства полюбив росіянку Галю Голій, та цього ж року з нею одружився. І від тієї хвилини п-і Г. Ґровер зажила разом із чоловіком в урядовім мешканні, а сусідки ввесь час заздростили їй пакунків, що невпинно приходили з Анґлії. Щастя молодих супругів тривало продовж двох років; аж одної днини інж. Ґровер одержав урядове перенесення до Ірану. Це зразу приняли доволі радо; навіть п-і Ґроверова кидала оклик подяки совєтській владі, що дає їй змогу розстатися з... любою батьківщиною, й, хоч на часок, завітати в екзотичну країну.

Але ж яке було її здивування, коли в день опісля мужеві на комісаріяті заявили:

— Візу на виїзд одержите, але ваша жінка ні, бо ж вона російська горожанка.

— Якже-ж це? — спитав заскочений інж. Ґровер.

— Нічого не пораджу! — заявив урядовець; — така вже воля зверхників. Лиш раджу не проволікати з виїздом, додав, щоб справа не взяла для вас гірший оборот.

Не було ради: інж. Ґровер негайно виїхав, а жінка замешкала в своїх батьків у селі Большево, коло Москви.

Одначе пан Ґровер докладав усіх старань, щоб жінка одержала візу й прибула до Ірану. Прохання валялися в урядах зразу тижнями, місяцями, а згодом і роками. Але надаремно! Пані Ґроверова раз-у-раз писала мужеві розпучливі листи з цього земського пекла. Тоді інженер перенісся в Льондон і в його гадці зродився іноді фантастичний плян. Ґровер постановив завітати тайком до Росії та викрасти жінку.

Для зреалізування тієї думки станула ціла низка перепон, бо-ж інженер не мав ще літака, ніколи його самостійно не провадив та на виконання отого сміливого пляну не міг дістати дозволу... влади. Але його приятель Персі Рісмонд, урядовець закорд. виїздів, поміг усі перепони подолати. І згаданої днини інж. Ґровер, через Штокгольм і Гельсінки, чмихнув у совєтські пустарі, та тієї днини опинився на Лубянці.

Одначе „геппі енд" цієї історії був доволі лагідний, бо батько інженера „потряс" кишеню й совєтська влада не лише звільнила вязня, але теж радо дала візу п-і Галі Ґроверовій на виїзд до Анґлії. Молода інженерова з найбільшим ентузіязмом привітала нову країну, а коли поставила на ній свій перший крок, сказала: „Нелише радію, мужем, але й цим, що Бог дозволив мені завітати в інший світ".

...евські майстри й челядники!

Ваші турботи скінчилися, бо появився

ПОВНИЙ КУРС ШЕВСЬКОГО КРОЮ

на підставі якого КОЖНИЙ ШЕВСЬКИЙ МАЙСТЕР І ЧЕЛЯДНИК зможе КОНКУРУВАТИ З НАЙКРАЩИМ КРАЯЧЕМ.

Підручник писаний так приступно, а рисунки такі ясні, що для ШЕВЦІВ ВІДПАДАЄ ПОТРЕБА КУРСІВ.

Підручник написав Яр. Булка при помочі схм. Студитів Єротея Дубика.

Ціна 10 зл. з поштовою пересилкою 10.50 зл. за післяплатою 11.50 зл., висилає Адміністрація „Наш Лемко", Львів, Новий Світ 22.

Завдання сойму Карпатської України

Завданням Першого Сойму Карпатської України буде: 1) Забезпечити самостійність карпато-української держави; 2) Затвердити державну назву „Карпатська Україна"; 3) Перевести земельну реформу та реформу лісової господарки; 4) Використати природні багатства країни; 5) Розбудувати деревний промисл так, щоб дерево з Карпатської України перетворювати в краю, даючи заробітки місцевому населенню; 6) Звязати Карпатську Україну із зовнішним світом залізницями та уможливити наплив туристів; 7) Зрегулювати ріки та використати водну силу; 8) Розбудувати сітку освітних та господарських установ; 9) Забезпечити найбідніші верстви населення перед голодом, наладнуючи опіку над старцями, дітьми та іншими, що не мають змоги запрацювати на прожиток; 10) Встановити справедливу податкову систему, що розкладала б видатки на тих, що мають більші доходи.

НОВИНКИ

Не занедбуйте своїх обовязків і вирівняйте негайно передплату. Вишліть теж належитість за побраний календар на 1939 рік і книжки „Бібліотека Лемківщини". Не відкладайте на завтра, тільки ще сьогодні виповніть розрахунковий переказ на відповідну квоту та занесіть гроші на пошту. Вірте нам, що ми мусимо теж виплачувати за друк, папір і інші кошти посилки та опакування. Наш часопис видається виключно з передплати, інших доходів не маємо. Тому сповніть свій обовязок так, як Ваша совість Вам наказує. І будемо дальше в згоді діло продовжувати.

Чи знаєте Ви, скільки є неписьменних у Вашій громаді? Чим Ви особисто причинилися до того, щоб вони стали письменні та свідомі? В допомогу стане Вам книжечка - буквар із читанкою **„До сонця"**, що її видала „Просвіта" в ціні 50 гр. за примірник. Придбайте собі негайно! — Вчіть неписьменних!

Продукція сірників. За одинацят місяців минулого року продали в Польщі 17.043,6 міл. штук сірників, проти 15.295,3 міл. шт. в томуж часі 1937 р. Зросло спеціяльно ужиття сірників на наших землях. Видко, що наші люди стали більше курити.

В поїзді між Ряшевом і Переворським увійшли два замасковані бандити до ваґону та стероризувавши жінок револьверами, забрали від них 1 тисяч золотих і вискочили з поїзду.

Страшна смерть пяниці. На залізничому шляху між Глинськом і Жовквою упав під поїзд і згинув 65-літній Петро Мисаковський, який у пяному стані вертався в ночі до дому.

Злодії вкрали цілий дім. У селі Ковальовій біля Ясла зайшла на днях небувала подія. Користуючись тим, що циганка Катерина Поповська перебувала поза селом, злодії розібрали її хатину, навантажили її на вози і втікли. Коли власничка вернулась, застала году площу. Поліція почала доходження.

Кроваве весілля на Мазурщині. В селі Ольшинах, горлицького повіту, відбувалась весільна забава в господаря Ксавера Міки. У вечірній годині впала ненадійно до хати, де відбувалося весілля, озброєна у револьвери, сокири, палиці та мотики банда і, скинувши лямпу, почала мордувати весільних гостей. Тих, що втікали, напасники гаратали сокирами й палицями, або обстрілювали. Від револьверової кулі згинув 21-літній Казимир Ґоґаля; в калюжах крови залишилося на долівці одинацять гостей. У звязку з цим диковинним нападом поліція притримала вже 6 осіб.

Не буде цього року білення плотів. Премієр Складковський видав розпорядок, згідно з яким цього року по селах не будуть змушені люди малювати та білити плотів.

Хотіли окрасти церкву якісь невідомі драби в селі Нова Весь, коло Нового Санча. Цих бандитів завважили нічні селові сторожі та прогнали їх на сто вітрів із села. З цього висновок, що в кожному селі обовязково повинні самі люди дбати про нічну варту й пильно стежити, хто та в якій цілі вештається по їх селі.

Українські посли з Галичини в варшавській соймі не голосували за предложеним буджетовим прелімінарем на 1939/40 р. міністерства скарбу. Вони узасаднили своє становище тим, що той прелімінар не узглядняє вимог українського життя ні одною позицією по стороні видатків. Українські посли з Волині взагалі не прийшли на те засідання.

Хто хоче зразково вести своє господарство, мусить
ОБЕЗПЕЧИТИ ВІД ОГНЮ Й КРАДЕЖІ-ВЛОМУ
своє рухоме майно (живий та мертвий інвентар, збіжжя й пашу)
в Товаристві Взаїмних Обезпечень
„ДНІСТЕР"
ЛЬВІВ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20

Важне для селян. Воєвідське бюро для фінансово-сільських справ у Львові інформує, що з причини зменшення впливу справ і великих дефіцитів та коштів утримання роземних урядів, які мусить покривати повітовий виділ, передбачують ліквідацію повітових роземних урядів до маєткових справ власників сільських господарств у Бібрці, Березові, Добромилі, Дрогобичі, Ліську Любачеві, Рудках та Турці. Рівночасно поширять діяльність повітових роземних урядів у Львові на бобрецький повіт, в Сяноці на березівський та ліський повіт, у Перемишлі на дрогобицький, рудецький і турчанський, в Ярославі на область любачівського повіту. Ліквідація відбудеться у половині березня.

Чому не відбулися збори москвофілів у Львові? В неділю, 19. лютого ц. р. мали відбутися у Львові збори наших москвофілів („русских"). Одначе збори Головної Ради Р.Н.О. не відбулися, бо до Львова не приїхали делеґати.

Німецькі студенти — проти польських студентів. В звязку з вивішенням в одній реставрації в Данціґу напису: „Псам і полякам вступ заборонений" — скликали польські студенти на данціґському університеті протестаційне віче. Та проти віча виступили німецькі студенти і викинули поляків з університету, не впускаючи їх більше на виклади. В тій справі інтервеніював польський посол в Данціґу у бурмістра. Але рівночасно сенат Вільного Міста запротестував проти резолюцій, ухвалених польськими студентами.

Запобігаймо біді! Розумна запобігливість — це важний чинник у житті природи взагалі, а в житті людини зокрема. Запобігливість дуже корисна у нашій боротьбі за існування. Кожний знає про запобігливість у медицині й гігієні. Вона полягає на всяких заходах, що запобігають недугам, — і є важніша від самого лікування, бо лекше запобігти хоробі, ніж її лікувати. Запобігливі способи приміняємо теж, наприклад у комунікації. Це ті семафори на рейках, рятункові човни і паси на кораблях, легкопади на літаках і таке інше. Все це має запобігати нещастю, або бодай зменшувати його наслідки. Те, що ми в зимі тепло вдягаємося, — те, що відживляємося, — і те, що працюємо, — також запобігливість..., щоб не перестудитися, щоб не впасти з сил, — щоб не опинитися без засобів до життя. Та звичайно забуваємо чомусь про конечність іще одної запобігливости, яка може охоронити нас перед усяким лихом, або зменшити його наслідки так, що ми їх не відчуємо. Та запобігливість — то ощадність. Чи заощаджений гріш не охоронить нас перед нуждою в разі утрати праці, — на випадок слабости, немочі, старости, або перед важким терпінням в іншому нещасті? Певно, що так! То ж запобігаймо своїй біді поки вона ще не прийшла, — і складаймо ощадности в рідних банках, наприклад, у Земельнім Банку!

Як ставити баньки? Так звані „сухі баньки", що лікарі приписують ставити при деяких недугах, це скляні слоїчки такої величини, що на плечах (спині) дорослого зміститься їх 30. Сухі баньки ставиться так: Мокрою губкою звогчується шкіру в місцях, де мають бути ставлені баньки. Потім береться слоїчок за слоїчком, приближується до шкіри, а другою рукою всувається на хвилинку до баньки запалений папірчик, або (ще ліпше) прикріплений до довгого дротика кусник губки, замочений у спірті та запалений. Після того негайно виймається його з баньки, а баньку скоренько притискається отвором до шкіри. Тому ,що тепло розріджує воздух у слоїку, а навні баньки повітря густіше, то шкіра втягається в слоїчок і до неї переливається кров. Дорослим особам можна ставити таку скількість баньок, яку поручить лікар. Малим дітям ставляється 4 до 8 баньок.

Епанська війна кінчиться. Домашня війна в Еспанії вже вигасає, бо червоні не маючи ніяких надій на видержання, не думають ставити дальшого спротиву. Одинокий „республиканський" політик, що є прихильником дальшої боротьби, Негрін утік з Еспані перед арештуванням. Ті держави, що досі підпомагали червоних, ведуть тепер переговори з ґен. Франком в цілі наладнання відносин. Червоний президент Еспанії Азаня, що втік до Франції, зрікся президентури

Чи українське духовенство має ходити з мотикою на шарварок? Найвищий Адміністраційний Трибунал розглянув чотири справи греко-католицьких священників, Впр. о. Івана Буґери, бувшого пароха в Милику та о. Шпиталя й Мельника в справі змушування їх до шарваркових робіт та вирішив (Ль. Рей. 4292/36 з 15. І. 1939 р.), що вимагати дорогові свідчення в виді роботизни або грошевої рівновартости від священників незгідне з правом. Це рішення Н. А. Т. мусять респектувати відтепер усі громадські уряди — і ті, що радо хотіли би бачити українське духовенство з мотиками на шарварках. („Новий Час").

Та нема кращої над каву

„ПРАЖІНЬ"

її пють всі, що шанують своє здоровля.

СУСПІЛЬНИЙ ПРОМИСЛ

Львів 24, ул. Жовківська 188.

НАЙКРАЩИЙ КОРМ.

Читайте всі „Місіонаря" і поширюйте його далі. Хоч би хто читав і інший часопис, **нехай читає й „Місіонаря" — інший часопис не заступить.** І інші часописи є цікаві повчаючі, та „Місіонар" має те до себе, що він є чисто релігійний. Він має головно на увазі душу, щоб її накормити, її потішити, її при здоровлі вдержати. „Місіонар" веде чоловіка до Бога, оборонить, де тільки Він дасть силу й потішить.

Тому „Місіонаря" не заступить інший часопис, хіба був би такий чисто духовно - релігійний, як „Місіонар". Щоб скільки часописів читалося, як не буде в християнській родині „Місіонаря" то вже щось буде бракувати.

І тому то читайте його всі, ще й далі його поширюйте. Читайте й інші добрі часописи, **але всі, читайте „Місіонаря" цей духовний корм для душ, бо в теперішніх часах того Божого духовного корму нам усім дуже треба!**

ЩУРІВ НИЩИТЬ

Ратина й Ратиніна

ПІЛЬНІ МИШІ ВИГУБЛЮЄ

Мишина

Примінення в цілому світі!

„СЕРОВАК"

С-КА З ОБМ. П.

ЛЬВІВ, УЛ. ПАДЕРЕВСЬКОГО 5, ТЕЛ. 201-07.

НОВІ КНИЖКИ

Брик С., ПЕРША ПОМІЧ У НАГЛИХ ВИПАДКАХ, ст. 140. — Ціна 1.20 зл.

Ковальчук В., ВЕЛИКИЙ КНЯЗЬ ВОЛОДИМИР, іст. драма в 4 діях. — Ціна 2.— зл.

О. В. Сивак: МІЖ МОЛОТОМ І КОВАЛОМ. Спомини военнополоненого (1918—1920) т. І. ІІ. Жовква 1938, ст. 140. Ціна 1.50 зл.

Є. Мацелюк: ТЕРНИСТИЙ ШЛЯХ. Повість з переслідування церкви в Мексику, В-во „Українська Книжка" ч. 4., ст. 88. Ціна 95 гр.

О. Василь Сивак: **Між молотом і ковалом,** спомини военно-полоненого (1918—1920). Жовква 1938. Ціна зол. 1.50.

По війні появилося на книгарськім ринку багато книжок — споминів. Перед нами спомини полоненого на Сибірі українця - галичанина.

В українській мові, це перша книжка про події засланих вояків на Сибір. Книжка в коротких репортажах повязаних собою малює події в 1918—1920, що відбувалися в містах Тарі і Омську на Сибірі.

Таких сірих полонених вояків, що очікували, по ріжних таборах або при праці, повороту з Сибіру було тисячі. Тисячі померло на тиф і їх повороту не діждалася рідня. Всі ці сірі люди мусіли приглядатися мовчки звірствам „білих" у повному розкладі військ ґен. Колчака і червоних большевицьких банд, що почали свою „спасенну" для людства діяльність міліонами трупів невинних людей.

Книжка написана живо і цікаво. Добре було б, щоби хтось з полонених написав подібні спомини. Перша частина споминів вичерпана, в передмові до ІІ. тому автор заповідає ІІІ. частину.

Евген Мацелюк: **Тернистий шлях.** Повість з переслідування Церкви в Мексику. Видавництво „Українська Книжка" ч. 4., стор. 88. Ціна 0.95 гр.

Мученице Мексик! Стільки вдаряло то слово у наші вуха і пригадувало наших братів над Дніпром під большевиками.

Книжка змальовує релігійні переслідування християн у XX. столітті. Герой повісти о.. Михайло скінчив духовну семінарію у Бельґії, висвячений їде до рідного Мексика, повний запалу і посвяти працювати для Христа. Не довго судилося йому працювати. В розгарі праці арештують його і розстрілюють його з 3 товаришами.

Книжка на часі. Неодному нашому демократові, відкриє очі, що демократія в Мексику і Еспанії нищила і нищить все, що для Христа є святе і дороге.

Наша Батьківщина. Журнал краєзнавств й туристики. Орган Українського Туристично - Краєзнавчого Т-ва „Плай" у Львові. Рік ІІІ. ч. 3 Березень 1939 Львів.

Юліян Тарнович.

У ремісника золота рука [7)]

По обіді робітники пішли до міста. Степанко самий остався на господарці. Йому дивно було, що так скоро він здобув собі довіря у своїх співтоваришів праці; що вони ледви по тижневі спільної роботи на будівлі, оставили всі знаряди та багато іншого краму, під його опікою, невідомого хлопчини.

— Але двері не забувай зачиняти та ніде не виходи, бо міські бараби могли б покрасти будівельне майно — приказував на відхідньому Степанкові бетонярський помічник.

Не хотілося Степанкові сидіти в бараку; він вийшов надвір і сів на лаві під стіною. Сонце гріло, але не припікало. Степан згадав рідне село. — В нас тепер люди теж із церківці повиходили та весело гуторячи, розходяться до своїх хат. І на гостину себе просять. А молоді побратими за гору женуть свої череди та на сопілках співанки вигравають. — Ростока, Ростока кругле селечко, кеть би лем муруванки, било би местечко....

Так хотілося бути дома... З побратимами у бір погнати вихром, із верхівя гори глянути на своє сільце, що здовж потічка розвело свої хижечки.... — на вірлиних крилах линули Степанові думки до рідного села. Степан тужив.

— Черіпкаю та черіпкаю заскічкою при брамці, та годі тебе добудитися — сміявся майстер, що прийшов додому, на будівельну площу.

Степанко стрілою метнувся відчиняти воріття і засоромлено знизив свої очі.

— Чого сумуеш, дитино? — питався майстер.

— Ні, я тільки так собі, — впевняв Степан.

— Я добре знаю, що тебе до хати тягне, одначе не треба тобі побиватися журбою. Ти ще дуже молодий, ще маеш час журитися. А чи їв ти дещо? — турбувався дальше майстер.

— Їв, їв і ситий — притакнув хлопчина.

— Сьогодні вже не підемо на високий замок, але за те я тобі невеличку книжечку приніс і разом оба будемо читати. Замок нам не втече. Ходи, Степанку, сідай біля мене. Ти чув уже дещо про Тараса Шевченка? Знаеш, хто він такий?

— Ні, я ще ніколи не чув і нічо не знаю.

— Присунься ближче. Шевченко це наш найбільший народній муж. Не було б його, хто зна, що було б із нашим народом. Шевченко відродив наш нарід. Він указав нам усім найкращий шлях, що веде до великої Правди. Тоді, як жив Тарас Шевченко, наш нарід терпів під московським ярмом тяжкі муки. Наші сестри й браття, або радше наші діди в жахливій панщині коротали свій вік. Гайдуцький нагай гнав голодних жінок на панське поле відробляти тяжку панщину; це ще не те, що за трицятий сніп, або полукіпок... У поті чола, кровю зрошені коряві мужицькі руки сповнювали прикази свого пана. Тарас Шевченко народився теж у кріпацькій хатині. Він учився від колиски нести свій хрест, щобільше він не знав жадних вигод панської дитини, бо його бігні батьки від наймолодших його років веліти мусіли малому хлопчині працювати. Неволя та московська займанщина ограбила наше селянство до найтоншої нитки, Те, що пан хотів, робив із своїми поневоленими. Він був паном їхнього життя і смерти. Та не знав такий найменшої пощади, ані не мав крихітки милосердя. Від раннього ранку до пізної ночі він орав селянським трудом не свою землю. Кажу тобі, Степанку, не свою, бо земля — хоч звалася хлопська, але селянин немав ані дрібки права до свого поля; пан міг йому цю землю кожної хвилини забрати та самого власника-селянина в найми продати, гірше німої скотини. Степане, Степане! Серце кровю запікаеться, коли слухати та читати про ці страшні знущання московського ката над безборонним українським народом. То ж зваж у своїй молодій голові, що могло діятися в душі такої людини, якою саме був Тарас Шевченко? Його ж сам Господь післав, щоб він своїми пророчими словами поміж своїм братам нести тяжкий життевий хрест і в скінченій боротьбі дочекатися виявлення рівних прав для кожної людини. Правда, багатий український чорнозем, молоком і медом красувалася українська земленька.... Але ж бо це молоко та цей мід ненасичені московські злодухи спивали та серед пянкого танку одурювалися та захлистувалися кровю безталанного народу. Тарас Шевченко всеньке горе українського селянина змалював красками веселки в своїх поезіях. І цим дав він силу нашим дідам витривати та незаломившися передати нам у спадщині всі перлини безмежнього народнього майна. Оця книжечка, яку я тобі сину, сьогодні з нашої робітничої бібліотеки випозичив, це Кобзар Тараса Шевченка, це наша друга обіч святої Євангелії, настільна книга; книга нашого виявлення, книга нашої народньої пророчої думки, наших бажань, намірів стремлінь, наш соняшний народній шлях до здійснення наших задушевних мрій, до нашого звеличення. Кожний, що пильно читає рядки святого письма та в своїй душі шукає ладу з собою й не забуває на великі слова нашого народнього ґенія Тараса, не повинен боятися за тернистий шлях народу. Це ж така безмежна сила й велич у Тарасових поезіях, що навіть найдрібнішу людину ставить на тверді ноги та дає крицеву міць глянути відважно в очі найбільшій небезпеці. Степанку, я не буду тобі пояснювати окремо кожного рядочка в цій книжечці, але ти сам у вільних хвилинах будеш читати ці віршовані слова й твоя душа скаже тобі, чий ти син і яка твоя Мати. Ми ще деякий час разом будемо працювати; пізніше теж про тебе подбаю, мені добре відома доля таких, як саме ти.

Степанкові очі заясніли рясними сльозами; йому так любо на серці; він кинувся би цілувати тверді руки свого майстра. За його добре серце... Для чужої, з далеких гір, дитини.

Ані одного словечка не спромігся Степанко сказати в подяці свому добродієві. Внутрішня радість давила грудь селової дитини. Він жадібно читав дрібні стрічки у визиченій книжці. І зовсім призабув про попередню свою журбу. Тьмавими крутіжками щезало село та любі гори з обрію його думок. Але тільки на часочок, щоб із збільшеною силою ненадійно вирінати — якщо не наяві, то в сні й ніжнім голосочком снувати тужливу пісню про рідну хижину, про кожний ступай в рідному селі, про найдрібніший квіток із часу дитячих безжурних днів. Таке вже право наших вічно коханих і любих гір.

(Далі буде).

РЯТУНКОВИМ СУДНОМ СЕРЕД ЖИТТЄВОЇ БУРІ
стануть кожному його ощадности, зложені
у ЗЕМЕЛЬНІМ БАНКУ ГІПОТЕЧНІМ
у Львові, вул. Словацького ч. 14.
(Філія Банку: Станиславів, Собіского 11).

Мандруймо по рідній землі

ВАФКА.

Нецілих три кільометри на північний схід від Фльоринки поселилося, (61 чисел хат), дочерне село Фльоринки — Вафка.

Ця назва, як і назва Фльоринки, які за якісь там заслуги для своїх зверхників мали, від тихже своїх зверхників дістати, в дарунку тодішні оселі нинішної Вафки і Фльоринки. Вони мали поназивати їх своїми призвиськами. І так: Вавер тодішню оселю нинішної Вафки — Вафкою (з часом ця назва мала зійти на Вафка та Фльорик тодішну оселю сьогоднішної Фльоринки — Фльоринкою.

Сама ж оселя нинішної Вафки замітна тим, що не є вона поселена, як інші наші оселі, в тій околиці, в якомусь ярі, але на верху немовби забута людьми коротає свою сіру лемківську долю.

А ся її доля-доленька майже така самісінька, як і всіх інших наших, лемківських, осель т. є подекуди аж бура, аж темна, як пітьма чорної ночі.

Одначе тій сірині наших селянських осель м. ін. винні, — може і по найбільшій части — таки й ми самі. — А винні тим, що не премо сміло і нестримно, через освіту до належного нам суспільного життя, лиш плі́ніемо в темноті й через те, не вміємо, успішно, здобувати собі те належне нам життя, і тим, що ми замість перебирати від світа й окруження нашого добрі звичаї й ділання густо-часто робимо наоборот, а не йдемо з поступом часу лише, запопадливо, консервуємо свою сірину надальше.

Та припускаємо, що хоч і поволи, але, може, таки напевно цілковито переродимося.

Бо чиж би ми були: „Раби, невільники недужі?!“ Чиж би ми: „Заснули, на віки, у тій нашій „сірині“, як безроги в калюжі?!“

О, ні! ні!! ні!!! „Ми не раби, — ми — люди!“ Та-а-ак? О, як так, то вставаймо до того життя живого і, через те, даймо доказ, що ми дійсно, живі люди і вже з нами гаразд буде.

Нам тут не йде про якихось там наживників, реакціонерів, чи якихось там інших темнителів, бо ця вся гниль має для своєї кишінки, навроком, незгірший розумчик. Важніша річ про цих сірих людий та їх сіре село.

І знову так зложилося, що з тої нашої Вафки мусіли ми зійти на цю загально-сіру тему та зупинившись хвилиночку біля неї тепер знову, завертаємо до тої нашої Вафки. Назвиська наших вафчанів вже з Фльоринки знаємо, що вони із своєї попередньої віри дали „драпака“ на православя, також там уже згадано. Назви поодиноких частей того вафчанського верха: Чертіж, Сигви, Червена Земля, Запоточа, Мрєки, Гусє Крило, Кут, Пециска, Гора, Палениці, Ліщини. Підясенями, Буковина, Конаниско, Убіч, Підіймичина, Загаром, Провали та почасти і гора Холм (поляки звуть її Хелм) з під стіп якої дзюрчить собі невеличкий Вафчанський потічок.

Одночасно слід у цьому місці згадати, що села почавши від Королевої Руської до Вафки: Богуша, Білцарева, Фльоринка і Вафка, в часі впроваджування збірних волостей, попали до збірної ґміни в Грибові, а Королева Руська до Пташкової.

В сьогоднішній Вафці є школа, друга з черги (попередня згоріла) та „паперова“ читальня Качковського, врешті „Деталічна продаж алькоголів“, бо якжеж би — як казав за небіжки Австрії, в одному селі (не Вафці) один війт — село без „палюнки“ виглядало?

Наше село Королева Руська лежить у просмику, простягнена в сторону Фльоринки. Зараз же за нею (4 км. церква від церкви) у тому просмику і напрямі усадовилося її дочерне село Богуша. За Богушею (8 км. церква від церкви) лежить село Білцарева.

Усі ті, вище наведені, лемківські оселі, в часі вірового розгардіяшу у Лемківщині, перейшли цілковито на православя. І так з 603 мешканцв Королевої Руської 530 є православними, а 73 осталося гр.-католиками. Крім цього живе ще в Королевій Руській 91 латинників і 49 жидів.

В Богуші з 697 жителів, 671 є православними, а 26 гр.-католиками. Інших народностей у Богуші нема.

У Білцаревій є 567 православних і 48 гр.-католиків.

Порівнуючи число мешканців Королевої Руської з 1914 р., то від того часу число наших мешканців у Королевій Руській зменшилося на 44 душ. Натомість число латинників і жидів збільшилося. Перших о 43 душ, а других о 26.

Зновуж у Богуші за 60 літ число мешканців приросло о 87 душ, а в Білцаревій від 1907 р. зменшилося о 157 жителів.

Гануся Тупяківна пише лист до „Нашого Лемка“.

Наші гр.-католицькі церкви в повищих трьох оселях деревляні. В Королевій Руській, Рождества Пр. Богородиці збудована в 1815 р. У Богуші і Білцаревій св. Вм. Димитрія, збудовані: в Богуші 1858 р., а в Білцаревій 1760 р.

Крім тих наших гр.-католицьких церков, у тих же селах є і православні церкви вибудовані православними мешканцями тихже осель. В Королевій Руській і Білцаревій — деревляні.

Таким переходом нема що навіть дивуватися. Якжеж було лемкові, у відповідній хвилі, не йти на православя, коли йому ще зперед війни, замість ясного народнього освідомлення, замакітрено голову церковною політикою!

А посеред села вибудувати величавий „Народний Дім“. А в церкві молитися вже в тій, які йому його попередники оставили. Словом, вже раз зажити життям живих людей і не бути посміховищем життя, він, недоїдаючи сам, складає складки і при підмозі заокеанських братів — будує у своїх селах другі церкви! А його сіра душа й доля, як була сірою, так дальше сірою позістає!

Тут показується ціла таємниця, цілий попросту жах, що може з темним народом, на сліпо привязаним до церви і тільки в церковнім життю заінтересованим, зробити „піп“ або якийсь інший майстер від таких справ.

О, горе їм! Горе всім тим, що на той сірий народ своєю „дією“ насувають сон і погибіль!

(Далі буде).

——o——

Про заповідь посту

В третій заповіді церковній Церква вказує нам, як маємо зберігати пости. Установляючи пости, Церква мала в тім подвійну ціль: 1) щоб вірні навчилися панувати над собою і через те, щоб могли виробити собі сильний характер; 2) Церква хотіла дати вірним нагоду, щоб могли виказати послух зглядом Церкви і тимсамим зібрати заслуги на будуче життя. В перших віках християнства зберігано дуже строгий піст, особливо перед Воскресенням на памятку мук Ісуса Христа. Інші пости зберігано з побожности, між ін. середи й пятниці кожного тижня. Спосіб посту давних християн зберігся аж до наших часів, хоч Церква вже дещо злагіднила піст. Люди стримуються не лише від мяса і від набілу, але взагалі в деякі дні не їдять майже нічого. Найбільший з пятьох родів посту припадає на час перед Воскресенням і триває 40 днів. Се т. зв. Великий Піст. Сей піст зачався 20 с. м. Його ділять на дві частині (залежно від способу його зберігання): В перший тиждень великого посту і в останній тиждень піст зберігається так: а) в понеділок, середу і пятницю не вільно їсти навіть набілу, в інші дні тижня (второк, четвер, суботу) вільно їсти набіл, одначе без мяса. б) В інших тижнях великого посту (тобто в пятьох, між першим і останнім) в понеділок, середу і пятницю вільно їсти набіл (без мяса), в інші дні (второк, четвер, субота) вільно їсти й мясо, одначе перед обідом і вечерою треба відмовляти: духовні особи псалом 50 „Помилуй мя Боже", світські 5 Отче наш і 5 Богородице Діво. Церква не хоче, щоб ми через пости шкодили собі на здоровлю, або щоб через піст ми стали нездібні до виконування своїх обовязків. Тому Церква звільняє від посту: 1) тяжко недужих, дітей нижче 7 літ, хорих на жолудок, жінок, що кормлять немовлят; 2) робітників, що тяжко працюють по фабриках і копальнях і т. п.; 3) тих, що не мають іншої страви; 4) жебраків, що живуть з милостині, дітей, яким родичі не дають інших страв, слуг, на службі й на харчі у господарів, подорожних, які не можуть дістати інших страв як мясні. Крім того можуть зайти ще інші випадки, щодо яких є труднощі у збереженні посту. Тоді треба попросити о. пароха або свого сповідника о звільнення від посту. Ніхто не повинен пересаджувати в пощенні, бо Бог хоче від нас розумної служби. Піст дуже пожиточний для тіла і для душі. Піст скріпляє здоровля, просвічує розум, зміцнює волю, зеднює нам нові чесноти, відпущення гріхів, вислухання молитв, надзвичайні ласки і вічну нагороду. Одначе повздержливість в їдженні тільки тоді мила Господу Богу, коли одночасно здержуємося від гріхів і виконуємо добрі діла.

◇◇

ВЕЛИЧАВА АКАДЕМІЯ З НАГОДИ 125-ЛІТТЯ УРОДИН ШЕВЧЕНКА.

125-ту річницю уродин Великого Кобзаря вшанувало українське громадянство у Львові святочним концертом, що відбувся 5. III. ц. р. у великій залі старого театру. Концерт почався „Заповітом" міш. хору Бояна й Сурми. Палку промову виголосив сенатор О. Луцький; з черги хорові та орхестрою виконані точки та деклямації б. артистки Українського Державного Театру в Киеві — Наталії М. Дорошенкової, у закінченні симфонічна кантата „Кавказ" Ст. Людкевича викликали незатерте враження на кількатисячних згромаджених слухачах. Відспіванням Національного Гимну закінчилося це велике свято.

З рідних сіл

ЛОДИНА, ПОВІТ СЯНІК.

Зогляду на появу в оборі одного господаря в Лодині тваринної пошести прищиці зачинено в цьому селі сметанкову станицю з кінцем м. р. З одного боку мусить бути безоглядна боротьба з пошестю, але ветеринарійні оглядини повинні вияснити, чи пошесть уже перепала, бо проче населення села поносить великі втрати внаслідок зачинення сметанкової збірниці та не може добути з інших джерел потрібного гроша на покриття податків, асекурації та інших рільничих довгів. Треба вислати до староства прохання на визначення ветер. комісії.

СЕМУШОВА, ПОВІТ СЯНІК.

Аматорський гурток при читальні „Просвіта" відограв 19. січня ц. р. дві вистави п. н. „Лицарі ночі" — й „Пройдисвіти" з найкращим успіхом. Таку саму виставу давав цей гурток у Манастирці к. Ліська, при заповненій салі чит. домівки.

Із звіту Заг. Зборів тої читальні „Просвіта" довідуємося, що в м. р. були 4 вистави, до бібліотеки докуплено 50 нових книжок, на загальне число 336 примірників; назначили почесними членами проф. Василя Ганківського, як першого учителя в селі та пп. Навроцьких. Відспіванням національного гимну закінчено загальні збори.

МРИГОЛОД КОЛО СЯНОКА.

На торг у цьому містечку приходить багато постороннїх людей. Між іншими прийшов і Михайло Демкович Добрянський, який на основі якихсь непорозумінь з Евгеном Шурготом попав у таке немиле для кожної людини положення, а саме, що Шургот грубою палицею мусів гарбувати хребет Демковича. Не гарно, як люди бються на торзі, і буком полагоджують свої спори.

СВЯТОЧНІ ПРОСФОРИ.

Поминки Різдвяних Свят у святочній просфорі відбулися в Лубній (Горішній Кінець) повіт Березів, у приявності 150 своїх і прошених гостей, які приїхали з Динова. Між іншим Впо. о. Копистянський виголосив релігійну промову, іншу Т. Бак і м-р В. Хробак, адвокат із Динова та лікар д-р Дзюбановський.

Подібна Просфора відбулася в Тиряві Волоській, на якій зібралося майже ціле село. Промову виголосив місцевий о. парох З. Крупський, Нестор Л. з Голучкова й М Чепільовський. З вірою в краще завтра розходилися гості до своїх хат.

ДУДИНЦІ КОЛО СЯНОКА.

Члени читальні „Просвіти" в Дудинцях ходили по селі з колядою та колядками веселити наші хати. Вони дуже культурно поводилися та своїм чемним відношенням навіть до найбідніших здобули собі любов і признання цілого села. Вони не забули теж про Рідну Школу, на ціль якої переслали 5 зол. Рідна Школа щиро всім дякує.

Славно молоді Сестри й Браття!

◇◇

Чи Ви вже маєте книжку ІЛЬКА БОРЩАКА

Карпатська Україна

у міжнародній грі,

накл. Н-ва „Наше Слово", Львів 1938, стор. 64 ціна 80 гр. з поштовою пересилкою? Негайно собі замовте, бо наклад уже на вичерпанні. Книжку набувати в Адмін. „Наш Лемко".

Тимко Перейма

Лемківська пісня

Горіла липка і явір.
Деся мій миленький забавив?
Забавив він ся при Тисі,
Бо він їмав рибки Марисі.
Моя мала задрімала, гей задрімала, я заспав.
Кийси фрасик з за калапа, гей з за калапа перко [взяв.
А я думав, же то она, гей, же то она мила взяла.
А то взяла стародавня, гей, стародавня фраїрка.
Зеленем посіяв, зелене ми зійшло.
Котрем дівча любив (2) тото за ня пішло.
Грають в корчмі, грають,
Аж корчмичка дуднить (2),
А моя миленька, моя наймилейша,
Впала мі, впала мі, впала мі до студні;
Ани мі не грайте, ани не співайте (2),
Лем мі мою милу, мою наймилейшу,
Зо студні, зо студні, зо студні достанте.
Я сой хлопец справедливий,
Никто о мі нич не зна. (2)
Лем та моя фраїречка (2)
Але она не повість.
Хоцби она повідала, але она не може, (2)
Сама мене закликала до комори до свойой. (2)
Сама мене закликала до комори до свойой, (2)
Наляла мі погар вина, до рученьки, до мойой.
Кед ес милий справедливий випий вино од мене.
Не повідай ти нікому, што ти ходиш до мене.
Гора, гора, горувата.
Гей, моя мила волювата,
Гоя, яй, тала-лай-га-я-я-я-яй.
Чочби мала і три воля
Гей таки буде мила моя, га-я-яй...
В зеленім гаю древко рубають,
Аж до Дунаю (2) тріски падають.
(Кожну ріку старинні славяни [називали „Дунай").
Падають вельки, падають мали.
Ід їх позберай (2) дівчатко шварне.
Ід їх позберай і наквад огня,
Випер милому (2) кошелю додня.
В пятницу намоч, в суботу випер,
В неділю рано милого прибер.
В неділю рано сонечко сходить,
А мій миленький (2) під перком ходить.
Як би я знала, котра му дала,
Зараз би я єй главичку стяла.
Главичку стяла, в Дунай пустила
Най мі не любить, най мі не зводить
Мого фраїря.
Ой Боже, мій Боже, што я буду робив,
Як би я не достав (2) котрем дівча любив..
Прийди до найас шугайку, прийди до нас хоц коли...
Ей, бо я юж не така, ей бо я юж не така —
Бо я юж не така, як єм била г вони (тамтого року).
Бо я ищи перви розума не мала,
Ей зелени коноплі, ей зелени коноплі,
Зелени коноплі за біли вибрала.
А ци я пес, же ня не кцеш — Же ня не кцеш...
Я за свої дукати знайду собі не таку — Яка ти ес.
Таляр єй дав, жеби з ньом спав
Таляр йому оддала і з постелі дрилила
На землю впав.

Вже 1. січня 1939 р. появилося перше число дуже цікавого ілюстрованого часопису — місячника

„Сад і город"

що на рік коштує **2.50 зол.,** але хто прищле передплату до кінця березня 1939 року — дістане **за 2 зол. на рік!**

Багато практичних порад і вказівок! Багато малюнків!

Ти зазуленько ставай раненько,
Жебис кувала (2) на зорі зрана.
А під гєам, а під гаєм зелененьким
Брало дівча лен дрібненький.
Брало, брало, брало видерало
Тонісінько простягало, чорну землю наповняло.
Вкрилась няня, (2) вкрилась матку
Вкрийте мене на остатку.
Возми мене (2) молоденьку
Як ягідку червоненьку.

Жіночі ПІСНІ.

Ой Боже, Боже, як ня муж бие;
Ой юж ня никто не пожалує.
Іде мій точок сивий голубочк
Пожалує ня.
Парубочку гладкий не ход, де сут двятки
Будеш в пеклі горів, будеш в пеклі горів
По сами лопатки.
По сами лопатки, по сами рамена
Товди будеш знати (2), што то чуджа жена
Боже, Боже, што мі з того,
Гей, гей, же я вишла за старого.
Бо той старий сива брода,
Гей, гей, а я жена як ягода.
Гей, бо той старий пригорблений
Юж я пташок улаплений.
Гей, юж я пташок улаплений
До кліточки посаджений.
Зазуленька кукат, моє серце пукат
Зазуленька в гаю, моє серце в жалю.
Зазуленька кукала, правду повідала,
Же я там не буду, дем ся виховала.
Ой пила, пила, чепец згубила...
А прийшла до дому, тай мужа била.
Ішов жидиско брез болотиско.
Тай встяг чіпчиско за мотузиско.
Мала я фраїра годинкаря,
Што робив години для цисаря.
Як зачала година биц.
Мала я фраїра юж не мам нич.
Мала я фраїра фуяроша,
Што робив фуяри до Вароша
На фуярце дуду, дуду,
Мала я фраїра юж не буду.
Давидова жена юж ся похворіла,
А Давид єй не верит:
Ставай Елено, моя люба жено,
Бо тебе нич не болит. (2)
Давидові жені юж по ксєндза идуть...
Давидову жену юж до труни квадуть...
Давидову жену з хати виношають..
Давидову жену до церкви вношають,
Давидову жену юж на цвинтір несут.
Давидову жену, до гробу спущають,
А Давид єй юж зверив —
Та й на єї гробі підскочив собі
Господи, слава Тобі. (Далі буде).

Григорій Марусин. (6

Напереломі

Повість з лемківського життя.

Тимчасом старий Сурмач уторгував трохи гроша, цілий сигітський закуток заворушився. Стара Параска дала всім сусідам знати, та з кожної хати виходили газди із посудинами за мазею. Старий обслужив сам усіх, він добре бачив, що Гринько сидить „маркітно“ оподалік від воза, та не хотів турбувати його. Щойно, коли вже заспокоїв усіх газдів, підійшов до сина, та озвався лагідно:

— Виджу, сину, же ти капку маркітний, але то нич, я знаю, же тобі ся подобало бити в тім риманівскім склепі, але може то і ліпше, што ся так стало, може тобі акурат іншей призначіня написаной, хто знає, сину, не турбуйся, якоси то буде.

Взяв Юрко батіг від хлопця, щоб їхати далі, та ще стара Параска зайшла йому дорогу.

Стануда собі перед возом та почала півголосом молитву:

— На горі, на високій, там церковця мурувана стояла, а в тій церковци сьвятий престів, а на тім престолі сам Ісус Христос. Пришли до него сьвятий Петро і сьвятий Павло, а Ісус Христос головку склонив, рученьки зложив і так до них повідат: Сьвятий Петре, сьвятий Павле, воз паличку в праву ручку та ід межи люди мою науку голосити і грішників до царства небесного навертати. Хто тот пацеричок вигварит в пятноньку до постоньку, в суботоньку до схід соненька, а в неділеньку до Службоньки Божеї, тому шитки гріхи будуть відпущени і райски двері отворени на віки вічни амин.

Юрко із сином набожно слухали молитви, а коли Параска скінчила, понишпорив Юрко в калитці широкого ременя й дав бідній кілька мідяних дрібняків. Вона витягнула зза пазухи забрукану хустину, завинула в один ріжок отримані дрібняки й обережно засунула вузлик знову за пазуху.

— Бізаплат вам Юрку, — промовила згодом, — а то хто, певні ваш син?

Отримавши потверджуючу відповідь, говорила далі:

— Гардий хлопец, лем го пильнуйте, газдо, жеби го дівки не збаламутили. Не єдна буде си зуби острила, жеб го дістати, але ти сину уважай добрі, бо то шитко нич не варт, дітино, на нич ся здадут дівчатиска, на нич тоти пінязі, што їх зарабяте, бо незадовго затрубят ангелі на шитки сторони сьвіта, затрясеся земля, анцихрист заскрегоче зубами і западеся в найбільшу дебрю, а Ісус Христос зачне судити живих і гмерлих. Смотте, жебистеся не бояли того суду, бо він лем для тих буде страшний, што пана Бога ображували, што біднима помітували, што вітця і матере не шанували. Чуеш дітино?

— Чую! відповів несміливо Гринько.

— А ви откаль їдете? Билисте може г Риманові?

— Билисме.

— Но і што виділисте анцихриста? Та єдна жидівка його вродила, а ту на Пасвисках буде війна, єдна била уж на початку сьвіта, а друга буде при кінци сьвіта. Ци видиш сину, там за Моравского двором — тоту зеленину?

— Виджу!

— Там поховани вояки,, што ту воювали, — пояснила Параска таємничо, тай пошкандибала вділ.

— Ци доспровди, тату? — спитав Гринько батька...

Дайте в руки своїх наймолодших 2.— зл. річно в Америці-Канаді 1 доляр річно

„ДЗВІНОЧОК“

часопис для українських дітей

1.20 зл. піврічно.

В кожному числі оповідання про славну минувшину, цікаві діточі казки, сценки, загадки, ребуси й т. п.

— Так, сину, ту била якаси війна, там, де видиш тоти смеречки, загороджени парканом, похований якисий паниско старший, што командував бунтарями...

— Што то за бунтари били?

— То били шляхтичи, пани, таки, як тот, што ту по дворі сидит, і они ся збунтували на кріля свого

— І што потім било?

— Пришли кралівски вояки — тай добрі спрали шляхту; барз дуже їх ту поховали, лем пак люде їх гроби заорали.

— А чогося тота шляхта збунтувала?

— Ти сину видів часом, як кін брикат, коли му дуже вівса дати, то так било з тима панами. Било їм барз добрі, їли, пили і паса попущали, тай хотіли жеби їм іщи люпше било, а кріль повідат: гов, так не може бити, жеби лем панам било шитко вільно.

— Ага, тепер уж знаю. А ци тота Параска правду повідат, же буде конец сьвіта?

— Хто то знае, сину! Колиси буде, а тимчасом їдме, босме ту дуже часу збавили. Поїдеме ярами понад ріку аж до села Вислока, там, де тота ріка має свій початок.

— А там на схід сонця якой село?

— Там Одрехова, не люблю там їздити, бо люде там недобри. Там тя кождий обидре і сховат як своє, без то ся так називат тото село: Одре-хова. Одре тя і сховат.

— А ви то откаль знате, тату?

— Откаль я знаю, так люде повідают, я там бив нераз, та тижек мі ся люде не подобали. Облесни таки, же ся видит — же би тя на руках носили, а як приде што до чого, то тя нихто не поратує. А як ся з котрим задаш, то тя доспровди ошукат і обидре.

— То не їдме там, люпше до Вислока.

— Та я тижек то повідам, бо уж недовго будеме в тих наших горах. З Вислока поїдеме на Команьчу, а пак долиною Ослави виїдеме в доли. Там сину інший світ. Поїдеме рівнинами, на Львів, на Поділя, док літо мине, то треба жебис бодай з далека видів росийску границу.

На такій гутірці скоро й приємно минав час Гринькові. Гірські села: Рудавка, Тарнавка, Вислочок „обслужив“ Юрко в одному дні, щойно другого дня під вечір затримався його візок під невеличкою гіркою біля Вислока.

Сонце заходило за шпилі смерекового лісу, з котрого заносило приємним холодом. Під лісом на широкій поляні паслися ще дві корови й декілька овець. На скраю поляни стояло дівчатко з батіжком у руці, та виводило звінким голосом свої співаночки.

Гринько заслухався.

„Гаю, же мій гаю, я тя постинаю,
Бо мі ся до тебе співанки ховают.
Співалабим собі, шугаю, о тобі,
Лем ти барз фалечний — позираш по собі“.

Плила одна співаночка за другою, а Гринько так заслухався, що й не стямився, як тато заговорив:

Подме сину, нічлігу глядати.

Не тримайте безужиточно дома **долярівок, інвестиційних позичок та інших цінних паперів.** Пересилайте їх в депозит до

ПРОМ-БАНКУ

Львів, ул. Ґродзіцких 1, І. п.

Тел. 292-15 і 200-15.

Охороните цінні папери перед крадіжю, знищенням та довідаєтеся про виграну згл. в речинці заінкасують Вам відсотки.

Розкудкудакана сваха

Москвофільська „Земля і Воля" в 557 ч. в „статті" „Наіука" історичних днів", розкудкудакалася про те, що українці закидають москвофілам, що вони, для вигоди когось третього, підривають і шкодять життевим змаганням нашого українського народу.

При тім — пишеться там — що українці, закидуючи їм тую наймитську „роботу", ніби то ніколи не можуть їм на той, їхний ганебно-наймитський „фах", навести переконуючого доказу, що той їхний „руский рух" направду находиться на услугах чужих сил.

Зате будьтоби вони, „зо своєї сторони", без найменьшого труду „доказують", що нібито наш український змаг, мимо всіх своїх вартісних осягнень є, в ширшій „политиці", послушним середником в руках чужих сил ворожих „русскому" народові.

Такто поза іншими в тій „статті", по засаді рий-рильськими, написаними „мниманиями", скавулить кацапія.

А тимчасом, не входячи в те, що кожна політика, маючи одну голову і ноги та тисячі рук, інстинктовно, знає що, і як, і коли має робити, то про те українці чи то в Рассеї, чи куди інде, хоч маємо сливе по всіх наших жилищах тоті ганебно наймитські москвофільські „роботи" цілі тисячі доказів, майже, як явно виказує фільм нашого суспільно-політичного життя, що москаль наймит, і що, майже, чим „видніший" москвофіл тим більший зрадник „руського" народу.

Кацапо-наймитам вільно, на наші українські змагання гавкати, що їм тільки захочеться, бо на те вони створені.

Гнатко.

ДУБРІВКА РУСЬКА КОЛО СЯНОКА.

Люди з цього села тішилися донедавна найкращою славою в околиці. Одначе від часу, як деякі заманджали до Сянока й тут працюють, ці люди принесли неславу на село, бо вони замість піти на культурні вечерки до читальні, залюбки просиджують по жидівських кнайпах і циндрять запрацьований гріш на шпіритаї та воковиті. Це діється — мабуть тому, що ці пропийники дуже злюбили собі жидівського „скарбника", який охоче ховає до своєї скарбонки кожний гріш „культурних" людей з Дубрівки. Хіба треба буде публично проголосити список цих „паничів", щоб увесь світ довідався про „освітню" й господарську працю дубрівчан. Але, щоб ніхто не плакав потім на нікого...

НА ВЕЛИКОДНІ СВЯТА

нашу церкву прибираємо
В И Ш И В К А М И!

Найкращі церковні вишивки найдете в
АЛЬБОМІ УКРАЇНСЬКИХ ЦЕРКОВНИХ ВИШИВОК!
Альбом містить взори на: хоругви, фелони, образи Святих; альбом у гарній мистецькій обгортці з дбайливо мальованими взорами на кредовому папері. з поясненнями; **ціна 4.— зл., порто 50 гр.** Висилає за попереднім надісланням готівки, або за післяплатою

Видавництво „Українська Преса"
Львів, ул. Косцюшка 1а.

ТИРЯВА ВОЛОСЬКА К. СЯНОКА.

У нашім селі живе парубок Михайло Дякун син Дмитра, та хоч він не бачить на свої очі, одначе він такий проворний і — як у нас кажуть — змисний, що сам без нічиєї помочі найкращі робить млинки до чищення збіжжя. І він, Богові дякувати, ані не плаче, ані не нарікає, тільки сам на себе працює. А тепер, спитаймо, скільки то здорових молодців ані кілка до воза не вміє застругати?! Хоч вони мають здорові очі та здорові руки... Але зате, як заграє музика, то такий парень з його, та як ще сьорбне шпіритаї, тоді вміє начуд добре майструвати ножем по людських ребрах... Такий вже світонько поганий настав, що й годі гірше...

Листування

Вп. Іван Левчик: За бажання щиро дякуємо, часопис здержано. Привіт.

Впр. о. І. Б.: переслав на пресовий фонд „Н. Л." 100.— зл. як непринятий гонорар Вп. Д-ром Маркіяном Дзеровичем; дуже сердечна подяка.

Вп. Анастазія Король: В найновішому (ч. 3) Жіночої Волі є добрий опис, як повинна поступати та виховувати свої діти культурно.

Wydawca i redaktor: Juljan Tarnowycz, Lwów, ul. Nowy Świat 22. — Drukarnia „DIŁO", Lwów, Rynek 10.
Видавець і редактор: Юліян Тарнович, Львів, ул. Новий Світ 22. — Друкарня „Діло", Львів, Ринок 10.

№ Н-1933

НАКЛАД ПО КОНФІСКАТІ

1939 – 7 тир.

LWÓW
ul. P. Skargi 2 a.
Knyhozbirnia „STUDIONU"

Наш Лемко

Rok VI. Рік VI. NASZ ŁEMKO Nr. 7 (127) Ч. 7 (127)

Lwów, 1. kwietnia 1939
Львів, 1. квітня 1939.
NASZ ŁEMKO, LWÓW, UL. NOWY ŚWIAT 22.
Адреса: Львів, Новий Світ 22. Тел. 244-67.

Dwutygodnik. — Двотижневик.
ЦІНА ЧИСЛА 15 ҐР. — Оголошення після умови
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 зол., Піврічно 1·80 зол., Чвертьрічно 1 зол
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

Христос Воскрес!

ВОІСТИНО ВОСКРЕС

...А після суботи, як починало світати на перший день тижня, вийшла Марія Магдалина й Марія Клеопова подивитися на гріб.

Та ось повстав великий землетрус. Бо ангел Господень зійшов із неба, приступив, відвалив камінь, що ним був заложений вхід до гробу й сів на ньому. А його постать була як блискавиця й одежа його біла як сніг. І зо страху перед ним затрусилися сторожі та й стали як мертві.

Ангел же озвався і сказав до жінок: „Не бійтеся! Бо я знаю, що ви шукаєте Ісуса розпятого. Нема Його тут, Він бо воскрес, як був сказав. Підійдіть і погляньте на місце, де Господь лежав. І йдіть хутко та й скажіть Його учням, що Він воскрес із мертвих; та й ось попередить Вас у Галилею. Там Його побачите. Ось я вам те сказав".

А вони хутко відійшли від гробу зо страхом та із радістю великою й побігли сповістити про це Його учнів. Та ось Ісус зустрів їх і сказав: „Вітайте!" Вони ж приступили та й припали Йому до ніг і поклонилися Йому. Тоді сказав до них Ісус: „Не бійтеся! Ідіть і дайте знати моїм братам, щоб пішли в Галилею та й там мене побачать".

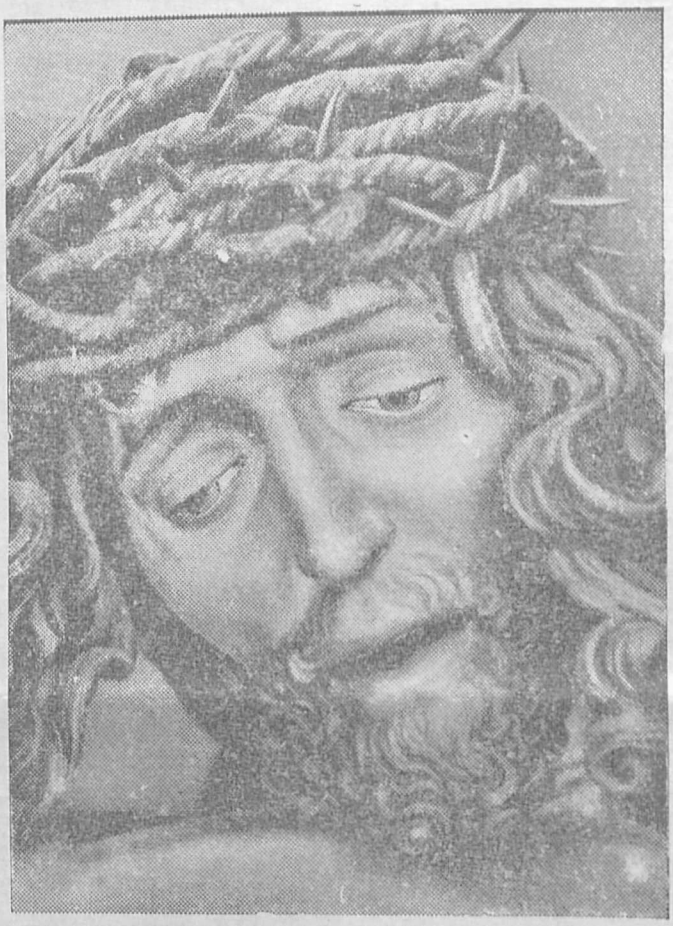
А як вони відійшли від гробу, щоб сповістити апостолів, то деякі зо сторожі, що мали службу тоді, як з неба зійшов ангел відвалити камінь від гробового входу, прийшли в город і передових священиків, які цих сторожів вислали стерегти гробу, про все сповістили, що сталося. А ті зібралися зо старшими й порадившися, дали воїнам чимало грошей, щоб їх до брехні намовити та сказали: „Говоріть, що Його учні прийшли вночі та й вкрали Його, як ми спали. А коли б почув про це намісник, то ми з ним поговоримо й не буде вам біди". Вони ж узяли гроші та й зробили, як їх навчено. І розійшовся той поговір поміж жидами аж до сьогодня.

А одинарцять учнів пішло в Галилею на гору, куди звелів їм Ісус. Як же вони побачили Його, то поклонилися Йому, а дехто сумнівався. Та Ісус приступив та й озвався до них і сказав: „Дано Мені всю владу на небі й на землі. Ідіть же й учіть усі народи й хрестіть їх в ім'я Отця і Сина і Святого Духа й навчайте їх берегти все, що Я вам заповів. І ось Я з вами по всі дні аж до кінця віку".

(Свята Євангелія від Матея).

—o—

Претерпівий за нас страсти

Ісусе Христе, Сине Божий помилуй нас

„Тому скажу словами Великого Павла: „Випростуйте опущені руки і знеможені коліна“ (Євр. 12, 12). До гори серця! Як при кожній Службі Божій взиває священик: „Горі іміем сердца!“ Піднесім серця до неба, дивімся на Того Всемогучого Бога, що в Своїх руках тримає долю людства, долю народів і долю кожного з нас зокрема. На Нього надіймося, Його просім о поміч, до Нього удаваймось у всіх наших терпіннях і злиднях та будьмо переконані, що будемо вислухані, бо Христос сказав: „Просіть а дасться вам, шукайте а знайдете, стукайте, а отворять вам“. Не надіємось на людей, така надія усе заводить, але коли надіємось на Всемогучого Бога, коли Його просимо, така надія не заводить і не заведе“.

Кожний українець, кожна українка і кожна українська установа повинні вважати собі за національний обовязок і найбільшу честь належати до всенароднього Т-ва РІДНА ШКОЛА й мати членську виказку Р. Ш. Зголошуватися в Кружку Р. Ш., а де нема, то до Головної Управи Р. Ш. у Львові, вул. Сикстуська 46, тепер Оборони Львова ч. 12.

† Мґр. Василь Скрипчук

В малому гірському містечку Балигороді помер дня 5. березня ц. р. наглопостижною смертю місцевий адвокат мґр. Василь Скрипчук, визначний громадський діяч Балигородщини.

Бл. п. мґр. Василь Скрипчук уродився 1884 р. в Угнові. По скінченні ґімназійних та університетських студій у Львові посвятився суддейському званню. Починаючи від 1914 р, життєвий шлях Покійного йде тими всіми етапами, якими йшла українська політична думка. Бачимо його в австрійській армії на становищі військового судді, на якому віддав не одну прислугу своєму народові, бачимо його на різних становищах в Українській Армії, потім у 6-ій Січовій Стрілецькій Дивізії армії УНР під командою ґен. Марка Безручка, врешті в лохах проскурівської большевицької „Чрезвичайки“, відки чудом спасається й вертається до родинного міста.

Шукаючи за новим полем громадянської праці й забезпечення особистої екзистенції відкриває Покійний адвокатську канцелярію в містечку Грибові на Лемківщині. По кількох роках переносить свою канцелярію до Балигороду, де попри свої професійні обовязки, посвячує багато часу й енергії громадянській праці, зокрема в Кружку „Р. Ш.“, чит. „Просвіти“ і „Сільському Господарі“. При виконуванні цих професійних і громадянських обовязків захопила Його скоропостижна смерть. Похорони відбулися 8. березня ц. р. в Балигороді при величезному здвизі народу з міста й повіту.

В. Й. П.

—o—

НОВИНКИ

Нашим Дорогим Сестрам і Братам у Лемківщині, Франції, Америці та скрізь, де Вони жиють, бажаємо кріпкого здоровля та обильної Божої ласки. Христос Воскрес!

До наших Передплатників! звертаємося з останнім упімненням до всіх Передплатників, що залягають нам за передплату часопису. Хто не вирівнає негайно передплати за 1938 р. цьому здержимо висилку часопису. Не будемо піддержувати тих, що хотіли б використати нас. Треба зрозуміти, що видавання часопису потягає великі кошти, яких мінімальна передплата не може в цілості покрити. Звертаємося до чести всіх довжників, щоб вирівнали до кінця квітня всі довги за 1939 р.

Замкнули складницю О. С. У. К. у Динові. З Перемишля пишуть нам: Дня 14. ІІІ. ц. р. поліція в Динові опечатала районову складницю О. С. У. К. у Перемишлі. Управителя складниці п. Ґулу після ріжних перипетій виселили.

Лік на ревматизм. Селяни все вірили, що вкушення бжоли лічать ревматизм. І справді берлінський лікар др. Руман ствердив, що бжоли, кусаючи ревматичних людей, помагають тим людям, бо їдь, яку має бжола, криє в собі лічничу силу.

Пяниця не зможе женитись. У Данії ухвалили поправку до подружнього закону, згідно з якою затяжний алькоголізм становить перешкоду до заключення подружжя.

Смерть від денатурату. В Домброві при забаві попило собі пятьох мазурів денатуратованого спірту (що ним палиться на прімусі). Наслідки пиття трагічні, бо всі пять померли в шпиталі.

Кожний допис посиланий до часопису треба підписати правдивим іменем і прізвищем дописувача. Непідписаних дописів не можемо містити, бо не знаємо, хто відповідає за те, що в дописі написано. Коли дописувач не хоче, щоб його правдиве прізвище містити в часописі, то може це зазначити в листі до Редакції.

Тільки тоді наш розум є розумом, коли підчинений Богові.

І таким зле? В Жеґестові — Живці стрілив собі в лоб 33-літній директор дібр князя Чартористького Витовд Плюцінський, перевезений до новосандецького шпиталю, негайно помер.

Ткацькі курси „Рідної Школи“. Головна Управа „Рідної Школи“ у Львові повідомляє нас, що улаштовує 5 і пів місячні дошколюючі курси для ткачів. Приймається на курс кандидатів, що вже обзнайомлені з ткацтвом, а хочуть доповнити та краще вивчити своє знання. На курсах учитимуть: 1) технольоґії волокна, 2) білення і крашення пряжі і готових тканин, 3) ткацькі сплети, 4) виріб полотен льняних, бавовняних, шовкових, сукна (домотканів, цайґів) і взористих полотен, 5) способи викінчування тканин, 6) калькуляція воколонних виробів, 7) будова поспішних варстатів, 8) практичні роботи на станках ручних і механічних. Оплата виносить місячно 20 зл., вписове 5 зл., разом за цілий курс 115 зл. Зголошуватися особисто в референтурі фахових шкіл при Головній Управі Р. Ш., або письменно на адресу: Львів, вул. Оборони Львова ч 12 (раніш Сикстуська).

Померли в Злучених Державах: Іван Керешман з Прислопа коло Горлиць, пом. 7. І. 1939 р. у Діксон Па; Іван Потічко, 52 л., з Вільшаниці, пом. 22. І. ц. р. у Вількес Б. Па; Осип Шостак, 68 л., помер 25. І. в Ямайці Н. Дж.; Яків Копко, 70 л., із Смільника, помер 8. І в Ельміра Г. Н. Дж. — Покійний був основником і дійсним членом української Парохії. В. Й. П.

Смерть у полумях. В Монастирці, пов. Ліско хаті Евстахія Совинки вибухла в ночі пожежа. Григорій Савинський, 36 літній парубок, який спав у стодолі згинув у полумях. Огонь спричинив селянин, який курнув його на солому.

Що дали оплати від муки і каш? Довідуємося, що державний скарб дістав до кінця лютого ц. р. 25 мілїонів 684 тисячі зол. з оплат від муки та каш. Деякі польські часописи пишуть, що ті оплати треба скасувати, бо вони причинилися до дальшого обниження цін збіжжа. А мало бути навпаки.

Двомовні таблиці казала поліція в Новосандеччині познимати з усіх наших кооператив і приватних крамниць; на їх місце приказали позавішувати одномовні.

Ганебна роля чехів. Останні години побуту чехів в Карпатській Україні записалися ганебними буквами для чеського народу. Чехи стріляли зі заду до січовиків, які маширували на фронт. В останніх днях відмовилися видати січовикам зброю і висадили у воздух майже всі магазини зброї та амуніції. Що більше: чехи передавали зброю мадярському населенню, яке опісля її спрямовувало проти українців.

Нова шляхта. Що тепер стало коло жидів трохи круто, то всі знаємо. Але певно, що не всі знають, звідки беруться в Польщі новомодні шляхецькі назвиська. Тому варто від часу до часу взяти до рук „Моніторі Польскі“, в якім проголошується урядово назвиська тих, які внесли прохання до уряду, про зміну цих назвиськ. І так можна там прочитати прохання на зміну назвиськ такого змісту: Йосько Розенталь, на Рольський; Гершко Вайнреб, на Вінніцкий; Лейб Сатнінґер, на Аліновський; Сруль Шор, на Баволь ський; Іцко Гольдфінґер, на Камінський і т. п. — І з яких кільканадцять чи кількадесять років такий Сруль чи Іцко буде присягати, що він родовитий „шляхтич“ і то з діда-прадіда. І тоді розбирай — хто пан, а хто Іван. („Нар. Справа“ з 26-го м. м.).

Імянини марш. Едварда Ридза - Сьміґлого і пок марш. Йосифа Пілсудського в днях 18. і 19. м. м. свя кували в Польщі дуже торжественно.

Коли канц. Гітлєр вернувся до Берліна з поїздки до Чехії і Моравії, його повитали марш. Ґерінґ, мі Ґеббельс і багато достойників. Батерія гармат дала 2 стрілів. Протилетунські рефлектори творили світляну тріюмфальну браму, а в усіх евангелитських костела дзвонили дзвони.

Німеччина має тепер з протекторатом (Чехію і Моравією) 262.000 квадратових кільометрів поверх та поверх 88 мілїонів мешканців. Щодо населення Ні меччина стоїть в Европі на першім місці по Совітах.

Німецькі летунські ескадри прибули до ґарнізонів Чехії й Моравії. Командантом 4-ої летунської армії, яка обіймає Австрію, Моравію, часть Судетів і Шлеськ іменований ґен. Лєтр.

Відень, як пише заграница преса, має стати сто лицею нової Великої Німеччини.

——o——

КАТОЛИЦЬКА ЖІНОЧА МОЛОДЬ В БЕЛЬҐІЇ

нараховує тепер 98.537 членок, які мають 2.953 відділи Марійські конґреґації жіночої молоді ґуртують тепе поверх 70 тисяч членок.

——o——

Що нового в світі

ЧЕХІЯ, як самостійна держава перестала існувати. Чесько-словацький президент передав долю чеського народу й краю з повним довірям у руки канцлера Німеччини. Чехи кажуть на своє виправдання: „Будемо жити, як жили ми за Австрії“. Треба було аж 20 років, щоб словянські „жиди“ могли втяти таку штуку. Тяжкий горіх буде мати історія над розвязкою цього чеського поступку.

„Дзєннік Поль.“ в ч. 78 приніс враження В. Слєдзінського: ...Ах, ті завойовані Швейки!... На трьох чеських жовнірів припадав один кулемет! А фабрики амуніції мали найлучші в Европі. Але трудно здобутися на відрух геройства, коли чоловік стає Швейком. Так, переміг Швейк... — А по якого чорта ви йшли на Карпатську Україну? Прецінь вона ніколи до вас не належала!... крикнув хтось з перону до 2 чеських офіцирів у Львові... Здвигнули плечима... Кричали по польськи: „Нехай живе Польща! Поляки і Львів!“ А як поїзд рушив, заспівали польський гимн... Дивний нарід...

СЛОВАЧЧИНА ледви кілька днів була самостійною державою. Німецьке Інформаційне Бюро подає, що 16. ц. м. словацький премієр. о. д-р Тісо звернувся телеґрамою до канцлера Гітлера і просив його прийняти Словаччину під свій протекторат. Канцлер Гітлер відповів відворотною телеґрамою, що Німеччина погоджується взяти Словаччину під свій протекторат. Німецькі війська та поліційні відділи вмашерували до Словаччини. Крок словацького уряду подиктований по всякій правдоподібності безпорядками у Словаччині, яких уряд не міг опанувати. „Глінкова Ґвардія“ під впливом останніх подій розклалася й уряд не міг на неї числити. В теперішній хвилині фактичними панами Словаччини є німці.

В ЗЄД. ДЕРЖАВАХ П. А. обурюються на Німеччину. Американські міністри та дипльомати нараджуються спільно з анґлійськими та французькими. Американський департамент торговлі видав довірочні інструкції в справі здержання висилки товарів на територію б. Чехословаччини. Як перший прояв економічної війни Зединених Держав в Німеччиною після анексії Чехії й Моравії треба вважати рішення американського уряду, яким підвищено митні оплати до 25% дотеперішніх. Німеччина вивозила до Зединених Держав товару річно на 60—90 міліонів долярів.

В РУМУНІЇ вістки про прилучення Чехії й Моравії до Німеччини викликали глибоке враження. Часописи пишуть, що Румунія сильно зацікавлена Карпатською Україною і буде настоювати, щоб нічого не сталося там без згоди Румунії. Німецькі часописи доносять, що Румунія вислала на західну границю три корпуси війська, щоб забезпечити свою границю від сторони Карпатської України та Мадярщини.

ФРАНЦІЯ післала через свого амбасадора в Берліні гострий протест німецькому міністерству заграничних справ проти положення в Чехословаччині, яке вважає нарушенням монахійського договору.

Також **АНҐЛІЯ** звернулася до Берліна з подібним протестом. Британське міністерство заграничних справ заявило, що зміни, які Німеччина перевела в Чехословаччині, не мають правних основ. Оба ті протести Німеччина відкинула, навіть не розглядаючи їх. Супроти того витворилися дуже напружені відносини між Анґлією і Францією з одного боку і Німеччиною з другого боку.

—o—

Затроєні колодязі

Польський тижневик „Просто з мосту“ приніс в 11. ч. з ц. р. статтю Яна Віктора п. з. „Затроєні колодязі“. Автор нарікає в ній на розріст польського бюрократизму, який дошкулює особливо селянам на Спишу і Лемківщині та пише м. ін.: Словацька аґітація ділає, підпалює той народ, запалює ненависть, а в останнім часі кинула наказ: „Терпіть до марта (березня), бо в березні прийдуть словаки з Гітлером і відберуть Спиш аж по Краків, бо це словацька земля“... Також з лемківських сіл подуви несуть жар. Ту аґітацію може знищити лише розумна і передбачуюча господарка, яка дивиться в будучність. А чи така є?... Не роздражнювати, не роздувати жару, що його кинули ворожі сили, але лаґіднити і гасити... Знов перекидаюсь на шматки Спишу, які Польща одержала в 1920 р... Трудно писати про настрої, які панують в часі напружених взаємин, коли здавалося, що границі запалають, трудно говорити промеморіяли, висилані до чеських властей. Одначе муситься згадати про те, що власне в тім часі, в селах, які від 1920 р. були в польськім володінні, на дверах стоділ, у сшитках шкільних дітей знаходжено надписи „Нех зґіне Польска“, письмом навченим у польській школі.

Зі справами спишськими вяжеться справа Лемківщини. Кілька днів тому говорив я з розумним селянином зі Щавниці. Я питав його, які настрої панували перед війною.

— Населення тамошніх (лемківських) сіл хотіло перейти на римський обряд, але духовенство занедбало се. Ніхто з мешканців тих сіл не хотів признатися, що він „руснак“, але говорив „поляк зі Щавниці“, в війську жили ми як брати.

— А тепер?

— То вже інші люди, ані їх пізнати! Якби могли...

— А що за причина зміни?

— Ми не вміємо привязувати людей до Польщі. Я на се дивлюся, розмовляю з ними, то знаю... Як там роздражнювали спокійне населення! — Ех, багато про се говорити б!...

Трудно мені писати про причини терть, непорозумінь і ворожих настроїв, трудно вказувати на справників того, але слід запитати, чи учителька родом з Кракова, що не вміє ні взуб лемківського слова знає душу лемківського народу? Чи до тих молодих, що знають душу народа... належав той молодий учитель, який має бути представником маєстату і сили польського духа, який у школі на запит українського священика про катальоґ і розклад лекцій, сказав: „Йди ти... мальований“!... Поручаю горячо до перечитання присуд городського суду в Коростенку з дня 7. II. 1938 р. Кґ. 1120/37, що засудив за зневагу, може його лектура насуне деякі думки...

Розмовляю з Владиславом Варадзином зі Сромовець Нижних, сей каже: В половині вересня 1938 р. учителька К .казала моїй дочці Яніні: позбирай зубами кістки і занеси до смітника. А на долівці лежали, кістки, що їх діти виплювали!.. Дитина опиралася, але учителька остро казала і дитина мусіла послухати... І то не тільки моїй дочці, але також іншим казала те саме робити!... В суді діти також про се говорили (на маргінесі іншої справи). Одна дитина (в суді) знизилася, сперлася на руках і показувала, як се робили... А люди плакали, коли се бачили. Питав свідків адвокат: А може хлопчики так казали. — Ні, пані стояла з буком над дітьми і казала се робити!... В сій

справі писав я до інспектора три рази, підписався іменем і назвиськом „Володислав Варадзин, солтис-господар", бо я солтис у своїм селі і знаю, що таке уряд: то свята річ. Але інспектор нічого не відповів мені. Се наробило багато розголосу і ціла заграница дуже про се розпитувала, а багато звідти приходить до нас до костела. Декотрі оповідали священикам, а ті не хотіли вірити і говорили, що в Чехословаччині не могло би статися щось подібне. А найбільше всіх з тамтої сторони цікавило, як піде процес в Польщі, коли скаржиться хлоп з паном. Як вони чують про такі річи, то мають велику ненависть до Польщі...

Питав я багатьох людей, чи щось подібне могло б статися в польській новочасній творчій школі і тоді світлий священик і декан в Коростенку кс. Бончиньский відповів: Був я в суді принагідно і з румянцем сорому дивився я, як дитина клякала на долівці і показувала, як то діти мусіли устами збирати кістки з брудної долівки... **(„Нова Зоря" ч. 23, з дня 26. III. 1939 р.).**

На шарому кінці

Преса звернула увагу на дуже важну ділянку — передшкільного виховання дітей. Саме серед багатьох справ, занедбаних шкільною політикою до найбільше занедбаних треба зачислити справу передшкільного виховання, яке в сучасній системі виховання молоді відіграє щораз більше завдання. В Польщі поверх два мільони дітей в передшкільному віці не має взірцево ведено та зорганізованої виховної опіки. В порівнянні з іншими державами, приміром у Бельгії, на десять тисяч людей припадає около 320 дітей в передшкіллі, у Голяндії около 250, в Італії около 167, у Франції около 97 дітей, в Польщі около 29. Відчувається пекуча потреба передшкілля, дитячих садків та батьківських кружків, які подбали би про належне передшкільне виховання селової молоді.

—o—

З ЯКИХ РОДИН ПОХОДИЛИ ПАПИ?

Дотепер вибирані Папи походили з ріжних суспільних кругів, з заможних і з дуже вбогих. І так Пій X. був сином убогого громадського працівника Сарта, Венедикт XV. був сином марґрафа делля Кіеза. Папа Сикт I. походив з роду Ельвідія, Калікст I. з роду Доміція, Фабіян з роду Фазія, Стефан I. з роду Юлія. Все це знані роди римських патриціїв. В пізніших часах на Петровому Престолі засідали представники дуже славних родів: ґрафи з Тускулюм'у дали християнству аж 8 Папів, рід Кольонна 5, рід Медицеїв 4. Побіч тих знаменитих родів знаходяться також назвиська синів народа: Папа Григор'й VII. був сином убогого теслі. Урбан IV. був сином шевся, Венедикт XI. сином пастиря з Тревіза, Венедикт XII. сином пекара, Адріян VI. сином кравця з Утрехту (Голяндія), Сикт V. в дитинстві займався випасом худоби. („Н. З.").

З ВОСКРЕСЕННЯМ ХРИСТОВИМ

ВСЬОГО КРАЩОГО

бажає

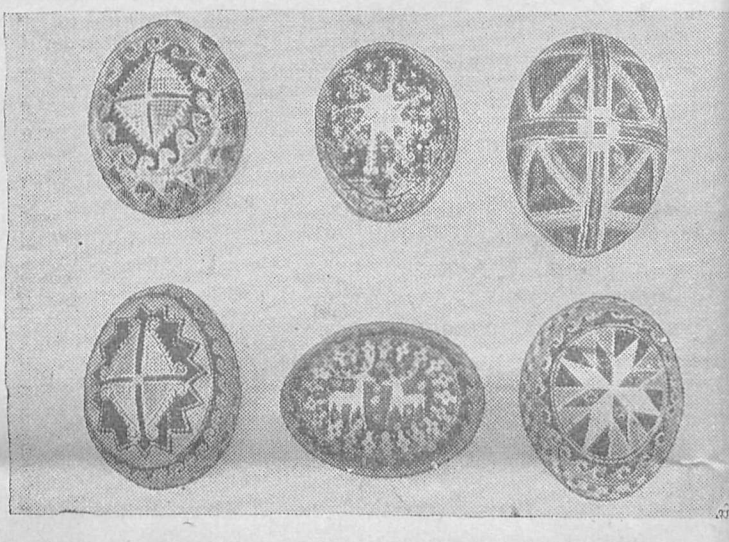
всім Союзам, Кооперативам і кооперативним Працівникам — Дирекція, службовики, робітники

„ЦЕНТРОСОЮЗУ" — ХРИСТОС ВОСКРЕС!

Писанка

Великодні Свята. — Стіл заставлений ріжнои їдою, а серед того пишається своєю красою українськ писанка. Чому саме українська, а не інша писанка?

Писанки були знані в богатьох народів, в одни приймилися на стале, в других зістали виперті задл браку артистичного хисту. Мусмо знати, що написат писанку це не тільки треба мати знарядля до того, ал треба любити і знати красу. Український нарід в пе шій мірі тим відзначається, тому у ньому писан приймалися та вдержалась досьогодні: пишуть її н учені по містах, але пише нарід на селі, тим вона ці ніша, бо вказує, що ціхи ті українського народу не набуті, але вроджені — природні. Запитаєте, хто з у раїнців найкраще пише писанки — то хіба без заст реження перше місце треба признати Гуцульщині, д

кладніше Космаччині. Лемківська писанка також дуж гарна, але ще не належить до найгарніших, то мож не вина самих Лемків, але причини дошукуємось мож у злиднях — біді, в якій опинився Лемко, який шук ючи за кусником твердого хліба, не має часу на писа ня гарніших писанок, а навіть не мав часу вправити у тому. Всеж таки в кожній „хижі" повинна у Вели день на столі лежати українська, власноручно мальов на писанка.

Про повстання писанки кружляють ріжні вісті перекази-леґенди. Котрій з них вірити, не знати — тільки леґенди.

Коли жиди спіймали Ісуса Христа, ангели писа багато писанок, щоб ними забавити жидів, щоб ті н вірні Ісуса не мучили.

Кажуть теж, що писанки повстали з каміння, які обкидували жиди Ісуса Христа, коли Він двигав тяжк хрест, ідучи на Голгофту.

Цікаве ще оповідання, що коли Ісус воскре перестрашені вартівники, які стояли коло ґробу, п бігли звістити свому старшині про ще. Розсерджен старшина, який тоді їв яйця, то засудив змісця т вояків на кару смерти за те, що вони буцімто спа і не пильнували ґробу, що хтось тоді тіло Ісуса мус украсти. Він казав, що це неможливо, щоб забитий ч ловік воскрес, так як неможливе, щоб з білого поста вмить червоне. І коли він це говорив, яйця закрасили на червоно. Тоді старшина повірив у чудо, наверну та звільнив невинних вояків.

З. Ф.

—o—

Юліян Тарнович.

Пропийники

Всі вулички в місточку роїлися від людських голів. З усіх сторін гір зійшлися люди на торг. Кожний з якоюсь орудкою прийшов у жидівських завулках заворожувати свою бідицю. На торговиці пропхатися не годен, так глітно від згінників, конярів, та інших барашників. Злодійня тільки підглядає, де та хто ховає свої гроші. Жиди, що купують і продають рогату худобу, гірший вереск чинять, як у своєму гайдері. Клене, проклинається, собачий виродок, власними дітьми свідчить свою найвиразнішу брехню; мало не хреститься жидовина, щоб переконати про вартість свого товару... і видерти гроші від бідної жінки, яка хоче від жидівського фактора купити куце клямпеня — яку корову, що в плахті нема що нести...

Порфірий Гнида ще зраня продав свого підсвинка, за круглих пятьтрицять срібних. Він крутився ще по торговиці, поміж вози зайшов, може б купити підвалянця, а половинку грошей притримати на секерацію й подачку, та на киршину соли й сірничок.

— Куме, Ваню, та якся мате? — зустрів Гнида свого кума Васька, што му дзецко до кєту тримав. Та што чути? Чи рука дужа?

— Ойже, йой кумоньку! Срібро-злато видати, а нас не видати — звитався Ваньо зо своїм кумом. — Добрі ся стало, што сме ся зишли. Та подме кусцьок ся загріти, бо ґамба змерзла, такий вітрище на тій торговиці.

— Гейже, подме на підсіня, там сербнути гарбати — згодився Порфірий.

У Хаскля на підсінні ще більше голов, як на торговиці. Посідали кум із кумом, сват зо сватом; одні литкупом себе частують, другі при чарці докінчують згоду; ще інші ґамбу прийшли загрівати...

— Хаскель дай кватерку. Смоть! Але тої, што по кишках йде — перший зачав Порфірій честувати свого кума.

— На здоровля куме! — кум припив до свого кума й подав йому повну порцію.

— І за вас! На здоровля — гріли два кумове свої ґамби.

— Жиде, дай другу! — цим разом відвернув Ваньо. — І даку закуску. То повідате куме, што сте маця продали й хочете до міха друге купити... А я два барани засунув, пся змора з тими різниками, ледим штирі десятки вимантачив...

— Де тот гад жидівский за том воковитом пішов? — Байно, байно, Каська мі ищи на дорогу виїжала повісти, — чкевко куп і соли й дітині пальце — продовжував Гнида та припрошував свого кума: Ойже гломте си кукевки! На здоровля... і кочачем закусив.

— Тота якиса любша. Байно, байно — прихвалював кум кумову воковиту.

— Мошку, подь ту, ти пся паро — принес дві пива. Але повно з піном. Гнеска я ставлю — горокився Порфірий.

— Ні, Мошку, чи як ті там Хаскелю, я буду платити — торгувався Ваньо — Борзо дві фляшки здомпуй, пива!

— Куме, свату, ойже Ваньо. байно, байно, пийте, бо вистигне — принаглював Гнида.

— Жиде! Што с ту настав, што таке студене? Квар! Бо ти, пся паро... — бабурився Ваньо, сьорбаючи пивце.

— Няйте, куме свату. — Жиде дай по кватерці, але той шандарской. На здравя — шмарте свату, а пак пивом, — честував кум Порфірий свого кума Ваня.

— Я, гик, гик, к-к-уме — пийте здорови, — віддавав честь кум Ваньо свому кумові. І один другого не скаворожився, лем си ґамбу загрівають...

— Може би'сме юж пішли — пробував знатися з лави Ваньо

— Сідте, кумоньку, сідте, цібо сме ся тівки часи не видали — спокушував Гнида свого знайомого. Кажме ищи по єдній... Ти, рудий бородачу, дай чвертку.

І знову мандрував келишок із рук до рук, і зорівка щезала — не за вобшивкою, лем у комувих зубатих маковертах.

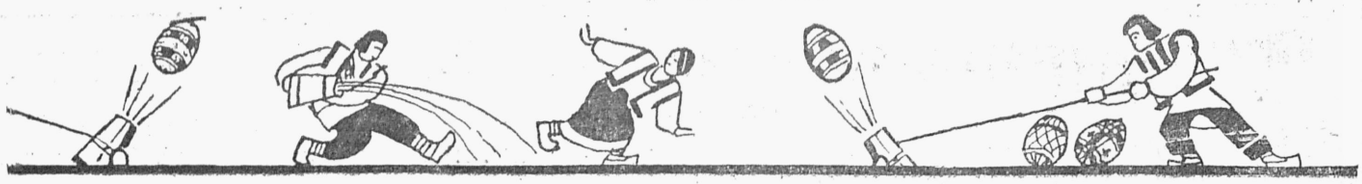
...Чей же кум давно не бачив свого кума?! І треба ся почестувати... Хоч у хаті голодна дітвора, без теплої сорочки, у драних лапцях біжить до школи; ні книжки, ні писальця не має; хоч жінка не має нової нитки між людей і до церкви; хоч усі миші з хати повтікали; пийте кумове, пийте, напувайтеся!!! Вас є тисячі таких пропийників, що гірше продовж свого життя блудите, як малу дитину завів би в глухий ліс.

А ну, підіть у торговий день до Санча, Горлиць, Стрижева, Коросна, Риманова, Буківська, Сянока, Дуклі, — скільки там кумів свою працю пропиває й в жидівську калиту добровільні датки складає...

Тяжкі міліони пропадають!

Лемко в американській армії

Наша точна передплатниця із Скрентону, громадянка Евдокія Калакука, родом з Устя Руського, коло Горлиць, пише до нас, що її син є капітаном американської армії. Він їде тепер із Вашінґтону на филиппинські острови (Філіппіни, найдальше на північ висунена громада островів Маляйського архіпеляґу, які від 1898 року належать до Зед. Держав Півн. Америки). На цих островах буде молодий капітан відбувати свою військову службу продовж двох років. Він виїхав із Вашінґтону забираючи свою дружину та дитину. Щастя й гаразду бажаємо нашому Землякові!

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

В день світлого Христового Воскресення засилаємо Вам, усі наші Читачі, щирі побажання великих Божих благодатей. Так, як воскресший Христос по Своїм воскресенні звеселив Своїх апостолів і учеників, так нехай звеселить і Вас, так нехай прожене з Ваших родин, з Ваших сердець усякий смуток, усяку журбу. Так, як Христос побідив усе лихо, усю людську ненависть і смерть саму, так нехай і Вам поможе поконати й розвіяти всяку біду, всякі злидні, щоб не знали Ви лиха в себе вдома, щоб не зазнали напастей, прикрощів від нікого з чужих. — Над усе ж нехай воскресший Господь зо свого Воскресення дасть сили душам Вашим до чесного, ревного побожного християнського життя!

„НАШ ЛЕМКО".

Український Театральний Гурток у Боську, к. Сянока.

Виділ і члени читальні „Просвіти" в Дудинцях, коло Сянока.

Панахида — поминальні Богослуження в Перунці, в другому дні Великодніх Свят.

Свячення пасок у Милику коло Мушини.

Український Аматорський Кружок у Ждині, к. Гладишева.

Негайно присилайте передплату!

Притиснув біду до стіни

Позерай, як сес богачиско Юрко розбогатився. А лем на одному пруті поля ґаздівку зачав.

— Ба й чого му завидуєш? — оспорював Тимко Смеречняк із Грицем Логазою.

— Я би му завидував? — відвернув злобно Логаза. — Такому худому ґазді...

— А я сам наймився б у нього за слугу. Бо в його мудра голова.

— Іди з такою головою. — негодував дальше Гриць.

— Легко саказти, але тяжче з нічого дійти до такего ладу, як саме зробив Юрко. Тож він свою біду в кут загнав. Недавно ще на його полі жабам уха видно було; а гляди, сьогодні кращий лан як у пана деякого.

— Бо може гроші в декого дістав — докинув і тут Логаза.

— У цьому саме штука, що Юрко від нікого жадних грошей не одержав. Але своїм власним розумом збагнув таку штудерацію. І сьогодні з усіх може він сміятися. — продовжував Тимко.

— Або люди з його! — перебив Гриць.

— Та чого ти Грицю такий невірний? Юрко заслужив собі на велику похвалу, а ти його безперервно ганьбиш. Три роки тому й він ще пера зерна не мав, та сьогодні в найкращого ґазди нема такої чистини збіжжя, як у Юркових сипанцях.

— Бесідуєш, Тимку, як пяний. — знову перебив невірний Гриць. — Але вже кажи...

— Ти хіба бачив ці деревляні скринки, що під хатою в городі Юрка. Отже Юрко в тих скринках свою біду загребав. Бо він навчився із журналу „Сад і город" парники робити та в парниках ранню городовину плекати. Коби ти менше був заздрісний та ближче глипнув у ці Юркові скринки, то й ти свою біду загородив би. Але ти хіба нарікати вмієш. І тобі здається, що наріканням проженеш зло від хати. Ні, брате, менше говорити та більше робити. І то так робити, як розумні люди нас навчають. Ти більше профайчиш річно, як треба заплатити за той рільничий журнал. Та що тобі остається з того диму? Подумай тільки Грицю: восені корець бульби коштує чотири злоті... А Юрко за пару кільоґрамів вчасної бульби з парників не одну десятку до хати примотав. А за вчасні городовини, ягоди, квітки... Скільки то грошей марнується рік річно в наших селах? Тому тільки, що не хочемо один крок уперед піти з нашою господаркою...

— Піду, ще сьогодні піду до Юрка та навчуся від його поступово ґаздувати! — радісно заявив Гриць Логаза та весело попрощав свого поступового сусіда.

В теперішних непевних часах найкращим святочним побажанням буде поліса життєвої обезпеки єдиного українського Товариства взаїмних обезпечень на життя

„Карпатія"

ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 38. ТЕЛ. 258-43, 258-92.

ПИШІТЬ ЗА ІНФОРМАЦІЯМИ!

Господарська сторінка.

ЮВІЛЕЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Краєвого Господарського Товариства „Сільський Господар".

Ювілейні Збори „Сільського Господаря" відбулися у Львові, при участи 117 делеґатів Кружка „Сільський Господар" і 108 гостей. Краєве Товариство „С. Г." обеднує два тисячі вісім Кружків із 159,977 членами. У звітовому році значно поширено сільсько-господарську пресу та видано шістьдесять тисяч фахових приміників для нашого села.

ЧИТАЙ І ДРУГОМУ СКАЖИ!

Пишуть нам, що в сяніцькому й кросняньскому повітах шириться тваринна пошесть-прищиця. З огляду на те заборонені торги на тварину в Риманові та Коросні, аж до відклику. Про кожний випадок поширення прищиці треба негайно повідомити владу. В першу чергу треба зберігати якнайбільшу чистоту в оборах і стайнях. Не пити непереваренного молока, воду до поєння тварин держати в окремих посудинах, отже ніколи не вільно черпати в керниці води тою самою посудиною, з якої худоба наповається. Стайні треба вибілити вапном і долівку здезинфекувати карболевою водою. Не впускати до стайні гандлярів, які вештаються по селах, а кожного впертого віддати до солтиса. Не купувати ні молока, ні масла й сира в таких хатах, де корови хорі на прищицю. Вкінці слухняно повинуватися всім зарядженням влади та належно виконувати всі прикази аж до цілковитого поборення прищиці. Подайте до відома про це всім своїм сусідам.

ДОБРА ГОСПОДИНЯ ЗНАЄ,

що стручкові рослини — горох. фасоля, сочевиця мають велику відживну вартість. Особливо для дітей і молоді вони пожиточні, бо між іншими складниками мають багато фосфору. Він потрібний для будови костей.

що пісно живлені діти немають сили до росту і розвою тіла й духа.

що їда брудними руками зі спільної миски, на брудному столі — це найліпший розсадник недуг.

що мати, яка жалує дитині молока та продає його до останньої каплі стає найпершим її ворогом.

що може добрим словом вплинути на свого чоловіка, щоби гроші, які видає на алькоголь і нікотину — призначив на ліпшу відживу дітей.

ЯК НАПАРЮВАТИ ЗЕЛА.

Коли лікар припише недужому пити запар з лічничих зел. то треба вміти їх запарити. Означену лікарем скількість зел (а як не означено, тоді ложочку з чубком) заливається малим горнятком кипятку і ставиться на чверть години в теплім місці. Треба пильнувати, щоб той плин не заварився, бо тоді не буде це напар, а тільки вивар.

ДОБРА САДІВНИЧА МАСТЬ.

Садівничу масть можна зробити ріжними способами: 1) пів кґ. білої шевської смоли, 1,5 кґ. топленого лою, все це розтопити разом, щоб забарвити цю масть, додати ще 25 дкґ. пересіяної охри та добре розмішати. При кінці топлення додати пів літри денатурового спірту, але по малій порції та дальше від вогню, інакше вибіжить з посуди. 2) 2 кґ. каляфонії, 1 кґ. білої шевської смоли, чверть кґ. топленого несоленого лою, чверть кґ. охри і три чверти літра денатурового спірту.

НЕ КУПИТЕ В ГАНДЛЯРІВ КОНЕЙ!

Коли кінь хромає на одну ногу, то вони загвоздюють його нарочно на другу і вмовляють у покупця, що кінь загвожджений, що треба його перекувати і все буде в порядку. Спускають дещо на ціні і торг готовий, а заки господар очуняється, то й мене речинець, до якого коня може вернути.

Відомим є, що кінь перестає майже хромати при штеті по довшім ході. Тому гандлярі такого коня цілий час гонять, щоби часом не відпочав довше і не показався штет. Штет пізнаємо, коли кінь відпічне, а ми його відтак кроком поведемо, згинаємо кілька разів у всіх суставах, так через мінуту, відтак ногу пустити, а коня пігнати тропом. Кінь зі штетом зачне кривати. Це робимо почерзі зі всіма ногами.

Різні щілини на копитах заліплюють, а відтак ще й мастять дьогтем, чи вазеліною, мовляв, диви, який я дбайливий за коня.

Підпалені сопіють більше по накормленню, тому виводять їх голодними на торговицю, від покупця проганяють коня тропом, а назад поволи, щоби кінь відпочав і видихався. Коня треба самому переганяти, а тоді викриємо підпалення, кінь тяжко дише, ребра западаютья глибоко.

Носатину замінюють на золзи в той спосіб, що в залози втирають кантаридову масть, щоби були болючі, як при золзах.

Часто витинають цілком залози, а щоби спинити виплив з носа, дають нюхати коням чемерицю, табаку, або паприку і коні випчихуються з випливу на час торгу. Коня треба добре оглядати, а коли є якісь сумніви, порадитися ветеринарного лікаря.

Ясну сліпоту пізнаємо по тім, що завязуємо очі на кілька хвилин хустиною; в темноті зіниці поширюються, а коли відкриємо, то звужуються, коли є сліпота, то зіниця нерухається. — Білу сліпоту закривають у цей спосіб, що вкладають коневі до відходової кишки перець, чемерицю, паприку; кінь від цього оживає, стає неспокійний і т. д.

Ликоватість — то є звичка у коней лапати воздух, отвирання зубами, чи хвостом у різні предмети, хитання задом, маскують у цей спосіб, що не дають такому коневі зрадитися. Вбивають між передні зуби гострий клин, чи цьвях. Коня треба оглянути, а головно зуби, які нерівномірно витираються і хвіст який є вичімханий.

Норовистого коня мучать добре, перед тим мало дають їсти.

Коня пробувати одинцем. Запрячи до воза і держати віз кільком хлопам, надівати хомут і т. д. Коли кінь норовистий не хоче тягнути, борониться перед надіванням хомута, стає дуба, кидає головою і т. д.

Також фальшують зуби старим коням, випалюючи реєстри. Реєстр випалений, нерівний і надто чорний, а у старших коней, понад 13 літ, на поверхні інший, як поперечно - овальній, бо зуби вже стерті і є округлі.

Як бачимо, то гандлярі мають добрі способи фальшування здоровля, хиб і віку коней, тому при купні треба бути дуже осторожним і знати всі штучки купців.

ЕЛЄҐАНТНА ПАНІ

одягається у кравецькім сальоні

ІВАНА КОЛОСА — ЛЬВІВ, ВУЛ. АКАДЕМІЧНА Ч. 24.

Найновіші моделі. — Приступні ціни.

Гр. Марусин.

„Розчин на паску“

Як кумове їздили до млина на Бзянку.

Танчарева Галька прибігла до куми дуже схвильована.

— Кумцю солоденьки, што то ся стало з нашими ґаздами, што їх іщи нема?

Йой, та я сама не годна си ради дати з тої турбації, мали бити на середу дома, а гнес уж четвер. Колиж тота паска спечеся, як іщи мука го млині?

— Кумо, певні мельник має збіжа і наши негодни ся діждати.

— Або ся дагде г місті попили, по дорозі.

— Знате што? Я пішлю за нима Феська, нех сяде на коня і нех скочит на Бзянку.

— Байно, байно, зробте так кумцю, бо колиж тота паска буде? Гнес бисме розчинили, завтра замісиме — тай під вечір всадиме до пеца.

Прибігла Галька до хижі тай кличе свого слугу:

— Феську! Подь ле гев!

Прибіг розхрістаний Фесько, що служив в Танчарів за пастуха. Якийсь сиротище із сусідного села, трохи дурноватий, але добряга та слухняний хлопчина.

— Цисте ня кликали?

— Кликала, кликала, сяд на конику, та скоч до Бзянки, до млина, де там наш ґазда пропав, поїхав пшеницу молоти, час тісто розчиняти, а муки не є.

Фесько стояв нерішений, чи справді ґаздиня каже йому їхати, чи лише так собі бідькає.

— Та чогос ґамбу роззявив, ци не чуєш, штом ти гварила.

— Та чую, лем ся бою, жеби на ня ґазда не гердекали, же конину поневірям.

— Повіш му, же я казала.

— Як так, то уж їду. Але, ґаздинцю, мі тиж ся належит маленька пасочка?

— Буде, буде і тобі, лем раз-два на едній нозі скакай, бо мі муки треба.

Фесько випровадив конину із стайні, в одну мить вискочив на неї та погнав стрілою долі селом.

За ним летіла пісня:

Сяду на коника, сяду на каштанка,
Поїду, поїду, там, де тота Бзянка.

А в тій Бзянці в млині повно фір, наче на ярмарку. Понавозили ґазди з усіх дооколишніх сіл пшеницю та мелють на паску. Хто приїхав скорше, той скорше меле.

Наші ґазди щойно сьогодні заладували мішки з мукою на вози, та якраз мали їхати в дорогу, лише затримав їх Юдка Пінкас з Риманова, домагаючись гроший за зборговану шпіритайку.

— Цис схалів Юдко, та деж ми ти гнес пінязи вознеме, почкай аж по сьвятах, ци не видиш, жесме за млин мусіли заплатити. Щось Пінкас ще хотів говорити, та наші ґазди не мали часу його слухати, бо побачили Феська, що гнав до млина на коні, аж курява за ним знімалась.

— Што ся стало?

— Іщи ся зьвідуєте, што ся стало, та паску час печи, а ви си ту з Юдком барашкуєте. Ґаздиня казали, жебисте на ґвалт муку везли, бо они уж розчинили на паску і хотят до пеца саджати.

— Уж розчинила? Та як, коли мука іщи го млині.

— Я повідам, же хотят розчинити. Деж тота мука?

— А, смот, на возах, заразенька їдеме.

— Но то їдме! Я поїду на переді, як деякий капітан, а ви за мнов марш!

Феcько завернув коня й станув перед першою фірою, та спитав з повагою:

— Но, цисте готови?

Ґазди посідали на фіри.

— Но, вйо! Закомандував Феcько і рушив з місця, а за ним чотири фіри.

Перший їхав Митро Танчар, за ним Андрій Овад, на третій фірі Васько Гринда, а на останній Гриц Прилипка.

— Були це перші богатії в селі. Вони що року під Великдень їздили до млина до Бзянки молоти пшеницю на паску. Брали пшеницю не лише свою, але й сусідів та знайомих; всі засібніщі ґазди мололи пшеницю в млині, тільки бідніші мололи в селі на жорнах.

Феcько Танчарів слуга, підбадьоруе свою конину запятками, та приговорює:

— Вйо! вйо! Бо великден за плечами.

— А жебис знав, же правду повідаш, смо-ле, сила ту муки, сила ту пасок буде з неї.

— Я за то так коня підганям, бо мі аж душа мирчит до тої паски, што мі ґаздиня обіцяли.

Приїхали в село. Коні самі, мов на команду станули біля коршми Дзьобатого Янтка.

Перший зіскочив з воза Васько Гринда.

— Та хибаль заздрите до нашего Янтка.

— Можеме заздріти, бо і так кониска ся змаргали! — заговорив Прилипка.

— Як так, — каже Танчар, — то шмар Фесю троха сіна коням, тай пильнуй возів, бо дахто мішок з муком стягне.

— Лем ся там довго не забавляйте, — замічуе Феcько, бо ґаздині на муку ждут.

Увійшли ґазди в коршму. А ту вже ціла компанія. Дзвінників Юрко, што ґандлюе кінми, Яcько Кривий, Панцаків Ваньо, та інші сидять біля стола, а Дзюбатий Янтко стоїть серед коршми з пляшкою та розважае гостей.

— Такої шпіритайки, як я маю, то ви ниґде не дістанете! — каже.

— О, што правда, то правда, — притакуе Дзвінників Юрко, — бо тота шпіритайка конячими пончками заправляла.

— А бодайс здох з таков бесідов, — образився Янтко.

— А од чого она така дзелена?

— То уж мій секрет, прошу я вас, того вам не повім. Але іщи ся нихто не струв...

— Но то і нам дай Антосю по келюшку. — заговорив Танчар.

Шинкар налив чотирі чарки, ґазди випили, сплюнули, тай почалася гутірка. Опісля треба було випити ще по чарці.

— Добра, бо така впірчива, аж за горло стискат, — захвалює Прилипка, а старий Овад лише спльовуе, та пакае свою файку, яка ніяк не хоче куритися.

— Та што ся там буде курило, куме, як там лем попіл самий на споді, нате дугану та си наложте до файки! — сказав Гринда, подаючи кумові капшук з прасівкою.

Овад насипав на долоню трохи тютюну, наплював на нього, розмішав на долоні, та почав напихати люльку.

Вбігае в коршму Феcько та кричить з порога:

— Дойщ іде, ґаздове, паска уж розчинена.

— Но то добрі, Фесю, нех росне, зараз будеме саджати до пеца, а тимчасом подь, напийся келюшок, — запрошуе Дзобатий Янтко й подае хлопчині чарку шпіртайки.

Феcько випив, обтер губу рукавом, та стоїть з викривленим ротом, бо шпіритайка аж сльози з очей витискае.

Шинкар подав йому кусок цукру, хлопчина жадібно вкинув цукор в рот, та хоче щось казати, але шпіритайка не дае до слово прийти.

А дощ таки розіллявся на добре! Феcько станув під стріхою й жде, а конята й мішки з мукою мокнуть на дощі.

Ґазди пють вже четверту чи пяту чергу, розвязались усім язики, та починае вже бути за душно в коршмі.

Яcько Кривий вже добре підпитий. Причіпився до коршмаря й починае домагатися від нього вияснення, чому його шпіритайка така добра й така дзелена.

— Та-сте чули, сваге, же без то така дзелена, бо в конячках мочена.

— Може справди?! — вмішався Гринда.

— Як би ви не били мої гості, то я би вам дашто позів за тоти конячки, але вас мушу шанувати.

— А мусиш, мусиш, бо бис здох, якби не ми. За наши пінязі пануеш, але смот іщи приде такий час, же нам шитко оддаш, не будеш панував меже нами, ні.

— А так, так, — притакуе якийсь підросток, не буде панів, на гак з нима, лем робочий народ буде мав свої ряди, уж дос ми ся напоневіряли...

— А ти комуністий, стуль ґамбу! — заговорив Танчар і встав від стола.

Підросток теж піднісся, але відай шпіритая занадто його затроїла, бо в цю мить сів та підпершись рукою водив злобними очима по приявних.

Феcько раптом станув знову на порозі й крикнув:

— Йой ґаздове, та час паску саджати до пеца, уж виросла аж мішки розривать на возах.

Але його жарту ніхто не розумів, бо гармідер такий у кормі, що годі було розібрати, що хто і до кого говорить.

І тоді сталася неждана й несподівана подія, від якої усі раптом заніміли.

Ґаздині ждали на муку й не діждались. А тут час на паску розчиняти. Кожна додумалась, що її ґазда у коршмі відай забарився.

Мов на команду зявились усі жінки, що мали розчиняти на паску.

Почали тиснутися до коршми, та кожна до свого чоловіка, бере за кудли та мотлошить, аж лоскіт чути на вулицю.

Коли вже кожний ґазда отримав свою порцію — побігли ґаздині до коней, посідали на фіри тай вйо.

Показалося, що у верхніх мішках було вже тісто замість муки.

Виклали ґаздині те тісто в нецьки, а воно таки на очах росте, бульки пускае.

І нічого, виросло, тай паски були добрі, тільки ґазди від шпіритаї та від побоїв жінок до самої неділеньки лежали мов колоди...

Але на Великдень таки встали й коли почули воскресну пісню, соромно їм стало за таку „публіку", яку їм жінки в коршмі Дзьобатого Янтка вчинили.

— Знате што, куме, — каже Гринда, — уж бим тої шпіритаї більше не пив, цілий мішок муки мі зба вила — тота дзеленюха.

— Моя мука була на споді, — відповідае Прилипка, — та не змокла; але, як тото правда, же нон Дзьобатий конячки мочит х тій шпіритаї, от нех го перун трісне разом з нев. Ниґда юж не буду пити тої шпіритаї...

— Така ганьба, што гріх людям в очі піздріти...

—o—

З рідних сіл

ТИРЯВА ВОЛОСЬКА ПОВ. СЯНІК.

Загальні Збори чит. „Просвіти" в Тиряві Волоській відбулися дня 15. лютня 1939 р. Порядок нарад звичайний. По звідомленнях з діяльности Виділу та дискусії уділено абсолюторію дотеперішньому Виділові та вибрано Виділ чит. в якого склад увійшли Всч. О. Крупський — голова, Скірка С. — заступник, Чупільовський М. — секретар, Іванечко М. — скарбн., Гусейко А. — бібліотекар, Коколюс Ст. — господар та Русейко Андр. — член Виділу. На Зборах був приявний делеґат Філії „Просвіти" у Сяноці П. Венґльовський, який виголосив довшу змістову промову про світле минуле Нашого Народу.

В дні 12. III. ц. р. читальня „Просвіти" вшанувала ширшими сходинами членів роковини 125-ліття уродин найбільшого поета України Тараса Шевченка, які відбулися в год. 6-ій вечором у домівці читальні при участи всіх членів читальні Всч. О. Крупський виголосив промову, у якій пригадав членам про життя Поета та його поетичні твори; рівнож про те, який вплив мали Шевченкові поезії на тодішний Український Нарід, почім віддеклямував гарно Іванцьо Антін — „Ой три шляхи" і Гусейко Іван — „Мені однаково".

Церковний хор відспівав низку пісень і на закінчення Національний Гимн „Ще не вмерла".

СЛАВНО ЗЕМЛЯКИ!

Громадяни Абрамова, присілка Завадки коло Дуклі, складають сердечну подяку нашим Братям в Америці за надіслання грошей на піднесення культурного життя нашого села; окремо щиро дякуємо громадянинові Луці Балутянському, Петрові Іваловичеві, Ксені Барна й Всім Збірщикам і Жертводавцям; хай Всевишній сторицею нагородить! Щасливих Свят бажаємо: Христос Воскрес.

СВЯТОЧНІ ПОБАЖАННЯ.

Найдорожчим моїм вірним Парохіянам, Членам Братства Апостольства Молитви, усім Дорогим у Христі Братам і Сестрам з Команчі, Чистогорбі та Довжиці бажаю з нагоди торжественного Празника Христового Воскресення — найбільшого Божого благословення, щастя й здоровля. Хай Воскресний Христос увілле у Ваші душі бальсам Своїх цілющих ласк — цього Вам із щирого серця бажає Ваш вдячний б. душпастир **о. Іван Тетерка,** Перемишль, у квітні 1939 р.

ЖДИНЯ К. ГОРЛИЦЬ.

Аматорський Кружок в Ждині відограв дня 19. грудня 1938 дві вистави, п. н.: „Свекруха" і „Які хорі такі докторі".

На світлині (ст. 8) бачимо аматорки і аматорів, обох представлень. По середині о. С. Д., який вивчив цеї штуки. Саля була виповнена по береги, а відограно було так, що при першій штуці „Свекруха" котилися сльози зі зворушення, то знов при другій штуці „Які хорі такі докторі" була повна саля сміху та гумору. По представленні співано кілька наших українських пісень. В сиропустну неділю те саме відіграв Амат. Кружок у Гладишові, також з якнайкращим успіхом. Як свої так і з довколичний сіл гості признали ждинській молоді в теперішніх часах культурної слави.

Цілу зиму відбувався у нас у понеділок, четвер і суботу вечорами від 6—9 год. курс рахунків т. зв. кооперативний і дещо з географії. Понад 70 курсантів приходило дуже радо і багато доброго навчилися. Гуртуємося при чит. Качковського, бо на інше товариство на жаль трудно дістати дозвіл. Дня 26. лютого 1939 на Загальних Зборах чит. вибрано одноголосно слідуючий заряд; Головою о. Ст. Дзюбина, заст. Ст. Спяк, секретар Т. Єдинак, бібліотекар Павло Капітула, скарбник Петро Сандович.

В неділю 5. березня ц. р. о. Ст. Дзюбина виголосили в читальні довгий реферат про пияньство і курення та Т. Єдинак віддеклямував з Відродження вершок „Орендарський сон". Зголосилося вже кільканайцять людей з молоді до Братства Тверезости.

При виборах до громадської ради подбало теж наше село, щоб тільки наші люди були радними. Одначе двох людей, яких тільки ждинські жиди люблять, зголосили упорчиво свою кандидатуру. За ними голосували всі жиди і кількоро циґанів. **Ждинський.**

З ЖИТТЯ УКРАЇНЦІВ У КРАКОВІ.

В неділю, 5. III. ц. р. старанням Філії Т-ва „Союз Українок" у Кракові в салі „Просвіти" професор університету др. Іван Зілинський виголосив реферат про „Взаємини між українською літературою і простолюдною мовою", спинюючись передусім над мовою Карпатської України. Саля була щерть виповнена громадянством, робітництвом та студенством.

ВЕЧІР ГУМОРУ.

У неділю, 5. III. ц. р. влаштувала Українська Студентська Громада силами Мистецького Гуртка „Зарево" гумористичну імпрезу п. н. „Проба ревії — сміх на салі". В склад програми входили 4 скечі, співи, танок, радіотрансмісія зі Студ. Громади, „позичування" книжок, портрети та сольо на гармонії.

Цінна книжка

о. Іван Буґера.

„ЗВИЧАЇ ТА ВІРУВАННЯ ЛЕМКІВЩИНИ".

Бібліотека „Лемківщини", ч. 15, стор. 40. Ціна 1.— зл., із вступом Юліяна Тарновича; книжка присвячена Автором бл. п. Петрові Коциловському; видана накладом „Нашого Лемка", в інших обставинах повинна появитися в якімсь науковім збірнику. У нас брак частійшого виходу наукових збірників, (записки Наукового Т-ва ім. Т. Шевченка, появляються дуже рідко), чи в етноґрафічних записках. Цю прогалину стараються виповняти бодай у малій мірі деякі видавництва, видаючи часом з останніх своїх фондів, для української науки й історії книжки.

Прочитуючи невелику обемом, але змістовну книжку о. І. Буґери: „Звичаї та вірування Лемківщини", впало мені на думку назвати ту книжку „Розсипані перли".

Дійсно, український нарід тих духових перел має дуже багато. Ніодин нарід на світі немає такої багатої та гарної устної словесности. Чужинці заздрісно глядять на ті духові багатства народньої української творчости. Вони залюбки беруть, збирають наші духові перли, перекладають їх на свою мову, щоби за деякий час сказати, що то є їх власність.

Розсипані перли губляться. Молоде покоління починає забувати старі пісні, приповідки й звичаї, які творилися віками і свій початок мають з княжих часів. Як мало є таких серед українців, що ті розсипані перли нашої духової культури збирають, а як зберуть, то треба дуже довго шукати когось, щоб книжку видав.

Книжка о. І. Буґери є опрацьована дуже основно. В небагатьох розділах автор зібрав всі ті духові народні багатства Лемківщини. Книжку повинен прочитати кожний, щоб занізнатися, зглядно пригадати собі ті розгублені перли, які щораз то загублюються та якими повинен кожний українець пишатись, як найдорожчим самоцвітом. Ярослав Літинський.

ІДЕТЕ ДО СЯНОКА,

памятайте, що всі закупи треба полагоджувати в складі

„НАРОДНОЇ ТОРГОВЛІ"

Тут купуйте споживчі й кольоніяльні товари, насіння господарських рослин і трав.

Тимко Перейма

Лемківська пісня

Весільні, обрядові пісні.

Вибирайся Марисю, вибирайся з нами;
Вшитки свої жалі прилож каменями.
Кед, я їх прикладала, они ся двигають,
Який то жаль велький, як ся вибирають.
Треба би нам, треба зо два ґарці вина,
Жебися сходила до стільця родина.
До стільця родина, родина не мати.
Зийд Мамусю з неба, бо тя гев ґнес треба.
Треба би нам, треба, стільця широкого;
Бо наша Марися, роду великого.
Дайте же нам, дайте, што нам мате дати;
Бо ми гев не будем надармо стояти.
Далас ня мамусю за ліс, за дубину;
Жебим не ходила до тя на жентицу.
А я ліс перейду, а дубину лишу,
І до тя мамусю прийду на гостину.
Далас ня мамусю, за третю границу,
Жебим не ходила до тя на гостину...
Я третю границу, з далека обийду,
До тебе мамусю, моя таки прийду.
Не така я шумна, яка я полюбна;
Не така ґречна, як я фалечна.
Фалечний ти шугай, фалечни очи маш
Ани капки кирви, справедливой не маш.
Фалечний ти шугай, і твої очата.
Лем би позерали, де шумни дівчата.

Жартівливі пісні.

Пришла біда до села, тай казала, што мя зість.
А она мя не зіла, лем ня в брішок вкусила.
Маю жену молоду, не пущу єй на воду.
Моглабися втопити, мусівбимся женити.
Гей козаре, козаре, гей десте кози пасли,
Стратилам віночок, гей, цисте го не нашли?
Гей не нашли, не нащли, лем його сме віділи.
В потоці на луці, гей, там го кози зїли —
Гей козаре, козаре, гей, де ви кози пасли?
Стратилам перстенец, гей, цисте го не нашли.
Гей не нашлис ме, не нашли, а лем сме го віділи
В потоці на луці, гей в милого на руці.
А в неділю вранці люльочка курила;
Впала мені з цибушка, люльочка ся збила.
Ой, їхали козаки з обозу, стали собі коло перелазу.
Стали собі радоньку радити, де же мають коні напоїти...

Лемки привязані до своїх гір і тут вони найкраще почуваються. — Життя лемка тверда, але живе як його пісня, як його усна словесність. — Лемки, щодо вдачі, то однакові вони обабіч Карпат, вони гостинні і нічим не відріжняються від усього українського народу. Вони характерні і держаться твердо своєї народности. — Не було ще випадку, на Лемківщині, щоб лемко перейшов на латинство. Лемки то нарід чесний і характерний, хоч попри добрі та гарні черти мають деякі і лихі, то однак це на загал не обнижує їх великої моральної вартости.

Передвоєнний лемко так під моральним оглядом як і релігійним стояв високо. Бувало, він йдучи в поле, держав шапку в руці та голосно говорив молитву, кожну теж роботу починав і кінчив молитвою. — Пости держав строго і то не лише старі люди, але й молоді окремі пости собі завдавали. Постити до Служби Божої, вважали за добре діло. Служба Божа була в них у великому пошанівку та кожний старався давати на Службу Божу за померших. Крім гроший приносили на Службу Божу і молоді телята від первісток, ягнята нераз продовж року приношено священикові 40 телят. Родин, які не споминали б своїх померших по селах, майже не було.. Що сім літ кожний газда старався благословити свою хату, запрошуючи на це богослуження ціле село і відтак обід. Такі обіди відбувалися звичайно восени. Мерців ховали з найбільшою парадою, весілля стояло довго, нераз і кілька день получене з ріжними церемоніями і співами. Але моральність у жінок, а особливо у дівчат була дуже велика. Кошилка; себто покритка, була у великій ганьбі — і щоб дівчина на таке пустилася то того не бувало. — Навіть тоді в часі війни, кілько то ріжного війська через Лемківщину переходило, і як довго це тяглося, а мало де трапилося, щоб котра дівчина згубила честь. — І крадіжей ніде не бувало, можна було всьо на дворі лишити та ніхто чужого добра не рушив.

Лемки перед війною мали гроші з зарібків в Америці і одним з найгірших пороків, було пиянство. Другим пороком і то може найголовнішим, то було непошанування старих родичів. Богато можна було там подибати таких дітей, що не шанували старих родичів. І цей порок поширювався ще дуще від часу, як родичі почали дітям записувати в часі їхнього вінчання свою працю. Задержалося там щей борожбицтво, ворожки, бачі, боцорки (чарівниці), — які не одній і не одному зробили життя невиносимим. — Постити на ворога „семериду", рушити в часі Служби Божої престолом на ворога, щоб його Бог скарав тяжко до семого покоління — то найстрашніщий прокліп у лемків. А найбільша пімста, то закопати яйце зносок, під поріг ворога. Сказати лемкові „та гаде" то зневага до недарування і початок до бійки. Справді сьогодня вже того всього менше, але всеж лемки не можуть того всього зовсім позбутися.

До дальших недомагань, треба зачислити щей часті непорозуміння молодих невісток з свекрухами, а деякі з них, то такі не уступчиві, що в хижі прямо пекло. В кінці і то найважніще, що лемки, особливо там, де довгі часи просвічали їх русофіли, мало обізнані в правдах віри, легко відтак під напором аґітації переходили на православіє.

Зіпсуття обичаїв та заник релігійного життя прийшли з війною, а за тим і цей релігійний хаос. Майже всі мущини були на війні, а дома полишилася молодь, старці і жінки — тож зло, мусіло прийти. Перебуваючи довгий час саме на фронті, серед тяжких боїв особливо молодь, знайшла багато нагод, які її псували. Вояки, що не мали вже нічого до страчення, своїми поступками і бесідами вирівали з сердець цеї молоді найкращі почування. Ненормальні воєнні відносини, в яких нехтувалося чужу власність і чужу честь, додавали ще більше нагоди до зіпсуття. І те все минулося, як скінчилася війна, але не минулося зло, яке в неодному лемківському селі звихнуло людей.

Отже який рятунок на майбутнє? Треба постаратися про привернення всіх закритих читалень „Просвіти", а як це не можливе то конечно закладати, бодай читальні парохіяльні, які були б розсадниками культури і правдивої здорової просвіти. Треба конечно там для молоді закладати спортові товариства, яких там ані видати, щоб молодь мала де виладовувати свою молодечу енергію. — Поширювати українську книжку та українську пресу.

—o—

БІБЛІОТЕКА ЛЕМКІВЩИНИ

	зл.
1. Юліян Тарнович: **Ілюстрована історія Лемківщини,** стор. 288, 110 ілюстрацій, 2 карти	3.—
2. Іван Бучера: **Українське весілля на Лемківщині,** стор. 32, 4 ілюстрації	0.80
3. Ф. Коковський: **Східніми межами Лемківщини,** стор. 100, 40 ілюстрацій	1.20
4. Сконфісковане.	
5. Е. Апонім: **Лихо на світі,** переробив Ю. Тарнович	0.40
6. Остап Мисевич: **Весільний образ у Бойківщині,** стор. 64, з нотами	1.50
7. І. Ш. Лукавиченко й Ю. Тарнович: **Пісня Бескиду**	1.50
8. В. Кліш: **Творім сильні основи**	0.40
9. Ю. Тарнович: **Мова століть** (Лемківщина в народніх переказах), стор. 40	1.00
10. Ю. Тарнович: **За срібнолентим Сяном,** стор. 32	0.50
11. Е. Анонім: **Шибеничний верх,** т. І. переробив Ю. Тарнович, стор. 120	1.50
12. Ю. Тарнович: **Верхами Лемківського Бескиду,** наклад „Плаю“, стор. 64	1.20
13. В. Ярославич: **Найдавніша доба в історії Лемківщини,** стор. 32	0.50
14. Ю. Тарнович: **Лови на Лемківському Бескиді**	1.00
15. О. Іван Бучера: **Звичаї та вірування Лемківщини**	1.00
* * **Лемківський ілюстрований Календар на 1939 р.**	0.80

Замовляти, присилаючи гроші розр. переказом ч. 141 на адресу:

„Наш Лемко“, Львів, Новий Світ 22.

Рами до образів,
Карніші до вікон,
Шиби й зеркала, шліфовані до меблів,
Образи олійні й святі все на складі поручає дешево:

САЛЬОН ОБРАЗІВ І ШКЛЯРСТВА

ВОЛОДИМИР СТЕЛЬМАХ

Львів, вул. Словацького ч. 2, тел. 116-38.

КОРИСНОЮ ПРИНУКОЮ ДО ОЩАДНОСТИ
є премійна вкладкова книжечка
Кооперативного Банку

„ДНІСТЕР“

у Львові, вул. Руська ч. 20.,
на яку крім звичайних відсотків можна одержати ще й нагороду за ощадність в сумі 25 до 100 зл., залежно від висоти постійної місячної вкладки.

РОВЕР ЗА 80 ЗЛОТИХ.

Туристичний модель, масивна рама з болотниками, грубі та широкі передні вилки, прижинове сідало, гумові педали, вигідна керівниця, задня віська з острою зубаткою, сталеві обручі, туристичні опони. Цілий мужеський ровер, після вижче поданого опису готовий до їзди, висилаємо за ціну 80 зл. Без жадного ризика тому, що платиться при відборі.

Замовлення просимо слати:
„HERBON“ — Warszawa 1. Skrytka pocztowa 910.

МАШИНИ до виробу цементових дахівок, — Форми на криничні й каналові рури, — **ХРЕСТИ, ВІКНА ДО ЦЕРКОВ, ОГНЕТРЕВАЛІ КАСИ** — громозводи, огорожі та всякі шлюсарські роботи — виконує по дешевих цінах

ФАБРИКА
МИХАЙЛА СТЕФАНІВСЬКОГО
ЛЬВІВ, ул. Варстатова ч. 10, тел. 249-14.

ДАРУНОК ДЛЯ „НАШОГО ЛЕМКА“!

Кожний передплатник „Нашого Лемка“, отримує нижче списані книжки з великою знижкою:

	Замість	Лише
О. Бабій: „Ненависть і любов“, поезії	0.50	0.25
Тог. автора: „Воєнко“, опов. з часів революції	0.40	0.20
Галина Орлівна: „Шляхом чуття“, новелі	0.40	0.20
Василь Софронів: „Під сміх війни“, нариси й опов.	0.40	0.20
Клим Поліщук: „Розпята душа“, оповідання	0.40	0.20
Тогож автора: „Веселе в сумному“, сатири	1.—	0.50
Вол. Островський: „Хома Дубило“, істор. оповід.	0.20	0.10
Тиберій Горобець: „Квіти і бодяче“, нариси й замітки з дороги життя	1.—	0.50
Галина Орлвіна: „Перед брамою“, новелі	0.40	0.20
Антін Павлюк: „Незнайома“, уривки і записки	0.30	0.15
Федір Дудко: „Краса життя“, оповідання	0.30	0.15
В. Островський: „Вівці й пастирі“, оповідання	0.60	0.30
О. Бабій: „Гнів“, новелі, 10 аркушів друку	3.—	1.—
К. Поліщук: „Ангельський лист“, легенда	0.20	0.10
М. Приймак: „Кстини“, на лем. говорі	0.20	0.10
А. Н. Чехов: „Оповідання“	0.60	0.30
Ів. Филипчак: „Сила Волі“, повість	4.—	1.—
„Тайна червоного посольства“, повість	4.—	1.—
С. Калинець: „Сміх і Правда“, веселі вірші	4.—	1.—
— „З під рідної стріхи“, вірші	0.30	0.15
— „По другім світі“, про життя позагробове	1.—	0.50
— „Було та мохом поросло“, гал. легенди	0.60	0.30
К. Лаврінович: „Таємниці духа“, про спіритизм	0.60	0.30
„Приповідки і пословиці“	0.40	0.20
Народні пісні: „Коломийки“	0.50	0.20
„Магічні штуки“, книжка для забави	0.80	0.40
Проф. І. Чепига: „Просвіта і піянство“	0.60	0.30
„Вічний Календар“, на 100 літ наперід	1.—	0.50
„Малий Кобзар Шевченка“	0.20	0.10
„Товариські гри та забави“	1.50	1.—
Проф. Шимонович: „Історія політичної економії“, книжка потрібна для нар. діячів	3.—	1.—
Гр. Дворянин: „Наука сектантів, а католицька церква“	4.—	3.—
М. Горбачева: „Практична господиня“, куховарські приписи до безмясної кухні та печива	5.—	4.—
Е. Архипенко: „На новий шлях“, госп. порадник	3.—	1.—
Д-р М. Микитин: „Штука життя“, приписи доброго поведення	1.60	0.60
„Бетон в господарстві та як захищатись перед вогкістю й грибом“	0.80	0.40
„Перша поміч в наглих випадках“, правила для здоровля	0.60	0.30
„Колосся“, господарська читанка	1.50	0.50
„Лічення домашних звірят“	1.20	0.60
„Пошесні недуги“ (д-ра Озаркевича)	1.50	0.60
Христос і Божа Матір, пара образів по 3 зл., пара		5.—
Портрет Шевченка й Франка по 2 зл., пара		4.—
Запорожці пишуть лист до султана, сірий образ 2 зл., колїровий		6.—
Монограми до хрест. вишивання (всі букви)	4.—	2.—
Народні вишивки — 12 таблиць	3.—	2.—

Замовлення й гроші слати на адресу:
Переплетня Ставр. Інституту, Гр. Гануляк, Львів, Бляхарська 11.

КООПЕРАТИВНИЙ ГОТЕЛЬ

Народня Гостинниця

ЛЬВІВ, ул. Костюшка 1, тел. 201-33, 280-88.

Милі, вигідні, чисті кімнати по приступних цінах. (Біжуча зимна й тепла вода, телефон, купалки, центральне огріття для вигоди Шан. Гостей).

Юліян Тарнович.

У ремісника золота рука [8)]

Робота зовсім не довжилася. Мури нової будівлі росли, як гриб по теплому дощі. Треба було зачинати перші роботи біля отворів на двері та вікна. Гурт робітників збільшився. Прийшли столярські робітники. І в кількох годинах склеїли з дощок ще один барак на столярські варстати. Фірмани привезли повні вози білих тертиць і два стоси обрізів на віконні рами. Мулярі, одні підводили стіни вгору, другі виправляли начисто стіни в середині. Робота йшла, як золотий годинник. Степанко теж завзято працював і зовсім не нудьгував. Не було часу, ні нагоди на пусте нудьгування. У першому тижні мало він заробив. Але по кількох чергових тижнях Степан зручно орудував залізною лопаткою, рівно застелював густою заправою щілими поміж цеглами та без найменшого заїкання знав так завісити залізце коло стіни, що ні на тисячну частину мур не міг звисати на бік, або торчати зайвою цеглою всередину. Зате теж і кожна чергова субота краща була. Степанко міг уже купити собі за свої запрацьовані гроші черевики, сорочку та й на ненайгірший лайбик було кілька срібних. Але Степанко не про себе думав. По роботі просив він свого майстра на часочок піти до міста деякі орудки полагодити. Він дуже тішився самою думкою, яка то буде дома радість і як весело буде сміятися Орися, як будуть читати першого листа...

— Іди, сину, але не барися. Завтра в досвідку знову до роботи.

Степан скочив на одній нозі до міста й принаглено перебігав з одної вулиці на другу, щоб у книгарні Рідної Школи купити собі олівець, папір, коперту й значок на листа до своєї мами.

Робітники не посідали ще до вечері, як Степанко вернувся додому. Веселий, його очі щастям ясніли. Ані їсти не дуже хотілося. Мамо, мамо... дрібною комашкою бреніло це дороге слово в устах селової дитини. Які Ви Мамо дорогі, любі, кохані Мамо... срібними пасемками дрібного павучка вкладалися слова, що їх Степанко буде писати на білому папері й ластівкою пішле листа до рідної хати. Таке щастя продумали славні люди, що на папір слова передати й живе слово слати своїм найдорожчим.

— А тебе, що так нагріло, хлопче? Що лице твоє вогнем горить. Батярчуки тебе здоганяли? — сміялися старші товариші, і вечерю докінчували.

— Остави його, чого присікався? Жаль тобі, що хлопчина веселий? — дехто докинув і ложку поклав по їді.

Потім поставали всі робітники від стола, тричі з рестом святим дякували Господеві за щасливо минулий день і чисто обтерли стіл від решток страви. Степан вигідно присунувся до вікна й розгорнув білий папір.

Рівними рядками мережався лист.

Слава Ісусу Христу! Наші найлюбіші Мамусю, Сестричко і Брате! Я здоровий від першого дня, Богові дякую за таку ласку. Зимно мені не є; їсти також не хочу. Працюю при будові мурованого дому. Ніхто мною не поштуркує, всі наші дуже добрі. Я, Мамусю кохані, купив собі нові черевики такі до церкви, білу сорочку. Я вже не загублюся в місті й до церкви знаю дорогу. У нас ніхто ще не знає, хто наш Шевченко, але я вже навчався напамять кілька його віршів; як прийду до Вас, усіх буду вчити. І про наше місто Вам другим разом опишу, бо нетерпляче очікую на Вашу відповідь. Орисі скажіть, що тут є безліч гарних книжечок; під осінь пішлю Вам, наші Ви Мамусю і всім дарунки. Але мені напишіть, чи Ви здорові, чи гарні яблока на кривій яблоні ,чи Митро ще служить і чи зелено ще в горах. Ваш син Степан.

Адресу написав майстер, бо треба було виразно написати пошту в Тиличі. — Щоб лист напевно дійшов до маминих рук.

— А, як довго піде той лист? Бо я два тижні йшов з нашого села до міста — питався цікаво Степан свого добродія.

— Дитино, ти пішки манджав; але лист поїде залізницею. Сьогодні маємо вівторок, отже найдальше під неділю лист будуть дома читати.

— А хто їм до села листа занесе?

— Листар, що носить усі поштові посилки.

— А не згубиться лист із колеї? — тривожні думки бентежили хлопчину. — Або вітер не пірве його по дорозі?...

— Ні, ні, не згубиться. Напевно дійде— втішними словами проганяв майстер сумніви дитини гір, що не знає ще всіх культурних потреб і вимог суспільного ладу.

Майстер, що разом працював зо Степанком, мав велику правду в свому серці; тому Степанко почувався біля нього, як біля рідної мами.

Не менше втішався молодий син наших гір, як у черговому дні великі гості навідалися до наших будівничих подивитися, коли треба ладитися до посвячення робітничого дому.

— Дай Боже щастя, добрі люди! — поздоровив наш завжди бадьорий на душі голова Просвіти. — Як бачу, гарно робота росте. І славити Бога, незадовго буде ще одна культурна станиця для нашої робітничої молоді. Небуде ця наша підпора в місті збивати чужі пороги та вештатися по чужих товариствах. Молодь, це око наше в місті, якщо вона буде належно вихована та у відповідному дусі ведена, вона буде основою нової міської верстви...

— Дай Господи, дай і вам! — відповіли хором робітники. Просимо ближче. Головний майстер перший підійшов і звитався щиро з гостями.

— Велику честь вчинили нам добродії.

— Хто то прийшов? — у кутку стояв Степан і питався свого побратима.

— Тихо, жди, побачиш.

— Степан ходи но ближче; добродій голова хотіли б із тобою говорити — прикликав майстер до себе Степана. Треба ж знати, що вміжчасі представники точно вивідалися про кожну дрібничку, звязану з потребами та ростом праці, зокрема голова дуже інтересувався тим, хто працює при будові та яку кожний одержує нагороду за свою працю.

Дуже врадувала всіх вістка, що між робітниками є сільський хлопчина, який з далеких гір приманджав до Львова та тільки щасливим якимсь збігом обставин попав у наше товариство.

— Як маєшся Степане? — звитався голова з молодим робітником. Ти пішки прийшов до нас і що тебе, сину аж у таку далеку дорогу навело?

— В горах тяжко вижити, бо в нас дома лем кусок поля. Але я не про поле, лем якась дивна туга за якоюсь невідомою ще досі в нас правдою — вела мене крутими стежечками в це місто. Бо в нас усі кажуть, що тут у Львові найкраще навчитися розуму від добрих людей.

— Славно, Стенане, славно. Ти не пропадеш — хвалив великий добродій сина гір.

— Це був один з найкращих днів у молодих роках Степана. (Далі буде).

Листування

Вп. Михайло Зошак: щира подяка за гарненькі бажання Братній привіт. Христос Воскрес.

Вп. Юрій Адамяк у Перунці: передплату одержали, дякуємо. Знимки всі використаємо, вони дуже цінні, по використанні з подякою неушкоджені Вам звернемо. Якщо маєте деякі нові знимки, просимо прислати. Христос Воскрес.

Вп. Василь Качмарський в Бон: рукопис у цілости ми одержали. З друком справа нелегка, люди винні ще багато за Календар і тяжко їх допроситися, щоб сповнили належно свій обовязок; усе будемо робити, що в нашій силі. Христос Воскрес.

Вп. Передплатники з В. Ростоки: ми вислали всі числа, окремо реклямовані. Здоровля бажаємо: Христос Воскрес.

Вп. Микола Осідач: картку одержали, посилаємо на нову адресу. Гараздів бажаємо: Христос Воскрес.

Вп. Василь Прокіпчак: окремої переписки не провадимо, за гарні бажання дякуємо. До друку призначені статті мусять бути цензурні та правдиві. Радо витаємо кожну вістку про господарсько-культурне життя наших сіл. Присланого на відповідь листа (25 гр.) зачислено до Вашої передплати. Христос Воскрес.

Вп. Петро Квочка в Джерзі Сіти: за листа щира подяка. Часопис шлемо, окремо вислано Вам Календар на 1939 р. Привіт з рідних сторін. Христос Воскрес.

Впр. о. М. В. Довгович у Ельміра Г.: часопис посилаємо на всі подані адреси. Христос Воскрес.

Вп. Атанас Беднарчик у Менчестері: на Вашу адресу й громадянки Катерини Сенко в Донорі часопис шлемо точно. Щиро дякуємо за листа й пересилаємо братні поздоровлення. Христос Воскрес.

Вп. Юлія Кучер у Карнеджі Па: дуже сердечна подяка за ласкаве переслання належитости за Календар на 1939 рік через адмін. Світ Дитини. Шлемо з нагоди Великодня бажання: Христос Воскрес.

Вп. Земляки, Члени І. Відділу О. О. Л. в Ню-Йорку переслали через Земельний Банк у Львові цілорічню передплату для Своїх Рідних і Товаришів; часопис будуть одержувати: Степан Долошинський в Ялині; Петро Урбан у Куляшнім; Іван Феш у Терстяні; Михайло Кобеля ч. Д. 28. у Завадці; Мукола Питель у Вол. Королику; Іван Сегінь у Суровиці; Анастазія Кадиляк у Команчі; Антін Пелеш у Волиці; Анна Зинько-Зиників у Одрехові; Олекса Гришко у Височанах; Теодор Яворський у Вел. Сторожах; Григорій Солян у Завій к. Тісної; Василь Зубаль у Буківці; Осип Вайда в Терці; Марія Рудик в Ославиці; Степан Завійський-Батківський в Одрехові; Степан Токарський в Суровиці; Степан Бохнак у Камяннім; Андрій Бримя у Волиці; Данко Данчак у Полавах; Йосафат Волошинський в Камянім; Єва Русчак у Ясл. Рудавці; Андрій Гвозда у Височанах; Василь Савка в Щавнім; Іван Судик у Мокрім; Ольга Петровник (Патроник?) у Костарівцях; Іван Петровський в Костарівцях; Народній Дім у Завії, Шляхоцькій Добрі й Терці; Кружок Р. Ш. у Морохові й Мокрім. Усім новим Читачам бажаємо Веселих Свят: Христос Воскрес. Окрема щира подяка Рідним Братам за океаном за культурну поміч Своїм Землякам. Христос Воскрес.

Вп. Соня Бартош у З. Воді: щирі бажання Веселих Свят: Христос Воскрес.

Вп. Степан Смий: Народню Справу ми повідомили, за календарі також одержали. Кріпіться в Бозі, Господь з нами. Христос Воскрес.

Проти РОЖИЦІ безріг
щепити треба безроги тільки
СИРОВИЦЕЮ І ЩЕПЛЕННЯМ
„СЕРОВАК"
інформації на бажання.
„СЕРОВАК" — С-ка з обм. пор.
Львів, Падаревського ч. 5. Тел. 201-07

Вп. проф. І. Филипчак: дуже нам прикро, але не пішлем святочного числа до пана Івана Міховського тому, що він дуж бідний та не має спромоги передплачувати українських часо писів... За фейлетон щиро дякуємо та бажаємо кріпкого здо ровля. Христос Воскрес.

Вп. Іван Конь з Лу: щиро дякуємо за вістки, але вон дещо припізнені; Передаємо їх до архіву. Пишіть частіш Христос Воскрес.

Вп. Евдокія Калакука у Скрентоні: Вашого цінного лист з 10. III. ми з належною подякою одержали; з великою прием ністю занотовуємо звістку про купно нашого календаря на 193 рік Вп. Громадянами в Скрентоні (з 10 висланих календарі розкупили по одному: Вп. Гришко, Стельмах, Стефко, Попел Бутинська, Турко, Теклишин, Др. Стек, Стадник і Вп. Е. К. Ми одержали теж Вашого листа з кінця м. р. та картку із сві точними бажаннями, але не відписували окремо, тільки в Різд числі подали ми нашу сердечну подяку. Тішимося, що Ваш здоровля покращало то що можете дальше трудитися для добр рідної справи. Христос Воскрес.

Вп. Михайло Єдинак: Боже заплать за память, Р. Ш. м передали 50 гр. за стін. календар. Христос Воскрес.

Впр. о. Дмитро Ступак: сердечно дякуємо; дуже радо по витаємо деякі матеріяли до календаря на 1940 р. Христос Воскре

Вп. Марія Лехицька в Ню Йорку: щиро дякуємо за при єднання нової передплатниці; Ваша передплата заплачена п кінець 1939 р. Бракуючі числа вислано. Прохаємо про нас н забути. Христос Воскрес.

НОВІ КНИЖКИ.

О. Іван Буґера: **„Звичаї та вірування Лемківщини".** Бібліо тека Лемківщини ч. 15, Львів 1939, стор. 46, ціна 1 зл.

О. Михайло Кравчук: **„Голосіння пророка Єремії"**, вірш ваний переклад із грецького тексту, Жовква 1938, стор. 24, ці 0.15 зл. Замовляти у В-ві ОО. Василіян у Жовкві.

Єронім Анонім: **„Лемківська доля"**, повість з лемківськог життя, переробив Юліян Тарнович, накладом Івана Тиктор „Українська Бібліотека"; стор. 128 — Лемківська доля, Сипко поляна, Гумор у Лемків; ціна 95 гр. Замовляти в Адміністра „Нашого Лемка".

Петро Воїн: **„Тарас Шевченко"**, популярний життепи Львів 1939, накл. „Дешева Книжка".

Адам Вуйцік: **„Струй Подґужан"**, накладом „Комісії Сво шчизни Звьонзку Зєм Гурскіх", під редакцією д-ра Т. Северин й м-ра Романа Рейнфуса: про стрій Підгірян з горлицько ясельського, короснянського та березівського повітів.

„Туризм Польскі", місячник присвячений справам тур стичної господарки, Краків, Ґродська 64; за березень 193 Рік II., ч. 3.

Wydawca i redaktor: Juljan Tarnowycz, Lwów, ul. Nowy Świat 22. — Drukarnia „DIŁO", Lwów, Rynek 10.
Видавець і редактор: Юліян Тарнович, Львів, ул. Новий Світ 22. — Друкарня „Діло", Львів, Ринок 10.

Ф-с-17066
1939-8
zuz

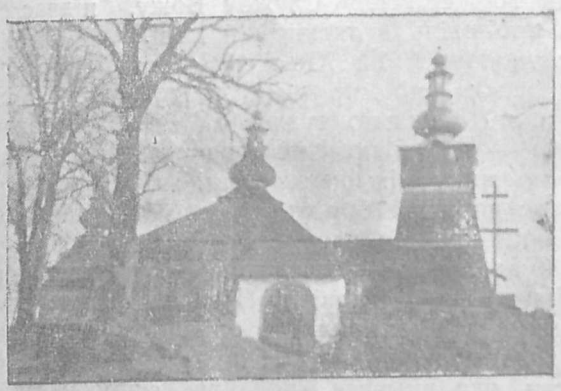
L W Ó W
ul. P. Skargi 2 a.
Knyhozbirnia „STUDIONU"

Наш Ґемко

Rok VI. NASZ ŁEMKO Nr. 8 (128)
Рік VI. Ч. 8 (128)

Lwów, 15. kwietnia 1939.
Львів, 15. квітня 1939.
NASZ ŁEMKO, LWÓW, UL. NOWY ŚWIAT 22.
Адреса: Львів, Новий Світ 22. Тел. 244-67.

Dwutygodnik. — Двотижневик.
ЦІНА ЧИСЛА 15 ҐР. — Оголошення після умови
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 зол., Піврічно 1·80 зол., Чвертьрічно 1 зол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

Греко-католицька церква у Вижніх Брунарях коло Грибова.

Українська Католицька Місія у Франції

З рамени св. Конґреґації Орієнтальної, діляє у Франції у Парижі „Українська Католицька Місія", що від двох років має старання про наших еміґрантів у Франції, Бельґії і Люксембурзі. Наставником Місії є о. Я. Перрідон (Rev. P.—J. Th. Perridon, Supérieur de la Mission Ucrainienne Catholique en France Paris — 14. Rue de Gergovie, 86).

Ця місія зробила вже багато доброго для наших людий, — однак вона потребує більше підержки від наших священиків.

На днях отримав Єписк. Ординаріят у Перемишлі письмо від Наставника Міії, що його подається до відома Всеч. Духовенству.

„До Всечеснішого Духовенства!

Ми є щасливі ствердити, що наші вірні, що від довгих років живуть у Франції, висловлюються з великою вдячністю, що утворення Греко-Католицької Місії у Франції дало їм можність знова виконувати в деякій мірі їхні релиґійні ообвязки. Однак в нашій праці натрапляємо теж на великі перепони з приводу недостачі адрес наших людей, що не дозволяє нам увійти з ними в безпосередні взаємини.

Наша еміґрація істнує тут вже довгі роки, і брак нашого священика був причиною, що наші люди підпали під ріжні впливи, між іншим і комуністичні, бо незнання французької мови не дозволяло їм зближитися до французького священика, а комуністична пропаґанда відбувалася в українській, а ще частіше в польській мові. І так вони відзвичаїлися сповнювати релиґійні практики, а багатьох з них зійшло з правильної дороги життя.

Глибоко переконані про́ нашу велику відповідальність за спасення душ, які поручені нашій опіці, дозволяємо собі просити Всечесніше Духовенство, щоби воно нам помогло отримати адреси цих осіб та родин, що виїхали з їхніх парохій до Франції, Бельґії та Люксембурґа. Ми дуже просимо Всечесніше Духовенство прислати нам по змозі точні адреси теперішнього їхнього осідку та одночасно нам зазначити, чи ці люди є жонаті та чи їхні родини виїхали разом з ними.

В противенвстві до заокеанської еміґрації, українська еміґрація у Франції є часова. Тому є і велика потреба запобігти, щоб ці люди по повороті до рідного краю не ширили злого прикладу між нашим населенням. З цієї самої причини ми є дуже вдячні цим Впр. Отцям, що є й сьогодні в переписці зі своїми колишніми парохіями, що є для них великим моральним добром і великою користю, і ми усильно просимо Впр. Отців не переривати цього листування. Цей труд буде винагороджений не тільки під духовим оглядом, але теж причиниться для національного добра.

о. Я. Ф. Т. Перрідон,
Наставник Місії.

86, rue de Gergovie, Paris. 14.

Від Редакції: Передруковуємо з Перемиських Епархіяльних Відомостей.

ЗА БРАТНІЙ ДАРУНОК.

Виділ читальні „Просвіти" в Карликові повідомляє отсим, що в квітні ц. р. одержав 275 зол. (40 $) яко дар наших Земляків ізза океану (Новий Йорк) для нашої читальні.

Збіркою цих добровільних датків занималися: громадянин Іван Солтис (Нев-Йорк) і Теодор Рапавий, бувший наш виділовий-скарбник.

Отсею дорогою Виділ в імени всіх членів складає щиру подяку всім Жертводавцям а передовсім Вп. П. П. І. Солтисові і Т. Рапавому за те, що занялися цею збіркою й оба зложили найбільший даток. Виділ запевнює, що ці гроші будуть ужиті на розбудову нашої читальні. Збіркову листу з назвищами Жертводавців переховано у відповіднім місці на вічну славну памятку.

Виділ читальні „Просвіти" в Карликові.

Безсмертна правда

Беззаконний же Юда не восхоті розуміти...

Знаємо, що деякі наші Читачі хотіли би, щоб ми більше писали про світову політику та відповідно до важливости подій насвітлювали й розроблювали на всі лади окремі факти з політичного життя. Знаємо теж, що кожному цікаво було б збагнути, як воно завтра буде, що нового скриває в собі завтрішній день, яка нова подія має прийти та хто кого завтра візьме під ноги.

Безперечно, це все дуже займаюче та цікаве, але з цього самого описування, розвалковування, перелицьовування та іншого, або такого підходу до світових змагань — ані не спиниться хід подій, ані теж не завалиться світ.

Наша найкраща рада: дати собі спокій всяким міркуванням, виворожуванням бажаних і небажаних надій, бо воно все одне, чи ми схочемо, чи буде це для нас любе й корисне, — світ піде дальше вперед і на це стриму нема. З цих отже оглядів і з такої причини ми не подаємо ширших описів і пояснень до окремих політичних явищ. А самотушки вибілювати сторінки нашого часопису — це було б кривдне для наших Читачів. — Багато з такого довідаєтеся? Дальше всі бачимо, що сьогодні трудно передбачити рано, яка чергова під вечір подія в світі блискавкою проріже оловяними хмарами повлечене небо. З наших щоденників найкраще бачимо, що й вони мають великі труднощі до поборення, щоб на час принести найновіші вістки із світа та найбільше актуальні події відповідно завчасу занотувати на своїх сторінках. Отже вимагати від нас те, що має статися, або яке належало б займати становище до такої чи іншої події, або — як то кажуть у політиці, як розвязати цю проблему... було б зайве. Осмішувати себе так званим політичним ворожбитством та вводити в блуд наших Читачів, теж найменше бажаємо. Будьмо ситі тим, що вже сталося, бо нашим говоренням про світові проблеми ні не спинимо ходу подій, ані не приспоримо собі найменшої користи. Але писати й говорити, пояснювати, навчати, розбирати та винаходити способи й стежки до поборення нашої внутрішньої селової проблеми, — на те пишемося обома руками. І на це кладемо найбільшу вагу. — Яка ж ця наша внутрішня селова проблема? — дехто запитає.

— Брате любий — відповідаємо, наше життя від першої колиски до гробової дошки, це така велика проблема, про яку грубезні книжки треба б писати. Але в розвідці цього питання мусимо спільними силами працювати. Всі, як один мусимо стануги до праці над піднесенням і всебічним поборенням наших усіх селових недомагань. У кожній хаті, буде це соломяна стріха, чи бляхою крита домівка, живуть люди, які спільно здібні до найдальше йдучої спроможности так улаштовувати своє життя, як саме годиться жити культурній людині.

Основою у цьому є повна моральність у подружому житті та братня згода. Адже найменше можлива є культурна співпраця з такою ріднею, що нічною порою мордує свої недочасовані діти та вибивши дно в пляшці, ладує там плід своїх грішних похотей та несе цю новітню труну на цвинтарище, щоб позбутися клопоту... Горе таким! Краще, щоб такі тяжкий камінь привязали собі до шиї та в безодню пірнули. Ми тільки мимоходом говоримо сьогодні про таку селову „проблему“. До цієї справи ще вернемо.

Друге явище, що з ним безоглядну треба звести війну, це брак довіря до друкованого слова та баламуцтва, що ширіться внаслідок різних бабських сплетень. Тяжка розвязка цеї справи тому, що не всі люди так високо себе виховали, що читають добрі книжки й часописи та знають, що все те, що відповідальні люди пишуть і поміщують на сторінках рідної преси, у нічому не минається з правдою. Від громадського вироблення буде залежати краще життя нашого села. Тому всі повинні дбати, щоб щодруга бодай хата передплачувала добрий рідний часопис. Не дивіться, що в світі намагаються погребати етику, мораль і справедливість! Хай це нікого з вас не бентежить. Бо правда є безсмертна! **ют.**

Великодня промова Папи

У перший день Великодних Свят папа Пій XII. відправив торжественну Службу Божу, підчас якої відчитав проповідь в латинській мові.

Покликуючися на Христові слова „мир вам!“ папа підкреслив, що мир — це добро вище від інших дібр, за яким загально тужать. Тепер справжнього миру нема — всюди помітне невдовілля, неспокій. Нема певного миру між державами, внутрі поодиноких народів іде партійна боротьба, лихоліття дає підложжя для акції крайніх партій.

Не буде мира без взаїмного зрозуміння, пошани договорів, взаїмного довіря. Це лихо може усунути лише Христос, як найвищий опікун справедливости і мира. Спокій неможливий без ладу, лад без справедливости, яка вимагає послуху супроти правної влади, прав підпорядкованих публичному добру, пошани для людської гідности і свободи, справедливого поділу дібр.

Крім того необхідне милосердя, яке введе співпрацю на місце суперництва, зрозуміння на місце нехіті.

Справедливість і милосердя введе людство на шлях приязних порозумінь, де панує добра воля та пошана слова.

Проповідь кінчиться закликом до одиниць, народів і урядів та молитвою за духа милосердя для людства.

Ісус являється Апостолам у прияві Томи

А Тома, один із дванацятьох, званий Близнюк, не був із ними, як приходив Ісус. То говорили йому другі учні: „Ми бачили Господа“. Та він сказав до них: „Як не побачу на Його руках знаків від цвяхів і не вложу мойого пальця в рану від цвяхів і не вложу руки моєї в Його бік, то не повірю“.

А за вісім днів були Його учні знову дома, та Тома разом із ними. І прийшов Ісус, хоч двері були замкнені, станув посередині й озвався: „Мир вам!“ Потім промовив до Томи: „Вложи сюди свій палець і поглянь на мої руки; піднеси свою руку і вложи в мій бік, і не будь невіра, а вірующий“. У відповідь сказав Тома до Нього: „Господь мій і Бог мій!“ Сказав йому Ісус: „Ти повірив тому, що побачив Мене; щасливі ті, що не будуть бачити, а увірять“.

Багато ще й інших чудес здїлав Ісус перед своїми учнями, що не записані в цій книзі (у Євангелії від Івана). А ці записано, щоб ви повірили, що Ісус є Христос, Син Божий, щоб ви віруючи мали життя в імя Його.

Перечитайте це пропийникам!

При перечитуванні посвяточної преси виловлюємо ось такі розинки: На розі вулиці найдено тіло мужчини з розфалатаною головою... Пробив ножем сестру... Перетяв собі жилу на правій руці при відчинюванні пива... Два робітники по спільній лібації (пияченні) порізалися ножами... Пяний стрілив з револьвера до свого 4-літнього сина... Заліз під авто, яке відтяло йому праву руку й зломило обі ноги; шофер невинний, бо переїханий в безнадійнопяному стані переходив через вулицю... Під діланням алькоголю пробив себе в серце ножем... Найшли під брамою неживу дитину; слідство виявило, що дитину підкинула пиячка... Скочила на брук з третього поверха тому, що її муж пропив усі зароблені гроші... Упав під трамвай і на місці згинув... Згоріла ціла хата й трое малих дітей найшло страшну смерть у вогні, бо пяний батько перевернув ліхтарню в боїщи... Прийшов пяний до хати та в часі сварки з женою зловив сокиру в руки, зарубав свою жену, стареньку хору матір і підпалив ціле обійстя...

А тепер з іншої бочки: Янтко С... із села Од... просив своїх камратів на підсіння та в трійку за пять хвилин випили літру скаженого денатурату... Марія Гр... замочувала скибку паски в шпіритаї та насилу кормила цим свого трилітнього синочка... Ксеня Ва... попекла собі руки й груди, бо денатурат, який вона фільтрувала (варила з цукром на вогні!), вибухнув і в одній хвилині одіння Ксені спалахнуло полумям... Юрко з Великого Ви... не може вийти за поріг своєї хати, бо хоч він ще нестарий, але не бачить уже нічого, так йому догодила ця проклята шпіритая... Ой Боже, якби я ще раз побачив це святе соненько — бідькає Василь Х... з Ру..., я пішов би від хати до хати та відмовляв і просив людей, щоб не забирали

та не нищили свого здоровля пияченням... Моліться за нас усі добрі люди, щоб пропало страшне пиянство з наших сіл — пише свідомий Степан О... з Ла... Люди, Високопреподобні Отці Душпастирі просіть у Господа ласки святої для нещасливих калік-пияків.

Треба ще писати більше? Розумні й чесні наші Читачі працюйте разом з нами над недолею цих наших братів і сестер, що їх точить змія отруї. Ви тверезі прикладом чесноти християнської поможіть нам викорінити язву пиянства з наших сіл. За руку берім упавшого нашого брата, та як немічну дитину ведім його до ясного тверезого життя. Це наш спільний, найбільший обовязок!!!

Основне питання

ЧИ МОРАЛЬ Є КОНЕЧНА В ГРОМАДЯНСЬКІМ ЖИТТІ.

На це питання можна відповісти одним реченням: Без Бога ані до порога; хто з Богом, Бог з ним. Додаймо ще й те, що нема справжнього життя в рідні, в якій основою не була б католицька мораль. На ніщо придалися б усі світські закони без Божих заповідей. Врещті запитаймо себе, чи можливе життя на землі без сонця?

Деяку-теж відповідь на тему католицької моралі подає в свому святочному числі газета під наголовком „Поляк Греко-Католік". Він пише між іншими: „Є деякі на перший погляд ясні та неспірні правди, одначе на їх не велику кладеться вагу. Кожний згоджується з конечністю підпорядкувати себе під деякі правила, кожний признає потребу їх чинного визнавання, одначе в збірнім, громадськім і політичнім житті не завжди видно успіхи тої загальної віри. До цих простих правил, не примінюваних, на жаль, загально треба зачислити цю правду в сьогоднішніх масах, що саме католицизм обовязує не тільки в приватнім житті, у хаті серед рідні та у відношенні до окремих людей, але також у громадській та політичній праці. Мало ще вважати себе діяльним католиком, ходити точно до церкви, принимати часто св. Тайни, примінювати накази нашої святої віри в домашніх взаєминах, треба також чином виявляти себе в господарській, громадській та політичній діяльности. Купець, який нечесно веде торговлю, або позичає гроші на лихварські відсотки, не є правдивим католиком. Громадський діяч, який хоче вести свою діяльність незгідно з приписами християнської моралі, рівнож не заслуговує на знамя правдивого католика".

„...Ми всі рівні супроти Бога, Церкви, Народу й Держави, ми вязані наказами взаїмної християнської любови в кожній порі нашого життя та нашої діяльности, у хаті, варстатах праці, крамниці, на політичному вічу або в уряді".

Це безперечно дуже розумні та цінні слова, одначе до повного переведення їх у загальне життя — ще дуже й дуже далеко. Відай, чи не так далеко, як від землі аж під хмари. Ми бачимо велику можливість у реалізації цих думок і створенні чину повної християнської моралі, треба б тільки ціле громадянство змобілізувати на фронт такої вдячної спільної праці. Багато, багато на це треба Божої ласки. Виспід був би найкращим вінком людського духа та величі громадського змагу.

ЕЛЄГАНТНА ПАНІ
одягається у кравецькім сальоні
ІВАНА КОЛОСА — ЛЬВІВ, ВУЛ. АКАДЕМІЧНА Ч. 24.
Найновіші моделі. — Приступні ціни.

НОВИНКИ

Просимо вже присилати гарні знимки, оповідання, спомини, цікаві описи свого села, документи, які використаємо в редаґованні календаря на 1940 р. Знимки й документи незнищені з великою подякою звернемо.

Всім нашим Читачам, що прислали нам Свої святочні бажання сердечно дякуємо — Господь з нами! Зокрема перепрошуємо тих, що їх надісланих матеріялів з різних причин ми не могли помістити в святочнім числі. Всі актуальні цікаві звістки використаємо в чергових наших числах. Тому пишіть і дальше та поширюйте свій часопис. Чим більше буде нових читачів передплатників, тим кращий буде часопис.

Нове видання Р. С. У. К. На днях появилася накладом РСУК нова книжечка під назвою: „І звірята співпрацюють". Є це цікава збірка оповідань для молодших і старших, яку зладила заслужена письменниця і популяризаторка К. Малицька. Тема цих оповідань це змисл співпраці серед ріжних тварин. Книжка справді дуже цікава і видана гарно та дбайливо. В ній є 18 ілюстрацій, що доповнюють і прикрашують кожне з оповідань. Ілюстрації і барвну окладинку виконав І. Іванець. Ціна книжечки, яка заслуговує на найбільше поширення, 60 сот. Замовляти в РСУК.

Пошесть прищиці меншає. Епідемія прищиці меншає. В часі від 16. лютого до 23. березня ц. р. на просторі цілої Польщі занотовано уже тільки 289 місцевостей, в яких панує прищиця. Було в них 565 загород діткнених прищицею. В тому часі прищиця вигасла у 22 повітах, а удержується ще у 81 повітах, але зі слабою натугою. Найбільший спадок нотують у лодзькім, новогородськім та познанськім воєвідстві, де заражених загород є по 3—5 на воєвідство.

Орґанізація експорту ягід. Комітет орґанізації вивозу при Раді Заграничної Торговлі задумує орґанізувати експорт ягід і в звязку з тим опрацьовує питання контрактів на державу лісів. Комітет хоче усталити однородний тип контрактів на терені цілого краю, який узгляднював би потреби експортерів. Такий контракт на право збирання ягід в державних лісах вже опрацьовано.

Не цілуйте рук. Погану звичку цілувати руки треба вже раз занехати. Гіґієнічні товариства найвиразніше повчають, що через цілування рук переноситься різні заразки, які спричинюють різні хороби. Це погані залишки з панщизняних часів і глупа звичка двораків і панів витати жінок цілованням їх рук.

Найбільша жертва — жертва матери. В містечку Кольбушовій живе дуже бідна мати, Степанія Маргонська, яка має девятьох синів. Вона призначила на ФОН (Фонд Оборони Народової) цілу свою грошову ощадність з тим, що на випадок загрози батьківщини вона віддасть не тільки ціле своє майно, але всіх девятьох синів пішле на службу батьківщині.

Дайте в руки своїх наймолодших 2.— зл. річно
в Америці-Канаді 1 доляр річно

„ДЗВІНОЧОК"

часопис для українських дітей

1.20 зл. піврічно.

В кожному числі оповідання про славну минувшину, цікаві діточі казки, сценки, загадки, ребуси й т. п.

ЗАСВІДЧІТЬ ВАШУ ГРОМАДЯНСЬКУ ЗРІЛІСТ
— скріпленням кооперативної орґанізації —
Всі хлібороби стають членами
„Районових Молочарень"

Хтось бє шиби.... В Самборі вибили якісь хуґани вночі шиби в парохіяльнім уряді та вже втрет в будинку ґімназії Рідної Школи і в домі проф. І. Филипчака. — Такі ж невідомі напасники вибили шиби і в хаті о. Середовича, пароха Туринська пов. Сянок. Знова ж у Турці знищили якісь невідомі типи в ночі мин. тижня всі українські вивіски.

Самогубство бувшого премієра Славка. У Варшаві застрілився бувший польський премієр і бувший маршалок Сойму, полк. В. Славек. Він лишив лист, якому застерігся, щоб у випадку нікого не обвинувачувати.

Спожиття цукру в Польщі. Спожиття цукру в Польщі не більшає, а є округи де цукру майже не споживають. Є це наслідки надто високих цін цукру. Цукор обтяжений високими податками: від 100 кг цукру платиться 37 зол., на експортовий фонд 2 зол., на фонд праці 0.50 зол., на що частину оборотового податку, яка припадає на відборця 1.50 зол., залізничий перевіз 3.50 зол., разом 44.50 зол.

Негайно присилайте передплату

Зміна статутів цехів. На основі нових приписів цехи обовязані представити владі до затвердження до дня 30 червня ц. р. нові статути. Нові статути поширюють права цехів через надання їм господарських управнень. М. ін. вони зможуть закладати спілки і кооперативи в господарських цілях, а крім того челядники будуть могли закладати при цехах свої відділи.

Хліборобська праця найздоровша. Американські часописи доносять, що минулого літа Генрі Форд, американський автовий маґнат, заложив 400-акрову фарму й набрав на неї до праці 59 перших-ліпших набраних із вулиці безробітних молодих хлопців від 17—21 року життя й поробив їх своїми спільниками. На фармі хлопці садили ярину, працювали на свіжім повітрі та взагалі виконували всю господарську хліборобську роботу. Осінню попродали свої продукти й грішми поділилися, відрахувавши до найменшого цента всі належні розходи. На зиму кожний із них дістав працю в фордових фабриках у Детройті. І кажуть, що тепер багато з тих хлопців тужить за фармою й заявили намір з весною йти знов працювати на фармі. Краще їм, кажуть, заробити на чисто 2 дол. на свіжім повітрі, як заробляти в фабриці в місті по 6 дол. денно. Багато з тих 59 хлопців за 6 місяців праці на фармі набули ваги тіла від 15—20 фунтів.

„Українське Дошкілля". Вже вийшло 1. ч. „Українського Дошкілля", за 1939 рік, квартальника, присвяченого вихованню дітей дошкільного віку в родині та дошкіллях і питаннях суспільної опіки. У цьому квартальнику є багато ріжнородного матеріялу про виховання дітей. Є вказівки лікарів і педаґоґів, матеріяли для ґутірок з дітьми, віршики, сценка, співанки з нотами, що придадуться при влаштуванні дитячих імпрез.

Стан засівів. Цьогорічна зима відбилася відємно на стані засівів, тимто засіви в половині березня представлялися значно гірше, як у половині грудня. Сильні морози, при браку снігу, спричинили великі шкоди в ріпаку і конюшині, як рівнож і в пшениці. Щойно в кінці грудня впав сніг, але вже з початком січня потеплило і сніг стопився. Кінець січня та ввесь лютий були дуже теплі, причім впало багато дощу, тому на нижчих ґрунтах озимини вимокли. Дальша змінна погода, зимні вітри, морозні ночі та теплі дні, а притім вогкість на полях все більше нищили засіви. Ще найкраще представляються засіви жита і стан їх в деяких околицях є досить добрий. Зате гірший є стан пшениці.

Сушив стрільний порох на... кухні. 13-літній Ю. Хроменко з Радимна найшов більшу кількість набоїв зі світової війни, висипав з них порох до горшка та поставив його на розпалену кухню, щоб висушився. За якийсь час ті 2 літрі пороху вибухли, смертельно попарили хлопця та знищили хатню обстановку.

Чи варто слухати київське радіо? Ті, що мають досить сильні апарати, щоб слухати далекі стації, мали нагоду зауважити від деякогось часу великі зміни в совітськім висиланні. Спікери в Києві всі змінилися і почали говорити по українськи з виразною московською вимовою і з таким зусиллям, що видно, що вони не говорять, а читають з писаного. Але оголошують вони по українськи лише наголовки того, що має бути виконане, бо далі все йде по московськи. Програма складається виключно з московських пісень у супроводі хору балалайок та сольових виступів московських артистів, які часто виконують безконечні баляди на пошану Сталіна та Кагановича. Коли ж хто хоче слухати українську музику, то мусить наставляти апарат на Москву чи Петербург. Там оголошується по московськи, але програма часто складається майже виключно з українських річей, які виконують українські артисти доброю українською мовою. Ця трансплянтація мистецтва має очевидно довести, що це „всьо адно“, і що українці, як і москалі є дітьми „геніяльнго атца“ Сталіна. Так вигладає московська свобода!

КОРИСНОЮ ПРИНУКОЮ ДО ОЩАДНОСТИ
є премійна вкладкова книжечка
Кооперативного Банку
„ДНІСТЕР“
у Львові, вул. Руська ч. 20.,
на яку крім звичайних відсотків можна одержати ще й нагороду за ощадність в сумі 25 до 100 зл., залежно від висоти постійної місячної вкладки.

КОЛИ ПОЛІЦІЇ ВІЛЬНО ВЖИТИ ОРУЖЖЯ.

На основі нових переписів, ухвалених соймом у лютні ц. р., поліція має право вжити оружжя в своїй обороні, у часі погоні за бандитою, або підозрілим у тяжкому проступкові, як бандит не хоче покинути своєї криївки, у часі втечі провадженого бандита, в цілі вимушення приказу, в послуху, виданого через сторожу та вкінці поліяїї вільно стріляти до таких, що нелеґально (без дозволу адм. влади) хочуть перейти кордони держави. У всіх таких випадках поліціянт перед ужиттям оружжя повинен завізвати **голосно** або відповідним зрозумілим знаком, що буде стріляти, якщо не виповниться його приказу. Одначе в часі нападу та власній обороні поліція не мусить того робити, отже може стріляти без попереднього упередження.

Максимів млин

Як іти почерез Шпаків на село Крижівку, то натрапите напевно на бистру млинівку.

Та млинівка ніби річка гарна та весела, а над нею млин Максимів людям зерно меле.

Де весело, там і мило, варто там побути, по дорі до Максима люблю повернути.

От, зайшов я до Максима тамтої суботи, а він жартом питається: „Що будем молоти?“

А я кажу: „Ой, коли б ти, мельнику мій милий, міг під каменем розтерти всі ті вражі сили,

„Що усім нам докучають і не дають жити, я почав би все те лихо до млина возити...

„Ой, було б тобі робити і вночі і вднину, не мав би ти відпочинку ані на хвилину.

„Та за те, Максимцю, брате, мав би й добру плату, якби людям вмів молоти біду пелехату!

„А так — щож, від мене, дію, не маєш роботи, — я хіба тобі поможу язиком молоти“.

Максим каже: „Та й це добре! Бо твій язик меле так, що мені і на серці й на душі весело.

„То говори, любий друже, що там де чувати, чи вже проста наша доля, чи далі горбата...“

Тут зітхнув я й став казати про всякі новини, переймав границі всякі, гори і долини,

Заговорив про чехів, що їх так скроїли, про жидів тих, що арабам так надоїли, —

Про китайців, про японців, Мадрит, Барцельону, і про плач, що йде зі сходу, зза того кордону...

І про те, що в нас не має єдности ні згоди і то і про сильних світу цього, що лиха не чують...

І про те, що в нас не має єдности ні згоди, і тому ми не живем так, як інші народи...

Як замовк я, Максим каже: „Бачу з того всього, що той світ подібний дуже до млина мойого.

„Все гуде в нім, все трясеться, усе горхкоче, мов якась превража сила млин рознести хоче.

„А це все, мені здається, через тее, брате, що не вміють тих потоків у карбах тримати.

„Бо наприклад, я млинівку завжди реґулюю, там загачу, тут пропущу і лиха не чую.

„А вони на Божу волю дають водам плисти, як прийде та злива й буря, попсує все чисто.

„Кожний нарід свій млин має і собі питлює і млинівку в свою користь кожний реґулює.

„Кожний дбає, щоб вода йшла лиш на його камінь, а другому, пане брате, нехай буде амінь.

„Через те живуть в незгоді млинарі такії і щоб скоро погодились, то нема надії.

„Колись був і в нас млинисько великий та дужий, і молов він мучку білу, мов сонце, мій друже.

„Та не вміли одностайно проти бурі стати, і пропав наш млин від грому, звалився, мій брате.

„І недавно ще млиночок будувати стали, та щож, одні тут, а інші там ставить казали.

„Цей казав: „Наліво ставте!“ той казав: „Направо!“. Інший вже посередин бив палі там жваво.

„І почав вже млин молоти, та такі знайшлися, що на чужий млин водицю пускати взялися.

„Я все кажу, що недоля буде нас тримати, доки млинарів ми щирих не будемо мати...“

Так сказав Максим, зітхає й сипле зерно в коші, а я кажу: — Слова твої правдиві й хороші.

Щоб свій млин ми колись мали, мусим знати згоду, і не сміємо пускати на чужий млин воду.

Бо як вмієш свій млиночок держати в порядку, то зумів би й той великий втримати, мій братку!

Дай Господи ще млиночка над Дніпром діждати! Млина того пильнував би

Іван Сорокатий.

Господарська сторінка.

УЛІПШУВАННЯ СІНОЖАТЕЙ.

Не думайте господарі, що сіножать і лука сама буде давати гарні сінозбори без відповідного плекання. Луку треба обовязково напровесні добре вискородити залізними боронами; розграбати мотикою купки землі з кретовиння; поробити потрібні рівці, щоб осушити нижче положені місця сіножатей, бо з мокрої луки буде гірке сіно; вискубати з лук мох і суху хопту; по вискородженні треба залізними граблями вигрібати сміття та всі відпадки спалити (обережно з вогнем на луках близько хат). Крім цього добрий господар, що хоче мати солодке сіно та обильний збір, повинен купити в Народній Торговлі в Сяноці мішанку трав і зел до підсіву сіножатей і лук. Дальше положені села від Сянока повинні через свої кооперативи спровадити означену скількість такої сіянки з Народньої Торговлі.

ВИНИЩУЙМО ХРУЩІВ.

Цього року треба сподіватися масової рійки хрущів. Ця язва повторюється на наших землях що чотири роки. До боротьби з тими страшними шкідниками треба змобілізувати всю шкільну та позашкільну молодь. Із звіту львівської Рільничої Палати довідуємося, що в 1931 році шкільні діти в Польщі під проводом своїх учителів зловили, цебто вбили, понад 20 ваґонів цих шкідників, а в 1935 р. аж 40 ваґонів.

Винищування хрущів має двояку ціль. Молодь під проводом старших пізнає життя в природі та орґанізовано береться до боротьби з шкідливими чинниками на господарську працю; молодь учиться некорисне замінити на ужиточне. Відомо, що сушені та мелені хрущі є знаменитим покармом для безрогів, курей і риб. Тому батьки шкільної молоді, повинні заохотити своїх дітей до цієї праці та помогти добрим учителям перевести успішно боротьбу із найбільшими шкідниками господарського майна.

Зі Світлим Празником Воскресення Христового вітаємо Всіх Членів, Добродіїв і Прихильників Рідної Школи та загалом Усіх Українців(-ок) розсіяних по світі і складаємо Їм та Їхнім ВП. Родинам найщиріші побажання!

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

Головна Управа Рідної Школи.

ВАЖНЕ ДЛЯ ПАСІЧНИКІВ.

Недавно писав до нас один наш читач, що йому згинули чотири пні з пчолами, та що він не знає, яка причина викликала смерть пчілок. Ми порадили йому вдатися до старшого пасічника, забираючи одночасно із собою пробки меду та деякі части із пня.

Виявилося, що пні пропали внаслідок плісні, гнильця. Сьогодні питається цей самий пасічник, що йому робити з медом, чи давати його на підкормлення іншим пчолам, чи позбутися його.

Мід з таких улів можна давати іншим пчолам, бо він не викличе хороби в других пнях, якщо мід будемо щонайменше пів години переварювати так, щоб мід кипів, як кипить гаряча вода. Висока температура в часі кипіння меду вбиває всі заразки гнильця. Може теж не дуже розумно було б кормити дорогим медом пчоли, бо мід з пнів, у яких згинули пчоли на гнилець, не є шкідливий для здоровля; тому краще мід продати та за ці гроші купити цукор і цукровим сиропом підкормлювати пчоли.

ДБАЙМО ПРО НАШИХ ПРИЯТЕЛІВ.

Всі знаємо, що птахи є найкращими приятелям господаря. Птахи визбировують грубі міліони різни комах і хробаків, які безпощадно нищать сад і молод ростини в городі. Щоб заманити якнайбільше цих спі вучих сотворінь у наші городи, треба подбати про від повідню охорону птахів; отже треба не тільки поста вити в саді окремі будки, де ховалися б малі пташата але треба також створити природні сховки для птахів Такими сховками, де птахи безпечно можуть виcте лювати свої гнізда, є крилаті дерева та густі низько пенні кущі. Птахи дуже радо стелять собі хатки в ку щах дикої рокі, глогу, порічок, аґресту, бо в такій при родній колючій огорожі вони добре скривають сво гніздочка та вороги птахів не можуть винищувати ма лих пташенят. Добре теж витяти в глоговому живо плоті внутрішні віконця, щоб птахи могли свобідно влітати в свої житла. Дбаймо врешті та виховуймо на шу молодь, щоб вона була щирим приятелем пташи ного царства. **ют.**

ЖИТТЯ МУРАШОК.

В останніх часах проголосили вчені цікаві висліди своїх дослідів із життя мурашок. Отож читаємо там що оті мудрі сотворіння провадять своє життя, мов народи: існує теж військо, яке час-до-часу провадить завзяті боротьби зі своїм противником. Маленькі чор ні мурашки є завжди непримиреними ворогами рудих мурашок, т зв. „лісових“, що іноді поривають чорних та виховують їх на своїх невільників. А праця бранців нелегка, до них належить будова цілих міст, постачан ня поживи, й тяжка військова служба в „штурмових“ рядах. Наприкінці тієї нотатки слід згадати, що в цар стві мурашок існують окремі ґрупи господарів - ого родників, які плекають особливі ростини, звані „мура шиним рижом“. Оті плянтації пильно бережуть, а коли приходить пора дозрівання, вибираються всі на регу лярне жниво. Праця — як загально відомо — є завжди дуже солідна й витривала.

ЗДОВЖ ДУНАЙЦЯ І ПОПРАДУ.

Будова величавої водної запори й водноелєк тричного закладу на ріці Дунаєць в Рожнові спри чинила потребу будови нових доріг здовж долини Дунайця. У звязку з цим вибудовано прекрасну до рогу по правій стороні Дунайця в напрямі Рожнова хребтом рожнівського погіря, крутими серпентинами (як до Шклярської Гори в Риманівщині, або до Ти ряви Волоської із Сянока), серед чудових соснових лісів. Друга дорога, широка 12 м. веде через узгіря Курів, Тугобіря, Стора Весь, Вітровичі, Загіря, Барт кова, Кобиле, Городок до Рожнова. Обі дороги вкри ють ґранітовою кісткою з місцевих каменоломів. Це мають бути найкращі в Польщі автостради, які при чиняться в далекій мірі до господарського піднесен ня Підгалля.

ВЕСНЯНІ ОБЛАВИ НА „ПТАШНИКІВ“.

Товариство Опіки над тваринами звернулося до адміністраційної влади за поборюванням торговлі лі совими птахами. Внаслідок цього будуть у містах зор ґанізовані на торгах і ярмарках облави на так званих пташників, які пордають у клітках: синички, жовто дзюбів, ґілів, щиглів і інші дикі птахи. Птахів будуть нехайно випускати на волю, а пташників будуть від давати до суду.

Віримо, що в наших селах нема таких дикунчиків, що займалися би аж такою торговлею. Якщо був би дехто, то добре йому накрутіть вуха, щоб раз-на-завж ди перестав займатися таким ганебним ділом. У першу чергу освідомлюйте молодь, щоб вона не ловила та не полохала пташню.

Юліян Тарнович.

У ремісника золота рука 9)

В місті будова дому не триває ніколи так довго, як у селі. Тут усе під рукою та достава всіх будівельних матеріялів дуже легка. Тож і ремісничий дім був уже по трьох місяцях під дахом. Але при замаюванні вінком докінчуваної праці не погодилися робітники на те, щоб у часі свячення нової робітничої пристанови звеличувано цей день будьякою, негідною культурної людини, звичкою. Всі робітники однодушно постановили, що ніхто на сміє ні одної ложки зорілки пити, щоб не запоганювати нових порогів. У прочім те саме було при закладанні першого угольного каменя. І тому всі робітники добре знали та вірили в те, що Божа поміч необхідна кожному, що виконує собі відповідальну працю. Ану — хай спробував би дехто заморочити собі зорілкою голову та піти потім крутими сходами під верх руштування!... Чи пяна голова далеко завела б такого робітника, що дзигає на своїх раменах цеглу, або інші будівельні матеріяли?! Скільки нещастя сіє пяна голова... І калітства менші та більші... Сироти та вдови через нерозвагу пяної людини...

У наміченому дні були всі робітники, святочно вдягнені, в церкві на Богослуженні, у подяці за довершене діло. — Двоповерховий, просторий, соняшний дім для робітників — це небуденне явище в житті цієї нашої суспільної клітини.

— Не думайте також ніколи, що тільки самі робітники були приявні. Правда, вони перші. Але в ряді біля них усі представники нашого громадського життя, від Матері „Просвіти" начинаючи та на представниках української преси кінчаючи.

Самий же Єпископ у супроводі численних Душпастирів відчитав усі молитви, звязані з посвяченням нової домівки та виголосив до зібраних змістовну промову.

— Цемент у будівлі є силою, що нерозривно держить цілість будівлі в повному складі. Віра в Бога, чесне християнське життя та Господня ласка є найбільшою силою величі кожної нації. Без віри народ мертвий. Стіни цієї будівлі збурив би легкий вітер та дрібний дощ сположав би сліди, якщо цілість не була би цементом скована. Сильні народи гинуть і слід по них пропав тому, що тонули в ярмі гріха невірства й забутті про Бога. У найтяжчих хвилинах вашого життя не забувайте про всевідучого Творця, гідно сповняйте свої завдання; на кожному кроці будьте такі, що цілий світ на вас дивиться. Чесним прикладом освічуйте ваші рідні хати. І других ведіть на шлях Господньої ласки. А прийде на вас терпіння, памятайте завжди, що Христос за цілий світ терпів і дав Себе на хрест прибити. Терпіння й молитва — це вінець кожного доброго християнина. У першу чергу прохаю вас, Дорогі Браття будьте чесні та моральні не тільки в громадському житті, але памятайте в родинному житті морально жити!

Сонце золотом дарило й ясним промінням радувало лиця всіх зібраних. Воно — наче пригадувало, що Вседержитель усе те чує та така теж Його свята воля. — Жий морально та соненько ніколи тобі не зайде за хмару...

Степанко стояв біля свого добродія та під впливом важливих слів промови-проповіді, може зовсім несвідомо держався за руку свого майства та пританув до нього. — Де ж він чув такі слова?!... Що від їх так любо на серці та сама голова випрямовується догори й хребет простується. Він ані разу оком не кліпнув, так пильно слухав і кожне слово в своїм серці глибоко записував. — Щоб ані однесенького не поминути...

Але робота ще зовсім не була викінчена. Вправді назовні вважалося, що будівля готова, одначе в середині ще добрих два місяці йшла праця, щоб усе привести до належного ладу. І тоді прийшли на Степана тяжчі години. Його дотеперішній майстер з болем серця мусів розстатися з дотеперішнім робітничим товариством.

— Ні, він ніде не поїхав, ані теж не покинув нароком своїх друзів. Але в житті кожної людини бувають завжди такі ненадійні випадки, що тоді, коли найменше сподіватися, паде на тебе якийсь допуст. І сильні люди все на це приготовані, бо життя не є рожами пахучими вистелене... Отже й майстер Кметко, бо таке його призвище, упав на камінну долівку, поховзнувшися на мокрому сході, що драбинкою вели на перший поверх. Від цього упадку кістка в лівім коліні хрупнула й бідолаха Кметко не міг на своїх силах піднятися з долівки. — Таке боління рвало його ногою.

А Степанко, що вернувся здолини з піском до заправи стін, уже тільки впослідне бачив свого добродія, як його робітники на руках понесли до бараку й відціля авто, з червоним хрестиком, забрало майстра до лічниці. — Ані попрощатися не дали...

Зновже ті робітники, що остались, кожний про себе думав і не цікавила його доля дитини далеких гір. Не вина також самого Степана, що він із усіми робітниками ближче не приставав; тепер були б його не призабули.

І листа від найдорожчих не дочекався Степанко, бо тоді в поспіху не подав своєї адреси. — Так із призабуття, в поспіху, щоб скорше кинути лист до скриночки.

— Можеш у нас ще бути, доки не найдеш собі місця, — заявили деякі робітники, вечором по виплаті.

Степан мняв у руці свою запрацьовану пайку й від сліз, що струмочком збиралися в його очах, слова не заговорив. — Наче б не до нього тамті слова.

Піти під ніч у місто він боявся та хоч не хоч цю нічку заночував ще на старім місці. Степан довго не міг заснути. — Де ж так ненадійно?... Що він тепер зробить? Де майстра забрали? Чому ніхто не скаже?... Пішов би до нього, може йому поміг би... — Не бануй та не журися Степанку, — ясний промінчик, — помолися, Бог тебе не опустить.

*

На день щойно заповідалося; Степанко вже був на ногах. Він пішов до керниці вмитися та молитвою день зачати. Потім вернувся до бараку, просив співмешканців, щоб задержали його клунок до часу, як він найде нове місце й щиро всім подякував за дотеперішню поміч.

Степан пригадав собі, що одного разу йшов зо своїм майстром і бачив біля одної вулиці такі варстати, де люди на ковалах кували залізо. — Там напевно кузня. — Мушу статися ковалем! — Твердими кроками йшов Степан уперед, шукати ще твердшого робітничого життя. (Далі буде).

Проти РОЖИЦІ безріг
щепити треба безроги тільки
СИРОВИЦЕЮ І ЩЕПЛЕННЯМ
„СЕРОВАК"
інформації на бажання.
„СЕРОВАК" — С-ка з обм. пор.
Львів, Падаревського ч. 5. Тел. 201-07

І. Ш. Лукавиченко.

Калабаня

Над калабанею станув солтис з присяжним і грубою палицею міряли її глибину. Але дна досягнути не могли. На це глядів ізза вугла своєї стодоли Андрій Трубай і щиро реготався, коли солтис впевняв присяжного, що калабаня є без дна....

— Але дно мусить бути, пане солтис, бо на чім могло б клюснiти болото? Га? — переконував солтиса присяжний.

— А так! Без дна і вже! Лежить собі болото на болоті, болотом накрите, і вже! Кажу вам пане присяжний, що калабаня є без дна!

— Га-га-га-га! Га-га-га-га! — реготався за стодолою Андрій Трубай.

— Гей Андрію! Ходітьно гев! — кликнув солтис.

— А що? Міряєте калабаню? Га-га-га-га! — сміючися питав Андрій та приблизився до калабані.

Всі три станули над калабанею і добру хвилю медитували. Перший з належною повагою промовив солтис:

— Отуж, Андрію, пан староста наказали всі калабані й баюри в селі заверячи.

— Та нехай замітує! — зі спокоєм втрутив Андрій.

— Отуж слухайте, бо буде кара! Щобисьте на мене не нарікали! Тут свідок наш присяжний! — сказав солтис, а Андрій сплюнув у калабаню, хіба з досади, що саме йому кажуть закинути ту калабаню, яка перебула вже кілька поколінь Трубаїв! А пек її!

— А так, Андрію! Видите, що тут спливає гноївка з вашого гною й тому зробилася калабаня! Тепер тим вигоном не годні люди збіжжя з поля звозити! Засипали б, бо... ганьба! — переконував присяжний, та Андрій мовчав.

— А як так пан староста автом приїдуть на визитацію села й заїдуть у ту калабаню, — а тоді що буде? Га? Тоді всему буде винен солтис! Га? — говорив і чіхався в потилицю солтис...

— А пек їм! Що мені до калабані! Чи я її зробив, або мій тато? Чи вона на моїй дорозі, чи вигоні?! А вам, пане присяжний, від моєї гноївки засі! Пильнуйт ліпше ви свого гною! А де я ма гноївку дівати? Га? Пити? Пийт ви самі, коли такі мудрі! Моя гно ївка тут вже сто літ пливе, то ві й суд нічого змінити не може! до калабані моя Параська все к дає старі побиті горці, й садж і старі ходаки, і здохлі коти, і ба те, калабаня є все калабанею! Д ви на них! Заверечи... То заміту те самі! Пек її! — сплюнув Андр Трубай і пішов до хати.

Солтис з присяжним ще мовч трохи помедитували, сплюнули т же в калабаню, махнули руками пішли горі селом...

— — — — — — — — —

Андрій Трубай чівку собі з г лови дере, а Параська йойкає ціле горло... Ціле село збіглос і обступило калабаню. Питає од другого. Що сталося?

— Та бахур Паращин у калаб ні втопився...

— Маленька Маринка?

— Вона сама!

— Ой-йой-йой-йой! Ой-йой-йо

— Га-га-га-га! Га-га-га-га! — зареготався Андрій Трубай.

Кажуть, що збожеволів...

Культурна молодь

Дня 26. березня ц. р. відбулося у Ждині велике свято. Вся наша молодіж в числі 47 членів вступила до Братства Тверезости. Для здоровля і добра свойого, для родини і народу здержуються від всіх алькоголь них напитків і курення: Петро Вариха, Теодор Єдинак, Адам Фусяк, о. Степан Дзюбина, Павло Капітула, Петро Вариха с. Теодора, Степан Сандович, Василь Вариха, Іван Млинарик, Андрій Филяк, Степан Чухта с. Адама, Іван Спяк, Петро Каніщак, Іван Кащак, Петро Чухта, Еміліян Дзямба, Андрій Чухта с. Адама, Андрій Чухта с. Маркa, Николай Сандович, Тимко Лозиняк, Семен Чура, Дмитро Каніщак, Юрко Гира с. Івана, Павло Млинарик с. Максима, Дмитро Филяк, Андрій Спяк с. Катерини, Олена Фусяк, Анастазія Хованська, Анастазія Кравець, Ева Фусяк, Анна Чура, Марія Чухта, Ефроска Филяк, Югаска Лозиняк, Юлія Урбан, Параска Спяк, Анна Гира, Зофія Ксенич, Олена Чура, Меліна Мовчан, Юлія Чухта, Анна Филяк, Катерина Жидяк, Зофія Крок, Марія Чура, Марія Перун, Югаска Млинарик.

Крім того від самого курення будуть здержуватися: Кость Одомірак, Панько Падла, Павло Млинарик, Петро Сандович, Демко Галич, Демко Тхір.

Всі постановили з початку на пів року (6 місяців), а дальше сподіємося продовжити і ще більше до нас вписується. Деякі вже пробували не курити і вони наглядно переконалися, відчули та стверджують, що курення і пиячення нічо не варта; про те не варто знати й згадувати. Не були з нас пияки, але завчасу огороджуємося як той городник деревце перед шкідником, бо вже зламане деревце і городити запізно — не поможе.

Повище згадані зложили присягу в церкві спільн одні по Богослуженні, інші при вечірні. Чуємо, що в село повіяло загально велике задоволення. Дай нам Бо же, та маємо надію придержатись при тому великом і славному ділі, дійсно для свойого, родинного і на роднього добра і здоровля.

УВАГА КООПЕРАТОРИ! НОВА КНИЖКА

Накладом Ревіз. Союзу Українських Кооператив вже появилас друком новинка:

ШАРЛЬ ЖІД

СОЛІДАРНІСТЬ

З французької мови переклад др. Ю. Студинський

З передмовою дир. О. Луцького.

„Солідарність“ Ш. ЖіДА — це величний гимн на честь солідар ности цього підставового елементу кооперативного світогляд і одного з головних моторів кооперативного руху. — Не знат ших підстав кооперації — це значить, не стояти на певном твердому ґрунті. — Тож читайте, студіюйте найновішу в наш мові працю апостола кооперативної благовісти.

Ціна 1.50 зл.

Замовляти в Ревізійнім Союзі Українських Кооператив у Львов вул. Техніцка, ч. 1.

ХТО ПІД КИМ ЯМКИ КОПАЄ...

Від часу розвязання Кружка „Сільського Господаря“ у Вороблику, та що за тим слідувало втіхи „рус ских“, що „вже Україна вмерла“, короснянське старо ство не дало дозволу на жадну з трьох пес вивчени „русскими“ у чит. Качковського.

Поволи починають деякі з них протирати о ой розуміти до чого доводить засліплення в ненависті

Григорій Марусин. 7)

Напереломі

Повість з лемківського життя.

Біля перелазу в огорожі, що окружала шкільний будинок у Вислоці, стояв якийсь чоловяга, та приснувши рукою очі, глядів у сторону лісової поляни.

Гринько не міг здогадатися, хто це міг бути; ні то хлоп, ні то пан. Може це жид? Але на жида він зовсім не подабає.

Штани в нього чорні, підкочені до колін; ноги босі. Сурдит панський, чорний, з розрізом на спині. Біля шиї комірець та краватка, на голові широкий соломковий капелюх з пшеничної крайки, своєрідного лемківського виробу. Якщоб не босі ноги й цей капелюх, то можнаб думати, що це якийсь панич. Але панич босо не ходить. Ґаздівський парубок це теж не буде, бо котрому парубкові схочеться брати у таку спеку краватку й комірець. На жида він теж не подібний, бо жид босо не ходить, а врешті ніс у жида горбатий, а в цього чоловяги плоский, широкий, очі скісні, наче в японця, якого раз Гринько бачив на ярмарці в Горлицях.

— Тату, хто то? — спитав Гринько батька.

— Ба, кед я тижек не знаю! — була відповідь.

Підійшов старий до огорожі, та заговорив:

— Ци ту школа?

— Ту!

— Чи пан научитель дома?

— Дома, то я учитель, а ви, що скажете?

— То ви учитель? Ви родом зо Синева? Прецїв син?

— Так, а ви відкіля знаєте, чий я син?

— Вашого татця знаю оддавна, обасме в Гамериці били

Учитель наче нерадий був з тієї зустрічі. Немов соромився своїми босими ногами, бо цофнувся за перелаз, зняв теж соломяний капелюх, та розсіяно глядів раз на мазяря, то знову на ліснову поляну, звідкіля линула пісня дівчини пастушки:

Ой-ду-ду-ду, дана, не піду за пана,
Іно за такого, яка я си сама.

Вчителя немов уколола ця співанка. Метнув собою в сторону пастушки, та закликав:

— Ксеню!! Гони худобу до стайні!

Дівча почало завертати корови й овечки на дорогу, що вела в село.

— То ваша худібка? — спитав Сурмач.

— Моя. Вечір вже, треба в стайню загнати.

— Може бисте, пане научителю, позволили заїхати з возом на подворец, барз ми ся здорожили...

— Та.., заїзджайте, але в стайні нема місця.

— Не турбуйтеся, о там під оборогом поставлю коні, а я з хлопцем денебудь в шопі прикучну, гнеска ночи коротки, скоросвіт поїдемо далі.

Примістив Сурмач свій віз з конятами під оборіг, а сам з Гриньком почав оглядати шкільні забудування. Школа, як школа, але є й стодола, стайня, шпихлір, керниця, з журавлем, садок овочевий, пасіка маленька, всего по трохи

Дівча загнало худібку в стайню, побігло в шпихлір та винесло відтіль скопець і ведро.

— Ви здалека будете? — питає мазяря.

— Здалека, дівче, аж з Лосього.

— А тот хлопец откаль?

— То мій син.

— А, син? То го на мазяря вчите? Шкода такого гардого хлопця на мазяря.

— А штож то мазяр? Не чловек? — завважив ображено Гринько.

— Та чловек, але який то заробок з такої мази? Ви чули таку співанку?

Сюридай, сюридай, купте собі мази,
Сюридай, сюридай, — не маю пінязи.

— Што ти, Ксеню, здуріла? Чого зуби скалиш до хлопця, іди корови доїти! — закомандував учитель, що підслухав розмову Ксеньки з Гриньком.

— Веселой дівчатко, — завважуе Сурмач, — певні служит у вас?

— Та служить, але їй збитки в голові.

— Тутейша?

— Ні, з Вислічка.

— Даете си з нев роду? Бо виджу господарство є вас великой, ци може мате більше служби?

— Ні. більше нема, вона сама якось дае раду домашній роботі, а поле обсівають люди до спілки.

— А дуже того поля мате?

— Буде кілька моргів.

— І сад мате й улиї тажек мате, то вам ту добрі.

— Не можу сказати, щоб мені було зле, але могло б бути краще.

— А пенсию тажек мате?

— Та є, але то мало.

— А жени іщи не мате?

— Ні...

— Оженьтеся, то вам веселійше буде.

— Не женюся, бо якось тяжко натрапити на добру жінку.

— Пан ся не оженят, бо пан барз скупи! — вмішалась в розмову Ксеня, що вийшла зі стайні з повним ведром молока.

— А тобі що, ти йди до своеї роботи.

— До роботи йди, але скорен мі купити не хочете.

— Бачите, яка вона писката? — негодуе вчитель.

— Ід дівче ід, зготов пану вечерю, пан ти купят і скірні і шитко, што треба.

Учитель невдоволений з такої розмови, пішов лихий в свої кімнати, а Ксеня далі воркотіла:

— На добру жену не годни натрафити, та добрій жені треба гміти догодити, а они не потрафят, бо ходила би босо, так як они ходят. Пінязі лем згортают до шуфляди. На процент хлопам пожичают, як жид даякий. А знате, яка то мае бити тота добра жена?

— Яка?

— Така, жеби мала дуже пінязи. Іншеї они не хотят.

З грюкотом заперла за собою двері та більше не показувалась на подвірі.

Не вийшов до Сурмача і вчитель.

Гринько мав охоту на холодне молоко, але батько не осмілився добиратися до зачинених дверей.

Перекусили, чим їхня торба була багата, та поклались під шопою на сухому листю й скоро поснули.

Ранком збудила їх Ксеня, що вертала зі стайні.

— Мате ту капку молока з раннього подою! — сказала, наливаючи до горнятка просто із скіпця.

— Ми вчера мали охоту, хотіли пити.

— Не продаст мій ґазда солодкого молока, бо каже на масло зберати. Гнес вам даю, бо він іщи спит. Квасного тижек не продаст, бо сир робится з нього на продаж, — ми пеме лем жентицу.

— Но то якже буде з тим молоком, штосме випили? Буде кричав на тебе...

— Не буде знав, бо корови більше гнеска дали, добрі ся вчера напасли.

— Но то што ся належит, воз пінязі, — заговорив старий, витягнувши мошонку.

(Далі буде).

З рідних сіл

СОЛОТВИНИ КОЛО КРИНИЦІ-ЖИВЦЯ.

З Копчової нововибудованою дорогою входимо кількасот метрів наділ до Солотвини. Тут трохи пристанемо. Бо саме звідси приглянемося розселенню тих наших Солотвин.

Отож ці наші теперішні Солотвини починаються заразже над теперішною Криницею-Живцем, тобто якраз туди, де солотвинянський потічок Запач вливається до солотвинської річки Криничанки, а звідси зо сходу на захід розселюються так далеко, що своїм горішнім кінцем, через лісистий вершок, сусідують з горішнім кінцем Великої Ростоки.

Так розселюються теперішні Солотвини. Камежо теперішні тому, що цілковита теренова і розселенова межа не так ще давньої Солотвини, приміром від Криниці-Живця глибоко вбивалася до тої теперішньої Криниці-Живця, а давніше до простору Криниці-села.

А саме від сторони Чорного Потока, тобто з заходу на схід збігала, коло віллі „Бема", потічком Граничником до річки Криничанки, а звідси вдаряла на північний схід цебто, якраз туди, де тепер пишається пенсіонат „Криничанка". Зновже звідси, тобто ще й від потічка Ястрябичка, де був, кількахатній солотвинський присілок тоїж назви, бігла чотири сотні метрів понад криницький римо-католицький костел, на полудневий схід, де знову відбившись над пенсіонатом „Львіґруд", стрибала наново на північний схід, до мохначанської межі, якою розмежовувалася аж до згаданого присілка Копчової, звідки летіла собі в дальшу свою путь.

З Ваших ощадностевих вкладів зросте добробут

рідного загалу, коли будете льокувати

у ЗЕМЕЛЬНІМ БАНКУ ГІПОТЕЧНІМ

у Львові, вул. Словацького ч. 14.
(Філія Банку: Станиславів, Собіского 11).

Та коли на тім давніше чисто солотвинськім просторі стало, поза клином: вілля Бема—Криничанка—Львіґруд, розбудовуватися дальшим клином, вздовж дороги: Криниця—Копчова, щораз то більше домів, тоді той вбиваючийся до того солотвинського простору надклин, тобто клиновий простір від тоїж Криничанки аже майже по сам згаданий злив солотвинської річки і потока, занято до Криниці-Живця.

Одначе на тому ще не кінець.

Від 1925 р., від того долішнього кінця Солотвини та здовж старої та нової дороги, які біжать у напрямі знаної нам уже Копчової, починають на солотвинській землі поселятися, у томуж напрямі, і солотвиняни та інші люди.

До того часу поселилося в тому напрямі 12 хат і дімків. А ціле село, Солотвини, числить понад 70 чисел хат наших та 3 хати — дімки польські. — Тих домів, які розбудувалися на тійже загаєній до Живця (Здрою) солотвинській землі числити не будемо.

Натомість завернемо звідси до самого буття тої нашої Солотвини. Отже першу згадку про її існування маємо з 1345 р. Згадка є. Але, як звалися тодішні наші солотвиняни — це поглотили в собі минулі віки.

Одне лише в Солотвинах відоме, а саме те, що найстаршими з поміж теперішніх солотвинських родів

ІДЕТЕ ДО СЯНОКА, памятайте, що всі закупи тре полагоджувати в складі

„НАРОДНОЇ ТОРГОВЛ

Тут купуйте споживчі й кольоніяльні товари, насіння господарських рослин і трав.

мають бути роди: Чичилів, Криницьких та Сметан У тому місці треба ще пригадати, що одного із згад них Сметанів. а іменно Івана з конфедератських час — як писав Єронім Анонім у своїм „Шибеничнім Ве ху" — конфедерати мали вбити та його дочку Фес зганьбити.

Чергові теперішні, наші, солотвинські жителі п шуться: Адамські, Вишневські, Гуреї, Гирії, Гумен Губи, Драбяки, Дзюбинські, Дутки, Копистянські, К вальчики, Крілі, Ключенки, Левченки, Мужеляки, М тієвські, Попадюки, Репели, Федорчаки, Фатули, Ц хоні, Цідили, Шніцирі та Ющики.

Зновже деякі части села звуться: Солтиство, Г рівка, Салаківка і Вижний-конец.

Сама солотвинська земля. подекуди, має такі на зви: Крижі, (верх) Буковина, Кітчий-Замок, Гаврилівк (гора), Криницка-долина, Убіч, та Ясенів-верх.

Скількість жителів у тих наших Солотвинах роз числюється слідуюче: В 1903 р. Солотвини числили 480 гр.-католиків, 118 римо-католиків і 107 жидів. Зат два літа тому було: 685 гр.-кат., 514 римо-катол. і 17 жидів.

Щодо числа рим.-кат. і жидів, то воно по більшій части припадало не на самі Солотвини, але на той влас не, загаєний до Живця простір. — У самих Солотви нах туго осядених, як перших так і других не мае В богатьох солотвинських хатах кватирують перева но робітники, які приїжджають до Криниці на зар бітки.

До 1854 р. Солотвини були окремою нашою гр. католицькою парохією, яку з тому згаданому ро прилучено до нашої гр.-кат. парохії в Криниці сел Так було до 1927 р., коли то розумним рішенням на шого пеермиського Єпископа. при теперішній, соло твинській, деревяній церкві Покрови Пр. Богородиц збудованій в 1887 р., відновлено окреме наше солотвин ське сотрудництво. — Дві попередні солотвинські цер кви згоріли. Зате тій теперішній бажаємо ще довго-довго посреді сірих солотвинських хаток постояти щоб їх несвідомих жителів, аж до набуття ними повно національної свідомости, через себе, при нашім народ утримати.

Вслід за цею солотвинською сторінкою ще з черги зупинимося і над солотвинською шкільною ділянкою, яка представляється ось як:

Научання солотвинських дітей письменности по чинається в Солотвинах щойно в 1909 р. і відбувається у звичайній сірій хаті. Бо перший шкільний будинок побудовано в Солотвинах щойно в 1925 р. Про саме теперішне научання в таких ніби лемківських школах писати не будемо, бо се справа усім зрячим людям відо ма. — Все таки скажемо, якби воно не було, якщо бать ки направду бажалиб своїм дітям правдивого добра і долі, то попри все, зумілиб вони подбати про те, щоб їхні діти, поза всім, своїм рідним, літературним, друковним і писаним словом найкраще володіли.

Тимбільше, що як ось пр. тут у Солотвинах сус пільно-освітне живе життя штикульгає як 95% каліка

Та нема кращої над каву

„ПРАЖІНЬ"

її пють всі, що шанують своє здоровля.

СУСПІЛЬНИЙ ПРОМИСЛ

Львів 24, ул. Жовківська 188.

Перед світовою війною в тій Солотвині не було майже ніякого ділового освітньо-суспільного життя. Була тільки під Солотвиною (давніше і над Солотвиною) якби на глум! жидівська коршма, в якій убогі солотвиняни і солотвинянки заганяли свої життєві будні сивухою. — Але в кількох останніх літах деякі свідоміші солотвинські одиниці та наші браття пробували, через аматорські театральні вистави, та поширення нашого друкованого слова, розсадити отой віковий туман... Але коли різношерстні вороги ясного світла повиповзували зо своїх Кітчих-замків і крикнули: Распни! тоді ті, що вже ось-ось стали прозябати на ясні води життя, на той крик, на той шум, на той рев, як колись Петро Ісуса, так і вони того живого життя відпекалися.

І тому воно це живе життя ніби завмерло. Навіть „комуна", яка тут у Солотвині, почала, на сірі солотвинські душі, засиляти свої сильця — як кажуть — потахла. Навіть недавно заложена в Солотвині читальня Качковського по першому соломяному, музичному вогню, скотилася до існування на папері. Бо і справді, на щож дрімота дрімоті знадобиться?

Не потахла лишень у Солотвинах сива-сивуха. А тимчасом солотвиняни повинніби живо жити! А тимчасом солотвиняни повинніби бути на першому місці у цілій нашій Новосандеччині. Адже в тому близенькому сусідстві з тою Криницею-Живцем мають до того всі дані. Ось майже стало заробляють фіякеркою, возять паниських по різних „Олімпах", „Злотих Рогах", „Колібах", Тиличах, Чорних-Потоках, Мушинах, Жегестовах — словом, по всіх усюдах, де тільки собі панська душа забажає.

Поза цим доставляють до Криниці масло, яйця, молоко, а головно дрова, щоб паниська не попереступджувалися та не похорували. А зокрема хапають за всі інші роботи, які їм у тій Криниці притрапляться. Словом солотвиняни, як на інші наші оселі у тій околиці мають не согірші заробітки.

Ех, якби не оця сивуха, то, солотвиняни мали би правильний життєвий розрахунок та при тих своїх заробітках жили б як пани. Жили б життям живих людей. А так замість того правильного розрахунку, із всіми їхніми заробітками бере їх брак отого життєвого розрахунку й проклятуща Гандзя-сивуха.

І тому ми закінчуючи оцей опис Солотвини лишаємо над ними кривий знак: Або ота „Гандзя-сивуха" усіх незрячих солотвинянів цілковито пришквірить, або вони через добуття повної національної свідомости і того правильного життєвого розрахунку покажуть їй дулю та заживуть на своїй землі справжнім життям.

Що дав би Господь!

НЕГАЙНО замовте собі дуже цінну книжку о. Івана Буґери під наголовком: „ЗВИЧАЇ ТА ВІРУВАННЯ ЛЕМКІВЩИНИ", Бібліотеки Лемківщини, ч. 15, стор. 40, ціна 1 зл. за 1 прим. У кожній українській хаті й читальні повинна находитися ця цікава та повчаюча книжка. Замовлення разом з грішми висилати розрах. перекаозм на адресу: „Наш Лемко", Львів, Новий Світ 22.

Внутрішна державна пожичка

на розбудову воєнного летунства й протилетунської артилерії в Польщі.

Польська Рада Міністрів постановила дня 27. березня випустити внутрішню державну позичку на розбудову військового летунства й тротилетунської артилерії. Дня 29. березня оповіщено розпорядок міністра скарбу, що форми та умови цеї позички, в якім сказано, що позичка буде випущена в облігаціях (облігації — це вартісні папери, що їх випускають державні установи на притягнення позичок) і бонах під назвою „5-процентова позичка протилетунської оборони" та „3-процентові бони протилетунської оборони". Облігації будуть мати номінальну вартість 100 злотих, або вартість многократи тої суми. Будуть їх викуплювати продовж 15 років по курсі 100 за 100 шляхом льосування. Трипроцентові бони протилетунської оборони будуть по 20 злотих. Їх викуплять відразу по номінальній вартості після пятьох років. Відсотки від бонів за ціле пятьліття виплачують згори через потручення від ціни купна. Отже купуючий платить за бон не 20 тільки 17 злотих. Час субскрибцій до 5. травня цього року. Комісарем цеї позички іменований ґенерал Бербецький, голова Державної Ліги Протилетунської Оборони (Л. О. П. П.).

У Львові відбулися дня 3. квітня організаційні збори воєвідського комітету протилетунської оборони. Були запрошені на збори до Воєвідства також представники українських установ і преси. Збори рішили видати заклик до громадянства, щоб воно підписало якнайбільші суми на позичку.

Інші збори в цій важній справі відбулися окремо в головній комнаті Дирекції залізниць у Львові, на які теж запрошено представників української преси, та встановлено способи якнайширшої пропаганди в пресі та радіо за масовим деклярованням позичок і закупном бонів.

ТІЛЬКИ мила

„ЦЕНТРОСОЮЗ"

вживає УКРАЇНСЬКА ГОСПОДИНЯ

Збірка на Т-во „Відродження".

Головна Рада Українського Протиалькогольного Товариства „Відродження" повідомляє П. Т. Українське Громадянство, що Львівське Воєвідство дозволило на четверту з черги прилюдну збірку на цілі Товариства у своєму терені, за виїмком повітів: березівського, ярославського, кольбушівського, лянцунтського, ніжинського, перемиського, переворського, кросненського, ліського, сяніцького, тарнобжеського і ряшівського. Збірка визначена на 23. квітня 1939. до замкнених пушок по містах, а на 21., 22. і 23. квітня 1939. на збіркові листи по селах.

Робимо також старання, щоб дістати на цей час дозвіл на таку збірку у Станиславівському та Тернопільському Воєвідствах. Прохаємо все П. Т. Українське Громадянство у цей ювілейний рік 30-ліття діяльности Товариства „Відродження" не відмовитися підчас переведення збірки від щедрих поголовних жертв на фонд боротьби з алькоголізмом та нікотинізмом серед нашого народу.

За Головну Раду
Українського Протиалькогольного Товариства „Відродження":
Мгр. Микола Ценко, голова. **Мгр. Адам Антонович**, за секр.

Що нового в світі

Альбанія перестала існувати, бо італійський уряд обняв протекторат над цією гірською країною. Альбанія — це держава на Заході балканського півострова над Адрійським морем, 27 і пів тис. км², з 800 тисяч мешканців. Населення Альбанії живе з випасу худоби, менше з рільництва. Альбанія була під Туреччиною від 1479—1913 років, як самостійна держава з столицею Тірана (інші більші міста: Скутарі й Вальона) перестала існувати 6 квітня ц. р. Альбанський король Зоґу та його жінка Геральдина разом з кількадневим сином втекли до Греції. Хоч Альбанія мала від 1929 р. свого короля, одначе впливи Італії з господарській та економічній ділянці так поширилися продовж десятьох останніх років, що Італія кінець-кінців забрала під своє панування цілу Альбанію.

Греція, внаслідок подій в Альбанії проголосила мобілізацію, щоб забезпечити свою державну незалежність.

Англія та Франція гарячково радять над збереженням миру в Европі. Преса зве ці наради висказом: англійський лев снує пляни...

Большевики набрали воду в рот і мовчать та дивляться, чигаючи, де та при якій жарі спекти собі печеню.

В скороченні світова ситуація поміщується в таких словах: Тінь Гітлера над Литвою. Мусоліні грозить. Японія вдаряє по англійських інтересах. І Франції наступають на пяти. Над Румунією хмари. Протипольські виступи в Данціґу. Мадярщина виступила з Ліґи Націй. Одним словом — увижається, що люди зовсім забули, що на те все дивиться Бог.

„НАДСЯНСЬКА ЗЕМЛЯ"

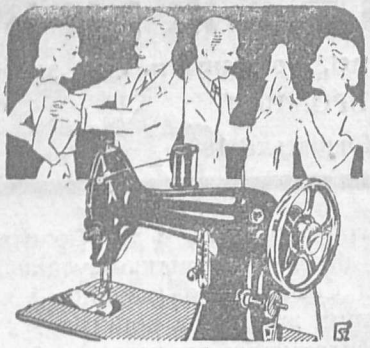
літописний, політично - суспільний двотжиневик,

містить матеріяли стародавньої історії та недавньоминулого, занотовує теперішні наші культурні, політичні й освітні надбання. — Дотепер вже вийшло 6 чисел з цікавми матеріялом і ілюстраціями.— Одно число на 12. сторінках коштує 10 ґрошів.

Цілорічна передплата 2.50 зл. (передплату можна присилати переказом „Уркаїнського Бескиду" з допискою Передплата „Н. З.")

Адреса: „Надсянська Земля", Перемишль. Бандурського 5, пч. скр. 145.

І ВИ МОЖЕТЕ САМІ ДАТИ СОБІ РАДУ

при помочі **машини до шиття,** гапту, мережкования, збиранов і т. п. з фірми „Дім Гандлевий КРІШЕР", Краків, Звежинецька 6, Відділ 16., яку купити можна вже від зл. 150.— готівкою або на догідну сплату. — Жадайте дарових цінників

Працюймо — не сумуймо!

„Що ж чувати?" — запитав Славко свого друга, молодого інженера Миколу. — „Основую своє підприємство!" сказав Микола. — „Та я не про те..." відповів Славко. „Я думав, що ти знаєш якісь політичні новини..." — „Оте власне горе!" сказав інженер. „Куди не повернися, а всі тільки про те одно думають, журяться. Всі захиталися в основі". — „Чи ж можливо тепер про щось іншого думати?" запитав Славко. „Чи можливо тепер працювати?..." — „Може й декому здається, що неможливо. Але треба сказати собі, що мусимо! Не сміємо поринати у безнадійність і в безділля! Погибленою працею розганяємо зневіру, новими ціннощами відбиваємо удари! І мені крається серце, але я не перестав працювати і змагати до кращого. Саме вичитав я в пресі коротку замітку про те, як братися до підприємства, щоб з малих початків виросло велике. І так, як там сказано, беруся до одного діла, на якому добре розуміюся, де сам собі буду першим робітником. Заощадив я вже в Земельнім Банку Гіпотечнім невеликий капітал і з ним буду починати. Може й ти пристанеш до спілки- Двом лекше буде перемагати труднощі..." — „Миколо, ти мене так захопив своїм запалом, що з місця годжуся. Думаю, що хочеш оснувати технічне бюро, щоб не бути безробітним, щоб мати свій власний варстат праці. Я пристаю, бо маю теж трохи ощадностей у тім банку". — „То гаразд! За тиждень можемо починати. Тільки полагодимо вступні формальности..." — І два молоді громадяни почали ділову розмову про те, як твердою працею перемогти зневіру і надоложити всяку втрату. Щасти їм Боже!

НОВІ КНИЖКИ.

Чарівна сопілка й інші казки, зібрав і переказав Ф. Гай-Гаєвський, вид. „Наш Приятель", Львів, 1939, ст. 62.

Просвіта: **Від Попраду по Тису,** Львів, 1939, ст. 88, ч. 1—2.

...таки найліпше крутити

в паперцях

КАЛИНА

Не тримайте безужиточно дома **долярівок, інвестиційних позичок та інших цінних паперів.** Пересилайте їх в депозит до

ПРОМ-БАНКУ

Львів, ул. Ґродзіцких 1, І. п.

Тел. 292-15 і 200-15.

Охороните цінні папери перед крадіжю, знищенням та довідаєтеся про виграну згл. в речинці заінкасують Вам відсотки.

паста **ЕЛЕҐАНТ**

Wydawca i redaktor: Juljan Tarnowycz, Lwów, ul. Nowy Świat 22. — Drukarnia „DIŁO", Lwów, Rynek 10.
Видавець і редактор: Юліян Тарнович, Львів, ул. Новий Світ 22. — Друкарня „Діло", Львів, Ринок 10.

2/c-17.060
1939-9

Наш Лемко

LWÓW
ul. P. Skargi 2 a.
Knyhozbirnia „STUDIONU"

Rok VI. Рік VI. **NASZ ŁEMKO** Nr. 9 (129) Ч. 9 (129)

Lwów, 1. maja 1939.
Львів, 1. травня 1939.
NASZ ŁEMKO, LWÓW, UL. NOWY ŚWIAT 22.
Адреса: **Львів, Новий Світ 22. Тел. 244-67.**

Dwutygodnik. — Двотижневик.
ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР. — Оголошення після умови
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 зол., Півріч но 1·80 зол., Чвертьрічно 1 зол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

Греко-католицькі церкви в Обаримі, Боську та Загірю, коло Сянока.

До відома Апостольської Адміністрації в Сяноці

Перед кількома днями обігла пресу звістка, що в Дарові, гірському селі на Лемківщині (повіт Сянік), яке начислює тільки 316 мешканців, місцевий крамар спровадив 250 літрів денатурату, та по засолодженню, маєнсю кавовою водою, денатурату, цей несовісний крамар продавав цю страшну отрую місцевому населенню до пиття. Завершенням цього пиячення є смерть 30-літнього газди та тяжке побиття 10-ох дарівських господарів.

Це тільки один маркантніший випадок із тисячів, що його занотувала преса. Про масове та майже поголовне пиття денатурату, хай свідчить такий факт, що кожного понеділка (торговий день) з Риманова та кожного четверга з Буківська тисячі літрів денатурату вивозять коршмарі й другі склепарі до околичніх сіл, щоб по заправленні різними зелами й способами продати денатурат місцевому населенню до пиття. Жиди привозять повні баньки тої страшної отруї в села Сяніцької, Буківської, Риманівської, Яслиської, Короснянської та Дуклянської округ.

Усім відомі випадки, що влада бореться безоглядно з цим забороненим гандлем. Одначе це ще більше настроює увагу продавців денатурату; жиди нічною порою продають розкорковані пляшки з денатуратом — отже займаються крім першого карігідного проступку, подрібною продажею денатурату й грубі гроші заробляють домішуючи до денатурату чисту (або вапневу) воду. Перше місце в пиячені займають села: Вислічок, Синів, Глибоке, Одрехова з присілком Пасвиська, Воля Сенькова, Суровиця, Дарів, Полави, Завої, Тернавка, Мощанець, Воля Яслиська, Лошно та оба Королики. Друге місце щодо скількости поголовного пиття денатурату припадає на села: Липовець, Барвінок, Мшанна, Тилява, Мимінь, Боську, Токарня, Шкляри, Волтошова, Бартошів, Пельня, Балутянка та оба Воробликн; в цих селах майже щодруга хата — людн пють денатурат.

Щоб викоренити язву пиячення з названих сіл, треба конечно та обовязково урядити в кожнім з названих сіл св. Місію. І то, чим скорше це станеться, тим більше богоугодне діло буде записане на добро Апостольської Адміністрації для Лемківщини. Закінчім Ювілейний Рік хрещення Руси-України дійсно ювілейним учинком.

Тверезі лемки.

Повертаймося з манівців!!!

Ви нераз уже були в місті й там, серед гурту людей, або на проходах, бачили ви, на перший погляд — може нецікаве явище. Ви саме бачили елегантно вдягнену паню, яка ведеться попід руку зо своїм паном, та в другій руці на ремінчику веде свого малого песика. Малохто з вас призадумувався над цим — на перший погляд невинним — явищем. Доволі часто можна теж стрінути в місті саму паню, що зі своїм добре вигодованим собакою вештається поміж людей, закопиливши свої нафарбовані губи. Може врешті декого з вас поставив призадуматися гидкий котячо-собачий сморід у панських комнатах, при такій нагоді, як ви мусіли продану на торзі річ занести до панського житла, або вдатися до такого чи іншого „панка" за фаховою, правничою й іншою порадою. Отже кожний з нас бачив таку трійку: собака, пан і пані, доволі часто саму паню з собакою, та вкінці панські комнати повні котів, папугаїв, собак і т. п. Але на велике диво — ніхто не бачив у них „сальонах" гуртка веселих, здорових, взірцево виплеканих і вихованих дітей!!! — БО СУЧАСНА „ПАНІ" РАДШЕ ПЛЕКАТИ БУДЕ ДЕСЯТЬ СУЧОК І ЦІЛІ ТУЗИНИ КОТІВ, КАНАРКІВ, НАВІТЬ САЛЬОНОВИХ РИБ у штучних збірниках води, КОБИ ТІЛЬКИ НЕ ДИТИНУ!!! І вона, ця „сучасна пані" в кожній хвилині потрапить зомліти з „болю" серця, як її собаці найменшу кривду посмів би дехто зробити!...

Така пані вдягає свої собаки в плащі, — направду! в плаші та веде їх на прохід!...

Ми не морочили б собі голови цим „новітнім супружжям", у виді: пан, пані та собака — ані теж півсловечком не згадували би про руїну подружого життя міських „панів", якщо ми не бачили б, або щогірше вдавали, що не бачимо, яка страшна загроза повзає з міст у наші, недавно ще зовсім здорові сільські хати, й родини.

І тому з найглибшою постановою та без найменшого заікування скажемо осьшо: ВИПОВІДАЄМО В ІМЯ ЗДОРОВЛЯ НАШОГО НАРОДУ БЕЗПОЩАДНУ, БЕЗОГЛЯДНУ ТА ПОСЛІДОВНУ ВІЙНУ З ДЕМОРАЛІЗАЦІЄЮ НАШИХ СІЛ! У ПЕРШУ ЧЕРГУ ПРОСИМО ТА ВЗИВАЄМО ВСІХ ВИСОКОПРЕПОДОБНИХ ОТЦІВ ДУШПАСТИРІВ ДО НАЙДАЛЬШЕ ІДУЧОЇ ОСВІДОМЛЯЮЧОЇ ПРАЦІ СЕРЕД СВОЇХ ВІРНИХ У ЦІЛЛЯХ ПОБОРЕННЯ, ВИКОРІНЕННЯ ТА ВИНИЩЕННЯ У ВСІХ ПЕРВНЯХ НОВОПОГАНСЬКИХ. ЗЛОЧИННИХ СПОСОБІВ ГУБЛЕННЯ ДІТЕЙ ТА ПОШИРЮВАННЯ РІЖНИМИ ЗЛОДУХАМИ СЕРЕД МОЛОДІ, ДОРОСТУ Й СТАРШИХ ЗЛОГО, КАРИГІДНОГО ПРИКЛАДУ!!! ЗАКЛИКАЄМО ДО ЦІЄЇ ПРЕВАЖНОЇ БОРОТЬБИ ВСІХ ХРЕЩЕНИХ ЛЮДЕЙ!

Памятайте християни, що навіть кожна байдужність і неохота у протиставленні та борбі з цим найстрашнішим сьогочасним лихом — це гріх о пімсту до Неба взиваючий! Ану, спробуйте завдати собі хоч дрібку труду та з олівцем у руці перейдіть хата за хатою у вашому селі. — Який є річний приріст населення? Та, який повинен би дійсно бути? Скільки подруж — молодих і здібних до життя є зовсім подібних до цих пансько-жидівських „собачих подруж"?! А, що каже на це ваша совість? А, що розум? А як справді повинно бути? Чи ми християни, чи найгірші різуни, бандити?! — Що? — За гостро пятнуємо?...

Отже слухайте дальше: За кожне слово беремо на себе відповідальність і тому питаємося вас усіх: Чи ви діти Божі, чи те, що робите, робите для Христа й збереження Його святих заповідей, чи служите дияволові і прислужникам жидопоганських грішних похотей і винищення себе самих? Будьте щирі, як ми, та дайте відповідь.

Вас зацікавила така звістка, що одне подружжя зігнавши плід у лоні матери, вибиває дно з пляшки у недочасовану дитину несе ніччю в новітній „труні" в цвинтарище,... щоб позбутися... клопоту... Але ви бачите дуже, байдуже! дивитеся, як у хаті вашої сусідки відбуваються пронизуючі зойком болю й терпіння „операції" — при помочі гострих шпильок, веретен, гусячих пер; і біс ще знає, яких „інструментів" баба повитуха ворожка зганяє плід, мордує тисячі, тисячкроти зачатих нових ще ненароджених дітей. Ви дуже добре знаєте коли, за яку ціну та яких „гостей" нічня пора приводить у таку бабину різню, де гинуть безпощадно поморджувані малі, кволі, немічні діти. Ви й цього не скриваєте що десь там на кінці села, або таки поблизь самої церкви сходиться в хаті ваша молодь, обох полів, пяничить і гріхом роспусти не тільки поневіряє людську гідність але находить незаборонену нагоду до гріха нечистоти а такий гріх кінчиться в наслідках за порогом баби ката! Або в криміналі!

Всі вміємо кричати та зойкати, що недоля нажере, біда й нужда паношиться в наших селах і хатах що нема ні заробітків ані відповідних варстатів праці та з другого боку тяжко й неможливо дальше паювати свою рілю, щоб численніша рідня могла найти працю і відповідні засоби до життя...

На це відповідаємо, що саме не в цьому почато усякого зла, але якраз навпаки зло гніздиться в нас самих і в наших — жидівськими застриками рознузданих забаганках та обичаях. Не входимо в це, скільки тисячів пропиває сьогочасне село, скільки видає грошей на різні витеребеньки, шматки й фаталашки, пудри фарбки, „мастила" та „пахнила".... що в загальнім обчисленні дало би грубі сотки тисячів, зовсім даром викиненого гроша! А дальше, з мнимим поступом цієї видавчої ділянки села та його зміненої стопи життя — господарська ділянка та спроможність не пішла ні пів кроку вперед! Як господарилося в наших селах сто років тому назад, так і ще гірше господариться сьогодні!

Отже, де шукати рятунку? У самому собі! Не оглядаючися ні на „панів", ані на інші чужі руки. Але за основу нашої кожної праці прикласти собі постанову що кожне діло робимо в імя Бога та для Його слави. — Сказати собі при кожній нагоді: Так Господь хоче й так буду поступати, як мені свята Церква приказує.

Першим нашим кроком хай же буде точне та по головне ходження щонеділі та кожного свята до церкви. А другим: пильна участь на вечірніх богослуженнях.

Юліян Тарнович.

ВСІ УКРАЇНСЬКІ КАТОЛИЦЬКІ ЧАСОПИСИ просимо нашу статтю передрукувати. Ю. Т.

НЕГАЙНО замовте собі дуже цінну книжку о. Івана Бугери під наголовком: „ЗВИЧАЇ ТА ВІРУВАННЯ ЛЕМКІВЩИНИ", Бібліотеки Лемківщини, ч. 15, сторін 40, ціна 1 зл. за 1 прим. У кожній українській хаті й читальні повинна находитися ця цікава та повчаюча книжка. Замовлення разом з грішми висилати розрах. перекази на адресу: „Наш Лемко", Львів, Новий Світ 2

Дбаймо про наш найбільший скарб!

Кожна людина — бідна вона чи багата, хвора чи здорова — має або хотіла б мати когось чи щось, про яке говорить: „Це для мене найдорожче!" А каже Св. Письмо: **„Де є твій скарб, там буде твоє серце".**

І нарід має свій скарб, яким дорожить найбільше, біля якого завжди з любовю і тривогою, гаряче і сторожко беться його серце. **Цим народнім, найбільшим, скарбом є діти, молодь.**

Кожний скарб спричинює людям не лише велику радість, але й велику журбу. На нього заздрим і ласим оком зазіхають ріжні зависники, його раді б загарбати для себе ріжні, ніколи неситі ненажери, що в них тільки думки і роботи — аби загарбати й пожити чужим добром.

Тож і для народу, його найбільший скарб є причиною його найбільшої радости, але рівночасно й найбільшої турботи. Бо ж діти — це кожночасна запорука його безсмертности. Бо ж від того, якими є ці діти, залежить майбутнє нації, будучність народу, залежить те, яким буде він: за тридцять, за триста, за три тисячі літ...

І тому кожний нарід прикладає так багато уваги до справи вирощення і виховання дітей, дбаючи, щоб кожне нове покоління було краще за попереднє. В цей спосіб нація підноситься — ступінь за ступнем — щораз вище у безустанньому змаганні до щораз більшого розвитку, до щораз кращого самоудосконалення.

Тому кожний, для кого його національна приналежність і свідомість, для кого любов і добро народу є не тільки порожніми, хоч і напушеними словами від свята і від паради, але направду змістом і ціллю життя, іншими словами: Хто на правду любить свій нарід і хоче в ньому та для нього жити і вмірати — той мусить найбільше уваги і старань прикладати для справи вирощування і виховування дітей. І то не лише своїх власних, але й дітей своїх братів і сестер по нації: дітей таких, як і він сам, українців.

Цей обовязок важким, але й незвичайно почесним і солодким тягарем спадає передусім на всіх українських батьків і матерей (а найсвідоміших зпоміж них у першу чергу), а далі на всіх національно свідомих українців. І хто добровільно втікає чи ухилюється від цього обовязку, для того немає ніякого виправдання: він не любить свого народу, і навіть сором, що відважується називати себе українцем.

І є два головні середовища, в яких зростає сьогодні, нормально, і виховується дитина, є два вогнища, в теплі і засягу яких формується і виковується, розвивається її душа. Є це батьківський дім і школа. Сьогодні ж, зокрема для нас українців, величезного значіння набирає ще одне посередне звено в ланцюзі виховання дітей, а саме — **діточі садки.**

Що це таке — про це вже сьогодні у нас знають. На жаль від знання про них, до розуміння їх ваги ще дуже далеко. І нині ще в такій чи іншій місцевості, в такому чи іншому селі, треба нераз багато і довго говорити, переконувати, заохочувати, і нераз просто силоміць тягнути нетямущих, і неохочих до якого-небудь громадського діла, людей — зорганізувати, подбати за діточий садок у їх місцевості для їх-же дітей. Буває, що так і не вдасться, якихось дуже затурканих і дуже заскорузлих людей переконати. Вони, на всі переконування і заохочування будуть в одно відповідати: За наших батьків, тай за наших діточих літ такого не було, а вони якось жили тай виросли, тай ми — Богу дякувати — якось живемо, то й нашим дітям ніякого „садка" не треба! І вони виростуть і житимуть тай якось біду пхатимуть...

Забувають ті, що так говорять, що в тому й уся суть справи, щоб не „якось", а по-людськи, культурно і свідомо жити. Забувають, що в тому й річ, щоб їх діти не „якось жили" і не „якось біду пхали" — а щоб жили краще і щасливіше, як їх діди чи нещасні батьки!

Коли оті люди кажуть, що їх діти „і так виростуть", то певно — виростуть, але так, як виростає дичка. І овоч, що його вони видадуть, буде і для них самих і для їх батьків дуже гіркий!... Молодим душам, як молодим деревинкам, треба зарання прищепити добрі зразки, треба їх добре плекати, щоб овоч їх був гарний і пожиточний!..

А самі батьки, змагаючись із життєвими трудношами, не завжди мають змогу і не завжди вміють самі якслід виховати свої діти. І саме тут велику й неоцінену поміч дають їм добре зорганізовані і добре ведені діточі садки. Про це найкраще свідчить та правда, що де хоч раз — хочби й дуже коротко — був діточий садок, там самі батьки, хоч і які нераз бідні, з останнього стягаються, щоб тільки знову могти дати своїм дітям змогу зазнати добра і радости рідного діточого садку. І ніщо так не переконує хочби яких упертих батьків, як один — добре переведений — діточий попис. Хоч і яке тверде було би в них серце — вони не здержать своїх радісних сліз і свого глибокого зворушення на вид своїх-же дітей, що мов не ті стали, а якісь гарніші, чистіші, ліпші! Що замісць тільки одного крикливого і настирливого: „мамо, їсти!" — зворушено і з блискучими, радісними очима, зворушеним голосочком починають оповідати про любов до свого народу, до своєї батьківщини, до своїх батьків і рідних...

І цих добрих зразків, прищеплених дітям у батьківському домі і в рідних діточих садках, не знівечуть уже потім так легко зле середовище, шкідливі впливи та намагання злих людей, серед яких жити і з якими боротися може прийдеться нашим дітям.

Правда, не завжди — на жаль — і не всюди можна сьогодні такий рідний діточий садок зорганізувати. Про причини цього не треба багато писати, вони і так аж надто добре знані. Та тут треба памятати про конечність не зражуватися перепонами і неуспіхами, а боротися завзято з ними та все змагати до наміченої цілі.

Брак діточого садку може в значній мірі заступити більша увага самих батьків до справи виховання своїх дітей, добірна діточа бібліотека, тощо. Про це ми ще писатимемо докладніше.

Радо служимо інформаціями, всякими вказівками та порадами. Порадить вам теж Кружок, чи Філія чи врешті Головна Управа „Рідної Школи" у Львові про те, як закладати діточий садок.

Йде літо — найкращий час діточих садків, і рівночасно час жнив та перебування батьків поза домом.

Вже сьогодні міркуйте і починайте заходи, щоб літо не застало вас без діточого садка, щоб діти ваші не ходили самопас — як бездомні і сироти. Діточий садок, рідний, поможе вам виховати дітей ваших на добрих людей, вірних синів і доньок рідного народу і Рідної Землі.

МЛИНСЬКІ КАМЕНІ до вітряків, кератових жорен і ручні жорна в цілковитім викінченню виробляє та доставчає по уміркованих цінах

Микола Горбаль,

у Бортнім, пошта Сенькова коло Горлиць.

Камінь першорядний, магуриць кий, гварантований.

Найбільший обовязок

У цих важних хвилинах, коли кожний нарід мусить бути готовий, скупчений та бачно стежити за небезпекою, що повиснула над Европою, треба пригадати які обовязки накладає наука християнська на громадян щодо їх батьківщини.

Церква навчає, що на випадок загрози батьківщини громадяни обовязані скласти на жертівнику батьківщини навіть своє власне життя, а не тільки майно та інші матеріяльні засоби. Папа Бенедикт XV. сказав, що матері обовязані впоювати в своїх дітей правдиву любов батьківщини, зокрема підготовляти їх до жертвенної служби для добра власного народу. Святий Тома з Аквіну підчеркнув, що є хвилини — в яких батьківщина находиться в небезпеці, тоді треба жертвувати не тільки частину зі свого матеріяльного добра, але теж не гаятися покласти своє життя і це знамя великої моральности.

Християнська любов скріплює природню любов своєї батьківщини. Любов батьківщини — це святі та справедливі почування. Папа Лев XIII. так пише: Природне право приказує нам любити в знаменніший спосіб свою батьківщину, як теж боронити її на випадок загрози, — тої батьківщини, де ми на світ народилися, виховалися.

Папа Пій XI. учив, що любов батьківщини, любов свого народу — це незглибиме джерело багатьох чеснот і чинів самопожертви, — якщо ця любов є актом згідним з Христовими законами.

Отже Церква наказує любити свою батьківщину й життя своє за неї віддати; одначе Церква каже, що любов, яка не признавала би нічого вищого понад любов батьківщини, стається небезпечною для самої батьківщини. Такі тільки люди, які признають Бога та Його права над народами, знаходять також правдиву лучбу себе зо своєю батьківщиною.

ВИСЕЛЕННЯ ДУШПАСТИРЯ.

Сяніцьке староство заборонило Всч. о. Іванові Тетерці, парохові села Команча, в Сяніччині, перебувати три роки в прикордонній полосі, цебто у всіх прикордонних повітах, бо — як сказано в старостинськім письмі до о. Тетерки — був покараний карно-адміністраційним ореченням староства з 7. XII. 1938. Виселення мало відбутися до 24. годин. Для пояснення треба додати, що Всч. о. І. Тетерка сидів 4 місяці в слідчій вязниці в Сяноці під замітом вербування членів до „Карпатської Січи" та 17-го березня ц. р. вийшов як невинний на волю. За тиждень побуту під поліційним доглядом на волі виселили о. Тетерку повищим актом староства, тому він виїхав до Перемишля. Проти виселення о. Тетерки внесено відклик до воєвідства.

В сьогоднішніх часах

Найпевніше льокувати гроші

В Торговельно-Промислових Підприємствах

Купуйте уділи по зл. 500, 1.000, 2.000, 5.000.

Інформації: **Пром-Банк**, фінансова порадня, Львів, ул. Гродзіцьких ч. 1.

Подружжя й безженство

Вибрався звідти й прийшов у юдейські сторо
за Йорданом і знову зійшовся до Нього народ, а
їх по звичаю знов навчав. І приступили до Нього
рисеї й, спокушуючи Його, спиталися Його; „Чи
диться чоловікові розвестися з жінкою?" А Він від
вів їм на те: „Що вам звелів Мойсей?" А вони від
зали: „Мойсей дозволив написати розвідний л
і жінку відправити". А Ісус їм сказав: „Через ва
тверде серце він написав вам такий закон. Та на
чатку творіння створив їх Бог чоловіком і жінкою.
того чоловік покине батька й матір і зєднається з д
жиною своєю і стануть обидвоє одним тілом так,
вони вже не двоє, а одно тіло. А що Бог зєднає,
чоловік не розлучає." А дома учні знову спитал
Ісуса про те. А Він відповів їм: „Хто покидає св
жінку та й жениться з іншою, чужоложить із н
І коли жінка покине свойого чоловіка й віддасться
іншого, чужоложить."

І приносили до Нього дітей, щоб до них дото
нувся. Та учні забороняли тим, що приносили. Як
побачив Ісус, то сердився й сказав до них: „Дозвол
дітям приходити до Мене й не забороняйте їм, бо
таких царство Боже. Поправді, кажу вам: Хто не при
Божого царства як дитина, той не ввійде до нього
І пригортав їх до Себе й благословив, поклавши на
руки. (Свята Євангелія від Марка

ЗМІНА ЗАКОНУ

ПРО ОБОВЯЗОК ВІДСТУПАТИ КОНІ, ВОЛИ, КОЛ
Й МЕХАНІЧНІ ПОЇЗДИ.

В „Деннику Законів" Польщі з 31. III. ц. р.
явився закон про зміну розпорядку президента
жави з 8. XI. 1927 р. щодо обовязку відступати за
гові звірята (коні), воли, колеса (ровери) і механ
поїзди для оборонних цілей держави. Закон увод
такі зміни:

1) Рада міністрів може завести обовязок від
пати потягові звірята, вози, механічні поїзди і ко
(ровери) для оборонних цілей держави на внесок
ністра військових справ також у часі мира, якщо ц
вимагатиме інтерес оборони держави.

— 2) Відступлені державі на власність при бр
потягові звірята, вози, механічні поїзди і колеса
жуть бути звернені попереднім власникам на підс
зарядження міністра військових справ, якщо інт
оборони держави не вимагатиме задержки тих п
метів на постійне та якщо не виплачено винагор
за відступлені предмети. Попередні власники тих п
метів обовязані прийняти їх назад. За відступле
ших предметів і їх ушкодження дістають винагоро
що її устійнить міністр військових справ в порозум
з міністром скарбу.

3) На випадок особливої потреби, ствердж
ухвалою ради міністрів, військова влада може ті п
мети задержати довше, як 14 днів.

Предмети, задержані в часі пробної бранки,
жуть стати державною власністю без представлюв
їх удруге на комісії дійсної бранки, за винагоро
по оцінній вартості, устійненою при пробній бр

——o——

Повітове староство в Ланцуті розвязало чит
ню „Просвіти" в Лежайську.

НОВИНКИ

ДО ВСІХ ЧИТАЧІВ!

Адміністрація „Нашого Лемка“ просить усіх Читачів заплатити всі залеглости за часопис „Наш Лемко“, календар на 1939 рік і книжки „Бібліотки Лемківляна“. Зрозумійте теж, що часопис точно до Вас приходить і тому Вашим обовязком є не тільки за нього якнайточніше платити, але приєднювати йому нових передплатників, писати докладно й вірно про всі події у ваших селах та присилати до використання знимки з культурно-освітнього та господарського життя наших сіл. Ми дбаємо, щоб часопис приносив якнайбільше звісток з наших гір, будив сонних, учив несвідомих, указував шлях до морального життя, — але Ви всі платіть назначену передплату та співпрацюйте з нами. Гроші посилайте розрахунковим переказом ч. 141.

——o——

Ще раз пригадуємо, що кожний наш читач повинен доповнити свою бібліотеку цінною книжкою о. Івана Бучери п. н. Звичаї та вірування Лемківщини, ціна за 1 пр. 1.— зл. Гроші посилати розр. переказом ч. 141.

Вибори в Новому Санчі розписані зарядженням староства до Міської Ради на день 21-го травня ц. р.

У справі державної позички повідомляє Дирекція Резіз. Союзу Українських Кооператив, що всі наші кооперативи мають підписувати протилетунські позички виключно через Українбанки. Виказ Українбанків, уповажнених принимати підписки оголошений в Господарсько - Коопер. Часописі.

Грабіжницька лісова господарка. Краківський „ЦКЦ“ бідкається, що на Підкарпаттю знищили протовж кільканалцятьох літ непередуманої лісової господарки великі простори лісів. Серце крається, як глянути на ці голі гори, що недавно ще пишалися чудовими лісами борами. Дика лісова господарка руйнує в страшний спосіб рільну господарку через наглу зміну природніх варунків, — а саме сильні вітри, буревії, град, зливи, повені грубі сніги нищать наші поля й заливи внаслідок нового гологіря.

Окружний суд у Самборі засудив о. Йосафата Кабаровського, пароха з Шандрівця коло Турки (перелше о. Й. К. був парохом у Святковій Великій коло Змійгороду) й агронома Евгена Літинського на два роки за влекшення 6 молодим людям переходу на Карпатську Україну.

Сильний землетрус навістив на днях околицю Банялюки в Босні (Югославія); ця околиця добре відома нашим старим воякам із часів світової війни; неодин там залишив своє здоровля та калікою вернувся до хати.

Пиянство зростає. Обчислили, що за перших 9 місяців 1938 року випили в Польщі майже 30 міліонів літрів спірту, а попереднього року за такий самий час випили тільки 27 міліонів літрів. Не добрий то знак, бо з питтям алькоголю получена не тільки витрата грошей, але багато іншого лиха.

ТІЛЬКИ мила
„ЦЕНТРОСОЮЗ“
уживає УКРАЇНСЬКА ГОСПОДИНЯ

„Ревіндикації“ душ у світлі права — під таким наголовком поміщена стаття Д-ра П. Саноцького в „Ділі“ ч. 87, з дня 19. квітня ц. р. На цю важну статтю звертаємо увагу всім Впр. Отцям Душпастиріям, бо вона в подробицях вияснює правну оборону та дає вказівки, що в багатьох випадках дають спосіб забезпеки перед клопотами.

Усім до відома! Мистецькі портрети Папи Пія XII на грубім крейдовім папері, формату 35×50 цм. вийшли накладом Видавництва ОО. Василіян у Жовкві. Ціна з пересилкою 1.20 зл. Замовляти у Вид. ОО. Василіян у Жовкві. В кожній християнській хаті повинен бути портрет святого Отця.

Пожар. В селі Опарівка (повіт Коросно) дня 6. квітня ц. р. в господаря Ів. Ольшанського вибух пожар. Огонь підклала донька Ольшанського свідомо з помсти. Батьки відмовились дати донці кусник поля, який обіцяли кілька літ тому — як видавали її замуж. Огонь знищив стодоли Ольшанського, і ще чотири інші господарства сусідів. До чого допроваджує несловність родичів, які часто перед вінчанням дітей багато обіцюють, а опісля не дотримують слова.

З днем 15 ц. м. війшла в життя тарифа на перевіз осіб і багажу в безпосередній комунікації між Польщею й Мадярщиною через граничні пункти Лавочне—Сянки

НОВІ КНИЖЕЧКОВІ СІРНИКИ.

Появилися в продажі нові плоскі книжечкові сірники „Л. О. П. П.“

На етикетах Сірниковий Монополь помістив рисунки літаків та дуже актуальний клич:

„ЛОПП то сильне летунство“.

Як відомо Л. О. П. П. є це скорочена назва Ліги Охорони Повітряної і Протигазової, отже почин дуже на часі. — Книжечкові сірники, які пропагують ЛОПП, є до набуття скрізь по 5 грошів.

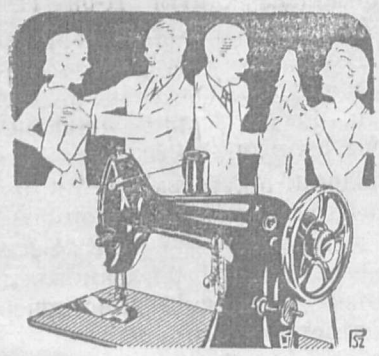
У ношенні сірники „ЛОПП“ дуже вигідні, бо не займають місця ні в кишені мужчини, ні в торбинці жінки.

На Великдень невідомі людці витягнули на цвинтарі в Хирові високий березовий хрест зі спільної могили похованих там стрільців УГА і знищили його. На третий день Свят невідомі люди спалили вінці, що їх зложили українці на спільній могилі другого дня Свят.

Померли в Злучених Державах: Василь Василевич із Скородного, повіт Лісько, помер 27. II. ц. р. в Елізабеті Н. Й.; Теодор Вовк з Камянки, коло Римановa, помер 3. III. ц. р. у Ватервлієті; Семен Дмитерко з Риман. Завадки, помер 5. III. ц. р. в Оліфанті, Па; Іван Маркович з Котані коло Крампної, помер 5. III. ц. р. у Гаммонд Інд: В. І. П.

Зріст релігійности в Совітах. В часі Великодніх Свят — як доносять з Москви — наплив людей до церков був зїмкова великий, більший як попередних років. Таксамо дуже слаба була цього року протирелігійна пропаганда, тільки совітські газети замістили протирелігійні статті. Ті газети скаржаться, що численні комсомольські організації не ведуть у належний спосіб протирелігійної пропаганди, з чого користають вірні, які розвивають релігійну діяльність. Вони наводять докази, що навіть ті самі комсомольці ходять до церкви. Це найкращий доказ, що душі в людині невсилі ніяким чином убити та що людина з пут матеріялізму все буде змагати до одухотвореного життя.

І ВИ МОЖЕТЕ САМІ ДАТИ СОБІ РАДУ

при помочі **машини до шиття,** гапту, мережкования, збиранок і т. п. з фірми „Дім Гандлевий КРІШЕР", Краків, Звежинецька 6, Відділ 16., яку купити можна вже від зл. 150.— готівкою або на догідну сплату. — Жадайте дарових цінників!

МУЖИЦЬКА ДОЛЯ.

В нашій воєнній пісні співається, що: „Як не вбє тебе вража куля, то копитом вбє кобила".

Щось подібного можнаби приміряти й до Петра Добровольського в Лосю коло Лабової. Ось господарив він собі на своїому полі. Не пив, не цяндрив майна, постив і, дослівно, щоб животіти можливо — громадив усе, що міг, до купочки. — Аж тут перед кількома днями серед темної ночі, вогонь зруйнував його хату. І знову зачинай, небоже, на тому своїому, прадідному, святому загоні, який вже вода не забере, злодій не вкраде, вогонь не спалить, (тільки може запропастити несвідомий, або виродний син землі і народу) від початку.

Ох, доле, мужицька доле, чом ти у вогнях не згоріла?

ПОЗБАВЛЯЮТЬ ГОРОЖАНСТВА.

Майже в кожнім числі „Польського Монітора" появляються рішення старостів про відбирання польського горожанства молодим українцям з Галичини за те, що свого часу, коли існувала самоуправа Карпатської України, перейшли без дозволу на її територію.

Увага! Зближається час травневих Богослужень і перших св. Причастій дітвори. Якщо досі всі діти ще не мають молитвенника, треба негайно замовити окреме популярне видання молитвенника для дітей „Щоденні молитви", де крім молитов є головні правди катехизму. Ціна 10 сот., при більшому замовленні значний опуст. Для старшої молоді гарний молитвенник з поясненнями, молебнями і піснями: „Благодарім Господа". Ціна 75 сот. При більших замовленнях 20% опусту. Замовляти: Видавництво „МЕТА", Львів, Японська 7/II. пов.

„Відродження" боронить наш нарід перед піянством, дегенерацією, руїною родинного та господарського життя. Тому наш обовязок йому допомогти!

Загальні Збори „Маслосоюзу" — як 27. з черги, відбулися 14. IV. ц. р. у Львові при участи представників від 66 Районових Молочарень, представників Центральних Установ, преси й гостей. Точний звіт знаходиться в Г. К. Ч. ч. 4.

Протилетунська позичка. На протилетунську позичку вже деклярували і частинно вплатили у Львові: 1) Промбанк 2.000 зл., 2) Центросоюз 12.000 зл., 3) Центросоюз, службовики 1.600 зл., 4) Маслосоюз 6.000 зл., 5) Народна Торговля за себе і працівників 4.400 зл., 6) „Дністер" (вз. обезпечення) 5.000 зл., 7) „Дністер" кред. кооп. 4.000 зл., 8) „Карпатія" 10.000 зл.

Сварлива жінка

Стою я якось з Данилом біля його хати, бо ли бимо собі часто разом розмовляти.

Якраз мав я на питання йому відповісти, чо вівця не може разом з вовком за стіл сісти...

Коли нагло десь направо з сусідньої хати, яка жінка мов праником почала махати.

Розкричалась на все горло, наче дзвоном дзво нить, ой, то крик був, пане брате, нехай Бог боронит

Жінка меле слів по двісті, а на тії річи чую тіль дуже рідко голос чоловічий.

Та що писне він словечко, то жінка сварлива, т пере його словами, мов липнева злива.

Та нарешті бідачині терпець увірвався, вилет він на подвіря, до нас обізвався:

„Ой, поможіть, добрі люди, бо я пропадаю! Щ я з жінкою такою порадити маю?

„Що я слово, вона двісті, доле нещаслива... І в неї набереться та велика сила:

„Лік подайте, що робити, як язиком рушить, як далі отак піде, ще мене оглушить!"

Так він плаче нарікає, може хто поможе, а Дани повідає: „Послухай, небоже!

„Не дивуйся своїй жінці, то вже така врода... Н рікати, проклинати, — негарно і — шкода.

„З гаразду вона не кряче і тебе не лає, — здається, що як меле, біду забуває...

„А ти хочеш спокій мати, — не лізь у кропиву, хочеш вогонь погасити візьми геть оливу!

„Розумієш? Як лиш жінка почала кричати, набе в рот води повно й не смій поликати...

„Аж тоді ковтнеш ту воду, як буря втишиться тоді й жінка із тобою лекше замириться.

„Ось, тут маєш води кварту, то свіжа, з крини Набери й держи у роті. То не є дурниці...

„Так робив мудрець великий, Сократ називав Мав сварливу дуже жінку, та не сперечався.

„Як коли почала жінка на нього сварити, каз дітям: „Води дайте, дуже хочу пити..."

Взяв сусід у рот водиці, аж віддуло лиця, й піш в хату, де кричала його половиця.

Та хоч як хотів сказати хоч маленьке слово, в не міг через ту воду, стояв, мов немова.

А жіночці щораз слабше язик обертався, не м на чім розігнатись, аж загальмувався..

За хвилину сусід вийшов і промовив зтиха: „Сла Богу, аж Сократ той спас мене від лиха..."

За сусідом вийшла й жінка і мовби нічого, пр язно до мужа мовить: „З телятка малого —

„Буде — як бачу — потіха, бо до їди скоре... щось пожовк, чоловіче, — чи може щось хорий?..."

Сусід могрнув на Данила та й до жінки каже: „ це мені догодила та моя злість вража...

„Бо то в мене язик клятий, що мусить крутитис але вибач, я вже більше не буду сваритись..."

Я не втерпів, розсміявся, за мною Данило, за ни сусід, за сусідом сусідка — аж мило.

От, яких то штук учусь я, ходячи по світі, треб і сварливій жінці часом потерпіти.

Як потерпиш, буде добре і жінка зміниться й оглянешся — до тебе сама придобриться.

І я так, — як хто зо мною сварку схоче мати, набере в рот водиці.

Іван Сорокатий.

Присилайте довг за календарі!

Григорій Марусин.

Напереломі

Повість з лемківського життя.

— Не возну, купте синови кукевку, бо мі го жаль, же їст вівсяний ощипок. Я маю брата г Вислічку, тижек такий цікавий хлопчиска, лем старший буде од вашего.

Сурмач подякував дівчині за гостину й тихо без гомону виїхав із подвіря, щоб не збудити учителя. Бачив, що Ксеня обережно ходить по обійсті, то й сам теж не мав охоти наражуватися на докори... А ждати поки він встане, не хотілось.. Чогось не подобався йому той учитель, син його приятеля.

В Радошицях стрінула Гринька мила несподіванка. Запросили його на попівство, відкіля мала вирушити в гори збірна прогулька. А на попівстві сьогодні велика парада. Імянини їмості. Зїхались сусідські священики, учителі, з жінками й дітьми, приїхав їмостин брат з Перемишля, приїхали якісь два ґімназисти з Сянока, було щонайменше тридцять осіб, бо їмость радошицьку всі шанували й любили; інтеліґенція любила її задля веселої вдачі, а селянство линуло до її доброго серця та чутливої душі, вражливої на селянську долю й злидні. Коли сьогодні по Богослуженні запрошені гості, засіли до столу, щоб заспівати їмості „многая літа" то й місцеве селянство, гурмою ввійшло на веранду плебанії й захоплено втурувало веселими окликам:

— Радошицька їмостуня няй сто літ жие!

А зворушена їмость **вибігла до людей**, дякуе ? такі гарячі докази привязання, декого зі старших затягнула до покою, між гостей, а молодь запросила в кухню, де заставлено стіл — чим хата багата. Серед молоді знайшовся й Гринько. Господарі, де Сурмач ночував, вибралися „віншувати" їмості то й Гринька забрали; зістався дома лише старий Сурмач. Біля третьої години вернули ґазди до своїх хта; старші еґомості посідали до карт, пристав до них теж вчитель з Репеді й дідич зі Щавного, а решта — вирішила йти в гори на прогульку. Очевидно всю сільську молодь їмость затримала, бо сільські хлопці добрі провідники, — та й веселіще буде, коли в гурті більше молоді. Їмость була сама весела, тож бажанням її було, щоб усі були веселі, щоб усі раділи. Коли вже гурт прогульковців зібрався на дорозі, хтось завважив, що нема Гринька.

Він пішов зі своїми господарями, а тут його треба; він так гарно співав на плебанії „Ой верше, мій верше", що мусить ще на самому вершку гори заспівати цю пісню. Їмость вже розвідалася, хто він, зацікавилася його молодечими мріями, вже говорила зі своїм братом з Перемишля, чи не міг би дещо зробити для хлопчини, та завваживши, що він щезнув незамітно, післала свого синка, ґімназиста, запросити Гринька на прогульку в гори.

Старий Сурмач зрадів дуже, що на його сина звернули увагу пани; казав йому йти, бо сьогодні свято, а завтра неділя, то однаково треба сидіти в Радошицях.

І так опинився Гринько в гурті панів, паничів та панночок всіляких, які весело жартують, співають, сміються і він теж радіе, бо щораз то хтось інший до нього приступає, розпитує про те, і це, ніхто не звертає на це уваги, що він невчений ,що по мужицькому вдягнений, всі з ним дружньо говорять.

Вийшли на гору, відкіля видко було угорську границю. Брат їмості, професор ґімназії з Перемишля, 8) станув перед гуртом, та вказуючи палицею на південь, почав так оповідати:

— Бачите мої панство оці гори, що чимраз низче опадають й там у далечі кінчаються рівниною.... І по цей і по той бік живуть наші люди, такі самі, як ви, а ви такі, як ми. Колись у давнину, перед тисячу літами край цей звався Паноніею. І хоч ці землі перед віками — в часах мандрівки народів — загарбали гуни, та тисячу літ тут панували, то наш вольний гірняк ніколи не схиляв шиї під ярмо, в ньому далі пливе вільна кров. По нинішній день бачимо, по обох боках цих чудових гір, — що наші люди, такі гордовиті, такі шляхотні в своїй поведінці супроти других, такі характерні! Ось гляньте, там за тією горою — Лаборець, там наші князі панували; біля Ужгороду, Мукачева, — або ще далі на схід біля Хусту по нинішній день видко сліди колишньої великої слави, — тому земленька ця така люба, тому ці гори такі кохані. Деж є той співак з Лосього? Хлопці висунули Гринька наперед.

— Стань собі хлопче біля мене, — продовжує професор, — диви на ті верхи й тут заспівай нам вашу лемківську співанку, що ти її сьогодні на приходстві співав.

Гринько глянув трохи збентежено по присутніх та без довшої проволоки заспівав:

„Ой верше, мій верше, мій зелений верше,
Уж мі так не буде, як мі било перше".

Пісня, зразу — Гринькове сольо, опісля гармонійний хор цілого гурту — відбивалася чудовим відгомоном від верхів гір та, очарувала й виконавців й слухачів. Вважалося, що повиходили з гущавини на зелену полонину рогаті олені, та мов закамяніли вслухуючися в чудову пісню. Причаївся на високій ялиці орел, мав кудись летіти, та пісня стримала його; вибалушив свої великі очи, та крадькома глядить на дивних співаків.

(Далі буде).

Вписи на заочний курс дошколу кооперативних крамарів.

Більшість наших продавців у крамницях не має ще фахового вишколу на кооп. курсі або в кооперативній шоклі. Тимчасом життя вимагає тепер лише фахових людей на всіх місцях.

Щоб дати змогу вже працюючим коопер. продавцям доповнити своє фахове знання, улаштовуе Ревіз. Союз Українських Кооператив

ЛІТНІЙ КУРС ДОШКОЛУ ПРОДАВЦІВ ЗАОЧНИМ СПОСОБОМ.

Зголошення на курс приймаються до кінця ц. р. Курс відбудеться невідклично. Навчання починається 5. травня ц. р.

Оплата за курс **знижена** і виносить 15 зл. за ціле навчання.

Зголошення надсилати до Ревізійного Союзу Українських Кооператив у Львові, вул. Техніцка ч. 1.

УВАГА! Хто відбуде цей курс дошколу літом, той буде звільнений від обовязку записатися на зимовий курс дошколу, який обовязуе примусово всіх працюючих крамарів, що не мають фахового вишколу, згідно з новою постановою Ради Ревіз. Союзу Українських Кооператив.

(Г. К. Ч. ч. 4). **Дирекція РСУК.**

—o—

Василь Качмарський.

Над долішнім Вислоком

Нелегко сказати, коли село Бонарівка заложене, взглядно в якім часі або точно в котрому році повстала ця оселя. Причиною того — брак історичних даних. Те, що в парохіяльній хроніці вписане, це тільки здогади, оперті на актах парохії. За початок заложення Бонарівки, муситься приняти менше-більше певне те, що після давнього переданння записаного місцевим парохом о. Іваном Котовичем в місцевій хроніці поміщений 1439 рік треба вважати, як рік заложення села Бонарівки.

На жаль вище згаданій даті т. є рокові 1439 суперечить інша дата, а саме 1460 р. під якою вписано, що боярин і староста руської землі **Михайло Рох Бонар** богатир землі та лісів в околиці Коросна, видав розказ або позволення чотирьом селянам: **Качмарському, Голодинському, Голеєві та Лискові** поселитися в своїх лісах. Вони, розглядаючись за джерелом сталого вдержання, постепенно корчували низини й місця придатніші до управи рілі здовж потока так, що доперва около 1550 р. кілька, або кільканацять хат, або загород з викорчуваними полями можна було осадою назвати. Чи поселенці Бонарівки були (Русинами) Українцями в 14 і 15 століттях, це стверджує історик Зубрицький в своїй праці: „Граніце міендзи рускім а полскім народем в Галіції". Він говорить, що цю сторону, в якій теперішне село Бонарівка, в 14 і 15 столітті Поляки вважали за руську землю. Польський король Казимир Великий, занявши Галичину, застав уже тут Русинів, які нерозривним пасмом тягнулись аж під містечка: Бжостек і Чудець. Можливість цього стверджує усне переданння, що в недалекім селі Воля Ясеницька донедавна мав бути іще дзвін з давньої церкви, який тамошні мешканці мали у великій пошані та дзвонили ним лише на велике свято. Це село сьогодні польське. В селі Гачів (Гачув) теж польським, показують місце, де стояла церква.

Історик Д-р Шараневич, щодо перших жителів Бонарівки, як також других сіл відмежованих від матірнього пня — є тої думки, що ті оселі мають свій початок від взятих у неволю козаків, яких тут осаджено в 17 століттю т. є часі, в якім ті околиці навістив страшний помір — зараза. Свій здогад опирає Д-р Шараневич на памятках в звичаях, народніх піснях почасти в ноші і українських назвиськах. Ті два твердження, що тут першими жителями (автохтони) були українці (русини) та, що тут поселилися козаки в 16 ст., легко погодити в той спосіб, що на місце в 16 ст. вимерших на помір жителів — полонені козаки прилучаються до мешканців в цих околицях, яких помір більше пощадив.

Знов у Коросні, коло лави, де сьогодні площа святого Духа, самі міщани говорять, що тут колись стояла греко-катол. церква святого Духа. У Коросні є багато українців гр.-кат. урядовців, робітників і слуг, але на жаль не мають своєї святині, ані Т-ва й хати власної, де вони могли би сходитися.

Про початки села Бонарівки, після усного переданння, старі люди оповідають, що село заложив якийсь український багатий пан, званий Боднар, який тут у своїй ліси спровадив чотирьох хлопів Качмарського, Голодинського, Голея та Лиска, він казав їм корчувати ліси і ту їм позволив поселитися. Від того пана мала повстати й назва села. Далі знову кажуть, що назва міцила від майстра-боднаря, але це менше правдоподібне. У селі міг бути боднар, бо й сьогодні є родина Боднарчиків (Беднарчики), що мешкають біля двора Гути (ті, що біля церкви міщани і ті перші трудняться боднарством і колодійством, а ті другі ґонтярством і лісовими роботами).

Старі люди називали село Боднарівка, а тепер зовуть так, як звучить урядова назва, Бонарівка. З того виходить, що перший власник називався Бонар і від його пішла Бонарівка. Згадує ще хроніка, що полонені козаки змішалися тут в нашій околиці з автохтонами і тут поселилися. Це потверджують назвиська і сама вдача як приміром у Бонарівці Лиски, одних зовуть до нині козаки, а других форналі, як одні так і другі це правдива козацька вдача.

У Ванівці живуть Левчаки, Чарноші, Вороняки та інші мешканці села. Крім вище згаданих назвиськ мешкали ще в Бонарівці такі роди (та які нині зовсім вимерли) як: Ковалики, Шевчики, Помаґлі, Дідоші, Пукальки, Квичі, Щемки, Петрусяки, Сагани, Дудяки, Малешики, Ґрибики, Когути і Шпаки, Неґрії, Павучихи, Черепи, Ногаї, Гаврани і Гандзяки. Найбільше в селі Качмарських, Ґолеїв, Лисків і Голодинських. Відтак Совтисіків, Добрянських і Глушкевичів (ті два роди походять як потомки давніх священиків з тих часів, як ще духовники не були так високо образовані і ті два парохи поженили своїх синів з доньками місцевих селян і тут їх поселили), дальше Шовтиси (Совтис), Беднарчики, Опарівські, Буці, Левки, Кушнірі (Кусснір), Яноші, Яроші, Станьчаки, Падохи, Хомяки, Сеньковичі, Шуплати, Завойські, Мамчаки, Фатиляки, Цюрчаки (Цури), Жилики, Пітули, Худоби, Пащаки, Осолінські, Ланяки, Чорноріцькі і Сосновські.

Поміж ріками Сяном та Вислоком позістали острівці з українським населенням, яке живе в більшости в гористих, недоступних місцевостях. Серед тих островів (оаза) знаходиться наше село Бонарівка, більше-менше в простій лінії на захід від Перемишля около 12 миль, а на захід від Сяну близько 6 (шість) миль, то є на лінії Ряшів—Стрижів—Коросно. З Бонарівкою від полудня сусідують українські села Коростенка й Ванівка, а з інших сторін польські оселі: Жизнів, Ґодова, Бережники й Висока. Саме село Бонарівка окружене зі всіх сторін горами і не має доброї комунікації через гори з сусідніми селами. За те поміж гори має одну вулицю, а нею рівний, добрий гостинець на схід, до села Жизнова до пов. шляху Стрижів—Березів.

Передання мало згадує про розвиток Бонарівки в початках, але всеж таки старі люди оповідали, що тут, де є двір, була шопа (барак) і тут у ліси приїздили руські пани на лови; вони по ловах у шатрі робили бенкет. Тоді були великі ліси та звірин було багато. На це вказують назви потоків, як: Вовче, Сухе, Страмбівка, Плоске і т. д. Перші поселенці стали корчувати ліси, згодом почалося їх прибільшувати; тому вони стали будувати свої хати здовж сільської річки, яка випливає в західній части села та плине гарною долиною на схід. Старі люди догадуються, що тих господарств було 38 до 40, як основано першу парохію, бо двір має г. д. 1. а церков і приходство 40.

(Далі буде).

Вчимося легко постійно ощаджувати
при помочі премійної вкладкової книжечки
Кооперативного Банку
„ДНІСТЕР"
у Львові, вул. Руська ч. 20.,
за яку складаючи щомісячну вкладну від зол. 5.— вгору, можна по році крім звичайних відсотків одержати ще й премію за ощадність 25 до 100 зол.

Юліян Тарнович.

У ремісника золота рука [10)]

Степанко йшов і крізь гамір вуличного життя ловив відгомін дзенкання залізного молотка на сталевім клепалі. Він пришаглив свої кроки та скупчено вважав, щоб не згубити вітряної нитки, що вела його до ковальської робітні. Але тяжке авто, що чорною горою вгналося з бічної вулиці, заглушило тонке дзенкання ковалевих молотків. Та, хоч це авто вже давно щезнуло за високими каменицями, Степанко загубив стежку до кузні; чомусь умовкнули легкі перлики й не вдаряли рівно на ковало. Тільки в ухах бренів ще не так давній гомін... Хлопчина не давав за програну; сміх його збирав — таке це все в місті однаково нещире... А така легка рада — запитати першого з ряду стрічнього... запитати!... Хиба він укаже, де кузня?! Тільки раменами скрутить і під носом собачкою воркне... Якби йому питанням кривду чинити... Це не в селі, що кожна дитина знає, де Мітрова хижа, де Панько гугнавий, або Теклина обора...

Впрочім, хто зна, чи не краще було... Але дзенкання знову відозвалося та за пару хвилин Степанко вже найшов свої мрії. У куті подвіря стояла камінна шопа з широкими воріттями, нарозтіж відчиненими. Тут ковалі в кузні. Вогонь лиже червоними язиками біле залізо. Сміливо ввійшов Степан у подвіря та скинув шапку з голови, щоб підійти з християнським привітом до працюючих ковалів.

— Дай Боже щастя! — сказав Степан на порозі кузні. — Прийміть мене до роботи. Я буду пильно працювати... напрошував себе відважний хлопчина.

— А потрапиш розярити ватру й тепле залізо подати в кліщах? Робив ти вже таке?

— Навчуся. Я ще того не робив, але я вже бачив, як у нас цигани гріють лемеші.

— А як гріють? У корчах, чи під кухнею?

— Не під кухнею, лем на ватрі, що з міха вогонь бухає.

— З міха? Такого, що на бульбу? — сміялися з пояснення Степанкового всі робітники в кузні.

— А вмієш залізо піднести зо землі?

— Або то велика штука? Але штабу сам не здойму, бо сотнарева вага завелика на мої сили. За те колесо з обручем подержу на клепалі.

— А гроші маєш за науку й позволення від свого батька?

— Не маю батька. Не вернулися з війни. А мої мама далеко в горах.

— То ти з гір? А з яких гір? Чи далеких?

— З під Яворини, що то над рікою Попрадом...

— Ага, ага! Знаю ті гори, бо там стояв наш фронт, як москалі виперли нас з Поділля і там нас пригвоздили. І ваших людей знаю, що люблять голодного вояка накормити. Чесні ваші люди... Але, як тебе кличуть, хлопче?

— Я Степан. І я вже давно в місті; тільки не відразу найшов я стежку до вас. Я працював з моїм майстром, Михайлом Савкою при будові каменици. Коли ж будова вже скінчилася, а майстра повезли... ані не знаю, де повезли... таке несподіване нещастя впало на нього... На рівній стежці ногу собі в коліні скрятав... А такий, як рідний тато.

— А говориш ти, Степане правду?

— Я завжди правду кажу. У нас ніхто не бреше, бо неправда все наверх вийде.

— А так, так! Брехня половину міста облетить, заки правда вибється наверх. Отже добре; кажеж, що хочеш вчитися ковальства. Ковальство не легка річ, нераз попечеш собі пальці — пояснював найстарший віком коваль.

— То ся загоять. Я того не боюся, лем хочу навчитися конечно. То дуже гарна праця.

— А фартух маєш, щоб споднята з тебе не прогоріли? — зажартував один учень.

— А во, і ти не маєш, а твої ногавки не загоріли... — відтявся Степанко.

— А коня не боїшся? Як його приженуть підкувати?

— Я нераз пас коні на толоці, або на пасіках у лісі. Не боюся коня, бо кінь найкращий приятель доброго газди. Але коня не треба наровити, то він не буд кусати, ані копати.

— А де ж твої манатки? Чи все пропив?

— Я зроду не знаю, яка там зорілка. У нас дома ніхто не пяничить. Вода є на те, щоб спрагу гасити. А не зорілками морочити собі здорову голову. А якби я зайшов з гір — так далеко — якщо в мене була би пяна голова? ...

— Гаразд, гаразд, хлопче — хвалив старий коваль. — Будеш вогонь роздувати й лад держати в кузні. Бери за цю ручку та рівно тягни, щоб вогонь не розсіяти по цілій ватрі.

Степанко допняв свого. Він уже буде вчитися ковалювати. — Ех, чому він від першого дня не натрапив на своє щастя?... Тільки мусів збавити половину літа на роботі при будові. Але за те розуму дещо набрався від свого попереднього майстра. І місто згрубша пізнав. Сьогодні не зайде вже селюшок у невідомі вулиці, щоб колувати й людей напрошувати — де йому повернутися.

Ковалі ковали залізний віз. Павло — так звався підручний помішник майстра, звивав у колесо залізні обручі — ряфи на колеса; середньої ваги молотком нагинаючи крису обручів, щоб набити на деревляне коло залізні окови. — Не велика то штука до червоного нагріти залізний обруч і так його навлечи на деревляне колесо... Але так оковане коло не буде дзвонити як дзвін. І багра спаляться.. Або ще сприхи повбиваються в голову кола так, що мазь і смаровило буде витікати крізь щілини та бутри хиба соломяним підкладом треба вгнати в голову кола...

Майстер, Василь Блакитко не любив такої роботи. Від його кожна річ вироблена краще, як з фабрики. Зате й робота не виходила з його кузні. Усі підміські села знали про Василеву кузню. Господарі здалека приїздили до нього робити й направляти плуги, залізні борони, сівалки, керати, машини до молочення, та ковати вози.

— Привозили деякі люди старі тарадаї, але Василь так їх перековав, переладив, що газда забувався й не пізнавав свого нового воза. А плуг, що вийшов зпід Василевого молотка, міг самий в доброму ґрунті ходити; тільки його легко вести за чепигу. Борінку з пятьома билами таку вмів вигородити коваль, що ні одної грудки не помине та кожне зеренце земляною мучкою пригорне... Бо Василь мав не тільки добрі руки, але й здорове око, прикладню міру та сам за своїх молодих років ходив за плугом і з плуга їв чорний хліб. На добрі руки натрапив Степанко.

(Далі буде).

Господарська сторінка.

ДАЯК ЛЕМ БУДЕ.

По несприятливій тогорічній зимі прийшла, нарешті і в наші Карпати весна, і тому, як рік-річно: „всякое древо цвіти пускає і трава з землі прозябає". Аякже. Наша земська куля у своїй щорічній мандрівці довкола нашого сонечка, присунула свої „кріжі" ближче тогож нашого соненька й тому під його впливом оживає, з зимового сну, наша землиця, та на ній радіє „всякое диханіє". Радіє старий і молодий, простий і горбатий, багатий і бідак. Егеж, і цей, хоч йому не рідко кишки марша грають, часами пригріє свої „кріжбанти" до сонечка і вже не так часто буде потребувати „Зимової помочі", бо хочби йому шлунок співав „пісню Гандія", хочби йому вітер свистав дірами то всеж таки що весна — то весна.

Зрештою скоро надлетить літо і Господь милосерний, як щорічно, змилується, тай, поза нашими господарськами, по горах, по лісах, зародить лісівочок, ягід, голубінок, малин, білячків і яфирок і тоді го-го-го! Даяк воно „лем" буде.

Мочення насінь перед висівом. Деякі городники практикують такий спосіб, що всі городові насіння мочать перед висівом у літній воді. Але це не конечне тому, що городовини легко сходять і кільчать. За те добре є мочити літньою водою насіння гороху, фасолі, кукурузи, огірків, гарбузів і бобу.

Управа лук. Ще раз повторюємо, що сіножати та луки треба конечно перед закінченням весняних робіт зборонувати, висушити, вивалкувати, розкинути кретовиння, повести та підсіяти мішанкою трав і солодких зел.

Овочеві дерева. У саді треба зробити якнайбільший лад. Здерти з усіх дерев мох і надлуплену кору та все сміття спалити в безпешному місці, щоб вогонь не зчищив господарського майна. Хорі дерева найкраще викинути з саду та на їх місце засадити молоді здорові щепи, набуті у відомій та чесно веденій шкілці овочевих дерев. Під жадним оглядом не купувати ніколи овочевих дерев на торгах від сумнівних продавців, бо вони переважно продають найгіршого ґатунку деревця — дички та щонайгірше хорі — заражені щепи. Найрадше заложити в кожнім селі кооперативну шкілку овочевих дерев і насіння спровадити через Кружок „Сільського Господаря"; де такого нема, тоді набувати всі господарські насіння за вказівками Централі „Сільського Господаря" у Львові.

Перша зелена паша. Виводити домашню тварину на першу зелену пашу треба дуже обережно. Корови, телята, коні, що продовж цілої зими кормилися сухою пашою, до того скупими порціями, можуть похорітися через нагле обильне кормлення зеленину.

Яка користь з сої. Вже від кількадцяти літ знана в нас стручкова ростина соя, але вона в нас не поширилася, бо наші селяни не знайшли відповідного її примінення в своїм господарстві. А тимчасом в інших краях соя стала цінним продуктом, що надається до дешевої відживи широких мас. У Німеччині, де є постійна недостача споживчих продуктів, звернули на сою особливу увагу. Німці беруть рільничі продукти головно з балканських країв: Болгарії, Греції та Югославії, даючи в заміну цим країнам свої промислові вироби (машини хемічні вироби, тканини). Згадані продуценти пристосовують свою рільничу продукцію до потреб Німеччини. Тому Болгарія управляє тепер у великих скількостях сою. Ще в 1933 р. сою управляли в Болгарії на просторі нецілих 5 гектарів. В 1935 р. управа сої зайняла вже 15 тис. гектарів. Всю сою купують в цілости німці, замість манджурської, яку мусіли здалека спроваджувати. Управу цього дешевого, а незвичайно відживного продукту варто би поширити і в нас.

—o—

ЯК ВИБРАТИ ДОБРУ КОСУ.

Кожний господар знає, що добра коса — це половина роботи в часі сінокосів і жнив. Тому теж добрий ґазда вже заздалегіть дбає, щоб купити собі добру косу. При купні коси треба зважати, до чого купуємо косу; чи до трави, чи до збіжжя. До трави надається легка коса, а до кошення збіжжя треба тяжчої. Різні є способи розпізнавання якости та доброти кіс. Найважніше, щоб коса була виконана з найкращої сталі. Це пізнати, коли при виборі нагнемо косу, опираючи її кінець на землі та надавлюємо за ручку; добра коса випрямиться до рівної лінії. Дзенкання косою об камінь указує, чи коса не є тріснена та з якої сталі викута. Хто не знає сам вибрати собі коси, хай просить свого сусіда, бо велика заморока збивати вершки траз і збіжжя залізним праником. За добру косу не жаль добре заплатити.

—o—

Практичні поради. Підошви обуви сильніші якщо заваримо у великому горшку на огні трохи льняного олію і гарячим помастимо їх кілька разів. — Засохлу шкіру робимо мягкою, якщо її будемо мастити теплим льняним оліем та салом (олію 1/8 літри, сала 1/8 к.). — Плями від кави, молока, какао перемо в зимній воді без мила. — Щітки рижові до замітання служать довше, якщо натягнемо на них стару панчоху (без стопи), звяжемо її при держалі, а долиною перешиємо грубою ниткою. — Щітки рижові до шурування треба заварити перед першим ужитком у воді. — Камяні горшки і ринки не лускають, якщо натремо дно зверху перед варивом цибулею.

Для пасічників. „Український Пасічник" ч. 4. пише, що в травні (маю) треба сподіватися приморозків. Назагал рік заповідається добрий для пасічників. Треба лише вміти приготовити бжоли до пожитку та мати силу в пнях на маєвий пожиток. На медовім ринку нема меду і ціни тримаються високо. Кожна з наших пасічничих кооператив купує меди в довільній скількості. Воску теж нема і його ціна вже підскочила. Віск продавати своїм кооперативам.

—o—

ПОЗИЧКА ПРОТИЛЕТУНСЬКОЇ ОБОРОНИ.

На підставі оголошення міністра скарбу відкрили в цілій Польщі субскрипцію (підписку) 5% позички і 3% бонів протилетунської оборони. Цю позичку можна підписувати у всіх поштових урядах і банках, зокрема ж у **Земельному Гіпотечному Банкові, Львів, Словацького 14.**

— Поляки в Канаді зложили 4 тисячі долярів на ФОН.

—o—

Уживайте лише
знаменитої цикорії „Луна", здорової підмінки кави „Пражінь",
солодової кави „ЛУНА"
виробів української кооперативної фабрики
„Суспільний Цромисл" — Львів, Жовківська 188.
Телефон 242-97.

Страшна ганьба

Доїхати до малого, гірського села Дарова, що лежить у гірській закутині сяніцького повіту, не так легко. Якщо ви хотіли б зайти до Дарова з Риманова, то найменше десять разів треба переправлятися через ріку Вислик. Про Дарів знали „доляни", що в Дарові можна купити добре дерево на будову хати, на опал, та що дарівчани в недавній ще порі вибудували гарну, велику церкву. Бачили теж люди дарівчан на торзі в Буківську та Риманові. Дарів село жило своїм тихим життям, і добре йому було, бо майже кожний ґазда мав бодай окравок свого власного ліса. Доляни приїздили залізними возами, купували ялиці, буки, ішла тиха торговля; дарівчани проганяли легким способом свою біду. Але цього було дарівським багатирям замало! Вони забажали слави... — Щоб цілий край довідався, які „славні" ґазди з Дарові. — На пречуд славні!!! І вони цю свою „славу" виявили перед кількома днями, — мовляв „бале реку докаль, свату, нанасенко бортаками будемо оначитися, га?" Дарівчани втяли неабияку штуку! До села Дарів, що має заледви 316 мешканців, місцевий крамар спровадив до своєї крамниці „лем" 250 (словами двіста пятьдесять) літрів спірту, або так званої шпіритаї, бо ґазди дарівські мають свою „славу" подати до відома цілого світа! Всі знаємо, що денатурат уживають у містах до палення, але дарівчани мають свої ліси, отже їм денатурату не треба до палення. Впрочім, може б дарівчани самі не впали на думку, що денатуратом „годен рогату біду од себе одоначити", але хитріші від них одреховяни, „бобики" із Синева та рудий Берко та Брумко з поблизьких сіл навчили дарінчан не „лем" пити денатурат-шпіритаю, але ложкою сьорбати й малим дітям пити давати!!! Тож місцевий склепар, що привіз до села 250 л. тої отруї (хто знає — скільки разів по 250 л. денатурату він уже не привозив?!), засолодив шпіритаю цукром (а може жидики достарчили ще сахарини?! варто такий „солодкий лікер" перецідити крізь учені руки...) та підправив „цуркорнею" (тобто кавою!) і „гендель" ішов, лем ся капку з чубів дарівських курило. — „Вей же, реку! І з лісу Буковиця тижек часом димом куриться забабурене небо, кой дойджу ніт заразіцка; і зас ся небо розхмарат..."

Перед кількома днями, як згадано, таки надобре й на бурю забабурилося дарівське небо. Дарівчани, розкупивши від крамаря шпіритаю (а чи дехто зо збаночком не літав аж за Тростя до жида?!), так напоювалися, що погубили рештки свого „меркунку" й стали себе колами, ножами, „ренґами" бити й ґаратати; забили на смерть Михайла Повшика, що залишив троє малих сиріт і жену та дванацятьох „протийників" тяжко покалічили й побили. Тепер підуть процеси, скарги, кошти, тюрма й зойк та плач сиріт. А хто всему винен? Шпіритая й ті, що шпіритаєю ґандлюють, заправляють цукром, кавами денатурат. Ех, якби хоч на часочок бути суддею!...

Категорично заперечуємо твердження, що в селах панує біда! А де взяли дарівчани щонайменше півтисячі злотих на шпіритаю? Скільки нових першоклясних плугів купив би за 500 злотих? Скільки найкращих щепів овочевих дерев? Скільки найцінніших книжок можна би купити для села? За пятьсот злотих, пропитих тепер одноразово й многократно!!!

На колінах від свого порогу смикайтеся дарівські пияки до вашої церкви, щоб змазати з себе цю страшну ганьбу!

Лукаві душі

— ЛЮБИ БЛИЖНЬОГО, ЯК САМ СЕБЕ.

— Знаєш, що я тепер хотіла би на кілька місяців дістати працю в нашій спільчанській фабричці. Бо то бачиш, приятелю, за те, що не хочу „кривити душею", нозґжыца мене вже від кількох літ любує. І, бачиш друже, що через тоту любу-любов я знеможлася, матеріяльно, і ніяк не можу прийти на слід добробуття. Ще до того всього доброго захорував мені мій муж, а твій брат, і мушу його рятувати й тому то хочу дістати в тійже нашій спільчанській фабрици якутаку працю, щоби бодай стільки там заробити, щоб мати на лікаря та ліки для нього. Зрештою, як знаєш, фабричка платить касу хворих, то можна мені булоби його і там на цю касу хворих лікувати.

Так говорила Агафія Косар до свойого приятеля Гриця Сирилка, касіера тоїж спільчанської фабрички. Вона, хоч добре знала душі всіх трьох членів управи тоїж фабрички, то всетаки, в тій хвилині, припускала, що управа фабрички в особах її приятеля Гриця Сирилки, Юрця Цідилки та Яця Футрозника, може зрозуміє це її скрутне положення і, хочби їй не знати про що розходилося, то всетаки, хочби лише так по засаді християнської науки, яка виразно наказує любити ближнього як себе самого, — таки дасть їй тую бажану працю. До цього вона мала ще повне право жадати для себе, в тім своїм положенню, тої праці, бо якби не вона, то тоді тої фабрички булоби не основано. Тай ще й тому, що вона, як стоїть в книжках фабрички записано, вже її раз від великих довгів врятувала. Та ще, поза іншим, і тому, що вона цілим своїм серцем старалася витягнути її з чорного барлогу на ясний спілчанський світ.

Та не так сталося як думалося. До Яця Футровника зійшлися всі ті „члени" тої цілої управи фабрички „на нараду" та стали її „радити".

Цідилко зразу став проти Агафії, бо добре знав, що вона його форналем не буде ніколи. Сирилко як Сирилко, у своїй нерішучости все ішов туди: Куди „люди" туди й він.

Зновже Футровник ясно не висказався — ні сяк, ні так. Він немовто став невтральним, але в дійсности тією своєю мовчанкою, годився з попередніми двома членами управи. Якби він був став за Агафією, то тоді бувби сказав тільки одне-однісіньке слово, а вже Сирилко і Цідилко булиби згодилися на те, якби був він хотів.

Але, Футровник з певних причин був найбільшим противником Агафії і лише з других причин тієї своєї лютости ще зовсім ясно не виявляв, то тою своєю нібито невтральністю годився з тими двома попередніми членами.

І тактo замість Агафії дістала працю в тій спільчанський фабричці Олена Форналь.

А тимчасом хворого змагала хвороба з дня на день, а тут не було засобів на борбу з тою хворотою.

Не було християнської душі, не було ні брата, ні свата, який бодайби теплим словом загрів недужого сусіда.

Так і тут, поза одним другом, була тільки обезсилена тоюж нозґрыцою його найближча родина.

І життя на очах утікало з хворого. Бувало, як він тільки стане засипляти, то заразже схоплюється і зо страхом милосерно просить: — Не дайте мені „заснути", а як „всну", то „збудіть" мене.

— Егеж, „обудиш“ його, як він по кількох тижнях тої хворости, з браку засобів, в повному розгарі життя, передвчасно, „вилікувався на віки вічні“.

На тім ще „доля“ Агафіїної родини, у пащі льва, шакалів лукавих, далеко не завершилося.

— „Ох, гади, гадюки, чи напились ви людської крови, чи ні? — рвалося Агафіїне серце з болю, як порівнувала лукавих людей шакалів з життям.

І з того великого неописаного душевного болю врівалося у чорну хвилину з її зболілого серця страшне прокляття і полетіло у напрямі тих лукавих людей шакалів.

І знову будденні дні потяглися, як звичайно.

Зате ціле фабричне життя стала окутувати чорна дрімота і воно почало попадати в отупіння. Члени перестали цікавитися фабричними ділами і ходити на збори. Люди, які попали з Яцьову „кошару“ в багатьох народних справах дали явний доказ збайдужіння. Кацапія і юдовія стали підносити свої гадючі голови, словом отупіння стало так опановувати людей і ціле фабричне життя, що аж Гевуз у своїх нетрях став реготатися з утіхи.

Агафія мусіла заслонити лице, щоб не бачити того походу отупіння. Але, що діялося у її серці, це тільки вона сама знала.

Одне зовсім певне, що, якби дехто поставив перед нею її найбільших ворогів і одного внутрішнього, та сказав: маєш вільну руку — хай „вага“ важить „вагу“, тоді вона вже знала би, від котрого кінця мірити міру мірою. Та покищо від того часу як ті лукаві душі дали доказ свойого лукавства, вона там, де діють ті, що люблять на братові скіру а не душу, веслувати вже не буде.

Гейзир.

В теперішних непевних часах найкращим святочним побажанням буде поліса життєвої обезпеки єдиного українського Товариства взаїмних обезпечень на життя

„Карпатія“

ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 38. ТЕЛ. 258-43, 258-92.

ПИШІТЬ ЗА ІНФОРМАЦІЯМИ!

Польська преса пише: „Не боїмося справедливої війни, — каже хлоп Слиш з Новосілець до одного з польських генералів. Справедлива війна за польські землі навіть придалася би. Згине в ній міліон наших „хлопаків, але це нічо — баби нових уродять“.

Проти РОЖИЦІ безріг

щепити треба безроги тільки

СИРОВИЦЕЮ І ЩЕПЛЕННЯМ

„СЕРОВАК“

інформації на бажання.

„СЕРОВАК“ — С-ка з обм. пор.

Львів, Падаревського ч. 5. Тел. 201-07

Дайте в руки своїх наймолодших 2.— зл. річно

в Америці-Канаді 1 доляр річно

„ДЗВІНОЧОК“

часопис для українських дітей

1.20 зл. піврічно.

В кожному числі оповідання про славну минувшину, цікаві діточі казки, сценки, загадки, ребуси й т. п.

— На Поморю „розвзухваленє“ німців росте. В Хойницях викрикував німець Б. Яновський „Гейль Гітлер“, за що покарали його 6 міс. тюрмою й 10 зол. кари. Багато німців засуджено на 8 міс. або 1 річну тюрму за поширювання неправдивих вісток.

— Гітлер, хоч йому недавно минуло вже 50 років життя, почав учитися поанґлійськи.

— „50-ліття Гітлєра“ під таким наголовком пише „Слово Народове“, що „найбільші вороги Гітлєра тріюмфують. Так довго жиди монтували протигітлєрівський фронт у світі! Щойно треба було забору Чехії та Словаччини, треба було загроження Польщі й небезпеки німецької гегемонії в Европі, щоб повстав великий фронт держав, ріжних спільними зусиллями боронити свободи Европи. Зрада етнографічної засади Гітлєром вийшла в користь жидівству. Воно теж найсильніше попихає до війни з вірою, що погром гітлєризму поліпшить долю жидів у Европі. У 50-ліття Гітлєра стоїть Европа під зброєю, тріюмфує жидівство й большевизм, що чекає на війну, як на своє жниво, а Німеччина окружена ворогами, тягне за собою здезорієнтовану й щораз гірше кермовану Італію. Ось барвне тло для барвної картини ювілейного свята в Берліні.“

З Ваших ощадностевих вкладів зросте добробут

рідного загалу, коли будете льокувати

у ЗЕМЕЛЬНІМ БАНКУ ГІПОТЕЧНІМ

у Львові, вул. Словацького ч. 14.

(Філія Банку: Станиславів, Собіского 11).

Wydawca i redaktor: Juljan Tarnowycz, Lwów, ul. Nowy Świat 22. — Drukarnia „DIŁO“, Lwów, Rynek 10.
Видавець і редактор: Юліян Тарнович, Львів, ул. Новий Світ 22. — Друкарня „Діло“, Львів, Ринок 10.

LWÓW
ul. Żółkiewska 36.
P.T.Centr.Wasyłyjańskyj
Archiw

Rok VI. Рік VI.

Наш Лемко
NASZ ŁEMKO

Nr. 10 (130)
Ч. 10 (130)

Lwów, 15. maja 1939.
Львів, 15. травня 1939.
NASZ ŁEMKO, LWÓW, UL. NOWY ŚWIAT 22.
Адреса: Львів, Новий Світ 22. Тел. 244-67.

Dwutygodnik. — Двотижневик.
ЦІНА ЧИСЛА 15 гр. — Оголошення після умови.
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 зол., Піврічно 1·80 зол., Чвертьрічно 1 зол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

Перемиський Єпископ - Помічник Кир Григорій Лакота в окруженні Священників короснянського деканату, в часі візитації парохії Бонарівка, коло Стрижева. Доокола малі шкільні діти, що приступали перший раз до Святого Причастія.

Садівничо - городничий курс і плекання квітів у Бонарівці, коло Стрижева, з учасницями, які з великою пильністю прикладалися до науки.

Грізні хмари

Величезне заінтересування світа викликала промова Гітлера через радіо в дні 28. IV. ц. р. Гітлер обговорив різні справи щодо Франції, Анґлії, згадав про Карпатську Україну. — Німеччина сказав Гітлер дальше — визнала за Польщею право доступу до моря, бо це Польщі належиться. Але на тій же підставі Німеччина має право доступу до Сх. Прус. Тому Німці домагались екстериторіяльної автостради та залізничої лінії; домагались теж згоди на прилучення Данціґа до Райху. Хотіли, щоб Польща разом з Німеччиною дала ґарантії Словаччині. За те Німці готові були узнати господарські права Польщі; заключити пакт неаґресії на 25 літ і заявити, що не мають більше ніяких претенсій до Польщі. Одначе Польща на це не погодилася. Нові договори Польщі (зн. з Анґлією) не дадуться погодити з польсько-німецьким пактом з 1934. і тому **Німеччина виповідає цей пакт.**

Гітлер говорив ще про свої домагання до кольонії та інші справи. Йому дав відповідь теж через радіо міністр закордонніх справ Польщі, полковник Бек. Промова міністра Бека відбилася дуже широким відгомоном у світовій пресі. Похвальні голоси про неї в пресі держав, з якими Польща в близьких взаєминах, самозрозумілі. Цікаве, що дуже стримано поставилася до тієї промови мадярська преса, яка поза змістом не подала майже ніяких коментарів. Промова полковника Йосифа Бека **була рішуча та поміркована** до того нетерпеливо вичікувана не тільки в Польщі, але є від часу останньої промови Гітлєра найважливішою політичною промовою в европейському масштабі. Ця промова мабуть увійде колись до підручників для дипльоматичних шкіл як зразок: Як повинен промовляти, в відповідь на вимоги чи погрози сильнішої держави представник держави слабшої, та проте не схильної на уступки в справах засадничої ваги. Є в цій промові не тільки реторична, але й — частинно — меритерична поміркованість речника матеріяльно слабшої сторони в спорі — але на тлі цієї поміркованости тим вимовніше звучить засадниче: **„Не знаємо миру за кожну ціну! Не дамо себе відіпхнути від Балтику!"** Основний тон промови звучить наче Лютрове: „На цьому стою й інакше не можу"!

НЕГАЙНО замовте собі дуже цінну книжку **о. Івана Буґери під наголовком: „ЗВИЧАЇ ТА ВІРУВАННЯ ЛЕМКІВЩИНИ"**, Бібліотеки Лемківщини, ч. 15, стор. 40, ціна 1 зл. за 1 прим. У кожній українській хаті й читальні повинна находитися ця цікава та повчаюча книжка. Замовлення разом з грішми висилати розрах. переказом на адресу: „Наш Лемко", Львів, Новий Світ 22.

Ж 1933

Хочу йти назустріч кращій майбутності

Перед дванацятьома роками їздив я до Рогів, коло Іванича на річний торг. По дорозі зустрів я старенького ґазду з Тернавки, Ваня Семаніва, який переповідав мені незвичайно цікаві події з нашого сільського життя.

— „Бо вам речу, паничу, што не вернуться тоти часи, коли в селах люди рядвели. І красні жилося, бо нихто не чув жадного каліцтва в ціліських горах. Невірну жену не то до церкви, але за церківний мур не пустили; хиба́ на самий Великдень на колінах стежку до церковці слезами промила. А дівку, яка споганила би свою дівочу подобу й честь, живу закаменували би селові люди, що на їх хижі таку ганьбу навела. Бо нарід шанував і слухав своїх Духовників і пильно прикладався до слів і науки своїх Душпастирів. Був на цвинтарищи такий глибокий діл, де за кару закопували на покуту завиток і невірну жену, як нечесно жила. У Котані, Явірках, Полавах, Вислічку, Мшаній, Устю Руськім, Чертежу, Барвінку ще сьогодні найдете сліди таких ям. Але земля їх присипала та зуб часу зрівнав і вимазав багато з людської памяти. Не було за тодішніх часів калік у наших горах і найкращою славою величали себе люди з гір з нашого й тамтого боку Карпат. Тяжко жити людям без міст, але я, на мій хлопський розум, казав би дощенту, випалити за збурити всі міста. З міст влечеться до нас зараза. І то за наш хліб, наш труд платять нам міста найгіршою монетою, бо монетою нашої заглади... За нашу кров приносять нам повільне конання й ганьбливу смерть...

Ми нароком навели цей короткий вступ, щоб читачі краще пізнали питання, до якого прямуємо.

Джерело життя вповиває природа, та з нею Творець серпанком таємничости. Закуклена розвивається гусениця у виразну постать метелика, укритий у чорній скибі виростає ніжний зародок. Тому також і коло свого тіла треба ходити з розумною стидливістю й несміливістю та під жадною умовою не годиться надуживати його проти розумного задуму Творця. Бо через грішне розбуджування пристрастей повстає шкода не тільки собі самому, своїому тілу й своїй душі, але й цілому майбутньому поколінню. Відкидати також треба зрадливі принади, байдуже — чи вони у виді книжки, чи образу, бо мерехтливий блудний вогник веде завжди мандрівника в пропасть. Тисячі сліпців з уродження, слабоумних, калік, злочинців і божевільних проклинають гріхи молодости своїх батьків. Тисячі принад світу й людська слаба вдача виставляють добру волю й розум кожної людини на важку пробу. Величезна скількість безстидних книжок і образів, часописних статтей, карток з видами, гумористичних листків, віконних вистав — все те чигає наче найлютіші вороги на людину, щоб її заманити та звести з праведної дороги до упадку, до гріха. Найгірше зло, це злі книжки, хоч і научні, бо вони, хоч з одної сторони проганяють злі гадки, одначе рівночасно дають нагоду тими гадками заниматися й на них зізволяти. Отже правдивим средством буде радше уникати не лише самих гадок, але також уникати навіть усього того, що може їх нам нагадувати. Хто не відкидає лихих думок скоро та в Божій боязні, цей бавиться із злющим змієм, плекає його на грудях. Якщо ці тисячі гробів на наших кладовищах могли би говорити, — ці тихі горбки, що стільки молодих сховали в своє темне нутро! Ми почули би тужній голос: „Я хочу встати, я хочу вернутися додому; я хочу йти назустріч кращій майбутності. Збережу мою чисту кров і моє чисте серце, як дорогоцінний скарб, бо від цього залежить спасіння моєї душі й майбутнє моєї Батьківщини".

Ми, українці мусимо собі освідомити, що життєздатність нашого українського народу залежить першзавсе від того, чи наша молодь духово відродиться, або чи буде котитися по похилій площі до заглади, куди ведуть апостоли неморальности, ширителі злих книжок і образів. Скрізь у часописах, брошурах, книжках, кінах, театрах, на публичних місцях, на вулиці й торгових будках ведеться завзята боротьба проти чистих і здорових життєвих звичаїв нашого народу.

— Щоб ми в горах могли ставити якнайсильніший опір цим бурителям нашого здорового ладу, на те крім попередньої нашої ради: ходити якнайточніше та якнайчисленніше до церкви на Богослуження — сьогодні висказуємо наш приказ: Піти до свого Душпастиря та на кожну загрозу спільно шукати, згідно з умовинами та відповідно до кожночасної потреби належних способів і стежки до поглибелення моральних сил одиниці та цілого села. Отже памятайте: Священик у вашому селі на те призначений, щоб ви слухали його розумних рад і вказівок у збереженні Божих законів. Він є вашим Духовним Батьком, що чекає на вас, щоб лікувати ваші душевні рани. А будете на душі здорові, тоді й ваш характер буде твердий; тоді ніяка сила не зможе вас знищити, ані згладити!

Юліян Тарнович.

◇◇◇

Іван Франко

Я ВВЕСЬ ВІК, УВЕСЬ ТРУД ТОБІ ДАВ...

Напевно не знайти нам на них, як довгі та широкі українські землі, сьогодні аж такої занедбаної закутини, де ніхто нічого не знав би та бодай не чув про — Івана Франка.

А вже щоразто менше таких місцевостей, де рікрічно в місяці травні не вшановувано би памяти Франка окремими святами — поминками.

І багато-багато промов гомонить тоді на таких поминках; промов, що звеличують Франка, як найкращого сина української землі, як найгарячішого українського патріота, найбільшого вченого, поета, письменника, політичного і громадянського діяча, як пророка-ґенія, та українського Мойсея, що ціле своє життя вів над усе полюблений ним свій нарід до „обіцяної землі".

Також і всі українські часописи переповнені тоді описами життя й діяльности І. Франка, чим причиняються до поглиблення пошани для заслуг і невмирущої памяти тієї великої людини.

Син коваля в селі Нагуевичі, Дрогобицького повіту; син — можна сказати — тієї найбіднішої та найменше впливової селянської верстви, а чейже винесений цілим народом на сам вершок слави і поваги!

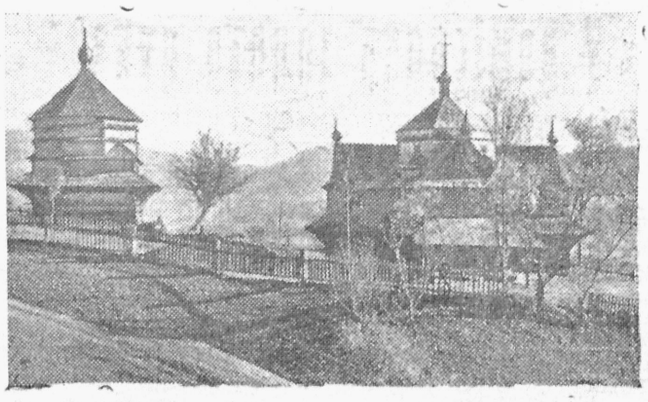
Як воно так сталося? Багацько тут можна писати... Але з огляду на мале місце підчеркнемо тільки один найважніший момент у Франковім життю. Момент упертої, безперервної праці, що по нашій думці найбільше причинилася до розголосу Франкового імени.

Обдарений Богом великанським таланом, Франко не закопав, не змарнував його, але здобув завдяки родичам найвищу освіту, ще поширив його і поглибив. Бачив, що його найближчим сусідам, товаришам, рідним родичам ніщо ніколи не приходило за дармо і що кожний найменший їх здобуток вони мусіли окупляти непомірноважкою працею. Зрозумів, що ніхто ніколи нікому в життю не поможе, як він сам собі не поможе. Ніхто теж не двигне українського народу з упадку, тільки зробить це сам нарід за зазивом і вказівками своїх розумних, освічених, щирих і незрадливих провідників.

Але якже ж багато зусиль на це треба було і преважної, самовідреченої праці! Одначе Франко цим не зневірився; він ще в заранні своїх літ виписав на своєму життєвому шляху клич: „Працювать, працювать і в праці сконать!" Бо варта тільки „в праці і для праці жить".

Отому своєму кличеві Франко був вірний ціле своє життя й тому праця його була така многогранна та мала такі великанські розміри. Своїм вогненно-вищим словом будив він оспалих, запрягав до праці обайдужнілих, загрівав зневірених, а всіх разом вів уперто щораз то ближче до найвищої національної мети. Як отой каменяр мостив шлях до кращого завтра та не зневірювався, коли подав під тягарем праці, не нарікав на скалічені нераз свої руки й стопи, не падав духом, коли стрічав невдачі, а замість признань кпини й каміння... Цю силу та витривалість давала йому незломна віра в українську національну ідею, якою він „і страдав, і горів, і яснів" та для якої готовий був понести всі жертви, до життя включно.

На його творах, тобто на його праці виховалися два останні покоління цілого українського народу й вони здавали й здають важкі історично-національні іспити з неменшою як його посвятою та згідно з його заповітом.

Греко-католицька церква в Ясіні на Підкарпатті.

Культурна установа

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ЗА РІК 1938/39.

Дня 30. IV. 1939 зложено звіт з діяльности Музею тов. „Лемківщина" за рік 1938/39. Товариство веде Музей **девятий рік (1931—1939)** і за цей час призбирало поважну вже збірку цінних експонатів у таких **відділах:**

1. Книгозбірня	647	чисел,	в тім	приріст	54	чис.
2. Загальна збірка	401	„	„	„	39	„
3. Ікони	164	„	„	„	—	„
4. Архів. документи	2820	„	„	„	37	„
5. Архів У. Н. Р.	232	„	„	„	22	„
6. Нумізматика	439	„	„	„	29	„
7. Медалі	46	„	„	„	7	„
8. Вишивки	314	„	„	„	39	„
9. Тканини	139	„	„	„	2	„
10. Писанки	190	„	„	„	50	„
11. Українські банкноти	48	„	„	„	—	„
12. Світлини	309	„	„	„	44	„
13. Картки	86	„	„	„	36	„
14. **Дуплікати:**						
Українські банкноти	190	„	„	„	—	„
15. Банкноти ріжні	1000	„	„	„	—	„
16. Нумізматика дупл.	1000	„	„	„	—	„
Експонатів	8047,	чис.	в тім	приріст	359	чис.

Товариство має 23 членів, дослідило 102 сіл, згадок у пресі було 75, відвідин 739, письм 383. Дохід касовий 444.16 зл. і 2 ам. дол. Стан каси 244.22 зл. і 2 ам. дол.

У діловому році 1938/39. присвячено багато часу на консервацію експонатів у слідуючих відділах: іконоґрафік, тканин, писанок і армольоґії. Професорові Ів. Филипчакові визичено 354 актів до наукової праці п. н.: „Шкільництво на Лемківщині" (матеріял звернено). Із збірок музею визначено на „Виставу Етноґрафічну Лемківщини" 109 експонатів, в тім 3 збірки вишивош, писанок і світлин. Крім цього Управа Музею на цю виставу 74 експ. з Межибріддя і 10 з Лупкова і Риманова. Всі експонати звернено в порядку.

Наш музей відвідали д-р Яр. Пастернак і м-р Р. Гарасимчук з Н. Т. Ш. і разом з головою проф. Л. Ґецом відбули дослідно-наукову подорож до старих мурів на Мимоню (археольоґія) і до Риманова (етноґрафія).

Товариство одержує даром видання: Українського Наукового Інституту в Варшаві, Рочнік Волиньскі, Наш Лемко, Неділю, Життя і Знання і Наша Батьківщина. Склад нового Виділу вибрано на рік 1939/40: Проф. Ґец Лев — голова, проф. Добрянська Ір. — місто голова, о. проф. Венгринович С. — секретар, проф. Флюнт Ів. — скарбник, м-р Бажалук В. — господар, м-р Кліш Вол. — бібліотекар та другі.

Юліян Тарнович.

У ремісника золота рука [11)]

Було тоді пообіддя. Вогонь на ватрі дрібними іскорками палахкотів. Але тяжкі молоти не вдаряли. Василь поїхав до фабрики закупити грубі штабки заліза на колесові обручі та широку крису бляхи на плугові полоси, лемеші, чересла й прискибні тладила. Робітники легку роботу викінчували. Степанко гигнар пильником заржавілу ручку від возового спирача, пружинового гаму; Микита борував дірку в ключі до нового замочка при Степанковій скринці. Степан уже приніс свої речі від попередніх товаришів на будові, але його скриночка не мала замикала. Скористав теж хлопчина з вільної хвилини в кузні, щоб пізнати хоч з грубшого ковальські знаряди. А було на що подивитися. Біля порога стояв варстат до верчення заліза, вузький стіл з багатьома шнайдизами, борами, бормашиною та різними залізцями - дорниками. Всі знаряди добре наоливлені, чисті, в окремих коробках і шуфлядах. — Де-де, такі причандалики бачили цигани-ковалі в горах. Такому очі заіскрилися би до тих борків, як чортеняту до паленого цьвочка...

Молотків, великих, менших і зовсім малих, теж ціла бічня стінка понавішувана. Кожний молоток до іншої роботи. Два великі дворучні молоти до кування грубого заліза; менші до середніх робіт, а зовсім легкі до викінчування радше шлюсарських робіток. До вироблення підкови, крім засадничого підручнього молотка, треба окремого молотка до біґування підкови, цебто означення рівчика на середині підковяного колеса, чи ще іншим молотком вибивається в цих рівчиках отворки на клинчики або як зовуть — гуфналі. А гостру підкову з оцилями треба аж під бормашину підкласти, щоб відповіднім борком виґвінтувати (вивертіти) в підкові дірку до вкручування сталевих сіканих у четверо, або зубатих оцилів. Добрий коваль за двома гріттями викінчує підкову. Багато ковальського начиння не міг Степанко сам збагнути. Питатися про кожну дрібничку не хотілося, щоб побратими не сміялися з його цікавости. Час найкращий середник, усе в найближчій порі довідаєшся... Ех, якби так був попав до кузні від самого початку, як приманджав до міста... у думках снував собі спогади Степан. — І найдрібнішої глиці не було би, щоб не знав її призначення та примінення ,до чого кожне залізце потрібне.

— Степане, а чого нагріте залізо кидається до води? — запитався Микита.

— До гарту й заправи. — відповів Степан, оглядаючи такий молоток, що на його голівці щось наче конюшини листки були у глибині. — А цим що робиться?

— До оздібки кращих робіт і прикрашення возових обручок, рафок, шлюфок, підпирачів та спиначів.

Крім Степана й Микити практикував також у Василевій кузні Панько з поблизького села Сихова. Але він не камратував з Микитою та Степаном. Він ходив насуплений та кривим оком глядів у сторону Степана. — Наче не довподоби йому новий учень.

— А хиба Степан засів його столець і за двох їстиме хліб?... Кожному вільно вчитися ремесла.... Та сихівському не згадувати про це, ще гіршого ворога собі напитаєш. Така злюща підміська створа, як безхатня собака, що причаїться й зубами клянцяє, і хліба з руки не візьме. Бо підміські села живуть, за малими виїмками, зовсім випаченим життям і не бачуть тої гнилі, яка всіми заставками пробивається при помочі жидівських штучок і примани в сільські хати. Тому люди в підміських оселях думають, що вони не селяни, але пани та через те своє засліплення криво дивляться й згорда на справжнього селянина. Найдивачніші діти таких гейби! панів. Панькові ще в початкуючій школі перевернулося в голові, бо він сказав собі, що йому не треба науки; — еге ж! він і без науки паном буде. Коли ж бо далі батьки Панька вигнали свого коханого синочка з хати та він хоч не хоч, битярем кружляв по місті, за решіткою сидів та кінець кінців аж до Василевої робітні попав. Але не на те, щоб навчитися ремесла, тільки, щоб мати бодай куток на нічліг і нагоду легкого заробітку-крутанини. — Дещо віднести та при цій нагоді пару грошів з майстрових грошей затаїти... Або на свою руку потайки змайструвати деякий ключ, направити колотку, заскічку, підгладити молоток, або клепальце... А пак придумкою вимкнутися з кузні й затахмачити несвої залізка. Отже це було першою причиною ворогування між ковалевими учнями. На перше око незамітне зовсім тихе нехтування один - одного. Але в сутті палахкотіла іскра незгоди та ще більше скрита охота Панька придобритися перед майстром і забріханістю шкодити своїм побратимам.

Коли ж бо могло виявитися, що доходилася деяка загублена річ у кузні, або виявлялася зла воля, принагідно натяк даючи на Панька, цей завжди находив способи вибілити себе в очах Василя та провину звалити або на Степана, або Микиту. Це мало такі наслідки, що Микита беззастережньо стояв по стороні Степана, зновже Степан дав би собі руку відрубати за честь Микити.

Найбільше доводилося терпіти від Панькових вибріхувань Степанкові, що не мав кришки зла засіяного в свому щирому серці. Він і подумати не годен був, щоб такий молодий чоловічок так уже запоганив себе та ні часочок не дбав про свою поправу. — Де, де, в горах такого за великі скарби не найти — думав собі Степан і пильною працею гріх злости проганяв від себе. Він теж старався своєю терпиливістю зломати злі наміри Панькових чинів і бажань.

Злоба Панька не знала стриму; гірняком він прозивав Степана, коли не чув над собою пильного ока свого майстра.

— Думай собі, що тобі досхочу, але я тебе найду й припечу, — повертав грізно головою Паньків злобний ум у сторони Степана. Крім цього Панько почував значну перевагу над обома своїми побратимами ще й тому, що він уже другий рік учнює, а Микита щойно півроку, Степан тільки другі тижні. І замісць використати цю свою перевагу та підучити двох менших учнів — Панько волів шкодити... Одначе два сильніші характери ні на часочок не подалися під мниму волю гороїжа сихівського села. Микита й Степан не боролися ні силою, ні словом з тим злющим чоловічком, тільки пильною роботою та совісним сповнюванням своїх обовязків і примірним християнським життям розяснювали чорні стежки Панькових доріг. І це найбільше подобалося Василеві. (Далі буде)

Щурів винищує РАТИНА й РАТИНИНА

Полеві миші губить МИШИНА

„SEROVAC"

ЛЬВІВ, ПАДАРЕВСЬКОГО Ч. 5. — ТЕЛ. 201-07.

Інформації на бажання.

НОВИНКИ

З попереднім нашим числом вислали ми розрахункові перекази на те, щоб наші Читачі вислали залеглість за передплату, або за книжки й календар на 1939 р. Хто має чисту совість і нічого нам не винен ані за часопис, ані за книжки, хай дасть переказ своєму сусідові або приятелеві, щоб і він стався передплатником „Нашого Лемка“. Знову всіх, що їм лежить на серці розвиток єдиного для Лемківщини часопису „Наш Лемко“ проситься добровільно слати датки на пресфонд. Тепер найтяжчі часи для нашого часопису. Піддержіть його не тільки морально, але теж матеріяльно. Зокрема ж не забувайте точно писати про все, що діється у ваших селах.

Православний митрополит Діонізій зарядив, що православні парохії на Лемківщині, які дотепер входили у склад варшавської митрополичої консисторії, творитимуть окреме „Галицьке Благочиння“. Варшавській консисторії підлягатимуть і надалі безпосередньо тільки православні парохії у Львові і в Перемишлі. Галицьким благочинним признано протоєрея Гр. Павлишина, що завідував досі духовною місією на Лемківщині.

Наше найважніше завдання на землі — виконувати Божу Волю, навіть у найдрібніших річах, жити життям повним самовідречення, поборювати своє власне „я“ та підчиняти його під провід Божого Провидіння.

Обхід 3-го травня відбувся у Львові дуже торжественно при участи польських цивільних організацій та війська.

На позичку оборони. До 1. травня включно на терені львівського воєвідства субскрибовано досі позичку на суму 14,806.000 зол. Висота субскрибованих квот у поодиноких повітах представляється ось як: Бібрка 280.000, Березів 59.000, Добромиль 66.000. Городок 61.000, Ярослав 252.000, Яворів 44.000, Кольбушова 36.000, Коросно 124.000, Ліско 142.000, Любачів 75.000, Ланьцут 141.000, Мостиска 69.000, Ніско 88.000, Перемишль 329.000, Переворск 205.000, Рава Руська 108.000, Рудки 84.000, Ряшів 358.000, Самбір 147.000, Сянік 169.000. Сокаль 144.000, Тарнобжег 151.000, Турка н. Стр. 57.000, Жовква 152.000, Львів-повіт 96.000, Львів-місто 9 міліонів. З загальної квоти 14.806.000 зол. субскрибованих у львівському воєвідстві на жидівське населення припадає 3,599.000 зол., на українське населення 156.400 зол., на німецьке 106.280 золотих.

Дешо з історії. Перше позволення сяніцьким жидам не тільки гнати горілку, але й нею шинкарувати, видав польський король Август III дня 19. серпня 1754 року. Отже майже три сторіччя пиячать люди в Сяніччині, за те жиди неодну мошонку заповнили собі дукатами й сталися панами на зліцитованих за пропиту горілку — землях .

Вчимося легко постійно ощаджувати
при помочі премійної вкладкової книжечки
Кооперативного Банку
„ДНІСТЕР“
у Львові, вул. Руська ч. 20.,
за яку складаючи щомісячну вкладку від зол. 5·— вгору, можна по році крім звичайних відсотків одержати ще й премію за ощадність 25 до 100 зол.

Грізна пожежа у рафінерії нафти. Грізна пожежа у рафінерії нафти у Маріямпільськім Глиннику коло Горлиць, що бухнула з комина внаслідок внутрішньої експльозії рафінерії. Вогонь погасила фабрична залога.

Помер у Канаді Микола Малинчак, 34 літ. з Суровиці, повіт Сянік, помер у Торонті, Онт. В. Й. П.

Щиру подяку складає Іван Сегін з Суровиці, коло Ясиськ нашим Братам **за океаном за** переслання йому передплати на „Дзвіночок“ і „Наш Лемко“. Велике Їм і Редакціям Спасибіг за братню милу поміч і прислугу.

Безробітні переселюються на „креси“. Польська преса повідомляє, що продовж останнього півріччя 50 родин з містечок келецького воєвідства переселилося на Волинь і до Східньої Галичини. Переселенці осіли на ріллі, або занялися ремеслом.

Непідкупний — під таким наголовком написав Впр. о. Осип Годунько дуже гарне оповідання з лемківського життя, поміщене в часописі „Христос Наша Сила“, Львів, Японська 7., II. п.

В Польщі щораз то менше дітей. Польська преса пише, що життевий динамізм польського народу слабне. Єзуїт кс. П. Турбак у своїм творі „На цвинтарнім шляху“ пише, що плідність поляків наближається до межі задеревіння („скостнення“). Це вже трівожний стан. В 1930 р. було 32.5 уродин на 1.000, по 7 роках 24.9. До здеревіння залишається ще 7 пунктів. Дійде до нього мабуть у 25-ліття відродження батьківщини. В містах уже в 1932-2 р. було 21 уродин на 1.000. А тепер? Найнижче число уродин в західних воєвідствах, де є 90% поляків. Меншини зростають сильніше. Упадок числа уродин в Польщі найбільший зі всіх країв Европи, хоч число приросту все ще більше ніж деінде, але воно скорше меншає ніж в інших краях. Спосіб на це — виховання і пропаґанда. Нарід має тимбільшу культуру, чим більше має людей з такими 3 центрами: власна родина з численними дітьми, власний дім, власний варстаті праці. Динамізм плідности важніший від динамізму зброєнь. Щож українці мають казати? Хіба бити у дзвін на трівогу, бо по містах майже не женяться з огляду на голодові платні і страшне безробіття, а по селах щораз то менше дітей.

Померли в Злучних Державах: Олекса Ковальчик з Устя Руського коло Горлиць помер 9. III. ц. р. в Олифант, Па; тамже померла Катерина Голод, родом з Квятоні; Анна Оліяр, жена Івана, з Морохова коло Сянока, померла 19. III. ц. р. у Ню-Бретайн, Ко. В. Й. П.

Судове повідомлення про припинення слідства в справі закиду вербування молоді на Лемківщині до „Карпатської Січи“ одержав Впр. о. Ів. Тетерка та Ю. Тарнович, з браку доказів вини. О. І. Тетерка, по висиленні з Команчі, одержав завідательство парохії в Баличі, коло Мостиськ.

Звертємо увагу! Дійшло до нашого відома, що деякі гандлярі шпіритаєю відгрожуються нашій Редакції та авторові фейлетону - оповідання під наголовком „Розчин на паску“ (гляди „Наш Лемко“ ч. 7 — великодне з цього року), в цей спосіб, що так званим „полевим судом“ зроблять кінець з автором того оповідання. Пишемо цю завваґу не тому, щоб ми справді боялися цих погроз, але на те, щоб кожний знав, що за злочин небезпечної погрози вільно кожній людині в обороні не тільки свого життя, але й майна, написати скаргу до Прокуратури належного Суду, яка найпевніше подбає про належну заплату, таким осібнякам, що „бавляться“ в погрози. Славити Бога — ми живемо не в большевії.

Господарська сторінка.

Праця українських кооператив. При кінці 1938 р. належало до Ревізійного Союзу Українських Кооператив дза тисячі 350 сільських кооператив для закупу та збуту. В цих кооперативах активно працює понад 33 тисячі осіб з вибору на становищах членів управ і Надзірних Рад. Крім того кооперативи затруднюють понад 3 тисячі крамарів та їх помічників. Великим недомаганням кооператив є боргування.

Щеплення проти віспи. В цьому році, від половини травня до перших днів червня будуть лікарі щепити однорічні діти (роджені від 15-го лютого 1938 р. до 14. II. 1939 р.) та всі діти, що мають 7-ий рік (роджені в часі від 1-го січня до 31. грудня 1932 р.). За навмисне занедбання того обовязку будуть карати 14 денним арештом, або карою до 200 злотих.

Пожар у Короснi. У короснянських закладах льняного промислу згорів дощенту цілий будинок чесальні льну, з 12 машинами, 7 моторами, 17 столами до чесанок і понад 400 кґ. повісем. Шкода перевищає 120 тисяч злотих.

Ціни збіжжя. Дня 5 травня ц. р. платили за 100 кґ.: пшениці 21.25—21.50 зл.; жито 15.50—16 зл.; ячмінь 18 зл.; овес 17.50 зл.; гречка 23 зл.; горох 28 до 31 зл.; вика 23—24.50 зл.; сімя (лен) 58—59 зл.; конюшина (чиста 97%) 115—125 зл.; лубін 13—13.75 зл.

Добрий заробіток. До лічничих живців уже приїздять панки з міст. Добра господиня знає, що прекрасно можна використати цю пору через доставу до живців вчасньої городовини, молодих курят, квітів, бо панки летять на свіжі, ранньо виплекані лакоминки. У великій мірі можна цим способом прогнати з хижі час лихих доновинок.

Найбільший ворог наших засівів. Дуже нерозумно поступають такі господарі, що сіють у рілю нечисте збіжжя. Кожний з нас бачив, скільки клопоту з осотом, ріпаком, диким румянком, вилюбом, кропивою, та іншим хабаззям і бурянами, що присідають всевладно й так лихі засіви в наших горах. Це хабазя треба обовязково виполоти з поміж зерна. Найкраще на сільській раді призначити для всіх один день вільніший від інших робіт та ціле село поставити на лан до полення бурянів.

Марнуються великі скарби. У ярах гірських рік і потоків лежать безужиточно великі брили доброго будівельного та дорогого каменя. Але в слітні дні по вуха треба заталабатися в болоті на сільських дорогах, щоб зайти до церкви, або до сусіда. Невжеж не найдеться в кожнім селі свідоміша людина, що скликала б усіх ґаздів, які мають коні та привезли на свою сільську дорогу твердого каміння, щоб засипати всі вибої та калюжі на дорозі?! Якби кожний бодай по дві - чотири брилки привіз у село з ріки, було б із чого вистелити рівні сухі хідники здовж і ширш кожного села. Чи дійсно люди в горах аж такі ліниві?.... Без батога нічого?...

Чи маєте вже підручню книжку? Мабуть усі вже знаєте, що Т-во „Сільський Господар“ у Львові видає від січня ц. р. знаменито редаґований та дуже цінний для кожного господаря часопис під наголовком „Сад і город“. Чи запросили ви вже того приятеля у вашу хату? Якщо ні, то ще сьогодні вишліть 2 зл. на передплату за „Сад і Город“, Львів, Руська 20.

З лежаного нема хліба. — Добре, що вже спацькав весну й набродився за плугом, — каже сільський кавалер, помадою прилизуючи свій чуб, або залізком рисуючи кант на своїх портках, — час спочати. Але розумніший запитається: Правда весняні роботи скінчилися, одначе, де є наші успіхи, скільки шкілок овочевих дерев у наших селах, скільки нових пасік, які полоси неужитків використали ми під сади й городи? Таке питання ставимо в першу чергу до всіх бувших курсантів Господарсько - Садівничої Школи в Милованні; дайте учні з Лемківщини відповідь, бо поіменно вас викличемо. Чого ви навчилися в Милованні, та що примінили ви на свій лемківський ґрунт? Чи може даром трущили ви хлібець у школі?! Це нас дуже всіх цікавить, зокрема Управа Школи в Милованні буде тішитися з вами вашими успіхами. Пишіть!

Забезпечення рілі на випадок дощів. Уже з рікрічного досвіду знає кожний ґазда, які шкоди робить наглий дощ на його полях. Тому завчасу треба прочистити рови в полі, викопати рівці на загонах і подбати про доїзд до ріллі.

Признання нагороди. Кожному нашому передплатникові, що має заплачену передплату по кінець 1939 р. вишлемо даром пять книжок з „Бібліотеки Лемківщини“ за влучну відповідь на питання: 1) **Чи правдива пословиця — „Боже поможи, а ти небоже лежи“.**

2). Що приносить людям війна?

3). Скільки користей можна мати з одного морґа землі?

Відповіді писати чорнилом, на одній сторінці паперу, виразно й коротко — звязко. Можна присилати відповідь тільки на одне питання, не конечно на всі три. Нагороджені відповіді видрукуємо на сторінках „Нашого Лемка“ й книжки вишлемо негайно по появі відповіді в друку. **Редакція.**

Розбудовуєш рідний промисл

вживаючи МИЛА

„ЦЕНТРОСОЮЗ“

Обліґації позички протилетунської оборони будуть приймати власти, уряди й державні підприємства як застав при конкурсах і як кавцію на забезпечення всякого рода умов і зачетів, виплачуваних на достави й урядові роботи, як також на забезпечення уділених державним скарбом кредитів акцизних, митних і перевозових. Вартість депозитову, заставну й кавційну обліґацій 5-процентової позички устійнено на зл. 85 за 100 зл. номінальної вартости.

Не дозвольте дітям брати до уст траву! Діти дуже часто люблять брати до уст траву, солому й т. п. Є це дуже небезпечне, бо може спричинити ріжні недуги. Річ у тому, що на траві, соломі чи зерні жие невидний для голого ока грибок, званий „промінницею“, і саме він є дуже небезпечний для людей. Беручи до уст траву не можемо знати чи на тій траві нема того небезпечного грибка. Через малу ранку в устах або навіть через зіпсований зуб може той страшний грибок дістатись до крови. Мала ранка починає скоро завогнюватись. Якщо орґанізм є відпорний кінчається тільки дуже болючим боляком. Але часто творяться також рани на бороді, устах, лиці. Ті рани є дуже болючі і полишають по собі близни. В деяких випадках цей небезпечний грибок може спричинити навіть смерть. Тому треба гостро заборонити дітям брати до уст траву, солому і т.д.

Сьогорічний травень є місяцем молитов за мир, до якого накликує Святий Отець Пій XII.

Всеволод Ярославич.

Москвофільство на Лемківщині

ЗАПОМОРОЧУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ СВІДОМОСТИ

Москвофільські провідники й діячі на Лемківщині старалися всіми силами затемнити, викривити й цілковито погасити національну свідомість українських Лемків. Одним з засобів до осягнення тої цілі було нарочне та свідоме фальшування значіння вживаних загально на Лемківщині виразів: „Русь“, „Руснак“, „Русин“, „руський“. Та хоч Лемко не почував себе ніколи Москалем, та не утотожнював своєї народности з Москалями, вповали йому москвофільські діячі таке розуміння вище наведених виразів, яке вповні відповідало би їхнім національно - політичним, московським стремлінням, та ідеольоґії. Отже казали вони, що „Русь“, а „Руснак“, „Русин“; „руский“ — те саме, що „русскій“, „російський“. На їх думку Лемки — то не якісь відрубні, національно самостійні Русини, себто — не дай Боже!— Українці але сини одної великої, спільної „русской“, себто московської батьківщини, члени одного, великого „русского“ (московського) народу

Москвофільські діячі, перекидаючи вирази „Русин“, „руський“ на „русскій“, та, надаючи їм невірне, фалшиве значіння з поняттям „Москалі“, „московський“, впровадили у національну свідомість та ідеольоґію деякої частини українських Лемків, яких вони бажали переробити на Москалів. Заразом українство та українську, національну ідеольоґію зображували вони, як напрям шкідливий і небезпечний для мнимої „русской“ національности Лемка. Що більше? Навіть до самих виразів: „Україна“, „Українець“, „український“, намагалися вони викликати у Лемка сильну неохоту, відчуженість і відразу.

Одначе мимо цього не можна твердити, щоб під впливом цеї руссофільської аґітації всі Лемки були перед всесвітньою війною москвофілами. Навпаки!... Були між нашими Лемками і такі, що супереч ложним кличам і переконуванням мосвофільських провідників — почували себе щирими Українцями, свою народність уважали українською, а себе самих членами й дітьми великого, українського народу, відрубного від Москалів, або т зв. „русскіх“, чи Росіян. Тільки, що ця здорова, українська, національна ідеольоґія не була ще в часах перед війною між Лемками, як слід, поширена та вкорінена.

Цій недостачі повного, українського, національного освідомлення Лемків нема що й дивуватися, коли звернемо увагу на такі існуючі тоді на Лемківщині, а такі очевидні там явища й обставини:

Лемківщина вже від дуже давних часів була доменою (посілістю) виключних впливів і тереном виключної діяльности самої лише, так світської, як особливо духовної, москвофільсько інтеліґенції, якій допомагали теж русофіли, — еміґранти (переселенці) з Лемківщини в Америці, та багато грошево засоблені емісарії (посланники) царської Россії.

Осередок українського національно - політичного відродження, який знайшов для себе постійне опертя у Східній Галичині, здобув спершу на Лемківщині тільки незначні та дуже слабонькі впливи. Наслідок цього відємного явища в розмірно короткому часі, а це від 1848-го року до першого десятка літ біжучого століття, станула на високому рівні української, національної свідомости, та українського духово - культурного життя, тоді Лемківщина, полишилая під тим оглядом далеко поза нею.

Правда, не мале значіння для початкуючого, так сказати б, зоріючого тоді українського, культурного, національного руху на Лемківщині мали дві філії „Просвіти“, сяніцька та новосандецька та дві українські, шкільні ґімназійні бурси, а ще одна в Сяноці, а друга в Новім Санчі, які творили сильну противагу супроти русофільських бурс у тих самих місцевостях, та виховали цілий ряд інтеліґентних Українців - Лемків, що понели опісля українську думку та українську національну свідомість у свої закутини на Лемківщині. Одначе мимо цього про якусь, на ширшу мету закроєну, освідомляючу українську акцію на Лемківщині не могло бути бесіди так довго, доки там провідники-руссофіли, що то витворили між собою якісь свого роду дідичні, патріярхальні відносини, та немов правом наслідства оставалися на своїх позиціях. Вони були не тільки під національним оглядом для українства крайно ворожі, але також, як це доказали недавно сучасні нам, вґроісповідні події на Лемківщині і під ґреліґійно - церковним оглядом шкідливі, а в найкращому сумнівні, хиткі та непевні.

Обставини під тим оглядом змінилися щойно з хвилею, коли на місце старого, вимираючого вже покоління гр.-кат. священників - руссофілів прийшли на Лемківщину нові, молоді сили, які так у ґреліґійній, як і національно - культурній области заняли там — у протиставленні до своїх попередників — виразно здекларованє (означене) й здецидоване (рішуче) становище, а це як свідомі Українці та ревні й щирі католицькі душпастирі в національному, українському та в щиро католицькому, ґреліґійному напрямі. Отже таке, яке їм вказувала їхня національна совість, та чисте, внутрішнє почуття їхнього церковно - душпастирського обовязку. І треба признати, що в тих лемківських місцевостях, де від довшого часу, себто ще в передвоєнному періоді, працювали гр.-кат. священники-Українці, там зросла та поширилася здорова національна - українська, та щира, католицька - ґреліґійна свідомість і не знайшло там пригожої почви, та взагалі ніякої основи до свойого поширення післявоєнне, сучасне нам на Лемківщині, московське православя.

Одначе ще та праця гр.кат. священників - Українців, особливо тих з молодшого покоління, не встигла, як стій розвинутись, та здобути загально на Лемківщині якісь визначніші, більше спостережні позиції, як тут нагло знялася у післявоєнних часах проти тої культурно - ґреліґійної праці сильна, неперебірчива в засобах реакція (протиділання). І вона прибрала наперед своєрідну, ніколи перед тим в таких розмірах не подибувану форму масового, насильного перетягання греко-католиків, Лемків, до отвертого вже, а не тільки до штучно і формально маскованого, російсько-московського православя. Яку знову форму прибрала ця реакція тепер, у найновішому, сучасному нам періоді, та яких засобів і людей вжито до пригашення й замряченння української, національної свідомости, та до припинення й винищення українського, національного життя, зокрема українського духовенства на Лемківщині, про це всі дуже добре знаємо та краще вже про це зовсім тут не згадувати та не писати.

(Далі буде).

Присилайте довг за календарі!

Василь Качмарський. 2)

Над долішнім Вислоком

Пащизняні часи, життя і господарка давніх мешканців.

Старі люди також мало оповідають про панщину та давні часи; очевидно те все затратилося й призабулося внаслідок голоду та ріжних хоріб, які тоді панували. Деякі оповідають, що часи панщизняні були страшні. Сьогодні господар працює цілий тиждень для себе від ночі до ночі і так не може обробитися, а за панщини мусів він три дні в тижни, (щодругий день) у дворі на пана робити; та ще як робити? Оповідають, що коли в понеділок прийшов хлоп до двора на роботу в білій полотнянці (звичайно людина в понеділок у чисте випране одіння вбирається), то пан перше казав лізти до гноївки, а потім до роботи. Зновже за припізнення до роботи панські гайдуки били безпощадно робітників (стільки буків, кілько хвилин спізнився). Деколи забракло в дворі для деяких робітників праці, тоді пан казав на кінці города в гірці копати яму та сипати кіпець(коло тої дороги, що веде коло будинка під гору). На памятку цих тяжких часів наші предки склали таку пісню: Ріля пропадає, терньом заростає; хвоп на пана робит, жінка кровави слези ронит; Дітина пухне з говоду, бо на ню нема робити кому.

Також з ріки хлопи мусіли виносити каміння, з якого пан біля млина вибудував горальню, в якій гнали зорілку.

Хлопи мали ту горілку випивати, тому казав пан хлопам з ріки виносити, або і привозити з далека каміння і мурувати три коршми, одну в долішньому кінці села, другу в горішньому, а третю по середині села біля Церкви; пан спровадив трьох орендарів жидів, обсадив ними ті коршми, дав концесію та приказ: Ти жиде тепер лапай хлопів і напавай горілкою, як господар худобину водою.

Всі господарства — мабуть були власністю пана, бо на кого пан був злий, то його виганяв з його загороди на гіршу, але на кого пан був добрий, то дав такому краще господарство. Бувало теж і таке, якщо парубок хотів женитися, то мусів просити пана про дозвіл і радитися чи з тою або іншою дівчиною вільно йому вженитися. Були такі випадки, що парубок женився та дівчини зовсім не знав аж побачив її тоді, коли прийшли до хати старости й молоду з комори вивели; отже й з такого весілля не все однакове було життя, але чи воно було гірше чи краще то на тодішні часи жінка була немов невільниця.

Такий стан неволі й панської сваволі тривав десятки літ. Але і в давніх часах знаходилися якісь розумніші люди, бо вибрали в делеґацію двох селян до Відня до цісаря на скаргу (назвиська їх вийшли людям з памяти). Одначе на жаль пан про це довідався, вислав своїх посіпаків, які дігнали делеґатів і десь під Коросном повбивали і там їх поховано. Між гостинцем і Вислоком, коло лави стоїть хрест і люди ще тепер показують на нього та кажуть, що тут спочивають перші мученики за хлопську кращу долю й свободу, делеґати до Відня.

Коли прийшла вістка в село, що делеґати вбиті, страшний мусів запанувати страх перед паном. Та й було чого журитися, панщина не тільки, що не уставала, але погіршувалася. Опустіло 18 господарств з біди, в яких деякі члени родини повмирали з голоду, а решта пішли десь у світ. Податок платили люди панови своїм господарським добром: приносили клочча, пряжу, (штуку з морґа) і три кірці збіжжя (зсип). Крім цього ґазди їздили на підводи волами, аж до Ряшева та Городна коло Берестка, бо там пан мав свої добра. Панщину відробляли не лише піше, але й волами, орали, сіяли, возили збіжжя, дерево. Оповідають, що Григорій Качмарський (з поля) виїхав у понеділок на панське скородити під засів і трошки спізнився (у дворі служив тоді якийсь карбівник Марко) і той Гриця завернув домів. На другий день Гриць виїхав знову, але дуже скорше, зараз із сходом сонця, одначе воли (бики) мав не дуже міцні й робота йшла пиняво, тоді Марко побив Гриця палицею. Гриця розібрав великий жаль і лють так, що вхопив Марка, кинув його на борони й побив тай поїхав домів, але страх і різні думки снують через його голову, — що то буде з того? Третього дня приходить післанець по Гриця до двора. — Нещастя, думає Гриць — гайдуки забють мене буками... Коли Гриць прийшов до двора, пан питається: Чого ти мого слугу побив? Гриць оповів цілу історію, вияснюючи, що він невинен, але прийме всяку кару, яку йому наложать. За кару мав два дні робити від ночі до ночі. По кількох літах від першої делеґації люди вибрали другого делеґата, Гавая та зробили тайно збірку на подорож. Гавай вибрався пішки до Відня з листом до цісаря.

Разом з панщиною скінчилася теж добра посада деяких панських слуг, а між ними пяниці карбівника Марка, що теж стратив службу та не мав куска хліба на старість так, що прийшлося йому по хатах ходити, і як каже пословиця: не роби другому, що тобі немило, бо гора з горою не зійдеться, але чоловік з чоловіком мусить зійтися.

Про перших власників обшарів по Боднарях люди нічого не знають, тільки вже з австрійських часів знають Вольських, які жили в Бонарівці та мали тут своє майно. Та вони перед 3-ти роками продали цілий свій маєток у Бонарівці ґрафові Лосьови з села Жизнова, а самі поїхали до Львова.

Коли основано парохію й побудовано першу церкву, сьогодні не легко ствердити; але можна сказати, що село Бонарівка в 1684 р. мала свого пароха о. Якова Загоровського. Про це згадує парох. літопис, писаний о. Іваном Мудрим у 1900 р. Священик, що перший зачав списувати на парохії українським (руським) письмом о. Андрій Ольшанський (ур. 1719 р., хроніка парохії Бонарівка з 1900 р., стор. 10, помер 10. І. 1779 р. маючи літ 60 і ту похоронений). Опісля завідують пірохією Бонарівка по смерти о. Андрія Ольшанського слідуючі священики: о. Антін Банковський — презвитер, о. Андрій Орлецький — презвитер, о. Михайло Несторинка, о. Григорій Глушкевич і о. Михайло Несторовський та знов о. Банковський. В 1780 р. доїздить о. Іван Турчманович, парох Гвоздянки. По тій перерві, в якій виступають парохи завідателі, на підставі грамоти Максиміліяна Рилло, Єпископа Холмського і Белзького, а рівночасно завідателя Єпископства Перемиського з дня 1. Х. 1781 р. іменований парохом Бонарівки і впроваджений деканом Дуклянським Теодором Пацлавським о. Василій

ТРАВЕНЬ — місяць почитання Пресвятої Діви Марії!

НОВІ ПРОПОВІДИ

на Маєві Богослуження

вже можна набути в Т-ві св. Андрея — Львів, св. Тереси 38 і в книгарні Р. Ш. — Львів, Сикстуська 22. Теми з акафісту Благовіщення; актуальне й коротке опрацювання. Ціна 80 сот.

В сьогоднішніх часах
Найпевніше льокувати гроші
в Торговельно-Промислових Підприємствах
Купуйте уділи по зл. 500, 1.000, 2.000, 5.000.
Інформації: **Пром-Банк**, фінансова порадня,
Львів, ул. Гродзіцьких ч. 1.

Глушкевич (презенту на цю парохію отримав о. Василь Глушкевич від Марії Залуської, капітанової Хенціна). Літопис пише, що о. Василь Глушкевич уродж. коло 1751 р. був сином згаданого о. Григорія Глушкевича, що дня 4. III. 1753 р. христив його о. Іван Свиклевич, парох Тиряви Сільної. По смерти о. Василя Глушкевича († 20. I. 1829 р.) переходить парохія під заряд о. Симеона Мишковського, як завідателя, потім доїздить о. Іван Олексович, парох Красної до дня 5. X. 1832 р. Зчерги Бонарівка переходить під заряд о. Михайла Юрчакевича до кінця жовтня 1837 р., який по тому році переноситься до Святкової, а до Бонарівки доїжджає о. Михайло Сембратович, самостійний сотрудник в Опарівці. Від дня 12. III. 1838 р. завідує на стало Бонарівкою о. Іван Котович, який є парохом 27 літ, саме до дня 2. II. 1865 р. по 27 літах служби переноситься на парохію Уличну, дек. Дрогобицького. Від 2. II. 1865 р. до 1. III. 1865 р. завідує доїжджаючий завідатель з Красної о. Юліян Хиляк і до марта 1866. Від того року до 1877. парохом Бонарівки був о. Яхим Савчин, по чім Бонарівкою завідує тимчасово о. Василь Мокрицький до дня 2. I. 1878 р., опісля як дійсний завідатель Бонарівки приходить о. Єронім Копистинський. 3. IX. 1878 р. парохію отримує о. Антоній Масляник, який в 1887 р. відходить на парохію в Добромильськім деканаті, потім завідателем і парохом стає о. Евстахій Пелех. З кінцем вересня 1895 р. о. Пелех переходить на парохію Лівча, а на завідателя до Бонарівки приходить о. Іван Мудрий, який 22. VII. 1896 р. стає парохом до дня 9. VIII. 1924 р., де і помер і тут похований. Похорон відбувся величаво при співучасти всіх священиків і дяків цілого кориснинського деканату під проводом о. дек. Теодора Мерени, пароха в Ріпнику, а також трьох зятів священиків о. Мудрого й багато вірних.

В часі недуги дек. о. І. Мудрого стає помічником в 1919—20 рр. зять о. І. Мудрого о. Теодор Зрада, що перенісся до Щирця. Від 9. VIII. 1924 р. до 15. II. 1925 року завідує парохією Бонарівка доїжджаючий завідатель о. Іван Клюфас, самостійний сотрудник в Опарівці; 15. II. 1925 р. отримує завідательство о. Алексій Хархаліс; дня 28. III. 1927 р. обнимає після канонічної інституції заряд парохії свящ. Іван Клюфас, по смерти о. дек. Теодора Мерени іменований кореснянським деканом дня 11. XI. 1932 р. через перемиського Єпископа. (Далі буде).

ІДЕТЕ ДО СЯНОКА,
памятайте, що всі закупи треба полагоджувати в складі
„НАРОДНОЇ ТОРГОВЛІ„
Тут купуйте споживчі й кольоніяльні товари, насіння господарських рослин і трав.

Григорій Марусин. 9)

Напереломі

Повість з лемківського життя.

Гринькові слова пісні тужливо скаржаться, заводять:

„Бо перше мі било, барз добрі ми било",
А йому відповідає цілий хор:
„Од мойой мамуні — не ходити било".

. . . . . .

Пізно під ніч вернув Гринько до батька. Розмріяний та втішний.

Старий ще не спав; на сина ждав, боявся, щоб йому що не сталося в лісі.

— Тату, жеби ви знали, як там весело било, як ми співали г лісах, а пани повідали, же я маю дуже гарний голос, же я повинен до великого даякого міста поїхати і там би мене до театру взяли.

— Го-го-го! Каждого дня іншої співанки співаш, сину, ано шитко билоби добрі, але откаль пінязи зяти на то?

— Ви ся лем пінязми турбуєте, почкайте, няй я приїду до Львова, то ня ани ланцом не привяжете до свого воза.

Старий скоро заснув, але Гринько ніяк не міг заснути.

Усе пережите на сьогодняшній гостині й прогульці стояло перед його очима. Дуже смішний був пан Гроблевський із Щавного. Грубенький, товстенький панок, з червоним носом, смішака такий, що всі за боки бралися від його сміховинок, а найбільш одна чорненька панночка...

Казали радощицькі хлопці, що це дочка вчителя з Репеді. Вона якось так мило з ним говорила, що йому ще тепер гомонять її слова:

— Ти зовсім не пасуєш, повідат, до тих наших бідних сіл, ти краще підходив би до великого міста, ти переодягнися за панича та йди в світи, побачиш, що тебе там інша доля чекає.

Та й сама їмость те саме говорила.

Зовсім інші люди ті радощицькі гості. Не цуралися його, мужицького сина.

А той вчител: з Вислока щось вже не такий; раз глипнув оком на нього тай по всему. Шкода, що він хлопський син. А врешті, хто там знає, що в його душі сидить?

Не спалося Гринькові до самого ранку. Ввижалися йому якісь великі незнані міста, якісь пани і пані, якісь панські хороми й палаци, а він теж пан між панами...

Ще не вспів хлопчина прижмурити ока, а тут вже білий день, а тато вже кличе: — У дорогу сину!

І знову чорний осмолений мазярський віз — і знов одноманітна робота.

Гринько стоїть біля конят, а батько наливає селянам мазюку в коробки, тай далі в дорогу й знову ставай та обслугуй мазею господарів, а всі вони якісь задумчиві, нудні, якісь маркітні.

— Біда, тай біда, — говорить кожний, хліба нема, пінязи нема, зарібку нема, ниякого життя нема.

Через Щавне, Куляшне, Туринсько прямували на північ, долиною Ослави.

— Уж лишаме, сину, наши гори, виїдеме долинами тої ріки на рівнину на схід од Сянока, та поїдеме пак на Хирів або до Самбора, або до Перемишля.

— А до Львова ні?

— Будеме і го Львові, лем там по містах не маме што робити з нашов мазев.

— То зіставиме віз дагде під містом...

— А так, так, зіставиме в даякого ґазди, а до міста виберемеся сами без воза, лем ся троха обхаружиме, купю ти даяки штиблети, бо ходаки уж єс подер.

— Йой, а коли мі купите тоти штиблети?

—Може аж в Хирові, бо по дорозі нема такого міста, хибаль Устрики.

— Але я би хотів, тату, таки штиблети, як мав тот професір з Перемишля, їмостин брат.

— А яки ж то били?

— Таки жовтеньки і скрипіли за кожним кроком.

— Нех ти будут і таки, за скрипіня нич ся не платит. Але почкай но, смо ле там, хто то сідит у березі, гев під берізков?

Гринько глянув над ріку й почав уважно придивлятися.

— Тату, так мі ся видит, же то Митро з нашого села, дрітяр...

— Я тижек си на нього мислю.

Почкайме, мусимеся документні переконати.

Стримали коні.

— Ци то ти Митруню? — спитав Сурмач, підходячи до дротяра, що в міжчасі теж відай пізнавав своїх краян, зібрав свої причандали на плечі, та почав наближатися до дороги.

— Та якби не я, — каже, — а ви зо сином того року їздите?

— Наперся хлопчиско, та си міркую, най їде.

— Поїдьме, я піду з вами, буде нам веселіше, побесідуєме си по дорозі. Но, — тут звернувся від до Гринька, — як там Гриню, подобат ти ся го сьвіті?

— Чьом ні, подобат.

— Я тобі дашто повім, ти ходь зо мнов, борше ногами перейдеш край, як з тим возом.

— Правду повідаш, Митруню, же борше, але што він би мав з того вандруваня? — спитав старий Сурмач.

— А што має з того, што ся белендат коло вашого воза.

— Нич не мат, але я си мислів, же ся му трафит даяка робота...

— То ся уж трафила! Нех іде зо мнов. Повічте мі, колисте виїхали з Лосього?

— А буде тому сім неділь.

— А я вийшов акуратні два дні пізніше, бо я знаю, коли ви поїхали. А тепер мі повічте, сила ви заробили за тот час?

— Я ани не рахував тих зарібків, але — видит мі ся — буде капку більше, як двадцет папірків.

— На чисто?

— Ні, треба одрахувати тото, што ня мазь коштує.

— То на чисто буде пятьнадцеть папірків.

— І того не буде, бо треба порахувати і тото, што сме зїли разом з худобинов, бо хоц часом люде того не рахуют, але є таки дні, же треба купити і сіна конятам і хліба, хоцби лем для сина, бо я там, што буд і як буд, а він як вздрит дагде білий хліб, то аж му душа мирчит до нього, зараз молиґат, купте тату білого хліба.

— А я ксе такий хліб їм і нич ня не коштує.

— Як то нич?

— А так, же я дротую горшки по містах, а як зайду до села то тижек лем по панських домах ходжу і там дают їсти за дармо, а за роботу платят, што ся належит. І я заробив за тот час, три рази більше од вас. А якби я мав помічника, то ми би оба їщи більше заробили.

— То си поглядай помічника.

— Я си уж нашов вашего Гриця.

— А деж він гміє тоту роботу?

— За тижден го навчу, виджу по нім, же він не глупий. (Далі буде).

Др. Степан Баран.

Пятиліття Апостольської Адміністрації

на Лемківщині

Наша невдача у визвольній боротьбі відбилася відємно також і в церковній ділянці, про яку зрештою у сьогоднішніх часах говориться не надто багато. Найбільший удар стрінув очевидно Наддніпрянську Україну, де большевицький уряд розгромив взагалі церковне життя і церковну орґанізацію, вважаючи віру релиґію, в першу чергу християнську — там на місци передовсім православну, як найчисленнішу і пануючу — та її зовнішню форму — Церкву, своїми найбільшими ворогами, з якими слід вести безпощадну боротьбу аж до їх цілковитого винищення. Релиґійне життя щоправда там не завмерло, зійшло тільки в підземелля, може навіть дещо відновилось, зате прибрало часом ріжні дивовижні види. Воно й не дивниця, якщо зважиться, що нема там ніяких духовних шкіл для виховання духовенства і не можна видавати ніякої релиґійної літератури, ані вести релиґійної пропаґанди. Офіціяльна акція безбожників, орґанізованих з уряду, викликає відповідну реакцію самого віруючого громадянства помимо постійних і строгих репресій. При неминучому упадку большевизму відродиться вповні на Наддніпрянщині релиґійне життя і Церква прийде і там до свого значіння та може стати позитивним творчим чинником про відбудові нашого державного життя під одним застереженням, що духовенство буде національно освідомлене.

Повоєнний удар стрінув і Православну Церкву на українських землях у Румунії, зокрема на Буковині, де Православна Церква стала одним із великих чинників у румунізації нашого населення шляхом систематичного вводжування румунської мови у Богослужбу румунською церковною єрархією і румунським духовенством.

Карпатська Україна, недавно анектована Мадярщиною, не вспіла ще розвинути вповні свого релиґійно - церковного життя в українській національній формі, передовсім у греко-католицькій Церкві, але знаходилася вже на певному шляху, щоб відограти таку конструктивну ролю в національному житті при помочі національно - освідомленого греко-католицького духовенства, як це зробила греко-католицька Церква і її духовенство в Галичині. Відродження у Карпатській Україні вийшло в першу чергу від ОО. Василіян і декого зі світського духовенства і слід приняти як річ певну, що того відродження не спинить і теперішній політичний стан на Закарпатті.

Доля і роля правосл. Церкви в Польщі відома і у житті нашої нації не має вона провідного значіння

Дайте в руки своїх наймолодших 2.— зл. річно
в Америці-Канаді 1 доляр річно

„ДЗВІНОЧОК“

часопис для українських дітей

1.20 зл. піврічно.

В кожному числі оповідання про славну минувшину, цікаві діточі казки, сценки, загадки, ребуси й т. п.

МЛИНСЬКІ КАМЕНІ до вітряків, кератових жорен і ручні жорна в цілковитім викінченню виробляє та достарчає по уміркованих цінах

Микола Горбаль,

у Бортнім, пошта Сенькова коло Горлиць. Камінь першорядний, магурицький, гварантований.

і не стала навіть приблизно тим, чим була і є греко-кат. Церква в Галичині. На тривкі і основні зміни на ліпше під тим оглядом покищо там не заноситься.

Не можна назвати плюсом повоєнних часів у нашій церковно-національній ділянці в Галичині — хоч це сталося без нашої вини і нашого співділання — створення Апостольської Адміністрації на Лемківщині в 1934 р. з частини території греко-католицької перемиської епархії.

Існування Апостольської Адміністрації Лемківщини спирається на двох прилюдно правних актах, а саме: 1) на конвенції, заключеній між польським урядом і Апостольською Столицею в 1934 р. і 2) на декреті Св. Конґреґації для Східної Церкви з 10. лютого 1934 р. „Кво опціюс консулерет“. Внаслідок дипльоматичних переговорів, що їх перевела Апостольська Столиця з урядом Польщі, заключено в 1934 р. між обома договірними сторонами спеціяльну конвенцію щодо церковних справ на Лемківщині. Торкалася вона 9-ох західних деканатів греко-кат. перемиської епархії, а саме: буківського, горлицького, грибівського, короснянського, динівського, дуклянського, мушинського, риманівського і сяніцького ,що обіймали разом 121 греко-католицьких парохій з числом вірних 128.000.

Польський уряд згодився у згаданій конвенції на створення на території згаданих деканатів спеціяльної, провізоричної, церковно - територіяльної, канонічно і цивільно-правної одиниці під назвою Апостольської Адміністрації Лемківщини. У цій конвенції постановлено дальше, що цією церковно - територіяльною областю має управляти священик, званий апостольським адміністратором, залежний у своїх урядових функціях від Апостольської Столиці з юрисдикцією, що у канонічному праві зветься „юрісдікціо квасіепіскопаліс“.

Апостольського адміністратора має на основі згаданої конвенції дотувати польський державний скарб з платнею, устійненою для католицьких епархіяльних епископів. Крім цього рішено, що апостольський адміністратор буде тримати при собі до помочі трьох членів курії, які так само на основі дотичних норм, устійнених конкордатом з 10. лютого 1925 р., заключеного між Апостольською Столицею і Річипосполитою Польською, будуть оплачувані з польського державного скарбу.

Згадана конвенція має при кінці клявзулю того змісту, що конвенція має обовязувати десять років, себто від 1934 р. до 1944 р. включно. Якщоб перед кінцем цього часу ні одна з договірних сторін не виповіла конвенції, тоді ця конвенція продовжується далі автоматично на такий самий протяг часу — себто до 1954 року включно. Тим самим на такий самий протяг часу продовжується й існування Апостольської Адміністрації для Лемківщини, для якої конвенція є цивільно - правною основою.

Згадана конвенція, — якої французький текст разом з польським перекладом знаходиться в актах Нунціятури у Варшаві і в актах Апостольської Адміністрації для Лемківщини в Сяноці, — не є досі ратифікована соймом і не оголошена у Вістнику Законів Р. П., ані теж не опублікована в ніякому урядовому орґані, як напр. „Монітор Польскі“, чи „Дневник Міністерства віроісповідань і освіти“.

Зміст цієї конвенції оголошено свого часу в пресі — очевидно, не оригінально — на основі автентичного тексту, який тут повторено.

Греко-католицький перемиський Єпископ ординарій не стратив своєї епископської юрисдикції, що до теренів, обнятих теперішньою Апостольською Адміністрацією. Його юрисдикція є тільки засистована на час тривання Апостольської Адміністрації для Лемківщини і її виконує тепер Апостольський адміністратор для Лемківщини. З моментом вигаснення Апостольської Адміністрації для Лемківщини — ціла Лемківщина автоматично вертає назад у фактичний склад греко-католицької перемиської епархії, а тоді автоматично відживає в цілости й юрисдикція перемиського епископа ординарія.

Як сказано, канонічно - правна основа існування Апостольської Адміністрації спирається на декреті Св. Конґреґації для Східньої Церкви з дня 10. лютого 1934 року „Кво опціюс консулерет“. Тим самим декретом Св. Конґреґації для Східньої Церкви був теж призначений перший апостольський адміністратор Лемківщини в особі о. д-ра Николая Нагорянського — військового капеляна у Варшаві, який одначе не приняв цієї гідности.

Кілька місяців гляділи за новим кандидатом і знайшли його врешті в особі пароха з Горожанни, рудецького повіту, о. д-ра Василя Масцюха, родовитого лемка.

Він став дійсно першим апостольським адміністратором для Лемківщини, прибравши собі, як дорадників і помічників ряних москвофілів, о. І. Полянського і о. Секержинського. До року він умер і тоді около один рік управляв Апостольською Адміністрацією його канцлер о. І. Полянський. Перед трьома роками прийшов, як апостольський адміністратор, професор духовної семинарії зі Станиславова, о. д-р Яків Медвецький — самий людина слабовита і несамостійна так, що фактичним керманичем являється згаданий вже о. Секержинський зі Сянока, тим більше, що осередок Апостольської Адміністрації перенесено з Риманова до Сянока.

Стільки з формальної історії створення і дотеперішнього існування Апостольської Адміністрації для Лемківщини.

Формальною передумовою створення цієї установи був факт поширювання православя на Лемківщині, і потребою його поборювання якраз при помочі спеціяльно покликаного до цього апостольського адміністратора.

В цій частині не було фактичної потреби покликання до життя цієї надзвичайної церковно - орґанізаційної установи, бо перемиський Ординаріят і місцеве греко-католицьке духовенство, у своїй великій більшости сьогодні українське і виховане у строго католицькому дусі, було в силі і спроможности побороти цю церковну і національну язву, імпортовану із зовні і піддержувану на місці москвофільськими менерами. Ліквідація православя йшла у парі з безупинним зростом української національної свідомости серед лемків і хочемо вірити, що та свідомість сама спричинилаб знищення москвофільства, як носія православя.

(Національна Політика).

Нові книжки

МІСЯЦЬ ТРАВЕНЬ — ЦЕ МІСЯЦЬ ПІЗНАННЯ Й ЛЮБОВИ НЕБЕС ЦАРИЦІ — МАРІЇ!

Найкраще пізнаємо й найскорше полюбимо Марію з книжок, що описують Її предивне життя та чесноти. — Тому на цей місяць травень всім вам щиро поручаємо отці марійські книжки:

Місяць май посвячений Преч. Діві Марії; о. Березовський Л. ЧСВВ. Брош. 0.50. — Прегарні науки на кожний день місяця травня (мая).

Розважання про Пресв. Богородицю на місяць травень; Василіянин Стефан. Брош. 0.70, опр. 1.20 зол.

Непорочне Зачаття Пречистої Діви Марії; о. Кисіль Петро ЧСВВ. Брош. 0.25 зол. — Пояснення науки св. Церкви про найвизначніший привілей Пречистої Діви Марії.

Катехизм Преч. Діви Марії. Брош. 0.40, опр. 0.80 зол. — Книжечка вчить, як практично почитати Пречисту Діву Марію.

Читання о Пресвятій і Преблагословенній Діві Марії. Брош. 0.20.

Богородице Діво. Брош. 0.20, опр. 0.50 зол. — Пояснення цеї молитви.

Многострадальна Мати. Брош. 0.25. — Про терпіння Преч. Діви Марії.

Пресвята Діва Марія. Її чудесне життя і блаженне Успення. о. М. Мешлер Т. І. Брош. А.60, опр. 1.20 зол.

Цвіт з Назарета, або життя Преч. Діви Марії. Брош. 1.00, опр. 1.60 зол. — Опис життя й ласк Пречистої Діви Марії.

Наслідування Марії, з німецького зладив о. М. Ф. ЧСВВ. Брош. 0.30, опр. в пол. 0.50 зол. — Прегарна й пожиточна книжечка для почитателів Діви Марії, особливо для членів (-нок) Мар. Товариств.

Левада Пречистої, марійські леґенди. Переповів Антін Лотоцький. Брош. 0.80 зол. — Гарною, поетичною мовою подано 48 леґенд (оповідань) про Богородицю, від найдавніших часів.

Предвічна женщина, або життя Преч. Діви Марії; бр. Ґродський Йосиф ЧСВВ. Брош. 1.50, опр. 2.10, в пол. 2.30 зол.

Радуйся Благодатная! Брош. 0.10 зол. — Це 2 ч. Католицьких Читань.

Акафист Благовіщенню Преч. Діви Марії. Брош. 0.50 зол. — Переклад на українську мову й пояснення, для приватного вжитку.

Параклис до Пресв. Преч. Богородиці Діви Марії. Брош. 0.05 зол.

Молебен до Г. Н. Ісуса Христа й до Пресв. Богородиці. Брош. 0.15 зол. — Рівнобіжно зі старословянським — іде гарний та поетичний український переклад обох цих Молебнів.

Молебен до Пречистої Діви Марії на місяць май. Брош. 0.05 зол.

Молебен до Непорочно Зачатої Пресв. Богородиці. Брош. 0.05 зол.

Мала Міріям, евангельська повість. Брош. 0.25.

До Люрду; о. Марисюк М. ЧСВВ. Враження з дороги з першим українським паломництвом. Брош. 0.50, опр. 1.00 зол.

Марія в храмі (представлення). Життя Преч. Діви Марії в Єрусалимськім храмі, в 4-ох діях. Брош. 0.60 зол.

ЗАВВАГА ДЛЯ ЗАМОВЛЯЮЧИХ КНИЖКИ:

Хто замовляє книжок від 10 сот. до 1 зол. додає на пошту 30 сот.
Хто замовляє книжок від 1 зол. до 5 зол. додає на пошту 40 сот.
Хто замовляє книжок від 5 зол. до 10 зол. додає на пошту 50 сот.

Гроші можна посилати: грошевими переказами, нашими чеками, числом 511,373 і числом 500,988, або розрахунковими переказами. Розрахунковими переказами просимо посилати лише до квоти 20 зол., більші квоти просимо посилати **тільки чеками.** Чеки й перекази ми залучуємо до „Місіонаря" й до книжок, для вжитку наших П. Т. відборців, або можна купити на пошті і написати нашу адресу. Писати до нас по чек не виплатиться.

Адреса: Видавництво ОО. Василіян у Жовкві.

Дитячі забави — зібрав і впорядкував Михайло Таранько, Діточа Бібліотека ч. 140; дуже пожиточна книжечка в кожній діточій бібліотеці та вказана для всіх діточих садочків. Усі провідниці садків повинні негайно замовити собі цю книжку. Крім цеї книжки поручаємо теж

Веселий вечір — збірка монольоґів, деклямацій, сміховинок, скечів і сценок для молоді, підобрав і оформив М. Таранько, Львів, 1938, стор. 1—100, ціна 1.50 зл., ціна „Дитячих забав" 1 пр. 75 ґр.

Літопис Червоної Калини, ілюстрований журнал історії та побуту, Львів 1939 р., ч. 5. Річна передплата 13 зл. Адреса: Літопис Черв. Калини, Львів, Зіморовича ч. 12, поч. скр. ч. 43.

Сад і город, Львів, травень 1939, орґан Головної Садівничо-Городничої Секції Т-ва „Сільський Господар" у Львові, Руська 20/III. Передплата на цілий рік — 2.50 зл. З окремих зшитків „Сад і годор" можна зібрати собі прекрасну садівничо-городничу книжку, яка поможе кожному малоземельному господареві якнайбільші доходи добути із свого клаптика землі.

Кредитова кооперація, орґан Центр. Кооп. Банку „Краєвий Союз Кредитовий" у Львові; місячник для справ кредиту й ощадности. Львів, ч. 4, 1939.

Рідіофонічний Бюлєтен, тижневик відділу преси та пропаґанди Польського Радія, Варшава, Мазовецька 5.

Туристични Бюлєтин пресови, присвячений справам мандрівництва, краєзнавства та охорони природи, Краків, ул. А. Потоцького 5. І. п.

Учительська Семінарія в Самборі — історичний нарис, написав Іван Филипчак, Львів 1938, стор. 48, ціна 1 зл.

Наш Приятель, Львів, травень 1939, ч. 9.

Штунда. Її блудна наука. Католицькі читання ч. 18. Жовква 1939. Вид. ОО. Василіян. Розм. 12 цм. × 17. Стор. 32. Ціна 10 ґр. Навіть найбідніший може мати сьогодні вдома бібліотечку релігійних книжок. Отсі „Католицькі Читання" дуже потрібні в наших часах, бо між народом вештаються всякі еретики-сектанти і розкидають свої письма з фальшивими науками. В „Католицьких Читаннях" пишуть головно про ті правди віри, які сектанти фальшують, або заперечують. У цій книжечці розкрито фальш науки секти штундистів та збито всі її головні блуди.

Листування

Вп. Петро Байко: вислано всі залеглі числа. Щирі поздоровлення.

Вп. І. Посипанко, ем. упр. шк.: щиро дякуємо, за книжки й календар мабудь 3.70 зл. Привіт.

Впр. о. В. Венгринович, Ваневичі: вирівнано по кінець 1939 р. Християнський привіт: Слава Ісусу Христу.

Вп. Йосиф Федак, Перем.: значок зайвий на розр. пер. Ми платимо гуртом на пошті за перелив відповід. квоти. Щиро дякуємо та бажаємо гараздів.

Вп. Іван Домбровський, Крижівка: чи доходить часопис, адреса переписана згідно з бажанням. Братні поздоровлення.

Вп. проф. І. Филипчак: нароком не вкладали ми розр. переказ до Вашого числа, тільки до всіх чисел; довгу у Вас найменшого нема, навпаки передплата заплачена по кінець вересня 1940 р. й за всі книжки. Просимо приняти щирі братні поздоровлення.

Вп. Юліян Войтович у Ла: заплачено по кінець 1939 р. Ваше конто в нас одне з найкращих, тимбільше, що Ваша передплата датується від появи першого нашого числа. Щирий дружній привіт.

ПОСМІЙТЕСЯ КАПКУ.

— Іване, чому ти так часто огвориш голосно сам із собою?
— Бо, видиш, люблю часом поговорити з мудрим чоловіком. Аякже! Байно, байно!

*

Пятилітній хлопчина згубив у товпі свого тата. Плаче, шукає, вкінці звертається до поліцая: Чи ви часом не бачили одного пана без такого хлопчика як я?

*

Жерлися в ночі пси на дорозі, а жид лежить у хаті на постелі та все каже:
— Гузя! Гузя! Бери го!
— Ой вей ти, Мошку, який ти відважний, — каже Сура.
— І, — каже Мошко, — я й до вовка підійшов би.

*

Учитель до малого Івася, що щоденно дістає двійку: — Що сказав батько на твою двійку?
— Був злий, дуже злий... Якщо ви його зустрінете, то зійдіть йому з дороги.

О. ЛЕВИЦЬКА, Львів, вул. Кордецького 51.

Wydawca i redaktor: Juljan Tarnowycz, Lwów, ul. Nowy Świat 22. — Drukarnia „DIŁO", Lwów, Rynek 10.
Видавець і редактор: Юліян Тарнович, Львів, ул. Новий Світ 22. — Друкарня „Діло", Львів, Ринок 10.

Zc 17066
1939-11 гр
LWÓW
ul. P. Skargi 2 a.
Knyhozbirnia „STUDIONU"

Наш Лемко

Rok VI. NASZ ŁEMKO Nr. 11 (131)
Рік VI. Ч. 11 (131)

Lwów, 1. czerwca 1939.
Львів, 1. червня 1939.
NASZ ŁEMKO, LWÓW, UL. NOWY ŚWIAT 22.
Адреса: Львів, Новий Світ 22. Тел. 244-67.

Dwutygodnik. — Двотижневик.
ЦІНА ЧИСЛА 15 ҐР. — Оголошення після умови.
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 зол., Піврічно 1·80 зол., Чвертьрічно 1 зол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

Свячене в Новому Санчі

Здавеньдавня завівся в нас дуже гарний звичай з нагоди більших річних Свят і Празників улаштовувати спільні сходини, або просфори та великодне Свячене. Таке Свячене відбулося в Новому Санчі дня 14. травня ц. р. Гостей з сіл не було багато. Деякі знатніші громадяни боялися дощу, деякі зовсім не приїхали, та ще інші — мабуть теж з маловажних причин викручувалися сіном перед участю в Свяченім. Та мимо всего Свячене відбулося якнайкраще та всі приявні розійшлися з найкращим враженням. Це звістка, яку ми одержали та радо її поміщуємо. А від Редакції хай вільно нам буде сказати, що слідує: Ми слідкуємо за кожним проявом нашого культурно-освітнього та господарського життя на Лемківщині. Зокрема дорога для кожного з нас відомість з найдальших закутин, та хочби й з Сандеччини. Усі знаємо, яке там злиденне життя та як тяжко допроситися — або іншими словами — доборотися будьякого дозволу чи на культурні чи освітні сходини. Пригадаймо собі, скільки клопоту мали культурні та свідомі наші громадяни з прогулькою на Яворину; хоч це була найзвичайніша молодеча розривка. Одначе наше село не жахалося того, що в часі найгарячіших жнив приходили візвання до переслухань і т. д.; село напречуд гарно здало іспит із своєї зрілости. Такого признання не могли б ми з такою рішучістю виявити багатьом чільнішим людям із Новосандеччини, от, хочби тому, що вони без важніших причин, або що гірше нароком не приїхали на Свячене. Нам також уважається, що таке поступування нікому чести не принесе, тимбільше, що скрити цього перед собою та перед нашим братом селянином не дасться. Найсумніше врешті в тому, що ті люди, які повинні би світити гарним прикладом на низи, бо й таке їх призначення, дуже часто повинні або запитатися в цих низів, що вони на їх місці зробили би (а зн., що вони під жадним зглядом легкодушно не відмовилися би від діла, яке приносить користь народові та честь самим виконавцям і приявним!), — або пофарисейськи не вдавати приятелів народу. Не наша вина, що село все бачить і всім інтересується; отже не треба потім дивуватися, що сільські люди кривим оком і недовірчиво слухають рад таких, які самі не поступають згідно з громадською етикою. Цих кілька слів радимо добре собі запамятати. Коли дасть Господь дочекати всім і нам наступних Свячених — віримо в поправу.

Пямятник на гробі Я. Мекелити на кладовищі в Сянічку коло Сянока.

Посмертна згадка

† Павло Ковжун, визначний український мистець-маляр, помер 15. травня в Українському Шпиталі у Львові. Безпосередною причиною несподіваної катастрофи було запалення легенів, якого мистець набувся підчас поїздки за малярськими роботами до Бучача. Покійний народився 3. жовтня 1896 р. в Овруцькому повіті на Волині. Виріс на Київщині та на Криму. Пережив долю й недолю армії УНР, з якої останками опинився в Польщі. Від 1922 р. жив постійно у Львові. Своїми працями заточаткував формальний переворот в мистецькому житті Галицько-Волинської Землі. П. Ковжун осиротив жінку і двох синів. Похорон його відбувся в середу 17 травня ц. р. Покійний тішився загальною симпатією в Галичан. — В. Й. П.!

НАЙКОРИСНІШЕ ПОМІСТИТЕ СВОЇ ОЩАДВОСТИ
в Кооперативному Банку
„ДНІСТЕР“
ЛЬВІВ, ул. РУСЬКА ч. 20.,
що провадить крім звичайних ще окремі роди вкладок, які є вище опроцентовані від звичайних вкладок, а саме: **вкладки приданого** та на **усамостійнення** — окремо **премійні вкладки,** на які складаючи щомісячно що найменше 5.— злотих, можна одержати по році крім відсотків ще й нагороду за ощадність у сумі 25—100 злотих.

Дуже важна справа

Сьогодні вертаємося — як це обіцяли в попередньому числі нашого часопису — до справи **діточих садків.** Ця справа для нашого народу, під сучасну пору, така важна, що до неї треба щораз вертатися. Про неї не можна ніколи забувати. Ні на хвилину не сміє вона висмикнутися зпід нашої уваги. Про неї мусимо постійно думати, обмірковувати, клопотатися, і вперто та послідовно намагатися її здійснити. І то здійснити якнайкраще!

Чому? — Про це ми досить докладно писали в попередньому числі і ви собі це напевно добре запамятали. Хто ж трохи призабув — той нехай візьме ще раз 9. ч. „Н. Л.“ й уважно його прочитає, зокрема-ж — у звязку з сьогоднішньою нашою статтею — нехай добре розбере й усвідомить собі все те, що ми сказали в ст.: **„Дбаймо про наш найбільший скарб!“**

А тепер розглядаймо спільно далі оту переважну справу належного вирощування і виховування дітей. Повторюємо: з двох головних середовищ, в яких нормально зростає сьогодні і виховується дитина, з двох головних вогнищ, в теплі і засягу яких формується, виковується і розвивається її душа — батьківський дім і школа — нині для нас, українців, величезного значіння набирає ще одне посередне звено в ланцюзі виховання дітей, а саме: **діточі садки** (а по містах і містечках, а навіть і більших селах ще й **захоронки).**

Хто бачив хоч раз зблизька, хто добре приглянувся праці діточого садка, або мав нагоду бути на діточому попису — того напевно не треба вже переконувати про потребу і вагу діточого садка! Така людина ще й іншим роскаже про отой „садок“, ще й других заохотить і переконає.

А нуж-бо, дорогі читачі, — і ви, що вже самі бачили діточий садок, — і ви, що про нього тільки чули — придивіться очима своєї душі до нього направду добре та без упередження! Ми вам поможемо це зробити.

Ото-ж слухайте і пильно вважайте: Є собі село, отаке як ваше. Є в тому селі дорослі люди та є в них діти. Оттакі як у вас, чи у ваших свояків, чи у ваших сусідів.

А ну пригляньмося добре отим дітям: Правда — вони гарні (бо якому батькові чи матері негарна їх дитина?!...). Вони і веселі — хоч не всі в однаковій мірі. Відомо: в цього батьки багатіші, в того менше, а в того бідні, і то навіть дуже бідні. То й діти: не однакова в них веселість! Одне добре вбране, друге обідране і грішним тілом перед людьми світить. Одне сите, друге голодне. — Автім, чи-ж треба вам про це все широко оповідати? Ви-ж самі це бачите завжди, кожного дня!

А тепер подивімся, що роблять оті діти, оті найменші, що ще до школи не ходять? А що-ж роблять? Як тільки пробудяться, зараз: Мамо, їсти! Тату, купіть мені це, а мені ще дайте оте. **Мені, мені!** Не йому! (сестричці чи братчикови...). — Оттак діти. А у вас повно ріжних клопотів, а вам, якже дуже часто, біда горло тисне, що вже й дихати годі. А тут тобі ще оті „бахурі“ із своїм безнастанним — „Мамо! Тату! Бабуню!“, — що аж вухами переливається. І то цілісінький день, то кричить, або плаче, або так-чи-сяк докучає... Правдива „кара Божа“ та й тільки!... А бодай вони!... — (і тут нераз у злості кине батько чи мати на голову своїх дітей таке прекляття, якого по-доброму і на собаку не кине!). — А вже як прийдуть жнива — то хоч пропадай! Тут робота, треба в поле йти, а тут тобі оці „бахурі“. Мусить хтось їх завжди пильнувати, бо то або в колодязь чи в річку впаде, або в гноївку влізе, або „зелепух“ (недозрілих овочів) „нажереться“, його свиня заїсть, корова заколе, чи кінь забє — одним словом: біда. Хоч сядь тай плач!...

А знаєте, що є вже багато сіл, які саме в найгарячіший для хлібороба час — у жнива — найбільше радіють своїми дітьми! Так, радіють! А хто з них, отих селян, читав „Кобзар“ **Шевченка,** то ще й повторює за нашим генієм: **„Ох діти, діти, діти, велика Божа благодать!“..** — І ще від себе додає: Правду, святу правду сказав Шевченко!...

Вас це дивує? — Ви цікаві, як це сталося? — Сталося зовсім просто: **Оті селяни подбали для своїх дітей за рідний діточий садок!**

І в отих селах є так: В Читальні (коли така в селі є), або на приходстві, або навіть у більшій селянській хаті приміщується „діточий садок“. До отого садка ходять майже усі діти, з цілого села. І то такі, що ще не мають 7. років. Приходять до „садка“ самі, або приводять чи навіть приносять їх туди батьки, а потім — батьки вертаються домів, до своєї праці, діти-ж залишаються у садку. А з ними залишається їх опікунка, молода або старша, „пані“, цебто їх учителька — провідниця. Вона вчилася в середній чи вищій школі, й ото тепер веде діточий садок. Батьки дітей платять їй за це, впрочім дуже мало, і це харчами чи грішми, залежно від того, хто і як може. Отак по 1 золотому, а хто багатший то й по 2 зол. від дитини. А хто бідний, а в нього дітей багато, то ще менше від 1 зол. Якже зовсім немає грошей, то занесе час-до-часу учительці-провідниці глечик молока, чи кілька яєць, або бохонець хліба. Батьки шанують добру провідницю, а діти її дуже люблять і просто за нею пропадають — то й кривди ніякої ніхто їй не зробить! Часом дають ще більше, як самі добровільно зобовязалися.

Оцей садок триває місяць, чи два (звич. в часі жнив). А як, улаштувавши діточий попис, провідниця садка покидає село, то плачуть за нею діти і мами, а батьки — вони твердші — зворушено дякують. А всі в один голос гаряче просять: На другий рік знову до нас приїдьте! Конче! Дуже просимо!

І радіють своїми дітьми. **Своїми добрими дітьми!** Як раділи ними від дня, коли діти вперше пішли до „садка“, і вернулися — інші. Ліпші. Радісні. Направду діти, а не „бахурі“...

„А щоб ви знали, як тішуться своїм „садком“ діти. — Ми їм зовсім не дивуємося!

І ви не дивувалися б та раділи би, коли б побачили, як весело, як радісно і корисно проходять дітям дні у їх прекрасному садочку!...

ПРЕОСВ. НЯРАДІЙ ВЕРНУЙСЯ ДО КРИЖІВЦІВ.

Бувший Апостольський Адміністратор Карпатпатської України Діонізій Нярадій — як доносять часописи — в поворотній дорозі з Риму перебув кілька днів у Білгороді, а відтак вернувся до осідку своєї епархії — до Крижівців у Югославії.

Наслідування Марії

Нехай втікає твоє серце перед усяким фалшом і облудою; християнська простота хай буде твоєю прикметою. Обходися з своїми ближніми завжди щиро та чесно. Не присвоюй собі звичаю цього світу, який залюбки ошукує та на свій лад поступає, обманюючи й шукаючи викрутів. Знай, що більша частина світових людей є облудна. Часто, хоч і прокидаються вони найщирішими приятелями та друзями, говорять неправду, а їх облесні слова наміряють обмотати нас й використати. Коли говориш, то слова твої повинні завжди вповні погоджуватися з твоїми думками. „Так“ і „ні“ на твоїх устах повинно бути вірним відгомоном „так“ і „ні“ твого серця. Коли хвалиш, або бажаєш декому щастя, то хай це буде висловом твого серця, бо це теж є любов ближнього. Але з простодушністю лучи завсіди мудрість і второпність, щоб твоя простота не виродилася в легковірність, що зробила би тебе смішним і неповажним. Це не є щирість усім про себе розказувати. Виявляти деякі тайни є великою легкодушністю та цим можеш нераз дуже пошкодити собі і другим. Одначе до всіх відносися завжди чесно. Коли тобі здається, що виява чогось невідповідна, тоді мовчи; однаке, коли це та річ, що треба би її комусь розповісти, то скажи там, де треба й поправді. Як Бог ненавидить лицеміра, що удає перед світом, так теж Він мерзиться підлесником, що в очі наскакує, хвалить, а в серці — інакше.

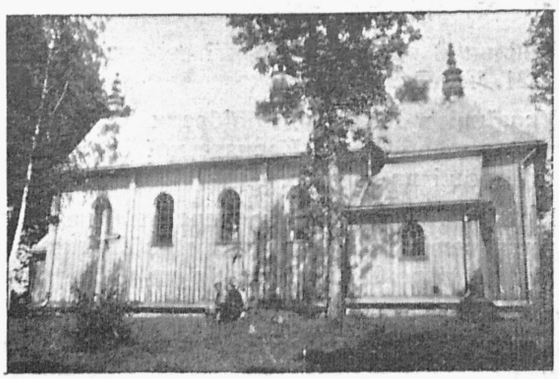
Мої діти хай будуть далекі від усякої неправди. Хай знають усі, що я не признаюся до того, — хто лукавить словом або ділом. Отверту й чесну людину всі люблять і по заслузі осудять. Хай далекі будуть тобі всі ті підступи й удавання, ти безупину вправляйся в християнській простоті й правді. Іди моїм слідом!

УВАГА! З ЦИМ ЧИСЛОМ ЗДЕРЖУЄМО дальшу висилку „Нашого Лемка“ всім тим, що не мають заплаченої передплати! — Здержуємо постепенно, тому, коли Ви дістанете ще це число нашої газети, а Ваша передплата не заплачена, то негайно вирівнайте передплату, бо в короткому часі опинитеся без часопису! — Хто вже попереднього числа, або цього числа „Нашого Лемка“ не отримав, хай вирівнає передплату, а ці числа йому дішлемо!

Метрикальні розправи

Перед окружним судом у Яслі відбулися карні розправи проти Всч. о.о. Михайла Цолти з Ванівки, Миколи Заяця з Полян Мисцівських і Миколи Горчицького з Ліщин, обвинувачених у переступстві з арт. 286 § 1 к. к.; о. М. Цолту суд увільнив від вини й кари (боронив д-р Григорій Ничка адвокат з Фриштака); о. М. Заяця суд засудив на кару 6-місячної вязниці з припиненням виконання на 3 роки, а справу о. М. Горчицького суд відрочив для переведення доказів. У найближчому часі мають відбутися дальші розправи перед тим же судом проти інших священиків, обвинувачених за такий самий проступок.

—o—

Греко-католицька церква у Вільхівцях, коло Сянока.

Спільне Свячене

Для збереження нашої традиції та для закріплення товариських звязків українські студенти у Кракові влаштували в неділю 7. V. ц. р. „Спільне Свячене“ не тільки для студентів, але і для старшого громадянства, яке в характері гостей зявилося дуже численно і цим уже не перший раз дало доказ свого прихильного відношення до молоді. Розмірно невеликі салі студентської домівки ледви могли помістити зібраних товаришок і товаришів. Самого акту свячення довершив о. проф. д-р Скрутень, який зовсім приналідно, в переїзді, був тоді у Кракові, разом із о. парохом д-ром Хрущем. Після того голова У. С. Г., А. Гарасовський промовив до присутніх, подякував гостям за участь у Спільному Свяченому, вказав на потребу консолідації усіх студентів та підкреслив оту згоду, яка панує на терені Кракова між студентами і старшим громадянством, заявляючи, що між сьогіднішніми і завтрішніми провідниками не повинно бути незгоди. При спільному столі весело і свобідно поплили розмови і жарти. Товариші Верищак та Букачевський, найбільше популярні і через свою виняткову веселу вдачу загально люблені, рецитували свої оригінальні вірші та „політичні нариси“, які стрінулися з загальним признанням, про що свідчили щирі і гучні оплески. Пізніше забрав слово о. д-р Скрутень, та короткими, але палкими словами звернувся до студентів з закликом до праці, до бадьорости, до життя і то не лише тоді, коли до нас доля приємно усміхнеться небо.

В сьогоднішніх часах

найпевніше льокувати гроші

в Торговельно-Промислових Підприємствах

Купуйте уділи по зл. 500, 1.000, 2.000, 5.000.

Інформації: Пром-Банк, фінансова порадня, Львів, ул. Гродзіцьких ч. 1.

НЕГАЙНО замовте собі дуже цінну книжку **о. Івана Буґери під наголовком: „ЗВИЧАЇ ТА ВІРУВАННЯ ЛЕМКІВЩИНИ“,** Бібліотеки Лемківщини, ч. 15, стор. 40, ціна 1 зл. за 1 прим. У кожній українській хаті й читальні повинна находитися ця цікава та повчаюча книжка. Замовлення разом з грішми висилати розрах. переказом на адресу: „Наш Лемко“, Львів, Новий Світ 22.

НОВИНКИ

Шкільний рік у народніх і середніх школах скінчиться 21. червня.

Українці в Югославії зібрали 1,800 динарів на допомогу для збігців з Карпатської України та переслали ці гроші на руки о. През. Августина Волошина.

Німці не дають віз на переїзд через Німеччину до Франції навіть тим польським робітникам, що хвилево приїхали до Польщі тільки на відпочинок.

До Польщі не приходять тепер жадні німецькі часописи ані з Берліна, ані з Відня, за виїмком швайцарських.

Вітос, провідник польської людової партії, що вернувся з закордону, знов обняв провід у тій партії та видав відозву. З цієї відозви видно, що його світогляд у нічім не змінився.

Польський міністр, ґенерал Каспшицкий виїхав до Парижа, щоб обговорити начерк пляну співпраці польської, французької та анґлійської армії на випадок нападу — війни.

„Майбутнє Польщі в тверезости". Під таким кличем відбувся у Варшаві зїзд Поль. Товариства боротьби з алькоголізмом „Тверезість". Алькоголізм — ворог поступу й культури. Основник Товариства „Тверезість" Ян Шиманський сказав у свому рефераті: „Майбутнє Польщі в тверезості. Тільки тверезість може дати сильних, здібних до праці та відпорних громадян". Цікаве, чи Панове з „Тверезости" знають дещо про торгівлю денатуратом на Лемківщині?... Вартне, щоб дехто з членів „Тверезости" й діячів бодай принагідно в часі свого літнього побуту в Івоничі, Риманів — Живці поінформувався ближче про це страшне нещастя, яке жиди наводять на села продажжю денатурату. Ревеляційні збере вістки...

Учені обчислюють, що на цілій кулі земській, цебто на всіх землях пригожих до розвитку сьогоднішніх середників продукції, земля могла би помістити та викормити 40 міліярдів людей (один міліярд має міліон міліонів!). Сьогодні живе на землі тільки 2 міліярди людей.

Найбільша статуя Богоматері. Зладив її французький різьбар Сер із білого мармору. Статуя є висока 36 метрів. Помістять її в селі Релі біля Ліону.

З життя українців у Кракові. 9. м. м. в Студентській Громаді в Кракові відбулося Свячене для тих усіх, що в тому Дні Христового Воскресення були далеко від Своїх та Рідних. Свячене освятив о. др. П. Хрущ та виголосив бадьору принагідну промову. В милому середовиші та настрої минуло пару годин часу. — Старанням „Рідної Школи", а силами дітей Рідношкільних Курсів під проводом Дарії Костиківної відбулася 23-го м. м. вистава М. Підгірянки „В чужім пірю". У виставі вибивалися своєю грою Ірця Хіцяківна й Ірця Сквіртнянська в ролі синичок. Ірця Перчиківна в ролі ночі (гарне сольо!), рухливий Зенко Хрущ у ролі вітру та Ростислав Глувко у ролі свершика (гра на скрипці!). Зрештою гра решти „артистів" (-ок): Ліда Гавриченко (рожа), Яр. Патунчак (дзвіночок), Івася Світушак (фіялка) та Тадей Барановський (братчик) — стояла на досить доброму рівні та вповні достроювалася до гри артисток (-ів) у „титулових" та поважних більших ролях. Треба підкреслити добре опанування роль і сценічну відвагу найменших адептів сцени Осібне належиться признання тим, що такі гарні виготовили строї та так уміло підбирають вистави та деклямації для наших найменших.

Дітройт величаво святкуватиме 950-ліття хрещення України. 4. липня ц. р. вся українська кольонія у стейті Мишиґен дуже торжественно святкуватиме 950-ті роковини хрещення України. Свято відбудеться у величавій (3.500 місць) і дуже популярній католицькій церкві св. Тереси з Роял Овк біля Дітройту, де парохом є відомий радієвий проповідник о. Чарл. Каґлин. Впорядчиком сего величавого свята, яке має бути великою українською маніфестацією не тільки християнською, але й національного характеру, буде о. д-р Тиханський, парох української католицької церкви в Гемтремку. У торжестві возьме участь кілька владик і 50 священиків, наших і чужих. Співатиме великий український хор (500 співаків). Торжество попередять радіо-промови о. Каґлина, які він виголосить передтим, а в часі самого свята о. Каґлин виголосить довшу промову, яку передаватимуть інші радіостанції. О. д-р Тиханський сподіється, що гості прибудуть не тільки з Мишиґену, але і з інших стейтів.

Радіо та релігія. Відомий у Сполучених Державах радіовий провідник о. Куглін, все ще є приводом непорозумінь між його прихильниками та радіовими сильнями, які відмовили йому доступ до мікрофону. Прихильники о. Кугліна маніфестують щоденно перед радіостаціями ВДАС у Філяфельфії, домагаючись щоб конче допущено великого проповідника перед мікрофон. При останній більшій демонстрації, поліція заарештувала 13 демонстрантів, та постійно стереже радіостацію.

1.493 особи покинуло Польщу у квітні. Минулого місяця виеміґрували з Польщі 1.493 особи, в тому 116 родин кольоністів. Найбільше число еміґрантів поїхало до Параґваю (356 осіб), до Канади (333 і Злучених Держав П. А. (211). Разом до европейських країв виїхали 1.352 особи; до Франції, Бельґії і Німеччини 145 осіб.

Сильну аґітацію ведуть у Канаді комуністи між еміґрантами. Наших передплатників і читачів у Канаді перестерігаємо перед цими найбільшими ворогами людства. Кожного комунаря, що заходить у Вашу хату, проганяйте на сто вітрів.

Головні основи внутрішнього життя. Під таким наголовком поміщена дуже цінна стаття Впр. о. Степана Ядловського в тримісячнику „Добрий Пастир" присвяченому богословським і церковним справам. „Добрий Пастир" виходить у Станиславові 9. рік, видає його о. Др. А. Бойчук, редаґує о. І. Луб ЧСВВ. Адреса: „Добрий Пастир", Станиславів, вул. Перацького 11, річна передплата 10 зол.

Прогулька до Величка. Старанням Туристично-Краєзнавчої Секції Української Студентської Громади в Кракові відбулася 6-го травня ц. р. прогулька до копальні соли в поблизькій Величці. Прогульковці (2 осіб) звиділи підземелля копалень соли та бічні ходники.

Дайте в руки своїх наймолодших 2.— зл. річно

в Америці-Канаді 1 доляр річно

„ДЗВІНОЧОК"

часопис для українських дітей

1.20 зл. піврічно

В кожному числі оповідання про славну минувшину, цікаві діточі казки, сценки, загадки, ребуси й т. п.

Господарська сторінка.

Запотребування на нафту. Зужиття нафти в Польщі вказує, що вивіз нафти за кордон є дещо менший в останній чотирьох роках. У часі, між 1934—1938 р. найсильніше піднеслося зужиття бензини (з 62 тисячів тон бензини до 111 тисячів), оліїв до смарованння (з 40 тисяч до 53 тисячів тон) і нафти (з 117 тисяч тон до 137 тисячів тон).

Виміна чужих грошей. На деякі запити, що робити з чужими грішми, що їх дехто одержує від своїх земляків з Америки, Канади або Франції, повідомляємо, що долярів, франків і марок (французькі франки, німецькі марки, аргентинські пезети, італійські ліри, мадярські пенґо, анґлійські фунти штерлінґи) не вільно вимінювати на так званій чорній біржі, цебто між жидівськими кучарями й лихварями під загрозою конфіскати грошей, арешту, або кари відосібнення в Березі. Чужодержавні гроші треба завжди міняти на золоті польські в Банках, які мають дозвіл і назву девізових банків. Отже ґандлювати, цебто купувати та продавати доляри, нікому не вільно. Але мати й держати доляри, вільно кожному під умовиною, що згодиться про це у відповідньому банку за окемою посвідкою.

Не буде сезонової еміґрації рільних робітників до Німеччини. Цього року не буде — як повідомляє польська преса — виїзду рільних робітників на сезонові роботи до Німеччини. Минулими роками їхало до Німеччини кожного разу кількадесять тисяч польських робітників. Цього роду заступлять їх італійські і мадярські робітники. Уже виїхала їх перша партія до Німеччини, числом 8.000 осіб.

Ткацькі курси Рідної Школи. Головна Управа Рідної Школи подає до відома, що ткацькі курси Рідної Школи у Львові зачнуться — зогляду на літний час — щойно дня 15-го вересня цього року. Користайте з нагоди та пишіть за інформаціями до Головної Управи Рідної Школи, у Львові вул. Оборони Львова

Інвалідська та вдовича рента. Уряди суспільної опіки над фізичними та умовими працівниками дбають про належне забезпечення кожного обезпеченого свого члена. Сьогодні кожна служниця має право користати з тої опіки. Про інвалідську ренту не маємо потреби ширше розписуватися тому, що в кожному повіті є окремі інвалідські відділи при староствах, де кожний має право одержати якнайточніші інформації; на випадок невдовільного поладнання справи можна писати зажалення до Ізби Скарбової в Кракові, та до міністерства у Варшаві. Цікавіше зате справа пільних, лісових і двірських робітників: чи вони мають право до обезпеки, лікування на випадок хороби та забезпечення рідні працюючого на случай його смерти? Отже на це питання відповідаємо: Кожний, що довше в когось другого працює на ріллі, в лісі, тартаку, крамниці, у дворах при орці, кошенні, молоченні, а навіть як нічний сторож має всі повні права до забезпечення, лікування та забезпечення своєї рідні на випадок наглої чи внаслідок випадку при праці — смерти. Але про це своє право треба дбати, домагатися впису, видачі робітничої посвідки та зголошення найдальше до 14 днів від дня приступлення до праці, найму — контакту робіт, в уряді суспільної обезпеки. Для окремих полос Лемківщини є такі Суспільні Обезпечальні в Сяноці, Коросні, Ряшеві, Горлицях, Новому Санчі й Кракові. Там треба домагатися своїх прав.

Палики до деревець. Часто можна бачити в наших садах молоді деревця або без паликів, або з паликами, та невідповідними й незабезпеченими перед гниттям. Добрий палик мусить бути: 1) простий, 2) без кори, 3) гладкий, без сучків, 4) грубий, з проміром угорі принайменше на 5 цм., 5) довший на 50—60 цм. від висоти деревця, 6) долом затесаний і 7) у долішнім кінці забезпечений перед гниттям. Забезпечується пе́ред гниттям найдешевшим способом через опалення долішнього кінця. Опалена частина повинна виставати 20—30 цм. понад рівень землі.

МЛИНСЬКІ КАМЕНІ до вітряків, кератових жорен і ручні жорна в цілковитім викінченню виробляє та достарчає по умірках цінах

Микола Горбаль,

у Бортнім, пошта Сенькова коло Горлиць.

Камінь першорядний, магурицький, гварантований.

Велике культурне діло

Уродженець Лемківщини, син сяніцького Отця Пароха, Доктор фільософії Ярослав Константинович написав на основі своїх довгих студій в краю та закордоном і видав дуже цінну свою працю книжкою під наголовком: **Іконостасіс-Студіен унд Форшунґен,** Львів 1939, 17 арк. тексту, 5 арк. ілюстрацій (світлини іконостасів, пляни церков, карти та дві великі табелі). Ціла праця поділена на розділи, в яких Автор у подробицях і на основі всіх доступних джерел у віденському Науковому Інституті, Націон. Бібліотеці та Університет. Бібліотеці у Відні, у Львові: в Університетському Інституті Кляси́чної Археольоґії, Універ. Бібліотеці (теольоґічний відділ) й Науковім Товаристві ім. Шевченка, пише про вівтарництво та ікони в християнській церкві в рямцях візантійського, коптийського, абесинського, арменського, сирійського, несторянського, якобинського, маронитанського та римо-католицького обрядів; окремі розділи в цій книжці трактують про розвиток мистецької культури в будівництві іконостасів християнської церкви від перших початків аж по кінець XV. сторіччя та східньо-українських іконостасів XVI. сторіччя. На пятьох аркушах поміщені світлини дають змогу читачеві бачити велике багатство Христової Церкви, озображене в іконостасній штуці. Книжка Доктора Я. Константиновича написана по німецьки, видана дбайливо, при чім надруковано тільки 338 нумерованих, і підписаних Автором власноручно, примірників. Автор присвятив свою працю Свому Батькові з нагоди 50-літнього Ювілею його Душпастирства. Кліші відбиті на білому, ілюстраційному папері; формат книжки 18 × 25 цм. Фахової оцінки цієї книжки не пишемо, цю справу залишаємо знатокам, нам хай вільно буде висказати нашу велику радість, що саме Син нашої тіснішої батьківщини приніс неоцінений дарунок українській науці та дав ще один доказ, що уроженці Лемківщини, де вони не жили би, завжди честь приносять цій країні.

ютарнович.

—o—

Юліян Тарнович.

У ремісника золота рука [12)]

Кожний черговий тиждень укладав у руки Степана нові оберемки ковальської штуки. Не було вже в кузні такого заліза, що Степан не знав би його назвати, або пояснити, до якої роботи вживається окремих нарядів. З сихівським помічником лекше прийшлося жити, тому, що майстер Василь у неділю по Вечірні скликав усіх трьох своїх учнів та дав їм вказівки взаїмновідношення. Отже Василь застеріг собі повну тайну того, що діється в його кузні; ніякі недозволені речі там не діялися, але Василь мав до кожної своєї праці свої окремі системи та способи, про які учні не повинні з ніким говорити. І так Василь уже давно збагнув найкращу міру до плугового гребеня та наставлення прискибної бляхи, що по його руках — хочби найгірший старий плуг, у Василевій кузні підправлений, ходив за конем як найкраща машина. А стобицю й лемеш та чересло Василь так умів заправити, що фабричні майстри приїздили до нього нароком довідатися про цю складну штуку. Коли ж бо Василеві ніяк не спішилося виявляти свого вміння. — Маєш свої очі — шукай, та сам збагни. Бо не штука йти готовим слідом, але найти цей добрий слід і використати його в корисне діло — це щойно штука. Врешті кожна ріля хоче іншого краяча; де камінь — там інакше треба гартувати залізо, отже тому теж у горах люди твердші як на долах, бо в горах з малої дитини треба боротися з усіми примхами природи та долянських лапайдухів.

На чорноземі кращий родиться хліб і люди не так тяжко гарують, тож і плуг до чорнозему лекше треба сталити. А на пісках — хоч і деревляним чересом край скибу, однаково майна не доробишся.

Дальше, як майстер має довіря до своїх учнів, то тимбільше учні повинні відзаїмнюватися любовю та пошаною до свого майстра. Тим же самим повинна щезнути між ними всяка незгода та підбехтування й підозріння; це ще не все, навчатися ремесла та не знати основ чесної поведінки та здобування довіря в людей. А без довіря найкраща майстерня буде заплетуватися тканням павуків; і гола, боса собака не прийде поза поріг кузні, не люди з роботою. Не вільно теж учневі висмівати вад свого майстра, хоч він був би в дечому незовсім на місці, бо майстер також людина, та не всі люди є совершенні. А вже те саме, що майстер бере під опіку чужу дитину та зобовязується свого учня навчити ремесла й по батьківськи його виховати, мусить бути певною забезпекою ревно сповненого обовязку. Майстер може кожної хвилини зірвати умову з батьками учня, або самим учнем, але те вільно зробити й учневі, якщо майстер уживав би свого вихованка - учня не до своїх робіт; наприклад — замість учити учня ремесла та післати його на вечірні курси, казати учневі козу при міських ровах пасти! — або няньчити дітей...

Коваль Василь завжди находив часочок і нагоду, щоб крім ковальського знання, навчати своїх учнів чесної поведінки та впоювати в них лицарського духа.

По перемеленні найважніших замовлень і викінченні сезонових робіт, училися учні роботи при двох нагрівання нові підкови. Не штука дзенькати молотком по ковалі та вижарювати пів ведра вугля до одної підкови... Підкову так робиться, що вона по двох гріттях має викінчену форму й по шість, або на великого, тяжкого коня по вісім отворків на клинці.

— Подай мені дорник, Степане.

Але Микита нароком так ударив по залізці, що воно вирвалося з Степанової руки й веретеном загуділо під поріг.

— Но, рушайся, ти гірняку! — варкнув сихівський „майстер".

Степан скочив по дорник, одначе в міжчасі той недобрий побратимище так обернув недокінченою підковою над ковалом і так незручно клепнув молотком на ріжок гарячої підкови, що вона вирвалася з кліщів лайдацького побріхуна й ледви не вскочила на ногу Степана. Василь бачив, що напинка така не повинна повторитися, але не сварив, тільки наче про себе докинув: не роби другому, що собі не бажаєш... Але про звільнення цього з Сихова, хоч уже доволі часто нестерпні ставалися його вичини — Василь поважно не думав; він вірив, що й цей хлопчина набере розваги та мовчаливістю своїх побратимів навчений, перестане дурничками жити. Але, як ні, то треба буде вговкати того недоброго вертипороха.

Дуже гнівався Василь на те, що Микита не хотів у неділю та свято ходити на Хвалу Божу до церкви.

— Як може людина жити без слів правди та душевного корму...

— Хлопче, подивися, оцей дуб, що над кузнею розгорнув свої широкі крила, він глибоко в землі всадовився та довгим корінням тягне з соків землі свій покарм, широкими конарями та гильками набирається сонця, а тисячами своїх листків набирає з воздуха таких частин, що без них він — широкий та твердий дуб — загинув би внаслідок повільної смерти; трупішав би, порохнавів, загнивав і нічого не помогли б йому ані широкі його конарі, ані кремезний пень. А людина? Чи може жити людина, не черпаючи безупину щораз свіжої, відживчої, чистої життевої, джерельної води? Наше грішне тіло гине без покарму, без щоденного хліба; а наша душа? Далечко зайдеш, сину, без Бога? Та же кожний наш крок засіяний смертю, а ти лінуєшся раз у тижні відвидіти свого Найбільшого Приятеля. Ти, своєму світському приятелеві важився би свою сорочку подарувати, в огонь за нього скочити... А за Того, що дав тобі найкращий дарунок — життя й здоровля, молодість і силу — як ти, сину, дбаєш? Підеш колись у світ, щоб тебе мої слова вели. Молися, дитино, щоб тебе Господь не карав.

Сльози канули з очей сихівської дитини. Коваль Василь гладив по голові нерозважного хлопчину. І вірив у його поправу.

(Далі буде).

Передплачуйте! **Передплачуйте!**

ПОВНЕ ВИДАННЯ ТВОРІВ

Лесі Українки

в 10 томах.

Передплата на 10 томів у краю — 35.— зл. Можна платити ратами: перша рата 5.— зл., а дальші по 2.50 зл. щомісяця. В полотняній оправі — 50.— зл., перша рата 8.— зл., а дальші по 3.50 зл. місячно.

Для Америки й Канади передплата 10 дол., в полотні 14 дол. разом із пересилкою.

Замовлення приймає видавництво. Гроші слати на адресу: **Видавництво „УКРАЇНСЬКА КНИГОСПІЛКА" Львів, вул. Оборони Львова ч. 14.**

Замовлення без грошей неважне.

Василь Качмарський. 3)

Над долішнім Вислоком

Стан Церкви в Бонарівці. На основі парохіяльної хроніки в Бонарівці довідуємося, що сама церква та церковний інвентар і парохіяльних будинків був удовільний. Т. зв. „Inwentarz wszystkich sprzętów cerkwi Bonarowskiej jako też funduszu do parocha należącego roku 1781 dnia 1 oktabra spisany" та акти візитації церкви села Бонарівки 1781 і 1783 рр. вказують, що церква, під Візванням Покрова Пресвятої Борогодиці, з огородженням у дві брамки та дзвіницею, мала великий престол з образом Розпяття Ісуса Христа, Кивот у виді престола з замком, у кивоті пушка срібна і т. д. На престолі Антиміс з мощами Святих, посвячений Єпископом Шумлянським, була випосажена в цілу утвар до Богослуження. Інвентар згадує також, що в церкві був бічний престіл з образом св. о. Николая, трьома обрусами та Антимісом з мощами Святих, посвячених Єпископом Еронімом Устрицьким.

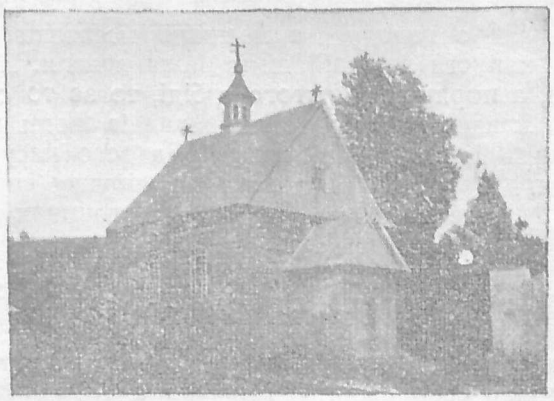
Громада Бонарівка мала 36 і пів ріль, і на підставі того виміру парохіяни, власники ґрунтів, складали парохові на одержання з одної ріллі 1 копу вівса, три хліби, одну мірку коніпного сімя; навіть двір, маючи одну власну рілю зобовязаний був складати для священика як і парохіяни.

Помешканням священика було лихе лиш з одною кухнею і іздебка. В 1791 р. сам парох побудував собі ще помешкання і комору соломою крите, щойно в 1884/5 році на місце теперішнього т. зв. „поповства" стає новий мешкальний дім для пароха (який до нині стоїть), званий від тепер „плебанія" (люди зовуть клебанія). Тут, де стояло поповство в 1888 р. поставлено шпихлір для вжитку пароха, за стараннем о. Пелеха.

В 1811 р. 20. IX. забрано на власність держави до Ясла одну срібну чашу, 1 срібний дискос, 4 срібні ложочки, 1 срібну пушку, отримуючи за се державну обліґацію вартости 50 австр. ринських відск. валюти на 3%, а 1893 р. цю суму спродала Всеч. Консисторія реалізуючи на 11 австр. ринських валюти, за що справлено хрест. В актах візит з 1792 р. читаємо вже заклик до парохіян, щоби відреставрували церкву, або нову побудували, та при церкві побудували школу та постаралися про учителя.

Цікавий був спір за ерекціональний ліс т. зв. Липчанка. Жадоба привлащення лісу Липчанка датується вже в 1837 р. Семен Ґолей оповідає о. Іванові Мудрону, що попередний священик мав фірмана зі Святкової, вислав його до Липчанки пару кіньми і возом з драбинами привезти підстілку, яку там дівки грабали, але наказав йому, що коли вийде лісничий та буде хотів забрати все до двора, то щоб фірман сам не їхав, але вернувся додому. Але пан казав коні і віз звернути і приказав, щоб там більше не їхали. Тимчасове заужиткування лісу не становило ще цілковитої власности пана, бо ще ґіпотека не була переправлена, щойно в пізніщих літах, як оповідав наочний свідок Петро Боднарчик (Пилипчин) тодішний поліціян, що пан закликав війта Івана Совтисіка (Філюшика) і гром. писаря і дяка Петра Падоха, погостив добре, почастував так, що війт аж заспав, а писар витягнув війтови печатку і пану прибив на чистий папір, а на другий день поїхали всі до Коросна до контракту; правдоподібно мусіли зробити у формі купна і продажі, бо літопис згадує, що пан купив до церкви фелон і чашу.

Дяки. Літопис згадує, що ученого дяка небуло в Бонарівці, тільки якийсь селянин ходив до церкви

Греко-католицька церков в Близянці, коло Стрижева.

і після свого вподобання служив безплатно. Старі люди знову твердять, що з парохіяльного поля від полудневої сторони коло Мамчаківки була виділена дяківка, яку управляв і за те служив дяк. Яким правом знесено дяківку, про те люди не знаюсь. Найстарші люди запамятали дяка і писаря в одній особі, Левка Сеньковича (Сальчини) та Івана Падоха, де нині Микола Лапяк, Петра Падоха (який в Одриконі на Вислоку втопився), по нім його зятя Петра Завойського, родом з Красної, а від 1919 р. Петро Пащак, перший іспитований дяк у Бонарівці. Так само по смерти П. Завойського, гром. писарем стає хвилево Михайло Опарівський, а від 1921 р. включно аж до збірних громад писарює автор цих рядків.

Коли прийшла відомість про знесення панщини в 1848 р. зачався великий реберунок на панів, що тривав 1 день і дві ночи. Оповідають люди, що був страшний час для панів, бо за ті великі кривди, які пани робили селянам і надмірні тягарі, хлопи не мали ніякої пощади ані милосердя, ішли всі, хто що мав в руках, нищили панів і їх майно, в цілій околиці. Як кажуть, одного пана вложили до трумни і живцем перерізали, другого побили, вкинули на віз і приложили міхами зі збіжжям і там він вдусився, іншого знову тяжко побили так, що не рухався, а на пробу, чи він ще жие, вбивали йому шпильки поза нігті і т. д. Тоді дві пані з нашого двора втекли і сховалися до хати (ту, де живе Іван Ґолей Тимків), і лишилися. (Яке панство в нашім дворі в тому часі було: Вольські чи Орачевські, певно не знати). Люди твердять, що в тім часі ішли по стороні хлопів староста з Ясла і духовенство.

По знесенні панщини і по рабунку настала свобода, люди тішилися, радувалися, казали, що буде рай на світі, хай жие хлоп, робітник-селянин і т. д. Але не кричали, як то нині можна чути „проч з духовенством", але напаки, наші предки були віруючі, сходилися до церкви спільно зі священиком дякували Богові за зірване ярмо, за свободу і на памятку будували хрести, які ми й до нині в кожному селі бачимо. І в нашому селі стоїть на парохіяльнім полі хрест, який повинен бути назавжди у великій пошані селян. Панщина скінчилася, люди вдоволені, але зубожілі, віджити не можуть, а тут настає другий ворог, злі часи, які тривали через сім літ. Майже без перерви падали дощі, по полях поробилися мочари і трясовиська. Коли на весні чи в осени часом проблиснуло сонце, люди спішилися бодай мірку, чи чверть чого посіяти, чи посадити бульби (зимяки) в мокру землю, але ближче хати. Поля дальше положені від хати лісом заростали, а в жнива трудно було сухе збіжжя привезти, збіжжя в копі зросло, що

сніп трудно було з копи видерти. Такі були часи, що люди пухли з голоду. За масницю маслянки або за горнець капусти великий шмат поля давали. Хто мав що їсти, а порятував другого в біді, то за то отримав значний кавалок поля і таких випадків люди до нині оповідають і показують кілька. Від того часу поміж людей ходить повіря, що пани по рабунку справляли похорони, але замість людей, то в трумнах ховали бульбу або збіжжя. Одному грабареві було дивне, що то панство ховає, коли не чує, щоб хто у дворі помер. Він відкрив гріб, відбиває віко та в труні була бульба.

Разом з голодом ширилися в селі Бонарівці ріжні хороби, а соболиво тиф і холера. У 1852 р. померло 55 осіб, в 1853 р. 74 особи, в 1854 р. 80 осіб, а в 1855 році 7 осіб. Відтак в 1873 р. померло на холеру в двох неділях 99 осіб, перший помер Пітула, а послідній Козак.

По тих роках неврожаю впала на людей хороба, вмирали люди на холеру; за селом розкопували землю на нові гроби. Люди в тім часі малощо робили, ніхто не був певний свого завтра. Вони в дома або в корчмі пили горівку, щоб холера не мала приступи. Одного дня в корчмі пили горівку жінки і мущини. Одна жінка, якась Катерина Шкуплат зпід дебри, заспівала; Гоц, моя гоц, забрали ми бідаків моц, як ся тепер заберемо, то багачів виберемо.

Але смерть на це не зважала, що бідаків вже багато забрала, бо на другий день і Катерину забрали. Оповідав мені 70-літній Лиско Михайло, званий Козак, що йому дідо оповідав, що десь давно, буде певно понад 200 літ, як перед панщиною втекло звідти двох хлопців, оден якийсь Лиско, десь до козаків. Пан вислав за ними погоню на конях, утікачі здалека побачили, що за ними їде двірська погоня, скочили у велику воду (це хіба міг бути Сян), вдерли якогось очерету (у нас називають татарське зілля), вложили в уста (гамбу), чіпилися руками лозини і тими рурками з очерету дихали. У тій воді пересиділи вони цілу добу, деколи виглядаючи на верх. Двірські посіпаки поїздивши трохи по околиці, подумали, що втікачі мусіли потопитися і з нічим вернулися до села , а хлопи пішли собі дальше і більше до села не повернулися. Відтак в пізніших часах кількох хлопів пішло на Угорщину, а кількох до Бесарабії і Молдавії. (Далі буде).

Присилайте довг за календарі!

У шості роковини Свята УМХ. В днях 6. і 7. травня минуло шість літ від величавих днів релігійного й національного підему, що його пережив тоді не тільки Львів, але й цілий край. Стотисячні, здисциплінувані маси української молоді зійшлися з цілого краю до Львова, щоб зложити прилюдну присягу вірности Христові Спасителеві з нагоди 1900-ліття Ювилею Відкуплення людського роду. Масове св. Причастя, присяга Христові та величавий похід містом і дефіляда перед Князем Української Католицької Церкви остануть у памяті на завсіди в усіх учасників цих великих днів. У шості роковини Свята УМХ, що було одною з найралісніших подій нашої найновішої історії, слід пригадати всім його учасникам і свідкам, а з ними всій українській молоді й суспільності, — отже торжественне приречення вірности Христові Цареві, та в нинішніх переломових часах беззастережно станути на службі Христовій Церкві й Батьківщині.

Григорій Марусин. 10)

Напереломі

Повість з лемківського життя.

— А ти, Грисю, што на тото повіш?

— Я повім, же ся навчу іщи борше, як за тижден.

— Чуеш, Митруню, — говорить задумуючись Юрко, — хто знає, ци то не булоби добрі, але я боюся за хлопця, стара мі голову зорве, якби ся дашто хлопцеви стало.

— А штож му ся стане?

— Го сьвіті ріжні водится, ти троха деспетник, я ся тебе бою.

— Який я деспетник? Ходжу по сьвіті десят років, акурат такий ем бив, як ем пішов го сьвіт, як ваш син, — тай ходжу цілий і здорів і нич мі ся не стало, лем пару стівок заробив, няньови приношу на стіл што року, бо як знате раз в рік на самий Великден як се дома, цисте ня коли виділи пяним, цим коли дакому дашто вкрав і в гарешті сідив? Повічте сами, який то я деспетник?

— Но, я так не мисцю недобрі о тобі, лем ти троха прудкий, а мій Гринько тихий, несмілий, то си міркую, же ся не погодите зо собом.

— Не бійтеся. І він ся більше розрушат і я ся троха погамую і будеме оба пасувати до себе, як два брати рідні. Правда Гриню?

— Чьом ні! — притакнув молодий Сурмач.

Гринько набрав охоти скомпануватися з Митром, знав його добре з Лосього. Старому Сурмачеві теж подобалася пропозиція Дмитра. Треба тільки подбати, щоб під зиму могли десь усі разом зійтися, та вернутися домів разом з Гриньком.

— Добрі, Митруню, — я би ся згодив, няй би хлопчисько йшов з тобом, лем ся мусите згварити, де ся маме восени зийти? -- перервав мовчанку старий.

— А то на што? — підхопив Митро.

— Бо хочу зо сином до Лосього вертати.

— Йой, якисьте сьмішни? Ми аж під зиму зачнеме наше жниво. В зимі найбільше горців товчуть ґаздині. А тоти пастки на миши то коли ся придают, як не в зимі? Я знам, ви ся боїте вуянки, але не бійтеся. Кет Гринько пішле мамі каждого місяця лем едну десятку, то они зараз змякнут.

— А колиж бисте до хиж вертали?

— Аж на Великден, під весну, зїм з вами паску, а пак далі підеме зарабяти.

— Буде мі капку маркітні, привик ем до хлопця, бодай мі конята накормив.

— А глони, як сте си давали раду?

— Якосим си сам радив.

— То і тепер си порадите. Шкода часу, вуйку, жеби він ся ту коло вашого воза поневіряв.

— А ти Гриню, — звернувся батько до сина — так мі досправди повіч, ци маєш охоту?

— Маю, тату, маю, а тоту роботу я раз-два зміркую. Цисте уж забили, як я мамі тоту красу миску подрітував, штосме з ньой борщ їли?

— Та-м не забив, ні, але, видиш, уважай на себе...

— Уж ви ся не бійте, я му кривди не дам зробити.

— А деж ся розлучиме? — спитав старий.

— Піду з вами до Загіря, бо мі по дорозі, а в Загірю хочу сісти з Гриньком на колею тай поїдеме одразу до Львова.

— Йой, тату, чуете? До Львова поїдеме! — зрадів Гринько.

— Не тішся сину наперед, бо хто знає, як іщи буде. Сядивай добрі, але дома найліпше.

— Та оно правда, — каже Дмитро, — де би я не бив, кее мене штоси пре домів.

— Так, так дітоньки, але кой хочете скоштувати сьвітового хліба, то коштуйте. Лем мі повічте, де ми ся гвосени зийдеме, жеби я знав што ся зо сином діе, ци си дешто нашов доброго, ци поїде зомнов домів.

Дмитро задумався, але зараз почав так:

— Го Львові є роботи на ціле літо, а під осін то я міркую завадити о Перемишль, а пак Ярослав; одтале будеме покус посуватися на захід, близше хижи, під зиму моглибисме поїхати до Кракова, або іщи далі на Мораву, якбисьте за Гриньком барз не банували, то бисме аж на Великден били дома, але як малибисте банувати за ним, то він може під зиму домів прийти.

— То з того шиткого я не знаю, де вас гвосени глядати.

— Глядайте нас в Перемишли.

— Кет так, то гарді. Акурат мам там знайомого на Засяню, нашого єґомостя син, має свою камяницу, барз добрі ся знаме...

— Та я го тиж знам, нераз єм там ночував, — докинув Дмитро, — то й восени до нього зайдеме, Гриню, ти го іщи не знаєш, барз гардий чловек.

— О гардий, гардий, такий бесідливий, — пригадав собі старий Сурмач. — Повіш му Гринно, што ти Сурмачів син, він в сонді при табеляції, жеби тя так взяв на дакого возьного до сонду, тоби добрі било.

— На возьного він замолодий, але може то на дяка дасте, бо я го Львові мам знайомого дяка, што ся вчив в самім Юрі то він си барз хвалит, повідат, што го кличут сьпівати на шитки паради і до театру і на погреби панськи і де лем треба, сядивой го кличут.

— Митруню, — каже Гринько, — а ти мя заведеш до того дяка?

— Та чьом ні, заведу.

— Лем шануйся сину. Де бис лем не бив, то кее слухай старших, — повчає батько, — нич не роб своїм бунтом, лем тото роб, што старший приказує.

Серед такої гутірки скоро час минав і не стямилися наші мандрівники, як сонце зайшло вже давно за половецькі гірки, як на небо виплинув блідолиций місячок, та з півночі заясніли світла в Загірю.

— Смоть Гриню, — сказав Дмитро, — наша стація, акуратні за пів години поїде наша колея, і раненько будеме го Львові.

— Тату, — звернувся Гринько до батька, — ци мі дате дакус пінязи на дорогу?

— Талем сину, дам, — почав Сурмач нишпорити за широким ременем, де звичайно тримав калитку з грішми. Але Дмитро зловив його за руку й заговорив:

— О, ні, ани мі ся не важте давати му пінязи. Я го беру на практику до себе, то я сам плачу за нього колею, я му дам їсти, то уж моя голова в тім, ви ся ним не турбуйте, він на то си в мене заробит.

— Но, кет так, то так, лем тебе прошу, Митруню, позерай на хлопчика, то безум ищи...

— Який я безум, тату, — запротестував Гринько, — почкайте, будете виділи, чи я дітвак. — сміявся хлопчина, що йому очі від щастя горіли.

— Тимчасом пожегнайся Гриню з няньом, бо нам час, колея не буде чекати.

Гринько схилився до батькової руки, осмаленої мазею, поцілував її, та щось наче закололо його під серцем, дух йому заперло, бо не міг ані пів слова сказати батькові на прощання.

А старий сердечно пригарнув сина, погладив його по кучерявій голівці та ледви чутним голосом прошептав:

— Най тя Бог провадит, дітино!

І зістав Сурмач серед дороги зі своїм возом, а Дмитро з Гриньком приспішенним кроком побігли в напрямі ясних світел, шо мерехтіли зірками поміж забудуваннями стації в Загірю.

Тихо довкруги, тільки приниженний шум ріки, та десь у недалекій баюрі кумкання жаб вибивалося з вечірнього сумерку. Від сяніцької сторони затаракав паровіз, щораз голосніше, загуркотів, застогнав голосно, та станув на стації.

— Хлопці вже сідають, — подумав собі Юрко — перший раз сідає його синок до поїзду та їде у невідомий шлях.

Юнаки вже сіли на лавці у ваґоні, один проти одного, киваючися під такт ритмічного руху поїзду, мовчки задивлені крізь вікно. Поїзд стукотить по шинах, підскакує, врешті втихомирився, біжить спокійніше, потім загримів так голосно, що Гринько мимохіть глянув у вікно, а тут перед очима біжать якісь залізні стовпи, а дальше біліе якась вода.

— Што то? — запитався Митра Гринько.

— То Сян, ріка, а сесе міст желізний. Знаеш тоту співанку: „Де срібнолентий Сян пливе"?

— Знам, го чколі ми співали тоту співанку.

— То тепер видиш на свої очи тоту ріку, о там на закруті, смоле Гриню, як ся біліе до місяця, гей срібло, без то ся називат „срібнолентий Сян", як срібна лента.

— А лента, то така стяжка?

— Талем як! — притакнув Митро.

Поїзд затримався, Гринько глянув крізь вікно й прочитав на стаційному будинку напис: „Залуже".

— Гриньку, ми тепер у Залужі. Ногами треба ся мукарити годину або зо дві, а колейов раз-два, за хвилинку буде Ліско; то місто таке, як наші Горлиці, потім будут села і села, аж прийдеме до Устрик, то зас місточко, таке, як Риманів, а потім такий самий буде Хирів, а так більше місто буде Самбір. Од Самбора за дві години будеме го Львові; акурат на рано прийдеме до Львова, а тимчасом спийме, бо тепер нич, то нич крізь вікно не здриш, іщи нераз поїдеш колейом, то ся дос напризераш.

Дмитро втулився в кутик біля вікна, те саме зробив Гринько в протилежному кутку, та мовчки, намагаються заснути.

Дмитро мав менше вражінь, нераз уже їздив залізницею та не мав іншого бажання, як лем капку здримнутися. Зате Гринько прижмурив очі, але при кожному голоснішому стукоті ваґону, при кожному свисті паровозу отвираються його очі та глипають крізь вікно у таємничу темінь, щоб розпізнати, дещо побачити. Ще раз хотів про щось запитати, та Дмитро нічого вже не чує. Спить. Врешті й Гринькові очі втомлені, не годен піднести кліпок. Сон його зморив.

(Далі буде).

КОСИ, СЕРПИ
„ЦЕНТРОСОЮЗУ"
знані вже всім зі своєї доброї якости

Всеволод Ярославич.

Москвофільство на Лемківщині

Недостача релігійного католицького освідомлення.

Коли на Лемківщині став можливим та справді дійсним факт масового переходу тамошніх вірних на московське православя, то з природної конечности мусіли зложитися на це якісь поважні, вагітні в наслідки причини. Мусіло повстати якесь сприятливе, психічне підложжя, на якім цей перехід можна було підготовити, та з черги легко в практиці перевести. До поодиноких, ярких проявів цього духового підложжя належали такі факти:

Довголітнє занедбання солідного, релігійного виховання греко - католицьких вірних на Лемківщині в католицькому дусі й розумінні — так, що їхній католицизм мав радше звехній і формальний, як внутрішній і річевий характер.

Доброзичливе толерування, а то й мовчаливе попирання через гр.-кат. священників - руссофілів нуртуючих посеред їхніх вірних, ложних понять і поглядів про мниму тотожність їхньої віри й обряду з російським православям.

Помішання москвофільськими провідниками в релігійно - церковних справах, у неосвідомленого як слід Лемка таких понять, як „ русская вера“ і „православна вера“, а з другої сторони понять: „католицька віра“ і „польська“, зглядно „пільська віра“.

Вплив руссофільської преси, та заокеанських, руссофільських еміґрантів з Лемківщини в Америці на формування протикатолицьких, а фільоправославних (сприяючих православію), релігійно - віроісповідних поглядів і настроїв на Лемківщині.

Релігійне, теоретичне й практичне виховання Лемка в католицькому напрямі та розумінні — при його гр.-кат. душпастирях-москвофілах — в минувшині майже не існувало. Його започаткували й практикували в новіших та найновіших часах на Лемківщині щойно гр.-кат. священики української національної орієнтації. Тому й не дивниця, що при такім релігійно - віроісповіднім освідомленню та вихованню, яке своїм вірним давав гр.-кат. душпастир - москвофіль, пересічний, несвідомий Лемко не знав і не міг навіть знати, що правдивою вірою й релігією, які він в совісти має признати, приняти і визнавати, є католицько - християнська віра, що її вчить і визнає св. католицька Церква. Тимсамим він не знав, що цею правдивою, католицькою вірою він має, як своїм найбільшим духовим скарбом, дорожити, а відступство від неї вважати за важку провину перед Богом, та за тяжкий злочин супроти правдивої релігії. Тому, коли ненадійно й нагально вдарила на нього, та заскочила його получена з насильством, москвофільсько - православна агітація, Лемко під її напором не видержав, та ту і там дався пертягнути до москвофільського православя. Це могло статися тим лекше, що гр.-кат. священики - руссофіли не доложили ніяких старань ані в церкві, ані в школі, ані в читальні, якщо вона десь була, ані в парохіяльній канцелярії, ні теж у товариських кругах; щоб своїх парохіян по католицьки освідомити, та здержати, коли прийшла агітація, від переходу на московське православя.

Проповідей про св. католицьку Церкву, та її единоспасаємість, про папський примат (первенство) в Христовій Церкві про св. священномученика Йосафата, про ідею зединення Східньої Церкви з Західньою під одним, спільним, найвищим Пастирем, Римським Папою — гр.-кат. священик - руссофіл на Лемківщині ніколи не голосив. Ця проповідня тема була для нього незнана, чужа й одіозна (зненавиджена). Зате дуже солідно та скрупулятно зберігав і практикував він тексти, де величалося „всѣхъ православныхъ хрїстіянъ“, зглядно де згадувалося за вся „православныя хрїстіяны“, не подумавши навіть про те, щоб пояснити вірним їх католицьке значіння й розуміння та відгородитися тим рішуче й отверто від незединеного, російського православя.

Школа була занедбана. Бувало, що замість душпастиря - руссофіла науки релігії уділював шкільним дітям руссофіл - учитель, який, як світська особа, не міг їм вщіпити ні церковного, ані тимбільше католицького духа бо це противилося б його московсько - православним переконанням. І росла ця дітвора у відчуженню від католицької релігії, релігійної свідомости, а в прихильности до московського православя. Так прим. було в Тилявій, що перша на Лемківщині перейшла в осені 1926 року на російське православя. Цього переходу довершили люди, яких виховав і перепоїв своїми релігійно - національними ідеями здекларований руссофіл, бл. п. Михайло Копчак († 1932 р.), який около 40 літ учителював в Тилявій.

Якщо в парохії священика - руссофіла на Лемківщині була читальня, то хіба читальня ім. Михайла Качковського, в якій читано тільки москвофільську пресу та літературу; тут теж панував російський дух, та пропаґовано і захвалювано російське православя. Така читальня була осередком православного руху в парохії, а після переходу парохіян на православя ставалася т. зв. „часовнею“, себто заступала православним через якийсь час святиню, доки вони собі не збудували православної церкви. Такі читальні закладали, захвалювали та з усіх сил попирали гр.-кат. священики-руссофіли на Лемківщині. Вони (себто читальні ім. Мих. Качковського) чи не найуспішніше служили до запоморочування й заколочування не тільки національної, але й релігійної свідомости наших людей на Лемківщині.

Парохіяльної канцелярії, та принагідних стріч із своїми парохіянами також не використав руссофіл-священик для оживлення католицького, релігійного духа, та для ослаблення й пригашення православних настроїв у повіреній парохії. Впрочім він не тільки занедбав, але і не хотів цього чинити, бо це не годилося з його релігійно - національною ідеольоґією, в якій він орієнтувався виразно та недвозначно на православну Москву. А що повага духовенства перед війною та його вплив на вірних стояли тоді незвичайно високо, отже теж і руссофільсько - православна ідеольоґія священиків - москвофілів та їх світських помічників на Лемківщині уділювалася в більшій мірі, як в теперішніх часах і селянам. Прийшло до того, що т. зв. „руска“ віра стала в світлі цеї фальшивої ідеольоґії то-

Щурів винищує РАТИНА й РАТИНИНА
Полеві миші губить МИШИНА
„SEROVAC“
ЛЬВІВ, ПАДАРЕВСЬКОГО Ч. 5. — ТЕЛ. 201-07.
Інформації на бажання.

тожна з „православною вірою“ — так, що правдивим „русским“ після цеї ідеольогії міг бути тільки цей, хто був заразом і православним. Бо лише цілковита і повна приналежність до „православного“ віроісповідання давала в поняттю таких і так думаючих людей право називатися та бути правдивими „русскими“ патріотами. Для них „русскій“ і „православний“ це два вирази, немов два нерозлучні атоми, які складаються на одне нерозривне й неподільне поняття „настоящого русского человека“. В так витворенім поняттю нема місця для українства, ані для католицизму. Навпаки!.. Русскість і православя з одної сторони, а українство й католицизм з другої сторони — це були на лемківському ґрунті дві собі суперечні й протилежні струї, яких ніяк погодити не можна. Речниками, щирими приятелями, оборонцями та апостолами католицтва могли і можуть там бути виключно українці, а ніколи москвофіли!.... Зновже: речниками, щирими другами, поширителями, заступниками й оборонцями православя у витвореній ситуації могли і можуть там бути, та в дійсности були й є ними лише москвофіли, а ніколи українці!!!....

Москвофіли з самої своєї ідольоґічної, фалшиво сконструованої (зложеної) природи не є взагалі спосібні, ані розположені та спроможні до того, щоб отверто, серіозно й щиро занятися католицькими справами на Лемківщині. До цього діла спроможні, та прямо немов сотворені є тут тільки українці — з своєю національно чистою й природною, українською ідеольоґією, та з своїм реліґійно - церковним, щиро католицьким світоглядом. Цього вчить та про це переконує нас, — навіть на случай браку всяких інших аргументів, яких конкретно можна багато навести, — реальний, практичний досвід хочби теперішнього, сучасного нам, а такого незавидного, реліґійно - віроісповідного положення на Лемківщині.

Шануймо нашу народню ношу

Народньою ношею з її питоменними етноґрафічними прикметами — гордиться кожна нація. У деяких краях найвищі достойники й королі одягаються в народній стрій та пишаються ним, як найвищим своїм добром!

Горді й ми за наш народній український стрій, а зокрема радіємо, коли стрінемо наші тісніщі племена: ґуцулів, бойків, лемків у їхніх народніх живописних костюмах. Та, на жаль превеликий, сам нарід наш не цінить своїх цінностей. Переводяться в нас наші чудові народні строї, молоде покоління наче соромиться батьківських уборів та вдягається з панська, в тандитні жидівські блюзки та різні модні придибашки.

Недавно тому, бо ледви 20 літ минає, як по наших церквах аж пестріло від колірових стяжок, своєрідніх сорочок та ясних полотнянок; чоловіки в поважних чуганях, жінки в сніжно-білих вязаннях на голові, а мала дітвора теж по зразку батьків — так само гарненько вдягнена: аж любо було кинути оком на свій нарід. Усі одної форми, все однакове, чисте, миле та красне. А щож діється сьогодні? Недавно був я в рідному селі та зайшов у храм Божий, дивлюся й жах мене бере- Колишні поважні ґазди в своїх господарських уборах, які я постійно бачив у своїй уяві, хоч далеко жив від рідних сторін, сьогодні виглядають мов жебраки. Старі жидівські шмати, без форми та тандитної роботи, у руках різного типу й виду шапки й капелюхи з жидівських крамів, — оце господарі! Колись за моїх часів називано в нас таких сурдутовців — „панськими дзядами“. Сьогодні одягаються поважні господарі.

Кидаю оком на молодь. Тут уже дещо зовсім відмінніше; теж „панські“ одяги, але назагал та на око першорядної якости матерії, навіть шиковно вшиті, одним словом паничі. Дівчата — теж у шовкових сукнях, першої моди черевичках, на голові беретики або й модні капелюхи. Нема ні одної дівчини в народній ноші, ні одного хлопця в своєрідному селянському строю. Де ж поділося наше прегарне село? Ні сліду по ньому.

Гей, думаю собі, мої любі краяни, милі хлопці й дівчатка. Якщо ви знали би, які ви смішні у свойому малпуванні „панів“. Та якщо ви знали би, в яку комічну ситуацію ставите себе, як ідете в світ між людей... Бо в світі є такий порядок, що кожний стан має свої звичаї, свої одяги. Інтеліґент одягається по „европейськи“, селянин по селянськи. „Як тя вивдять, так тя пишуть“ — каже народня поговірка, і тут саме виринає ціла траґедія таких людей, що соромляться свого селянського стою, та, вдягаються по панськи.

Зовсім інша річ, коли селянин одягається по своєму. Коли бачу селянина, старого чи молодого, у своєрідному батьківському одязі, тоді велику пошану відчуваю до нього, знаю, як з ним говорити, оправдаю його несвідомість та не дивуюсь його несміливости. Ні він, ні я, не знайдемося ніде в насмішливій ситуації. Культурний світ не нехтує селянином, навпаки, шанує його. Селянин може засісти до столу з найбільшими достойниками та ніхто не соромитисяме сидіти побіч його. Одначе, як селянин вбереться в тандитне лахміття, то хоч він „на око“ якийсь собі пан, та всетаки кожний пізнає, що це лахманяр. Якщо наш селянин „малпував би“ панів не лише в зміні хлопського одягу на панський, але старався й ум свій просвітити, щоб у парі з переміною одягу йшло піднесення його освічення умового, тоді все в порядку було би. Але й тоді в розумних людей нема потреби соромитись свого селянського одягу. Польський хлоп - селянин Вітос був премієром міністрів і не соромився хлопського одягу. Засідав з міністрами при одному столі у простій сорочці хлопській без краватки. А недавно на спортових лещетарських змаганнях у Закопаному президент Польщі Мосціцький вдягнувся в ґуральський одяг, щоб задокументувати, що цінить і шанує хлопський стан, що милий для нього мужицький ґуральський одяг.

Гляньмо на полудневих славян, болгар, сербів, альбанців, — усі вони величаються своїми живописними народніми строями. Сербський король у часі великих святочних парад одягався завжди в народній стрій. Скрізь по світі культурні люди гордяться своєю народньою ношею.

ЗЕЛЕНІ СВЯТА

Український Нарід вибрав Зелені Свята на свято померших. Чи може бути кращий час? Шумить тоді зелене море над могилами, білий квіт осипається рясним дощем, пташині хори співають по померших. Іде народ на кладовища поклонитися тіням Тих, що відійшли від нас на віки, яких змучене або знівечене тіло лягло під зеленою муравою на вічний сон.

◇◇◇

А в нас що? Аж сором говорити! Цілі села покидають масово свої прадідні вбори та вдягаються, як міські батяри, думаючи, що це краще, бо по „панське". Юнак, що відбув військову службу та бачив кусок світа, вже соромиться свого селянського одягу; дівчина, що послужить рік-два в жидів, вертає в село „панею", та часто - густо не тільки свою селянську ношу покидає, але й мову рідну; така дурна коза в своїй глупоті думає, що так краще; а інші дівчата й хлопці, як бачуть, що той чи другий „ріже пана", малпують їх у цій негарній поведінці й вся молодь покидає свій прадідний стрій, заступаючи його модними суконями, які так пасують до селянина, як пястук до носа.

Тієї негарної поведінки наших селян нічо не може оправдати; бо „панські" вбрання не надаються до хліборобської роботи, є дорогі, непрактичні, скоро нищуться, а своєрідні одяги є й триваліші і дешевші. Урешті світ нас зовсім інакше шанував би, якщо бачив би, що ми самі себе шануємо.

Тому, не кидаймо своєї народньої ноші, вона так цінна й люба, що через неї здобудемо собі пошанівок світа і славу, та не будемо посміховиськом людським. Не маю на думці загалу наших дорогих мені Лемків; вони на причуд гарно тримаються і своїх прадідних звичаїв і своєї премилої народньої ноші, але підгірські села Лемківщини заражуються „панською хоробою" та запаскуджують себе жидівською тандитою, що аж прикро глядіти на таких людей, які вдягаються в чуже піря, та ще й до того паршиве.

Ганьба таким „панським дзядам", таким бездушним малпам, що в голові мають січку та вдягають на себе шовки...

Наслідуймо „панів" у науці та розумі, а не в модних одягах. Хай буде одяг простий, мужицький, але хай душа буде світла. Це буде наше найбільше й найкраще панство.

Гр. Марусин.

—о—

РАДІОВИЙ ВИСИЛЬНИК У ДОМОВИНІ.

Кори одному афінському архітектові вмерла жінка, казав він вибудувати собі каплицю недалечко порту Піреус, до якої перевезено труну з покійною. Сам афінський єпископ супроводив похоронний похід. Непотішний у свому горю вдівець дуже часто зачинявся у каплиці та віддавався на самоті гірким думам при домовині своєї жінки. Однак підозрілива афінська поліція перевела, підчас неприсутности архітекта, ревізію у каплиці та відчинила допомовину. На превелике здивування завміство тіла жінки архітекта, знайдено у домовині, цілковито заінстальований короткохвильний радіовисильник, готовий до вжитку. Від тоді поліція стежила за архітектом та вкоротці арештувала бідного вдівця у каплиці, в часі коли він надавав тайні відомости для італійської розвідки.

Листування

Хв. Кооператива „Згода" в Рихв.: передплату за цілий 1939 рік з належною подякою одержали; остається ще довжок за календар; бажаємо найкращого розвитку.

Вп. О. Пробій: маєте слушність, але про такі справи годі, або тяжко щонебудь написати. Привіт.

Хв. Чит. „Просвіти" в Ославиці: не гнівайтеся на нас, що 9. число ще не одержали, одначе дивним дивом часопис, призначений та до Вас заадресований помандрував аж до Делятина й звідтам по тижневі веянувся до нас. Висилаємо додатково. Привіт.

Вп. Павло Гиряк: оповідання дуже цікаве та гарно написане. Ще краще було би, як що Ви писали би читкіше та на одній сторінці паперу. У Вас гарно вяжуться думки та складно виходять події. До поміщення це оповідання задовге. Якщо охота у Вас, напишіть читко, коротке оповідання з сільського життя, радо помістимо. Братні поздоровлення.

Вп. Кость Цепко в Акроні: за листа щиро дякуємо та за передплату й приєднання нового читача. Син Вашого брата, Петро Цепко є в Сокалі, ул. Косцюшка 57; він здоровий та працює. Шлемо Вам щирі поздоровлення з рідних сторін — Боже помагай.

Вп. Лука Вислоцький, Чорна Вода: заплачено по кінець 1939 р. Привіт.

Вп. Михайло Ладна, Щавник: щиро дякуємо, приєднайте нам більше передплатників, та старим читачам пригадайте, що найвижчий час вирівнати передплату; здоровля бажаємо.

Вп. Петро Скирпан, Бартошева: заплачено по кінець 1939 р. Щирі поздоровлення та бажання кріпкого здоровля; Слава Ісусу Христу!

ІДЕТЕ ДО СЯНОКА,

памятайте, що всі закупи треба полагоджувати в складі

„НАРОДНОЇ ТОРГОВЛІ„

Тут купуйте споживчі й кольоніяльні товари, насіння господарських рослин і трав.

НОВІ КНИЖКИ.

„ЖИТТЯ І ЗНАННЯ" — ілюстрований популярно-науковий журнал, рік XII., ч. 5, травень 1939.

„РІДНА МОВА", науково-популярний місячник, присвячений вивченню української мови та теорії літератури. Рік VII., ч 5, травень 1939.

„НИВА", часопис присвячений церковним і суспільним справам. Рік 34, ч. 5.

ДО КАРПАТ — пісня марш на мішаний хор до слів І. Колоса, І. Школьний, ч. 308, ціна 50 гр. Музична Накладня „Тарбан", Львів, св. Софії 82. Гроші слати розр. переказом ч. 78.

Др. Я. В. Константинович: ІКОНОСТАСІС. Студіен унд Форшунген, Львів 1939., т. І., 17 арк. змісту і 5 аркушів кліш, ціна 70 зл.

Тарас Шевченко: КОБЗАР — видання ювілейне 1814—1939, Київ 1939.

„СІЛЬСЬКИЙ ГОСПОДАР" — ювілейне число 10—11, Львів 1939, видане з приводу 25-ліття його існування; число прекрасно редаговане — честь Редакції!

...таки найліпше крутити

в паперцях

КАЛИНА

ПРАЖІНЬ???

чомуж цеї кави не пити, як смачна і своя

„Суспільний Промисл"

Львів, вул. Жовківська 188. Тел 242-47.

Мені відповідає тільки

паста ЕЛЄҐАНТ

О. ЛЕВИЦЬКА і СКА • ЛЬВІВ, КОРДЕЦЬКОГО 51

Wydawca i redaktor: Juljan Tarnowycz, Lwów, ul. Nowy Świat 22. — Drukarnia „DIŁO", Lwów, Rynek 10.
Видавець і редактор: Юліян Тарнович, Львів, ул. Новий Світ 22. — Друкарня „Діло", Львів, Ринок 10.

НАКЛАД ПО КОНФІСКАТІ

Ac 17066
1939 - 12 тур

Наш Лемко

Rok VI. NASZ ŁEMKO Nr. 12 (132)
Рік VI. Ч. 12 (132)

Lwów, 15. czerwca 1939
Львів, 15. червня 1939.
NASZ ŁEMKO, LWÓW, UL. NOWY ŚWIAT 22.
Адреса: Львів, Новий Світ 22. Тел. 244-67.

Dwutygodnik. — Двотижневик.
ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР. — Оголошення після умови
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 зол., Піврічно 1·80 зол., Чвертьрічно 1 зол
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

Смерть Єпископа

У місті Тарнові помер у суботу, дня 3. червня ц. р. польський Епископ Ординарій, латинського обряду Прсв. о. Др. Францішок Лісовський. Він, як 63-літній старець недомагав на склєрозу (ствердненння стін бючок (артерій) унаслідок старечого віку та важкої праці.). Недуга захопила Його в костелі, в часі уділювання Св. Причастія. Кілька годин пізніше наступила смерть. Епископ Лісовський уродився в 1876 році, довший час був професором Університету у Львові. У 1928 р. стався Епископом. Смерть старенького Епископа викликала великий жаль у цілій латинській дієцезії.

Цінна книжка

Накладом Товариства Епархіяльна Поміч у Перемишлі вийшла з друку книжка п. н. **Три Синоди Перемиські й Епархіяльні постанови Валявські в 17—19. ст., виготовив Еп. Григорій Лакота.** Книжка має 180 стор. і шість світлин Епископів; містить рішення трьох епархіяльних синодів перемиських, а саме: синоду з 1693 р., що відбувся за епископа Іннокентія Винницького; з 1740 р., за епископа Ероніма Устрицького та з 1818 р., що його перевів епископ Михайло Левицький. Ці синоди — дуже важні події в історії нашої перемиської епархії по її злуці з Апостольською Столицю, причинилися до нового розвою церковного життя, нової дисципліни духовенства й релігійного поступу в народі. Ця історична праця Преосв. Еп. Григорія Лакоти виповняє прогалину в історії нашої Церкви тому, що про синоди з 1740 р. та з 1818 р. не мали ми ще досьогодні жадної наукової праці. У кожній священичій бібліотеці хочемо бачити цю вартісну книжку. Друкарське виконання в Посп. друкарні м-ра Ю. Костюка і С-ки в Перемишлі.

НАЙКОРИСНІШЕ ПОМІСТИТЕ СВОЇ ОЩАДВОСТИ
в Кооперативному Банку
„ДНІСТЕР"
ЛЬВІВ, ул. РУСЬКА ч. 20.,
що провадить крім звичайних ще окремі роди вкладок, які є вище опроцентовані від звичайних вкладок, а саме: **вкладки приданого** та на **усамостійнення** — окремо **премійні вкладки,** на які складаючи щомісячно що найменше 5.— злотих, можна одержати по році крім відсотків ще й нагороду за ощадність у сумі 25—100 злотих.

Свято молодости

ВЕСНЯНА ДЕФІЛЯДА РІДНОШКІЛЬНОЇ МОЛОДІ.

Дня 4. червня ц. р. відбулося традиційне свято рідношкільної молоді на площі Великого Лугу.

Під звуки бадьорого сокільського маршу ввійшли в год. 4. на грище лави молоді. Спершу ті найменші із львівських захоронок, відтак школи народні, середні, хлопці, дівчата... Ішли всі ріжнокольоровими, стрункими рядами із своїми прапорами перед рідношкільною Старшиною та репрезентантами установ. У дефіляді взяло участь к. 2.000 молоді. Всі відділи молоді оплескувала зібрана публика підчас дефіляди дуже палко.

Після дефіляди відбулися пописові точки, одна за одною. Молитву - картину **„Боже великий Єдиний"** в укладі п. Суховерської вислухала зібрана публика стоячи зі святочною повагою. Щирі оплески здобула третя точка програми **„Живі квіти"**, що її виконала дітвора І. і ІІ. кл. всенародніх шкіл. Найкращою точкою першої частини програми були гуртові вправи кружільцем у виконанні всієї молоді РШ. почавши від ІІІ. кл. Справді мальовничу картину творив чотирокутник молоді із кружільцями, замаяними жовто-блакитними стяжками в руках. Дотепні у задумі й добрі у виконанні були **„Весняні забави"** укладу п. Суховерської. Цю точку виконала хлопяча молодь школи ім. Б. Грінченка у Львові. Учні купецької гімназії Р. Ш. у Львові пописувалися низкою руханкових картин укладу п. Білостоцького. Найефектовнішою точкою другої частини Рідношкільного Свята були **національні танки,** що їх виконали учениці народніх та середніх шкіл РШ.

Всі точки були виконані незвичайно дбайливо і малі та старші виконавці виявили не тільки багато здисціплінування, але й чимало мистецького таланту. При тому ріжнобарвні народні одяги дівчат та костюми квітів (маки, волошки, романи, глогорожечки і соняшники) творили незвичайно ефектовну і приємну для ока кратину. У вправах брало участь 1700 дітей. Крім львівських шкіл, була ще молодь РШ. із Тернополя, Стрия, Самбора, Золочева, Яворова. Пописом кермував **проф. Білостоцький.** До дефіляди, вправ і танків грала орхестра „Зорі" під кермою **дир. Манька.**

Погода не була найкраща, всеж таки без дощу обійшлося майже до кінця. Публики, що не зважаючи на дощ, довго не розходилася домів, к. 10.000.

—o—

До чесного життя

ЩОБ ЗАПІЗНО НЕ БУЛО.

Дуже добре памятаємо такі часи в наших селах, як наші люди жили ще своїм справжнім народнім життям. З горіючою свічкою треба було тоді в білий день шукати в селі такого молодця, що завязував би ко ло своєї шиї краватку, або носив лякерові мешти. Ще трудніше було найти таку дівчину, що фарбувала би своє лице, фарбкою намазувала свої губи та чорнила свої брови. Зокрема нікому й не снилося в селі про якісь кульчики, „персцьонки", а бляшані чічки навішували тоді у формі гарних каришок і колісцять до кінських уборів, щоб коня приоздобити. Замісць зеркала вживали тоді чисту воду, мило, гребінь, щітку, і добре людям жилося. Напевно була би сизою кіскою старілася така дівчина, що лякерувала би свої нігті та — наче дурна міська дівка, підстригала би свої коси та залізками й дротами накручувала свою „фризуру". А такого „младенца", що діравив би свої вуха та до них надівав би (наче безрога, яка рие землю, дістає кільце до носа-рила) з „чистого" золота дзиндзилички (кульчики), про такого пішов би сміх і глум аж за далеке море. І люди розумні бралися би за боки зі сміху, що така погань плентається по селі — на свою ганьбу та нечесть людям. У свято й неділю йшов, хто живий, до церкви, чисто, прилично та скромно вдягнений; бо тоді не вередувала ні Марина, ні Параня, ані Катерина, та Ірина й „Любця", „Надя", „Зьося", „Славця", „Мурця" та інша селянська дитина, що не має „ядвабної" сукні (обовязково з голими ручиськами! як слинява Рухля з коршми!!) — та „модного з пюрком" капелюха на свою стрипіхату голову й прозорих панчіх до коркових (з 20 центиметровими високими запятками!) мештів. І не було крику та лайки з проклонами в неділю до полудня в селянській хаті, бо Ваньо чи Митро, Петро, Гриць, Микита, (сьогодні „Тадзьо, Любко, Славко, Дорцьо, Люльцьо" та інший „зевропеізований модний „парубчака"!) наґвалт залізком „прасує" свої штани, крутить гиру рурками, пумпи кантує до „байциґля", — щоб дефілювати під кінець Хвали Божої біля церкви та голосно „шморкати" носом, щоб увагу на себе прикликати...

Знаємо такі села, де ні кооперативи нема, ані одного ремісника не засвідчити за грубі гроші, більша половина села підписати себе не потрапить, але пятьдесять, і більше роверів на один заклик не тяжко нарахувати в селі. А один ровер коштує пересічно сто й більше злотих. — Гей, люди, їздите на роботу до фабрики? Чи може займаетеся орґанізацією промислу та торговлі по всіх селах? — мимохіть хочете питатися „роверистів". — Та де там! Ані сниться про таке. Петро Ухналів має ровер, Тадзьо Нероба, Фесьо Облесний, Митро Вітрогін; то чому й мені його не мати?... А орґанізації мені не треба, хай пани орґанізуються... Я й без того ґаздою буду... (Ґазда й ровер та пумпи!!!).

Коли ж білим ріжком місячок укажеться над селом, тоді щойно „процвітає" село буйним життям. Роверисти та „панянки" сходяться на вечірках. — І що вони там роблять? Може, спільно помолившися, читають голосно добрі книжки, переглядадають часописи, співають гарні пісні та обдумують на спільній нараді, старші та молоді господарі, пляни праці над поправою свого буття, уліпшування господарки, використання неужитків, засновування культурно-освітніх товариств?? — Дарма, дарма надіятися! Молодь обох полів, або обмовляє декого, від усяких сплетень аж кишить хата, або розмаївши денатурат „габатою", сьорбає цю смердюху, назаріз, що скотина та дикі звірі соромилися би таке ганебне діло діяти... А пак ще „кращі" вчинки кінчаються або в судових процесах, або похороном деякого більше „войовничого" кавалера.

Чому це все діється? Яка причина? — Тому — відповідаємо, що село задивилося на місто й жидівсько-панянську моду. — Тому, що Марина, Катерина, Фенна, Ева, пішли на службу до міських жидів і там набули ці „культурні" звички: бабрати своє лице фарбою, дротами закручувати свої пелехи, своє грішне тіло вдягати в дрантиве міське шмаття, діравити вуха на бляшані кільця, жидівською мазюкою мазюкати свої чорні від бруду нігті та „перфуною" накроплювати свій чуб!!! Зновже Фесьо (що за глум і сміх!) — пісної бульбянки налопкався на обід та сідає на ровер і цирківця вдає... А пак пиятика й залицяння! І ганьба на цілі гори... Вічна, страшна ганьба.

— Який лік на те все? А ну запитаймося першого з черги молодця, що він частіше бачить, як не смерть? І чому він не подумає про те, що кожної хвилі може вона й до кожного з нас прийти? Що буде, як вона застане кожного неприготованим?... Люди не знають, де, коли та як прийдеться вмирати; одне тільки всі знаємо, що смерть нікого не пощадить. Отже чому жити так безсумно й немудро, неначе не знать, як довго кожний мав би жити та й немов би всі інші мали повмирати, а такий „парадний" молодець та дівчина — „напудрована" мали би вічно жити?

До цих скажемо ще два слова: Дуже часто чути, що цей, або тамтой несподівано помер. Чому отже відкладати поправу свого життя? Кожна хвилина може бути для тебе, як і для інших, останньою. Хоч маєш добре здоровля, то всетаки сира земля може замкнутися над тобою, і то несподівано... Дуже помиляєшся, коли думаєш, що тільки старі люди є близькі смерти. Невмолима смерть забирає й молодих людей, у найкращих літах, у розквіті сил! Не гайся чинити покуту, бо не знаєш, чи матимеш час і нагоду правдиво покаятися, як смерть прийде. Тоді забудуть про тебе всі ті, з якими ти веселився, навіть зо шкодою для своєї душі. А ті, що хвалили та обожали тебе, тепер мерзитисямуть тобою!

Жий так, якби ти цього бажав собі на смертній постелі й чини так, якби ти тоді бажав чинити!

Юліян Тарнович.

Дописка: Нашу статтю п. н. **„Повертаймося з манівців"** перший передрукував найбільше почитний український щоденник" **„Новий Час"**, більшу увагу звернув тижневик католицький **„Правда"**, та теж у цілости передрукував ілюстр. релиґійно-виховний місячник **„Лицарство Пресвятої Богородиці".** — Усім Хв. Редакціям щире Боже заплать!

Дайте в руки своїх наймолодших 2.— зл. річно

в Америці-Канаді 1 доляр річно

„ДЗВІНОЧОК"

часопис для українських дітей

1.20 зл. піврічно.

В кожному числі оповідання про славну минувшину, цікаві діточі казки, сценки, загадки, ребуси й т. п.

Біла війна

ЛЕЖАТИ — ЧИ ПРАЦЮВАТИ?

Між державами світу ведеться від вчасної весни ц. р. — так звана „біла війна". Ми знали досі тільки про червону війну, у часі якої гинули міліони вояків, та земля просякала **червоною кровю;** сьогодні ведеться **біла** війна, не стріляють до себе вояки, ніхто не вмірає, тільки дипльомати держав кидають на себе — білими паперовими стрільнами, цебто ґазетною пропаґандою.

Дехто міг би сказати, що біла війна не страшна, бо людям не грозить смерть, а що дипльомати сваряться, що ґазети паплюжаться, то яка з цього людям біда? Та воно так не є. Біла війна так само в своїх наслідках може бути страшна, бо вбиває господарське життя, руйнує людей матеріяльно, так само, як червона кривава війна.

Небезпека господарської руїни, та наслідки тієї руїни, були би далеко менчі, якщо люди не попадали б у паніку та не виходили з рівноваги духа в порі, коли на небі нависли чорні воєнні хмари. Бо навіть у часі самої воєнної заверюхи нема потреби поступати так, як роблять люди сьогодні, коли нема війни та може й до неї не прийде.

Хто мав які ощадности в банках, виймає ті гроші й ховає дома під подушку, бо, мовляв, буде війна, то гроші в банку пропадуть, краще держати їх біля себе. Нерозумні люди забувають, що цілі міліони австрійських грошей потратили вони якраз тому, що ті гроші були пильно бережені під подушкою, замість того, щоб їх кинути на розбудову чи то свого господарства, чи свого підприємства торговельного, бо тут гріш ніколи не пропаде, бо й підчас війни люди потребують їсти та вдягатися, отже кожна ділянка госп. життя може розвиватися.

Підчас світової війни наші селяни хлібороби у воєнній полосі, під градом куль орали і сіяли, щоб було що збирати. І тоді вони дали чудовий доказ: яка велика сила жевріє в нашого селянина. Він і сьогодні працює, не дивиться на чорні воєнні хмари, але обробляє свій „варстат праці, свою рілю, щоб і сам міг жити та й другого нагодувати. Але інші верстви населення, як робітники, купці, ремісники, промисловці, а головно фінансісти — піддаються воєнній паніці і гальмують господарське життя. Робітник, хоч заробляє, дусить гроші в кишені, здержується від купна, що — мовляв, буде війна. Промисловець не продукує нових виробів, бо думає, що не буде покупця; купець не робить запасів, він теж чекає на війну. Фінансісти замикають свої каси та не дадуть нікому хоч гинь, мовляв, теж не хочуть ризикувати.

Правда, деяких купців чи ремісників стримує від розгону в праці той факт, що їхнього товару дійсно ніхто не купує. Але що буде далі, коли тисячні маси купців, промисловців та інших підприємців почнуть банкротувати, а міліони людей остануться без праці? До чого доведе така струсина політика тих мудрагелів, що маючи гроші, витягають їх з банків і не пускають в оборот між людей?

Гріш у господарському житті, це здорова кров у здоровому організмі живої істоти. Коли кров перестане в жилах кружляти, тоді людина гине. Так само з грошем. Він мусить постійно кружляти в здоровому тілі господарського життя. Коли він перестане бути в постійному русі, у безперервному обороті, тоді господарське життя мусить завмерти.

Нерозумно думає той, хто рятує свою працю в той спосіб, що береже свої гроші в панчосі або під подушкою. Досвід з недавної світової війни наглядно доказує, що скупарі, які берегли свої гроші в скринці, потратили цілі маєтки! Один урядовець, інтеліґентна людина, що ціле життя щадив і зложив 30.000 корон; за ті гроші можна було фільварок гарний купити, а він беріг гроші, бо то краще мовляв, як що інше. І коли прийшла війна, він замурував ті гроші в стіну й ждав аж війна скінчиться. По війні навіть не виймав тих грошей, бо міг собі за них купити хиба пачку сірників, а тут би треба муляреві за направу стіни більше заплатити, ніж ті гроші, варта. Скільки то ще австрійських грошей валяється до нині по скринях наших селян! Ось так виходять на нерозумній „спекуляції" ті люди, що опановані воєнним страхіттям, ховають гроші на „чорну годину", відмовляють собі в найконечніших потребах, не куплять ні книжки ні ґазети, та на випадок війни однаково ті гроші „чортові в зуби" придалися би. „Чорна година" приходить на людей тільки тоді, як вони тратять свій розум. А в кого в голові який такий розсудок, той ніколи не боїться чорної години, **той завжди буде творити й працювати — а творча праця дасть йому змогу жити навіть підчас війни!**

Гр. Марусин.

Вибрані книжки на червень

Всі почитателі й почитательки Ісусового Серця в місяці червні читають і спізнають Божу волю з отсих гарних, призначених для них книжок:

ЯК ЛЮБИТИ ІСУСА? **св. А. Ліґорій.** — Брош. 0.50, опр. 1.00 зол.

ПРО НАБОЖЕНСТВО ДО ПРЕСВ. СЕРЦЯ ІСУСА ХРИСТА. **о. І. Кроасет.** — Брош. 0.60, опр. 1.10 зол. — Спонуки, способи й практичні поучення.

СЕРЦЕ ЗА СЕРЦЕ. **о. Фр. Гатлер.** — Брош. 0.50, опр. в карт. 0.80 зол. — Наука про те, як маємо відплатитися Ісусові Христові за любов, що нею Він нас полюбив. Читаючи її навчишся любити Христа всім серцем.

НАСЛІДУВАННЯ ХРИСТА. **Тома з Кемпен.** — В пол. 1.20 зол. — Найулюбленніша по св. Письмі книжечка, що її знає ввесь християнський світ.

ЖИТТЯ ГОСПОДА НАШОГО ІСУСА ХРИСТА. **бр. Й. Ґродський ЧСВВ.** — Брош. 1.00, опр. 1.60 зол.

СВЯТЕ ПРИЧАСТЯ (нове вид.). — Брош. 0.10 зол. — Подано в ній багато гарних і зворушаючих наук про дар над усі дари — Пресв. Тайну Євхаристії.

СЛУЖБА БОЖА НАШЕ ЖИТТЯ. **о. М. Каровець ЧСВВ.** — Брош. 0.05 зол. — Гарна поука про велике значення Сл. Божої враз із різними молитвами.

РОЗВАЖАННЯ ПРИ ВІДВІДИНАХ ПРЕСВ. ТАЙНИ ЄВХАРИСТІЇ. **о. Климент Сарницький ЧСВВ.** — Брош. 0.40 зол.

ПРО ВНУТРІШНИЙ СПОКІЙ. — Брош. 0.10 зол. — Як нам поводитися в духовнім житті, щоб заховати спокій серця.

МОЛИТВА ЯКО МОГУЧЕ СРЕДСТВО ДО СПАСЕННЯ ДУШІ. **св. А. Ліґорій.** — Брош. 0.40, опр. 0.80 зол.

ПРИПОВІСТІ ІСУСА ХРИСТА. — Брош. 0.80, опр. 1.40 зол. — Книжка ця в цікавий і дуже легкий спосіб переповідає 48 притч Христових.

ПОУЧЕННЯ І ПОРАДИ ДЛЯ МОЛОДИХ І СТАРИХ. **о. Адольф Досс Т. І.** — Брош. 0.50, опр. 1.00 зол.

ІДЕАЛ ПРАВДИВОГО ХРИСТІЯНИНА: ПІЗНАТИ І ЛЮБИТИ БОГА. **о. Демюрже.** — Брош. 0.70, опр. 120, в пол. 1.50 зол.

САДОЧОК УКРАЇНСЬКИХ КАТОЛИЦЬКИХ СВЯТИХ, з ілюстр. **о. М. Дороцький.** — Брош. 0.75 зол. — Життєписи й огляд заслуг українських Святих.

ПРАВДИ ВІЧНІ. **К. Россіньолі.** — Брош. 1.20, опр. 1.80 зол. — Хто хоче знати, чому чоловік живе на світі й чи так живе, як треба й що зробити, щоб добре жити, — нехай прочитає ту книжку.

БОРБА ДУХОВА. **Фр. Скуполі.** — Брош. 0.60, опр. 1.10 зол. — Кожний чоловік має трьох ворогів: світ, диявола й самого себе, що з ними мусить завзято боротися усе своє життя, описує ця книжка.

Замовлення разом з грішми слати на адресу:
ВИДАВНИЦТВО ОО. ВАСИЛІЯН У ЖОВКВІ.

НОВИНКИ

Уже вийшла з друку, заповіджена ще в 1937 р. книжка під наголовком „Як говорив Бескид" у ціні 1 зол. за 1 прим. Замовлення разом з грішми посилайте до Адміністрації „Наш Лемко". Книжка має три розділи: 1. п. н. Як говорив Бескид, 2. Лемківська пісня, 3. Християнство на Лемківщині. Кольорова окладинка.

Подаємо до відома, що в цьому році вийде **Календар для Лемківщини на 1940 р.,** одначе одержать його тільки ті, що вже заплатили за календар на 1939 р. Хто ще не міг досі заплатити за свій календар та за календарі, побрані до розпродажі, хай негайно вишле належитість, бо ми довше не можемо чекати; друкарня допоминається в нас про довг. Будьте чесні й не жадайте нічого даром.

Назвища та прізвища в селі Маневі. Під таким наголовком поміщена стаття Д-ра Ф. Коковського в Рідній Мові ч. 6. Рідна Мова — це науково-популярний місячник присвячений вивченню української мови та теорії літератури, виходить 7. рік у Варшаві, вул. Сталева 25.

Так жий з людьми, якби на те дивився Бог; а так говори з Богом, якби цього слухали люди.

Загальні Збори „Карпатії", Товариства взаїмних обезпечень на життя у Львові відбулися дня 30. травня ц. р. Точний звіт із зборів помістили всі українські щоденники, ми його не повторюємо. З великою приємністю завважуємо, що це єдине українське товариство „Карпатія" взаїмних обезпечень на життя найшло також велике зрозуміння серед нашого селянства, доказом чого є постійний зріст числа обезпечених рільників.

„На шляках Лемковщизни", під таким наголовком написала др. Кристина Перадзка книжку, в якій намагається звязати з Польщею українське населення Лемківщини. (Н. З.).

400 німців, які мали свої господрства в Польщі, втікли нелеґально до Німеччини.

На англійську мову перекладений „Мойсей" Івана Франка появився на книжковому ринку в Ню Йорку. Книжка видана дуже дбайливо.

Коли мужчини зачинають кепкувати з релігії та жінки ходити в прозорих одежах — це вже початок упадку. Тому не наслідуйте поганих звичок міських людей!

Самоуправні вибори в Риманівщині відбулися під знаком компромісу; усіх лист зголошено три, в тому одна з волости, компромісова та українська. З української листи вийшло 3 радних. Треба завжди памятати, що при таких справах, де українське населення має право за собою, там треба приватні справи та партійну нетерпимість приборкати в собі, бо з цього нарід ніколи не буде жадної користи.

Німеччина заборонила реклямувати алькогольні напитки і тютюневі вироби. В німецькій пресі появилися численні комунікати про велике обмеження реклями алькогольних напитків і тютюневих виробів у цілій Німеччині. В майбутньому не буде вільно вести ніякої пропаґанди за поширенням консумції алькогольних напитків і тютюневих виробів, зокрема між молоддю, бо вони впливають погано на стан здоровля. Одночасно в цілій Німеччині поведуть енергійну акцію за консумцією безалькогольних напитків. Ще більшим обмеженням підлягатиме рекляма тютюневих виробів. З усіх реклям за поширенням тютюневих виробів усунуть постаті жінок і розвинуть найенергічнішу акцію проти курення тютюну між молодю і жінками.

Вимовляють навіть помешкання. Власники домів у Ґданську вимовили тепер помешкання тим усім полякам, які вивісили біло-червоні прапори в річницю смерти маршала Пілсудського.

Невідомі бандити напали в селі Студенім коло Ліська на коршму Лейби Бермана, зранили його стрілом з револьверу в руку, застрілили його сина Мошка та зрабували 60 злотих. Поліція зловила одного бандиту, за рештою шукають. По нитці до клубка...

Добре посміятися. — Хто тобі вивертів діру в голові? — Яку діру? — Та, бо маєш січку на ковнірі...

Староство в Ланцуті сконфіскувало українські парохіяльні печатки всіх греко-католицьких парохіяльних урядів у повіті.

Самобійство управителя почтового відділу. На пошті в Ясениці Росільній коло Коросна стрілив собі в лоб 35-літній Юзеф Кубаль. Яка причина самобійства ніхто не знає.

МЛИНСЬКІ КАМЕНІ до вітряків, кератових жорен і ручні жорна в цілковитім викінченню виробляє та достарчає по умірко ваних цінах

Микола Горбаль,

у Бортнім, пошта Сенькова коло Горлиць.

Камінь першорядний, магурицький, ґварантований.

Померли в Злучених Державах Півн. Америки. Іван Мельник 52 л. з Голучкова к. Сянока помер 20. III. ц. р. у Чікаґо; Антін Паславський 58 літ, з Буківця коло Ліська, помер 23. III. ц. р. в Мек Рокс Па; Евстахій Корба з Жидівського, к. Ясла, помер 14. III. ц. р. у Сімпсон Па; Текля Данчак 64 л. † у Ст. Клер Па; Антін Дзюбинський 62 л. † у Плімут Па; Антін Прядка 68 л. † у Сімпсон Па; Марія Ксенич 68 л. † Беклд Іль.; Михайло Світич † у Елізабет Н. Дж.; Луція Лазорчак 60 л. жінка Івана, з Смереківця к. Змійгороду, † 29. IV. ц. р. у Ню Йорку; Семко Гайдук 61 л. з Манастирця, † 1. V. ц. р. у Картерст Н. Дж.; Антін Гавран 53 л. з Янківець коло Лукавиці помер у Нафх О. — Вічна їм память!

Голод у Совітах. Цьогорічний переднівок на всіх областях Совітів, навіть на землях найбільш урожайних, себто на Україні — дуже важкий. Того не скриває навіть московська преса. У звязку з тим шириться голод і заворушення серед колгозників. Совітський уряд намагається рятувати себе тим, що між найбільш голодуюче населення роздає дещо збіжжа. Але те все не помагає; в „країні пролетаріяту" все більше наростає примара голоду.

Ювилейні молебні. У звязку з торжествами Ювилейного Року 950-ліття хрещення Руси-України Діловий Комітет Свята Християнської України звернув увагу місцевих ювілейних комітетів та активних громадян, а зокрема Всечесного Духовенства на те, що добре було б, якби у відповідний для парохії день цього місяця відбулися ювілейні молебні зі спеціяльними проповідями, в яких ОО. Душпастирі, у звязку з життям св. мучеників Бориса і Гліба, синів Володимира Великого та першими часами християнства в Руси-Україні, вказали на дуже велику, рішаючу вагу справи належного релігійного й національного виховання української молоді.

В сьогоднішніх часах

найпевніше льокувати гроші

в Торговельно-Промислових Підприємствах

Купуйте уділи по зл. 500, 1.000, 2.000, 5.000.

Інформації: **Пром-Банк**, фінансова порадня, Львів, ул. Гродзіцьких ч. 1.

Масакра на весіллі. Весілля у Волі Яслиській коло Риманова, в хаті Михайла Левчика закінчилося в справжньому пияцькому стилі. Серед загальної бійки пяних гостей 10 осіб поранено. Один з них Михайло Русиняк, помер, інші борються з смертю. — Народе, народе — коли перестанеш уже затроювати себе денатуратом та мордувати себе?!! Чи й тепер ще не відозветься голос із Сянока?

Мандрівні священники в СССР. Московсько-жидівська червона преса подає, що тепер щораз частіше можна стрінути в СССР багато мандрівних священників, які йдуть від села до села, витягають з валізки або наплечника церковне знаряддя і відправляють по хатах Богослуження, сповідають селян і т. д. Большевицька преса б- з того приводу у дзвін тривоги та закликає владу звернути пильнішу увагу на тих контрреволюціонерів і „скритих фашистів“.

Перегриз двері арешту. Суд у Тарнові розглядав кілька днів тому справу незвичайної втечі вязня з арешту. Арештований за дрібну крадіж Степан Ґац в тузі за своїм селом рішив за всяку ціну видобутись з келії поліційного арешту в Мосціцах. Не мав іншого знаряддя опріч власних зубів, бо навіть руки йому скували. Продовж кількох годин перегриз частину дверей при замку, а потім лише штовхнув двері сильно ногою і вони відкрили йому дорогу на волю. Цей спацер у село і назад коштував Ґаца 3 місяці тюрми.

Не пустив до храму напудрованих жінок. Протестантський пастор в Ганвелі в Анґлії заповів, що не впустить до святині ані одної жінки, яка пудрується, малює собі уста, або має велике декольте. Кілька жінок зіґнорувало цей розпорядок пастора й прийшло до дому молитви напудровані і з мальованими устами. Пастор разом з орґаністом викинув їх за двері.

Гарні обороти. Одна з наших, у відповідному місці основаних кооператив у Новосандеччині, а саме Кооператива „Згода“ в Новій Веси мала, минулого ділового року, 51 тисячів золотих обороту. З того припадало: 6 тисяч на „курняву“, 3 тисячі на „піфко“, та 12 тисяч на „русскую водицу“ (палюнечку-шпіритайку). Так „обертала“ нововесянська кооператива. А скільки в тому самому „ремеслі“ „обернула“ друга, приватна, нововесянська крамниця, не знаємо. Та, здається, що, обі разом, соткою тисячів „обернули“. Ех, „руснаки“, „руснаки“, таже за ті грубі гроші можна би було: вибити з жидівських рук усі чотири нововесянські тартаки. Оснувати, в Новій Весі: цегольню, гарбарню, молочарню, ґуртівню товарів на Ґуті, склад дерева опалового в Криниці, та, вкінці, якесь інше корисне для народу діло оснувати!

Затроївся денатуратом. У Суходолах, володимирського повіту, помер нагло Ніканор Прокопович. Переведена секція виявила, що він помер від пиття денатурованого спірту.

Українська релиґійна поезія. В духовій скарбниці українського народу, тобто в його літературі, зовсім окреме місце займає релиґійна поезія. Релиґійна поезія, тобто в мистецьку форму вірша приодягнений вияв почувань людини до Бога, має в українській літературі свою історію і традицію. Вже в перших віках розвитку українського письменства, ми зустрічаємося з проявами глибокої релиґійної думки, оформленої в віршевій чи прозовій будові твору. Одним із перших виявів такої релиґійної поезії в нашім письменстві є відомий апокриф „Ходження Богородиці по муках“, повний простоти та легендарности. Згодом кількість таких релиґійних поетичних творів у нашому письменстві більшає осягаючи теж щораз то кращий вияв. Зокрема багата на релиґійну поезію доба змагань унії з православям. Клясичним прикладом того „Тренос“ (плач) Мелетія Смотрицького. В новійшому письменстві жанр релиґійної поезії плекали в нас такі письменники як Шашкевич, наших таки днів Ю. Липа, Б. І. Антонич та інші. Окремо Шевченко, а з найновіших Щурат, Лепкий, Тичина. Вкінці треба згадати релиґійну поезію народнього походження, що має теж свою гарну традицію.

Примір гідний наслідування. Живемо в часах, коли треба з усіх сил поборювати розтратність і марнотравство. Треба покинути звичай справляти весілля продовж трьох днів з пиятикою до безтями. У цьому напрямі гарний приклад дав Максим Гопей з Лосього коло Нового Санча на своїм весіллі з Дарією з Дрожджаків. Ціле весілля тривало приблизно 5 годин при участи невеликого, але чесного товариства. У часі весільної гостини гості та молодята зложили як добровільний даток для українських інвалідів квоту 16.50 зл. Боже заплать та Молодій Парі многих літ і щастя. (Гроші вислано просто до каси УКТОДІ).

Лабова. — Вибори. Вибір громадських радних у теперішніх „саможондових виборах“ у девятьох селах нашої лабівської волости (ґміни) в Лабівці, Лабові, Угриці, Котові, Камяній, Новій Весі, Крижівці, Ростоці Великій і Лосю уложився слідуючо: На 4.909 наших жителів тихже наших сіл, ок. 180 поляків і 431 жидів вибрано через т. зв. „аклямацію“ 8 радних поляків, 4 жидів і 120 наших радних. — Зновже вибір лабівських волосних радних, який відбувся через голосування в Лабовій 21. травня ц. р. випав так: На тихже 8 радних поляків, 4 жидів і тих 120 наших радних, до того, такби сказати, лабівського самоврядного серця увійшло: 6 чільних поляків і 10 наших радних. Оповідають, що подібно випали вибори в ґмінах: Тиличу, Мушині і що подібно випадуть в Криниці.

Невдалий влім до кооперативи „Верховина“ у Вислічку. Дня 20. IV. підкопалися невідомі злочинники під дім, де є приміщена кооператива. Але тоді склепар ночував у кооперативі та злодіїв відогнав. Це вже шостий з черги влім до тої кооперативи. Ганьба, вічна ганьба таким чорним типам, що за намовою якогось Юди намагаються нищити селянське добро. Село Вислічок біля Риманова.

Залюблені й дурні ходять тою самою стежкою. Парубок із Страхотини коло Сянока, Мартин Пйотровський закохався в Людвиці Ґалянт, але вона не хотіл його знати. Тоді він зачаївся вночі на дорозі та як Людвика верталася з нічної забави, задурманений парубійка застрілив Ґалянтівну. Тепер буде сидіти закоханий молодець за решіткою та буде мати час роздумувати — що таке кохання...

—o—

Всеволод Ярославич.

Москвофільство на Лемківщині

Москвофільська преса та православя.

Коли йде про ролю, яку москвофільська преса так перед війною, як і після війни відограла у формуванню протикатолицьких настроїв серед своїх неосвідомлених і стало баламучених читачів на Лемківщині, то чинила вона це постійним і систематичним понижанням у своїх статтях, дописах і нотатках не тільки католицької віри, але цілої католицької Церкви — при одночаснім звеличуванню російського православя й російської, православної Церкви. Католицтво, яке вона утотожнювала з латинством, зображувала вона перед своїми читачами як якусь протирелігійну струю, небезпечну буцімто після неї, для т. зв. „русского“ народу та його культури, отжеж на думку москвофілів шкідливу для православя. Ролю єзуїтського монашого чину, середновічні, хрестоносні походи, інквізиції, та інші події й установи старалася москвофільська преса представити в найгіршому світлі, та змалювати в найчорніших красках і вигляді. На безкритичних, неосвідомлених читачах могла така шкідлива, тенденційно-агітаційна лектура (предмет до читання) викликати якнайбільше відємне згіршаюче враження.

Не знала теж москвофільська преса стриму й погамування у своїх напастях проти Святішого Вітця, Римського Папи, та проти Апостольської Столиці, яка — по думці москвофільських редакторів, письменників і публіцистів — не Божа, але звичайна, людська установа — з дочасним засягом призначення й цілей. Письменницько-публіцистичний, москвофільський словар був для москвофільських публіцистів невичерпаним джерелом для найріжнородніших інсинуацій (наклепів), клевет й очернень проти Римського Папи й Апостольської Столиці.

Не тільки до факту, але й до самої ідеї унії (злуки) русько-католицької Церкви з Римом ставилася москвофільська преса крайно ворожо. Церковну Унію зображувала вона на своїх сторінках як явище, спеціяльно небезпечне й шкідливе для Руси й т. зв. „русского“ народу, як засіб до розбивання його єдности, як шлях до латинщення й винародовлювання. Натомість православя звеличувало як славу „русскости“, як захист для „русского“ духа і культури.

Не дизниця, що подвижники, прихильники, та оборонці Унії не втішалися в москвофільської преси прихильністю. А вже найбільше безпощадно трактовано в тій пресі св. священно-мученика Йосафата Кунцевича, на якого сипано всі стрільна, що їх мало до розпорядимости казьонне, російське православя. Звідси то походить, що у неосвідомлених, а такою поганою лектурою баламучених, темних читачів на Лемківщині можна було подибати не тільки грубе незнання, але теж й упередження до особи св. священомученика Йосафата та його діла.

Москвофільська преса не щадила теж своїх напастей і для наших, так померших як живучих Преосв. Владик, та для наших українсько-католицьких священиків, зокрема тих, що працювали на Лемківщині. Криницький „Лемко“ від першого початку свого існування переповнений ріжними дописами, статтями та нотатками, зверненими проти наших українсько-католицьких душпастирів на Лемківщині.

Москвофільська преса усильно працювала над тим, щоб приготовити духово-чуттеве підложжя для защіплення й поширення російсько-православного руху на Лемківщині, та в зародку параліжувати всі спроби й старання Українців, — дати Лемкам здоровий, національний-український, та щирий, релігійно-католицький світогляд. Ця робота москвофільських провідників на Лемківщині не перевелася й досьогодні.

(Далі буде).

Не забуваймо про найменших

Діточий садок це наче школа для малих дітей до 7-го року життя. Навчання дітей в такій школі відбувається звичайно під голим небом і в іншій спосіб ніж у школі, до якої ходять діти, почавши від 7-го року життя.

Головною метою садка є: опіка над дітворою, яка з ріжних причин не має постійної батьківської опіки. Садок повинен дитині через кілька годин дня заступити батьківську хату та в незамітний і приємний для неї спосіб чогось корисного її навчити.

На селі, де родичі мусять іти до роботи й зіставляють свої діти без найменшої опіки — діточі садки є дуже потрібні. Деколи на перешкоді тому стоїть брак грошей, заплатити вчителя або вчительку. Та на те є рада, бо можна й без вчителя чи вчительки, дітей чогось навчити і через кілька годин дня дати їм батьківську опіку.

Як-же все те зробити?!

Діти збираються кожного дня в саді іншого господаря, де перебувають довший час під опікою якогось дідуся чи бабусі, або під опікою розумнішої дівчини чи хлопця, якогось провідника, чи провідниці. Такий провідник повинен піддавати дітворі відповідні забави, та при їх помочі дітвору чогось навчити. І так кожний день повинен зачинатися спільною голосною молитвою, потім миття і чищення своєї одежі, Це можна легко перевести при помочі таких забав, як: „Їдемо в гості“, „Їдемо до церкви“, „Їдемо до міста“, в яких діти прекрасно наслідують старших, а саме: миються, чешуться, чистять одежу, скірні, чоботи і т. д. Другою забавою може й повинно бути ліплення ріжних предметів з вогкого (але чистого) піску, глини, або снігу. Третьою забавою повинні бути ріжного рода гри, які розвивали би рівномірно всі члени тіла дитини, при чому в часі забав повинні діти співати багато веселих, а ніколи сумних пісень. Поодинокі забави можна переплітати цікавими оповіданнями, або байками.

Тому конечно подбайте, щоб у кожнім селі при помочі проворного провідника або провідниці діти могли мати батьківську опіку і багато корисного навчися.

——o——

Американський фотомат

Львів, Пасаж Міколяша

виконує знимки, негайно готові, одна фотографія тільки 25 сотиків, надається до всіх легітимацій як шкільних, трамваєвих, залізничих, суспільних обезпечалень, документів тотожности та закордонних пашпортів. Виконуємо навіть одну знимку за 25 сотиків.

Загальні Збори „Просвіти"

Дня 8. червня ц. р. відбулися чергові Загальні Збори Матірного Товариства „Просвіти" у Львові. Збори почалися заупокійним Богослуженням у львівській Успенській церкві в 8. год. ранку. Збори відбулися при великій участи представників у великій салі Народнього Дому. Предсідником Зборів був маршалок Василь Мудрий. По відчитанні списка померших членів „Просвіти" та прочитанні правильника, секретар Просвіти Микола Дужий відчитав звідомлення з ділових років від 1. І. 1936 до 31. XII. 1938 рр. Потім М. Таранько відчитав звіт з господарсько-економічної ділянки „Просвіти". Дир. Кривуцький відчитав замкнення рахунків Ревізійною Комісією. По довшій дискусії вибрано Комісію Матку в особах: о. Ол. Малиновський, дир. Вишневський, мр. Гаєцький, ред. Данилевич, інсп. Квасниця. По уділенні абсолюторії попер. Виділові та довшій річевій дискусії, вибрано головою Т-ва „Просвіта" о. Юліяна Дзеровича, директора й каноніка у Львові; до Головного Виділу: Др. М. Андрусяк, Інж. Білинський, М. Галібей, ред. В. Глібовицький, Інж. Голод, Др. І. Гижа, Др. М. Дзерович, ред. Б. Кравців, мр. Я. Падох, Інж. Ольховий, Інж. Храпливий та ред. Ю. Тарнович. Відспіванням національного гимну скінчилися Збори.

Далі розвязують українські установи

БЕРЕЗІВЩИНА.

Березівське староство рішенням з дня 8. травня 1939 р. до ч. оль. 6-70/39 розвязало кружок „Сільського Господаря" в селі Володжі пов. Березів на основі ст. 16 і 41 розпорядку Президента Польщі з дня 27, X. 1932 р. про товариства (Д. З. ч. 94 поз. 808), бо „кружок не лише переступає постійно устійнений статутом обсяг діяльности, але також голошенням сепаратистичних гасел ширить ненависть до держави та польського громадянства і тому загрожує безпеці, спокоєві та публичному ладові". Згадане рішення негайно викональне.

Виділ кружка вніс відклик від цього рішення до воєвідства.

Зелені Свята у Львові

Першого дня Зелених Свят процесії з українських церков (з виїмком Петропавлівської з Личакова) вирушили в 3. год. на Янівський цвинтар, де зійшлися всі біля чотирокутника воєнних могил коло год. 4.30. О. прал. Л. Куницький з 30 священиками відправив панахиду при могилі бл. п. ґен. Мирона Тарнавського. ідповідну проповідь виголосив о. д-р І. Гриньох. Співав збірний хор під проводом проф. М. Колесси. Було хмарно й навіть почав падати дощ підчас панахиди, одначе при останньому „Вічная память" виглянуло сонце зза хмар і блиснуло соняшне проміння на воєнні могили й тисячі маси вірних.

Другого дня Зелених Свят вирушили коло 3-ої год. процесії з усіх львівських церков на Личаківський цвинтар. Хоч усі процесії йшли окремо й без вінців, вони творили величавий похід, що йшов вул. Пекарською понад годину. В 4. год. на воєнних могилах на Личаківському цвинтарі почав правити панахиду о. прал. Л. Куницький з 30 священиками. Високопатріотичну проповідь виголосив о. Іван Миронюк. Співав збірний хор під проводом проф. М. Колесси. Опісля відправлено панахиди на могилах о. М. Шашкевича та інших духовних і світських діячів та громадян.

Зразковий порядок в обох днях удержували члени Т-ва ‚Орли". Масова участь (30.000) львівських українців у процесіях виявила велике привязання до зеленосвяточної традиції. Порядку ніде не нарушено підчас обох зеленосвяточних днів.

—o-o—

Любов ближнього на словах і на ділі

Любов ближнього — це таке наскрізь християнське поняття й так широко пояснене наукою Христовою й гр.-кат. Церквою, що вже не вимагає ніяких окремих пояснень.

Не дивне, як звичайна людина мимо вічних пригадок деколи й не розуміє чи не хоче розуміти її суттєвості в щоденному житті.

Зате дуже дивне, а то й деморалізуюче на оточення впливає байдуже відношення до цієї науки духовної особи, що має бути добрим прикладом для повірених його опіці парохіянам.

Таке можна завважити у Вороблику. Чому? — Дехто подумає, — чому тільки у Вороблику?

Від ряду літ, мешкала в своєї сестри у Вороблику бідна жінка, самітна Ілька Уляновська. Вона має в Словаччині доньку віддану за тамошнього робітника. Перед півтора роками поїхала там Ілька жити до своєї доньки. Одначе змінилися часи й ця жінка, як чужинка мусіла покинути ЧСР та вернутися до Вороблика. За час її неприявности, сестра теж самітна, взяла собі до хати бідну бездомну рідню, кількоро дітей з батьками. Для Ільки не було місця, тому вона побувши принагідно в одного чи другого господаря, попросила місцевого священика о. І. Полянського (б. канцлера апост. адмін. Лемківщини), щоб їй примістив у пустому приходському будинку, де за життя бл. п. о. д-р Романа Винницького, містився кружок „Сільського Господаря", а потім о. Полянський заложив там славну „школу дяків", що по кількох місяцях чомусь зліквідувалася...

Там мешкала ота бідна Уляновська безплатно. Мешкала доти, доки о. Полянському не сподобалося її виповісти, що мовляв, „літом приїдуть гості". Бідна старушка пішла до волості поскаржитися, звідки прийшов наказ, щоби її не усувати. Тоді, як говорять у селі, о. Пол. взявся на спосіб: та напровадив до мешкання псів так, що бідна жінка змушена вже кілька місяців жити побіч псів у жахливому смороді, днем і ніччю. Чи так робиться з бездомними? Це вже чисто москвофільська етика...

Очевидець.

М. Мартинюк.

Щасливий косар

Веселе соненько заглянуло крізь щілину до шопи та теплою своєю ручкою погладило спячого на сіні Івася. Івась всміхнувся, так ніжно ласкотало його сонце по лиці й розплющив очі. Але зараз закрив їх долонею, такий ясний день уже робився. Вивіркою вискочив Івась із постелі та разом з щебетанням пташок витав ранок молитвою, що в школі навчився від отця катехита: — Твойому Найсвятішому Серцю, Спасителю, Божий Сину, через Твою Неньку Марію, жертвую цілу цю днину. Віддаю всі праці, змагання, молитви всі й терпіння. Всі слова, думки та бажання, за весь світ, за всіх спасення.

По молитві побіг Івась митися, та коли побачив, що його батько порається коло праці, поміг батькові приладити віз, накормити та вичистити коні. Потім по голосній молитві вся челядь сніданок зїла та Івась з батьком поїхав у поле.

Дорогою підстрибували пастушки, ведучи тварину на пасовисько. Погода була, бо дим з комінів довгим стовпом стріляв до неба. Над потічком, у кущах громада малих птахів щебетом і завзятим цвірінканням росу проганяла. За потічком зелений гайок і поле. Вітер ледви шемів, лучі сонця самоцвітами мерехтіли на пелюстках квітів і росі, що сльозами пяніла трава.

— Татусю, а чому то люди говорять, як зайчик перебіжить дорогу, то це віщує нещастя? — запитався Івась свого батька, що віхали межею в поле поміж лани золотого збіжжя.

— Деякі люди ще мало свідомі та вірять у забобони, хоч це гріх. Воно не тому нещастя, що заяць перескочить доріжку, але тому, що люди в це свято вірять.

Доїздили до сіножаті. Молодий косар загонисто клав здорові покоси трави та весело приспівував собі.

— Дай Боже щастя! — привітав Михайло Івасів тато косаря. — Чи добре коситься?

— Дай Боже, дай і вам! — Спасибі! — відповів косар та оселкою став наточувати косу.

— Багато заробляєте на панській сіножаті косою? — питався дальше Михайло.

— Одного срібного та обід. Та й цього одного срібного ділю на три части. Одною частиною сплачую довги, другу даю до каси, щоб на старість забезпечити собі буття, а третю призначую на життя для дружини, дітей та себе.

— Ет, та ви хиба шуткуєте? — сміявся недовірчиво Михайло з косаревих слів.

— Може й ваша правда, одначе поправді дійсно так діється, що срібного ділю на три частини. Я саме вдержую моїх стареньких батьків і цим сплачую свій довг подяки, бо вони мене виховали. Годую свої діти, щоб вони не забули про матір і мене на старість, отже наче щаджу; решту призначую на життя й мої потреби, бо я дуже любю дещо добре прочитати. Отже час-до-часу купую книжки, а точно передплачую католицькі часописи, щоб знати про звістки з світа. Як довго я дужий та здоровий, немаю найменшої причини журитися

— Бо жиєте так, як Бог приказав — притакнув Михайло та з бажанням — Помагай Боже — поїхав далі.

Івась не стерпів, щоб не питатися батька:

— Він так тяжко працює та такий веселий...

— Бо саме найбільше він любить оцю свою працю. До того той косар сповняє свої обовязки дуже чесно. Від добору свого звання залежить теж щастя людини. Неодин працює в крамниці, та такий засуплений, як би всі голки поглотав; бо його щось тихе, притаєне до ремесла пре. Інший господарює на своїм полі та не радіє, бо голос кличе його до манастиря, і тільки родичі не пустили. Деякі молоді хлопці хоріють куняючи в шевця та в кузні здоровлям ясніють, бо тут їх місце.

— А як пізнати, хто до ного здібний? — Умішався Івась.

— Родичі повинні слідкувати за розвитком своїх дітей. Один малий хлопчина, ще не ходив до школи, та вже якісь коліснята вічно майстрував. І потім вивчився на великого механіка, що різні корисні машини видумував. А одного школяря прогнали з школи за те, що в кишенях хрущелі, жаби, метелики приносив до кляси й цим дітей жахав. Але цим хлопчиною заопікувався потім бездітний якийсь добродій, та посилав його до шкіл і виховав та вивчив на великого знатока природи. До того родичі повинні завжди молитися за долю своїх дітей. Про різні зворушливі події з життя молоді часто писані чудові оповідання в „Місіонарі", з яких бачимо, що Провидіння Господне ніколи не забуває про тих, що ревно моляться та чесно жиють. Памятай, дитино, що працювати треба так, якби ти мав вічно жити; а молитися так, як би ти мав завтра вмерти.

Батько й син доїхали до свого лану. Але Івась дальше бачив перед собою веселого, усміхненого косаря, що не бідканням, ані не скаргою на свою долю йде бадьорий стежкою життя.

Радість для господарів

СІЛЬСЬКО-ГОСПОДАРСЬКА ЕНЦИКЛЬОПЕДІЯ, зшиток 1, „Сільський Господар", Український Видавничий Інститут у Львові, формат 18 × 25 цм., стор 156; наше українське Товариство **„Сільський Господар"** приносить неоцінений дарунок нашому братові селянинові через започаткування такої корисної та в кожній селянській хаті необхідної книжки, якою саме являється **„Сільсько - Господарська Енцикльопедія"**. Не буде вже в нас недоуків, бо хто матиме цю книгу, той здобуде потрібне собі знання та примінить його до вищої культури свого господарства. Перший зшиток, який вже видруковано дає вияснення слів поазбучно від А до Бі. Хто бачив Українську Загальну Енцикльопедію, той відразу пізнає, що нова книжка в нічому не різниться технічно та артистично від великої Енцикльопедії. У передплаті С.-Г. Енцикльопедія коштує від 50—65 зл. Замовляти в Т-ві „Сільський Господар", Львів вул. Руська 20/III. Обширніші вияснення подано на стор. 2. та між оголошеннями в „Календарі для Лемківщини" на 1939 р.

Щурів винищує РАТИНА й РАТИНИНА
Полеві миші губить МИШИНА

„SEROVAC"

ЛЬВІВ, ПАДАРЕВСЬКОГО Ч. 5. — ТЕЛ. 201-07.
Інформації на бажання.

Юліян Тарнович.

У ремісника золота рука [13]

Велике щастя в житті людини натрапити на чесного учителя. Та ще краще, як цей учитель сам знає, що любов праці — це найкраща охорона перед проступками. — Хай попробував би Василь пиячити та ще своїх учнів тягати до свого товариства — міг би чудових успіхів надіятися в своєму ремеслі. — Еге ж, тоді, як рак свисне на дуплавій рокіті. Тимто Василь чесний на кожному кроці й такої чесноти навчивав своїх хлопчиків. Степанко, що носив утаєну тугу за своєю матінкою, находив у свого майстра добре серце, що помагає таксамо, як лік. Відо чого сироті журитися. — Що діється в його любому селі та що мамонька й Орися пораблюють, чи здоровенькі? Але свою журу забував пильний хлопчина в праці; ніколи теж не поминав хвилиночки думкою бігти до рідної церквиці, бо там осталася його найкраща Опікунка, Мати Божа, що Своє прекрасне дитя малого Ісусика держить на рученьках і янголам лагіднішим оком глядить на того, що клячить у Її святих стіп та молиться. Таку стямив собі Матінку ще з наймолодших своїх років — учень Степан. І в серці своєму найвірніше заховав. Бувало, що Степан деколи, хоч і серед праці на часочок у жевріючих іскорках на ватрі бачив дивне сяйво та переставав колибати віялкою, але Василь не бентежив його. — Тужить хлопчина... Або теж Василь пригадав собі слова Отця Проповідника, що в неділю у Преображенській церкві проповідував і між іншими словами сказав: Так живи з людьми, якби на те дивився Бог; так говори з Богом, якби цього слухали люди. Степанко стояв тоді біля майстра та радісно глянув у його очі, мабуть добре зрозумів вагу цих слів.

По вивченні основних ковальських робіт, задумав коваль Василь записати своїх учнів на вечірні курси. Треба ж з усіх сторін пізнати ремесло та привчитися більшого знання з інших ділянок. І в добру книжку глянути; книжка найкращий та найвірніший друг людини. Правда, що Степан не мав з собою ні своєї метрики, ні посвідки з побуту в своїм селі та свідоцтва покінченої народньої школи; але доки Василь поладнав передвступні справи з вписом учнів на дошкілля, вернувся лист від матері Степана й всі потрібні папері та найбільша Степанкова потіха — Орися написала довгеньке писаннячко від Мамуні, себе та брата й всіх селових побратимів. Вона писала: Наш Братчику! Чому Ти так довго подівався у світі, десь далеко, де ні вітерець наш до Тебе не долетить і не перекаже Тобі, що ми всі плачемо за Тобою; наші Мамуся в неділеньку святу, як заплітають мені кісоньки тою крайочкою, що Ти Братчику коханий мені прислав, Вони плачуть. І казали, що нам умруть, якби Ти не зявився до нас бодай дрібоньким словечком. Але я ніколи не вірила, щоб Тебе лихе приказання морило, бо наші Матуня, що ми Ім квіточки до золотої китиці приносили в церкви, Вони завжди весело до мене всміхаються та я вірю, що Ти здоровий; бо я за тебе квіток приношу, так, як давніше ми обоє разом бігли на Яворину пахучих сторчиків нашій Небесній Цариці престіл заквітчати. Мама більше не плачуть і відмолодніли, такі веселі аж робота Ім у руках горить і співанками мене до школи проводять. Газдівство, каже брат писати, нам теж ведеться. Приховали ми собі біленьку телисю, сміються з мене, що Ваньові з Зарубок мене з телисьою дадуть, як велика доросну. І гусять нам ся повне решето вивели, ходжу полотенце на ріку білити та гусят поплаваю; такі білюні, як перший сніжок на поляні. Васьо Демчарів з Незнайовой збирається до Америки, прийшла му шифкарта, а Параська Поливкова з Ростік поїхала до газди свого до Франції, Петро з Крижівки мав термені в місті, що побив жида, що його вшукав на дереві й виграв справу. Каська Облесна того Миколая, што фасує з каси, сидить в місті третий тиждень за свої телепи, що їх нателепала пів села на Євчиного зятя.— Бо заєдно кричала, що він описав її газду чи сусіда в газетах, що шпіритаю продають і троять дітей по селі. На грядках сонящник такий, як наше найбільше решето і грушки мельнички вже падають. Купи мені даке чячко, бо на кермаш піду з Оленою Барниковою до Нової Веси, бо там дуже красно хор у церкві співає. А Отець Духовні, хоч уже сиві як голуб, то так хвалу Божу співають і такі бадьорі, якби ніколи не мали старітися. І до сповіди до Них піду, бо ня в школі по голівці погласкали, як я знала, що Шевченко то наш український найбільший поет; потім мені дали книжочку з віршиками. Або приходь Степанку дохиж, разом підемо на кермаш. Будемо Тя чекати...

Степан читав і очей не міг відорвати від листа, що так багато ріднього сонця приніс з його далеких гір. Коли скінчив уже сотній раз читати сестрине письмо, усе ще находив нове бажання, ще раз і ще читати найкраще поздоровлення з милої батьківщини. А пак згорнув Степанко набожно цей дарунок учетверо та глибоко заховав його запазухою. — Щоб його добре зберегти та ніколи не виронити.

Свідоцтва віддав майстер управі школи та вже від перших днів Степан з невеличким зшитком і олівцем набирався цінного знання про рідну мову, українську мову, рідну землю та славну бувальщину, про великих українських і могутніх колись князів і володарів. Новий світ розкривався перед селовою дитиною. Новий і безмежно цікавий та ще більше дорогий, бо досі в чорних уборах подаваний та придумчивою ниткою тканий. — Нароком, щоб обманювати... І здорове зерно, щоб не скільчилося на неораній плугом правдивого знання, земленці. — Так, як Василь каже: Добра мати стільки вартає, що сто учителів.

Само теж ковальське ремесло ставалося ще цікавіше, бо Степанко збагнув у вечірніх науках, що таке залізо, звідкіля його добувають, як його перетоплюють та які його ціхи. Як його заправляти, зварювати та вигладжувати. У школі навчали теж учнів зварювати два кусні заліза міддю, ще кращі роботи зближені до шлюсарського фаху; одначе й доброму ковалеві пригодиться деколи вміти дрібнішу роботу. Або такі ґвінти, як від голчиного вушка та на грубих веретенах, що до копалень нафти їх уживають; це теж ковалеві треба знати. Але занурювати заржавіле залізо в нафті — це неконечно добрий спосіб, зате краще олива злизує ржаві цятки з заліза. Тому також усі ковалькі та шлюсарські машини треба оливити, щоб легко ходили, оберталися коліснята; при верченні заліза бормашинкою та шнайризкою ґвінтів теж олива найуспішніший середник зберегти тривкість борків і ґвінтових щок. Олива одночасно спинює нагле нагрівання приладдя та машин.

Степан ловив кожне слово на годинах науки про нашу землю, її початки, величину, багатство; про багату в події старину, славні давні, величні нові та найновіші часи. Кожне слівце западало чимраз глибше в серце Степана та будувало нову, тверду будівлю. Таку, про яку мріяв малий син гір, як пас ще білі овечки на яворинських пасічках та якась дивна снага не дозволяла йому тоді спокійно засидітися в батьківсьїй хижечці. — Лем, хай ся любить, повела несвідомого хлопчину під сонце, щоб ближче від його набратися цього тепла та вернутися до братів і цим новим серцем зогріти любу земленьку на краще молодече завтра рідних земель.

(Далі буде).

Василь Качмарський. 4)

Над долішнім Вислоком

Коло замку на Камінці, нинішня половина Чорнорік, звана Підзамче коло Одриконя, поселилися татари на все і до нині там жие карловате племя (поляни), що займаються крім управи ріллі, що головно ткацтвом. Також оповідав, що в околицях Коросна лишилося багато мадярів з того часу, як вони йшли війною на українську землю, та коли місцеве населення масово вимерло на якусь заразу, то польський кріль (король) як забрав той край, спровадив тут німців, вони зчасом спольщилися та за ними пішли і решта людей, які при житті лишилися. Доказом, що ті землі колись були українські може бути і те, що по нинішній день є в Корчині (люди зовуть Хітчина) резиденція родини Шептицьких, Дукля до Тарнавських, Ланьцут і Риманів рід Потоцьких, з гербом трираменний хрест. Або в Камбірни (Комборня) один поляк на питання, що то за каплиця в двірським парку стоїть? — відповів, „то ест дворска церкев, ґдзе сен і тераз п. храбіна модлі".

Мадяри за Кошута зробили повстання, то тут люди по горах ставляли стовпи, на кінцях обливали смолою, що як мадяри підуть на нас, то сторож мав запалити, а люди на знак вогню мали приготовлятися до втечі; видно, що той звичай остався ще з татарських часів, але на щастя прийшли на поміч москалі і мадярів тут не було. Але, як ішли москалі на Угорщину, тоді на приказ влади люди й з Бонарівки мусіли москалям носити їсти аж до Домараджа, бо тим цісарським шляхом ішли москалі.

Служба при війську обовязувала давно 24 літ, відтак 20 літ і прадід автора ще служив 20 літ; коли він ішов до війська, прабабку (автора) несли до хресту Коли він з війська вернувся та дівчина Татиянна мала вже 20 літ і він з нею оженився. Зразу молоді люди ходили з Стрижівщини до асентерунку пішки аж до Нового Санча, пізніше до Ясла, відтак до Коросна і вкінці до Стрижева.

Старі люди оповідають, що границя між Ванівкою та Бонарівкою мала йти верхом гори Кичара, де нині є дорога, але комісар хотів від ґаздів по ринському (не знати винагороди чи податку), але населення було збідніле, гріш у них був дорогий та про поле менше дбали, тому не згодилися платити; одначе цю квоту заплатила Бранівка і він границю посунув значно низче, де було орне поле, там прийшло хлопам, а де був ліс, так, є сьогодні. Таксамо було і з північної сторони, то комісар приписав до двора в Ґодовій.

Полеві роботи: В оден рік орали всі одну сторону, а що мали мало обірнику, то близче хат справили і посіяли жита або садили бульбу, а дальше від хати сіяли овес; овес такий, що брат брата ледви вродив, а другу сторону лишали на пасовиська і разом всі пасли, а в другий рік знов орали другу сторону. Жито сіяли те дрібне старе маленьке, пшениці або зовсім не сіяли, або дуже маленько, бо невродиться, овес сіяли дуже пізний, бараболі садили якісь пізні, дрібні, зв. пашкети, а капусту садили пізну зелену на високім качани. Люди в тодішніх часах були цілком іншого виховання, іншого характеру та інших поглядів; вони жили серед лихих обставин, зразу панщина їм докучувала, потім помір і зараза, вкінці з Румунії масово тут найшли вовки, що гурмами нападали на худобу і забирали телята, вівці, яких тоді багато тут годували і безроги, яких разом з худобою пасли, але також кидалися і на людей. (Далі буде.)

—o-o—

Григорій Марусин. 11)

Напереломі

Повість з лемківського життя.

У Львові влаштувалися наші хлопці зовсім вигідно й практично. Дмитро бував у Львові кількома наворотами. Знав, де можна переночувати безплатно, де можна дешево зїсти, знав, що у Львові є гідне побаченя, то й не диво, що командував Гриньком, а цей в кожній справі слухняно піддавався вказівкам свого старшого краяна.

Коли Гринько, ошоломлений рухом великоміської вулиці, з подивом приглядався до всего, Дмитро напоминав його, бувало, щоб не гаяв дорогого часу, бо треба ще сьогодні обійти стільки вулиць, щоб завтра почати роботу в новій ділянці міста.

— На обзераня Львова буде час у неділю! — говорив звичайно, та як побачив на бальконі камяниці жінку, що займалася домашніми порядками, кликав співучим голосом: — Горшки дрітуємe! Старі на нові! Тоді господиня прикликує дротярів, та дає до направи ріжний кухонний хлам і робота йде, аж любо.

Гринько так справно друтує горшки, що Дмитро з радости аж прихвалює товариша: — Гарді, барз гарді.

Дуже часто траплялися інші поправки кухонної посуди. Заклопотана господиня показує бляшану посуду з дірами, тут треба було лютувати, дріт не поможе. Наші хлопці й те ремесло знали. А дротяні мишоловки мали такий покуп, що годі було їх настарчити. Як не одне, то друге, не було такого дому, де не заробили б наші хлопці кількадесять ґрошів, а деколи й срібна корона попалась у руки молодих механиків.

Вони не рахували грошей щодня, бо часу не було, щойно в суботу вечором, коли прийшли на своє помешкання, обчисляли врочисто свою касу. Деколи було 30 корон з дрібними, часом доходили їхні заробітки до 40 корон і це був чистий зиск, бо за харчі не видавали ні ґроша. Кожна господиня, крім платні за направки чимнебудь гостила хлопців, та вони ніколи голодні не були.

Але в неділю треба було жити на свій кошт. Та це дурничка. Марципанів вони не їли, хліб, сир, масло, часом солонина, до того чай або молоко — ось і все. Коли тиждень був спеціяльно добрий на дохід, то в неділю дозволяли собі на панський обід у студентській харчівні в Народному Домі.

З тією харчівнею зовсім випадково вони зазнайомилися. Але, як то кажуть, гора з горою не зійдеться та людина з людиною зійдеться.

У першу неділю, яку довелось їм провести у Львові, зайшли оба „дротярі" у Преображенську церкву при Краківській вулиці. Після Богослуження вийшли на вулицю та почали розмову, що сьогодні робити, куди їм піти, де можна дещо цікаве побачити.

— Знаеш што Гриню, — рішив раптом Дмитро, — я тебе заведу на Високий Замок.

— Де то є? Який то замок? Чи далеко?

— Ні, недалеко, подь, я тя заведу.

Пішли Скарбківською вулицею кількадесять кроків, вийшли на Губернаторські Вали, а відсіля побачив Гринько зелене узгіря, а на вершку горбок з крутими стежками.

— А деж ви мешкаєте? — запитав раптом Баболяк.

— Ми, дебуд, — відповів Дмитро, — де родимо, там кое найдеся деякий добрий чловек, што нас береночує, деякий сторож, або робітник, звичайні свій до свого тягне, до панства ся не пхаме, лем до своїх.

(Далі буде).

Господарська сторінка.

З сторінок української преси повинні негайно щезнути всі оголошення пудрів, шмінок, неморальні анонси різних та українських фірм! Хвилевий дохід з поміщення оголошень „люксусових“ товарів ніколи не заступить тої шкоди, що рекляма спричинює серед українського громадянства.

Знову загроза голоду в Горличчині. Страшне спустошення вчинила тригодинна буря над горлицьким повітом. Струмки води з піль і гір згорнули всю родючу землю разом з засівами. Про велику руйницьку силу бурі вказує те, що маси води знищили в цілости залізничий шлях Струже—Ясло на просторі кількасот метрів. До місцевостей, знищених повінню приїхав горлицький староста магістер Стичинський, щоб негайно розпочати акцію ратівничу та приділити поміч голодним селянам.

Венеричні недуги. Причини венеричних недуг є різні. Найкраща охорона перед цими недугами безоглядна чистота тіла та на випадок повстання недуги негайна лікарська поміч Ця небезпечна недуга повстає найчастіше внаслідок полового гріха через зараження. Отже моральна чистота та поборювання тілесних похотей передумова забезпеки перед венеричними недугами. На Лемківщині майже не чувано про цю грізну недугу, але це ще не причина занедбувати чистоту свого тіла (маємо на увазі боротьбу з гріхом нечистоти!). Дивне, доволі дивне, що приміром кожний, що був за Австрії у військовій службі, міг завважити, що питались його про щітку до зубів, щітку до чоботів, але чи часто провірювали — ходить той чоловік до церкви, чи приступає до Святих Тайн Сповіди та Причастя, та як мається його душевне здоровля?... А при війську, ба, не тільки, але в часі побуту в містах міліони небезпек чигає на людину, щоб його схопити в кліщі венеричної недуги... Люди в наших горах, отже кожне село повинно себе берегти перед цією страшною недугою та безоглядно боротися й з способами завлечення тої недуги в село, та з неморальним життям молоді. Знаємо такий випадок, що в однім селі була сирота; вона поїхала з учителькою десь на доли, а може до міста потім пішла на службу від учительки та кілька років не верталася до свого рідного села. Одначе, хоч вона потім і вернулася на свою частку, що мала по своїх батьках у селі, село підглянуло в цеї дівчини дивні вереди на грудях та інше, що вказувало наглядно на венеричну недугу. І село добровільно перевело збірку між собою на викупно частки від тої дівки та приказало їй негайно забратися з села: „Не будеш нам — казав старенький газда (Василь Ф.), занечищувати нашої води; іди, дитино, в світ, ми тебе не проганяємо, але ти сама себе неволею гріха покарала“. Памятайте ж. любі читачі, що здоровля наш найбільший скарб і вистерігайтеся кожної нагоди великого нещастя. Кажемо виразно: на випадок певного прослідження недуги навіть проти волі нещасливого подбати про належний спосіб забезпеки проти дальшого поширювання тої грізної недуги. Добре памятайте про це!

Безробітних у Польщі нараховували в травні ц. р. 492 тисячі 324 осіб. У минулому році, в тому самому часі було 489 тисяч 985 безробітних.

Ціни збіжжя. При кінці травня платили у Львові за 100 кг.: пшениці 21.50 зл; каша ячмінна 30 зл.; горох 30 зл.; фасоля 35—69 зл.; вика 19 зл.; конюшина чиста без канянки 300 зл.; кминок 85 зл.; бульба 4.50—5 зл.

Вже появився АЛЬБОМ
УКРАЇНСЬКИХ СВІТСЬКИХ ВИШИВОК

Багатий збір гуцульських, волинських, поліських, покутських і лемківських прегарних оригінальних узорів. Понад 70 взорів розміщених на 10 таблицях на кредовому папері. — Ціна альбому з пересилкою 4 зол.

Висилаємо тільки за попереднім надісланням належитости.

„УКРАЇНСЬКА ПРЕСА", Львів, вул. Косцюшка 1 а.

На товариських сходинах у Новому Санчі зібрано на передплату для свідомих, але бідних читачів „Нашого Лемка" квоту 9 зл. і передано до Адм. Н. Л. Культурним Громадянам Нового Санча Боже заплать!

З нагоди 30-ліття існування Товариства „Відродження" відбулися 27. травня ювілейні загальні збори, які вибрали одноголосно нову Головну Раду з попереднім головою м-ром М. Ценком на чолі. Зборам переслали свої привіти Ексцеленція Митрополит і наші українські товариства та установи у Львові та краю.

Промислово- торговельна палата у Львові повідомила всіх купців і промисловців, що до всіх подань треба долучувати доказ вплати на протилетунську позичку.

Банк міжнародніх виплат обчислив, що світ видає місячно міліярд долярів на зброєння. Гарненька сума; скільки бідних сиріт і вдів та безробітних можна би піддержати, якби люди мали Бога в серці...

Польський міністр військових справ оповістив розпорядок у справі виплати запомог для родин вояків у чинній службі. Громадські власти по селах і менших містах самі мають допильнувати цих справ. Запомоги будуть виплачувати щодва тижні.

Сільські ґаздині не знають про те, що до прання білля найкраще вживати воду з ріки, або потока, бо тоді білля добре переться та щонайважніше зуживається майже половина мила, як у воді з криниці. Це діється тому, що в ріці вода мяка та має менше вапна.

По надісланні **1.50 зол.** висилаємо **1 печатку** у трьох стрічках з довільним написом.

РИТІВНИЧЕ ЗАВЕДЕННЯ
С. САНДВІК
Львів, Пасаж Миколяша
Виконуємо таблиці для ВП. Панів Лікарів, Адвокатів і усякі ґравюри.

УВАГА! Хочеш мати добрий і дешевий портрет звернися лишень до фірми

Photo-Studio „Van Dyk"
Львів, Коперника ч. 21/I. ріг Словацького.

За оказанням цього оголошення дістанете до портрету 6 фотоґрафій даром.

ЛИСТУВАННЯ.

Вп. Д. Демчар, Крива: щиро дякуємо, вирівнано по кінець 1940 р. Братні поздоровлення.

Вп. Юліян Войтович у Ла: щира подяка за переданих 1.50 зол. через Калиняка на передплату. Привіт.

Вп. Василь Хомко у Вн.: листа одержали, дякуємо за звістки.

Ще раз пригадуємо, що найвищий час прислати належитість за побрані до розпродажі календарі на 1939 р.

КОСИ, СЕРПИ
„ЦЕНТРОСОЮЗУ"
знані вже всім зі своєї доброї якости

Маси скажених псів появилися в ряшівському повіті. Поліція та поодинокі люди застрілили вже около 400 псів. Пса в селі треба держати на припоні, тоді менша небезпека від його на випадок скаженини, і пес краще пильнує хату.

Протиґазові маски. Ціна одної маски 15.75 зл. для членів ЛОПП та 17 зл. для всіх інших. При купні маски на 6-місячні рати ціна виносить 16 зл. для членів ЛОПП і 18 зл. для всіх інших. Провізоричні маски є в ціні 2.30 зл.

Навіть і найбідніша хатина, як у ній ґаздує чесна, розумна й трудяща жінка, може статися осередком вдоволення, радощів і щастя.

ФОТОҐРАФ МІСЬКИХ ТЕАТРІВ
Photo-studio „Van Dyk"
Ателіє модерного фотоґрафічного мистецтва виконує: портрети до нормальної величини, навіть зі старих фотоґрафій та всілякі знимки найновішими рефлекторами по конкуренційних цінах. — Для П. Т. Аматорів спеціяльна лябораторія до аматорських праць.
тепер ЛЬВІВ, КОПЕРНИКА ч. 21. I. п. (ріг Словацького).

ПРАЖІНЬ???
чомуж цеї кави не пити, як смачна і своя
„Суспільний Промисл"
Львів, вул. Жовківська 188. Тел 242-47.

Wydawca i redaktor: Julian Tarnowycz, Lwów, ul. Nowy Świat 22. — Drukarnia „DIŁO", Lwów, Rynek 10.
Видавець і редактор: Юліян Тарнович, Львів, ул. Новий Світ 22. — Друкарня „Діло", Львів, Ринок 10.

2/c-17066
1939-1 egz.

Наш Лемко

Lwów
P.T.Zakład Naro
im.OSSOLINSKICH

Rok VI. Рік VI. **NASZ ŁEMKO** Nr. 13 (133) Ч. 13 (133)

Lwów, 1. lipca 1939.
Львів, 1. липня 1939.
NASZ ŁEMKO, LWÓW, UL. NOWY ŚWIAT 22.
Адреса: **Львів, Новий Світ 22. Тел. 244-67.**

Dwutygodnik. — Двотижневик.
ЦІНА ЧИСЛА 15 ҐР. — Оголошення після умови
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 зол., Піврічно 1·80 зол., Чвертьрічно 1 зол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

Батьківське благословення

БЛАГОДАРНА СЛУЖБА БОЖА З ПРИВОДУ 40-ЛІТТЯ ЄПИСКОПСТВА ВИСОКОПРЕОСВЯЩЕННОГО МИТРОПОЛИТА КИР АНДРЕЯ.

У неділю, дня 18. червня 1939 р. — велике подвіря перед храмом св. Юрія виповнилося тисячними масами українського народу. Кожний спішив, щоб подякувати Всевишньому, що дозволив Найдостойнішому Ювілятові княжити українському народові з єпископського, а далі митрополичого престолу повних 40 років. Що занести перед престіл Бога свої гарячі мольби, щоб Найдостойніший Ювілят прожив ще довгі та благії літа в праці для Вселенської Церкви та Українського Народу.

На подвірю храму св. Юрія збудовано величавий вівтар, багато прибраний килимами, квіттям та іншими церковними прикрасами.

В год. 9-ій починають виходити перед престіл Єреї під проводом пятьох Єпископів. Але очі всіх звернені на митрополичу палату. Нараз несеться над святоюрською горою гураґан оплесків. Це показалася очам непроглядної маси вірних маєстатична постать Того, якому всі приявні прийшли скласти свої найщиріші побажання й які прийшли, щоб у час неспокою й незгоди набрати глибокої і твердої віри у майбутнє. Такої, з якою йшов крізь ціле Своє трудяще життя Найдостойніший Ювілят.

Перед престолом стає до св. Літурґії Найдостойніший Ювілят та пятьох Єпископів: **Кир Йосафат,** єпископ перемийський; **Кир Іван,** єпископ-помічник львівський, **Кир Микола** єпископ Волині, Підлясся і Холмщини, **Кир Никити,** єпископ-помічник львівський та **Кир Григорій,** єпископ-помічник перемиський. Сослужать з ними представники Монаших Чинів: о. ігум. **Климентій Шептицький** (Студити), **о. ігум. Віталій Градюк** (Василіяни), **о. ігум. де Вохт** (Редемптористи). А далі делеґати митрополичої капітули.

Торжественна Служба Божа протяглася далеко поза 12-ту годину.

Після закінчення Служби Божої хор відспівав многоліття Святішому Отцю, Найдостойнішому Ювілятові, усім Єпископам та всьому Українському Народові. Опісля Преосвященний Іван Бучко, єпископ-помічник львівський, виголосив проповідь, у якій відчитав письма до Ексцеленції Митрополита від Св. Отця й від кардинала Тіссерана. У цьому письмі Св. Отець іменує Митрополита Кир Андрея Асистентом Св. Папського Престолу й доручає уділити вірним від Св. Отця апостольське благословення.

І знову очі тисячних мас звернулися в сторону, звідки поплили батьківські слова Найдостойнішого Ювілята, який уділив усім апостольського благословення.

ВПреосвященний Епископ Кир Йосафат Коциловський в часі Архиерейської Хвали Божої благословить усіх вірних.

Після закінчення торжеств ще востаннє маєстатична постать Митрополита показалася вірним на бальконі митрополичої палати, у товаристві всіх приявних Єпископів. І знову гураґан оплесків — тепер уже на прощання. Многотисячні маси знову відспівують „Многая літа".

Із святоюрської гори розпливались маси вірних. А в кожного на душі радість, що Всевишній дозволив довгі та довгі літа правити Найдостойнішому Ювілятові долею нашої церкви та народу. Та кожний рівночасно заносив прохання перед Всевишнього, щоб послав Найдостойнішому Ювілятові ще много літ та здоровля для дальших трудів, для дальшої Його так спасенної праці.

Будьмо характерні

Буває, що в наших батьків селян або міщан вдасться дитина-син, якому Господь не поскупив таланту-здібности, та самі батьки не є дуже бідні, — тоді їх мрією є, щоб їх син стався паном.

У їх понятті панами є нечисленна категорія людей, як: священник, професор, адвокат, кожний урядовець — навіть такий, що замітає канцелярію, — а врешті всі інші люди, щоб лиш не орали, не сіяли, чобіт не шили, ковнірці й краватки носили, ну, та й „першого" мали. Саме те послідне, — місячну платню вважається очевидно найважнішою признакою приналежности до категорії „панів". Ані висококваліфікованого ремісника, хочби він заробляв у двоє й троє більше від „пенсіоната", ані й дуже багатого купця опінія села якось не хоче зарахувати до „панів". Умова інтеліґенція, умові здібности не мають тут великого значення — село є цього переконання, що є пани мудрі й пани дурні.

У поглядах дещо більше просвічених кругів нашого сільського громадянства патент на „пана" дає деяка сума знання, потверджена ґімназійною матурою, або ще краще, університетським дипльомом. Такого пана називають також інтеліґентом, уважаючи, що одно і друге слово те саме означує. Поминаючи цей останній рід панів, який в нас українців інколи матеріяльно стоїть дуже погано, всякі інші пани тим основно відрізняються від загалу селян, що: 1) матеріяльно стоять без порівнання краще — просто мають з чого урядити собі лекше й вигідне життя; 2) не працюють так чорно, як на селі; 3) з ними всі рахуються, їх поважають, їм кланяються. Якже ж про те можна дивуватися батькам, коли бажають своїм дітям цього добра й поважання у людей? — Ні! Зрештою вже в людській натурі є вроджене бажання, гін до вигіднішого й кращого життя під кожним оглядом. Отжеж хотіти бути „паном" у вище наведеному розумінні є назагал чимось позитивним, добрим.

Але нам йде про інше виховне поняття панства, на жаль, ще досить у нас закорінене, а саме, що воно обовязково має ходити в ковнірці і краватці. А те, чи є в голові розум, знання, чи є в серці моральні, етичні засади, одним словом — чи та людина має характер — то байдуже, це до „панства" не належить!

Таке хибне й шкідливе поняття панства ми рішуче стараймося викорінити, а защіпити наскрізь нове, відмінне. Ми з цілої душі стараймося витворити новий тип панства — **духове панство,** або, як хтось інакше схоче назвати — **духову аристократію**! — Що це є духове панство? Чим має визначатися людина, щоб її можна було назвати духовим панством? Воно не легко відповісти на це одним реченням, можемо лише через порівнання приблизно очеркнути це в такий спосіб, що так, як деякі зовнішні прикмети — одежа, вигляд, урядове становище, умова праця, студії — роблять чоловіка в очах загалу „паном", **так само духовим паном робитимуть його внутрішні, духові, моральні високовартісні прикмети**. Бо перед ними щойно треба низько голову склонити і шапку зняти і їх щойно слід найгарячіше поручати до наслідування усьому нашому народові. Тамте стремління до „панства", якщо матимем на думці тільки краватку чи „пенсію", є інколи деморалізуюче і шкідливе для народу, натомість оце є під кожним оглядом похвальне, а для народу прямо спасенне, **бо має на цілі вчинити його духово міцним, шляхотним, лицарським,** одже, духово панським.

У першій мірі у всьому, що робимо, хай пробивається **лицарськість.** Що це є? То поняття походить може й з часів хрестоносних походів. Ці лицарі, що йшли відбивати від турків Святу Землю, складали обіти, що завжди боронитимуть віри Христової, жінок, дітей, старців, сиріт, покривджених і т. д. Опісля й витворилося таке загальне пересвідчення, що кромі цих майже святих обовязків мечем боронити Христової віри й вітчини, лицар не сміє сплямити своєї чести нічим низьким, нечистим, нечесним. Оце й було правдиве, духове панство, шляхта, з якого щойно з часом виробилося так зване родове панство.

Велике незрозуміння лежить у цьому покутуючому подекуди переконанні, начеби лицарськість мала бути якоюсь мягкосердістю, лагідністю супроти ворогів, а вслід за тим пережитком шкідливим для даного народу в добі його кривавих змагань. Так не є. Якраз безпощадна, завзята боротьба, у якій лицар має показати якнайбільше геройства й відваги, є майже істотним змістом лицарства. Але поза фізичною війною буденне життя вимагає на кожному кроці **моральної відваги. Її треба нам якнайбільше, бо має вона величезне значення в житті одиниць і народу.** Моральна відвага, — то значить ніколи, нікого й нічого не лякатися, коли йде про оборону справедливих і важних правд, ідеалів, правд, так наших особисто, як і ще більше цілого народу, а навіть самої правди, як такої, без огляду на те, до чого вона відноситься. Хоч певно не всі з тим послідним згодяться, але все таки багато було людей, які воліли вмерти, як відступити від свойого перконання і по їх думці правдивого. Моральна відвага, — то значить виступати проти кожного зла, яке коло нас діється і не уступити йому без огляду на те, що нас за те мало б стрінути.

Найціннішим може у буденному житті родом моральної відваги, — це **постійне і послідовне ігнорування страшного нашого ворога, — людський погляд.** Є це невільниче примінення нашої бесіди, слів, вчинків, одежі тай взагалі усього нашого життя, до існуючої моди, до того, що людям подобається, чому не дивують, з чого не сміються, без огляду на те, чи це є згідне з нашою совістю, розумом, потребами. Аж жах бере, коли призадуматися над тим, яких то дурниць не робить чоловік, або скільки то добрих вчинків він міґби зробити, якби „не встидався людей", якби не звертав уваги на те, „що люди будуть говорити".

Ніколи не забуваймо, що чим більший ум, чим більший чоловік, більший пан, тим більше просто погорджує опінією товпи і говорить, робить тай вбирається навіть так, як йому совість, розум чи хочби кишеня диктує.

Моральна відвага, — це безоглядне переводження в діло всіх наших добрих плянів і постанов. — Це якесь гейби прокляття тяжить над нашою національною вдачою, що ми, чи то в нашому особистому житті, чи в громадському, намічуємо справді добрі й спасенні пляни, постанови, але коли приходиться їх здійсьювати — не стає рішености, сильної волі. Чому? — Та бо так якось... — ось уся відповідь.

Лицарство міститься теж, **у духовій рівновазі.** Щоб її осягнути, треба безнастанно боротися зі собою, панувати над собою, над своїм язиком, своїми пристрастями, наклонами і звичками. Не є ця борба дуже

мила, але не забудьмо того, що у цьому безнастанному поборюванню себе є правдиве й одиноке джерело людської потуги, сильної волі й совершенности. А знаємо чейже, що велику ролю в історії відограють завжди і тільки люди сильної волі. — Духова рівновага, це також значить — не показувати на зверх в пересадно смішний спосіб своєї радости, коли нам у чомусь гарно повелося, коли ми осягнули перемогу над кимсь, — зокрема, — в ніякий спосіб не обиджати й не сміятися з того, що йому вдалося, програв (у спорті, грі, забаві!). То значить, — з другої сторони, — не піддаватися розпуці, зневірі, огірченні, не мати лиця як темна ніч, коли нас стріне якесь нещастя, невдача і т. ін. То значить, дальше, мовчаливо ігнорувати всякі на нас сплетні, обмови, і не встрявати з цієї причини в ніякі сварні, авантури. Добре є завжди памятати про таку велику правду: Мудрий і чесний чоловік ніколи не буде говорити нічого поганого про другого, а коли дурний, говорить, — можна спокійно махнути на нього рукою.

Лицарство, проявляється також у **словности,** тобто у точному і совісному додержуванні кожної обіцянки, кожного приречення, кожного слова, без огляду на те, чи сказано це знатній особі чи дитині, і чи сказано це у важній справі, чи в дрібниці.

Лицар, джентельмен — дальше — не мусить говорити всього, що знає, але те, що говорить, мусить годитися з правдою. Всяка брехня, — це річ негідна лицаря.

ПС.

Коротке вияснення

У звязку з поміщеним дописом про Свячене в Н. Санчі в ч. 11. на сторінках „Н. Л.“, подаємо до відома Високодостойних Громадян Сандеччини, що в такому виді й з таким змістом дописки не можемо помістити не тільки з огляду на пресове право, але з огляду на те, що в поміщеному дописі не було вказаного ні одного призвища, що могло би нарушувати честь і повагу Вельмишановних Громадян, підписаних у присланій (рекомандо з 19. V. ц. р.) дописці. „Цінні“ завваги та замітки щодо „молодечости“ приймаємо як дарунок на пресовий фонд. Одне тільки мале наше прохання, чи не краще було би замість таких „дописок“ — прислати статтю, оперту на „старечих“ досвідах, яка на майбутнє могла би причинитися до оздоровлення того „не тее“ в Санчі та поминути особисті справи.

Редакція „Нашого Лемка“.

Дописка: Присланий дописок разом з копертою передаємо до Архіву, як цікавий і цінний документ. Спростування звичайно пишеться більше річево. Автім ще раз заявляємо, що ми не мали підписаних у дописку на увазі, поміщуючи допис з Сандеччини.

—o—

Історичний документ

Різні люди в різних цілях поширювали, поширюють і будуть поширювати нічим необосновані сплетні між нашим народом, що перед вибухом і в перших початках світової війни українці посилали „русинів“ до Талергофу, скаржили на них перед австо-мадярськими жандармами та помагали нищити „русских“ на Лемківщині.

Для цих усіх людей, зокрема для „господинів“ редакторів з різних брукових москвофільських газет є знаменита нагода на власні очі переконатися, чи в їх усіх брехнях є хоч слівце правди. Хай вони підуть до Бібліотеки Народного Дому у Львові, якщо там нема, то хай шукають між собою або своїми одноплемінниками брошури під наголовком (наводимо в цілости за оригіналом!): **Довѣрительно. СОВРЕМЕННАЯ ГАЛИЧИНА, Этнографич. и культур. политическая состояніе ся, въ связи съ національно-обществ. настроями 1914 (Іюлъ 1914 г.).** Друковано: **Походная типографія Штаба Главнокомандующаго Арміями Юго-западнаго фронта, з схемою главнѣйшихъ населенныхъ мѣстъ Галичини (Іюлъ 1914).**

Отже це є невеличка книжечка, в якій поданий подрібно список важніших громадян тодішнього москвофільського напрямку, з поданням місця їх осідку й замешкання та найточнішими даними, в кого треба шукати московській армії та її штабові прихильних і вичерпуючих відомостей про настрої населення Галичини до московської армії. На окремій картці, долученій до цієї книжки, подані всі важніші центри москвофільських діячів. Не забули в цій книжці й про Лемківщину, бо надрукували теж і про населення в округах: Ясла, Горлиць, Санча, Коросна й Сянока; на карті теж подані центри москвофільства в цих округах.

Які ж були наслідки тої книжки?

Для московської армії вона була покажчиком, де їй шукати для себе „прихильних“ людей та де найти правдиві інформації. Тому не треба зовсім сумніватися, що кожний московський старшина, який з московською армією наступав на Галичину, мусів мати цю „підручню“ книжку з собою. А тепер уявім собі, що такий московський старшина попав у німецький або мадярський полон... І при ньому найшли цю книжку. Чи треба було більше мадярським жандармам? А чей і мадяри держали таких, що вміли по „руськи“ читати.

Тут саме джерело та точка початку всіх шибениць, арештувань, інтернувань, вивозу людей до Талергофу, Ґрацу, Сан-Андре й інших таборів для підозрілих.

Що на те „русскіе“ люди?

Бувший талергофець.

У Ж Е В И Й Ш Л О

по мистецьки й дбайливо зредаґоване перше число чвертьрічнього часопису Дружин Священиків під наголовком

„Д О Л Я“

у Львові, Площа св. Юра ч. 5;

річна переплата 2 зл., в Америці 1 дол.

У цьому числі (1—2 за перший піврік 1939 р.) поміщене на першому місці **Архієрейське Благословення Високодостойного Опікуна Кир Андрея;** Редакційна стаття: **Наша мета;** дуже розумно написана стаття п. Надії Семчишин про вагу орґанізованости, плянову працю п. н. **Всі за одну, одна за всіх!** Статті (Впр. о. Л. Куницького: **Як ластівки нове гніздо будували;** В. Радзикевича: **Химери ясної ночі,** та інші) й звіти, комунікати доцільно зібрані та зясовані, дають гарний приклад — як треба редаґувати жіночий журнал.

„Лемковє — то польскі запомняни щеп"

„Лемковє — то польскі запомняни щеп". Під таким наголовком краківський „І. К. Ц." знову виписує копу своїх мудрощів про лемків. Найважніше з того всього є те, що „І. К. Ц." признає як тяжко є боротися з чужими впливами на Лемківщині і терені Центральної Промислової Округи. Причиною того мавби бутти конкордат, завдяки якому Лемківщину опанували українські націоналістичні круги та унеможливили полякам греко-католикам, отже і лемкам оборону своїх прав на терені греко-католицької церкви.

„І. К. Ц." кінчить свою статтю ствердженням, що лемків до польськости не може привернути ані Краків ані Львів, але акція польського уряду.

Ікацуньо вже виписав багато україножерних статтей, і від них українці ані не змерзли ані не впріли. Лише треба ствердити, що тепер майже всі польські ґазети розписуються про „польських лемків". Українська свідома Лмківщина повинна подвоїти працю для народу, бо це одно забезпечить тривало нас перед всіми затіями. — (Н. С.).

Відчиніть своє серце Христовому Серцю

Свято Евхаристії у Львові. Цьогорічне свято Евхаристії, що його обходила греко-католицька церква у Львові, було виявом глибокого поклону Христові й імпозантною маніфестацією вірности українців греко-католицькій церкві. І гарна, соняшна погода й тисячі маси вірних, що зявилися процесіями та орґанізованими гуртами і, врешті, зразковий лад та поважний настрій учасників зробили те, що ця традиційна врочистість випала величаво.

По Богослуженнях, відправлених у ранніх годинах в усіх церквах Львова, вийшли з церков барвисті процесії, прямуючи до ринку. В церкві Преображення Господнього відправив Архиерейську Службу Божу Преосвященний Кир Іван при сослуженні оо. Крилошан. Співав хор питомців Богословської Академії. Згодом вирушив звідтіль головний процесійний похід на ринок, де уставлено 4 вівтарі. В ринку зібралися процесії усіх церков: храму св. Юра, Преображення Господнього, Успення Пр. Д. Марії, св. Петра й Павла, св. Николая, св. Пятниць, оо. Василіян, церкви при вул. Зибликевича, Замарстинова, Богданівки й Знесіння. Всі процесії з гарно мережаними хоругвами. Біля чотирьох вівтарів відбулося читання св. Євангелія. При першому вівтарі, що при домі „Народньої Торговлі" читав Преосвященний Кир Іван, при вівтарі, що при ратуші о. прелат Леонтій Куницький, біля дому „Просвіти" о. канонік Василь Лаба й при четвертому вівтарі, що був уставлений у західній стороні ринку, о. канонік Роман Лободич.

Що діється в Карпатській Україні

За Карпатами спокійно. В Карпатській Україні запанувала тепер мертвеччина. Про якесь життя, про якийсь рух, орґанізування, ніяких вісток. Можуть дивуватися ті, що вірили, нібито в Карпатській Україні нема українців, а лише самі „карпаторосси". Бо саме тепер, коли москвофіли осягнули при помочі — щоправда — мадярських військ свою ціль, в Карпатській Україні повинно кипіти життя. Отже показується, що горстка москвофілів з Бродієм начолі не мають там ніякого ґрунту під ногами. І тому там ніякого життя, ніякого руху. Не дурнож Бродій в своїй ґазетці „Русскім Вестніку" скаржиться, що „карпаторосси не ведуть найменшої праці на ніякій ділянці життя. Ані одного кроку не зроблено до цього часу". Так бідкається Бродій не бачучи, що нарід за Карпатами вже прозрів та що запізно вже його обманювати. Втративши те світло волі, яке йому було засвітило на декілька місяців, населення за Карпатами терпеливо вижидає на нову зміну долі, яка скорше чи пізніше мусить завитати до верховинських хат.

Німецькі укріплення над польською границею

Ще в 1937 році збудувала Німеччина деякі укріплення в Східній Прусії і над польським кордоном коло ріки Одри, щоб загородити найкоротшу дорогу на Берлін. З хвилею, коли Польща відкинула домагання Німеччини в справі Ґданська та дороги через Поморя, Німеччина приступила до будови сильних укріплень здовж польської границі. Анґлійські часописи доносять, що при будові німецьких укріплень на Сході працює 180 тисяч добітників, 290 тисяч жовнірів, 80 тисяч членів таборів праці і коло 5 тисяч чеських робітників. День і ніч везуть туди німці величезні транспорти цементу, заліза, сталі та всякого іншого будівельного та військового матеріялу.

Саме тепер ідуть роботи на трьох відтинках. Перший відтинок є на Горішньому Шлеську. Там розбудовують або відновляють колишні німецькі укріплення коло Бреслява, Ґляйвіцу, Ґлоґова, Козля та Ополя. Їх завданням є спинювати можливий наступ від сторони Катовиць-Ченстохови. Другий відтинок це укріплення на лівому березі Одри, шириною майже під сам Берлін. Третій відтинок є на Поморю. Там будують німці найсильніші укріплення, зложені з трьох оборонних ліній. Ці укріплення нагадують німецьку оборонну „лінію Зіґфріда" над французькою границею. Там був недавно канцлер Гітлер з цілим штабом на оглядинах. Тепер, як повідомляють польські часописи, має він приїхати на оглядини німецьких укріплень здовж німецько-польської границі.

КОСИ, СЕРПИ
„ЦЕНТРОСОЮЗУ"
знані вже всім зі своєї доброї якости

НОВИНКИ

Не думайте, що справляє нам велику приємність кожноразове пригадування, щоб усі ті, що досьогодні не заплатили ще за календар на 1939 р. та за передплату, негайно це вчинили. Памятайте, що ані одного календаря на 1940 рік не вишлемо тим, що винні ще за цьогорічний календар. Завважуємо, що новий календар на 1940 рік буде ще кращий, як на цей рік так, що кожний, що його не сдержить, буде завидувати тому, що чесно сповняє свої обовязки щодо свого Видавництва.

Духовенство не має платити комунального податку. Сенатор Омелян Гординський дістав з канцелярії маршалка Сенату відповідь на інтерпеляцію з дня 9. лютого ц. р. у справі накладання на грекокатолицьке духовенство обовязку платити комунальні додатки до державного ґрунтового податку.

Міністерство внутрішних справ в порозумінні з міністром скарбу повідомило, що звільняє всіх парохів від комунальних додатків до державного ґрунтового податку, виміреного від ґрунтів, з яких доходи будуть признані властивою церковною епархіяльною владою за такі, що входять у склад сталої священичої платні. До відповіді міністер долучив копію свого обіжника з дня 24. березня 1939 р. до воєводів південних воєвідств у тій справі.

Не пийте отруї! У Вільшанику, в Самбірщині, на весіллі в домі Томи Пахадюка гості випили кілька літрів горівки, виробленої з денатурованого спірту. Від цього напитку захорувало 7 осіб, з яких один — Андій Повеляк — помер, осиротивши двоє дітей. Крім того дуже тяжко розхорувалися Б. Слива і Олена Здреникова. Ось до чого доводить нерозумне пиття алькоголю!

Зливний дощ з градом навістив сяніцький і лісський повіти; хмаролім заподіяв велитенські шкоди в садах, городах і на полях. Найбільші втрати мають господарі з сіл: Загіря, Долина, Чертеж, Гічва, Береска, Смільник, Воля Міхова, Тісна; у деяких місцевостях падав град величини ліскового горіха та позбивав усі овочі з дерев, подомав збіжжя, городовину в загорідках. Води з потоків і річок виступили з берегів та позривали мости. Дорога між Балигородом і Ліськом перервана. З багатьох ріль на склонах гір осталася тільки неродюча почва. Громадські уряди повинні негайно списати всі шкоди та подати їх до відома державним урядам.

Необхідне для українських дітей! Це дитячий часопис „Місіонарчик“. Вже появилось 6-те число за червень (додаток до „Місіонаря“). В ньому найдуть діти цікаву сценку про хрещення України і навчання любити рідну бувальщину. Допоможіть в цьому дітям. Адреса: Жовква, В-во ОО. Василіян. Ціна одного числа 0.5, з „Місіонарем“ 0.20 сотиків.

Хотіла позбутися дитини. У містечку Північній хотіла кинути під переїзджаючий самохід Геновефа Носаль свою одиночну дитину. Шофер задержав авто й не розїхав дитини, але нелюдяна мати за той час втекла. Дитиною заопікувалися добрі люди.

Крав гроші, щоб забавлятися. В Ропчицях 42-літній Тадей Хащинський, комендант „Юнацьких Гуфцув Праци“ присвоїв собі на шкоду державного майна 10 тисяч злотих. Його зловили аж на Поморю.

Панські забаганки. У перших днях червня платили у Львові за 1 кґ. молодої картоплі 50 ґр., а за 1 кґ. трускавок зразу 14 зл., а потім 8 до 10 зл.

НАЙКОРИСНІШЕ ПОМІСТИТЕ СВОЇ ОЩАДВОСТИ
в Кооперативному Банку
„ДНІСТЕР“
ЛЬВІВ, ул. РУСЬКА ч. 20.,
що провадить крім звичайних ще окремі роди вкладок, які є вище опроцентовані від звичайних вкладок, а саме: **вкладки приданого** та на **усамостійнення** — окремо **премійні вкладки**, на які складаючи щомісячно що найменше 5.— злотих, можна одержати по році крім відсотків ще й нагороду за ощадність у сумі 25—100 злотих.

Вода обертає млинські кола, але зорілка може й хату забрати.

Німецькі вояки вчаться української мови. Принайменше так каже „Слово Народове“, яке 8-го червня повідомляє, що начальне командування німецької армії ввело обовязкові курси вивчення чужих мов для вояків. Вояки вчаться між іншим української, російської і білоруської мов. Існує ціла військова ґрупа знавців чужих мов, якої команда міститься в Берліні.

Ошуканці при роботі. Обмежені можливости виїзду закордон використовують всякого роду ошуканці, які вештаються по наших селах та за виманений гріш обіцюють нашим селянам поміч при виїзді. Недавно крутилися такі ошуканці в мостиському повіті. Вони оповідали, що вони представники Еміґраційного Синдикату і що можуть виробляти дозволи на виїзд до Арґентини. Титулом вписового побирали по 5 зол. від родини. Багато легковірних впало їх жертвою, але врешті акцію зліквідовано. Населення повинно бути обережне перед того роду дорадниками і повинно їх віддавати в руки поліції. Хто бажає мати інформації в справі виїзду на чужину, повинен звертатися листовно до Товариства Опіки над Українськими Еміґрантами у Львові, вул. Вишневецьких ч. 4, залучуючи на відповідь значок за 50 сот.

Повітове староство в Ліську позбавило громадянських прав 86 українців з 19-ох місцевостей в лісському повіті. Виказ тих осіб поміщено в „Моніторі Польськім“ з 12. VI. ц. р.

Надзір над мясним ринком краю. На основі розпорядку Міністерства Хліборобства покликано вже Комісії нагляду над мясним ринком з осідком у Львові. Вони мають: співпрацювати з властями при введенню в життя розпорядків щодо торгівлі господарськими звірятами та мясом, досліджувати свою думку щодо предложень у справі реґуляції ринку, поширювання приписів та розпорядків і виконування чинностей поручених їм зверхньою владою.

У львівськім воєвідстві встановлено 11 місцевих комісій, а саме: у Львові, Перемишлі, Ярославі, Рящеві, Самборі, Дрогобичі, Ходорові, Раві Руській, Руднику н./С., Коросні та Сяноці. В станиславівськім воєвідстві встановлено 6 комісій: в Станиславові, Надвірній, Коломиї, Косові та Рогатині. В тернопільськім воєвідстві: в Тернополі, Золочеві, Бродах, Камінці Струмиловій, Бережанах, Бучачі та Чорткові. Безпосередній надзір над ринком живини та мяса на терені всіх трьох південно-східних воєвідств має окружний інспектор з осідком у Львові (вул. Танської 2).

Радіостація на острові св. Олени. Анґлійська влада приступила до будови висильної радіостації на острові св. Олени. Ця стація має приміщення у будинку, який займав колись Наполеон I. На бажання мешканців острова нову радіостацію назвуть іменем імператора Наполеона I.

ОПОВІСТКА.

На днях появилася чергова книжка „Бібліотеки Лемківщини" під наголовком: **„Як говорив Бескид"** у ціні 1 зл. за примірник. У цій книжці описане життя давніх збійників у зворах Бескиду, які нападали на арендарів і шляхту, упоминалися за кривду селян і гроші роздавали бідним. Кожний повинен прочитати цю книжку; знання своєї бувальщини причинюється до ще більшої любови своєї країни. Хто замовляє пять книжок і платить за них згори, тому висилаємо додатково даром шосту книжку. У кожній українській хаті на Лемківщині повинна находитися в цілости „Бібліотека Лемківщини". Досьогодні вийшло 16 книжок, чергові в підготові. Гроші разом з замовленням посилати розрахунковим переказом ч. 141.

Всі українські центри в Канаді витали англійську королівську пару в часі подорожі їх по Канаді. Українська молодь виступила підчас тих привітань в українських національних строях. Про цю українську приявність писала вся преса в Канаді.

Дзвони батьківщини. Швайцарська радіовисильня у Беромінстер, висилатиме щоденно у літньому сезоні в год. 12. звуки дзвонів з ріжних швайцарських церков у містах та селах.

Пожежа головного двірця у Варшаві. У вівторок 6. ц. м. вибух у новому головному двірці в Варшаві великий пожар. Вогонь повстав у головній галі в год. 6.30 рано. В наслідок сильного вітру швидко цілий новий будинок станув у полумях. В цілому будинку були ще деревляні руштовання, тому вогонь ширився дуже скоро.

Від вогню потріскали стіни, а стеля завалилася, проломала долівку та засипала звалищами частину залізничого тору.

Пожежній сторожі вдалося не допустити пожежі до старого будинку. В рятунковій акції брало участь 500 пожежників. Підчас цього одна особа згинула, а 12 осіб було ранених.

Шкоди заподіяні пожаром сягають до 3 міліонів зол.

ПОВІДОМЛЕННЯ

Подаємо до відома, що ми змінили рисунок і краски на обгортках книжечок - паперців „КАЛИНА".

Нові обгортки є друковані в красках:
паперці ч. 14 — **помаранчева і синя** (давніше жовта)
„ ч. 16 — **помаранчева і зелена** (д. синя)
„ ч. 18 — **помаранчева і фіолєтова** (д. фіол.)
„ ч. 21 — широкі — **синя** (давніше синя).

Просимо з позним довірям приняти наші паперці в новім опакуванні і вживати далі тільки

УКРАЇНСЬКИХ ПАПЕРЦІВ І ТУТОК „КАЛИНА"
кооп. „БУДУЧНІСТЬ"
фабрика туток і паперців „КАЛИНА"

УВАГА! Хочеш мати добрий і дешевий портрет звернися лишень до фірми
Photo-Studio „Van Dyk"
Львів, Коперника ч. 21/I. ріг Словацького.
За оказанням цього оголошення дістанете до портрету 6 фотографій даром.

„Католицькі читання"

дешеві, популярні книжечки для всіх.

Це дуже дешеві й приступні книжечки релігійного змісту. В 1—18. чисдах є бесіда про ті правди нашої св. віри, які фальшують чи заперечують вороги католицької Церкви, всякі іновірці-сектанти.

Також для тих людей, яких не стати на дорогі, обемисті релігійні книжки — а які хочуть релігійно образуватися — є призначені книжечки з бібліотечки Католицьких Читань. Кожну книжечку читається цікаво, мов яку повість. Просимо переконатися!

Досі появилися книжечки:

	Ціна в гр.:
1. І буде одне стадо і один пастир	5
2. „Радуйся Благодатная"	5
3. Стережіться облудних пророків	5
4. Поза Церквою нема спасення	5
5. Поєднання	5
6. „Не бороніть дітям приходити до мене"	5
7. В церквах благословіть Господа	5
8-9. „Радуйся живоносний Христе"	5
10-11. Сектанти	10
12-13. З темряви до світла	15
14. Обережно з вогнем ч. 1.	5
15. Обережно з вогнем ч. 2.	10
16. Чому я покинув „нову віру"?	5
17. Чому я знову став католиком?	5
18. Штунда, її облудна наука	10
19. Бог і Батьківщина	10

Дальші книжечки приготовляємо до друку!

Ціна їх така приступна, що навіть найбіднішого стати. **Боронім св. віру перед ворогами! Але наперід знаймо її добре!**

Замовляти: Видавництво ОО. Василіян, Жовква.

Чи вільно відобрати дароване майно. Правні приписи (арт. 866 код. зоб.) дозволяють на відбір даровизни, на випадок грубої невдячности. Приміром: господар приймив на своє господарство чужих людей і записав їм ціле своє майно з тим, що обдаровані мають забезпечити йому спокійну старість і дати конечні засоби до життя. Перші тижні минають у згоді, але в дальших обдаровані змушують старенького господаря до тяжкої праці, не хочуть його приодіти та не дають йому їсти; або щогірше зриваються до битки та погрозами страхають свого добродія. Отже в таких випадках давній власник має право відкликати акт даровизни та переписати на себе, або кого хоче в ґрунтових книгах у суді. Найкраще таку справу вирішувати мирно та просити свого Душпастиря про добрі вказівки.

Зелена та червона сіль для тварин подешевіла в гурті від 1 травня на 15%. Хто отже купує цю сіль відразу в гуртівні, платитиме за 50 кг тої соли тільки 2.37 зл. Ця сіль має ще цю прикмету, що її вживаємо до збереження сіна перед плісню чи загниванням у слітних роках. До того паша з солоного сіна незвичайно здорова для домашніх тварин.

Караконів найскорше вигублює мішанка товченого дукру й бораксу (боракс купуємо в крамницях з фарбою та оліями). У комнатах, де гніздяться каракони треба гіпсом заліпити всі щілини в долівці та мішанку сипати під ніч.

Всеволод Ярославич.

Москвофільство на Лемківщині

МОСКВОФІЛЬСЬКО-ПРАВОСЛАВНА АҐІТАЦІЯ З АМЕРИКИ.

Деякі еміґранти з Лемківщини в Америці, що не мали ні національного, ані релиґійно-католицького вироблення та підготування з старого краю, підпадали на нових місцях своєї праці дуже часто руссофільсько православним впливам. Там ходили вони до православних святинь на Богослуження, вступали до москвофільсько-православних робітничих товариств, читали москвофільські й православні часописи, календарі та інші видання. Вони ставалися не тільки звичайними ісповідниками т. зв. „православної" віри, але деколи навіть завзятими схизматицькими аґітаторами. Вони то вносили роздор і незгоду в гр.-кат. парохії в Америці, та викликували релиґійно-національні тертя й спори між нашими еміґрантами.

Від таких москвофільсько-православною аґітацією в Америці збаламучених людей не можна було нічого доброго сподіватись і по їх повороті до старого краю, себто на Лемківщину. Про їх відемний вплив під оглядом релиґійної правовірности на їх родимців на Лемківщині свідчить ось така відозва гр.-кат. Преосвященного Ординаріяту в Перемишлі до Духовенства дуклянського деканату на Лемківщині, якої текст наводимо в цілости:

„Ч. 4561. з 16. 9. 1909. в справ аґітації схизматицьких, русских в Америці. Обіжник Всечесному Духовенству Деканату Дуклянського. — Дійшло до відомости Єпископського Ординаріяту, що грек. кат. обряду виселенці з нашого краю до Америки, а іменно походячі з деканатів західніх нашої Епархії, внаслідок аґітації схизматиків в Америці покидають прадідну, католицьку в'ру, переходять на схизму, помимо представлень і погроз гр. кат. Епископа й підчинених Йому гр. кат. душпастирів, відбувають практики релиґійні, принимають св. Тайни й заключають подружжя в схизматицькій церкві, хоч нераз у місці свого зарібкування мають гр. кат. церкву й гр. кат. священника; легковажать собі всі зарядження з сторони гр. кат. Духовної власти, та твердять, що по повороті до рідного краю самі й їх родини без всякої перешкоди та трудностей будуть відбувати практики релиґійні в гр. кат. парохіяльних церквах. — Таким поведенням дотичні будьто зраджують грубе незнання в справах віри, будьто запізнають ріжниці між св. католицькою вірою, та вірою схизматицькою, будьто легковажать собі приписи св. католицької Церкви, є байдужі в справах віри, та склонюються до безвіря, а в кождім разі є спожаління гідні й близькі осуджения. Такий сумний настрій душевний виселенців з нашого краю, остаючих на зарібках в Америці, може навіть насувати підозріння, що вони від дитинства (з мала) в рідним краю були під оглядом релиґійного й освідомлення дуже занедбані й сталися вдячним матеріялом для аґітацій схизматицьких. Таке однакож підозріння наносило би нечесть нашому душпастирському духовенству, у сумнів піддавало би його ревність священничу, а навіть і його синівське привязання та вірність для Матери нашої, св. католицької Церкви. — Надто дійшло до відомости Епископського Ординаріяту, що фондами схизматицьких аґітаторів в Америці печатаються ріжнородні часописи, книжки й брошури в русскій мові, котрі підкопують святість католицької Церкви й нашого прадідного, гр. католицького обряду. Ті друки поганого змісту аґентами згаданими поширяються між Русинами в Америці й даром розсилаються вірним нашого гр. кат. обряду ту в краю. — Епископський Ординаріят видиться спонуканим звернути бачну увагу Всеч. Клиру тамошнього деканату на повищі обставини і вложити на совість священничу обовязок старанного чування над повіреною паствою, щоб згаданому злу, походячому з Америки, як найусильніше протидіяло. — Всеч. Душпастирям тамошнього деканату, а то всім і кождому зокрема поручаємо, щоб силою зложеної при св. рукоположенню в ерея присяги послуху: 1) вище згаданим, схизматицьким аґітаціям протиставити особлившу ревність пастирську, а іменно як найстисліше виконували тутешне розпорядження з 15. V. 1908., ч. 147/Орд. (Ч. VI. Вісти Еп. з 1908. стор. 72—73) і по думці його в науках церковних і катехізмових з подвоєною ревністю як найточніше викладали правди віри дотично єдности вселенської Церкви, її орґанізації, заложеної через Христа-Спасителя, о вселенськім приматі Римських Архіереїв, о походженню св. Духа і від Сина, о Непорочнім Зачаттю Пресв. Богородиці, о роздорі, о великій ласці належати до вселенської, католицької Церкви й о обовязку молитися „о умиреніи церкве", — так, щоб всі вірні, духовній опіці поручені, в тім предметі були як найточніше освідомлені для мужного відпору ворожих аґітацій через ціле життя, денебудьбися знаходили. — 2) Як найстараннішу опіку розвивали над повертаючими з Америки парохіянами в цілі переконанняся, чи там не перейшли на схизму, чи в церкві схизматицькій не відбували практик релиґійних і не принимали яких св. Тайн, в зайшлім слухаю поучали дотичні особи о тяжкім грісі відступства від св. прадідної, католицької віри, що сповідь у священника, зі св. Римською Церквою нездиненого, є гріхом, задержаним Епископською судовласти, і що відступство від св. віри католицької потягає потребу примирення з Церквою католицькою через приписаний требником епархіяльним чин, до чого в кождім, поодинокім случаю о власти просити належить; накланяли їх до покаяння й до повороту на дорогу праву й единоспасаючу, а в зайшлім случаю упору відмовляли їм всяких св. Тайн і благословень церковних з виїмком „in артікульо мортіс" (на випадок смерти). — 3) При даних нагодах письмами перестерігати своїх парохіян, в Америці перебуваючих, перед відступством від св. католицької віри грецького обряду й це чинити поручали їх кревнякам, в парохії остаючим. — 4) Чували старанно, щоб між парохіянами не розповсюднювалися книжки, брошури і часописи, противні нашій св. греко-католицькій вірі, а в зайшлім случаю такі друки тут предкладали, — й 5) всі, в повищім напрямі зібрані, некористні спостереження, відомости, случаї (приключення), згіршення і т. п. предпладали тут до відомости за посередництвом Всеч. Уряду деканального — при наведенню свідків, доказів і т. п. —

Від гр. кат. Епископського Ординаріяту
Перемишль, дня 16. вересня, 1909.

† Константин, Епп."

З повищого документу насуваються такі висновки:

Православну аґітацію в Америці провадили й тійже православній, протикатолицькій аґітації в Америці підпадали т. зв. „русскі", а не українці. Православна аґітація українців ані не інтересувала, ані їх за собою не потягала. Натомість вона інтересувала й потягала за собою москвофілів, себто т. зв. „русских". З тої причини брошури, часописи та друки, які мали на цілі ширити цю аґітацію між еміґрантами з Лемківщини в Америці, печатано в „русскім язиці", себто в російській мові, або в москвофільськім наріччю, а це тому, щоб тим успішніший й лекший мала до них доступ.

Податний, духовий ґрунт для згаданої православної аґітації в Америці становив — попри руссофільські переконання деяких еміґрантів з Лемківщини — недостаток, а то й цілковитий брак релиґійного, католицького освідомлення й виховання, що їх вони винесли зі старого рідного краю, себто з Лемківщини. А без такого релиґійного освідомлення й виховання в католицькім дусі вони виїхали з рідного краю до Америки тому, що їм того католицького освідомлення не дали їхні старокраєві душпастирі-москвофіли, які тоді провадили наші гр.-кат. парохії на Лемківщині.

Передплачуйте! Передплачуйте!

ПОВНЕ ВИДАННЯ ТВОРІВ

Лесі Українки

В 10 ТОМАХ

Передплата в краю: звич. опр. — 35.00 зл., в полот. опр. — 50.00 зл.
Можна платити ратами: найкраще по зл. 3.50 і 5.00, перед одержанням кожного тому.

Для Америки й Канади: звич. опр. — 10 ам. дол., полт. опр. — 14 ам. дол. разом із портом.

Замовлення висилати на адресу:

УКРАЇНСЬКА КНИГОСПІЛКА, ЛЬВІВ, ОБОРОНИ ЛЬВОВА 14.

Замовлення без грошей не важне.

щині. А коли цього католицького, релігійного освідомлення й виховання не отримали в старому краї еміґранти з Лемківщини в Америці — так, що деякотрі з них попереходили в Америці на православя, то не отримали його теж й їх старокраєві односельчани, які остались вдома й дальше потапали в релігійнім незнанню й в москвофільськім суєвірю. Тому, коли несповна 20 літ опісля потиснула на них отверта мовквофільсько-православна аґітація — таки на місці в їх парохіях, в старому краї, то також і ті старокраєві односельчани деяких лемківських еміґрантів в Америці перейшли на російське православя.

Таке поведення деяких лемківських переселенців в Америці, а саме тих, що склонювалися до руссофільської національної орієнтації (світогляду), видало вже тоді, себто перед війною, темне світло на їхніх старокраєвих душпастирів-москалів, та ставило під поважний знак запиту їх привязання до католицької Церкви, та взагалі їх католицьку правовірність. Бо, якщо вони не дали релігійного католицького освідомлення та виховання своїм парохіянам, зпоміж яких деякі, переселившись до Америки, уже тоді переходили на православя, то не тому, що цього не наказував їм їхній душпастирський обовязок, що вони його свідомо й провинено занедбали, але тому, що на це їм не дозволила їхня національна орієнтація на Росію й на російське православя. Ця якраз москвофільська національна орієнтація наказувала їм бути в дусі не тільки „русскими", але й православними, не допускала до католицького релігійно-церковного напрямку в їхній душпастирській праці в парохії. Вслід за тим їхня праця в парохії мала під національним оглядом виразно й отверто москвофільський, а під релігійно-церковним оглядом притаєний й скритий протикатолицький, православний характер. Тому католицька Духовна Влада в Перемишлі мала повне моральне право сумніватися в привязання тих священиків-москвофілів до католицької Церкви, бо в дійсности тим москвофільським священикам на католицькій Церкві ніколи не залежало, ані не залежить. Найкращий доказ на це дали відомі на Лемківщині події 1926—1930 рр., коли то ті москвофільські священики помагали ширити православя. А якщо ті священики самі не перейшли тоді явно й формально на російське православя, то тільки тому, щоб не стратити підстави матеріяльного існування, яке їм давали гр.-кат. приходські ґрунти й будинки, що їх правного посідання — з огляду на конкордат — не можна було перенести на православних. В противному разі, а саме, якщо з перетягненням вірних деяких лемківських парохій на православя — перейшли б на власність православних також і гр.-кат. церкви, приходські ґрунти та будинки, тоді також і згадані москвофільські священики були б отверто й ґреміяльно (громадно) опинилися у православному таборі. Отже формально при католицтві задержали їх тільки матеріяльні згляди й мотиви, а не любов і привязання до католицької Церкви, яких вони, як москвофіли й російські патріоти, ніколи не мали, ні не мають.

(Докінчення буде).

ІДЕТЕ ДО СЯНОКА,

памятайте, що всі закупи треба полагоджувати в складі

„НАРОДНОЇ ТОРГОВЛІ"

Тут купуйте споживчі й кольоніяльні товари, насіння господарських рослин і трав.

Юліян Тарнович.

У ремісника золота рука 14)

Наука на вечірніх курсах для ремісників триває повні три роки. Але три роки є дуже довгі для лінтаїв і таких, що в школі не шукають зброї до дальшого життя, тільки з примусу здирають чоботи поза шкільними порогами. Хто прагне навчитися та набратися обильного знання, для цього трирічня наука це один чудовий день, у різні спогади пребагатий. Для пильного учня кожне розумне слово учителя дорогоцінним скарбом назавжди остається в його памяті.

Степан, той малий селюшок, що примандрував зпід своєї Яворини, скоро стався найкращим прикладом пильности та послуху для інших учнів. Йому очі вогнем горіли, з таким радісним захопленням поглиблював своє знання. — Та ще б ні! У селі ледви читати навчать і викривулькати своє імя та прізнище, а тут у школі й за далекі моря шлях находили, і про зоряне небо наслухаєшся мудрих новинок, і про різні сили у вселенній... Така ж ця електрика, що ні оком її не бачиш, ані вухом не зловиш, та які чуда вона не діе? І які великі машини в рух наставляе? А все те при помочі складних машинок, колісцят, що разом перевищають силу тисячів коней. Або таке хто міг би в селі збагнути, що наше повітря складається з такої дрібноти, яка конечна до нашого життя та потрібна до різних праць у науці про пізнання хоріб, творення сили при різних дослідах учених людей. На селі знають хиба те, що віддихаємо воздухом, або, як у хаті душно, тоді треба двері відчинити та провітрити хату. Але про те, що у воздусі плавають заразки сухіт і інших хоріб, про те малохто знае. А про інші якісь частини невидимого оком повітря й не сниться никому в селі. Наука фізики, що бадае сили та всі явища в природі, — наука хемії, яка виявляе всі ціхи всіх течей, рідин і твердих тіл у природі, — наука астрономії, що займається виясненням усіх небесних тіл та їх рухів, впливу на землю — отже сонце, місяць, звізди, — наука ґеоґрафії — опису землі з усіми водами й сушами, народами, містами, — наука історії, яка описуе життя, устрій, війни всіх народів на землі, не так займали увагу Степана, як наука релігії та Божих законів.

— Що тобі з усіх багатств землі, як про тебе Володар і власник того всего забуде?... Може облечеш себе в земскі скарби та викупиш себе від смерти? Воно так, Господь сотворив увесь світ і дав його людям до розпорядимости та дав людині розум свобідно цими скарбами покористуватися. Але Він дав теж людям Заповіді, щоб вони сповняли їх, заслужили собі на ще більші скарби, на вічне щасливе життя на другому світі. Шляхотне серце родиться разом з людиною, бо де ж ви бачили малу дитину, щоб вона облудою жила? Гріх плямить і нівечить шляхотне серце. Та й на це дав Господь людині його внутрішнього суддю, що завжди відзивається голосом совісти — добре чи зле чинить людина? Адже начало премудрости — Господь. Люди внаслідок гріха та своєї захланности не думають про Бога й так дякують Йому не тільки за всі земські багатства, за своє життя, за ласку, але зовсім забувають про того найбільшого та найкращого нашого Приятеля. Яка ж чудова ціль життя людини чесно жити та вічно молитвою дякувати Господеві за велич Його дібр і щедрот, якими Бог нас від першого нашого дня наділює.

І многотерпеливим, батьківським оком глядить на світ.

Степан не міг дочекатися тої години, коли добрий отець професор буде научати всіх учнів нових і нових правд нашої святої віри. Це був кожний такий день кращий, як той, що в йому лист прийшов від рідної неньки.

— Дитино, не дрися так до роботи, бо завчасу згориш сміявся коваль Василь, що бачив пильні до праці Степанові руки.

— Та чого? Я такий здоровий, як горіх. І сильний, що великим молотом, як перком махаю — виправдував себе Степанко.

*

Справді ніхто не пізнав би, який гарний та кремезний молодець розквітчався з того сумненького перед трьома роками хлопчини, Степана зпід Яворини, з гір, що над Попрадом. Руки мязисті, хоч довбнею заступай! Широкі рівні рамена, клади на хребет такому млинський камінь — не вгнеться. У стані стрункий, як молодичка. А лице, найкраще зеркало його душі. Веселе, всміхнене, завжди погідне, найдрібнішої хмаринки в йому не слідно. Очі сиві, як далеч темного гірського бору, але не притаєні, тільки такого бору, що розкішною зеленню та вимріяним холодком у найгарячіші дні манить до себе втомленого мандрівника. Чоло високе, чорнавою чівкою прислонене, легкими кучериками; два пасемка чорних брів над розумними очами. У слові Степан скупий, але як голосним і здоровим своїм сміхом полохав птахів на дубі, що над кузнею розгорнув широко свої конаристі рамена, білими рядами рівних зубів яснів, наче з карпеля вистругапих — такі чисті білі зуби. Одного тільки не долюблював Степан — безпотрібно виспівувати при роботі, або при будьякій нагоді. Зате в церкві, кожної неділі та свято Степан ані одного слова не проминув, щоб разом з цілим хором не співати.

— Що? Адже можете собі уявити кращу радість у свому житті, якщо ви бачили б усеньку бідоту, вельможів, панів і заробітників, що в лаві одній покланяються Найсвятішому Серцю Христовому? У літньому соненьку вилискують ризи священиків, діти засипують шлях квітами, — це ж небуденній підйом релігійного духа, вияв гарячої віри народу, віднова християнського життя. На ринку престіл, у квітах скупаний. Народ у набожнім скупченні клонить голову перед Маєстатом Господньої Благодати. Наш Єпископ править святу Хвалу Божу, хор богословів співає невгомонно... Завмерло міське життя... Народ зійшовся поклін віддати Найсвятішому Серцю Христа. У довгих рядах і взірцевому ладі, наче на великий приказ. Квіт народу, нашого українського, діти перші біля престолу. Побіч процесії з усіх львівських церков. Увижається, що всі рівні, нема між приявними ні одної злої людини. — Так думав собі Степан, що перший раз в своїм житті брав участь у такому великому торжестві. Потім рівний похід до церкви й поклін перед Найсвятішими Тайнами.

— Боженьку, Боженьку! Яка Твоя велика доброта, що в імя Твоє люди лучаться й взаїмно собі вибачають. Хай у віки вічні прославляється Твоє Святе Імя, Царю Предвічний і Боже Великий.

*

Хочеш навчитися плавати, іди до великої води. Ба, коли ж хочеш навчитися жити, іди між людей. І серед моря людей шукай мудрого життя. Розумом своїм розбери, що гарне та добре, чесне й корисне, іспитуй себе своїм голосом совісти, і вічно, заєдно, завжди горнися до криниці всіх ласк, до святої церквці. Щоб ані один малий день ти не прогайнував, сердешно не молився. Чигає на тебе небезпека, молися. Падеш у зневіру, теж у молитві шукай підйому. Боїшся й тривожні думки непокоять тебе, уповай на Бога, молитвою помочі взивай. Попав би в неволю гріха, очисти своє серце святою Сповіддю, перепроси твого Найдоброгливішого Батька й старайся більше не гнівити Небесного Царя. Щоб гідно заслужити собі на вічну нагороду. А земське саме прийде, тільки рук до праці не скупи.

Степан своє велике майно громадив. Його серце находило належний корм. Він кріпшав у собі. Дозрівав з хлопчини розважний молодець.

(Далі буде).

Лемківські пісні

ПРИ КОПАЛЬНЯХ ВУГЛЯ.

Пісенні новотвори зібрав Володимир Гнатюк, Записки НТШ., т. 50., рік 1902.

Моя жена в старім краю, а я ту,
Глядав я сой в Америці роботу.
Нашов я єй при Магоной до майнох,
Лем же би мі милий пан Бог допомог.
Дванац кари я на шихту ладував,
А до того сам на себе вачював.
Обернемся три сто рази в годзинє,
Ци ме шлейт, лєбо камін, не забиє.
Юш вибила по обедзе година,
Юш ся майнер мі до дому побира;
Не остало у тім брусті никого,
Окрім Бога, а і мене самого.
Дванац кари на шихту я ладував,
Пришол домів, весело сой таньцував.
Принесеш сой кечок пива, лєбо два,
Криво на мя юш позерат ґаздиня:
Робте ви сой, бурдинґоше*), цо кцеце,
Шак за мої пенезї не пиєце;
Дате ви мі погар пива, лєбо два,
Боя ваши чорни шмати райбала.

ПРИВИТАННЯ В АМЕРИЦІ.

А кой ми в Гамбурку на шифу сїдали,
То нам наши власни калапи двигали.
А як ми з Гамбурку до Анґлії пришли,
Анґлицки панове на чудо к нам пришли.
А як ми в Ню Йорку зо шифи сходжали,
То нас американски панове витали:
— Витайте, Унґаре, зо старого края,
Чом-сте не привезли ту свого цисаря?
— Панове, панове, так ми го не знаме,
Бо ми од цисаря далеко биваме.

(„Свобода" ч. 10. 1901, Зап. Д. Ванько — Антонія Кони) *мешканці.

Дайте в руки своїх наймолодших 2.— зл. річно
в Америці-Канаді 1 доляр річно

„ДЗВІНОЧОК"

часопис для українських дітей

1.20 зл. півріччо.

В кожному числі оповідання про славну минувшину, цікаві діточі казки, сценки, загадки, ребуси й т. п.

З наших сіл і міст

Рушаємо в дальшу дорогу. Тим разом завертаємо на південь від Чирної у напрямі Гути.

І так: зразу стежинкою чирнянськими полями, а потім лісовою доріжкою, чирнянським лісом і знову полями (вже гутянськими) по півгодинній ході приходимо на цю Гуту, з якої ми розпочали свою мандрівку.

І тут на тій Гуті мусимо ще, тепер, маленьку хивилиночку над її буттям задержатися.

Отже ця Гута вже не одну подію на своїому віку пережила. Ось, як вже знаємо, в 1411 р. переходить тудою, зо своїм військом, семигородський воєвода Стибор і руйнує все, що стріне у своїм поході. І не без того, ще далеко перед тим, герцювали тудою наші дружинники та татари.

Зновуж в 1771 р. ідуть тудою „на поміч" тодішній, розсвареній Польщі, московські війська, котрі попри це, рабують і палять наших, і так вже на край нужди, всевладною шляхтою виведених людей. В конфедерацьких часах переходять тудою конфедерати ізо своїми обозами („Шибеничний верх").

А підчас останньої світової різанини відбулася тут на тій Гуті сутичка між частиною маскальського і австрійського війська, а саме: Одної ночі надійшла від Орлова ця одна частина австрійського війська та обсадила фронтом до Нового Санча і Грибова гутянський вершок.

На другий день від того Нового Санча і Грибова, а у напрямі Орлова рушила „ваєвать" російська кіннота.

Ішла, видко, не прочуваючи отої засідки. Австрійці допустили їх аж під саму Гуту, а тоді грянули крісовим і скорострільним вогнем. Та мабуть ні москалям не хотілося воювати, ні австрійцям цільно вогнем сікти, бо по кількахвилинній стрілянині москалі панічно завернули звідки прийшли, а австрійці з цілої своєї стрілянини вспіли застрілити тільки одне „цареве ребятко".

Таке діялося на тій Гуті в минулих бурхливих часах.

З черги мусимо осьтут згадати про те, що ще в 1924 р. на тій Гуті було всего чотири хати (2 наші, 2 жидівські), а майже вся гутнянська земля, крім кількох кусників, які ще десь давніше від наших темних людей набули ті два гутянські жиди, належала до наших людей (Мохначанів і Крижівчанів). В 1924 і 1925 рр. вибудувано з Гути до Криниці, через паньствовий ліс, новий відтинок дороги. Тоді то, на тій Гуті, той новий відтинок дороги випав також на один гутянський кусень поля одного мохначанина і він, самозрозуміло, що на таку ціль, відповідний простір з того кусня поля, під цей новий відтинок дороги, мусів за відповідною заплатою відступити. Одначе по скіснім відміренню того належного під цю дорогу простору, з того кусня поля, тому мохначанинови оставалися ще два досить великі роги поля. Та він ті два остаючі йому кусники поля видко вже не хотів і за такою ж заплатою відступив їх до тої нововибудованої дороги. І тепер то, по тому часі, як ми розпочали з тої Гути оцю нашу мандрівку, на тому одному розі поля, а напроти „Злотеґо Рогу" зістав вибудований, на бетонових фундаментах, гарний деревяний, критий бляхою, дімок.

Коли ж ми ще раз, осьтак мимохіть, про цей „Золотий Руґ" нагадали, то належить згадати ще і про те, що властителька того „Злотеґо Рогу", крім ведення тої кавярні ще дуже мудро господарить.

Ось приміром вже докупила собі від деяких мохначанів, на тійже Гуті, два кусні гарно положеного поля, і хто знає, чи вона ті кусні поля не зужитковує, як будівельні площі.

Се від сірих мужиків на самій Гуті. Бо, окремо, від теперішнього мохначанського священика, тепер як перепроваджується в горішній Мохначці комасацію, також набула собі щось 3 морґи поля. Поза цим цікаво ще буде довідатися, як оця Гута до цього часу розрослася.

Отже, коли вона 14 літ тому числила заледви чотири хати, то сьогодні числить уже 15 хат і дімків. З того: 4 польські, (оця каварня, оцей нововибудований дімок, один паровий тартак і одна звичайна хата), міщаних подруж, 2 жидівські та врешті 7 чисто наших хаток.

Якою отже замітною точкою оця Гута вже тепер є та якою ще може бути потрохи вказувало б нам те, що на ній вже тепер є оця, уже згадана, кавярня, 2 „деталічні" продажі алькоголів (одна з вишинком), той один тартак паровий, та три крамниці товарів мішаних (одна жидівська, одна одного русначка, і одна одного мішанця).

На тому розростові оцеї Гути мабудь ще не кінець. Бо ось по переведеній в горішній Мохначці комасації може осьтут, ближче тої Гути приселитися декілька мохначанських родин, а також можуть тут прибути інші прирости.

А зокрема ходять ще слухи, що крижівчани мають намір будувати собі у своїй Криживці школу, та що ще хто їх там знає чи вони тую школу не схотять підтягнути на Гуту.

Таке то менше більше є буття нинішної Гути.

Ще глибше і ширше над цим її буттям не можемо розводитися, бо кому в дорогу, тому час. Томуто ми оставляємо оцю Гуту на филях біжучих днів і мандруємо дальше. А мандруємо не цим нововибудованим відтинком дороги, але полевою доріжкою, на південний захід від Гути, де за великим луком паньствового ліса, а здовж мохнацькоростицької межі на т. зв. „Яворівці" від 1927 р. розселився покищо невеличкий (5 чисел чисто наших хаток), мохначанський присілок тоїж назви. А ще дальше, отою полевою доріжкою йдучи, за джерелом „Черкачкою" заходимо на третій (уже солотвинський) присілок — Копчову. (Тут оця полева доріжка якраз сходить на цей нововибудований відтинок дороги).

На тій Копчові, подібно як і на Гуті ще в 1930 р. було 5 чисел хат (4 наші і „Лесьнічувка"), а тепер є також 15 чисел хат і дімків, в чім 7 польських (2 каварні: „Ціхи Концік", „Олімп", „Лесьнічувка", „Гаювка"; три звичайні хати та 8 хат наших сірих „мізераків".

Григорій Марусин. 12)

Напереломі

Повість з лемківського життя.

По повороті з Високого Замку пішли дротярі й примістилися в студентській харчівні в Народньому Домі. З обідів у харчівні користали тільки в неділю або свято, бо в робучий день завжди були в місті й не переривали своїх дротярських робіт. В обідовій порі було найбільше роботи. Тоді якраз товклися горшки й дротар був милим гостем у кухні.

Студенти, з якими стрічався Гринько у Народньому Домі —думали так само, як усі священники на Лемківщині, як усі дяки або й деякі професори, бо лише ті були для Гринька такими авторитетами, яких треба було слухати. Ці люди говорили, що нема окремого українського народу, нема української літератури, це все видумки австрійських політиків та поляків. Є тільки один руский народ, який говорить одною рускою мовою. Так, як говорять австрійські „українці“ ніхто на світі не говорить. За австрійським кордоном — весь народ, від хлопа та кінчаючи на могутньому царі, говорить літературною рускою мовою.

Потвердження цього всего знайшов Гринько й тут у „Народньому Домі“, між молодими студентами.

Отже виходило б, що все те правда, якої оспорювати не можна й не треба. Та, яке було здивування Гринька, коли одного разу побачив на паркані при Городецькій вулиці оповістку, що у Львові грає український театр побутову драму: „Не ходи Грицю та на вечерниці“.

Пішов з Дмитром на цю виставу. Повна саля людей ріжних станів, пани, робітники, селяни, студенти, слухає, говорять якось інакше, як лемки, але й не так, як ті студенти в „Народньому Домі“, більш зрозуміло й ясно, хоч не так, як у Лосю, але він їх більше розуміє, ніж тих, що змагалися говорити рускою літературною мовою.

Перед салею видців — якась завіса, а на завісі якийсь портрет, а там під портретом написано: Будеш Батьку панувати, поки живуть люди, поки сонце з неба сяє, Тебе не забудуть...

Хто це той батько, де він буде панувати, хто його не забуде, Гринько не знав й не розумів, але ті слова, якимось чудотворним бальзамом вливалися в його душу. Він ще спитає когось, що це все значить, але зараз йому так добре, так весело на душі, що він й не стямився, коли ця завіса кудись поділася та на сцені зявилося якесь село, хати, церква, зимовий вечір, а тут, — Боженьку святий, — таж це колядники під вікном колядують, а якийсь газда виносить коляду, щось сипле малому колядникові в мішок, вже йдуть далі, вже колядують під другою хатою...

„Нова радість стала, яка не бувала,
Над Вертепом звізда ясна...“

Сидить Гринько між видцями, впялив очі на сцену й слухає й переживає сам усе те, що бачить, переживає свято якесь величне!

Завіса впала, театральні видці заметушились, Гринько сидить мов прикований до крісла. Дмитро теж захоплений, теж переживає небуденні враження, і тут знову підноситься завіса вгору, а на сцені інша вже картина. Дівчата перуть білля на ріці, співають, говорять про Гриця й Марусю, а потім приходить якийсь смішака хлопчина... (Далі буде).

Василь Качмарський.

Над долішнім Вислоком

До лихого стану господарки причинилося щей те, що люди мали мало гною, та про помічні погної зовсім незнали, а кромі цего не мали відповідного знаряддя, щоб добре обробити землю; плуги були цілі деревляні, лиш наклад з кінця, що орав землю, був трохи окутий. Плугатор носив з собою т. зв. істик, дощинку у формі лопатки, якою обгортає з плуга глину. Борони були також цілі деревляні, то можна вже знати, як вони добре видерли землю. Земля так вироблена мусіла родити всякі хвасти і хабаззя, а не чисте збіжжя. Німецькі плуги з залізним накладом і бляхою, привезено до нас перед 65 роками, але без чересла, а кілька літ пізніше вже з чересом. Борони з залізними зубами щось трохи скорше настали, тими вже було добре волочити, бо вони крушили землю. Вози були цілком деревляні, некуті, але за те грубі; такими то возами їздили давно від нас аж до Велички по сіль, та на Угорщину й Поділля по збіжжя. Ті люди, що поїхали, деколи бавили і поміщеви, а звали їх гуманами; це вказує, що колись у нас були люди теж підприємчиві та займалися торговлею й купецтвом. Хліба не було, люди шукали заробітку по лісах, робили ґонти; ще інший наймався на службу у дворі і там відпадами з броварів і цукроварень випасали воли. Були й такі, що виїхали до Львова, Кракова, Товмача, Відня, Будапешту, Бардієва і пр. і там позістали. До Америки виїхав з Бонарівки Опарівський Андрей в 1878 р. Добрянський Адам 1880 р., а нині з нашого села є кількадесять родин в Америці, кілька осіб у Франції, — та Аргентині. Вили й лопати були також деревляні, щойно від 40 літ настали цілком добрі , залізні.

Про появу штучних погноїв довідалися люди перед 55 роками; це були палені та мелені кости, дуже масні, білі та дуже вонючі, вироблювані в Білій к. Рящева. Коли люди довідалися, що виробляють якісь кости, на яких родяться жита, тоді змовилося пятьох господарів, а що в селі коней небуло, лише самі воли, тому наняли собі з Жизнова Панцака, поїхали до Білої та звідтам привезли по мішкови (метрови) того погною. Тоді приходили люди оглядати цей товар і деякі казали: деби на такій муці вродилося жито? Але ті, що купили посіяли і люди знову на жито ходили дивитися, як пани на досвідне поле. Коли побачили, що жито краще росте і збір гарніший видало, як перед тим, так на другий рік вже поїхало більше і привезли 20 метрів і т. д. Потім говорили про якусь „циндру“, та перед 40 роками зачали томасину сіяти, але також робили пробу, чи вдасться. Ба, показалося, що й жито й конюшина (кунич) зачинає родитися та люди зачали більше вживати томасини, як костей. Але торгівлею того товару займалися викюлчно жиди і на тім поробилися великими багачами. Ніхто на тім не розумівся та ніхто їм ніякої конкуренції не робив. Опарівський Андрій з Гори спровадив вагон томасини і в нас був той магазин, але то ішло з рук посередника жида. Перед війною зачав спроваджувати громадський писар Петро Завойський з якоїсь фірми з Кракова, але й він не міг заспокоїти цілого запотребования. Тому кромі його люди ще брали багато томасини в жидів в Стрижеві. (Далі буде).

Присилайте довг за календарі!

СУРОВИЦЯ І ЩИПЛЯНКА
проти червінки свиней увідпорнююча і лікуюча
„SEROVAC"
ЛЬВІВ, ПАДАРЕВСЬКОГО Ч. 5. — ТЕЛ. 201-07.
Українське представництво:
РОМАН ЯЦЕНКІВ, бюро замовлень безпосередньої продажі, Львів, Замарстинівська 158.
Поучення і інформації безплатно.

Листування

Вп. К. Шафран, В. Ростока: красненько дякуємо, заплачено за 1938 рік. Пригадайте другим нашим Передплатникам у Вашім селі, щоб вирівняли залеглу передплату. Братні поздоровлення.

Впр. о. О. Середович: Боже заплать!

Вп. Михайло Іванцьо в Акроні: щиро дякуємо Вам за милі звістки зпоза океану. Часопис шлемо Вам точно (окремо висилаємо Вам ще раз ч. 1—12). Прийміть щирий привіт з рідних сторін.

Вп. Лемко з Джару: хочете „вибілити" часопис? Ваша правда, одначе стаття не може в такій шаті появитися. Щирі поздоровлення.

Вп. Петро Гопей Ло: заплачено по кінець 1939 р. Дружній привіт.

ФОТОГРАФ МІСЬКИХ ТЕАТРІВ
Photo-studio „Van Dyk"
Ательє модерного фотографічного мистецтва виконує: портрети до нормальної величини, навіть зі старих фотографій та всілякі знимки найновішими рефлекторами по конкуренційних цінах. — Для П. Т. Аматорів спеціяльна лябораторія до аматорських праць.
тепер ЛЬВІВ, КОПЕРНИКА ч. 21. І. п. (ріг Словацького).

ПОСМІЙМЕСЯ КУСЦЬОК.

Між міськими панами.

— А знаєте пане, ми свого синка називаємо з хаті Гітлером.
— А то чому? Чи такий подібний?...
— Ні не подібний, але щохвилина хоче щось нове.

Так собі думає безробітний.

— Чому ви жебраєте? Чому не знайдете собі праці?
— Я патріот! Не хочу збільшувати кількости безробітніх. Як я дістану працю, то тої праці не дістане хтось інший, і держава буде мати ще одного безробітного більше.

На кінському торзі.

— Але ж тому коневі капає з очей!
— Це він так сумує, що мусить розстатися зо мною.

Між перекупками.

— Бійтеся Бога, та ж ви продаєте зіпсуті ягоди...
— Чого ви аж так кричите? Та же тепер увесь світ є зіпсутий...

МЛИНСЬКІ КАМЕНІ до вітряків, кератових жорен і ручні жорна в цілковитім викінченню виробляє та достарчає по уміркованих цінах
Микола Горбаль,
у Бортнім, пошта Сенькова коло Горлиць.
Камінь першорядний, магурицький, гварантований.

Нові видання

Проповіди та промови — о. Теодозій Лежогубський, т. II. випуск II, Жовква 1939. Книжка дуже потрібна для О. Душпастирів поміщує проповідь до парохіян на кладовищі, слово над могилою помершого селянина, слово над гробом учениці та інші надгробні слова; принагідні проповіди й з нагоди різних національних імпрез. Замовляти у В-тві ОО. Василіян у Жовкві.

Чому люблю свою церкву? — Я. Шерер, із 27-го німецького видання переклав о. П. М. ЧСВВ. Мотто: „Не може мати Бога вітцем той, хто не має Церкви за матір" — В-во ОО. Василіян у Жовкві, стор. 1—108, двобарвна окладинка, ціна 80 гр.

Голос душі — молитовник для членів Апостольства Молитви й для всіх почитателів Пресвятого Серця Ісусового, зладив о. М. Маринюк ЧСВВ, друге поправне видання, накладом і друком Видавництва Чина Св. Василія В. в Жовкві, Р. Б. 1938; ціна в оправі 2.50 зл.

Стрілецька рука, пєса на 4 дії в 5 відслонах, М. Приймак, Бібліотека християнської драми ч. 21. Наука: Шануй вітця свого й матір твою. Стор. 48, ціна 1.20 зол.

Христос — Цар Слави, Св. Обручник Йосиф, багатобарвні образочки з Жовківського Храму, мал. Ю. Буцманюка, ціна по 3 гр. за штуку. Замовляти у В-тві ОО. Василіян.

Молитва доброї дитини — молитовничок для любих діточок, стор. 140; Щоденні молитви, Молитви на св. Службі Божій, Свята Сповідь, Святе Причастя, Інші молитви, Пісні на Службі Божій, Служба Божа св. Йоана Золотоустого. В грубому картоні окладинка, білий папір, читкий друк, бездоганне видання. Ціна 20 гр. за 1 пр. Впр. Отці Душпастирі повинні замовити якнайбільше цих молитовничків та роздати їх шкільній дітворі в нагороду за пильність, чемність і взірцеву поведінку.

Богословія — тримісячник, видає Богословське Наукове Товариство, Львів 1939, ч. 1. Редактор о. Др. Йосиф Сліпий. Адреса: „Богословія", Львів, Коперника 36.

Літопис Червоної Калини, Львів, червень 1939 р., ч. 6., ілюстрований журнал історії та побуту, річна передплата 13 зл., адреса: „Літопис Червоної Калини", Львів, ул. Зіморовича 12. поч. скр. 43.

Я. Ярославенко: **Місяцю князю...** Пісня на мішаний хор до слів Івана Франка, ч. 93, Музична Накладня „Торбан", Львів 1939, ціна 60 гр.

Українські вишивки, серія II. гуцульські, бойківські, лемківські; Видання Івана Тиктора, Львів 1939, 10 багатобарвних таблиць з різними взорами вишивок; ціна 4 зл. Замовляти: В-тво „Українська Преса" Івана Тиктора, Львів, ул. Косцюшка 1. а.

Бог і батьківщина — католицькі читання ч. 19, Жовква 1939, ціна 10 гр.

Вже появився АЛЬБОМ
УКРАЇНСЬКИХ СВІТСЬКИХ ВИШИВОК
Багатий збір гуцульських, волинських, поліських, покутських і лемківських прегарних оригінальних узорів Понад 70 взорів розміщених на 10 таблицях на кредовому папері. — Ціна альбому з пересилкою 4 зол
Висилаємо тільки за попереднім надісланням належитости.
„УКРАЇНСЬКА ПРЕСА", Львів, вул. Косцюшка 1 а

Великі користи в городництві дає навіз — курячі відпади; до 10 кґ (повний кіш) такого навозу домішуємо 100 літрів гноївки та такою рідиною навозимо поле під управу: цебулі, часнику, помідорів рабарбару, капусти, огірків, кукурудзи, буряки; качачі відпадки дуже корисні теж розріджені до управи помідорів, огірків, каляфіорів; відпади гусей, голубів, кріликів, кіз і овець мають неоцінену вартість у навоженні садів і городів.

Присилайте передплату на II-гий піврік!

Wydawca i redaktor: Juljan Tarnowycz, Lwów, ul. Nowy Świat 22. — Drukarnia „DIŁO", Lwów, Rynek 10.
Видавець і редактор: Юліян Тарнович, Львів, ул. Новий Світ 22. — Друкарня „Діло", Львів, Ринок 10.

Ac 17066 1939-I Cz.p.
LWÓW
P.T.Zakład Narodow
im.OSSOLIŃSKICH

Наш Лемко

Rok VI. NASZ ŁEMKO Nr. 14 (134)
Рік VI. Ч. 14 (134)

Lwów, 15. lipca 1939.
Львів, 15. липня 1939.
NASZ ŁEMKO, LWÓW, UL. NOWY ŚWIAT 22.
Адреса: Львів, Новий Світ 22. Тел. 244-67.

Dwutygodnik. — Двотижневик.
ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР. — Оголошення після умови.
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 зол., Півріч. 1·80 зол., Чвертьріч. 1 зол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

Відгомін нелеґальної еміґрації за Карпати

Окружний суд у Сяноці під проводом в.-през. Фріза в складі с. с. Филипчака і Захаріясевича як вотантів розглядав справу Михайла Ковальського, о. Володимира Смулки, гр.-кат. пароха Полонної, Андрія Лехицького з Сянока, Олекси Кряка з Полонної та братів Петра й Іллі Демчурів з Полонної. На розправі Ковальському доказали приналежність до ОУН, двократний перехід кордону до Карпатської України й вербування в Польщі добровольців до б. січових відділів Карпатській Україні —і засудили його на спільну кару 3-ох р. і 6 міс. вязниці та на втрату громадянських прав продовж 10 р.; о. Володимира Смулку, що переховував Ковальського, засудили на 6 міс. арешту; Олексу Кряка за поміч при шуканні провідників через „зелений кордон“ на 8 міс. вязниці і втрату громадянських прав; за те саме братів Демчурів на кару по 6 міс. арешту. Лехицького суд увільнив від вини й кари.

Виростають могили на чужині

Поручник Української Галицької Армії, інжинер Ґавриїл Патроник помер дня 13 червня ц. р. наслідком удару в санаторії на Ілеші та був похоронений на цвинтарі в Мнішку, около 30 км. на південь від Праги (бувша столиця Чехословаччини), куди приїхали залізницею та 4-ма автами товариші зброї й зо школи з Праги й Брна. Покійний народився дня 24 липня 1894 року в селі Костарівцях коло Сянока. Як молодий абсольвент ґімназії (Покійний) пішов на світову війну в 1914 році, по якій вступив до Української Армії, воював під Хировом та з Ґірською Бриґадою дістався до Німецького Яблонного, а звідси до Праги на студії, де скінчив Високу Торговельну Школу. Працював у різних фірмах та останні роки був товмачем при торговельним відділі французької амбасади, якого представники були також на похороні Покійного. Над свіжою могилою попращав Покійного голова Товариства Українських Інжинерів у Празі інжинер П. Стецків від Товариства, від товаришів зброї та від орґнізацій, де Покійний був членом. Потім товариші попращалися сумним „Чуеш Брате мій...“, а хвилі зеленого жита понесли звук пісні далеко в рідні сторони, що їх Він так щиро любив. Вічна Йому Память!

Рідні та Знайомим і Своякам Покійного в Костарівцях вислозлюємо наше найглибше співчуття з приводу смерти невіджалуваного нашого Друга.

В імені Товаришів з сяніцької ґімназії:
Евген Ганківський і Юліян Тарнович.

За украïнізацію назвиськ

відповідав дня 30 червня 1939 р. перед Окр. Судом у Яслі о. Петро Білинський, парох з Ґирової. Акт обвинуваченя закидав о. Білинському провину з арт. 286 § I к.к. за те, що в метр. книгах вписав Теодора Бідника а не Бідніка. Обвинуваченій боронив себе в той спосіб, що батько дитини Степан — подаючи своє назвисько назвався **Бідник,** далі — батько Степана Бідника, а дідо Теодора вписаний у метрик. книгах як Бідник. Суд по переведенні доказів з метрикальних книг та по переслуханні свідка Степана Бідника — оголосив уневиннюючий вирок. Розправу провадив о. с. Курек, боронив адв. Др. Налисник Ю. з Дуклі.

Перед окружним Судом у Яслі відбулися дня 5 і 7-го червня ц. р. розправи проти с. Миколи Білика з Канчуги, о. Миколи Заяця з Полян Мисцівських, о. Василя Беня з Опарівки й о. Олександра Білевича з Тихані — обвинуваченых о переступство з арт. 286. § 1. карного закона тому, що названі вписували в метрикальни книгах прізвища з закінченням „ий“ (приміром Криницький, Вислоцький) — замість „і“. Хоч свідки оборони потвердили, що дотичні особи так дійсно називаються, так підписуються, а один з них має навіть військову книжечку з закінченням прізвища на „ий“— Суд допустив докази прокуратора й розправу для їх переведення відрочив. Усіх обвинуваченых боронив Др. Гриць Ничка, адвокат у Фриштаці.

ВСІМ, А НАЙБІЛЬШЕ ВСЕЧ. ДУХОВЕНСТВУ ПОРУЧАЄМО НОВУ ПРЕҐАРНУ КНИЖКУ ВИДАВНИЦТВА ОО. ВАСИЛІЯН
під заголовком:

Чому люблю свою Церкву?

Це перерібка з 27-го німецького видання славного католицького письменника Я. Шерера.

Її завдання показати всім, **яке щастя належати до катол. Церкви.** В 15-ти розділах подано багато цінного матеріялу до читання й передумування. — Багато з неї скористають оо. Душпастирі до проповідей про св. Церкву, до рефератів та промов. Сторін 108. — Ціна: брош. 85 сот.; опр. 1.30 зол., пошта 25 сот.
Адреса: В-ТВО ОО. ВАСИЛІЯН У ЖОВКВІ.

З цим числом ще раз висилаємо розрахункові перекази й взиваємо всіх, щоб заплатили свої залеглости за часопис, книжки й календар на 1939 р. Видавати часопис у нинішніх часах це нелегка справа. На кожному кроці безліч трудностей! Найприкріше те, що не всі читачі на час платять передплату. Часопис це наше спільне діло, наше спільне добро, що за нього мусимо всі разом дбати. Тому вирівнаймо всі залеглу передплату, приєднуймо щораз нових передплатників, присилайте з наших сіл дописи та дбаймо про добру славу для нашого часопису серед усіх українців на Лемківщині.

Чи вільно нам себе боронити?

Нерозумним назвали б люди такого господаря, що не забезпечив би свого поля перед шкодою, не загородив би свого саду перед твариною, або не зачинив би своєї комори перед злодіями. Як на божевільного вказували би люди на таку людину, що добровільно приставав би з різними злочинцями, гайнував би своє майно пияченням з першим — кого зустрічав би, узяв шило до руки та без надуми проколов свої очі. Або взяв сірники та пішов у село й підпалював хату за хатою. Такої несповна розуму людини береглися би люди в день та в ночі й при першій кращій нагоді зловили б його, звязали та відвезли там, де місце для божевільних.

Кожний з нас, що випадково та нехотячи скалічить собі палець або ногу, завиває та лікує свою рану. Так теж і кожний християнин, як попаде в сіти гріха, лікує свою душу, бо його совість неспокоїть його та домагається поправи. — Ба, дальше кожна добра мати, якщо побачила би, що їй дитині дехто несправедливу кривду чинить, буде захоронювати свою дитину перед кожним нещастям. І це найбільший материнський обовязок пильно берегти свої діти перед злим товариством і злим прикладом. Мати не тільки дбає про поживу для своєї рідні, але добра, свідома свого завдання мати заздалегідь передбачує, що та коли може дитину звести на злу, грішну дорогу.

З цієї подрібної, на перший позір внутрішньої ділянки кожного газди, кожної рідні, кожної матері та внутрішнього нашого обовязку повстає великий народній скарб, що береже наш нарід, наші села й кожну нашу хату перед наступом поганських хвиль, які цілий світ заливають.

— А знаєте, які це поганські хвилі?

— Це все те, що спряглося знищити наше народне здоровля, збурити лад і згоду в наших родинах, звести людей з чесної дороги на темні стежки неморальности, бездоріжжя та упадком у сіти грішного життя вщіпити в наші серця бажання легкого, розвезеного, рознузданого та розпустного життя.

— А на прикладі це так виглядає:

Розпяничування денатуратом, прихвалювання на торгах різного дрантя, вербування сільських дівчат до жидівської п р и с л у г и, підбадьорювання несвідомої сільської молоді до крадежі — внаслідок купна крадени хрічей (безогляду на те, чи сусід украв сусідові копи чесника, звої домашнього полотна, чи син украв батькові збіжжя, чи теж школяр украв у сусіда курку, гусь, щоб продати їй в місті та купити собі шпиритайки або хустину та краватку).

Адже найвиразніше постановляє жидівство на своїх сходинах, що „мусимо (цебто жиди) повалити Христа!" А наше село помагає цьому. Правда, що в лечому несвідомо, одначе в грубших випадках зовсім свідомо та з відчиненими очима. З відповідальністю підчеркаємо це слово, що в грубших випадках село зовсім свідомо помагає закорінюватися жидо-поганській „ідеї" в наших хатах. Чи батько, що бачить як його донця стрімголів паде по похилій стежці в гріх розпусти, аж кінчається в повитухи та йойканням (через грішні зносини — часто й з жидами — деякі села знають такі випадки!) по зігнанні плоду, або паде на дно найгіршої моральної гнилі, або внаслідок невміло переведеної „операції" гине на очах своїх найближчих.

— А що спонукало їй до цього страшного прелаху? Глупа жадоба вдягати себе в пестре жидівське лахміття та передсмак „панського" життя. Отже батько й мати, що бачили й знали, або догадувалися про блудну дорогу своєї дитини — а не хотіли, чи теж не старалися запобігти злим ділам своєї дитини — помагають поганам - жидам нищити Христові заповіді й вбивати народній скарб, яким є народне здоровля й здорові діти, зроджені з християнського подружжя.

Дальше чи не помагає валити Христа той, що прислухується безбожницьким підшептам різних лжепророків, які з міст повзають у сільські хати, щоб кротом підбурювати село проти свого священика, мовляв, „піп такий-сякий пощо слухаєш попа, а чом до попа ходиш на пораду й т. д."? — Но, дайте відповідь, чи не так діється.

Якщо до вашої обори прийшов би деякий гандляр, пройдисвіт і ви знали би, що він має заразу на вашу худібку — то що ви зробили би? — Буком гнали б його з обори! — Але, як міський пайташ чоботом лізе у вашу душу та запльовує наші святощі — ви кліпаєте безрадно очима, але не беретеся гідну ставити такому дериморді відправу. І замовчуванням помагаєте йому знущатися над собою.

— Або ще, як би так прийшов колинебудь до вас будьякий чоловік і гострою шпилькою бабрався би біля вашого ока — чи ви терпіли би такому? — Правда, що ні. Та, якщо злобний дух поганина з міста затемнює шлях і ваше життя стягає в грішну темінь — ви ні кивком пальця не випросите його від себе!!!

Тисячі різних прикладів можна би ще навести на те, як ворожа поганська сила й злоба намагається збурити наші основи християнського життя. І ці приклади не з учених книжок, ані не зо слів великих мислителів — тільки з нашого щоденного життя, — вказують нам, що рознуздане жидо-поганство на всі заставки сунеться до наших сіл, щоб покорити, розбити наші родини, ослабити нашу духову силу й підчинити собі та своїм жадобам наш нарід.

Ще раз повторюємо: розпиячуванням денатуратом, прихвалюванням і підбадьорюванням до крадежей, шумних строїв, зігнанням плоду, розбиванням довіря до взаїмновідносин села, родини й рідні та підбехтуванням проти Духовних Провідників народу.

З огляду на те, на заголовне питання: Чи вільно нам себе боронити? — відповідаємо: Нашим святим обовязком є себе боронити. Боронити на кожному кроці наш нарід, своє село, родину, себе, кожну дитину боронити перед наступом зла. Це й наука нашої Католицької Церкви приказує й Христос, що освятив родину християнським звязком подружжя.

Юліян Тарнович.

Перестерігаємо всіх Громадян Лемківщини. Пишуть нам, що різні підозрілі люди вештаються по селах і хатах Лемківщини та розсівають різні неправдиві вісти. Звертаємо увагу всім, що в біду не тяжко попасти, але вийти з біди трудно. Тому з ніким не вдавайтеся в зайві бесіди, а як не знаєте дечого, тоді підіть до вашого Отця Пароха та порадіться. Часи нелегкі, тому різні люди різні штучки продумують. Бережіться!

„Валька Лемкув з наяздем українськім“

Краківський „Курієр“ оповідає...

Під таким наголовком помістив краківський „Ілюстровани Курієр Цодзенни“ (ч. 179) статтю, писану якимось А. Нестеровичем, яку в перекладі без найменших змін наводимо. „Цікавіші“ місця подаємо в оригіналі.

По короткому вступі про „гершта збродничей шайкі О. У. Н., — стойонцей на жолдзе Берліна — Анджей Мельник, в своїм „орендзю“ виповедзял навет войнен... Ватиканові (!), за креоване на Лемковщизне Адміністратури Апостольскей...“ читаємо: „По розпаді Австрії, свідомі громадяни цілої Малопольщі приступили до творення підвалин Річипосполитої. І в наших горах східньої Лемківщини проголошено 5 листопаду 1918 р. незаленість Річипосполитої в місточку **Цісна** й створено міліцію. Ясне, що виступлення Цісної та інших місцевостей не подобалося українцям, які були там нечисленним і наплизовим елементом, щоб отверто виступи. Одначе вони були денеде на становищах **парохів, учителів, жандармів** (всі підчеркнення І.К.Ц.), і це давало їм впливи, зокрема вони використовували стан неспокою, який викликав упадок давнішої влади. Під впливом цього неспокою нормальною було річчю, що кожне село організувало **сторожу безпеки.** Найбільше діяльні українські агітатори пробували використати цей місцевий організаційний рух **твореннем т. зв. „републики Команчанської“.** У цьому часі була денеде мода на такі републики, що вможливлювала амбітним одиницям самовільно рядити. Спосіб організованя такої републики був дуже простий. Основник (той що започаткував) згромаджував пятьох, шестьох **бойовиків, часто полонених,** які вертались з австрійського полону, робив їх жандармами та **наїздив на окремі громади.** Людей зганяв на віча, обаламучував фалшивими звістками, ухвалювали те, що їм приказано, **підчинювали себе теророві, поборові, данинам і реквізиціям.** Першим кроком було приневолити до вицофання, або опановання постерунку доцьоточасної жандармерії. Властиво т. зв. **„република Команчанська“** складалася з двох сіл **Комаячі й Прилук,** де бурителями були **місцеві душпастирі** та зломили чинників неохочих рухові. **Опановано постерунок у Команчі,** а противники руху, між ними громадський писар **Чекальскі,** мусіли відступити. З опанованої Команчі **переводили Українці виправи** агітаційно - реквізиційні на сусідні місцевости, як **Щавне,** звідкіля хвилево виперто жандамерію, **Лупків,** аж поки не натрапили на здецидований опір, як у **Куляшнім.** Толеровані, роззухвалілі сен **і напали з кінцем грудня 1918 р. на Цісну, де розброїли міліцію та заняли місточко.** В акції револютованя Лемківщини не думали Українці прилучити Лемківщину до України, а тимбільше про добробут населення. Їх керівники **ХЦЄЛІ ДАРОВАЦЬ ЗЄМЄН САНОЦКОН, ЯСЄЛЬСКОН ЧИ СОНДЕЦКОН ЧЕХОМ.** Жиють ще свідки тої акції. Громадяни, що стояли на становищі Річипосполитої не давали себе. На дорозі й торі Щавне—Команча були безупинні сутички патруль, 15 і 16 грудня **борба в Щавнім,** аж у днях 18—22 січня остаточно **зліквідовано т. зв. „републику Команчанську“, займаючи Вислок, Щавне, Команчу, Лупків і Прилуки.** Примушені до української служби селяни з цих сіл розбіглися до хат, а останки українського відділу в силі 6 людей **відступили до Чехословаччини,** де їх розоружено. У цій експедиції відзначився громадський писар з Команчі Чекальскі. За захопленими до полону провідниками вставився Віктор Бялас, заряджуючий майном гр. Потоцького, і скінчилося проминаючим інтернованням 3 осіб. Займання Лупкова дня 18 січня загрозило поважно українському відділові, що в перших днях січня опанував Цісну. Унаслідок цього українська команда повела протинаступ. Дня 3 лютого 1919 р. приходить з Цісної до Манева, в лісьскому пов., **відділ 40 Українців** під проводом б. заступника вахмістра жандармерії **Чолача,** родом з Яворова, отже теж **не місцевого** та організує примусову бранку посилаючи частину на здобуття Лупкова. Бранка не допискувала, протиставилися відважно пробощ, застенпца вуйта і дяк Воляньскі з Мигової Волі. Відділ, висланий на Лупків, не дійшов навіть до стації, тільки острілюючи їй здалека, **принятий вогнем розлетівся додому.** По цій невдачі Чолач відступив з решткою до Цісної, але 6 лютого 1919 р. **вернувся з більшою силою до Мигової Волі.** Свою владу старався піддержати терором. У першу чергу арештував ксьондза, заступника війта й дяка, — та вивіз їх до Манева. Силою затягненим до українського відділу грозив нагаєм за втечу, вкінці **реквізиціями мстився за опір.** Цього було мешканцям забагато, розгнівані арештованням пароха та чільних громадян, биттям і реквірованням, постановили скінчити **з паношенем сен банди.** Клич дав **Петро Лазаришин,** ст. сержант б. австр. війська з **Щербанівки,** теж примусово звербований. Він саме на чолі парубків **з Мигової Волі, Щербанівки, Манева й Смільника,** які протиставилися примусові української служби, озброїв себе та **вночі напав на кватиру в школі в Маневі та ЗАБРАВ У ПОЛОН УКРАЇНСЬКИЙ ВІДДІЛ,** у числі понад 100 людей. В часі перепалки погиб **провідник Українців Чолач.** В акції вирізнили себе Теодор Ямельскі й Єжи (Юрко) Голак, тепер жие в Америці, які поконали (обезвладнілі) Чолача. Арештованого ксьондза та інших увільнили, а полонених відведено до Мигової Волі, потім до Лупкова, де видано їх в руки місцевої команди. Українці, які стояли в Цісній, намагалися помстити в два тижні пізніше **карною експедиціею й новою бранкою,** одначе внаслідок постави населення вдержатися не могли, а вдобавок виперті **з Солинки,** де їх відділ знову зменився до 5 людей. Під Цісною вдержувалися ще продовж деякого часу з двома компаніями, але акція ведена пор. Зьобро та адвокатом Сметаною з Балигороду примусила їх до відвороту до Чехословаччини та складення оружжя. На цьому скінчилася акція Українців на Лемківщині.

* * *

Лемкове свон **здецидованон подставон** вобец гайдамачизни і **квіон пжелянон** в вальках з ньон, далі довуд свего пржвьонзаня до Ржечипосполітей і **свей польскосьні.** Вседи, кеди вшистке польске сіли ржуцоно под Львув, кеди тржеба било витенжиць цалон енергіен на ратоване зем загрожоних пржез наездцув, **Лемкове власнемі сілами пржепендзілі банди українскє“.**

Ще раз завважуємо, що цю статтю подано з журналістичного обовязку без коментарів і окремих додатків. Скільки знову правди в тому всему, це оставляємо справедливому осудові історії.

—o—

Апостольське Благословення св. Отця

Слово Св. Отця до українців. Після торжества з нагоди ювилею 950-ліття Хрещення України в Римі Св. Отець приняв у головній салі Ватиканської палати українських студентів - богословів з Української Колеґії св. Йосафата в Римі. Були теж ОО. Василіяни, Сестри Служебниці та світські українці. Св. Отець висловив Свою велику радість, що може витати Своїх улюблених синів. Святий Князь Володимир, що охрестив свій нарід, начеркнув шлях своїм вірним, котрим мають іти до Бога. Він, що закріпив на віки надприродне і славне призначення свому народові, не перестає наслевно і нині опікуватися, вставлятися за ним і вказувати йому дорогу, якою має прямувати, щоб остати вірним духові св. Хрещення. Св. Отець радіє і почуває Себе щасливим, з нагоди 950-літньої річниці хрещення такого побожного й великого Князя, може приняти у Себе вірних і любимих йому серцю, дійсно вибрану часть народу і праведних синів св. Володимира, спадкоємців його духа. Тому з привдивим вдоволенням Св. Отець благословить Українську Колеґію, де виховуються священики Української Церкви, яка розквітає з великим числом вірних, Церкви, що відзначається глибоким католицьким життям, — тому теж справедливо славиться Святим Володимиром та іншими великими й гарними постатями, найчастішими свічниками Вселенської Христової Церкви, якими є священомученик св. Йосафат і славний та почитаний Митрополит Рутський. — Вкінці Св. Отець уділив усім присутним Свого Апостольського Благословення та запевнив, що гаряче молиться за тих, що терплять реліґійні переслідування в Совітах та у слезах очікують Господньої години.

—o—

Що діється в Карпатській Україні

Ділять, щоб лекше було панувати. „Автономна" Карпатська Україна, а в дійсності провінція мадярської держави — дочекалася вже цілого ряду нових „благодатей" і „ласк з рук мадярських непрошених опікунів. Один із перших мадярських розпорядків постановляє, що „угро-руське" воєвідство буде поділене на три округи: перша з осідком в Ужгороді, друга з осідком у Хусті, а третя з осідком у Берегові. Осідком воєвідства є місто Ужгород.

Нужда в Карпатській Україні. Про те, як живе населення Карпатської України, каже чимало хоча б те, що пише частина мадярської преси. З неї довідуємося напр., що посол Шедер у своїй промові в мадярськім парляменті заявив, що в Карпатській Україні панує нужда. Селяни не мають збіжжя, ні грошей. Уряд не робить жадних заходів, щоб помогти верховинцям. Приватники та фільварки використовують за марні гроші гірське населення при пільних роботах.

Навіть українських книжок лякаються. Мадярська шкільна влада наказала прилюдно спалити всі українські шкільні книжки. Недавно мадярська влада наказала знищити теж усі українські бібліотеки. Паленя книжок відбувається прилюдно, про що повідомляють наперед оголошеннями або вибубнюванням.

Кого іменували комісарем Закарпаття? Реґент Горті заіменував реґенційним комісарем для Закарпаття барона Жигмонта Перенія, що був членом мадярської вищої палати, а давніше міністром внутрішніх справ Мадярщини. До помочі комісареві приділили міністеріяльного радника гр.-кат. священика о. д-ра Марну, який буде займатися справами освіти та реліґії. Дорадниками іменовані теж Михайло Демко й Михайло Бескид.

—o—

Ксьондз Мйодоньскі і „шляхта заґродова"

Передруковуємо з „Народньої Справи" таку статтю:

Ксьондз - полковник Мйодоньскі, орґанізатор „шляхти заґродової", мав реферат у Познані на тему „Національна проблєма на східніх землях та польська державна рація". На вступі ксьондз Мйодоньскі говорив, що у Східній Галичині поляки мають більшість. Що на цих землях від віків творили та тепер творять культуру тільки поляки. Опісля говорив він про ці часи (до 1935-го року, коли то повстав так званий; „Секретаріят Порозумєвавчи"), коли то українці панували у Східній Галичині, а поляки були упослідженні. Були навіть такі випадки, — говорив ксьондз Мйодоньскі, — що „руска" вчителька била по лиці в Ярославі польскі діти, та що інспектор у Дрогобичі в часі державного свята висловив жаль, що нема українських прапорців. Роззухвалені українці почали боротьбу на ножі, сірники й сокири та довели до того, що до 1934-го року знищили і спалили усі державні тартаки вартости сто міліонів золотих. А причиною того всього була, — говорив ксьондз Мйодоньскі, — нормалізація й українські посли. Дальше говорив ксьондз Мйодоньскі таке: — „Русинів" признаємо братами і кажемо — для льояльних усе — для інших кримінал і Береза. Опісля перейшов ксьондз Мйодоньскі на церковні справи. Хвалився, скільки т українських священиків було караних. Але було за що Бобули такі, що замість хреста вішали в церкві „відл українське" або казали малювати „бандитуф Ґонти Залізняка". Тепер ми з ними не бавимося! Під цю пор будуємо 200 костелів та 500 „домів людових" та одно часно ревіндикуємо людність при помочі священикі учителів та війська. Навіть ті, що говорять ще п „руску", добре розуміють, що „ензик тен; то ензик д відел і до ґною, а для справ велькіх ест ензик польскі" Тому в західній Польщі не повинні боятися за га лицьких поляків. Бо там Польща. „Хто скаже вам щос інше — казав кс. Мйодоньскі, — що там Україна, т „вальце ґо в ґембе". В такім „стилю" говорив ксьонд Мйодоньскі".

—o—

НОВИНКИ

З початком липня відбулися у Львові Загальні Збори трьох наших українських централь: Народньої Торговлі, що обединує міську кооперацію, Центросоюзу та Ревізійного Союзу Українських Кооператив. Усі три Збори, на які масово прибули делеґати з краю, відбулися ділово й дуже поважно та виказали, що наші українські кооперативні орґанізації працюють позитивно; вони мали в членах, уділах і торгах у 1938 р. помітний ріст — дарма, що часи тепер для торговлі не надзвичайні. Дводенні наради РСУК закінчив показ українського кооперативного виробництва, улаштований дуже цікаво в будинку Української Кооперації.

Двотижневик „Поляк Ґреко - Католік" ч. 12 звертає увагу, що в Торжестві 40-літнього Ювилею Епископства нашого Князя Церкви Митрополита Шептицького не був приявний з Сянока Апост. Адміністратор. Це завважили всі приявні на Торжестві.

Зміна обряду в світлі церковного й державного законодавства. Під таким наголовком подає „Діло" велику статтю пера Д-ра Петра Саноцького про правні вимоги леґального переходу з одного обряду на другий обряд. На цю статтю звертаємо окрему увагу Всім Впр. Отцям Душпастирям. — „Діло" ч. 151. середа 5. VII. ц. р. ст. 7.

Недалеко залізничої стації Стрижів коло Ряшева впав під поїзд залізничий робітник Франц Шуберля та згинув на місці.

Темнота. На Волині і Поліссі є тепер 300 ворожбитів і „чародіїв", які лікують людей зіллям, промовами й денатурованим спіртом. В численних випадках ті хворі вмирають власне від „ліків" таких, як денатурований спірт. У селах Волині й Полісся дороблюються майна ріжні покутні „акушерки", які штучно зганяють плід і заганяють жінок до гробу. Тих „акушерок" є понад 50. Треба конечно зробити провірку всіх повитух на Лемківщині та ворожбитів і шинкарів шпіритайкою (денатуратом). Присилайте нам списки таких „лікарів".

Новий парох у Риманівській Завадці. По перенесенні пароха о. Михайла Жеплинського з Завадки до Наконечного Яворівського повіту — село було властиво без свойого душпастиря. Вправді був о. Венгринович — русский — одначе за його душпастирювання — церква світила пусткою. У квітні ц. р. по перенесенні о. Венгриновича в Криниччину — прийшов нарешті новий парох о. Шумило Р., який напевно як і о. Жеплинський знов усіх людей зединить, які знову заповнять свою церкву — що зо щирого серця новому Отцю Парохові бажаємо.

Уважайте на дітей. Недавно купався Т. Ковальчик у ріці Попраді, коло Жеґестова; його мати й сестра, що сиділи на березі ріки почули крик свого сина, що почав тонути. Хоч багато людей кинулося рятувати потапаючого, одначе щойно по кількох годинах найшли його півтора кільометра нижче від місця, де він купався. Не пускайте самих дітей до глибокої води.

Поминальне Богослуження й Панахида по бл. п. Ґенералі М. Тарнавському відбулися у Львові дня 29 червня ц. р., цебто точно в роковини смерти Ґенерала.

Влом до костела. В селі Ленчиськах, пов. Лімана вломилися до костела невідомі злодії і вкрали золоту та дві позолочені чаші. Поліція шукає за вломниками. Крім того в ночі 24. ц. м. вломники розбили вогнетривалу касу в управі громади в Лімановій, але знайшли лише 65 сот., касову книжку та обезпеченеву

СУРОВИЦЯ і ЩІПЛЯНКА
проти червінки свиней увідпорнююча і лікуюча
„SEROVAC"
ВУЛ. ПАДАРЕВСЬКОГО ч. 5. ТЕЛ. 201-07.
Представництво:
ЩЕНКІВ, бюро замовлень безпосередньо, Львів, Замарстинівська 158.

полісу. Розчаровані вложення і інформації безплатно.
чого.

Грім оздоровив спаралі
та околицею перейшла буря з . заспокоїти книжкові
грім ударив у хату Ю. Коваляка . нів „Просвіти". Ця
Хойнами і вбив господаря та поранив . українські книж-
був саме в хаті Коваляка. В сусідній ха книжкові за-
років спараліжований Йосиф Малецький. Піс повідом-
грому недужий упав на землю й опісля зірвавс кі книж-
логи на рівні ноги та вибіг з хати і вже ходить карня
мально. ча-

Скільки менше було би зла й гріху на світі — якщо на місці, де стоять коршми, стояли би каплиці.

ГАРНИЙ ПРИМІР

На хрестинах у Степана Гута у Вислоці зложили на руки Павла Лучканича й Степана Капелюха кумове добровільні датки в квоті 3.35 зл. на „Рідну Школу". Цей гарний і культурний примір повинні наслідувати всі свідомі громадяни Лемківщини. Жертводавцям щире Боже заплать, гроші передано до каси Р. Ш.

Відкриття Музею Визвольної Боротьби України у власному Українському Домі з Празі-Нуслє II, вул. Горимірова 6, відбулося 29 червня 1939 р. в год. 10-ій перед полуднем. Управа Музею звертається до всіх українських підприємств, установ і орґанізацій та всіх українців і українок з закликом складати жертви на вдержання Українського Дому і Музею Визвольної Боротьби України в Празі.

За 2 дні випили 120 літрів денатурованого спірту. В селі Дарові, пов. Сянік 330 мешканців випило за два дні 120 літрів денатурованого спірту і підчас бійки побили 9 осіб з Вислока Вижнього, а одну особу вбили. Всіх учасників бійки засудив окружний суд у Сяноці по півтора року вязниці. Братів Дадерків з Дарова, які брали найактивнішу участь у бійці і вбили Михайла Павшика з Висока В. жде ще одна розправа за приладжування горілки „палюнки" з денатуровного спірту, продаж та розпиячування цією горілкою населення з цілої околиці.

Звірята кращі як люди. У селі Крива, коло Тісної посварився з своєю женою Микола Роман і в часі сварки так сильно копнув їй в живіт, що Марія небавком умерла. Нелюдяний муж узяв тіло Марії та, щоб закрити свою збродню, повісив тіло в саді на дереві. Коли його арештували, він признався й суд у Балигороді буде його судити за забиття жени.

Усі свої терпіння жертвуймо за всіх Священиків, що в нашому народі.

Знаменне навернення. Є в Америці широко відомий журналіст Гейвуд Брун, з переконання соціяліст. Його батько й мати були протестанти. Та зробив він тепер велику несподіванку не тільки родині й товаришам з давніх літ з Гарвардського університету, але й усім американцям — заявою, що покидає протестантизм і переходить на католицьку віру.

ДАЙ БОЖЕ Й ВАМ.

На чисельні бажання з нагоди моїх Імянин, присланні на мою адресу від моїх Дорогих Вуйків — Душпастирів на Лемківщині, Другів, Приятелів, Ровесників і Читачів нашого часопису найщиріші подяки складає

Юліян Тарнович.

Новий спосіб пачкарства. Здається вже нема таких хитрощів, яких не вживали б пачкарі, щоб обдурити кордонну сторожу, але ось недавно французька поліція викрила цілком новий спосіб, який цілком додержує ходу нашому віку раціоналізації. Ватага французьких пачкарів купила старовинний замок Перувельц, що стоїть при самім бельгійськім кордоні і скористала з старовинного підкопу, що провадив в напрямку до кордону. Пачкарі продовжили підкоп аж за кордон, освітили його електрикою, а, що найбільш цікаве, поклали вздовж його залізничку, якою контрабанда, головно тютюн перевозилося до Франції. В льохах замку знайдено великі запаси краму розміщені в спеціяльних магазинах з електричним огріванням та сушальнями. Французька преса пише. що цього разу перевисшено всі рекорди, хоч в минулім році з тій-же місцевости пачкарі перевозили крам танком, який ломив всі застави на кордоні і не звертав ніякої уваги на стріли сторожі.

Вказівки для візників. Щоб оминути нещасливі випадки, які так часто трапляються візникам, належить памятати про приписи, що порядкують коловий рух на вулицях і дорогах: 1) триматися все правої сторони дороги та виминати правою стороною; 2) випереджувати лівою стороною того, кого випереджується; 3) не їхати двома возами поруч себе; 4) підчас постою ставати по правій стороні дороги, в напрямі їзди, але ніколи в тому місці, де по другій стороні дороги вже хтось задержався; 5) не тримати батога впоперек, ані по лівій стороні воза; 6) в часі їзди все коня наховстати; 7) ніколи коней не пускати самопас, тільки тримати їх у віжках; 8) коли темно, засвітити при возі ліхтарню; 9) не оставляти коней на дорозі без нагляду; 10) не дозволяти дітям поганяти; 11) при скрутах чи затримуванні давати рукою знак; 12) не оставляти самих возів на дорогах і площах.

Наступ поліції на тайну горальню. У Бельмівській Пущі на Виленщині поліція викрила тайну горальню селян, що продукувала по ночах велику скількість спірту. Тайна горальня мала алярмове уладження і на випадок небезпеки селяни втікали тайним коридором поза горальню. По довших обсерваціях влада рішила зліквідувати її. Тому поліція окружила горальню, але її привитали крісовим вогнем. По годинній стрілянині поліція здобула горальню, але знайшла тільки апарати до виробу спірту. Поліція арештувала понад 20 осіб.

Новий український священик в Югославії. В неділю 11 червня ц. р. висвятив наш Преосв. Кир о. др. Нярадій у Миклушевській церкві нового священика о. Володимира Папа, тамошнього уроженця, який скінчив у Львові богословські студії. Велика миклушевська церква була виповнена по береги вірними з далеких сіл. Одночасно висвятив Преосвящений Кир Нярадій на поддіякона богослова Ремера з Н. Саду, який з римо-католицького обряду перейшов на греко-католицький обряд і тепер буде нашим священиком. З висвяченням о. Володимира Папа, бачансько-сримські українці дістали свідомого священика українця, який свій труд, свої сили присвятить до релігійного й культурного піднесення українського населення в Югославії.

ІДЕТЕ ДО СЯНОКА,
памятайте, що всі закупи треба полагоджувати в складі
„НАРОДНОЇ ТОРГОВЛІ"
Тут купуйте споживчі й кольоніяльні товари, насіння господарських рослин і трав.

ШПІРИТАЙКА Й САХАРИНА.

Поліція в Новому Санчі від довшого часу була на сліді, що якісь невідомі ганделеси займаються нелеґальною торгівлею сахаринсю. Аж ось пошастило, бо в часі ревізії в мешканні Хаскеля Рознера в Н. Санчі, якого підозрівали, що він продає сахарину, поліція знайшла 1/4 кґ. того артикулу. Хитрий жидюга не хотів зразу признатися, що займається продажжою сахарини, одначе доходження в суді Н. Санча виявили, що він дійсно не для себе купив і держав таку скількість сахарини, тому суд укарав жида 6 тижневим арештом і 500 зл. карою за нарушення карно - скарбової устави. Тепер теж уже ясне, звідкіля шпіритачайники беруть до солодження денатурату сахарину. Люди повинні самі дбати про те, щоб несвідомяки не привозили до села ні сахарини, ані не пили денатурату.

Пожежа знищила в Стрижівському Ріпнику будинки Катерини Дудкової внаслідок поганої будови комина. Треба завжди перестерігати якнайточніше чистоту в коминах, вимітати сажу в печах, не держати біля комина сіна й соломи. Зокрема треба часто провірювати, чи нема щілин у комині та чи дим не виходить цими щілинами на стрих. Комин мусить бути щільно затинкований.

НАШІ БАЖАННЯ!

Слава Ісусу Христу!

В четверту річницю пращання Вас, Всечесніший Отче І. Тилявський, на Лемківській Землі, у день Вашого Ангела, пересилає Хор, який Вас прощав перед Вашим виїздом до Америки, в Матієвій та села: Лосе, Матієва, Нова Весь, Ростока, Злоцьке, Щавник і ціла Новосандеччина щирі бажання кріпкого здоровля й сили в праці для Українського Народу та нашої Лемківщини; прожити многі - многі літа в гаразді!

Лемки з Новосандеччини.

ПОВІДОМЛЕННЯ

Подаємо до відома, що ми змінили рисунок і краски на обгортках книжечок - паперців „К А Л И Н А".

Нові обгортки є друковані в красках:

паперці ч. **14 — помаранчева і синя** (давніше жовта)
" ч. 16 — **помаранчева і зелена** (д. синя)
" ч. 18 — **помаранчева і фіолетова** (д. фіол.)
" ч. 21 — широкі — **синя** (давніше синя).

Просимо з повним довірям приняти наші паперці в новім опакуванні і вживати далі тільки

УКРАЇНСЬКИХ ПАПЕРЦІВ і ТУТОК „К А Л И Н А"
кооп. „БУДУЧНІСТЬ"
фабрика туток і паперців „КАЛИНА" в Тернополі.

Трибуна наших Читачів:

„СХАМЕНІТЕСЬ, ОБРАЗ БОЖИЙ
БАГНОМ НЕ СКВЕРНІТЕ!“ — Т. Шевченко.

Ті слова найбільшого з Українців можна вповні прикласти до відносин по деяких лемківських селах під сучасну пору. У прекрасній, боєвій і знаменито уаргументованій статті — „Повертаймося з манівців“ ред. Ю. Тарнович заторкнувся найболючішої рани сучасности лемківських (коби тільки лемківських.) сіл! Цією пекучою раною, що ятриться й наносить нашому народові страшні шкоди, це розпуста — а в слід за нею „біла смерть“ — убивання дітей — а далі венеричні недуги.

Хто обсервує бачно село, не без остраху й жалю завважує — скільки гіркої й страшної - болючої правди криється у статті ред. Тарновича. Скільки то прекрасних дівчат, у цвіті віку, пішло гризти сиру землю, померли від закаження крови при недозволеному забігу, якоїсь акушерки чи ворожині! — А скільки їх сидить уже за те по тюрмах, покарані судами за цей вчинок! Це тільки те, що видно назверх. А яке число дітвори гине при вдатних таких забігах? Знаю село, де всі молоді подружжя мають найвище по двоє дітей, а деякі ні однієї. Метрикальні книги уродин, що прим. 10 — 15 літ тому виказували річно в тім селі 47—57 народин, сьогодні виказують 12—13!!...

— „Франція, поза валами могил шукає колисок“— кликав президент Дешанель! — Нездовзі і по наших селах пролунає цей клич, бо книги померших виказують подекуди подвійну скількість померших, аніж уроджених!

— Над українським народом повисло кошмарне марево депопуляції - вилюднення — це по селах, — а по містах, між інтеліґенцією — попросту ганебне й писати: ніхто й не жениться, — а як хто оженився, не має цілком дітей. Зі злочинного — з погляду добра Церкви й нації — клича „Цвайкіндер Систем“ — вже зрезиґновано — а модним є клич: „Кайнкіндер-систем“ (цебто: **геть з дітьми в подружжі!**).

Немає сумніву, що корінь лиха лежить далеко глибше, а ні ж у соціяльних кепських відносинах, як це часто по селах чується. Не є ним абсолютно навіть злий приклад нашої інтеліґенції (на сором писати, навіть і священства!). Бо цікаве те: наша інтеліґенція малпує „інтеліґенцію“ жидівську (це й чинять і Фені, Касі й Пазі — що служать по домах жидів: адвокатів, лікарів, купців і банкирів). Одначе, те, що чинять інтеліґенти жидівські — є далеке для жидівського простолюддя. Клич: „Любіться, множіться й наповняйте землю“ — даний Єговою ще прародичам у раї — а далі обітниця й знак окремої ласки й благословення Божого для много-дітних родин жидів є й далі дорогий і актуальний серед жидівського простолюддя. І такий стан, що інтеліґенція жидівська бездітна — а простолюддя має багато — деколи й десятро — дітей рівноважить популяційну справу жидівського народу. Марево депонуляції Ізраілля є далеке й неактуальне. Наше ж простолюддя бере собі погубний приклад із нашої і жидівської інтеліґенції („панів“) та має в погорді такі родини, де було би багато дітей.

КОСИ, СЕРПИ
„ЦЕНТРОСОЮЗУ“
знані вже всім зі своєї доброї якости

Честь, кому честь

Минулося вже чи не дві десятки літ, коли то вийшов з нашого села молодий хлопчина, та віддався ревно і з великим захопленням шкільній науці. Це ніхто інший, тільки наш улюблений о. Др. Микола Денько.

По скінченні ґімназії й теольоґічних студій в Римі (Італія(, вернувся о. Микола на рідну землю, де обняв тяжку працю у Перемиському Духовнім Семинарі, як професор теольоґії. Та не забуває цей молодий священик і пр рідне село, бо підчас шкільних ферій приїздить до нас час від часу. В його рідним селі моральний занепад молоді; треба рятувати своїх братів. Зачати треба саме від тих найменших невинних передшкільних дітей! І свою постанову зреалізувати будовою в селі „Захоронку“. Яка сильна воля і дух у того молодого священика, що з великої любови до рідного села, в заранні свого священства, рішився на так великий і сміливий крок та на так велике діло, як саме будова „Захоронки“, не маючи на це відповідніх і конечних матеріяльних засобів.

Одначе за Божою поміччю і мимо різних перепон з усіх сторін — мрія нашого любого о. Д-ра Миколи Денька увінчалася успіхом, бо завдяки його невпинній праці „Захоронка“ вже стоїть; у ній працюють С. С. Служебниці.

Дорогий наш Брате й Отче! Чим же ми відплатимось Вам, за те, що Ви зробили для нашого села та для наших дітей?

У першій мірі прийміть Високопреподобний Отче Докторе, з глибини нашої душі найщирішу подяку, щоб Всемогучий Христос осінив Вас своєю ласкою та дав Вам щастя, здоровля і довгі літа життя, щоб Ви могли для Його слави і для Церкви нашої Святої, Католицької та для нашого українського народу ще довгі довгі літа працювати.

Дальше складаємо сердечну подяку й Тобі наш дорогий Земляче Миколо, за твій так великий дар, як ця площа під будову нашої Захорбнки, і Вам всім Дорогі Браття і Сестри, там на вільній землі Вашінґтона складаємо щиру подяку за Ваші жертви, які Ви зложили на так велику ціль. Хай Господь Бог влагословить Вас, дасть Вам щастя, здоровля до дальшої праці для великих діл! Слідують підписи:

Босько, 23. VI. 1939.

КОРІНЬ ЛИХА — ПРИЧИНА.

Бездітна рознузданість і неморальність сучасного міста — очолювана впливом театру, кіна, радія, моди, літератури, преси, танців, усього за прикладом жидівства — розлилась бурливою хвилею усюди по передмістях, а навіть і по селах. Жиди, вірні своїм заповіддям — зясовали у тзв. протоколах мудрців Сіону — і реґулам тальмуду — **намагаються розпустою розсадити й знищити християнство.** Кидають проте приману усім і всюди: в театрі, кіні, радіо, пресі, книжках, розмовах і ділах. Культ нудизму й **уживання полової розкоші** по думці: „уживай світа, доки служать літа!“ ось їхня релігія. Розпусне потурання змислам — жажда вживання тілесної розкоші — ось корінь лиха, що йому пособляє зріст і слабість людської волі і нахил до злого. Тимбільше, як те зло є змальоване, як „солодка небуденна примана“.

Як боротись з тим „коренем лиха“ — про те напишемо в наст. числах.

Ів. Тет.

Всеволод Ярославич.

Москвофільство на Лемківщині

Збаламучені російським православям москвофільські емігранти з Лемківщини в Америці ширили теж православну пропаганду між своїми земляками й односельчанами в старім краю. А це в захвалюючих православя листах, які вони писали до своєї рідні, в даровім присиланню до старого краю москвофільсько - православних часописей, календарів, книжочок і друків, та безпосередньою, личною аґітацію, яку вони в користь російського православя провадили після свойого повороту до рідного краю, себто на Лемківщину. А що тут також — завдяки переможним впливам москвофільських, так світських, як і духовних провідників — панувало москвофільство, отжеж пробудження й утривалення в таких парохіях російсько - православних настроїв не належало до ніяких труднощів.

Вправді гр.-кат. Епископський Ординаріят у Перемишлі, знаючи про такий стан, старався усунути джерела православної пропаганди на Лемківщині, та її впливи з Америки, та видав у тій цілі відповідні інструкції, остереження й заряджения, як ось прим. розпорядок з дня 15 травня 1908 р., ч. 147/Орд., та з дня 16 вересня 1909 р., ч. 4561.! Але що ж, коли ті, самі в собі розумні й конечні інструкції та розпорядки мав виконумати москвофільський клир, який тоді загально занимав гр.-кат. лемківські парохії, та своїм світоглядом, стремлінням, бажаннями й надіями всеціло тяжів і орієнтувався в напрямі на Москву й на російське православя?! Отже не дивниця, що ті розпорядки епархіяльної, Духовної Власти остались невиконані, а її спасені похвальні ціли не осягнені! А тимчасом на Лемківщині дальше ширилася й усильно працювала пропаганда так у користь політичного й національного москвофільства, як теж у хосен російського православя!.. Доходило до того, що з деяких, розаґітованих місцевостей на Лемківщині, прим. з Тилявої і Святкової, уряджувало явно - славно паломництва до релігійних осередків православного життя на території державної, царської Россії, а москвофільське духовенство ці нездорові прояви прихильно й зичливо практикувало й толерувало. А заразом на прилюдних зґромадженнях, вічах і зборах понижувано та висмівано того самого греко-катлицького Епископа, що напоминав і взивав москвофільський клир до опамятання, та до ширення католицької, релігійної свідомости на Лемківщині!!...

Тож і не дивниця, що при змінених, зовнішно-прилюдних обставинах прийшло на Лемківщині до таких наслідків, яких ми наочними свідкам в післявоєнних часах, та які ще мабуть довго будуть тяжіти над Лемківщиною...

В ЯКИХ ЦІЛЯХ ШИРЕНО МОСКОВСЬКЕ ПРАВОСЛАВЯ НА ЛЕМКІВЩИНІ?

В поширенню московського православя на Лемківщині шукали для себе користей такі чинники: російський — сусідський націоналізм, сектанство, безбожництво та комунізм.

Заступлений москвофільськими провідниками російський націоналізм бажав посилити й закріпити свої щораз то менші впливи на Лемківщині. Засобом до осягнення цеї мети було явне та формальне поширення між Лемками цього віроісповідання, яке за часів царської Россії стояло цілковито та всеціло на услугах російського націоналізму. А таким віроісповіданням було як раз православя.

Відтак інші чинники зичливо толерували та попирали російський, православний рух на Лемківщині в тій ціли, щоб релігійно - національне життя нових, православних неофітів (новонавернених) між Лемками спрямувати у своє власне політично - національне русло. Та це тяжче можна би осягнути при дальшій приналежности Лемків до гр.-кат. Церкви, при дальшій праці між ними гр.-кат. Душпастирів - Українців. До ліквідації (викінчення) цього духовенства, та його впливів на Лемків — придумано й застосовано інший, догідніший спосіб.. Який, про це всі добре знаємо й злишним є тут про це подрібно писати..

Вкінці безбожництво, сектанство й комунізм також дуже багато скористали з тої релігійно- віроісповідної боротьби — замішання, які під впливом москвофільсько - православної аґітації з 1926—1930 рр. настали на Лемківщині. Комуністи, для яких теплим захистом були всюди читальні Качковського, дуже усильно попирали аґітацію за православям. Перед ними отвиралася можність ослабити та підорвати при помочі православя віру в народі — збити його побожність, та позискати його тим способом для своїх протирелігійних і протисоціяльних (протисуспільних) кличів.

Гр.-кат. Душпастирі - Українці були єдиними, найщирішими та солідними обороцям інтересів гр.-кат. Церкви й справдішнішнього католицизму, речниками української національности Лемків, яких зовсім зрозуміло не могли вважати за Москалів, отже проти них звернулися тут усі ворожі чинники й сили... Ті всі чинники й сили, яким завжди залежало, залежить та буде залежати на розвалі гр.-кат. Церкви, та на цілковтому розгромі українства. Усім знову ворожим затіям проти гр.-кат. Церкви, католицтва, заразом й українства на Лемківщині патронувало, патронує та буде патронувати політичне й національне москвофільство. Без ворожнечі та безнастанньої боротьби проти католицтва, гр.-кат. Церкви й українства,— боротьби попираної усильно різними чинниками та засобами, москвофільство не могло би зовсім на лемківському терені жити та існувати. Увесь змисл і рація його існування міститься в заперечуванню та поборюванню того всего, що для нашого народу конечне, потрібне й корисне.

(Докінчення буде).

Присилайте довг за календарі!

Нові видання

ОТЧЕ НАШ — молитовник, вид. ЧСВВ у Жовкві, рік 1937, стор. 1—248. Зміст: Щоденні молитви; Виїмки з катехизму; Ранні молитви; Вечірні молитви; Св. Тайна Покаяння — Сповідь; Св. Причастя; Молитви різні; Хресна дорога; В святу й велику неділю Пасхи; З Утрені; Служба Божа; Молитви в часі Служби Божої; Тропарі і Кондаки недільні; Тропарі і Кондаки дневні; Тропарі за усопших; Вечірня; Молебен до Пресв. Серця Ісусового; Молебен до Пречистої Діви Марії; Пісні. Ціна 40 грошів, замовляти у В-тві ОО. Василіян у Жовкві.

ПРОСВІТА — СОБІ САМИМ — оповідання про господарсько-садівничу школу „Просвіти" в Милованні. Цікава книжечка для кожного, зокрема для тих, що мали нагоду й щастя учитися в милованській школі.

РІДНА ШКОЛА, ч. 13, ілюстрований часопис для всіх, Львів, ул. Оборони Львова ч. 12.

ТУРИСТИЧНИ БЮЛЄТИН ПРАСОВИ Краків, ул. А. Потоцького 5 І. п., подає вістки, що туристичний рух на терені Татр, Сандецького, Пенін і Бескиду заоль. нічим необмежений, треба тільки мати довід особистий або легітимацію Поль. Т-ва Татр.

Юліян Тарнович.

У ремісника золота рука [15)]

— Дай нам ласку, Ісусе, щоб ми всі витривало та охотно несли терпеливо всі наші щоденні хрести, щоб терплячи в тім життю, разом з Тобою радувалися колись по всі віки. Амінь.

Такий був дороговказ і перша думка Степана, як рано ставав до праці. Не одне лихо приходилося зазнати хлопчині від міських непобратимів, що на кожному кроці шукали зачіпки й нагоди, щоб побушкувати дитину гір. Але Степан завжди находив спосіб спекатися міських батярчуків.

— Смоть, бо як тя вхоплю в половині та за воб шивку, як піднесу догори й гепну до землі, то не позбираеш своїх кісток! — цими словами відсилав від себе пустих хлопчаків. Вони справді боялися Степана, але в гурті як щуцики гороїжилися й продумували нові й нові штучки.

З кожним днем пізнавав Степан краще місто Львів. Він знав уже дорогу до всіх церков. Найрадше ходив до храму святого Юра та до Преображенської церкви; хоч бував теж і в інших львівських церквах.— Хох би тому, щоб на свої очі побачити, яка кожна церква. І всіх наших церков є у Львові стільки, що всіх апостолів і кілька ще на передгородді. Далі Степан відшукав теж стежку до українського Наукового Товариства імени Шевченка при вул. Чарнецького й там бачив дуже цікаві старинні предмети української культури, зібрані по всіх-усюдах українського життя, деякі найдені, викопані з землі та збережені в Музейному Відділі Наукового Товаристві. Від камінних молотків, клепаних ножиків, іглиць, та іншої посудини й простих аж до дуже майстерно зроблених оздіб — усе те належно збережене та зложене в окремих скриночках під шкляним віком. Треба би хоч зо два тижні сидіти в Музеї та слухати пояснень провідника по кімнатах, щоб усе належно запамятати. До музею вільно кожному приходити, але не вільно жадних предметів брати до руки або доторкатися. Крім того у входовій кімнаті є на столі книжка, в якій вписуються всі, що відвідують музей, бо це теж цікаве для науки, скільки людей інтересується нашою минувшиною та старинними часами. Окремо в цьому будинку є кімнати, де можна прийти кожному, позичити собі старі книжки, студіювати, робити записки; як це роблять різні учені люди, що пишуть наукові та інші книжки. У цих кімнатах не вільно голосно говорити, ані робити записок на позичених книжках, бо книжка призначена для сьогочасних і майбутніх людей мусить бути належно пошанована. Неодного можна тут навчитися, недаром теж розумні люди сказали, що там, де багато є добрих книжок, там далі жиють ті, що повмирали й нимі говорять.

Понижче Українського Наукового Товариства йдеться коло найстаршої церкви у Львові, так званої Волоської Церкви, яка побудована ще в 1399. році. Недалечко церкви є каменица „Просвіти“ з усіми канцеляріями та кімнатами, де урядують службовики „Просвіти“ й полагоджують усі справи, звязані з культурно-просвітянським життям наших сіл і міст. У цій каменици находиться велика книгарня Наук. Товариства ім. Шевченка, яка займається продажжю всіх українських книжок, висилає книжки на замовлення в край і закордон. Вона теж спроваджує замовлені книжки з закордону. Така сама книгарня є при Товаристві „Просвіта“, але вона не тільки поладнає всі справи перепродажі книжок, але головно дбає, щоб заспокоїти книжкові потреби всіх читалень, філій та членів „Просвіти“. Ця книгарня „Просвіти“ має на складі всі українські книжки, відворотньою поштою полагоджує книжкові замовлення та своїми щорічними катальогами повідомляє всіх просвітян про найкращі нові українські книжкові видання. Цікаве зокрема, що тут є теж друкарня „Діло“, в якій друкуються ці рядки. Степан не міг налюбуватися, як побачив техніку складання часописних статтей, приряджування до великої машини книжкових сторінок. І це все люди своїм глибоким розумом збагнули. Аж у голові холодом ходить, так скоро вискакують сторінки часопису зпід великої валкованої друкарської машини. Білий, чистий папір звинений в круглий валок лентою входить з одного кінця машини та на другому кінці вискакує відрукований, викладаний та належно по сторінкам упорядкований часопис. — Ще скорше, як січка на січкарні, з тою різницею, що соломки падуть куди яка, а часопис рівно складений випливає з машини. Тут теж працюють сільські молодці, які починають свою науку від замітання, переходять потім на складачів, практикують і вчаться від старших складачів зразу менші склади складати, потім хто здібніший та має охоту присвятитися друкарській штуці, записується на технічно-друкарські курси й всеціло пізнає від основ друкарську штуку. Коваль також дає своєму учневі наперед найлекші роботи, з кусника старої підкови витягнути клинець, загострити зуб до борін, виточити чересло й леміш; потім робити залізні обарінки, витки, колечка, та злучувати у вогні (зварювати два окремі кусники заліза в одну цілість) — обручі, окуття на кола, віз, бильна, попруги. Дуже важна справа пізнати рід і ґатунок заліза та вміти розрізнити куте й ляне й точене залізо. До кожного такого заліза інший підхід. Споювати найкраще куте й точене залізо; воно зливається у вогні як смола й сліду не видно, де обруч закінчений. Наші сільські ковалі намочують у рідині з болота залізо до споювання й потім до червоного нагрівають обруч, чи колесо, та як з обруча сипаються іскри, скоренько виймають залізо з вогню й легким молотком оклепують місце, де має злятися залізо. Воно на перший погляд справді здається, що обруч, або вогниво з ланцюга належно злучене, але в дійсности при першій кращій тяжкій праці ланцюг рветься та обручі розлітаються на два кусні. Споювати залізо найкраще гарячим струмом з окремих газових, або спіртових машинок, які кожний коваль дуже легко може набути в міських складах кувальських і слюсарських знарядів. Второпний коваль може сам зробити собі такий струм, але наперед треба бачити готову таку машинку.

Майстер, у якого Степанко научався кувальського фаху, був розумною людиною, тому, хоч сам добре

СУРОВИЦЯ і ЩІПЛЯНКА
проти червінки свиней увідпорнююча і лікуюча
„SEROVAC“
ЛЬВІВ, ПАДАРЕВСЬКОГО ч. 5. ТЕЛ. 201-07.
Українське представництво:
РОМАН ЯЦЕНКІВ, бюро замовлень безпосередньої продажі, Львів, Замарстинівська 158.
Поученняя і інформації безплатно.

знав своє ремесло, дбав, щоб його учні пильно ходили до фахової школи, пізнавали життя у Львові, він теж дуже радо давав свою згоду, як учні хотіли піти до деякої фабрики, або робітничих варстатів. Завжди найдеться така річ, що їй треба й легко оком збагнути. До того пізнання робітничих обичаїв, взаїмної пошани додає ремісникові більшої ваги та замилування до свого фаху. — Який же був би ремісник, фахівець, що не знав би не тільки своїх прав, але й своєї вартости. Може оцінити швець працю коваля — якби не потребував його помочі? Або рільник міг би жити без коваля? Хто поклепав би йому ввесні леміш, чересло, погострив борони, піджував коня, зладив віз та інші роботи при ґаздівстві викінчив? Але й ремісник не може обійтися без рільника. Коваль не буде їсти свого заліза, кравець своїми шматами не буде ситий, а швець не зварить собі юшки з нових чотіб. — Рука руку мие, обі чисті. Так отже згода всіх верстов людей дає можливість розросту та розбудови народнього багатства.

(Далі буде).

Василь Качмарський.

Над долішнім Вислоком

Не мали люди іншого знаряддя, така була історія з січкарнями, а січку різали в різальних скринках, а навіть ще до нині є ті скринки в селі, в дворі був один робітник, що все лишень різав січку тим ручним різаком, як коса. Буде щойно 57 літ, як дідо автора перший з господарів купив 6 цалеву січкарню; люди цілий тиждень ходили й пробували різати. Вони казали, що це чудовий винахід.

Дуже сумні були давні часи ще під цим оглядом, що село страшенно багато пило горівки. Було так, що пияків в селі було 99% і злодіїв 10%. Злодії крали з поля не тільки збіжжа, капусту, тощо, але на спілку з ґодівськими чи висіцькими злодіями викрадали зі стайні корови, воли, та хоч і був у селі гром. арешт і війт тоді мав великі права і сильно карав, бо коли на кого впало підозріння, війт (найгостріший був Сенькович) закликав сейчас до коршми, казав поліціянтові злодія положити на лаву, волосся до лавки завертіти і кілком прибити й приказав йому вляти 10—25 буків. Був тоді в Бонарівці такий один, що він не одну кару переніс, та коли вибирали війта, він прийшов і сказав: „Тепер моя, шановна громадо, вибираєте війта, то виберте й гововчого зводія, бо я старий і до того кулявій і не можу юш ся тим трудити“.

Хати були всі курні великі, а в хаті кури й худоба,, а лямп також мало де мали, у хатах світили на припічку щипками. Як вийшов розказ, як тепер на виходки, щоби будувати комини, то один господар Качмарський Семен ходив аж до Коросна до повіту, там зложив оплати 5 корон за дозвіл у курній хаті сидіти. (У тому часі цілу кухню й піч можна було за 6 корон ставити). Коло хат було багато неужитків; як росла трава то добре, а як ні, то пасовисько й то лихе, лиш місцями росли дико сливки і подекуди груші, овочі з тих дерев сушили та зимою або в пості їли юху зі сухих грушок або сливянку зо сливок і ще до нині старі люди кажуть, що дазно наші предки заховували добре пости, їли юху з сушу і за те щороку садовина родила, а тепер люди зломали пости і через те садовина менше родиться та саду чіпаються різні хороби. Комин був тільки в дворі, по коршмах і на плебанії, а з господарських будинків то перша наша хата була з коминоm, бо мій дідо був лісним, дерева на хату дістав з Липчанки, а женився з якоюсь виховницею у Ванівці на плебанії і пан. а також священик з Ванівки й паничі Прислопські, які тут часто ходили, недозволили, щоб курну хату ставили. Про волів, то все люди дбали, бо ними робили, а корови зимою годували соломою і січкою з половою. Була би ще гірша біда, як би до них вкорінилася та паскудна теперішня мода. Люди черевиків зовсім не уживали, в будний день ходили босо, або в ходаках, які самі зі шкіри робили, в зимі жінки так і хлопи в чоботах, а також і в літі до церкви в чоботах і зате жінки так чи при породах були сильніші, бо ніколи не перемерзли, одіж мали власну домову, хоч не дорогу, але здорову, літом ходили в полотнянках, а в зимі в кожухах, а жінки в контушах. Землю орали плитко і то вузенькі шістьскибні загони, борізд наробили багато, в яких збіжжя руками треба було скубати та хоч потім часи поліпшилися і помічні погної настали, то всеж-таки селяни трималися старого, мало практикували і мало старалися про поліпшення своєї долі й господарки. Сьогодні господар ціле літо з рідною працює та обробитися не можуть, а тоді овес сіяли пізно за тепла, по засівах до часу, як робили ґонти містечко Небилець (старший два роки від Львова) був славний з ярмарків на худобу, то як ішли в понеділок з ярмарку Ванівчани, Осієчани, то тут перед коршмою навязали волів, а наші хлопи вже від полудня сходилися на підярмаччя та разом у коршмі пяничили. Хоч на перший погляд любили жида і щодня до коршми ходили, але все їх називали пязками, або цибухами, а як прийшов другий реберунок, на жидів головно, тому 42 роки, то й тамошніх жидів не щадили, а розбивали, що попало під руки, так було через день, а на другий день жандарми забрали 60 людей до Коросна і покули, але що слідство нічого не виказало, тому всіх випустили. Але було чого пявками називати, бо за ту прокляту горівку був час, що 40 (сорок) господарських ґрунтів знайшлося в жидівських руках. (Далі буде).

МЛИНСЬКІ КАМЕНІ до вітряків, кератових жорен і ручні жорна в цілковитім викінченню виробляє та достарчає по уміркованих цінах

Микола Горбаль,

у Бортнім, пошта Сенькова коло Горлиць.

Камінь першорядний, магурицький, ґварантований.

ДУХОВЕНСТВО НЕ МАЄ ПЛАТИТИ КОМУНАЛЬНОГО ПОДАТКУ.

У звязку з новинкою про звільнення Духовенства від плачення комунального податку (гляди „Наш Лемко“ ч. 13 ст. 5) додатково виясняємо, що за комунальні податки треба вважати: повітовий дороговий податок (у розумінні, що повітовий це дороговий податок, іншого повітового нема. Справа дорогового податку була предложена Адміністр. Трибуналові, який вирішив, що той податок треба платити), дальше до комунального треба зачислити: громадський (вирівнавчий), шарварковий, (саможондови), окремий додаток до арт. 7, додаток самоуправний до окремого додатку — не треба платити.

У В А Г А! Хочеш мати добрий і дешевий портрет звернися лишень до фірми

Photo-Studio „Van Dyk“

Львів. Коперника ч. 21/I. ріг Словацького.

За сказанням цього оголошення дістанете до портрету 6 фотографій даром.

Григорій Марусин. 13)

Напереломі

Повість з лемківського життя.

— „Деспетник якийси!“ — подумав Гринько. Дівчата кладуть йому на плечі мокре шмаття, а він співає й підтупцює, веселий та безжурний...

А скільки сміху й гамору було у наступній картині. Боже святий, хто це таке видумав, що за люди, що так чудово змальовують наше село?

Усе таке чарівне, якесь таке... своє, рідне. О! Коби хоч тато скоріше навинувся, матиме Гринько про що оповідати.

На сцені Маруся отруїла Гринька й завіса впала вділ. Люди почали виходити з салі, жаль у серці Гринька, що вже треба виходити з театру.

Прийшли оба дротарі в свою кватиру, і тут застали студента Бараболяка та ще якогось його товариша, оповідають, де були, та що бачили.

Бараболяк познайомив свого товариша з дротарями.

Але той студент говорив з Бараболяком якоюсь новою незрозумілою мовою. Ні не так, як говорять у Лосю, ні так, як говорили люди в театрі, а якось зовсім інакше. Тільки деякі слова Гринько розумів, але й ті слова були перекручені.

— То певні буде паньска бесіда, — думає собі Гринько, та тут новий знайомий наблизився до нього й раптом запитався його: — Как ваша фамілія?

— Моя... фамілія как... — повторює Гринько, оглядаючися на Дмитра.

— Та повіч, што ся обзераш на мене, — підбадьорує його Дмитро, — звідуются, як ся має твоя родина, ци здорова, ци...

— Та здорова шитки, добрі ся мают — відповів Гринько.

Студенти переглянулись очима, Бараболякові було ніяково, що його „краян“ не зрозумів запиту товариша. Пояснює Гринькові:

— Как твоя фамілія, значить, як тебе зовуть?

— А так, я Гринько Сурмач.

Бачили студенти, що важко їм говорити літературною мовою з хлопцями, тому почали розмову по свому.

Говорили про якусь заразу фонетичну, про якесь ор і ять, що є святе, а якісь українці вирікаються ого, а тих українців видумали поляки й австрійці, о їх нема на світі, бо ніхто на світі не говорить так, к говорять тутешні зрадники-українці, бо тільки тре- а перейти недалекий австрійський кордон біля Бро- ів, а вже можна наглядно бачити, що нема ніякої країни, а є один стомілионовий народ руский, який оворить такою бесідою, як ось говорять вони, вчені туденти, між собою

Гринько чув таку саму бесіду в своїх сторонах, чує її й тут у Львові, значить це правда, нема що сумніватися.

Але все таки шкода тих львівських українців, вони так гарно говорять, та ще краще співають, вони такі якісь свої, близькі, мовою, звичаями, а тут треба сушити собі голову, як якесь слово сказати, треба добре застановитися, щоб зрозуміти те, що говорять до себе той, що вживає літературної мови.

Трудна рада. Треба вчитися, без науки нічого нема.

Одного вечора запросив Бараболяк обох дротарів на театральну виставу, яку улаштовували студенти в „Народному Домі“.

Казали, що це правдивий руський театр.

Пішли дротарі. Бачили зовсім нові картини, актори говорили літературною руською мовою. І ніби все було на око гарне, й музика гарна, були й танці, але не годен було нічого, як слід зрозуміти. Дивиться Гринько на якісь панські хороми й панів одягнених на чорно, йому ввижаються любі сільські хатинки з колядниками під вікном. Чує гарну музику й пісню, але слів не розуміє, а в глибині душі гомонять веселі народні пісні на вечорницях, які недавно чув в українському театрі.

І дивно йому дуже, чому то одні й ті самі люди, не є одної думки. Одні кажуть: те наше, а другі кажуть: ні, те наше!

(Далі буде).

Мандруймо по рідних селах

У дальшій нашій мандрівці заходимо до Криниці-Живця, яка, як знаємо, під Солотвинами починається. Тут, де тепер так пишається коло 400 віллій та пансіонатів ще не так давно, бо тільки 138 літ тому, не було про них ні слиху ні диху. А майже вся наша сіра мужицька земля, на якій вони, тепер так бундючно красуються, належала до наших солотвинярів та криничанів. — Егеж... Тут, де тих 138 літ тому по тих наших криницьких „помірках“ закостеніло-байдужий, Гриць Ванько, Аким, Демко і т. п. криничани та солотвиняни пасли свої телята, корови і коні, сьогодні тут на тому місці красується ота Криниця-Живець. Як кажуть — на тому місці, літнисько над літниська, прекрасний Здруй. Тут, де той Гараким і Ярослав пас свої вівці і кози майже зо всіх усюдів зїзджаються паниська, щоби собі тут трохи відпочати, тут полікуватися, тут, далеко від гамору своїх міст, дихнути собі нашим гірським воздухом, словом: щоб тут, у красі наших вічно зелених гір погуляти собі та розворушити свою панську душу до схочу.

Ті „млачки“, по яких отой закостеніло-байдужий сірий мужик пас свої „Стияни“ і „Красулі“ завдяки нишпорливому, недурному панському оку, по людській волі, дзюркотять струями цілющо славних вод: „Юзефів“, „Янів“, „Зуберів“, „Королів“, „Солотвинянок“, „Головних“ і „Боцянівок“.

Дзюркотять і будуть дзюркотіти-черчати („Черкачка“) аж доки наша Мати-Землиця, зо своїх чудових рейок, не гряне в кромішну безодню всесвітів.

Та залишім це й вертаймося до Криниці-Живця, в якій то тих 138 літ тому той сірий, задубілий мужик пас по тих своїх „млачках-скарбах“ оті свої телята і не спостеріг отих своїх скарбів земних. І не спостеріг

їх!... І не оцінив їх!... І не зумів сам використати їх!..: Ой, не зміг, сірома-сірий, не зміг. Не зміг, бо у своїй мужицькій голові „олію" мало мав. Ось і тут у Криниці, ті скарби, ті міліони, ту славу славетну в тім 1800 р. за 204 тодішніх австрійських золотих, тобто, на ті часи, за неповну вартість трьох моргів поля отой задубіло отурчаний мужик, у тій своїй байдужости, за ту марну марноту — продав протеряв. Ті майже всі площі, на яких так чепурно попричіпалися до тої сірої землиці осьті ріжні віллі та пенсіонати, загирив, цебто від того, 1800 р., мало помалу, пядь за пядю, викупували від його різні пришелці, переважно жиди.

Було та прогуло! Хиба ще те, що отой Гриць, Іван, Демко, Яким і т. д. маючи за оту свою сіру землицю часами справді не согірший гріш, задивився на легоньке панське життя і кожушину, замість статися мудрим мужиком, замість статися нашим швайцарцем чи даньцем не рідко — як уже сказано — задивившись на це панське життя і кожушину, а при тім маючи за туюж землю, та ще за якісь там заробітки, ті, власне, несогірші гроші, захотів і собі „відограти панів". Ну і в тій своїй нежиттєвій калькуляції „відіграваз" їх доти, доки густо-часто, не стало в нього ні віллі, ні грошей, ні поля, ні, що найважніше, не викривленої нашої душі. — У томуто ненашому острові, що то так пляново, майже на всі сторони, особливо в напрямі Гути, Тилича і Криниці - села розбудовується, для нас сірих людей помітне хиба те, що як вже знаємо, маємо тут збут на продукти наших господарств та нашої землі, себто на: дріб, яйця, молоко, масло, сир, (городовини та садовини ще майже зовсім не маємо), дальше: суниці, борівки, малини, чорниці, гриби, дрова та глину-боровину, в якій в криницьких лазнях купаються паниська. Ту глину-боровину давніше доставляли до Криниці росточани, а тепер доставляють її мохначани. Ціла ота наша „звязь" з панами ділає на них панським духом і ко- Доброю є власне те, що маємо той згаданий збут, а недоброю, що на тихже наших сірих достазців ціла ота „вязь" з панами ділає на них панським духом і кожухом.

Крім того в тійто преславній Криниці - Живцю на багато різнородних ненаших крамниць, гостинниць, заведень і т. д. ми маємо заледви трьох лікарів, а саме: Смолинського Івана, Савчака Михаїла, Ціханського Олександра, та двох адвокатів Ореста Гнатишака та Ярослава Качмарика, (русских!), вкінці крамницю Анни Беймукізної.

Отакої то, як бачимо, преславної долі-доленьки діждалися оті наші криницькі „помірки".

(Докінчення буде).

ЛИСТУВАННЯ.

Вп. Лев Кобаній: Нотки помістимо пізніше. Братні поздоровлення.

Вп. Павло Лучканич: Щиро дякуємо за гарну звістку. Привіт.

Вп. Петро Коздрінь, Луб: При кінці червня вернулося до нас Ваше число Н. Л. з дописком „Не пржиймує", а дня 28. V. ц. р. одержали ми 1.80 зл. на передплату. Чи Ви самі звертали часописи, чи „дехто" робить такі збитки? Просимо повідомити, щоб не було непорозуміння. Слава Ісусу Христу.

Впр. о. В. Данилів См.: Заплачено по кінець березня ц. р., остається ще 2 зл. по кінець року та за книжки й календар. Слава Ісусу Христу.

Присилайте дописи, пишіть про все, що діеться у Ваших селах! Брати в Америці чекають на вістки з рідних сіл.

Вп. проф. Кіндрат Тхір у Либ.: Боже заплать за память, у нас тепер дуже дорогий кожний сотик. Усе заплачено. Братні поздоровлення й привіт.

Вп. Антін Косар у Чорткові: Одержали, помістимо. Гаразд.

ФОТОГРАФ МІСЬКИХ ТЕАТРІВ
Photo-studio „Van Dyk"
Ателія модерного фотографічного мистецтва виконує: портрети до нормальної величини, навіть зі старих фотографій та всілякі знимки найновішими рефлекторами по конкуренційних цінах.— Для П.Т. Аматорів спеціяльна лябораторія до аматорських праць.
тепер
ЛЬВІВ, КОПЕРНИКА ч. 21. І. п. (ріг Словацького).

Сяніцька земля

Короткий начерк про Сяніцьку землю подаємо в перекладі з книжки Д-ра Перемислава Домбковського під наголовком: **Поділ адміністраційний Воєвідства руського й белзького в XV. сторіччю,** (Львів 1939, стор. 312).

Сяніцька земля займала найдальше на південний-схід висунену полосу руського воєвідства. **Західню межу** становив діл поміж руським та краківським і судомирським воєвідствами. Ця межа починалася від Бескиду, дещо на захід від джерел ріки Яселки та вела долиною тої ріки аж по село Щепанцеву, тут покидала долину Яселки й вододілом поміж Вислокою та Вислоком в околицях Білоберегів переходила на коротко в долину Вислока аж по Одриконь, потім скручувала на схід, у напрямі до Стобниці, яку перескокувала недалеко Домаразу, причому на деякому просторі вела межа руслом ріки Закобилля, притоки ріки Стобниці, відціля в північньому й північньо-західньому напрямі переходила через Вислік і вела на захід до Люторижа.

Відціля починалася **північна межа** сяніцької землі, що відділювала цю полосу від перемиської землі; вона вела в північно-східньому напрямі між Білою та Звячицею, підходила під Слотину й Маляву, потім скручувала в південньо-східньому напрямі поміж Тичинською Блудовою та Ганзлівкою до Шклярських Гадлів аж до Бабичів над Сяном.

Східня границя вела від Сяну коло Бабичів на південь долиною Ступниці, потім у південно-східньому напрямі, перескакувала Стрвяж понижче Смільниці, щоб вододілом Сяну, Дністра й Стрия понижче Турки перекрочнути Стрий (ріку) та на захід від Багноватого й Рикова притокою лівобережнього Стрия добігти до Бескиду.

Південню границю творив ланцюг Бескиду. Сяніцька земля займала три повіти: сяніцький, динівський і тичинський. З цих повітів сяніцький був розложений по обох берегах Сяну, динівський переходив на східній берег Сяну тільки на малій полосі, тичинський повіт находився цілий по західній стороні Сяну. У XIV. сторіччі Сяніцька Земля мала мабуть деякі інші повіти, головно короснянський. Дуже теж правдоподібне, що в XIV. ст. був також самостійний окремий ліський повіт. Ліско (в ориг. Ліско) ще в XV. ст. мало окремого воєводу (1465). У книжці Д-ра Домбковського є окрема залучена велика карта: Подзял адміністраційни Воєв. Рускего і Белзлего в XV в.

НЕГАЙНО замовте собі дуже цінну книжку **о. Івана Бугери під наголовком: „ЗВИЧАЇ ТА ВІРУВАННЯ ЛЕМКІВЩИНИ",** Бібліотеки Лемківщини, ч. 15, стор. 40, ціна 1 зл. за 1 прим. У кожній українській хаті й читальні повинна находитися ця цікава та повчаюча книжка. Замовлення разом з грішми висилати розрах. переказом на адресу: „Наш Лемко", Львів, Новий Світ 22.

Wydawca i redaktor: Juljan Tarnowycz, Lwów, ul. Nowy Świat 22. — Drukarnia „DIŁO", Lwów, Rynek 10.
Видавець і редактор: Юліян Тарнович, Львів, ул. Новий Світ 22. — Друкарня „Діло", Львів, Ринок 10.

ВП Ж-IV 17.066
1939 – 15/2 пр.

Наш Лемко

Rok VI. NASZ ŁEMKO Nr. 15 (135)
Рік VI. Ч. 15 (135)

Lwów, 1. sierpnia 1939.
Львів, 1. серпня 1939.
NASZ ŁEMKO, LWÓW, UL. NOWY ŚWIAT 22.
Адреса: Львів, Новий Світ 22. Тел. 244-67.

Dwutygodnik. — Двотижневик.
ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР. — Оголошення після умови.
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 зол., Піврічно 1·80 зол., Чвертьрічно 1 зол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

Руїна родин і зменшення народин

ЗАБУВАЮТЬ ЛЮДИ ПРО БОЖІ ЗАКОНИ.

За перших 6 місяців м. р. прибуло в Польщі 429 тисяч 455 новонароджених горожан супроти 433 тисячів за цей самий час в році 1937. В цьому часі померло 243 тисячі осіб, в тім 53 тисячі немовлят! Наменший приріст населення виказують наші землі. Це дуже невідрадне явище, бо ослаблює життєздатність народу, а з другого боку доказує, що серед нашого народу панує велика нужда, яка змушує до бездітности. На нужду населення вказує також дуже велика смертність немовлят.

В Англії повстав комітет, що перевидить досліди над причиною зменшення уродин. Комітет зібрав уже статистичні дані з 30-ох европеських держав, Злучених Держав та англійських кольоній. Дотепершні досліди виявили, що в усіх краях відчувають слабу плідність жінок, бо лише в 5-ох державах число уродин перевищає число померших. На основі зібраних даних комітет уложить таблиці з ріжних місцевостей, що подаватимуть заняття батьків та спосіб їхнього життя. Дотепер не вдалося витягнути певдивих висновків з тих даних, що вказували б причину лиха та правильні засоби боротьби. Французький уряд видав низку розпоряджень у справі привілеїв для родин, які мають численне потомство. Такі родини платять менші податки та є звільнені від шкільних оплат. Зовсім бідні родини дістають грошеві підмоги від уряду.

Який стан здоровля нинішньої Европи, а зокрема Польщі? Це основна проблема. Для розвитку народу та держави здоровля громадян, і неменше їхній моральний та психічний стан, це справа, від якої залежить число зрілих голов, твердих характерів та сильних пястуків. Отож пересічно живуть громадяни деяких европейських держав: в Англії — 61 років, у Німеччині — 61 років, у Франції — 57 років, у Польщі — 46 років. На 10.000 уроджених доживає до 45 років: в Англії — 7.997, в Німеччині — 8.071, у Франції — 7.365, у Польщі — 5.888.

В тих таблицях бачимо Польщу в порівнянні з трьома головними великодержавами — Англією, Німеччиною та Францією — на останньому місці Польща — „молодий нарід", бо наслідком вчасного вимирання дозрілих людей, молодь та діти становлять дуже великий відсоток. Громадян нижче 30 років Польща має аж 65%. Це величезне число, якого в ніякій іншій країні не стрінете. Діти та молодь нижче 20 років становлять 43 відс. населення в Польщі, а в Німеччині та Франції 30 відс.

А який стан здоровля населення в Польщі? Поглянемо на цю кольосальну проблему без ілюзій. Міністр Свентославський ствердив, що з польської молоді нижче 20 років зовсім здорових є тільки 32 відсотки (!!!). Зате пе в Польщі алькоголь дітей від 10—12 року — 51 відсотків (!!!). Назагал у Польщі нараховують 1,000.000 сухітників, з яких річно вмирає 100.000, або що пять хвилин один громадянин умирає на сухоти. На рака вмирає річно 40.000, тобто що 12 хвилин хтось прощається зі світом через рака.

Жахливі цифри!

„ДЗВІНОЧОК"

це найкращий друг і приятель українських дітей. Незалежний національний цей журналик є одночасно й найкращим учителем української дитини дошкільного й шкільного віку.

Річна передплата 2.— зл., піврічна — 1.20 зл. — За це має дитина 12 цікавих і гарно ілюстрованих книжечок, які виходять кожного місяця.

Адреса: „ДЗВІНОЧОК" — Львів, вул. Косцюшки 1 а.

ПАША й ЗБІЖЖЯ

це велике майно кожного господаря, тому треба обезпечити його негайно від вогню в

ТОВАРИСТВІ ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

„ДНІСТЕР"

у Львові, вул Руська 20.

Присилайте передплату на II-гий піврік!

Перелетні птиці

Під розвагу сезоновим робітникам

Бідна в горах земленька, неврожайна, каменем застелена. Лихий хліб на такій рілі. Дрібненький овес, бульба, деякі городовини. Збори з такого поля ледви вистарчають, щоб голодовою смертю не вмерати. Не дивне отже, що наші люди в горах з тугою вичікують жнивяної пори, щоб поіхати — як дехто каже — на доли на заробіток.

— Виплачується такий заробіток за щодругий полукіпок, або снопове?

— Так, так думайте собі — виплачується.... Ще як у свого пана, то бодай пошанує вас як людину; але в жидівських дворах боком вилазить таке добро... Тягни косою від світанку до чорної ночі, за ложку ціженого молока (робітникам дають молодо з центрифуги!) та жменьку сплісніліх круп і майже щотрицятий сніп (двадцять девять панові та один тобі!).

— Заробіток! Хіба на те тільки, щоб у хаті дурійка з голоду не чіпалася.

До того їде з наших гір на доли рік-річно найкращий квіт молоді, щоб зробляти свої сили для жидів і панів вельможів...

— Та Господеві слава й за те. Що ж діяти на скупих фалатках свого поля? Камінь глодати?! І чекати на маму?... Воно аж дивне, як глянути бачним оком і добре призадуматися над цим явищем, яке від довгих і давніх років має місце на Лемківщині. Син Лемківщини перший відкрив далеку Америку, перший найшов стежки до Семигороду торгувати бівцями, він теж перший манджав на угорські рівнини за вчасними овочами й розносив їх по цілій Галичині.

Але ще більше дивне, що той син Лемківщини, хоч бачив — сторазів бачив, що люди в інших сторонах живуть кращим життям, він свої спостереження не старався приміняти до своїх обставин і в себе завести кращий лад.

Може в дечому неслушно обвинюємо, одначе в дійсности так воно є. Поза квартою пшениці та чзерткою запрацьованого жита на долянських жнивах — нічого, нічогісінько більше не бачимо корисного з побуту на сезонових роботах. Правда, є одиниці між робітниками - зарібниками, що вільніші хвилини від праці звичайно в свято й неділю святу йдуть до місцевої Церкви, заходять до читалень, приглядаються життю тамошньої молоді, говорять про свої буденні справи та деколи беруть участь у виставах у селі, де приїхали на жнива; але таких свідоміших маленько. Решта молоді, або непотрібно бездушно сновигається по дворських закамарках, або вилежується в шопах і клунях на соломі... Наче б едина ціль життя — зїсти та лежати!

Тут вину поносять провідники робітників, що або самі вважають за невідповідне звернути увагу своїм побратимам — як треба день святий пошанувати та як його використати на примірах культурного життя долянського села (отже там, де вони працюють у часі жнив!) — або кажуть — неділя є на те, щоб відпочати... бо чоловік змаргався в полі.

Певно, що нелегка річ махати косою, як ще померзлене зерно, але думаєте, що ми ніколи не косили та не знаємо, який смачний супочинок у неділю? Знаменито про це знаємо; бо якже ж ми могли б писати про такі справи, не знаючи їх з практики?! Отже на нашу думку — робота роботою — впрочім на те живемо, щоб ми працею кожний за свій стан своє завдання чесно сповняти, але перебуваючи довше чи коротше в селах, де люди згуртовані в читальнях „Просвіти", у Кружках Рідної Школи, Сільського Господаря та інших культурно - освітніх і економічних установах конечно треба приглянутися життю цих людей і все корисне старатися по свому повороті закоренити в рідному селі. Тут головно належить пошана рідної української мови, любов рідної землі та примірне ділання своєю чесною поведінкою супроти тих, що дома остались.

Прикро було б нам почути з уст долянів (а ми з ними зустрічаємося!), що „не дуже то близькі культури ці ваші люди з гір". І вам самим це немиле було би, тому не давайте найменшої притоки до такого висказу й ваша поведінки з вашими (у часі побуту на роботах) принагідними товаришами хай буде скрізь братня та поможности якнайкультурніша.

— Це ж ми всі сини одної Матері — Української Землі. Одні живемо на долах, другі на підгірю, треті в горах, але всі ми разом Українці. А знамя Українця: чесната, тверезість, шляхотність, слухняність, любов правди та розумна ідейність.

Юліян Тарнович.

ГОЛОД І БОРОТЬБА ЗА ЗБІЖЖЯ В УКРАЇНІ.

Московська газета „Ізвестія" з 14. липня подає повідомлення з Ворошиловська під алярмовим титулом, „Обшахровують державу", в якім між іншим говориться наступне: „Голова колхозу імени Каліниа, Співак, обчислив, що озима та ярова пшениця вродила не більше 10 сотнарів з гектару, а ячмінь та овес по 14 сот. з га. По молоченні пшениці з перших га виявилось, що було її по 19, а вівса по 22 сот. з га. В колхозі ім. Мікояна, голова його, Ткаченко, зазначив урожай о 5 сот. низше дійсного. Не диво, що жнива в цих колхозах дуже спізнилися. В Петровському районі є 4 МТС, і всі вони зазначили урожай низше дійсного. Всі ці шахрайства колхозів підтримує директор Константинівської МТС, Волков. Своїми протидержавними чинами відзначається в цім районі особливо голова колхозу Пащенко, якого підтримує керманич районового УНХУ (Управа Народнього Господарського Обрахунку), Кравченко. Подібні факти трапляються дуже часто і в Ново-Александрівськім районі, де голова колхозу „ІІІ. Інтернаціонал" зазначив урожай о 3,3 сот. на га занизько. Те ж саме зробили й голови колхозів „Сельмаш" і „Сеятель". Безкарність, якою користаються порушники закону, допровадила до того, що голова колхозу „Красная Звезда", Єгорлицького району, продав на ринку 8 сот. вівса, хоч державі не було здано ще ані одного кіля збіжжя. Означенню розмірів урожаю надається дуже мало ваги. Не легко знайти якийсь район, де б урожай не було зазначувано низше справжнього. Краєва прокуратура має багато матеріялу щодо цих злочинів, але нікого ще не притягнено до карної відповідальности..." Отже від прокуратури до голови колхоза ціла місцева совітська й партійна влада виступає одностайно проти московського центрального уряду в боротьбі проти грабування збіжжя та його вивоження до Московщини. **(Офінор).**

„Лемковє забезпєчайон сєн пржед украïнізацйон"

„Ґлос Подгаля" опікується Лемківщиною...

У слід за ріжними „оповіданнями" краківського „Куріерка", який пригадав собі, що десь там є якась собі Лемківщина, на якій жиють „запомняні Лемкове", пішла деяка частина іншої польської преси, що на свій лад інформує своїх читачів про „забезпечанє сен Лемкув пржед украïнізацйон". Передруковувати ці всі „цікаві" оповідання, не має потреби; вони такі „сензаційні", що якраз найкраще надаються в часі огіркового" сезону до тамтих ґазет. Та же подумайте **„Лемкове забезпечайон сен пржед украïнізацйон пржез пржеходзенє на обржондек лацінськи..."** Ось на приклад у Королівському Вороблику, повіт Коросно, дня 9 липня „пробощ" Поляньскі (бувший кандидат на адміністратора Лемківщини) відчитав з проповідниці список 20 осіб, що виступили з греко-католицької Церкви та приняли рим.-катол. обряд. Відступники — це самі молоді сільські парубки. Вони всі з москвофільського табору". (Так пише львівське „Слово Народове"). Одначе найбільше „сензаційний", хоче бути т.зв. **„Ґлос Подгаля".** Він справді розігнався на добре та шкварить одну статтю по другій, і кожна про Лемківщину. У 21. свому числі пише цей „Ґлос" статтю під наголовком: **„Чи то нє Поляци?"** У цій статті по короткому вступі про „запомняних" якийсь „тафр" (так автор себе скриває!) начинає свої „цінні" спостереження від ґорлицького позіту від села Сенькової, Бортного, Бодаків, Маластова, Малої й Великої Мацини, подаючи деякі призвища мешканців цих сіл (розуміється в перерібці) як приміром у Бортнім: Блящак, Ожиньскі, Шавчук; у Маластові: Банішкі, Бончаровскі, Ропіцкі, Шевчик, Висовскі; у Мацині: Беднарж, Баранец, Держмала, Млинарж, Прокоп, Сьлімак, Токарж; (цікаве, що скажуть люди, яким так перекручено призвище?!). У новосандецькому позіті в громаді Берест є Хмура (чи теж „запомняни"? — Бо Хмура осівся в Бересті в 1910 р. та почувається поляком; цього ніхто не оспорює!), Шепіньскі (таких нема сьогодні в Бересті!), Дронґ, Ґавлік (це поляки, що осілися в Бересті по світовій війні). Колос (такого теж нема зовсім), Щерба (оба з В. Ростоки, один сидить у Кракові за дезерцію з польського війська), Вонсач (виїхав ще перед світовою війною до Америки, сьогодні нема „Вонсачів" у Бересті), Забавскі (теж нема). У селі Чирна: Червоняк (циган!), Лех (знаємо багато Лехів на Лемківщині, але не „Лехів"); багато, ще дуже багато призвищ подає „тафф" з інших сіл, які накручає на свій лад. — Бо пером не така то велика штука махати по папері, папір же дуже терпеливий. Упрочім нема чому й надто дивуватися... Чимось таки треба виґородити сторінки „Ґлосів".

Ми похили б низько чоло перед такими писателями, якщо вони так дуже розніжнюються над „долею запомняних", втяли би таку штуку та подбали про добрі, але дешеві штучні погної для поліпшення рілі того „запомняного", про доставу, зразкових (ще раз зазначуємо — але дешевих, а бодай по фабричних цінах) рільничих машин, про забезпечення гиґієнічних умовин, про заробіток для мало- та безземельних селян у вище згаданих (і других!) селах, де жиють ці „запомняні"; про орґанізацію промислових і торговельних варстатів для цих сіл і місточок у цих сторонах. Або ще найшли спосіб, щоб д е н а т у р а т о м та е т е р а м и не затроювано сотки тисяч мешканців тої так дуже „коханої" лемківської землі, що над нею так розніжнюються панове „тавр" і другі „редактори".

На нашу скромну думку була би мабуть більша користь і державі й авторам статтей — припустім, що й лемкові тоді дещо корисніщого припало би, якщо замість пустої балаканини... Ет, шкода слів!

Здержливість у бесіді

У книжочці М. Ф. ЧСВВ під наголовком: „Наслідування Марії" находимо дуже цінні та завжди актуальні думки, які передруковуємо: *„Коли від початку до кінця читатимеш святу Євангелію, то здивує тебе, що я (Мати Божа) так мало говорила. Мало знайдеш там слів, що я їх висказала. Я розмовляла з Гавриїлом (Архангел) у своїй келії, у храмі зо Своїм Сином, з Єлисаветою (тітка Пречистої Діви Марії) в передсінку її дому й на весіллі в Кані Галилейській. З цілою увагою стерегла я Свого язика, щоб не вихопилося мені слово, що могло б загнівити Бога, або ближнього. Поступай і ти так, як бажаєш мати великий спокій у своїому серці. Бо язик найбільше може тобі пошкодити й забрати тобі спокій душі. Коли збудишся вранці й подумаєш над тим, що ти наговорив непотрібного попереднього дня, то чи не прикро, не соромно тобі буде? Тому заки відчиниш уста й промовиш слово, — подумай: з ким говориш і що треба тобі сказати; розбери кожне слівце й розваж, які можуть бути його наслідки! Мудрий чоловік ніколи не виговорить усього, що йому на думку приходить, але скаже стільки, скільки вважає за добре й пожиточне. Чим менше буде в тебе слів, тим мудрішим будуть тебе вважати. Не привикай до жартів, бо жартуватимеш навіть з поважних, а то й святих речей і викликуватимеш безпотрібно сміхи. Не можна завернути раз сказаного слова, як не можна задержати кинений камінь. Ніхто не прийме твоїх вимівок, що, мовляв, ти зле не думав, але просто назвуть тебе необережним балакуном. Коли тобі хтось повірив деяку тайну, то не важся виявити її, чейже знаєш, що так поступають тільки легкодухи та що зло, якого допускаєшся, викликує згіршення й спори. Будь обережний в бесіді про речі, в яких добре не визнаєшся, якщо не хочеш осмішити себе та наразитися на кпини. Хай не вийде з твоїх уст будьяке неприличне слово; погані бесіди свідчать про зопсуте серце й викликають згіршення. Не виявляй хиб свого ближнього, але радше вкривай їх з любовю, як про них знаєш; змовчи, або випрaвдай його, як другі неприхильно про нього висловлюються. Бо що прийде тобі з цього, як будеш розповідати на всі сторони світу про всі малі хиби та недосконалости твого ближнього? Якщо дехто так завзявся би на твої хиби, це тобі з певністю не подобалося би! Отже чому ти несправедливий у відношенні до інших, та виявляєш про других речі, які тебе ні крихітки не обходять? Коли любиш супокій і мовчанку, то більше будеш з цього вдоволений, як з непотрібних балачок. Нераз одним словечком можна відобрати добре ймення ближньому, але потім навіть дуже довга мова не зможе направити заподіяного лиха. Тільки по мудрій застанові висказуй свої слова й завжди нехай їх порядкує любов і страх Божий. Іди завжди вперед!*

Важне питання сільської молоді

Наука ремесла — майстер — учень

Велике перенаселення українського села довело до того, що сільська молодь кинулася на всі сторони шукати кращого хліба. Землі ж не прибуває, та жити треба. Тут саме основи сільського ремесла. Сьогодні наше село старається само себе ослужити.

Дотепер у наших сільських ґаздів так бувало, що на рілі - батьківщині оставався найстарший син, а молодші брати їхали на еміґрацію, женилися на боці, цебто поставали за зятів у господарів, які синів не мали, або жили старими парубками при господарі-браті, чи теж батьку. Деколи здібніший молодець ішов до міста й тут або губився в чужинецькім морю, або старався навчити деякого ремесла.

Незавидня доля такого селянського сина, що опинився в місті серед чужих йому обставин. Використано його тут на всі заставки. Це діялося головно тому, що такий учень не знав ані своїх прав щодо свого майстра - вчителя, ні обовязуючих усіх майстрів - ремісників промислово - торговельних розпорядків.

Перша справа — це визиск учня та його батьків несовісним майстром. За науку ремесла не належиться майстрові жадна заплата.

Одначе й тут є виїмки. „Денник Законів" ч. 52 найвиразніше каже, що на основі розпорядку міністра промислу й суспільної опіки, вільно промисловцям і ремісникам побирати оплати за науку від учнів у слідуючих ремеслах: у різьбарстві (різьба в дереві й камені); у виробі скла й оптичних приладів; у токарстві в дереві; у виробі музичних інструментів; у ґраверстві; у годинникарстві та фотоґрафії.

Отже в шевстві, кравецтві, боднарстві, ґонтарстві, ковальстві, шлюсарстві, римарстві, кошикарстві, стельмаських роботах, фризієрстві не вільно майстрам, тимсамим і терміна торам побирати від учнів жадних оплат і додаткових винагород. За примушування до заплати, знущання з цього поводу майстрів над учнем, або використовування його до інших, не злучених з ремеслом, занять карає сурово суд, а скаргу треба писати до уряду суспільної опіки, т. зв. суду праці.

Звичайно кожний майстер принимає учня на деякий час на пробу. Це буває двотижнева або місячна проба. За таку пробу майстер не сміє домагатися ніякої заплати. Після проби, якщо учень надається до даного фаху (ремесла), головно, коли він довподоби майстрові, та має охоту до науки того ремесла, тоді майстер повинен **пісучо** зголосити свого учня до цеху з обсягу свого фаху (розуміється, може це зробити тільки правдивий майстер, який сам належить до цеху та має майстерське свідоцтво). При вписі до цеху мусить майстер **точно** означити довготу часу науки, хто буде ложити на вдержання учня та покривати суспільні оплати. Майстер повинен продовж цілого навчання опікуватися учнем (заступати його батьків) і взагалі не тільки вчити свого учня даного ремесла, але одночасно що найважніше, виховати його на доброго, чесного, працьовитого ремісника й свідомого громадянина.

І тут виринає дуже важне питання! майстер повинен бути сам найкращим взором і світлом громадянських і ремісничих чеснот для свого учня. Отже він не сміє лаятися, клясти, робити в хаті авантур, ані розбоїв. Не вільно йому теж учня в жадній випадку фізично карати! Зате треба так поступати й виховувати учня в тому напрямі, щоб він ніколи так не поступав, щоб хвататися аж такого ганебного ліку!

Дальше майстер не може змушувати свого учня довше, як 8 годин денно працювати, та ніколи в неділі, або свято. За всі надужиття має право учень шукати оборони в Інспектораті Праці, або в повітовому відділі праці. В неділю повинен майстер сам ходити до церкви та **обовязково** брати із собою учня; взагалі майстер повинен уважати свого учня не як за чужого, тільки як за рідного сина.

СТЕПАН ВАРХОЛЯК.

Пригода з пчолами

— А няй вас шитких ясний дундер свисне, фраси ганебски — кляв старий Ваньо, господар на невеликому клаптику гірського поля — з вашими ксьонжками й казетами; я му кажу до міста до Абрумка по нову сокиру махати, а тот псявіра, дармоїдник еден, гуйт до саду і з казетами як пан під грушком лежит... Деси якаси біда му порадива пчоли купити. Цілой літо зарабляв, восінь ходив на гриби, заробив правда, тоту пядесятку, то вивалив якомуси пройдисвітови за два пняки. І жий ту з таким дурнем в єдній халупі!... Пчіл му ся захотіло... Старий Панько, дай му царство небесне, то ищи не такій мудрагель був як мій синок, зла неміч би го скарала; в церкві співав, пінязи мав зо живого й гмерлого; він ани палюнки не хотів пити як простий хлоп, лем чистий спирт або рум, а преці хтоси наврочив, му його пчоли, пришли зли роки й з пасіки пчоли як би мітлом замело... Лем пак дзюрави спорохнівки й купи трячиня з восковин лишилися.

А він, тот безумник хоче бити мудрішим, бо повідат, же ксьонжку і казети перечитав...

Такий вже з роду був старий Ваньо. — Чи мав за що, чи не мав — звик вічно сварити та клясти. Біда тому, хто Ваня з рівноваги випровадив.

Ані на церковній дорозі він нікому не подарував. Тільки до жидів мав пошану, мовляв: „Жид родиться з мудром головом і зо вшиткого користь тягне".

Його жінка вже давно зо світа пішла, такі Ваньові нестерпні сварки і побої, а сина свого Михася заєдно сварив за те, що „в няня невдався" та цікавиться газетами й книжкою.

Второпний молодець Михась постановив взятися за пасічництво. Він не любив пити, ані курити, а кожний заощаджений ґріш призначував на книжки та часописи. Спровадив собі кілька підручників до пасічництва, та, що йому ця ділянка дуже сподобалася — з весною купив собі за заощаджені гроші 2 готові пні пчіл. Як він тими пчолами тішився; кожну вільну від іншої праці хвилину проводив з книжкою або газетою в своїй пасіці (як гордо називав свої 2 пні).

Та старий Ваньо завзявся не на жарти; він постановив знищити синову пасіку...

— Піду, верабоже, — казав до себе — вночи тай поперевертам тоти пняки, няй ся юж раз тота псота скінчит...

Користаючи з неприсутности сина (що пішов на пробу до читальні), вийшов Ваньо до саду, та гайда до пчіл. Вхопив руками за спід пня, щоб його перезернути вбік. Вулик тільки заскрипів, але не дав себе перевернути, бо був прибитий гвоздями до паликів.

— Ов, пся пара! Пригаратав цьваками до палів... О, гей! Але я єще міцний, лем мушу люпшого розмаху набрати...

Ваньо вже не вспів „розмаху набрати", бо з очка посипалися на нього розлючені пчоли... Ваньо зразу збаранів!... Був певний, що пчоли вночі сплять і не бачать нічого, а тут майже ціла бжільна родина — як на команду, простісенько насіла на нього, за ковнір, за пазуху, за волося, за ногавиці, кусають ґірше як в „наталіянськім хронті"... Пустився Ваньо тікати та з розгону гепнув собою в стару грушу аж йому свічки в очах засвітилися, і покотився під пліт...

Як Михась вернувся з проби, то застав батька на ліжку, спухлого як бочка, ані повернутися не міг. Ціле щастя, що в голови „Сільського Господ" в аптечці була квасна вода, а то бувби старий до ранку не видержав з болю. Потім ще цілий тиждень перележав у ліжку й на очі за той час не бачив. Але помогло! Вправді бурчав він дальше на сина за книжки, одначе перед пчолами вже мав респект! Аж уліті, як Михасеві пні дали по 2 рої та слідуючого року післав Михась до кооп. „Рій" у Львові 100 кг. меду за що одержав готівкою 230 зл., старий Ваньо вибалушив очі та повірив, що настав новий світ, нові люди, та що тільки наука й знання приносить правдиву користь!

Справа податкових звільнень наших Священиків

Звідусіль звертаються наші Священики з проханням вияснити їм, які податки вони є обовязані платити, а від яких звільняють їх дотичні законні приписи.

Отже вияснюємо, що Священики, як усі прочі громадяни підлягають **усім податковим обтяженням, за виїмком** тих, з яких звільняє їх ще давний австрийський закон з 12. VIII. 1866 р. (В. Кр. Законів ч. 9/1866). А саме закон цей звільняє Священиків **виразно** від обовязку плачення

1) **всіх комунальних додатків до державного ґрунтового податку**, виміреного від ґрунтів, з яких приходи церковна Дієцезіяльна Влада признає такими, що входять у склад конґруї, — і

2) всіх «лнитьб у натурі на будову повітових і громадських доріг.

І. Щодо звільнення від комунальних додатків до державного податку ґрунтового — то треба перевести окреме поступування перед властивими самоуправними звязками (Управи Волостей, Повітові Виділи) для устійнення, чи доходи з дотичного ерекційного ґрунту є дійсно зачислені на конґрую пароха, чи адміністратора. Після вияснень в Митрополичій Консисторії — Консисторія видає в цій справі окремі посвідки — на поодинокі подання Священиків, які відтак треба предложити Волосній Управі, зглядно через ню властивому Виділові Повітовому з домаганням звільнення від комунальних додатків до ґрунтового податку від ерекційних ґрунтів. Про таке звільнення управи Самоуправних Сюозів мають негайно повідомляти відносні Скарбові Уряди — для переведення того звільнення в скарбових книгах.

В цей спосіб вияснив цю справу остаточно Міністер Внутрішних Справ у свому обіжнику ч. 3 до Воєводів полудневих Воєвідств з дня 24. III. 1939 р. Ч. справи С. Ф. 6/4/3.

Там, де ще побирається від ерекційних ґрунтів наших Священиків комунальні додатки — треба отже негайно постаратись у Консисторії про **посвідки,** що доходи з тих ґрунтів є почислені на конґрую, а відтак внести на цій основі подання про звільнення. Найкраще, щоб старалися про такі посвідки **збірно цілі деканати,** пересилаючи до Консисторії **точні реєстри ґрунтів дотичних парохій з зазначенням до якого Уряду Скарбового належить вимір ґрунтового податку від них.**

II. Дещо інакше мається справа з свідченнями в натурі на будову громадських доріг. Закон з 26. III. 1935 р. про чинитьби в натурі на деякі публичні цілі (В.З.Р.П. ч. 27, поз. 204) дозволяє Волосним Управам вимірювати поодиноким платникам податку ґрунтового, від нерухомостей, промислового, вирівнавчого й доходового — свідчення в натурі на

а) виконання й удержання самоуправних доріг,

б виконання й удержання водних меліорацій,

в) будову волосних і громадських будинків,

г) загосподарювання і залісення громадських неужитків.

Арт. 19 того закона ухилив усі приписи попередніх законів у тій справі, а тим самим і звільнення австрийського закону з 1866 р. про який згадуємо на початку. Закон цей увійшов у життя 16 червня 1935 р. і тому наші Священики є звільнені від усіх свідчень у натурі на ці публичні цілі з вимірів перед 16. VI. 1935, але — як це зрештою вже вирішив Найвищий Адміністраційний трибунал — підпадають обовязкові виконати всі ті свідчення в натурі, вимірені їм по дні 16. VI. 1935.

III. Для повноти справи, вияснюємо ще справу побираного від приходств податку від нерухомостей разом з комунальними додатками.

Арт. 2, уст. 2) Декрету Президента Р. П. з 14. I. 1936 (В. З. Р. П. ч. 3, поз.14) постановляє, що нерухомости, які є власністю правно признаних визнаневих союзів є вільні від податку від нерухомостей, **якщо** ті нерухомости не приносять окремих доходів з **винайму, чи видержавлення їх.**

Тому, що наші приходства служать виключно як — такби сказати — „службове мешкання” пароха, чи адміністратора парохії — то згідно з цитованим приписом мають бути звільнені від податку від нерухомостей.

В тій справі є тільки одна дорога оборони — внести вчас відклик від виміру того податку.

Зібравши все разом, маємо такий вислід, що Священики не платять тепер лише **комунальних додатків** до ґрунтового податку від ерекційних ґрунтів і є вільні від усіх залеглостей шарваркових за час по 16. VI. 1935. Поза тим є обовязані платити всі державні податки й **самостійні податки комунальні,** як податок вирівнавчий, спеціяльну оплату дорогову, податок інвестиційний, оплати, що заступають дорогові свідчення в натурі і т. п., а від 1935 р. почавши мають також відробляти дорогові й инші громадські шарварки, передбачені законом з 26. III. 1935 р. **С. Ка.**

„Нехай жиди приймуть до відома“

„Час“ ч. 191 в статті п. н. „Фронт антинімецький і фронт антигітлерівський“ вияснює своїм читачам, за що Польща готова з німцями воювати, а за що не жертвує ні краплини своєї крови. Зокрема „Час“ перестерігає жидів, що задля їхньої ненависти до гітлеризму як системи Польща не дасть ніодного стрілу.

„Треба виразно сказати, що щось інше є конфлікт польсько - німецький, як конфлікт між двома державами, а що інше ідеольоґічна нехіть, чи партикулярні інтереси.

Жиди мусять прийняти до відома, що ані задля помсти за їх кривди, ані для оборони їхніх інтересів не проллемо ні каплини крови польського вояка. Не проллемо також каплини крови задля рятування престіжу скрахованих політиків з II. Інтернаціоналу.

Доля Чехословаччини нікого не загріє до того, щоб робив з себе бастіон демократії, за яким не стоять реальні сили. Вкінці антитоталісти нехай думають про боротьбу з шкідливим тоталізмом у нас, у Польщі, а не заглядають до чужих горшків. Тим чином вони тільки розпалюють антитотальні сили в Польщі“.

„Якщо Польща вхопить за зброю, то вхопить в обороні своїх реальних державних інтересів, а не, щоб комусь вислугуватися, або щоб боронити якихось химер, чи навіть величніх звідкиінде ідеалів“.

„Фронт антинімецький і фронт антигітлерівський — це зовсім дві ріжні речі“.

Як бачимо, жидів в цій справі остерігають не тільки вшехполяки („Варш. Дзєннік Народови“, „Слово Народове“ і ін.), але навіть спокійний і консервативно-ліберальний „Час“.

——o——

НОВИНКИ

Пригадуємо, що в часі літніх робіт треба подбати про відповідню опіку для малих передшкільних дітей, які самі остаються в хаті. Час жнив найбільше дорогий для кожного господаря. Але це не уповажнює нікого оставляти свої діти біля хати без дбайливого нагляду. Якщо не можна було заложити у Вашім селі дитячого садка, подбайте, щоб свідоміша людина заопікувалася на час жнив дітьми, а Ви за це допоможіть її батькам у жнивах. Памятайте, що в часі жнив найбільше заготовують часописи випадків пожеж, утонення в ріках дітей та каліцтва.

Який є стан „Общества Качковського"? На основі звіту „Общества Качковського" показується, що це москвофільське товариство нидіє. В минулім році мало воно всього 585 членів. Для порівнання треба навести, що „Просвіта" в тім часі мала кругло 40.000 членів.

Пошестні недуги домашніх звірят. На основі статистичних даних Міністерства Рільництва й Рільних Реформ від 1. січня до 15. травня 1939 р., на просторі цілого краю занотовано 10.293 (8.208 в 1938 р.) випадків ріжних пошестних недуг в домашніх звірят. Між ін. випадків пищиці було 5.637 (3.205 в 1938 р.), карбункулу 108 (150 в 1938 р.), шелесниці 82 (112), носатини 104 (266), пошести худоби й дичини 34 (79), сухіт відкритих 9 (19), свербу коней 185 (150), свербу овець 1 (—), скажености псів і котів 1.687 (1.499), скажености інших тварин 239 (182), червінки свиней 1.442 (1.202).

Мийте овочі. Овочі переходять через багато рук, заки дістане їх консумент і тому дуже часто отримуємо овочі з заразками тифу, сухіт й ін. недуг. Учені прослідили воду, в якій обмили кілька пород овочів і ствердили, що у воді, в якій обмито черешні було 90.000 бакцилів, у воді, в якій обмито сливки — 30.000, а у воді, в якій обмито порічки — 10.000 бакцилів. Можна їх позбутися, обмиваючи овочі в холодній воді.

Примірна кооператива. Кооперативи повинні дбати не тільки про матеріяльне добро своїх членів, але взагалі про культурні справи. Маючи це на увазі, кооператива „Будучність" в Пятковій Руській добромильського повіту переслала дня 25. м. м. на руки Головної Управи Рідної Школи: 10 зол. на Рідну Школу, 10 зол. на Українських Інвалідів і 5 зол. на „Просвіту".

Зудар двох поїздів. Між стаціями Клявсево-Товсін коло Варшави зударилися два поїзди, в яких находилося понад 500 осіб, що їхали на прогульку з Варшави. 6 вагонів були зовсім знищені. 8 осіб було убитих, а 200 ранених. На місце катастрофи прибули негайно каратки готовля Червоного Хреста. Влада зарядила енергійне слідство, щоб устійнити причину катастрофи. Арештовано дижурного руху Б. Качинського, який мабуть подав мильний сигнал.

Ватиканське місто має після останньої статистики 953 мешканців, з того тільки 741 має ватиканське горожанство. З тих 741 є 566 первісно італійських горожан, 117 швайцарських (здебільша члени гвардії), решта бувші горожани Франції, Німеччини й ін. А всего тільки 31 є ватиканськими горожанами від уродження.

ІДЕТЕ ДО СЯНОКА,
памятайте, що всі закупи треба полагоджувати в складі
„НАРОДНОЇ ТОРГОВЛІ"
Тут купуйте споживчі й кольоніяльні товари, насіння господарських рослин і трав.

ПОВІДОМЛЕННЯ
Подаємо до відома, що ми змінили рисунок і краски на обгортках книжечок - паперців „К А Л И Н А".
Нові обгортки є друковані в красках:
паперці ч. 14 — **помаранчева і синя** (давніше жовта)
" ч. 16 — **помаранчева і зелена** (д. синя)
" ч. 18 — **помаранчева і фіолетова** (д. фіол.)
" ч. 21 — широкі — **синя** (давніше синя).
Просимо з повним довірям приняти наші паперці в новім опакуванні і вживати далі тільки
УКРАЇНСЬКИХ ПАПЕРЦІВ і ТУТОК „К А Л И Н А"
кооп. „БУДУЧНІСТЬ"
фабрика туток і паперців „КАЛИНА" в Тернополі.

Ловив рій — спалив господарство. В с. Порохівні, дубенського повіту на Волині, господар І. Мартинюк заприміть на дереві біля стодоли рій. А що від прибутку голова не болить — хотів їх зловити. Взявся підкурювати рій так необережно, що підпалив стодолу, від якої вогонь поширився і знищив ціле господарство, вартости 4.000 зол.

Підпалили пасіку. В Молотові, пов. Теребовля, якісь нелюди вкрали у В. Обача 14 вуликів з бджолами, облили їх нафтою і підпалили, а самі втікли.

Присилайте довг за календарі!

Примусова праця лікарів. Увійшли в життя приписи про примусову практику молодих лікарів По думці зновелізованого розпорядку дволітній примус праці молодих лікарів у сільських громадах можна заступити 5-літньою науковою працею у шпиталях та дослідних заведеннях. Тепер міністерство суспільної опіки вияснило, що від тієї засади не буде ніяких звільнень.

Знову появився більон. Як пише польська преса, на варшавському ринку та в інших більших містах появився знову срібний більон, який ховали від кількох тижнів, ті, що боялися тримати паперові гроші. Вернулися до обігу головним чином срібні двозолотівки, тай 5-ти і 10-золотівки вже сьогодні не рідкість. Люди зрозуміли, що нема змислу зберігати більон. При цій нагоді втратили тільки ті, що пішли за радою обманців і випродували 20-золотові банкноти по „зниженій ціні".

СУРОВИЦЯ і ЩІПЛЯНКА
проти червінки свиней увідпорнююча і лікуюча
„SEROVAC"
ЛЬВІВ, ПАДАРЕВСЬКОГО ч. 5. ТЕЛ. 201-07.
Українське представництво:
РОМАН ЯЦЕНКІВ, бюро замовлень безпосередньої продажі, Львів, Замарстинівська 158.
Поученняя і інформації безплатно.

Трибуна наших Читачів

БУДУЙМО — ЗАКИ ЧАС — ГРЕБЛЮ!

У попередньому числі була мова про корінь лиха й джерело зла внаслідок гріха розпусти. Сьогодні застановимося над рятунком перед загибіллю, що неминуче грозить нашій нації головно в горах з приводу розпусти — й бездітности.

Перша й найважніша рада: **Поворот до Бога.** У щоденному приватному й публичному житті — вдома, на вулиці, в кооперативі, Читальні, Соколі, Лузі — на гостині, музиці, забаві, праці, гутірці — завжди тям юначе й юначко: **на Тебе глядить Господь Бог, що все бачить, чує та розуміє. Він тільки до часу терпітиме те, що Ти забуваєш про Нього. Дозволяєш собі на любашні розмови, самі гидкі анеґдоти, пісні — жарти — згодом танці — дотики — намову а на кінець і гріх роспусти!** Він бачить гріхи подруж: убивання дітей в лонах матерей, така поведінка в супружому житті, щоб не було дітей (через тзв. онанію — або ужиття охоронних способів), або, як це є звісне по деяких селах — масову супружу зраду, часто за обопільною навіть згодою.

Господь Бог укарає тяжко й справедливо ці важкі гріхи й на тому світі. Чи одна молода дівчина, чи заможна жінка гризе сьогодні сиру землю, померши при недозволеній операції у якоїсь „кушарки" чи безбожника-лікаря! Чи одна кушарка" або такий лікар сидить в тюрмі за той ганебний процедер?

Чи одна жінка запала на важку недугу нервів, чи внутрішню жіночу — якраз по причині розпусти і подружого гріху?

Для прикладу подамо, що тільки один рід розпусти — а саме поширення між молоддю й супружами самонасильство-самозмаза — або оналіза — спричинює по заподанням Д-ра Артура Дорнфеста — такі хвороби: 1) Випадання очей (хороба Базедова); 2) Сухоти хребетного стовпа; 3) Неврастенія (нервоболі голови: безсонність, неспокій, мелянхолія, а далі й божевілля); 4) Танець св. Віта; 5) Епілепсія; 6) Мимовільний частий вилив насіння; 7) Імпотенція (в подружі нема дітей); 8) Цілковита неплідність мужеська; 9) Запалення залози, що проводить насіння (Простатітіс); 10) Нервобіль матиці; 11) Острий катар матиці; 12) Хронічний катар матиці; 13) Передчасна місячка; 14) Нагле здержання місячки; 15) Занадто обильна місячка; 16) Білий уплав; 17) Запалення яєчників; 18) Неплідність жіноча. Якщо до того додати іще ріжні хвороби нервів (варіяти — по більшій часті — це розпусники), то матимемо жахливий образ наслідків тільки одного роду розпусти. А глянемо, скільки є інших хвороб, тзв. венеричних, в наслідок розпусти.

Ось для прикладу наведемо за списками лікаря: 1) Трипер і хронічний трипер; 2) Запалення тзв. мочинів (ядер); 3) Трипровий ревматизм; 4) Мягкий шанкер; 5) Твердий шанкер (пранці, люес — сифіліс); 2) Другоступневий сифіліс; 3) Третьоступневий сифіліс.

Ця страшна хвороба — сифіліс — поширена на Гуцульщині, занесена туди вояками з Франції і взагалі вояками ворожих армій — є майже невилічима жахлива недуга, що спричинює м. ін.: трупішіння костей, гниття тіла, випадення носа, губ-варґ, хороби очей, мізку, випад зубів, а далі скору смерть. Третє й четверте покоління не є вільне від наслідків тієї страшної недуги. По містах і підміських селах сотні людей вмирають річно на цю страшну недугу.

18 недуг одного роду — а з 30 другого роду — чи це кара Божа на розпусників? — Вона стрінула їх заслужено вже на тому світі — але стріне їх і на другому певно, якщо не покаються і не вернуться з дороги упадку й ганьби.

Далі буде.

Григорій Марусин. 14)

Напереломі

Повість з лемківського життя.

Задумалися оба хлопці.

— Чуєш, Гриню, ми мусиме тоту справу розяснити. Не може бити дві правди на світі.

— І я тижек то само мислю.

— Я ся дос ош начитав розмаїтих книжок і дос єм ся наслухав ріжних людей і все чую єдно й тото самой: ніт України на сьвіті, ніт українскої бесіди, ніт українского народу. Та як так, то треба і нам зятися до роботи й збагнути, де тота правда й хто має рихт?

— Ба, але де є певніст, хто має рехт, а хто ні? — Спитав задумчиво Гринько.

— Я тот рехт найду, ми оба го найдеме.

— А як? А де? — бився в думках Гринько.

— Почкай, не горячся, на шитко приде свій час.

Тимчасом нова несподіванка. Ідучи за роботою, натрапили дротарі на величавий здвиг народу. Бачуть біля Марійсько площі тьму - тьменну людей всяких станів, товпа по хідниках. Всі дивляться на якийсь похід. Серединою вулиць машерують чвірками якісь юнаки, одні в однострояхи, другі в народніх одягах, несуть якісь прапори, ба не тільки самі юнаки, але й старші люди, а навіть жінки й дівчата. Похід пливе вулицею, пливе й кінця йому немає.

— Што то за парада? — питає Гринько Дмитра.

— Ба, кед я сам не знам, почкай може нам дахто повіст.

Оглядаються оба хлопці доокола, а тут якийсь панок пояснює:

— Це злет українських соколів.

Дротарі глянули один на одного, та з подиву заніміли. Згодом Гринько знову дивується:

— Чуєш, Митре — то тота Україна такой деси є, откальби ся набрало тілько українских соколів?

А між тим похід пливе далі, а дротарі забули, що ще сьогодні не мали ніякого зоробітку не могли відорватися від цього видовища.

* *

Ходять дротарі по Львові, заробляють, та чомусь дивний неспокій нуртує їхні серця. Куди не підуть, кого не зустрінуть, всюди й завжди чують: буде війна! Чому, з ким, за що, — того ніхто ясно не скаже. Буде війна тай годі. Аж ось довідалися дротарі, чому має бути отся війна.

Десь в Сараєві вбили серби австрійського князя, що мав по смерти пануючого у Відні цісаря — засісти на троні. Тому Австрія виповість Сербії війну. Але Сербії піде на поміч Росія та не знати, хто візьме верх. Це питання цікавило дротарів тимбільше, що зустрічались тут з двома протилежними поглядами.

Знайомі студенти з „Народнього Дому" говорили, що Росія безсунівно побідить, що відбере Австрії Галичину, що аж тепер буде один цар і один руський народ.

В польських домах запанував зовсім інший дух. Москалі можуть прийти в Галичину, але... хто знає, як ще буде. Тайком шепчуть собі поляки: Якби так москаля побити, та відбудувати Польщу?

А українці теж говорять про опір москалям, теж мають якісь надії.

(Далі буде).

Всеволод Ярославич.

Москвофільство на Лемківщині

НЕПОВОДЖЕННЯ ВОРОЖОГО ДІЛАННЯ.

Гр.-кат. Церква на Лемківщині мала в 1926—1930 рр. проти себе грізний, численно змобілізований, сильно зорганізований, суцільний фронт своїх завзятих ворогів. Тимчасом вона сама була здана виключно на Божу поміч, та на своїх, щиро відданих собі, українсько - католицьких Душпастирів і вірних. Одначе як раз ця Божа поміч показалася багато видатнішою й успішнішою, як численно спрямовані проти неї наступи ворожого табору. Тому замість, як цього бажали собі її вороги, — розлетітися й упасти, вона — хоч чисельно менша та пошкодована матеріяльно, — вийшла під духовим і моральним оглядом побідно з накиненої собі тяжкої боротьби.

І так першзавсе між самими її вірними на заатакованій (нападеній) російським православям части Лемківщини знайшлося багато таких, які — мимо сильного натиску — таки встоялися при своїй католицькій вірі та не покинули своєї прадідної гр.-кат. Церкви. І не тільки, що їй не покинули, але ще мужно, відважно й отверто станули в обороні гр.-кат. Церкви.

Відтак і самі розумніші та характерніші одиниці між відпавшими Лемками стали з упливом часу признавати, що їхній крок був нерозважний, недоцільний та що не треба було цього релігійного замішання, що його їхні москвофільські провідники викликали на Лемківщині. Особливо обітниці москвофільських агітаторів, що враз з переходом вірних перейдуть до православної Церкви також гр.-кат. церковні та парохіяльні будинки й маєтки, зокрема обставина, що ті обітниці — мимо усильних старань — таки не здійснилися, поділали незвичайно протверезуючо на відпавших. Вони мусіли тепер самі перебрати тягар удержання своїх православних батюшків, підчас коли їхні попередні, себто гр.-кат. Душпастирі мали запевнене удержання без обтяжування вірних. Отже вони пересвідчилися, що москвофільські провідники, заманюючи, та прямо заганяючи їх до російського православя, говорили їм свідомо неправду та їх ошукали. Тому до тих „своїх" провідників стали вони згодом відноситися критично і з недовірям та недалеко були від цього, щоб склонюватися до гадки про поворот до гр.-кат. Церкви.

Не бракло теж між відпавшими й завзятих звеличників російського православя. Це були або самі москвофільські провідники, або радше їх прихильники й помічники в поширенні російського православя на Лемківщині. Самі найголовніші, москвофільські провідники, прим. бл. п. Михайло Копчак у Тилявій, або бл. п. о. Кирило Чайковський в Мшанній та інші, хоч намовляли усильно других до переходу на російське православя, то самі, щоб тим легче маскувати й виконувати свою властину ролю, не змінили формально греко - католицького віроісповідання на православне. Тільки своїх духових виховників зпоміж селян настроювали вони прихильно й зичливо до „русскости" і православя, а ворожо до гр.-кат. Церкви, українсько-католицьких Душпастирів і католицизму. Отже саме ці вихованні й інспіровані (натхнені) ними звеличники російського православя були радше готові покинути всяку віру, як з поворотом навернутися до гр.-катол. Церкви — на випадок, якби не могли вдержатися при православю. Одначе таких фанатиків була тільки незначна скількість на Лемківщині. Найголовніше те, що їх роля і вплив змаліли до зера з хвилею, коли навіть відпавші Лемки протверезіли, та наглядно пересвідчилися, що москвофільство і православя не всилі заспокоїти народніх і релігійних потреб і почувань їхньої душі!... Їх „задача" й „осяги" закінчилися з хвилею, коли збаламучений через них народ зрозумів і відчув, що потреби й бажання своєї душі треба йому заспокоювати не в казьоннім православю, тільки в католицизмі, не в москвофільстві, тільки в здоровій і природній, українській, національній ідеольогії!... Свою шкідливу ролю закінчили москвофільські провідники, та сліпо віддані їм звеличники російського православя на Лемківщині тим, що видали з поміж себе найбільший відсоток кандидатів для — і до безбожницького і комуністичного табору, а їх читальні, названі іменем Михайла Качковського, сталися початком і осередком безбожництва й комунізму.

Москвофільско-православна аґітація на Лемківщині причинилася теж, не хотячи, до оживлення католицького, релігійного й українського, національного життя. Доказом цього не тільки поширення української, католицької преси на Лемківщині, але першзавсе масова та ґреміяльна участь вірних в ріжних і частих, релігійно-церковних торжествах, уряджуваних тут за Перемиської Епархіяльної Управи. Особливо архієрейські посіщення лемківських церков через Перемиського Владику стягали численні маси вірних на Богослуження й на проповіди, та розбуджували й кріпили в них релігійного та католицького духа. Решту доповнювала праця українських гр.-кат. душпастирів, які оставалися на місцях, та мимо всіх труднощів видержували на своїх становищах, та були виразниками релігійної, чисто й отверто католицької, та української, національної ідеольогії. Між відпавшими проломлювалися поволі леди штучно й насильно викликаних упереджень до католицтва та греко-католицької Церкви, а заразом почав перед ними стелитися природний шлях повороту до католицької віри. Тимбільше, що Перемиська Епархіяльна Управа вживала всіх канонічних і душпастирських засобів, щоб відпавшим улекшити запевнити поворот, та повновну і постійну вже приналежність до гр.-катол. Церкви. А також і тому, що російське православя стратило вже було свою притягаючу силу та взагалі ослабло, та зачало відворот, намагаючися тільки задержати набутий, вже дуже непевний стан посідання.

Але — на жаль — з наявною шкодою для справжніх потреб й інтересів католицької Церкви прийшла зміна... Управу й керму справ захопили там люди як раз з табору, який до основ скомпромітувався в очах вірних ширенням російського православя на Лемківщині. Впливи й діяльність щиро католицтву відданого, гр.-кат. українського Духовенства спараліжовано відомими методами, про які не місце тут розводитися. В релігійні почування вірних впроваджено неспокій і замішання, а в такіж почування відпавших страх перед поворотом. В такій ситуації (положенню) симпатії й туга за поворотом вигасли, а православя — враз з прочими, протикатолицькими струями — закріпилося на своїх позиціях (становищах).... І то на так довго, доки там на ново керми справ не візьмуть до своїх рук працюючі і щирі, а не масковані й облудні католики і народовці!...

КОСИ, СЕРПИ
„ЦЕНТРОСОЮЗУ"
знані вже всім зі своєї доброї якости

Косар Антін.

На межі двох повітів

Здовж гостинця, що веде з прадавнього міста Сянока до містечка Березова, над потічком, що впливає до Русавого (Рожевого) Потока — допливу Сянічка, розложилось убоге українське село Пакошівка. Разом з сусідніми селами Страхотиною, Грабівкою, Грабівницею, Небіцьком та Гумниськами, належить воно до греко-католицької парохії в Ялині, віддаленої від Пакошівки 4 км. Латинники Пакошівки належать до римо-католицької парохії в Страхотині. Греко-католиків у Пакошівці було 1934 р. — 345 душ, у Ялині — 682, сусідній Грабівці — 537, Страхотині — 33, Небіцьку — 28, Грабівниці — 18, Гумниськах — 1; разом ялинська парохія нараховувала 1644 душ. Латинників у Пакошівці, Ялині й Грабівці було разом 636. У Пакошівці не було ніодного жида.

Віроісповідання, зглядно обряд у Пакошівці не покривається вповні з національною приналежністю. Збільшилося справді число латинників, та не всі вони почуваються поляками. Про це свідчить список населення ще перед 1886 р. („Словнік Географічни"), коли то 14 латинників у Пакошівці подало себе за свою національну українську приналежність.

Під культурним оглядом Пакошівка сьогодні досить відстале село. Не здобулося воно продовж віків свойого існування на будову церкви, або бодай каплиці, якої потребу мешканці Пакошівки діймаюче відчувають. Колись перед війною була в Пакошівці й читальня „Просвіти" й кооператива й Т-во „Січ". Тепер ніякої з них установ тут нема, бо годі на щось такого отримати дозвіл.

Тепер належить Пакошівка до граничних наших сіл. Сусідні на захід від Пакошівки села Грабівниця, Гірки, Вздів, Небіцько, Гумниська, Страхотина, Ячмир — це сьогодні вже майже польські села. Ці полоси були саме тереном завзятої боротьби за кожний кусник землі, за кожну душу, що триває й до сьогодні. Тому дуже займаючою являється для нас історія кожного граничного села, його перших початків розвоїв і занепадів, осягів та втрат. З цих оглядів також і доля села Пакошівки для нас цікава. Зазначуємо, що справу трактуємо з історичного становища.

— Хто ззовні тільки приглядався би мальовничому положенню цього сільця, його спокійному життю, на гадку йому не прийшло би, яку довгу історію свойого розвитку має вже за собою наша Пакошівка, скільки лихоліття, голодів, пошестей, воєн, татарських набігів вона пережила в своєму житті. З самих своїх первопочинів приналежна до українського народнього організму, перейшла вона разом з своєю великою нацією ввесь тернистий шлях нашої історії.

ПЕРШІ ПОСЕЛЕНЦІ-ГОСПОДАРІ НА СВОЇЙ ЗЕМЛІ.

Своїми початками сягає Пакошівка в давнопомерклі віки, коли то ще плуг українського селянина не зрушував цеї урожайної землі. Густий праліс та непроходимі мочари вкривали ці околиці. На пакошівських горбах Ворочені, Лісневі, Баби-Горі й інших гірках, шуміли відвічні дуби, граби та ялиці, а в ярах та нетрях ховалися дикі звірі: вовки, ведмеді, олені, тури. В долині Русавах гніздилось повно птацтва, в ставах було повно риб. Тоді саме після переказу старих людей жив перший поселенець земель пізнішої Пакошівки, що звався Долошицький. Жив він самітно як пустельник у лісах і займався ловецтвом. Від його то взяв свою назву ліс Долошиці.

ПОПЕРЕДНИК СЕЛА ПАКОШІВКИ.

Ще в княжих часах у цих околицях, на захід від Сяну, росте непроходимий праліс. Ця полоса густих лісів і западистих мочарів, що тягнуться на захід від Пакошівки, було саме частиною цеї природної межі, що відділяла українські племена від західніх славян. Ця границя сприяла відрубному оформленні українського племени лемків, чітко відсепаровуючи від його латинські впливи. Теперішнього села Пакошівки в княжих часах ще не було. Та заходить питання, чи Пакошівка мала в цих часах якого свойого попередника, та якщо так, тоді як звалася ця оселя — передвісниця Пакошівки?

Треба з великою правдоподібністю приймити, що землі Пакошівки тоді вже були заселені. Треба теж знати, що в учасно-княжій добі через Підкарпаття не було ще прямих получень-шляхів зо сходу на захід, а найкоротший такий шлях ішов долиною Сяну й Вісли. Цей давний ще з часів неоліту шлях уже в старині мусів бути укріплений городищами-твердинями. Тож і на терені пізнішої Пакошівки, що віддалена від Сяну в простій лінії всего 6 км., треба шукати слідів якихсь оборонних точок. Дійсно здогад про якийсь город-твердиню насуває назва одної гори в Пакошівці, що в давних часах звалася Городисько (Гродзіско). Правдоподібно було тут у княжих часах городище, що належало до оборонної системи города Сянока. Сама форма назви Городисько поруч з такими назвами осель, як Пліснесько, Бужсько, Шумсько, є дуже старинного типу. Це Городисько є мабуть попередником села Пакошівки. В пізніших часах княжих крапок та вкінці татарського лихоліття воно зовсім підупадає, полишаючи по собі згадку тільки в назві гори.

На старинне замешкання земель Пакошівки вказують також назви горбів „Могила" й „Коці Замок". Справді народній переказ зв'язує цю Могилу з татарськими набігами, але це майже справила так діється зо всіми могилами на нашій землі тоді, коли походження таких могил є значно вчасніше. Гора „Коці Замок" своєю назвою вказує на якійсь замок-город у цих сторонах. Є ще на терені Пакошівки яр „Завалиська", що міг би знову насувати здогади про якісь звалища-руїни.

Та все це, хоч і правдоподібне, та завжки тільки здогади, тому щойно переведені археольогічні розкопи на горбах Городисько, Коці-Замок, Могилі та в околиці могли би дещо певніше сказати про попередників Пакошівки.

ЗАЛОЖЕННЯ ПАКОШІВКИ — ПЕРШІ ПОЧАТКИ.

В другій половині XIV. в. починається на більшу міру кольонізація земель на захід від Сяну. Особливо роки панування кн. Володислава Опільського це час посиленого заселення цих сторін. На цей саме час треба віднести формальне заложення сьогоднішної Пакошівки. Заложив її Пакош, правдоподібно на руськім праві.

Досі невідомий ніякий документ, що говорив би про надання земель Пакошівки чи про заложення цього села. Можливе, що такої грамоти надання Пакошівки взагалі не було, бо пізніші власники Пакошівки ніколи не покликуються на подібну грамоту, хоч часом у сусідських спорах з іншими дідичами предложення грамоти надання було б Пакошівським дуже влекшило їхне положення.

(Далі буде).

Негайно присилайте передплату!

Юліян Тарнович.

У ремісника золота рука 16)

Степан був у Львові шість довгих років. Та, якби його дехто запитався, чи довжився йому час, з найбільшою певністю сказав би, що він щойно вчора до міста прийшов. Воно так, час стрілою мчить, але те, що з собою кожної днини приносить життя в місті на найбільший драбиняк не поскладати. Або ще для такої селової дитини, що аж десь зпід своєї Яворини...

Наука на вечірніх курсах теж скінчилася. Степан здобув найкраще свідоцтво, усе з відзначенням, а історія українського народу й релігія з окремим вирізненням; він усе навчився напамять, щоб поділитись своїм знанням з рідними братами. — Орисі, сестричці оповідати чуда-дії про великі часи на Україні...

А самий, послідний рік присвятив Степанко навчитися основно практичної ковальсько-шлюсарської праці. Розбіжність, що затемнювала деколи життя в кузні, теж призабулася. Усі три учні доповнювали себе своїми вдачами, та сихівський стався зовсім новою людиною під впливом уступчивости та великої збайливости в праці Степанка. Бо шляхотна поведінка й батьківська рука майстра завжди находила спосіб завчасу загоїти хлопячі розвогнечі деколи задуми. — Як зимна вода на гаряче залізо .. Умів коваль держати лад і добре співжиття молодих побратимів.

— А мусиш нас уже покилати? Степане? Чи не добре тобі в нас? — питався майстер Степанка, як дознався вже про намір Степана вертатися до своїх гір. — І що будеш у хаті робити?

— Мушу, не мушу, одначе я не думав би своїми злобутками самий покористуватися. А в нас такі, такі бідні люди. Може я в дечому поміг би їм сьогодні...

— Що ж будеш робити в селі? — дальше питав коваль свого учня.

— Побудую з каменя велику кузню та за вашим прикладом буду помагати моїм братам здобувати наш фах. У нас каменя подостатком, яр ріки завалений цим багатством; а руки найду до спільної праці. Селова молодь послухає мене, це ж наша спільна ціль. Боже, Боже любенький... Які думки снуються в моїй голові... І чому то досі ніхто про таке ще не подумав. Якщо ви знали би, яке тяженьке це наше життя в горах, хлібець святий який рідкий гість у наших хижах... А про добре слово правди... І згадати ніхто не хоче. Ті, що могли б дещо нашому народові правдиве передати, не люблять нашого селянина, цурають села й тільки хотіли би жити з твердих рук села. Знов же ті, що батьківське серце розгорнули для народу, на них злі люди громи кидають і погрозами приказують мовчати. — Ось пригадайте собі, ми тоді оба були, як чудово говорив Отець Проповідник у церкві тоді, в дні Торжества Найсвятішого Серця Ісусового. Але в нас? У нас такого не почуєте! Бо це не на руку декому... Я бачу сьогодні, добре бачу... Але ми найдемо спосіб. Разом з нашими духовними Провідниками понесемо правду від хати до хати. Тихим, добрим, мудрим словом... Розвіємо хмари з наших гір. — Палала молода щира душа молодого сина гір.

— А, як ні? Буде вас на стільки? — перебив ровесник Степанка, що теж таке думав про свої сторони.

— Чому ні?! Ми з правдою підемо. За правдою сила. А грішного діла не засіваємо. Те все, що всім людям належить у культурному розумінні. Вилами не будемо бовтати води, тільки живим словом засіємо наші гори. Так, як це чинять усі свідомі люди й народи. Невже ж правди сказати не вільно? Е, ні. В те я ніколи не сумнівався. Тільки скоріше я не знав ще способів, як узятися до діла, щоб із ранньої сівби хвилювалися золоті колоски хліба. Щоб те соненько однаково кожного зогріло...

— Дитино, а віриш у те, що задумав? — наблизився коваль до Степанка, узяв його за руки та глянув у його ясні очі.

— Так, як люблю Найсвятішу Діву Марію, і вірю в Господа Бога нашого Ісуса Христа, так вірю в добре діло. Що мусить увінчатися золотими колосками. Нікого ще не опустила Пречиста Діва, хто просить її помочі. А ми гріхом Господа Бога, Сина Її Єдинородного не загнівали. Бог нам поможе!

Степан, що продовж шости років банував за рідною хатиною над гірським струмичком, і нераз сидів на горбочку за кузнею, думками летів у мамину хижечку, з пастушками бігав по пасічках, сопілки спів найвиразніше чув аж тут у цьому далекому місті, у співі птахів рідних гір поздоровлення, найгарячіші свої бажання повороту насилу спинював, працею та наукою проганяв тугу з свого серця. Сьогодні, він визбудеться цих бажань, в його серці засіялися вищі бажання, бажання спільних діл, про спільне добре. Нічим і мережана хустина для Орисі, любої сестрички, нічим у базарі куплений великий квітами тканий фацелик найдорожчій мамуні, нічим книжечки з Просвіти для селових ровесників — у порівнанні з хотінням серця згуртувати братів до спільної мети.

Шість років тому Степанко примандрував своїми ногами до великого міста — Львова. Але сьогодні цей Степанко — рідні мамуня забудуться, який вони квіт вилеліяли під своїм гарячим серденьком. — Мамо, мамусю кохані! — хотілось у голос кричати, така радісна днина в житті Степана.

На головному двірці стояли перед поїздом усі три учні та між ними їх майстер коваль. Але слова не клеїлися. Кожний свою думку снував. Спільне життя уподібнює людей, а праця ублагороднює людські уми. Годинник на пероні дрижучою рукою обнижував свої стрілки; залізна машина сопіла ковальським віяльцем, білою піною сіяла по рейках. Перший гудок і другий, залізнича служба при вагонах. Побратими розцілувалися на прощання. Степанко стиснув кріпко руку свого добродія й очі сльозами прояснив; як свого рідного батька поцілував майстра в руку.

— Пиши дитино й маму та братів здорови.

— Буду! — третій гудок і голосне таракання залізних коліс заглушувало слова Степанка. Він вертався до рідних гір... (Далі буде).

Листування

Вп. Василь Сим: щира подяка приєднайте нам більше передплатників у Вашому селі. Живіть в гаразді. Слава Ісусу Христу!

Вп. Проф. Іван Гомик у Коломиї: адресу справлено, заплачено по кінець 1 півроку 1940 р. Братні поздоровлення.

Вп. Семен Корінь у Ви.: заплачено по кінець ц. р. Слава Ісусу Христу!

Впр. о. В. Венгринович у Ва: Заплачено по кінець першого півроку 1940 р. Слава Ісусу Христу!

Вп. Архип Джуган у Сяноці: має заплачену передплату від 1 7. до кінця ц. р. від Впр. о. В. Венгриновича з Ваневич. Найщиріша подяка в імені нового Читача Впр. Отцю Канонікові. Слава Ісусу Христу!

Присилайте дописи з Ваших сіл

Василь Качмарський.

Над долішнім Вислоком

Наслідки пияцтва не дали довго на себе чекати. Деякі газди, що менше були загрожені та взялися щиро до роботи, скоро відробили свій довг; але деякі були більше обтяжені та цим грозила ліцитація. Тоді був якийсь суддя з Коросні (очевидно наш половік), що порадив і допоміг нашим селянам набути позичку в якімсь банку в Коросні на догідні рати, на відтяження своєї господарки. Мало того, що пили; але й друга була біда, що не всі вміли доброго сорахунку, бо як випив одну кватерку, то Гершко приписав другу, а коли прийшло до сорахунку, Гершко всьо вичитав, вирахував а наш чоловік притакнув: „ба та так, так биво, биво, (було)“ і кожний, що найменше вмів рахувати, той найбільше в Гершка мав довгу. По затягненні в банку позички, деякі пізнали свою небезпеку і обовязок і взялися до праці, пішли до гонтів або на воли, то свої рати в терміні або з прольонгатами сплачували і вилізли з довгів, а декотрі поженилися на другі села, як до Ванівки, Рпника й Опарівки, там дістали з жінкою трохи гроша, то також сплатили довг, а хто собі й на дальше злегковажив, той позбувся кавалка поля, але на щастя поле не пішло в чужі руки, тільки свої розкупили, сусіди та шпарівніші господарі. А було й таких двох, яким банк продав на ліцитації цілі грунта. Приїхала була комісія продавати грунт, закликали першого Франка Бачаря і запропонували йому, що позичку ще продовжать на довші рати, щоб він себе рятував. Тай сам уже не дав ради, але мав 4-ох синів і 4-ри доньки та якщо всі спільно взялися би до роботи, то ще більший тягар могли би двигнути, але всі діти лиш про себе дбали, а про будучність не думали і на довг відповіли, що на панів не будуть робити. Бідняги думали, що купців не буде і довг в банку пропаде! Але комісія пізналася на таких легкодушних, перевела ліцитацію та за 700 ринських продала 17 морґів поля Адамові Добрянському, а ціла родина опинилася на мамоній части на три і пів морґовім господарстві та нарікали на свою долю.

Інший газда Лиско Микола, він страшно не пиячив, але щодня ходив до коршми, бо любив собі денно бодай келішок випити, і так з жидом сприятелився, що на св. Миколая жид справив гостину (але не задармо) і ще подарунків дав Миколі. Микола мав сина одинака, а одинак то пещена дитина, не дбав про батька, про господарку, тільки забагнув світа й пішов десь до Румунії на воли та жадної вістки про себе не дав; дійшло до того, що Гершко взяв цілий грунт і цілих 24 морґи продав Андрієві Опарівському за 900 ринських, (ті перші наші американи ті два грунти покупили). І нині, коли я бачу, або читаю, як наше деяке село страшно піячить і коли загляну в минувшину мойого рідного села, то мене бере великий жаль і страх до чого та погана проклята горівка може довести? До загальної руїни, до нещастя. Які ще бесіди нині при пиятиці можна почути? Найбільше на жаль на нашу Церкву, на Священиків, наших добродіїв, які повиходили з того самого українського народу і в більшости зпід тої селянської соломяної стріхи та які той наш народ вивели немов би з землі сатани з дому неволі на здоровий шлях кращого нашого майбутнього. Українське село, що йде та працює спільно з своїм Священиком, те село є найбільше свідоме культурне та поступове, бо Священик як добрий пастир і батько духовий має велику відповідальність за свої овечки перед Богом і перед людьми веде своїх вірних до чесного життя та кожний український Священик з цілої душі всього добра свому народові бажає. (Далі буде).

УВАГА! Хочеш мати добрий і дешевий портрет звернися лишень до фірми

Photo-Studio „Van Dyk“

Львів. Коперника ч. 21/I. ріг Словацького.

За оказанням цього оголошення дістанете до портрету 6 фотографій даром.

Мандруймо по рідних селах

КРИНИЦЯ — СЕЛО.

Наприкінці нашої мандрівки, з Криниці-Живця впадаємо ще на хвилиночку до Криниці села, яке під теперішню пору від горішнього свойого кінця, (який власне тепер, застрягає ще по криницький живцевий залізно-дорожний двірець), збігає здовж річки Криничанки та гостинця: Криниця-Живець—Мушина, своїм теперішнім розселенням у напрямі нашого села Поворозника; розселюючися ще від цього свойого головного розселеного бігу над теперішньою нашою гр.-кат. криницькою церквою Богоявлення Господнього, вимурованою в 1872 р., та ще якраз коло будуваної, тепер на 90 ліжок, лічниці, до криницького Чорного Потока, де від 1928 р. досьогодні розбудувалося, на нашій криницькій землі около 41 наших і ненаших хат та дімків, які добігають, тут, тим своїм свіжим поселенням, аж майже під саме підніжжя гори Яворини. Понижче тої нашої сьогоднішної гр.-кат. криницької церкви, зглядно аж понижче т. зв. Чорного Моста, та на схід від долірнього кінця Криниці села також, розселюється до другого криницького потока Щавного в якім, від новіших часів, поселилося около 18 чисел хат. Усіх мешкальних чисел хат у Криниці селі є около 362, в тому около 28 буде польських, і також, около 13 жидівських.

Криниця село числом населення представляється слідуючо: В 1936 р., Криниця село числила 2.139 гр.-кат., 3.400 рим.-кат. і 3.000 жидів.

Тих двох останніх мабуть чи не почислено уже разом з Криницею-живцем, бо, неімовірно, щоб тих двох останніх у самій Криниці селі уже стільки проживало. Хоч, що правда, то в Криниці селі, подібно, як і в Солотвині, кватирує, по наших хатах, багато сезонових робітників і т. п. льокаторів.

Всеж для порівнання росту жителів Криниці села подамо, що в 1903 р. в Криниці селі було: 395 рим.-кат., 11 жидів і 1.690 гр.-кат., а в 1914 р. у Криниці селі і Криниці-Живці начислено: 879 рим.-кат., 595 жидів та 1913 гр.-кат. Тих, також, разом з [illegible]-Живцем.

Зновже 60 літ тому, т. є в 1877 р. в Криниці селі проживали собі своїм власним, сірим, життям, лише самі наші криничани.

Цікаво тепер буде згадати, що на це теперішне число криничанських жителів жиди мають щось 12 крамниць, поляки 7, а наші криничани тільки 4.

Справді крім тих чотирьох крамничок мають ще меткіші криничани кілька мясарень, 1 репераційну робітню авт, 1 став замінений на пляжу та 3 тартаки, 2 водні і 1 паровий. На двох з них, як звичайно, „спацерують“ жиди.

Кромі того два рухливіші берестяни заложили собі в Криниці селі ковальсько-слюсарську робітню.

Поза тим усім, а властиво поза своїми господарками, криничани то фіякрують, то пісок на нові будівлі

„Здрою" доставляють, то, як небудь інакше, над своєю буденною життевою долею промишляють. Інша річ, чи мимо того всього їхні життеві кінці сходяться до купочки, чи ще далеко з собою не гармонізують.

— Що ще нинішних криничанів болить, що ще їх пече, що ще їх гризе — цього ми ось-тут, розшифровувати не маємо наміру. Замість цього подамо ось-тут декілька назв криницької землі: Боднарівка, Бортня Гірка, Шкварлова Поляна, Саджавка, Костурівка, Могила, Фігльова Гора і Чертежи. Зокрема щодо історичних вістей Криниці села, то перша така писана історична згадка про Криницю село походить з 8. І. 1547 р. Тодіто саме, якийсь Данко з Тилича осівся серед криницьких лісів на двох ланах криницької землі, та довкола нього почало розбудовуватися щораз більше хат. Але, чи справді тоді почався перший початок Криниці села, треба сумніватися, бо Криниця була вже в XIV. ст.

Крім тої першої писаної про Криницю вістки, є ще криницький переказ, який говорить, що Криниця село, через яке проводив у давну давнину, старинний шлях на схід і на південь, мала бути дуже давно перед XV віком поселена, але, що опісля якийсь лютий ворожище вдарив на неї і зруйнував. Решту мала вже доправити якась заразлива пошесть.

З того, отже виходило би, що хто його знає, чи поселення тим Данком Криницької Землі не було вже друге з черги?...

З товариств у передвоєнній Криниці селі були: Читальня Качковського та Кредитове Т-во „Надія". Оба ті товариства з приходом світової війни перестали існувати.

Про брехні, наче українці спричинили розвязання тих „установ" — хай пишуть собі московські наймити.

В теперішній Криниці селі існує: „Охотніча Страж Пожарна", Читальня Качковського та 3 деталічні продажі алькоголів з вишинками і без вишинків.

От таке то, що згрубшого, „твердое" присідалище, меньш більш, між 49 стопнями, 36 мінутами північної географічної ширини, та 20°58' східної географічної довжини, на нашій святій землі, причупіло. Але якби воно тут уже не було то можна ще надіятися, що час створить криничанам життеві очі, а тоді вони „змякнуть" на гранітную грань.

А тепер, на тому прикінці нашої теперішної мандрівки, відвернімся від Криниці села туди, де в грязюці слинавих днів, причупіли „найманбеї" кацаписька тай виють, тай сопуть, тай, в своїй злобі прелютій, вже і самі, нещасники нещасні, не знають що творять.

І дійсно... бо коли б так живі люди, тут на Лемківщині, звинули свої дієві прапори, то тоді і тугай бейська дія автоматично стала би тут цілковито зайвою.

І тому то найман бею один з другим стукни себе по своїй запамороченій лепеті, щоб ти знав, що коли ти ворогуєш проти тих живих людей і гребеш під ним гріб, то, тимсамим, проти себе самого ворогуєш, а сам до копаного гробу падеш.

Тож, коли у вас хоч крихіточка людської душі ще жевріє: „Умудрітеся немудрі" і: „лице народу багном не скверніте".

З черги, але рівнорядно з першим, удармо ще і в тую сторону, де майже по всіх тих наших оселях, які ми ось-так перемандрували, витворені найман і ассан беями, а прикриті плюгавством штук і див, грішники народові, шептаки клапоухі, наставляють, де лише можуть, своє ослячі вуха, щоб опісля, когонебудь собою зненавидженого, зо своєї вродженої злобної зависти в сприяючій обставині в тій своїй зависній дурноті фалшем і злобою пожерти.

І між тее Юдине кубло, що тим своїм лютим, продажним фалшем, тією своєю шепталкою дією розсіває довкруги себе чорний круг гадючої атмосфери; що цією своєю юдо-дією витискає сльози матерям, жінкам, дітям, братам і сестрам, що тією своєю шептацькою дією прикликає страшну пімсту на себе та на цілий свій гадючий юдин рід — киньмо слово:

Знай же юдове сімє, о, знай же диявольське сотворіння, що чимбільший буде твій народній гріх, чим більша буде шкідлива для народу, і людей народу, твоя діяльність, то тимбільшу і страшнішу, у самого Сотворителя всесвітів, викличете, тією своєю юдовою дією, на себе, і на своє чорне покоління, кару.

Никифор.

УВАЖАЙТЕ НА ТОРГОВИЦЯХ!

Господар з Нової Веси, Омелян Н., виліз годоване порося до Лабової на торг, де воно, по докладнім зважені на торговій вазі, важило 180 кг. З тим пішов він на саму торговицю, щоб продати порося різникам. Продане порося пішли різники ще другий раз на цю саму вагу важити, та тоді воно важило вже тільки 150 кг. Очевидно й самозрозуміло, що „не в тімя битий" господар зажадав поновного докладного зважения, по якім порося те прибуло на 15 кг., а різники від себе додали ще 10 кг. і так порося підійшло до 175 кг.

Ми про таку „пацячу історію" навіть не згадували би, якщо не те, що нею хочемо звернути нашим людям увагу, щоби по різних торговицях давали добрий позір, як важиться їхню працю, бо є такі „махери", що своїми ножиськами вміють так непомітно „регулювати" вагою, що господар і не збагне, як його худібка може значно полегчати.

— Знаєте, куме, бо тоти згінники то фраси фрасівки! Талем як... А в млинах крадуть зерно!...

Нові видання

Юрій Федькович: ФАРМАЗОНИ, драма в 5 діях, для сценічної вистави приготовив **Юра Шкрумеляк.** Львів, 1939, накл. тов. „Відродження".

Книжечку видало Т-во „Відродження" як пропаґандивний твір. Драматична форма твору новість, тому й безперечно буде ця драма вартним вкладом в літературу наших сільських театрів, тимбільше, що перерібка зроблена талановито. Пропаґандивна ідея твору, виступ проти пянства на жаль — ще дуже актуальна, тож „нехай же йде ця вистава „Фармазонів" на всіх сценах, по всіх рідних селах і містах і нехай робить добру морально-виховну роботу, усьому українському народові на добре!" — як пишеться у передслівю.

Зокрема для цих сіл на Лемківщині, де затроєний денатурат усевладно панує — там, конечні вистави „Фармазони". Багато в нас несвідомих, що все добро бачуть тільки в сивусі. Драму „Фармазони" легко вивести на сцені, але під тою умовиною що на місці найдеться відповідна скількість аматорів, які добре відіграли би свої ролі. Позатим річ дуже легка, а головне те, що завсіди сповнить своє завдання — мов на долоні покаже шкідливість пиянства та великі користи, що випливають з тверезости. А під сю пору нам тверезости саме якнайбільше треба!

Ціна книжки 1.50 зл., стор. 1—52, замовляти в Товаристві **„Відродження"**, Львів, Чарнецького 26.

НАРОДНЄ ЗДОРОВЛЯ, ілюстрований місячник,, ч. 7—8 рік III, Львів, ул. Уейського 14, річно 1.50 зл.

ЛІТОПИС ЧЕРВОНОЇ КАЛИНИ, ч. 7, липень 1939.

„ВЄРХИ", річник Поль. Т-ва Татр. Від початку свого існування видає Поль. Т-во Татр. свої річники, до 1920 р. під назвою „Паментнік Тов. Татржаньскєго", а від цього часу під назвою „Верхи". Річники П. Т. Т. мають уже 58 томів видавництва про історію польського мандрівництва по горах. Цього року вийшов XVI том річника „Верхи", багато ілюстрований, 244 стор. друку, коштує 3 зл. Замовляти: Польське Т-во Татр. Краків, ул. А. Потоцького 5, І. п. Там також виходять Туристичні Бюлетини Пресові, рік II., ч. 9 (16), цікаво редаговані, бо мають правдиві звістки про ріжні туристичні удогіднення та подають з правдивих джерел відомости про мандрівницькі приписи, тощо.

ЄДЗЄМИ — туристичний тижневик, виходить у Варшаві під редакцією Д-ра К. Сайссе-Тобічника; адреса „Єдземи", Варшава, Маршалківська 3/5.

Wydawca i redaktor: Julian Tarnowycz, Lwów, ul. Nowy Świat 22. — Drukarnia „DŁO", Lwów, Rynek 10.
Видавець і редактор: Юлій Тарнович, Львів, ул. Новий Світ 22. — Друкарня „Діло", Львів, Ринок 10.

IV
Dz 17066
1939-16
cup

LWÓW
P.T.Zakład Narodowy
im.OSSOLIŃSKICH

Наш Лемко

Rok VI. Рік VI. **NASZ ŁEMKO** Nr. 16 (136) Ч. 16 (136)

Lwów, 15. sierpnia 1939.
Львів, 15. серпня 1939.
NASZ ŁEMKO, LWÓW, UL. NOWY ŚWIAT 22.
Адреса: **Львів, Новий Світ 22. Тел. 244-67.**

Dwutygodnik. — Двотижневик.
ЦІНА ЧИСЛА 15 ҐР. — Оголошення після умови.
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 зол., Піврічно 1·80 зол., Чвертьрічно 1 зол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

Лемківська хижа в Бересті, коло Тилича.

Лемкині з Береста з дітьми.

Величавий Релїґійний Міжнародній Конґрес

XVIII. Конґрес міжнародньої федерації „Пакс Романа"

Цьогорічний конґрес знаної вже нашому громадянству міжнародньої федерації студентів-католиків „Пакс Романа" відбувається вперше поза Европою — в Злучених Державах Північної Америки, у Вашинґтоні та Ню Йорку в днях від 27. серпня до 9. вересня. Місце цьогорічного конґресу вказує на дальші розвоєві напрямні тої рухливої міжнародньої орґанізації, а саме на поширення в анґльо-саксонському світі та в романській Америці. Нині ґуртує „Пакс Романа" вже коло 50 національних федерацій Европи, Азії та Америки.

Ведена зі швайцарського центру у Фрибурзі, оминає вона щасливо труднощі, що виринають нині наслідком ідеольоґічного поділу світа, стоячи на засадах тільки христіянської справедливости та безсторонности. Доказом цього те, що „Пакс Романа" — одна з дуже нечисленних вже нині міжнародніх орґанізацій, яка не держиться стисло державного принципу, тільки опирається на членстві поодиноких федерацій, що з природи річи веде до застосування назагал національного принципу.

До „Пакс Романа" належать нині дві українські федерації — львівська **„Обнова"** та американська **„Ліґа Української Католицької Молоді"** в Джерсі-Сіті, трактовані зовсім нарівні з федераціями державних націй.

Довголітня та тактовна праця українських федерацій, зокрема львівської „Обнови", не тільки відсунула всі ворожі зазіхання, але ще й виробила українському імені якнайкращу позицію серед католицької академічної інтеліґенції, що ґуртується при „Пакс Романа" під протекторатом найвищих кругів Ватикану. Доказом цього те, що вже два роки без перерви українець (проф. М. Чубатий) займає місце у 14-членній екзекутиві та має повірений провід одного з 8 підсекретарів, а саме підсекретаріят „Про Орієнте" — для східних католиків.

Цьогорічний конґрес в Америці получений з двома важними подіями: з 50-літтям істнування католицького університету у Вашинґтоні та з міжнародньою виставою у Ню-Йорку. Тому й конґрес поділений на дві частини. На першу частину, т. зн. дні студій, призначено 5 днів у Вашинґтоні. Там зосереджена вся праця ідеольоґічна та внутрішньо-орґанізаційна „Пакс Романа". З Вашинґтону переїздять всі учасники конґресу на один день до Філядельфії і звідси на сам конґрес до Ню Йорку, що потривае повні 4 дні. Сам конґрес має вже більше характер маніфестаційний та заапробуе праці й постанови, приняті у Вашинґтоні.

Свято Леґіонового Чину

Польське громадянство святкувало в перших днях серпня на цілому просторі Річипосполитої урочисто 25-літні роковини збройного зриву найактивніших сил Польської Нації, що під проводом Йосифа Пілсудського зорґанізовані в Польський Леґіон у перших днях серпня 1914 року підняли боротьбу за привернення самостійної державности Польщі. Ці свята Леґіонового Чину святкували всі польські міста й села, але головні урочистости відбулися дня 6 серпня в Кракові, у місті, з якого мурів Польські Леґіонери рушили на поле кривавої слави. На краківських болонях збудували з цього приводу великий полевий вівтар та прикрашену державним гербом мовницю, з якої маршал Е. Сміґли-Ридз виголосив промову, в якій підкреслив історичну вагу події з перед 25-ох років та ролю маршала Пілсудського у відбудові незалежної Польщі. День 6 серпня 1914 р. має велике значіння не лише з огляду на історичні наслідки, але також тому, що він зясовує основні ідейно - політичні засади все живі і важні:

1) Життя і доля кожної людини тісно звязані з долею батьківщини. Ніхто не зуміє уложити свого життя так, щоб воно було справді людське та гідне, коли життя його батьківщини не є гідне. Особисте життя людини є повне ганьби, якщо ганьба плямить його батьківщину, повне кривди — коли батьківщина є у крови.

2) Насилля проти батьківщини не можна відбити відкликом до почуття справедливости, ані заслугою для людства, ані жертвенністю для культури, ані доказуючи, що насилля є абсурдом.

3) Насилля, зроблене силоміць, можна відбити лиш силою — власною силою, власними вояками.

Ці предвічні правди марш. Пілсудський зреалізував своєю постановою з 6 серпня. Теперішне поколінння, яке боролось під його проводом, не забуде тих напрямних.

Польський нарід цінить мир, як і інші народи, але ніхто його не переконає, що мир, це слово, яке для одних значить „давати", для інших — „брати". Поляки не мають аґресивних плянів супроти нікого, але всіми силами будуть протиставитися кожній пробі безпосереднього чи посереднього замаху на інтереси, права та престіж держави.

Польща має щирих приятелів, які розуміють справу і означили своє відношення до Польщі.

Польща зясувала недвозначно своє відношення до справи Ґданська, який століттями належав до Польщі та становить її леґені. Не поляки почали ґданську справу, не вони нарушують зобовязання, тому й не вони мають достосовувати свою поведінку до другої сторони. Нехай ніхто не думає, що польська любов батьківщини має менші права або накладає менші обовязки, ніж його любов батьківщини. Остерігаємо перед такою похибкою! — закінчив свою промову маршал Сміґли - Ридз.

Свято роковин вимаршу першої сотні леґіонів почалося в суботу вечором „апелем поляглих", підчас якого ґінці з ріжних сторін Польщі принесли горіючі смолоскипи. Перші ґінці — з Вильна — запалили ватру перед історичним домом в Олеандрах, відкіля вийшли перші леґіонери.

У неділю рано приїхав до Кракова маршал Сміґли - Ридз, якого на святочно прибраному двірці повитав воєвода та комендант корпусної округи. В супроводі двох сотень кінноти поїхав маршал самоходом на „Болоня"; коло Барбакану повитав його президент Кракова, окружений міською управою, послами, сенаторами, цехами.

В год. 9,40 приїхав маршал на „Болоня", де зібралися б. леґіонери відповідно полків, крім того велика юрба. Нач. комендант союзу леґіонерів мін. Ульрих зложив маршалові звіт, опісля полевий єпископ Ґавліна відправив полеву Службу Божу; проповідь виголосив капелян леґіонерів о. Ленчовський. По Службі Божій маршал Сміґли - Ридз виголосив промову; опісля мін. Ульрих відчитав присягу, яку приявні повторили.

З „Болоня" поїхав маршал на Вавель, де зложив вінок на саркофаґу марш. Пілсудського, опісля в год. 12,15 відібрав дефіляду в Олеандрах. По полудні був на сніданку в старшинському касині; учасники зїзду відбули нараду.

Також інші міста святкували роковини 6 серпня.

Вечором відслонено пропамятну таблицю на домі, де почалась орґанізація польської артилерії; вечором відбулися на ріжних площах міста три маніфестації: у честь армії, літератури та науки.

ЛЕҐІОНОВІ РОКОВИНИ У ЛЬВОВІ.

З нагоди серпневих роковин відправлено у львівському костелі Бернардинів Службу Божу, на якій були приявні представники влади, орґанізацій та стрільці. Опісля представники відібрали дефіляду стрілецьких відділів на Академічній вулиці.

ІДЕТЕ ДО СЯНОКА,

памятайте, що всі закупи треба полагоджувати в складі

„НАРОДНОЇ ТОРГОВЛІ"

Тут купуйте споживчі й кольоніяльні товари, насіння господарських рослин і трав.

Пригадка

Гляньте на Вашу адресу на цьому числі й побачите, скільки Ви винні нам за передплату по кінець 1939 р. Ми переглянули якнайточніше наші книги та на основі обчислення заподаємо кожному Читачеві „Нашого Лемка" червонилом писану суму на адресці — яку треба нам вислати на покриття залеглої передплати та побрані книжки. У кого нема на адресі нічого написаного (червонилом), цей нічого нам не винен і має заплачену передплату по кінець 1939 р. У кого зновже на адресі написана цифра, це означає, що він нам винен за часопис. Хто не міг би відразу заплатити, хай бодай половину негайно вишле, а другу половину по жнивах. Ще раз просимо дуже заразенька по одержанні часопису з поданою довжною квотою, прислати свій довг. Інакше були б ми приневолені судово домагатися вирівнання зобовязань. Від Вас самих залежить, чи часопис буде ще кращий і цінніший. Будьте чесні щодо свого часопису.

АДМІНІСТРАЦІЯ „НАШОГО ЛЕМКА".

Карпатські замки й замочки

на сторожі долин Дунайця й Попраду

Від Редакції: При писанні нашої ілюстрованої історії Лемківщини руководилися ми виключно (Ю. Тарнович: Ілюстрована історія Лемківщини, Львів 1936, Бібліотека Лемківщини ч. 1.) таким насвітленням справ Лемківщини, яке вповні відповідає вимогам історичних розвідок і цілковито покривається з історичною правдою. Що інше є писати якусь пропаґандивну брошуру та зовсім що інше в правдивім світлі виявити історію чи то народу, чи деякої країни, чи хочби одного села. Але й за це накинулися на нас деякі Редакції (про криницького „Лемка" шкода згадувати!), які закидали нам пр. „Орієнс" тенденційність у нашій праці, а Рецензентка („Верхи") дивувалася, чому згадуємо при історії Лемківщини про Чорштин і інше. Ми не відповідали на ці закиди, бо наша історія сама за себе найкраще відповідає. Історія мусить бути докладною, вірною й правдивою.

З тимбільшою приємністю можемо сьогодні передрукувати цінну статтю Д-ра М. Скрудліка, поміщену в тижневику „Єдземи", ч. 29 про „Карпатські замки й замочки на сторожі долин Дунайця й Попраду", з ілюстраціями: Чорштинський замок у 18 ст., замок у Н. Санчі та Збійницький (раубритерський) замок у Ритрі.

„Південна, карпатська границя давньої Річипосполитої не належала зовсім до безпечних відтинків краю. Адже тут забігали татарські загони, бешкетували волосько-молдавські та угорські відділи. Крім цього лісистий і горами вкритий терен південнього промежжя Польщі творив догідні схоронища для розбійницьких банд, зложених з представників ріжних народів, які продовж довгих віків були язвою, що винищували південні польські землі та південну частину Угорщини. Держава будувала для забезпеки кордонів на окраїнах, зокрема при гірських шляхах, і проваллях оборонні осередки, шляхта й духовенство для власної оборони будували замки та оборонні дворища. У цей спосіб, на хвилях віків, повстало на північних узбіччях Карпат і на підкарпатських узгірях багато замків, які зачиняли долину Дянайця, Попраду та інших менших долин. Так повстали замки в Новому Санчі, Ритрі, Огороденці й Чорштині та в багатьох пограничніх осередках. Більша скількість цих замків, перебудовуваних часто в пізніших часах, бере свій початок з XV. сторіччя, деякі з давніших часів. Сьогодні ці місця осідку та осередку в руїнах. Шведсько - семигородський наїзд за Яна Казимира змів з лиця землі неодин з цих замків, інші знищені скоро перемінилися в румовища. Усі карпатські та підкарпатські замки — мають ціхи гірських замків, які в середньовіччі були загально на цілому Заході. Неточна різьба гірського терену надавала плянам цих замків незвичайно різнородний та чудовий під малярським оглядом вираз. Осередком оборонних садиб була завжди потужна вежа, а доокола її мешкання та господарські будинки. Ціліть оточена високим муром, зміцненим вежами, а пізніше баштами. Оборонне будівництво в середніх віках використовувало теренові умовини, щоб у цей спосіб подвоїти спосіб оборони замків. Дійти до таких замків, побудованих на високих і стрімких узгірях було дуже тяжко; замок був замкнений брамою й зводовим мостом. Замок у Ритрі незмодернізований (цебто не перероблюваний пізніше — пояснення наше) — вказує рід середновічних замків; також і замок у Чорштині є ґотицький (мистецький стиль з XII до XVI в. п. н.). Замки в Огородженню й Новому Санчі перебудовувано в часах ренесансу (доба відродження після ґотики), уподібнюючи старе замчисько до модних тоді волоських маґнатських резиденцій. Більша часть гірських замків, на просторі від Санча до Живця, належала до краківської каштелянії. Невеличкий тільки відсоток гірських замків був у посіданні шляхти. Деякі замки належали до краківських Епископів, які зобовязані були вдержувати в цих пограничних точках відповідно сильну оборону. Сьогодні мандрівник не легко орієнтується серед звалів каміння й решток стін, які торчать на місці давніх чудових замків — твердині замочків — та з великим зусиллям може собі відтворити давній їх образ. За почином Департаменту Будівництва М. С. Військ. почав працювати над рисунковим відтворенням давніх польських замків відомий арт. маляр і історик Ян Ґумовський з Кракова. При помочі цілого істор. помічного апарату Ґумовський відтворив на основі подрібних студій також і види підкарпатських замків і замочків. Для туристи рисункові реконструкції (відтворення) Ґумовського є справді дуже помічні тому, що при їх помочі легко зорієнтуватися в руїнах, відшифровувати їхні тайни та відтворити в думках їх давній образ". — Від себе ще додаємо, що добре зробиби п. Ґумовський, щоб поїхав у Сяніччину та відтворив на Мимоні образ давнього й досі ще ніким не прослідженого збійницького замку над берегом ріки Вислока.

СКАСОВАНО — ЧИ НЕ СКАСОВАНО?

Недавно появилася в „Ділі" стаття „Як живе наше село", в якій читаємо м. і н. таке:

„Недавно розписувались часописи і селяни раділи, що скасовано віздлові оплати до міста. Та недовго було тої втіхи, бо тепер знова ввели ті оплати, але в іншій формі. Всяких оплат, заки селянин щонебудь продасть, треба платити дуже багато. От наприклад. Берете пашторт — платите за нього 20 сотиків і до того до кожного пашторту мусите докупити марку за 10 сот. на якусь ціль. Віздна торговицю 20 сотиків, а вгін тварини на торговицю 50 сотиків і знову 10 сотиків на якусь ціль. Не продали ви поросяти вартости 5 до 6 зол., то всі оплати при другому ярмарку знову наново оплачується. Нераз гроші за продане порося підуть тільки на торгові оплати. Здається, що 20 чи 10 сотиків — це суми невеликі, але для тих, що не мають грошей на сірники, то це таки суми великі. А коли зрахувати це все за цілий рік, то вийде, що село таки дуже й дуже великі суми платить тими оплатами".

КОСИ, СЕРПИ
„ЦЕНТРОСОЮЗУ"
знані вже всім зі своєї доброї якости

Вістки з Карпатської України

МАДЯРИЗАЦІЯ ЦЕРКВИ.

Влада наказала, щоб у всіх церквах читалося Євангеліє по мадярськи. В деяких церквах навіть цілу Службу Божу правлять по мадярськи. Населення сильно обурене на таку мадяризацію рідної Церкви.

ДЕ ПЕРЕБУВАЄ О. Д-Р ВОЛОШИН?

У Празі перебувають тепер бувший президент Карпатської України, о. д-р Августин Волошин і б. міністр Степан Клочурак. Бувший міністр Юлій Ревай і бувший предсідник Першого Сойму Карпатської України, Августин Штефан перебувають у Братиславі (Словаччина).

МАДЯРСЬКА ВЛАДА ЗАКРИЛА ФАБРИКУ СІРНИКІВ В ЧЕНДІЄВІ НА ЗАКАРПАТТІ,

хоч вона добре розвивалася, бо, мовляв, є досить таких фабрик у корінній Мадярщині. За української влади працювало в тій фабриці 1.000 робітників. Усі вони опинилися тепер без праці і куска хліба. Теж в інших околицях нема ніякої праці і тисячі населення голодують.

СПИС НАСЕЛЕННЯ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

Наказаний мадярською владою спис населення в Карпатській Україні мав покінчитися найпізніше 10 липня. В деяких місцевостях переведено спис до того речинця, але в багатьох це було неможливо, бо треба було заходити в глибокі ліси та ходити по горах, щоб списати всіх людей. Отже вислід спису населення може бути відомий аж за кілька місяців.

МАДЯРСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО

дозволило вернутися в Карпатську Україну д-рові Юліянові Бращайкові, д-рові Миколі Долинаєві та інж. Августинові Дутці, які напередодні окупації Карпатської України мадярськими військами виїхали до Будапешту на припорученння карпато-українського уряду.

ДО УКРАЇНСЬКИХ ШКІЛ У ЧИСТО УКРАЇНСЬКИХ СЕЛАХ ПРИДІЛЕНО УЧИТЕЛІВ МАДЯРІВ

з корінної Мадярщини. До тячівської та рахівської округи напр. приділено коло 150 мадярських учителів.

„ДОЛЯ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ ЖДЕ СВОГО ВИРІШЕННЯ".

„Дзєннік Бидґоскі" ч. 171 приніс допис з Мукачева, в якому автор стверджує, що в Карпатській Україні все життя, обставлене поліцією, завмерло. — Місцеве „населення у значній більшості готове було після упадку Праги лучитися з кожним з своїх сусідів, найрадше зі Словаччиною, або навіть Румунією, коби тільки не з Мадярщиною. З цими то тепер так ревно розправляється мадярська жандармерія". Слід уважати, що уряд Мадярщини матиме на терені Підкарпатської Руси багато труднощів до поборення і що ніколи їх не поборе".

На думку дописувача автономію проголосили мадяри для заграниці. Допис кінчиться ствердженням, що „справа Підкарпатської Руси жде дальшого вирішення".

—o—

Смерть ходить по нашій землі

Під таким заголовком „Новий Час" в ч. 171 приніс статтю д-ра Ст. Барана, в якій він розглядає природний приріст всіх віроісповідань в Польщі (греко-катол., римо-катол., православного, протестантського й жидівського) в періодах 1926—1930, 1931—1935 і 1936—1938. Автор кінчить свою статтю ось як: Греко-католики і православні виказують найвищу розродність, але смертність у греко-католиків має постійно рекордову цифру і тому в природному прирості йдуть вони щойно на третьому місці, нижче пересічної для цілої держави (з 1938 р. 10,7 промілле), але і після римо-католиків, що займають друге місце після православних з першого місця. Слід зазначити, що смертність немовлят греко-катол. обряду (до одного року) має рекордове число в цілій Европі і виносила в згаданих періодах на 100 немовлят: 19.4, 18,0, 18.2, коли у римо-католиків у тому часі ті цифри були такі: 14.9, 13.8, 14.3, у православних: 13.0, 12.4, 13.9, у протестантів: 16.9, 16.3, 16.7, а в жидів: 6.4, 4.9, 4.8. Іншими словами: майже що-пяте немовля греко-катол. обряду не доживає одного року, коли в тому самому часі на двацять жидівських немовлят вмирає заледви одно.

—o—

Подорож Єпископа Бучка до Південної Америки

З бажання Святішого Отця Папи Пія XII., що з хвилиною вступлення на папський престіл спеціяльно зацікавився нами й нашим обрядом — виїхав дня 24 липня ц. р. зі Львова до Південної Америки, щоб там відвідати українців - католиків — львівський епископ др. І. Бучко. Візитаційна подорож нашого Владики обійматиме три держави, а саме: Бразилію, Аргентину й Уругвай, де живе багато наших пересенців. У Бразилії є українців - католиків около сімдесять тисяч, а з православними то далеко більше у самій провінції Ріо Гранде де Суль, а всіх українців (католиків і православних) є понад 92 тисячі.

Наші заокеанські брати мають душпастирську опіку досить добре забезпечену. Працюють там ОО. Василіяни й Сестри Служебниці, що по провінціях Бразилії мають 17 власних домів і ведуть захоронки, школи, лічниці та харитативну діяльність.

Хоч тамошня влада заборонила в церквах уживати неурядової мови і кількох наших священиків вже навіть за це було караних, то всеж таки — всюди там по українських домах гомонить українське слово і всі відважно признаються до своєї національности.

В Уругваю й Аргентині також число наших переселенців не мале. У самому Монтевідео, столиці Уругваю, є їх около 10 тисяч, а в Буенос Айрес, столиці Аргентини, є 100 тисяч.

Подорож Високопреосвященного Владики триватиме 4 місяці. По її закінченні удасться Він до Риму, де Святішому Отцеві здасть звіт і правдоподібно обговорить справу створення для Південної Америки окремого греко-католицького епископства.

Приїзду Впр. о. Д-ра І. Бучка сподіються американці в дні 14 серпня.

—o—

Господарська сторінка.

Збір конюшини на насіння. Конюшину на насіння лишають господарі з другого покосу. Вона не повинна бути ні надто буйна, ні густа; найважніше, щоб у конюшині на насіння не було канянки (вилюбу, полетиці). Косити добре таку конюшину, як квітові голівки є вже добре тверді, набиті, бо вони дають багато насіння. Ще краще вижати серпом таку конюшину та позвязувати в сніпки. Сушити конюшину на насіння найліпше в кізлах, або на підстрішках; але треба зважати, щоб миші не зїдали насіння. Деякі господарі мають окремі банти під дахом у стодолі до сушення конюшини на насіння. Кожний господар повинен мати своє здороге й чисте насіння конюшини. Молотити насіння найкраще в сухі гарячі дні, або в часі сильних морозів.

Коли наші господарі в горах позбудуться меж? Не буде пересадою, якщо скажемо, що в горах майже половина поля лежить угорами та в неужитках, що їх творять межі. Певно, що межа теж потрібна в полі, одначе цих вузьких і широких меж у горах таки забагато. Чим пояснити собі таку велику скількість меж?

— Тим, що кожний господар хоче мати свій доїзд до поля? — Або своє пасовиськс? — Ні!

— Тим, що нема в наших селах згоди й один ґазда не дозволить другому переїхати через свою ріллю за великі скарби. Правда, бідні люди в горах, але фалечні; тому сусід не хоче вигодити своєму сусідові. А, якби так зорав усі межі, скільки нового орного поля причинилося б у селі?! Але не мали б про що процесуватися „статочні" ґаздове... Чи треба аж чекати, щоб дехто інший прийшов вас розуму навчати?...

Поправити треба гноївню. Перейти по наших селах і вірити не хочеться, що господарі, які читають часописи, інтересуються господарським життям у світі — можуть терпіти такий жахливий нелад на своїх оборах. Плаче пак кум перед кумом, що треба платити пятку за гноївку, за розгребаний обірник, за нелад у стайнях, — але не подумає ні один ані другий, що не ті винні його безладові, що карають пятками, тільки він самий собі винен, що не приведе своєї гроївні до належного ладу. — Невже ж така велика штука навозити з ріки каміння та вигородити мурований збірник на перехования обірнику?! Та бодай з старих окрайків і бальків побудувати широку заставу на всі господарські відпадки, — кого вже не стати на вічну бетонову гноївню. Те впрочім саме з криницями — в деякого ґазди криниця гірша від калюжки. А така коштовна річ раз на сотки років видовбати в землі та вимурувати чисту, з джерельною водою „ополонку"? Ойже, гварте куме!...

Сушення садовини та городовини — під таким наголовком видало Товариство „Сільський Господар" у Львові дуже корисну книжку для наших ґаздинь, або з цієї книжки кожна сільська господиня може дуже легко навчитися що та як сушити.

Де шукати господарського знання? Для наших українських господарів найкращим під сучасну пору господарським часописом є часопис Краєвого Господарського Товариства „Сільський Господар" у Львові, що виходить уже 25 років і продовж кожного року дає безперечно й направду найбільше ріжних порад і вказівок на всякі питання з ділянки сільської господарки, до цього в незвичайно приступний але научний спосіб. Цей часопис редагований найкращими українськими інжинерами рільниками під умілим проводом інж. Д-ра Євгена Храпливого, може конкурувати з найкращими польськими та закордонними фаховими журналами про культуру й піднесення сільського господарства; річно в передплаті для поодиноких осіб тільки 6 зл.; виходить окремими аркушевими зшитками в кольоровій окладинці. — Адреса: „Сільський Господар", Львів, вул. Руська 20.

ПАША й ЗБІЖЖЯ
це велике майно кожного господаря, тому треба обезпечити його негайно від вогню в
ТОВАРИСТВІ ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ
„ДНІСТЕР"
у Львові, вул Руська 20.

Чому збіжжя вилягає? Одна з головних причин вилягання збіжжя є брак потасу, без якого солома є слаба й крихка. Потас зміцнює клітину соломи й стебло так, що збіжжя погноювані потасом є відпорні й не лягають. На один гектар треба під озимі посіви коло два метри (200 кґ) потасу, крім азотових і фосфорових погноїв. Потас найкраще спровадж вати в село кооперативно, цебто більше господарів разом, тоді й довіз дешевший і ціна менша гурто

Часник як лік при здуттю худоби. У 15. чис „Сільського Господаря" находимо таку раду: У літ молока зварити 2—3 дрібно посікані голівки часнику й той плин переховувати в глиняній посудині в коморі, або стайні. Зверху треба посудину накрити, щоб порох і сміття не падали до плину. Як здує худобину, даємо худобі 1/4—1/2 літри того плину що 20—30 хвилин, поки тварина не виздоровіє. Вивар часнику дуже добре впливає при ослаблені органів травлення.

Молочарська господарка. Найважніший та найкращий корм для людського організму — це молоко. На селі молоко побіч картоплі, вівсяного пляцка, капусти є найдоступнішим кормом, який заступає всю „омасту", бо селянана не стати на купно масла, сира, солонини, мяса. Але після обчислення в Польщі припадає пересічно на спожиття ледви 170 літрів молока на одну людину річно (а є випадки в бідних селах, що на одну людину припадає тільки 50 літрів молока річно!). Варто ще згадати, що в 1934 році було в Польщі 6 мільйонів 442 тисячі 180 корів, які дали річно 8 міліярдів 978 мільйонів літрів молока. Цікаве теж, що в нас на 100 людей, зглядно на 100 гектарів хліборобсько загосподарованої землі припадає коло 27 до 47 корів; отже в нас нема ні половини тої худоби щодо хліборобсько загосподарованої землі, що мають Голяндія, Данія, Австралія, Ірляндія. Не краще представляється в нас справа продукції молока; у Данії припадає коло 1.650 літрів молока на одного чоловіка, а в Галичині ледви 480 (беремо під увагу східню Галичину, де є найкраще розвинене молочарське господарство й Районові Молочарні). З цього бачимо, як далеко ми в горах відстали від правдивої молочної господарки. І тому треба конечно подбати про наладнання в наших селах такої молочної господарки, щоб мати молока подостатком цілий рік для власного запотребования та на збут. Отже треба збільшити в наших гірських селах площу під управу пашних рослин, управу окіпних метеликоцвітних, продукувати у власних господарствах ситні корми, поправляти всюди луки й пасовиська, плекати добру молочну худобу та її взірцево годувати й доглядати. Не будемо тоді постити продовж цілого року.

НОВИНКИ

Повідомляємо наших Читачів, що вже друкується ілюстрований календар для Лемківщини на 1940 рік, який буде ще кращий ніж цьогорічний. При цій нагоді просимо всіх, що з ріжних причин досі не могли ще заплатити за календар на 1939 рік, щоб тепер прислали свій довг. Зрозумійте, Любі Приятелі, що ми теж маємо зобовязання супроти друкарні та інші, які мусимо заплатити.

Найстрашніше місто в світі є на Сибірі, Комсомольськ, що заснували його большевики в 1932 р. Там усі мешканці безбожники, не мають ані церкви, ані одного кладбища; жиють без Бога, як звірина.

Правда побідила. Навертаються до Христа. Еспанський міністр освіти підписав декрет, який привертає науку релігії в школах. Дня 14 вересня школам роздадуть хрести, які будуть розміщені у викладових салях.

1.457 страйків було в Польщі в 1938 р. У страйках взяло участь 268.811 робітників з 9.461 підприємств.

В Нью-Йорку іменовано суддею першу жінку муринку. Вона розглядатиме справи виключно своїх земляків.

Полевий епископ Гавліна видав внутрішній приказ з таким вияснением: З огляду на часті запити в справі благословення зброї та воєнного приладдя подається до відома, що невказане, щоб священики посвячували (благословили) зброю або воєнне знарядя, яке спричиняє смерть, і виголошували з того приводу якінебудь промови в літургічних ризах. Зате нема ніяких застережень проти благословення воєнного знаряддя, рке безпосередно не спричиняє смерти, напр. воєнного санітарного знаряддя.

Фінансові переговори між Польщею й Великою Британією, які від довшого часу велися в Льондоні, довели тільки до частинного порозуміння. Англія годиться дати Польщі 8 міл. т. зв. „експортових кредитів", зате не дійшло до згоди в справі готівкової позички в висоті 8 і пів міліона фунтів стерл., з яких 5 міл. мала дати Англія, а 3 і пів міл. Франція. Англійці годилися дати Польщі готівкову позичку під умовою, що скредитоване золото лишиться в англійських і французьких касах та що поляки за кожний фунт, виданий з того запасу, видадуть один фунт з своїх власних резерв золота.

Конґрес Христа Царя. В Люблян, в Югославії, відбувся в днях 26—30 липня ц. р. міжнародній Конґрес Христа Царя. На Конґресі прочитано низку рефератів про релігійне й моральне відродження світа. Тим питанням власне був присвячений Конґрес

За намову втікати до Німеччини. Суд у Дрогобичі засудив на 3 місяці арешту Осипа Шпатра за те, що він намовив брата, щоб він утік до Німеччини.

Виселюють українських селян. Большевицька ґазета „Комуніст" пише, що з підволочиської округи виїхало до Азії 200 українських родин. Большевики вже від довшого часу масово виселюють українське населення в глибину Азії, щоб ослабити український елемент у прикордонних полосах.

Кари на пляжах. На польському морському побережжі поліція переводить контролю на пляжах та з місця карає за купіль у заборонених місцях, у неприличних строях і т. п. За липень покарано коло 100 осіб.

Вже боронять християнство. Видко, що зле з большевиками, коли вони вже й Ісуса Христа починають боронити. А саме совітський часопис „Безбожник" помістив тепер статтю, в якій доказує, що християнська релігія досконаліша як усі релігії в світі, що християнство ушляхотнило життя людства, увільнило жінку з поневолення та увільнило рабів. Видно — прийде час, коли Сталін буде ще молитися. Але можливо також, що це якась чергова провокація червоних паліїв світа.

Упала з черешні. В селі Ляшках коло Рудок вилізла на черешню 70-літня Катерина Стадкевич. Під нею заломалася галузь і вона на місці забилася. Захотілося старій бабі дівкою бути.

Ми нераз звертали увагу на те, що з незнайомими людьми можна говорити хіба про погоду. Вважаємо за вказане пригадати й тепер: Будьте обережні! Не вдавайтеся в ніяк розмови з незнайомими людьми!

Пропаґанда за збільшенням уродин у Франції. У Франції видали нові, дуже гарні поштові марки, по 70 і 90 сантимів з додатком 80 сантимів на підмоги для родин, які мають багато дітей. На марках представлена молода мати з трьома дітьми, яка з усмішкою хилиться над колискою, де лежить четверта дитина. Ось так у Франції ведуть пропаґанду за збільшенням уродин.

Грошеву кару можна буде відробити. В найближчому часі мають завести цікаву новість у виданні присудів й оречень адміністраційних властей. Грошеву гривну можна буде відпрацювати та щойно, як засуджений не хоче чи не може заплатити гривни, або не може відпрацювати — присудять йому арешт або вязницю. Найменшим виміром відпрацювання має бути один день, найвищим 3 місяці. Рід праці має устійнювати заряд міста або села, в якому мешкає засуджений.

Як Латвія борониться проти зменшення уродин? Латвійський міністр суспільних справ Берцінц заборонив усім латвійським періодикам містити оголошення, що обіцюють якінебудь полекші для нежонатих або пропонують винайм мешкань виключно для бездітних подруж. Є це один із засобів у боротьбі латвійського уряду проти зменшення уродин.

На рік безоглядної вязниці засудив окружний суд у Львові Впр. о. Івана Федишина пароха з Річищ коло Рави Руської за українізацію назвиськ.

Адміністраційна влада замкнула відділ „Русскаго Общества Молодежи" у Варшаві.

Алькоголь — батько злочину. У селі Семехові, пов. Тарнів, 44-літній А. Якубовський постійно знущався над своєю 55-літньою жінкою Юлією. Якубовський постійно пив і пяний викликував авантури. Підчас одної такої авантури вбив свого сусіда перед кількома роками і за те покарав його суд 4-літньою карою вязниці. Перед кількома днями вислав з хати свою 8-літню доньку, і викликав у хаті пекольну авантуру нібито тому, що кава була гаряча. Вхопивши гачок почав катувати свою жінку, яку кинув на ліжко. Нещаслива жінка прикинулась неживою, щоб оминути дальших побоїв. Тоді брутальний чоловік підпалив солому на ліжку, щоб затерти сліди свого злочину. Опісля пішов до кухні і там повісився. Щойно тоді попарена жінка вибігла з криком з хати, яку охопив уже вогонь. На її крик надбігли сусіди, але вже не встигли врятувати Якубовського, яки згорів з хатою.

Звертаємо увагу наших Отців Душпастирів у Лемківщині на саттю адвоката Степана Ганицького, поміщену в „Ділі" ч. 179 (з дня 9 серпня 1939 р.) під наголовком: **Коли батьки з мішаного подружжя можуть змінити віроісповідання своїх дітей?**

Григорій Марусин. 1)

Напереломі

Повість з лемківського життя.

Коли одного вечора вернулися дротарі у свою домівку, застали там кількох студентів, які, понуривши голови, сиділи біля стола, а зочивши входячих хлопців, зорвалися на рівні ноги, та одночасно заговорили:

— Ви ще ходите по білім світі?

— Або што? Чого питаєте? — оба хлопці здеревіли.

— Арештують наших. Не можемо тут ночувати.

— Та за што арештуют? Хто, кого, як?...

— За то, що ми руські, нема ради і часу на запити, тікайте, дехто може.

— Ба, але де? — спитав тривожно Дмитро.

— В кождім випадку треба зо Львова тікати, на села, а там стараймося до найблизшої границі, до Бродів або Сокаля, там наше спасіння.

Так говорив один із студентів, а наші дротарі не чекали на дальші вказівки.

Вийшли оба на вулицю. Але, що далі робити?

— Кадивай підеме? — питає Гринько.

— Подь за мнов! — відповів Дмитро й подався в напрямі Жовківського передмістя.

На мурах міста Львова поналіплювані великі оповістки в трьох мовах, про загальну мобілізацію. Значиться є вже війна!

Наші дротарі не знають, що почати, вже й за роботою не ходять, бо чують на кватирі у „Народньому Домі“, що небезпечно є тепер вештатись по Львові.

— Нема ради, — каже Митруньо, — мусиме вертатися домів.

— Ба, то легко повісти, але як вертати, коли повідали наші студенти, же нема чого домів вертати, лем до Росиї треба втікати. Ту нас або загарештуют, або...

— То, втікаймо до тої Росиї, але кадивай?

— Кед би лем зо Львова даяк видістатися, то там на селах даме си раду.

Ще хлопці не вспіли нарадитись, як і куди тікати зі Львова, як відчинились раптом двері їхньої кватири, та якийсь молодий парняга прошепотів:

— Поліція!

Наші дротарі в цю мить вибігли на коритар, та побігли вділ на подвіря. Головну браму „Нар. Дому“ застали зачинену. Дмитро знав, що є ще мала брама від вулиці Вірменської. Побіг сюди, відчинена. Зловив Гринька за руку та потягнув його за собою на вулицю.

— Кадивай підемо, Митре?

— Подь лем, нич не гвар, вийдеме на Жовківску дорогу, одталь недалеко, за пів години будеме в чистім полі.

— А ти добрі знаеш дорогу?

— Не зьвідуйся і нич ся не бій.

Гринько мовчки мандрує за Дмитром й оба хлопці, прямуючи до Жовківської рогачки, зчезнули в пітьмі ночі.

* * *

Оця передвоєнна заверюха з початком літа 1914 року захватила старого Сурмача біля Городка Ягайлонського.

Їде собі спокійно своїм мазярським возом, а тут йому назустріч ідуть два жандарми.

Спинили мазяря, питають куди їде, відкіля родом, а Сурмач говорить чисту правду, та жандарми щось наче не довіряють йому. Кажуть йому їхати за собою й, ні сіло ні пало, один з жандармів здіймає кріса з наїженою баґнетайкою, та кричить мов навіжений:

— Ти переодягнутий на мазяря — шпик російський.

Юрко перехрестився тричі, та спокійно й зрівноважено вияснює:

— Панове, жандарми, та я з діда прадіда мазярую. Смотте на мої папери, смотте, нате і переконайтеся.

Витягнув зза пазуха затовщену мазею ганчірку, розвинув її обережно та подав жандармам свої документи. Жандарми взяли, переглянули, та пішли в браму якогось уряду, перед котрим опинились з мазярським возом. Юркові веліли ждати на вулиці.

Довго не виходили з уряду, але Юрко жде послушно й молиться Богу. Що буде, то буде.

Почув згодом грюкіт возу, що виїхав з міста та наближався до нього. На возі якісь селяни, свої люди. Ба, та це не один віз, але й другий, ще й третій, усі три наладовані якимись клунками, на одному навіть колиска, на возах діти й жінки, а біля возів ґазди й хлопці. Коли зрівнялися ті таємничі вози з Юрковим возом, запитав мазяр:

— Де Бог провадит?

— Не питайте, але й ви тікайте з нами.

— Та я не годен, мене арештували, мої документи забрали жандарми, що ту пішли до тої брами.

Один із селян поглянув на добротливе лице мазяра, та притишеним голосом прошептав:

— Завертайте коні, та їдьте з нами, плюньте на документи, постараємося вам за інші.

— А як нас будут шандари доганяти і постріляють...

— Раз мати родила. Зрештою, хто знає, чи шандарі матимуть охоту нас доганяти, вони всі потратили свої голови.

Юрко не надумувався довго, завернув конята й поїхав за возами збігців, що з обави перед арештуваннями — тікали на схід.

Коли жандарми вийшли згодом з будинку своєї команди — арештанта на вулиці вже не було.

Розглядаються довкруги, аж оподалік біля паркану протилежної будівлі стоїть якийсь парняга.

Жандарми до нього:

— Ти хто?

— Я з отсего дому, тутешній.

— Чи бачив, куди поїхав мазяр?

— Та чом не бачив, он туди! — каже парень, вказуючи рукою у протилежний бік.

Скорою ходою пішли жандарми у вказаному напрямку, а парняга нишком поп'д паркан побіг за своїми краянами, та здогонив їх вже у полі за Городком.

Не їхали прямо на Львів, боялися, бо чули, що у Львові арештують симпатиків Росії, а подалися на північний схід з думкою дістатися до Бродів та до границі.

Зустрічають по дорозі щораз то нових збігців, одні пішком, інші фірами тікають із своїх сіл у далекий незнаний світ. Днем криються по лісах, а коли перша нічна темрява окутає землю, збігці пускаються в дальшу дорогу.

(Далі буде).

Трибуна наших Читачів

Памятаючи на Бога — по друге: молімось до Нього щоденно, зберігаймо 6-ту й 9-ту заповідь Божу зокрема! — Правильно й мудро пише про те Ред. Тарнович: „Ходити треба якнайточніше до Церкви на Богослуження (пригадуємо: **до Церкви,** а не на дзвіницю, чи під церковні липи у тінь — завг. авт.), ...піти до свого Душпастиря та на кожну загрозу спільно шукасти, згідно з умовинами, та відповідно до кожночасної потреби — належних способів і стежки до поглиблення моральних сил одиниці та цілого села". (Н. Лемко, ч. 10, ст. 2 (з 15. V. 1939).

А про вагу молитви, золоті думки подає „Наш Лемко" у тому ж числі: „Хто молиться, цей пристає з Богом, хто думає про Божі речі, з тим Бог розмовляє, як з найкращим другом". А по третє — мусимо стерегтися як вогню усього того, що веде нас у розпусту. Ввесь світ ловить нас на вудку тієї примани. Як пише правильно ред. Тарнович: „Величезна скількість безстидних книжок, і образів, часописних статтей, карток з видами, гумористичних листків, віконних вистав, все те чигає наче найлютіші вороги на людину, щоб її заманити та звести з праведної дороги до упадку до гріха„ (тамже). До того додаймо іще: театри, кіна, радіо, злі книжки, танці, пісні, забави — то матимемо повний образ зарази — що грозить загибіллю чистим і шляхотним душам. Геройські оборонці Альказару в Еспанії, чисті юнаки-кадети з Толедо — мали медалики Матері Божої тзв. Севільської — і гаряче молились про Її поміч. Тому, що були побожні й чисті, перетривали жахливу облогу твердині через комунарів і побідили жидо-комуно-соц. голоту.

Історик римський Тацит, згадуючи про Герман, що під проводом свого вождя Теодорика пізніше завалили римську імперію — пише, що: Германі а венере ет а віно абстінебант". Силу военну, організованість і потугу герман — влучно оцінив і найшов її джерело славний історик: Германи повздержувались від **розпусти** й **пиянства!**

А якраз розпуста й пиянство ослабили римлян так, що вони, що колись підбили ввесь сливе тодішній світ — мусіли піддатись нечисленній горстці сильних морально і фізично германських племен, між якими подружу зраду карано навіть смертю! А важкі кари на розпусників і подружих віроломців у сучасній Гітлерівській Німеччині — чи не мають свого коріння у теорії вищости й сили нордійської — германської раси?! — над жидо-масоно-демо-ліберальним сучасним світом??!

Тому Українська Молоде, що маєш на меті високий ідеал тям і другим скажи: Тільки чисті, побожні й сильні духом і тілом борці — доконають того святого діла для Рідної Нації!

Грецькому героєві Тезеєві доля поклала важке завдання: улюблену батьківську зброю, за якою так тужив Тезей, привалено йому важенною камінюкою. Але Тезей не зневірився тим. Він гартував і кріпив свої сили, щодня пробував, чи не вдасться йому піднести камінь і добути зброю — і так по роках зусиль і праці — власноручно Тезей відвалив страшну каменюку й взяв у руки й поцілував улюблену батьківську зброю, щоб нею вдарити на ворога! Так і ти юначе, юначко — готуйся з дня на день, кріпися, молися, учися, будь тверезою й чистою! — Тільки: „Сили духа Тобі — Молоде треба"!

Сили духа, гарту грудь
Щоб не впасти в бою —
А упавши встати знов
З славою новою!

Ів. Те. (Далі буде).

По надісланні 1.50 зл. висилаємо 1 печатку
з трьох стрічках з довільним написом
РИТІВНИЧЕ ЗАВЕДЕННЯ
С. Сандвік
Львів, Пасаж Миколяша
Виконуємо таблиці для Вп. Панів Лікарів, Адвокатів і всякі ґравюри.

УСУНЕННЯ Д-РА ВОЛОДИМИРА КУБІЙОВИЧА.

Міністерство освіти проголосило офіційне рішення університетської влади про позбавлення габілітації (себто університетського іспиту, який дає право викладати на університеті) д-ра Володимира Кубійовича, доцента антропоґеоґрафії східної Европи на філософічнім виділі краківського університету. Др. Кубійович — це автор праць про розміщення населення й культуру у східніх Карпатах і сов. Україні. Польська преса підкреслює, що в Польщі не було ще випадку, щоб університетська влада відібрала габілітацію. Проти д-ра Вол. Кубійовича вела завзяту нагінку ендецька преса за його „Атляс України й сумежних країв".

ОБУЗ ЛЕҐІЇ АКАДЕМІЦКЕЙ ШИРИТЬ КУЛЬТУРУ НА ЛЕМКІВЩИНІ.

„Обуз" польських академиків з Кракова — повідомляє „Всхуд" — закладає по селах на Лемківщині публичні бібліотеки і санітарні станиці навязуючи ось так звязок з місцевим населенням: Учасники табору вели ґутірки при „оґніску" про Польщу, в яких брала участь сільська молодь і старші селяни. Цикль відчитів „Мандрівка по Польщі" виголосили учасники табору у Фльоринці під Новим Санчем. Крім того уладжено фестин і танкову забаву у Фльоринці, з якої дохід призначено на ФОН.

ФОТОҐРАФ МІСЬКИХ ТЕАТРІВ
Photo-studio „Van Dyk"
Ательє модерного фотоґрафічного мистецтва виконує: портрети до нормальної величини, навіть зі старих фотоґрафій та всілякі знимки найновішими рефлекторами по конкуренційних цінах.— Для П.Т. Аматорів спеціяльна лабораторія до аматорських праць.
тепер
ЛЬВІВ, КОПЕРНИКА ч. 21. І. п. (ріг Словацького).

Нові видання

Василь Попадюк: РОЗМОВА З ДУХОМ, оповідання, накладом Видавничого Інституту „Добра Книжка" ч. 121., стор. 128, ціна 95 ґр. — Це збірка прекрасних 15 оповідань, які читаємо з сльозами в очах. Автор не малює та не ідеалізує ні людей, ані самого життя, тільки так його переповідає, яке воно в дійсності. Але ж найважніше в цих оповіданнях, що підхід Автора до людської душі наскрізь батьківський, справедливий і щирий. Направду сердечно радимо всім читачам пильно прочитати книжку Василя Попадюка, бо не багато в нас так талановито написаних оповідань. Довідуємося також, що вже друкується чергова книжка В. Попадюка п. н. **„Гандзина доля"**, ст. 64, ціна 50 ґр. — Оповідання на кооперативні та інші теми. Окремо вийшла третя книжка цього Автора п. н. **„Біла смерть"**, оповідання з портретом Автора — на суспільно-національні теми, ст. 128, ціна 95 ґр.

ЄДЗЄМИ — туристичний тижневик, Варшава, 6. VIII. 1939, ч. 29, поміщує на передовім місці опис 25-ліття Збройного Чину Польських Легіонів, з програмою урочистостей в Кракові й Варшаві; дуже культурно та на високому науковому ступні редаґований часопис.

Юліян Тарнович.

У ремісника золота рука [17)]

Поїзд, що в ньому їхав Степан, мчав по залізничих рейках сталевою стрілою.

— Аж у вікнах шиби брящали. Багато було в переділі людей, але Степан не мав охоти до балачки. Він у поїзді, але душею в горах. А люди, кожний собі; на зупинках деякі висідають з ваґонів, інші входять і клопочуться біля своїх клунків. Степанко внурявся в куток біля вікна й дивиться, як чергувалися образи перед його очима. Зразу рівні поля, безмежна зелень, деколи смерекові рядки біля залізного шляху; невеличкі горбки, долина, знову гірки. На обрії села, а пак місто. Степан виїхав зо Львова пополудні, в хаті буде завтра раненько. Захлипався поїзд до одної гірки, а вдолину ластівкою ширяв по твердих порогах. У місті Самборі залізна машина напилася води, змінилася залізнича служба та знову рвонула чорна змія в дорогу, бовтнула багряним полумям із сталевої печі та гострим свистком перестерігала малих пастушків, щоб берегли свої стада й себе перед чорною небезпекою. Рівним колибанням ударяли круглі тарелі на закрутах. Холодний вітерець угнався до ваґонів. Вечоріло й на зупинках запалювалися ясні сніпки світла. Степанко бачив у думках своє село. Він поправив свою скриночку на драбинках і втулився ще глибше в куток; колисанням приспавав себе. Перед його очима й кузня, і великі муруванки, на вигоні зґезалася молода телиця, пастушок упав на стерні; залізний міст, срібні риби плавають у воді; рядки полукіпків, соломою крита хижа; співають женкині на Яворині, а сонце таке ярке, велике, що цілу другу пасіку під верхом залягло своїми дужками...

— Білєти попрошу! — ці слова кондуктора збудили Степанка. Він виймив свою калитку та спокійно подав свій білет до перегляду. Але сон уже не вертався. Крутими яругами мчав поїзд у гори; попри річку. Але річка в млі сповилася тихим черчанням пересипувала свої перлини далі та далі. А серна, що плавала в ранній росі конюшини, тільки бистру голівку підоймила від сочистих пупянок красного квіту, і знову паслася. Їй не бентежив залізний ланцюг, що приспішеним брящанням опоясував гладюшки на гірках.

— Ех, яке ж воно чудове це наше соненько, як воно круглою тарчею винурюється зпоза далекого обрію... Воно сіє на гірки ясміну пелюстки й рубіну камінчиками грається в своїх білих долоннях. Щоб тепляним язичком промити круглі слізки на шибах поїзду й женкинь у поле викликати. Але не так, як у горах; що день уже давно, та соненько не може вибитися понад верхівя струнких смерік. — Бо воно купається в борі в княгининих лазничках... Так оповідав Поливків дідо, що свої воли вів з росою пасти на Кітчий щовб. Він ще оповідав, що раз, тоді він ще малий пішов зо своїм татом до ліса збирати гриби, та вони зайшли за одну поляну самими рожаними квітами замаяну та бачили, як за тою поляною в срібних чашах носили крилаті лебеді чисту росу до крицевих збірників і ладили купіль для соненька. А соненька не видно було, бо воно ще спало в перинах моху в самому серці бору. Доступ до спальняних комнат соненька в борі стерегли найкращі лісові сторожі, заквітчані сторчиків вінками... Грибів тоді набирали самих правдивих два повні кошелі, таких як біла серединка горіха...

Другий сон при сході сонця покріпив Степанка й поклав у його серце повні оберемки щастя. — Такого щастя, що стелить вільний шлях задушевних стремлінь. Хочби найбільші труди, або неуспіхи — непохитною волею діла величні виконувати! Молоді наші роки, молоді... У здоровлі вас провести, щоб у труді збагачувати свою душу...

Степан знову причуняв до вікна та вслухувався в пісню ранку. Непомітно щезали яруги, якими біжав поїзд, виринали села, міста копичастими каменицями заставлювали небокруг.

— Коли вже спиниться цей поїзд при Попралі напоїти свої залізні коні?... Коби то Степан знав цей шлях, він не нудьгував би передучасно.

— Бо ще два зупинки й міст на ріці...

— Господи Боже! — до вікна приклав Степан очі — це ж уже Яворина!

Зорвався з лавки хлопчина, рвав свій клунок з полички та скочив до дверей. Поїзд хапався машиною залізного моста, голосним стукотом видзвонив переїзд понад ріку та зупинився. Степанко перехрестився й стрибнув на землю, та ще оглянувся на це чудо, що його живого привезло з далекого міста Львова. Потім перевязав ремінцем свою скринку, закинув Степан через рамя, скинув шапку з голови та помандрував до свого рідного села. — Господь стояв перед його душі очима! І це викликало з Степанкових почуваннях безмежну любов, любов до Творця, яка щораз зростає. — Чим же я відплачуся Господеві за все добро, що його Він мені дав?

— Боже моєї душі, життя моє, надіє моя і радосте в небі! Хто мені Тебе заступить? Дай, щоб я Тебе любив більш від Херувимів і Серафимів! Дай мені, мій Боже, щоб Твоя любов просякнула все моє єство. Тильки Тебе одного я бажаю! Боже, дай щоб я Тебе завжди любив, завжди, по всі віки.

Степанко й не стямився, як вийшов на горбочок, що з його видно було рідне селечко. І білу церквицю посередині села між крилатими липами. Ноги чомусь обмлівали. Не з перевтоми, дим зі зворушення... Хіба ж легко собі уявити, які почування давлять грудь людини, яка по довгій неприявности бачить знову рідне село. І за часочок буде рідна хатина...

— Ні, цих пару хвилин віком довжилися. А межа, що нею Степан пастушком на одній нозі перескакував — милею простягалася.

У церквиці нікого ще не було. Степан легко відчинив дверці від огорожі та навчком примотався до входових дверей. І навколішках свою голову до порога прихилив — молитву молити. Але слова не клеїлися, тільки серце малою птахою тіпалося в грудях. — Матінко, Небесна, Матінко, Царице нашого краю! — крізь стіну пробивалися очі селової дитини до Тої Цариці, що село пригорнула під Свій Святий Прапор.

Старенький Отець духовний збудив Степанка. — Ти, сину, чий, і де вибираєшся?

— Слава Ісусу Христу! Не пізнаєте мене Отче духовні, а я за Вашого навчання пацері навчився. Я Степан... — припав хлопчина до рук свого добродія. І зовсім не соромився, що не пішов відразу до своєї матері, тільки не поминув Господнього Храму. — Бо так йому веліло його серце.

— Хвала й Слава Господеві! Але ж бо хлопиця з тебе, дитино, парубочок виріс, дужий молодець. —

То ти був аж у Львові? Но йди вже до матері, іди, бо небога очі за тобою виплакувала.

Така була перша зустріч Степана з рідним селом.

— А ще, у неділеньку по вечірні зайди на приходство — просив Отец духовний, що йшов хвалу Господеві відадти в церквиці.

— Прийду, Отченьку добрі, прийду.

Вихром побіг Степан до рідної хати.

(Далі буде).

Косар Антін.

На межі двох повітів

Перша історична звістка про село Пакошівку походить з 14 лютого 1390 р., коли то Фридрих з Місьні разом з Пакошем з Пакошівки фундують у Костарівцях перед селом Страхотиною парохіяльний костел св. Катерини та римокат. парохію за дозволом Володислава Ягайлонського. Цей Фридрих, хоч уже в цьому часі є власником Ячмиря, зветься ще від місця свойого походження „з Місьні"; колиж Пакош тоді зветься вже „з Пакошівки", то видно він уже довший час живе у Пакошівці, отже висновок, що Пакошівка заложена ще перед 1390 р.

ЗАСНОВНИК ПАКОШІВКИ — ЙОГО НАЗВИСЬКО.

Народне передання каже, що засновник Пакошівки, Пакош, був „наш чоловік". На переломі XIV—XV. ст. виступає він як дідич двох Ялинів і Пакошівки. В судових актах Сяніцької Землі виступає він побіч найстарших поселенців цих сторін. Згадки про нього подибуємо до 1425 р. Десь вкоротці по 1425 р. він вмирає в старшому віці. Імя його Пакощ у судових актах походить у трьох відмінах: Пакош, Панкош та Паскош. Це здається є здрібнілою формою імени Пакослав, що теж часом стрічається в формі Панкослав. Закінчення імен на шелестівку **„ш"** дуже часте в цих часах. Назвисько „Пакош" стрічаємо ще досьогодні серед населення цих околиць і інших на Лемківщині.

Заходить питання, якої народности був цей заложитель Пакошівки — Пакош? Брак грамоти надання на дідичні земл разом з такими іменами в його роді, як Томко, Юрко, Сирочко, Маруша, потверджували би народній переказ, що Пакош був „нашим чоловіком", саме українцем. За цим промовляє також близьке спокревлення Пакоша з Юрієм, сином Момая та з Миколою з Лопушів, що по всякій правдоподібности були потомками нашого боярства.

НАЗВА ПАКОШІВКИ — ЇЇ ОФОРМЛЕННЯ

Пакошівка належить до цих осель, що свою назву взяли від свойого основника. Села, що їх назви кінчаться на кінцівку „-івка" є новішого походження. На загальну думку істориків повставали вони в XV—XVII ст. У такому випадку Пакошівка, що заложена в другій половині XIV. ст., належить до найстарших осель з такою кінцівкою.

Упродовж віків Пакошівка зміняла дещо вид своєї назви. В самих початках найчастіше зветься вона Панкошівкою. Це „-ан" у першім складі було якимсь носовим звуком „а", що вже тоді переходило в теперішнє „а". При кінці XVIII. ст. назва її деформується на „Пакушівка".

НАСЕЛЕННЯ ПАКОШІВКИ — ЙОГО ДОПОВНЕННЯ.

Після переказу старих людей першими поселенцями Пакошівки була служба - дружина Пакоша. Були це люди, набирані з походів. Таким на приклад був Кучма, козак з України, що підчас якогось походу мав якесь добро вчинати одному з братів Пакоша. За це дістав наділ у Пакошівці. Рід цього Кучми досьогодні жиє в Пакошівці, а первісний його ґрунт лежить біля пакошівського двора.

Перед приходом цеї дружини Пакоша з певністю жили тут первісні мешканці цеї землі, на що вказує вище наведений народній переказ про ловця Долошицького. Вони то остались й на далі на цих землях та ввійшли в склад пізнішого населення Пакошівки. Також до Пакошівки мусіло допливати й населення з сусідних сіл. У часах заложення Пакошівки вже існували такі сусідні оселі: Ялин два Согорови (Сроговн), Юріївці, Трепча (Терепча), Костирівці, Чертеж, Страхотина, Гірки. Тому, що мешканці Пакошівки жили в близьких зносинах з цими селами, та що нераз люди цих сіл доповняли населення Пакошівки, приглянімося дещо цим селам.

Більшість цих сіл походить ще з княжих часів та й була заселена княжими людьми. Чертеж — після народнього передання — це село княжих майстрів - чертежників, що були на отриманні князя. Мешканці Костировець — костировичі належали до категорії сотних людей. Оба Сроговн, чи як їх називають, Согорови, заложив, по оповіданню людей, якийсь князь, що спровадив поселенців з Волощини. Тому то ще досьогодні мешканців Согорова звуть волохами. Юріївці мав заложити останній наш князь Юрій II. За цього самого князя в 1339 р. згадується перший раз Трепчу. Ялин Горішній, оснований на руськім праві, дістав свою назву правдоподібно від гори Ялин Діл. Село Гірки, що положене на північний захід від Пакошівки, заложив у 1375 році за дозволом кн. Володимира Опільського Станислав Тока на німецькім праві. З таких то сіл рекрутувалося частинно продовж століть населення Пакошівки.

Перші десятки літ по заложенні Пакошівки — це час інтензивної праці. Першим осадникам приходиться на сирім корені закладати свої господарства, теребити відвічні ліси, осушувати мочариська, прокладати дороги та виобляти поля. На початку XV. ст. має Пакошівка вже біля себе сім дворищ. Пакош та його сини виявляються надзвичайно підприємчивими. Десь внедовзі по формальнім заснованні Пакошівки закладають другий Ялин на німецькім праві, а на початку XV. ст. нову частину Пакошівки з трьома дворищами, що звалася Воля.

ПОЛОЖЕННЯ СЕЛЯН — ЕКОНОМІЧНЕ ЖИТТЯ.

У старих селах селяни, або як тоді їх звали кметі, володіли землею як своєю власністю; за те в новооснованих, як це мало місце в Пакошівці, були властиво чиншовиками, що сиділи на панській землі. Але селяни й ґрунти в новозаложених оселях уважали також своєю власністю й зразу орудували ними, як своїми. Властителі сіл спочатку теж не перешкоджували селянам у такому розумінні їх прав. Хоч у дійсности юридичних прав власности на землю селяни тоді не мали, тільки мали право дідичного користування землею.

(Далі буде).

——o——

Василь Качмарський.

Над долішнім Вислоком

Наші предки заховували одну велику і дуже добру прикмету, що трималися віри й кріпко свого українського народу, — своєї греко-кат. Церкви, а свого Священика вважали за найліпшого батька Провідника - Опікуна й ця гарна прикмета, ця сильна й кріпка віра спасла наше село.

Читаємо в парох. літописи, що місцевий парох Всч. о. Котович перший запроваджує спис парохіян, книгу оповідей і книгу тверезости, в якій записані члени парохіяни, які присягали в 1845 р. вірно здержуватися від гарячих напоїв. Відтак Священик Евстахій Пелех парох Бонарівки і суспільний діяч (нині ще видно сліди Його праці, рухливости та енергії) дбав про добробут і краще завтра своєї парохії і свого Народу. Він не тільки дбав про украсу Церкви, але заложив шкілку овочевих дерев, гуртував селян а головно молодь, учив їх садівництва, на початок охочим породжував по кілька щепів, вповів щю ідею та охоту до плекання овочевих дерев, а при тім учив господарки й гігієни, спровадив теж якісь таблички з азбукою, — букварі та вчив читати й писати. А найголовніше, що Він дбав про тверезість, бо заснував Брацтво Тверезости та згуртував в нім більше як половину парохіян, а вкінці постарався про розписання конкурсу на відреставрування церкви в 1892 р. По нім обняв парохію молодий Священик о. Іван Мудрий (уродж. 1867 р. у Фелштині, рукоположен. 1891 р.), на котрого чекала велика праця і дійсно той Священик оказався добрий господар, солідний, ощадний, службовий, а Його дружина була добра і практична господиня. А також жінка о. Пелеха була добра, приємна і ввічлива, на приходстві перед чи по вечірні сходилися багато сільських жінок до кухні, з якими вона любо говорила, давала їм добрі й практичні вказівки.

Праця о. І. Мудрого не була легка, треба було взятися до стягання конкуренції й продовжати інші праці свого попередника. Конкуренція на відновлення церкви була предвиджена на 2.102 ринських австр., а вдійсности люди могли зложити тільки 800—900 ринських.

Ті два священики причинилися багато до освідомлення, культури і економічного розвитку села не тільки живим словом-наукою, але і власним поступованням — приміром, бо та тверезість, солідність, енергія, ощадність, дисципліна і інші добрі прикмети, замість горівки увійшли в кров і кість наших батьків і їх нащадків і сьогодні можна легко завважити, що котрі з дідів та батьків уже зачали в добрім ділі ішли за голосом церкви і своїх єдиних Провідників священиків, то нині їх діти чи потомки теж відзначаються тими самими прикметами, вони належать до більш свідомих, віруючих і поступових громадян, а навіть займають провідне місце в селі. Тому апелюємо до всіх українців світу, всіх верств і станів і всіх переконань; звертаємо на це увагу, щоб покинути всяку крамолу й розбіжність думок, всяку отаманщину, бо тепер на це не наш час, незважаймо на особисті справи чи порахунки, не будьмо глупо амбітні, але єднаймося друг коло друга. Звернім більше уваги на виховання молоді й народу не лише словом, але і добрим приміром. Держімся кріпко своєї Церкви святої і свого українського народу, слухаймо своїх добрих провідників духовних і народніх, а ті провідники народу віддадуться під опіку Христа Царя і Покров Пресвятої Діви Марії, щоб історія колись не осудила нас. Згадуємо теж добрим словом про о. І. Котовича, що за його заходом в 1841—42 році перебудовано церкву, додано дзвіницю і захист, ошальовано дошками цілу церкву й зреконструовано іконостас, а старі образи передано до Національного Музею у Львові. В 1902 р. вимуровано парохіяльну криницю, роботу парохіяни виконували безплатно з тим, щоб кожному було вільно напитися води. В тімже році коло Великодніх Свят показалася в селі шкарлятина, але при обережности й санітарній допомозі обмежилася на двох хатах і так в Юрка Левка ч. д. 75 померло 2 дітей, а в Михайла Стащака ч. д. 103, померло 3 дітей.

(Далі буде).

Методій Кипарис.

З історії наших сіл

КОРОТКИЙ ІСТОРИЧНО-ПОБУТОВИЙ НАЧЕРК ПРО ВОЛЮ ЦЕКЛИНСЬКУ.

Цеклинська Воля мале українське село в ясельському повіті числить 400 душ населення. Село положене над річкою Боднаркою й над безіменним потічком, який підчас посухи цілком висихає. Від полудня та заходу село окружене горами Пліш, Явщ і Кичірка, а від сходу й півночі дещо окрилене низшими горбами. Земля в селі камениста й непромокальна, а крім цього сильні вітри від осені аж до весни часто звівають верхню навожену почву та добувається нові каміння; тому тут господарка тяжка. Люди жили багато з еміґрації в Америці. Полудневим кінцем село добігає до „цісарського" гостинця, який веде з Горлиць до Жмигороду й Дуклі. Грунт у селі поділений на 13 ріль, і це вказує, що колись у давнині було тут тринацять родин. Рілі зовуться: Солтися, Гарайдівка, Дзямівка, Щурівка, Лизаківка, Франківка Филівка, Поливківка, Коцітівка, Пеляківка, Шадівка, Храпківка та Горбалівка. Стрій лемківський закинутий в селі майже цілком, переважає міська тандита. Кожна ріля обовязана давати річно священикові по копі вівса титулом скіпщини. Половина майже тих назвиськ вже вимерла в мужеській лінії. Тепер у селі є найбільше Пеляків, Горбалів і Дзямів.

Цеклинська Воля згадується в старинних документах уже в 1581 р. і тоді це село державив Петро Броньовський. Але в тому часі не була ще парохією й належала до сусідньої Боднарки. Було в ній тоді 5 і пів кметіх ланів З урядового парохіяльного інвентаря, затвердженого в 1798 р. видко, що тоді було вже в селі 12 кметіх ріль і одна солтися. „Солтисів" установлено на основі польського права вже в XIII. ст. Солтис або начальник громади мав звичайно більше прав, як кметь. Солтис побирав часть судових оплат від кметів і сам підлягав судам князя і разом зі шляхтою обовязаний був іти на війну. Кметі повстали на підставі німецького права і до XII. ст. були невільні. Із уведенням німецького права, звичайно магдебурського, села діставали самоуправу, мали судів лавників з вибору, в якому провадив солтис. Кметі платили попові (або князеві) умовлений чинш, зазначений звичайно в дотаційнім документі. Кметі помагали кілька разів (2—4) річно попови в роботах, а опісля щораз більше були залежні від панів.

(Цей устрій змінюється від 1423 р. від статута виданого у Варті). Що солтиси мали по наших селах в давнині вищі аспірації, видко по тім, що часто „їмость" просили за куму, як видко в метриках хочби й у Цеклинській Волі.

Початок села й назва.

Цеклинська Воля вже з історичною певністю існувала в XVI. ст., а докладніші вістки маємо щойно в XVII. ст. Цеклинська Воля в XVII. ст. називається також і Фалатівка. Початок села губиться в сумерку і точно про це нічого не дасться сказати. На підставі певної вістки, що Цеклинська Воля існувала вже в 1581 році і тоді належала до парохії в Боднарці, можна певно навіть припустити, що початок села дала Боднарка. За цим промовляє і те, що досьогодні є в Боднарці ріля, яка називається Фалатівка, і жили там Фалати, які мабуть поселилися на місці нинішньої Цеклинської Волі і від них нова оселя дістала назву Фалатівка. Новим поселенцям двір з Цеклина дав деякі полегчі-вольности, тому нова оселя дістала урядову назву Воля Цеклинська, тимбільше, що нова оселя лежала на просторі громади і двора села Цеклин. (Польське село Цеклін мав заложити якийсь пришелець „Цекло"). (Далі буде).

СУРОВИЦЯ і ЩІПЛЯНКА
проти червінки свиней увідпорнююча і лікуюча
„SEROVAC"
ЛЬВІВ, ПАДАРЕВСЬКОГО ч. 5. ТЕЛ. 201-07.
Українське представництво:
РОМАН ЯЦЕНКІВ, бюро замовлень безпосередньої продажі, Львів, Замарстинівська 158.
Поученняя і інформації безплатно.

Листування

Хв. кооп. „Згода" у Н. В. коло Л.: заплачено по кінець 1939 р., ще остається довжок за календар і книжки (2.65 зл.). Слава Ісусу Христу!

Впр. о. Канонік О. Гадзевич у Руд.: найщиріша подяка, заплачено по кінець року. Слава Ісусу Христу!

Хв. Філія „Просвіти" в Сан. Н.: як з неба зосланий дарунок. Слава Ісусу Христу!

Вп. А. Яцків (коміс): вписано до книжки за липень з великою вдячністю. Слава Ісусу Христу!

Вп. Антін Косар у Чор.: якщо можливе, прохаємо ввічливо прислати про панщину; піде одне по другім Слава Ісусу Христу!

Вп. Никифор: присилайте дальший тяг мандрівки, будемо друкувати. Пишіть те, що знаєте. Щиро дякуємо за дотеперішні матеріяли. Слава Ісусу Христу! Кріпко держіться.

ПОСМІЙМЕСЯ КУСЬЦЬОК.

— Що ти робиш? — Торгую голубами. — Як іде інтерес? — Прекрасно... Кожний голуб, що його рано продам, увечорі вертається додому.

*

— У соймі. — Ви протестуєте щойно тепер, по замкненні засідань? А в часі моєї промови, ви не отворили навіть уст! — Дуже перепрошую, я весь час зівав.

Присилайте дописи з Ваших сіл

І. Ш. ЛУКАВИЧЕНКО.

Дідо Федір

Усміхнене сонечко заглянуло крізь малі віконця до темної хати, а золоті проміння його пестилися срібним волоссям Федька Левкута, який лежав на постелі під стіною та думками шукав молодих літ ген-ген за Дубиною на верховині під лісом... Як то вже давно було! Вісімдесять літ пролетіло, як з батога стріляв! А бувало колись — не так, як сьогодні! І є над чим призадуматися.

Федь підвів тяжку голову. Світ гуляв кругом його якогось несамовитого гопака, як камінь на жорнах. В голові гуділо, гейби в якись великій фаорици. Отворив очі. Сонце всміхнулося щиро до нього та манило його до себе...

— Піду! Піду до тебе! Вже не довго ждати. Там мені добре буде! Не так, як тут на землі нашій. Там буде мені добре, мило й тепло...

Федь поволеньки встав з постелі й малою дитиною зачав учитися ходити по землі. Ходив і сідав, бо слабий був дуже. Біль під ямкою, ноги дрижали, а голова тяжіла й давила хребет до землі. Напився холодної води.

Стягнув з жердки відсвятний каптан і вдягнув на себе. Узяв палицю в руку та вийшов на двір, щоб налюбуватися сонцем та його теплотою. Усів на приспу та важко зідхнув.

Поглянув перед себе на Високу Гору, що підносилося стіжковато від Цифаревої долини... Он там його молоді літа! Там він вівці пас. Там вигравав тужні пісні на фуярі, там жив життям вільним та безжурним... Скільки то вже літ від того часу минулося? — числив...

Його думки перебив малий Юрчик.

— Дідусю? Ви вже здорові? — запитав хлопчина.

— Здоровий, синочку! Візьми собі зо стола кус хліба та підеш зо мною.

— А де підемо дідусю? — цікаво перебив Юрко.

— Покажу тобі давні стежки...

Юрчик побіг у хату та по хвилі вернувся. Дідусь підвівся, узяв лівою рукою Юрчика, а в праву палицю з ялівцю, яка стільки літ йому вірно служила. Ще парубком битяв її на Куцях і на вогні загнув у кривульку. Добра палиця.

— Підемо! — сказав дідо. І пішли як дві тіни поволеньки та тихосенько... Ішли стежиною на Цифареву Долину й збіччям на Високу Гору.

— Оцею стежиною вів мене мій покійний батько на цю гору, з якої показав мені цілий наш світ...

Дідусь ішов поволі крок за кроком, підпираючися ялівцевою кривулькою, а другою рукою держався Юрчика. Юрчик уважно ловив усі слова дідуся.

— Стежиною на ліво зайдеш на Горобець, де стрінеш гарні шкілки дерев. Там є малинник і ягідник, з яких з не один горщик малин і ягід виніс... Гай-гай! Нераз панський лісний нас собакою гонив, але наші ноги були сильніші та кращі. За це синку промаху нема, бо пан спить — а ліс росте! Бог для всіх дає свої добра, тільки люди самі себе кривдять! Так! А там у тому Цифаревому Куті жив колись Цифар — ворожбит, який мав таку силу, що міг зробити все, що лиш хотів. Він знав усе, що було й що буде! Тепер, синочку, такі люди не водяться!

Задихався дідусь, але вперто прямував на Високу Гору.

— Оттут на тій верховині перевів я свою молодість разом з вівцями. Вони мене розуміли. З ними я собі найкраще поговорив. Нераз бувало так, що я думав, що то люди повдягали на себе овечі шкіри і так ласяться до мене біля ніг моїх... І я чувся тоді великим паном, якому коряться всі кругом, а я... тільки одному Богові! О! Як це вже давно було! А знай, що це були мої найкращі часи! Я тоді розмовляв тільки з Богом.

Поволеньки зближалися до вершка Високої Гори, на якому здалека виднів високий, дубовий хрест.

— Бачиш той хрест? Тут мадяри повісили дванацятеро невинних людей. Я його поставив над їх могилою...

Дідусь клякнув біля хреста, а за ним Юрчик. Перехрестилися й голосно відмовили „Отченаш і Богородице Діво".

— Оттут привів ти мене, силу, щоб я міг умерти... спокійно, солодко та без гомону, близько сонця і неба — у стіп самого Великого Бога під хрестом, який я ту виніс. О! Тяжкий той хрест! Хрест життя!

Встав на цілий свій ріст, возніс благально руки до неба і голосно взивав: „Господи, візьми мене! Я своє вже пережив! Дай кращу долю поколінню он-тому, що в долині і просвіти ум їх! Господи! Услиши мя!"... молився, а гомін котився по горах, потоках і яругах...

І обняв дідусь Федір землю під хрестом, де брати й сини його вічним сном спочивають...

Wydawca i redaktor: Juljan Tarnowycz, Lwów, ul. Nowy Świat 22. — Drukarnia „DIŁO", Lwów, Rynek 10.
Видавець і редактор: Юліян Тарнович, Львів, ул. Новий Світ 22. — Друкарня „Діло", Львів, Ринок 10.

ВП Ж 17066 1939-17/2пр

Наш Лемко

Rok VI. **NASZ ŁEMKO** Nr. 17 (137)
Рік VI. Ч. 17 (137)

Lwów, 1. września 1939.
Львів, 1. вересня 1939.
NASZ ŁEMKO, LWÓW, UL. NOWY ŚWIAT 22.
Адреса: Львів, Новий Світ 22. Тел. 244-67.

Dwutygodnik. — Двотижневик.
ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР. — Оголошення після умови.
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 зол., Півріччо 1·80 зол., Чвертьрічно 1 зол
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

Вже появився!

Найкращий календар на 1940 рік

Золотий Колос

календар великий, гарний, з дуже цікавим змістом

а коштує всього 1 злотий, пересилка 30 гр.

Хто пришле 5 злотих — одержить 5 календарів, а пересилку оплатить видавництво.

„Народня Справа" — Львів, вул. Косцюшка 1 а.

Увага! Календар важний вже від 1. вересня, бо в ньому є чотири останні місяці 1939 року. 1—4

Становище українства в обличчі війни

ЗБЕРЕЖЕМО НАШУ НАЦІОНАЛЬНУ ГІДНІСТЬ.

„Новий Час" з 11. 8. у статті „Перед днями великих рішень" порушує незвичайно важну й актуальну проблему: як приноровитися нам, українцям, до сучасних воєнних настроїв та які в звязку з цим є вимоги нашої національної політики.

Ствердивши неминучість війни, яку мусітимуть пережити й українці, автор статті (зп) — пише:

„Якщо ця війна прийде, вона буде безприкладно сувора, всеобіймаюча тотальна. На кривавий змаг вийдуть вже не монархи й династії із їхніми становими військами, і не окремі панівні верстви з своїми обмеженими збройними силами; стануть проти себе цілі раси й народи, цілі країни, всі їхні елементи й засоби. Розправа йтиме не тільки між військами, але між суцільними людськими масами; кожний мусітиме в ній приймати в якійсь формі й на якомусь становищі свою участь. Стиль прилюдного життя нашої доби не буде узнавати й толерувати т. зв. людей „спокійних" і „невтральних"; всі „непричасні" будуть вигублювані перші.

Важкі часи, які надходять, вимагають від нашого громадянства величезної внутрішньої дисципліни, опанування нервів і спокою. Одним із найважніших завдань хвилини — це підняти в нашому нутрі безоглядну й безпардонну боротьбу із усякими диверсіями та агентурами. Буде досить ворожих сил, які схочуть для своїх цілей послужитися українським аргументом, українськими жертвами й українською кровю. **Буде досить таких, які схочуть нашими руками собі каштани з огню вигортати. Буде досить таких, що — під найбільш патріотичними претекстами — будуть послугуватися найбільш вирафінованими провокаціями, щоб стягати на нас знищуючі репресії й пацифікації.** Нічиї слабі нерви, нічия ненависть і жадоба відплати, нічиї емоції між українцями не сміють створювати на „власну історичну відповідальність" довершених фактів, які своїми наслідками мусять потім падати на цілу суспільність!"

В кінцевих висновках автор висловлює віру, що в обличчі тих подій, що грядуть, ми збережемо свою національну гідність, та зуміємо підпорядкуватись узгідненим приказам нашого одного проводу.

БАТЬКИ — **не відкладайте Вашої обезпеки на життя, заключіть її негайно в єдиним українськім Товаристві взаїмних обезпечень на життя**

„Карпатія"

ЛЬВІВ, РИНОК ч. 38 ТЕЛ. 258-73

ЖІНКИ — подбайте, щоб Ваші мужі заключили негайно життєву обезпеку, бо тим способом забезпекуєте майбутнє для Себе й Своїх дітей.

Відродімся морально!

Ніхто не може сьогодні цього затаїти, що зле є на світі. Не тому зле, що брак гроша, що політичні відносини прикрі, що люди живуть непевні свого завтра, але тому зле, що люди затрачують свою гідність, що падуть морально щораз нижче...

Кримінальна хроніка нотує день у день: підпали, убивства, крадежі, ріжні ошуства, зородні з підкладом еротичним, — а в кожній збродні виступає **молода людина**, що перемінилася у бездушну звірюку.

Бували й скоріше до світової війни, випадки упадку людини. Бували, та не так часті, не так вирафновані. Людина завжди може впасти, але давніше люди падали й підносились. Налогових збродняріз було дуже мало. Сьогодні вийде молодий парень з криміналу, можна б сподіватися, що покута його направить, та даремні сподівання. Він знову йде тою самою дорогою, він знову в криміналі.

Пригадую: за моїх дитинних літ у селі ніхто не чув про „злодія", рідко коли зустрічався з таким особняком. Під хатою лежали день і ніч усякі господарські знаряди, люди йшли в поле до роботи, лишаючи хату з відчиненими дверми й нікому нічо не пропало. Чужа власність була свята. Сьогодні й замки не помагають. Крадуть люди все, що попадеться, нема для злодія замку, часто для кількох злотих вбиває людина людину.

А чи має хто сьогодні які викиди совісти, коли знайде на дорозі гроші й собі сховає? Ні крихітки його сумління незворушить, що може ця згуба для когось дуже прикра та діймаюча. Колиб хто сказав на селі, що знайдене треба віддати до громадського уря-

Чи має сьогодні сільський парень хоч трохи сорому, то варятом такого назвуть.

ому, як закрадеться до чужого саду, або як випасе сусідові пашу? Ні! Він чванитьсяся своїм подвигом, що штука — мовляв — вдалася.

Чи сором'ться сьогодні дівчина, як цілими ночами розпустує з пяними парубками, або як перед слюбом придбає собі дитину? Ні, сорому в неї нема, є лише клопіт, бо дитина це завада у її гулящому та розпусному житю, тому з легким серцем підкине дитину під чужий поріг або в ріку й спокій голові.

А скільки сусідської ненависти по селах, а джерело тієї ненависти у гордости та заздрости, що сусідови може лучше щаститься, або його більше люди шанують. І треба невигідного сусіда чи товариша позбутися, а як, то хіба ніяка штука. З легким серцем робиться донос на сусіда, що він нельояльний обиватель, або насилається на нього розбишак, або й пускається з димом — і справа в порядку.

А як то легко язикови даєть ся сьогодні волю на те, щоб плюгавити та обмовляти ближнього, а як то невибачливий буває сьогодні кожний, коли хто одним необачним словом його „образить". Тягаються люди по судах часто густо за такі марниці, що з дива не виходиш.

А який то чудовий лік винайшли собі люди на ріжні турботи свої та „гризоту"! Шпіритайка та сторові „кроплі". Пють цю отрую до безтями, затруюють своє тіло й тратять до решти **остатки людської гідности**. (Коли я говорю про моральний упадок села, то хай ніхто не думає, що в місті є краще! Ні, в місті що гірше, ал ея говорю про село тому, що Читачі Н. Лемка це здебільша мешканці сіл.).

Деж причина цього лиха, та як йому зарадити? Повоєнні часи спрямували виховання молоді на нові шляхи. Звертається особливу увагу на фізичне виховання, **на плекання сили.** Але забулося про одно, а саме: про плекання духа, що повинно йти в парі з плеканням тіла. І ось тут причина лиха.

Колись і дома і в школі вщіплювано дитині любов до Бога, замилування до добра й краси, а сьогодні мамуся тішиться найбільше тим, що її нарибок наизручніше з усіх мяч копне, або її донечка гарно соої волосся вируркує, та пудром і карміном лице вимастить. Це відносно міста. А на селі то той хлопець найбільше втіхи та „хісна" батькам приносить, котрий потрапить так випасти чужу конюшину, щоб його ніхто не зловив. А та сільська дівчина найбільша мамина втіха, як потрапить з хлопцями гуляти! А коли ще діти змалку до келишка заглядають, то нема вже більшої радости для батьків.

Про знання хоча б головних основ релігії християнської зі сторони нашої молоді, нема що й говорити.

Колись, бувало, найгірший ученик в школі отримував з науки релігії дуже добру ноту. Сьогодні найкращі ученики — отримують з релігії ноту — ледви достаточну.

Тому, доки ще моральна гниль не знищить до решти нашого національного організму, завертаймо з дороги. Верним нашому молодому поколінню, нашим дітям, — моральні підстави християнської релігії, а врятуємо ще не лише душі наші, але й фізичну силу народу. Бо сила ця лише тоді буде непоборна, коли одночасно дух буде здоровий. За мало є плекати лише силу тіла, а занедбувати силу духа! Сьогоднішній моральний упадок світа є найкращим доказом цього, що старинний клич: „в здоровому тілі, здоровий дух" — ми занадто дослівно примінювали у вихованні наших дітей. Цю помилку нашу мусимо направити і то негайно, доки ще не буде за пізно.

Григорій Гануляк.

Вирізки з преси

Краківський „Ілл. Курієр" пише в 228 числі: „У зв'язку з організованням на терені Лемківщини торжеств „Свята Жовніра" на вирізнення заслуговує обхід у Демовці, повіт Ясло, в якім численну участь взяло лемківське населення разом з лемківським хором з села Перегримки. Гр.-кат. священик Мишковський виголосив промову, деклярующи іменем лемківського населення готовість оборони кордонів Річипосполитої".

Український щоденник „Діло" старається в 188 числі дати відповідь на питання, де шукати розвязки українського питання? — „Бо те, що ми сьогодні, в означеній ситуації „викомбінуємо" чи „скалькулюємо", не варта завтра фунта клоччя. Це, як знаємо, настало з хвилиною упадку Карпатської України. Тоді ми зрозуміли, що розвязка української проблеми не є одинокою з передумовин нового европейського порядку, що українська справа не є складовою справою німецького політичного пляну щодо сходу Европи. „Діло" закінчує свої міркування: „Збережаймо наші сили до часу, коли українська проблема увійде в нову конюнктуру."

До серця Підгалля

Тарнівська „Наша Справа" пише правду: У місті Тарнові виходить VII-ий рік ілюстрований католицький тижневик під наголовком „Наша Справа". У 2 ч. цього тижневика находиться стаття про чудоворну ікону Преображення Господнього з часів галицького князя Льва. „Рікрічно — пише „Н. С." — сходиться ціле Підгалля в свято Преображення Господнього на відпуст до новосандецької фари. Старий цей костел уфундував З. Олесницький в 1446 році. Новосандецька фора має памятки минувшини, між іншими спижову хрестильницю з XVI віку, виллян зо здобутих армат і стародавній, чудотворний образ Преображення Господнього, почитаний від непамятних часів містом і цілим Підгаллям. Ця ікона східнього походження. Її мав привести з Царгороду галицький князь, Лев, оженений з сестрою бл. Кінги, Констанціею. До 1654 року вшановувано цю ікону в кляшторі ОО. Францішканів у Новому Санчі. Потім приміщено його в окремій каплиці. В 1753 році по пожарі костела й кляштору, біля якого ця каплиця находилася, цю ікону переховувано довший час в замковій каплиці (відомо, що в Новому Санчі був старий замок — пояснення наше), а потім знов у ОО. Францішканів. По своому перенесенні в 1782 році хотіли ОО. Францішкани забрати з собою чудотворну ікону до Старого Санча, де вони на деякий час замешкали, одначе новосандецькі міщани з цілою рішучістю спротивилися проти забрання ікони — мовляв — чудотворна ікона Преображення Госпонього тісно є зчучена з заложенням міста, від памятних часів у великій почести мешканців — та на випадок перенесення повстало би серед люду велике обурення та нарікання. Остаточно ікону пренесено на основі епископського розпорядку до пархіяльного костела в 1785 році. Господь Бог багатьома чудами вславив цю ікону. Папа Григорій XVI дав совершенний відпуст усім в 1845 році, що відвідають ікону в дні Преображення Господнього та виконають усі приписані правила. Від цього часу рікрічно прилливають великі громади побожних християн, щоб дня 6 серпня молитися у фарі та просити Ласкавого Христа помогти їм нести ріжні журби й терпіння життя. У 1930 році, з нагоди 145-ої річниці спровадження ікони до пархіяльного костела, по чудовім відновленні, серед великих торжеств внесено чудотворну ікону на місце пошани... до відновленого багато костела стараннем кс. Мітрата Р. Мазура.

* * * „Як клякну перед іконою Преображення в нашій коханій, відновленій фарі — говорив мені недавно один робітник (так пише автор у „Н. С.") — тоді самі слова плинуть з моїх уст: Добре мені тут Господи... при Твоїм Серці... Зо стін глядять ікони святих і благословлених Родаків, які ходили по Підгаллю... радости й хрести несли... Відціля виносить людина радість на всі дні свого життя"...

Від нашої Редакції: Хто хотів би може порівнати ці рядки з описом історії Нового Санча в „Шематизмі Лемківщини" на 1936 рік та з історією „Сандеччини" Щ. Моравського — тоді буде мати повніший образ і вірніше пізнає — хто пише правду, а хто блахмани пускає. Ріжно ріжні люди накручують до своїх потреб історичні події. Але є ще — славити Бога! — й такі, що не бояться про правду писати. Одначе таких, як макове зеренце.

—o—

Взір громадянина

КИМ БУВ КОРФАНТИЙ ДЛЯ ПОЛЬЩІ?

Польський Шлеськ був упродовж вісьмох сторіч у неволі. Ця неволя була жахлива — населення Горішнього Шлеська не мало жадних громадських прав. Польським дітям не вільно було молитися в школі в їхній рідній мові. Займаницька німецька політика гостро давила кожний прояв, кожну думку про визволення та привернення й злуку шлеських польських земель з Річепосполитою. Німецькі учителі катували польських дітей, до крови побивали їх у школах і знущалися немилосердно над батьками цієї дітвори. Здавалося би, що Горішній Шлеськ на віки пропав для Польщі. Але з польського народу на Шлеську, з крови й кости, з терпінь, з віри й надій, горішньошлеських Поляків зродився великий син цієї землі — Войтіх Корфантий, що стався в історії Польщі символом народового відродження Горішнього Шлеська. Мало ще! Він. Корфантий по кількох сторіччях привернув Горішній Шлеськ та духово злучив з Польщею.

Який він був великий польський громадянин та одночасно якою великою любовю до своєї батьківщини кипіло його серце та додавало йому геройської відваги виступити явно проти займанців — хай послужить такий короткий факт з діяльности Войтіха Корфаного. Як відомо, Покійний був ще в часі перед світовою війною польським послом до німецького сойму. Його слова, які Корфантий виголошував у соймі, плинули просто з душі поневоленого польського селянства й робітництва на Шлеську. Пропамятний і мабуть єдиний того рода в історії взагалі є геройський виступ Корфантого в часі одної своєї соймової промови — де він відважно, по лицарськи боровся за права польської дитини в школі. Корфантий держав у руці вязанку прутів — якими німецькі учителі катували польських дітей — та мав відвагу сказати — погрожуючи вязанкою прутів — „Бєте сьогодні наших польських дітей, заборонюєте їм молитися в їх рідній мові — але, памятайте, прийде час, що я вас (німців) буду ще лущити такими прутами".

І дійсно Корфантий добре лущив німців... Він же здобув для Польщі найбагатші полоси польських земель, про яких здобуття навіть найсміливіші не мріяли. — Бо гаряча любов батьківщини дає найкращі сили найтяжчі часи перетривати. А хто цілою душею любить свою батьківщину — цей не жахається ніяких терпінь.

Промова Папи за миром

Чітта дель Ватікано, 19. 8. Сьогодні у 25-ті роковини смерти папи Пія X. папа Пій XII. прийняв у Кастель-Гандольфо паломників, що прибули до Риму. Підчас авдієнції були приявні кардинали й італійські епископи. До приявних виголосив папа промову, в якій зобразив постать Пія X-го та висловив бажання миру.

„Не перестанемо вірити" — сказав папа — „що керівники народів у годині рішень не схотять взяти відповідальности, яку тягне за собою вжиття сили".

—o—

Голод, нужда, безробіття...

Мадярщина в очах польського журналіста...

З цього, що говорять та пишуть про Мадярщину мадярські міністри та ґазети, можна би думати, що це держава сильна та упорядкована. Одним словом, що є рай на землі, а цим раєм є саме країна ґрафів та баронів. А тимчасом один польський кореспондент варшавського щоденника „АБЦ", який побував довший час в Мадярщині, пише про цю країну такі речі, що варто і нам про них довідатися. В цьому польському щоденнику читаємо таке:

„Нинішня Мадярщина це країна, яка жде на полагодження багатьох пекучих справ. Їх не можна полагодити самим вичікуванням, тільки треба спромогтися на якісь радикальні засоби.

Першою справою, яка жде на полагодження це жидівська справа. В цілій Мадярщині жиди творять 5 проц. населення. По містах цей процент доходить до 20—50%. Але в Мадярщині жиди зовсім інакше ситуовані, як в інших краях, прим. хочби навіть в Польщі.

Там нема жидів нуждарів. Там жиди, то великі промисловці, купці, фабриканти, власники фільварків. В адвокатурі є 40%, а лікарів 5% жидів. В банках, купецтві та промислі самі жиди. Цей самий кореспондент хотів в Будапешті щось купити в крамниці, то мусів добре находитися, нім найшов мадярську крамницю. Але товар мусів навіть в мадярській крамниці купити таки жидівський. Бо походив з жидівської фабрики.

Друга справа це рільництво. Сотні великих фільварків належать до жидів та їх родин. Мадярщина відома з цього, що має кількасот родин славної мадярської шляхти, але жидівського походження. Як хтось добре їсть та пе, широко та голосно бавиться, та пускає гріш, то тільки жиди. У каварнях, ресторанах, великих склепах, в автах — скрізь жиди. А як хто хоче побичити мадяра — то нехай шукає його між тими, що замітають вулиці, або вишукують в купах сміття жидівські недокурки.

Половина всьої землі — є в руках жидів та мадярських маґнатів. Такий ґраф Естергази має 20 тисяч морґів землі. А серед селян жахливий голод на землю, невисловна нужда.

Третя справа — це мілітаризм зглядно військове питання. То значить, що мадярський уряд переводить якісь реформи та має на уваз ітільки цю ділянку. А до справ важних не має ні охоти ні сили. А внаслідок цього настрої населення схиляються чимраз то більше в сторону „Народнього фронту", то є партії, подібної до німецьких гітлерівців.

Так кінчить свої завваги польський кореспондент про Мадярщину.

А „Народня Справа" додає: ось так, як бачимо, виглядає країна, яка кричить про культуру, добробут і т. п., якими має вона ощасливити також і Карпатську Україну. А тимчасом замість культури палять мадяри українські книжки, закривають школи, проганяють учителів — а замість добробуту несуть голод, нужду та безробіття.

Не плач Рахиле...

(Лемківським говором з околиць Дуклі).

— Зазулейко нашьа, чьом же іес сьа так забарьила деска г тьим містойку? Та ґітойки на тьа йочейка перьеплакаті мусільи... Сиза зазулейко, чьом ся не озвешь?

— Така нька скараньска пикіть біля сердойка піяла, бто-м сой радойки не годна найти. Плачьут на мьа дітойки, плачьут; кой барже я ся мукарьу... Пішьов, льищив шьиткой... Якбим го свойом грудьом не викорьмила — Васильонко, ньайстаршьий... Лем му соненько доріжку зосьвьитило...

— За тима горойками, горьавими... Крьовцю свою шафуватьи...

— Цитьте, свашенько, бо з жальости зонкне ся зосудочок. Кой вас іщі житенько жьде, меньшеньши ґітьоньки в хижі.

— Не так бажьую за Васильенком, лем барже за нього битьенком — де сьа подьіват сокольик наші ґаздойко...

Ще рано пораненько прибіжав весело з лісів Ксеньчин Ванюсьо з повним кошем білих губів. Самий пак пішов отаву косити, бо ціле село в кісьбу клало свої косиці. А мати Ксеня заносила продавати ранню здобичу. І в місті зійшлася з хресцянками... Такими, як вона...

— Вашього тиж не є? Сестрьонько... Не є?

— Ой, не є, не є, душьейко ростомьильена. Іщі ощьипьа догарьяло на запецку, а він пріст зо студівки й оленем на ґірьку... Хоч би ручьеньком до матери... Ани сьа не вьидзрьів... Якби я не його мати... Сой їнчьу матірь зосмотрїльи...

— А наш, лем г лейбичьатьи, бо го камрьатьа зо сну зорьвальи... Ґвовт...

— Такьа тьажька льубіст їх погнала там за кощьицьани вирьхи...

— Чьом ся, сестрьонько дивом дивуєте? А цьи мальи жьдатьи, йажь сьа сама дольейка прьигорьне до нашьих ґірь?... Майте звагу.

— Я би ньич, аньи півсльовечьком, якби годна зашмьарьити... Ойжье серьце з грьудей; та би не бьило такой пекьоти...

— Сокотьився, ґдобрьився наш Микольцьо. — Піду й я — повідать — мамонько. А я йаж загмерьла з його бьисіди...

— Лекшье вам буде шьитким без мене й ґрунтец пефьалатаньий...

— Ой, тот ґрунтец, ґрунтец, без його, гей без очейків... За тот ґрунтец...

— Чьи же не хтьїха, што такьих синів маме? А чього плакатьи... Ждийтье, лем капьку невельичку...

— Бо, чьи годно іначье... Без крьовці?

— Така вельика сирьиньчьа, для нас хсїх...

— Не допьуст Божьий, лем доля долейка, квітом пашього серьця молитьванна...

— Або г іньших не ходьили, и мають, на своє вивельи... А йак нас не статьи?

— Я й дрьугому казала, кой сес шьибиньак, не зослухав матерьи... Лем му пецом... Ліктяньик такьий дрисмуха...

— Божейко нас крьайочком загорьнув і стежьочки заквьитьчьати не лишьить...

— Кождьицькьий разойко г пацерьиках помьану за такье чудесо Божейкове...

— Аби хорьонив нашьих парьубочків.

— Бо сьа з сьирьеньчом моцьуватьи пішли... Соненейко горьам... У блакиті золоте... Ю. Бескид.

Альбом гр.-кат. церков і нашого Духовенства

За почином священичих кругів зродилася думка створити тривалий та історичного значіння памятник для Українського Духовенства з нагоди закінчення світлого Ювилею 950-ліття Хрищення України - Руси. Таким памятником і то не лише церковного, але й загально національного характеру буде: **Альбом Грекокатолицьких Церков і Духовенства Галицької Церковної Провінції.** Альбом міститиме знимки всіх гр-кат. церков та всего світського й монашого Духовенства. З огляду на вагу справи та короткий час, бо Альбом тже редагується — Редакційна Колегія Альбому просає нас повідомити Всіх Впреподобних Отців Душпастирів, щоб висилали на нашу адресу **знимки церков з своїх парохій та свої власні фотографії,** з яких зроблять кліші до Альбому. (По використанні — на бажання — знмики неушкоджені звернемо з подякою).

Просимо ввічливо не зволікати й слати вже Свої світлини, так, щоб під осінь Альбом уже появився готовий здруку. **Редакція„ Нашого Лемка".**

—o—

Свято польського вояка

ВАРШАВА, 15. 8. ПАТ. У роковини переможної битви під Варшавою в 1920 р. відбулося в цілій Польщі свято польського вояка. З цієї нагоди публичні і приватні доми були прибрані державними прапорами. Рано відправили священики в костелах торжественні богослуження, на яких були представники війська, державної і самоуправної влади, делегації союзів, товариств та орґанізацій і місцеве населення. По богослуженнях відбулися академії. По полудні відбувалися на площах забави і концерти військових орхестр. У Львові відправив богослуження в римокатолицькій катедрі архиеп. Твардовський. Пополудні відбувся концерт військових орхестр та забава на Цитаделі.

У Вильні відбулося величаве свято з нагоди 25-ліття дивізії піхоти леґіонів марш. Й .Пілсудського, на яке приїхав през. Мосьціцький, де його витали овацийно.

—o—

Обовязки мешканців на випадок вогню

Коли в якійсь мсіцевості повстане вогонь або інше стихійне нещастя, тоді кожний, хто в ній перебуває, обовязаний брати участь у рятунковій акції. Тоді він мусить: 1) доставляти й подавати воду при гашенні вогню, 2) самому гасити з рятуковим приладдям, 3) усувати загрожені вогнем предмети, 4) рятувати особи, що улягли нещасливим випадкам, 5) візвати лікарську поміч, якщо це необхідне, 6) дати загроженим приміщення, 7) приняти на перехування майно погорільців, і взагалі виконувати все те, що могло б принести поміч ближнім. Тому кожний обовязаний на заклик влади або того, хто кермує рятунковою акцією, співпрацювати при гашенні вогню, а коли хто прибув на місце випадку перший, сам мусить взятися до рятунку. Також не вільно нікому перестати співділати при рятунку доти, поки не промине небезпека.

Крім того кожний мешканець громади обовязаний сповняти денну і нічну варту для охорони перед вибухом пожежі в той спосіб, що обовязок вартування розхом пожежі чи іншого нещастя. Варту відбувається в той спосіб, що обовязок вартування розділюється по черзі на всіх мешканців громади. В тій цілі ґмінний уряд виготовляє річний плян, який має бути виложений для публичного перегляду. В пляні мають бути подані: 1) імя, прізвище й адреса обовязаного до сповнювання варти, 2) місце і час виконування варти, 3) пояснення. Не можна нікому наказати виконувати варту поза громадою, в якій він мешкає. В часі варти не вільно вартовому видалюватися поза те місце, якого вартує. Має він пильно стежити за всім, що могло б спричинити нещастя і про всі надужиття повинен повідомити війта. Обовязаний до повнення варти може виручитися своїм заступником.

Від повнення варти звільнені: 1) ті, що хвилево перебувають в громаді, 2) які не мають власного ані не вживають чужого нерухомого майна, 3) жінки, 4) хлопці до 17 літ, 5) учні середніх і вищих шкіл, 6) священники і монахи. Від усіх обовязків загалом (рятунковій акції, варти) звільнені: 1) хорі й каліки, 2) вагітні й кормлячі жінки та матері дітей до 6 літ, 3) діти до 14 літ, 4) старші повище 60 літ.

Кошти удержання вогневих сторожей і всі видатки відносно рятункової акції покриває ґміна.

За невиконування поданих обовязків при рятунковій акції грозить кара — грошева до 1000 зол., від 14 днів до 1 місяця арешту, або обі кари разом.

Без дозволу Священика не вільно

Без дозволу Священика пісні „Боже, цось Польскен" не вільно співати в церкві. „Діло" в ч. 190 подає на правничій сторінці вияснення в цій справі. На основі опінії Гр.-Кат. Епископської Консисторії в Перемишлі — вільно в церкві співати тільки ті пісні, **які затвердила Церковна Влада;** ніяких інших пісень, себто й пісні „Боже, цось Польскен" не вільно співати. У звязку з цим та на основі присуду Найвищого Суду в справі Впр. о. Василя Гриника, що звільнив його від вини й кари за недозволення учительці Крамковській, без його відома й дозволу співали пісню „Боже, цось Польскен" — деякі шкільні інспектори у Сх. Галичині видали розпорядок управителям вселюдних шкіл, що „сьпеване пржез млодзеж школьнон в церкві песьні „Боже, цось Польскен" без позволенія научителя релігії ест недопущальне".

Присилайте дописи з Ваших сіл

Утратили громадянські права

„Монітор Польський" поміщує в 179 числі список 143 осіб, що згідно з оголошенням повітового староства в Сяноці (до Ч. АЦ. 1/123/39) на основі арт. 11. пкт. 2 устави з дня 20. І. 1920 р. (Дз. У. Р. П. Ч. 7. поз. 44) втратили польське громадянство. Позбавлені громадянських прав є такі особи, уроджені, або замешкалі в цьому селі:

СЕЛО БОСЬКО.

1) **Андриц Андрій** — син Михайла й Марії з Холявків, ур. 29. 9. 1913; 2) **Кушнір Павло** — син Івана й Ольги, ур. 29. 5. 1910; 3) **Ірощь Михайло** — син Івана й Марти з Крупиняків, ур. 4. 5. 1915 року.

СЕЛО ВИСЛІК ВЕЛИКИЙ.

4) **Беньо Семен** — син Гриця й Софії з Баранів, ур. 23. 3. 1912; 5) **Кікцьо Петро** — син Павла й Марії з Кудлачів, ур. 29. 5. 1911; 6) **Опришко Андрій** — син Івана й Варвари з Німців, ур. 23. 3. 1912; 7) **Репенда Іван** — син Михайла й Анни з Куземків, ур. 27. 2. 1913; 8) **Рйопка Павло** — син Михайла й Катерини з Святилів, ур. 17. 10. 1906; 9) **Рйопка Петро** — син Івана й Фенни з Дроздів, ур. 8. 6. 1900; 10) **Рйопка Петро** — син Андрія й Анни з Малих, ур. 12. 7. 1917; 11) **Крисина Микола** — син Івана й Фенни з Куземків, ур. 17. 11. 1911; 12) **Малий Іван** — син Дмитра й Марії з Хрінів, ур. 10. 8. 1917; 13) **Дрозд Іван** — син Петра й Фенни з Рйопків, ур. 25. 5. 1917; 14) **Ваньца Василь** — син Михайла й Юстини з Федешів, ур. 28. 11. 1913; 15) **Ільків Микола** — син Івана й Марії з Калимонів, ур. 1. 4. 1914; 16) **Опришко Семен** — син Івана й Варвари з Німців, ур. 20. 11. 1914; 17) **Пісьо Михайло** — син Юрка й Ірини з Малих, ур. 6. 9. 1914; 18) **Урдяник Гриць** — син Івана й Фенни з Ільків, ур. 28. 9. 1914; 19) **Шляхта Микола** — син Івана й Анни з Гелендів, ур. 26. 5. 1917.

СЕЛО ВЕЛЬОПОЛЕ, КОЛО СЯНОКА.

20) **Яримович Осип** — син Антона й Катерини з Київських, ур. 2. 4. 1912.

СЕЛО ВОЛЯ ЯСЛИСЬКА

(Вижня й Нижня).

21) **Гандяк Павло** — син Михайла й Анни з Капловських, ур. 21. 5. 1915; 22) **Процак Андрій** — син Степана й Анастазії з Фучилів, ур. 13. 3. 1920; 23) **Процак Михайло** — син Михайла й Марії з Шубяків, ур. 15. 11. 1914; 24) **Рейба Степан** — син Степана й Марії з Камянецьких, ур. 28. 2. 1921; 25) **Сметана Павло** — син Василя й Параски з Стецiв, ур. 19. 3. 1920.

СЕЛО ДОВЖИЦЯ, КОЛО КОМАНЧІ.

26) **Бесіда Теодор** — син Василя й Анни з Шпаків, ур. 13. 3. 1921; 27) **Куземка Теодор** — син Луки й Анни з Медведів, ур. 17. 2. 1916; 28) **Лукачик Іван** — син Михайла й Анни з Гаргаїв, ур. 20. 8. 1917; 29) **Лукачик Теодор** — син Ілька й Анни з Бесідів, ур. 25. 2. 1914; 30) **Майкович Михайло** — син Івана й Теклі з Нестеровичів, ур. 22. 9. 1920; 31) **Романик Степан** — син Михайла й Наталії з Сторожків, ур. 7. 1. 1920.

СЕЛО ДУШАТИН, КОЛО КОМАНЧІ.

32) **Корнафель Василь** — син Тимка й Марії з Червіняків, ур. 11. 3. 1920.

СЕЛО КОМАНЧА.

33) **Гаргай Степан** — син Яцка й Анни з Сушків, ур. 8. 9. 1910; 34) **Калимон Василь** — син Михайла й Еви з Семусів, ур. 12. 8. 1920; 35) **Кавалкевич Іван** — син Теодора й Анни з Медведів, ур. 27. 5. 1912; 36) **Кінь Василь** — син Петра й Теклі з Мацьків, ур. 9. 10. 1929; 37) **Калимон Іван** — син Теодора й Настки з Сушків, ур. 16. 5. 1921; 38) **Лодинський Василь** — син Івана й Анни з Пелинських, ур. 25. 2. 1914; 39) **Майкович Василь** — син Теодора й Ксені з Майковичів, ур. 11. 5. 1920; 40) **Майкович Степан** — син Теодора й Ксені з Антоніїв, ур. 2. 10. 1917; 41) **Пенгрин Василь** — син Еви Пенгрин, ур. 7. 11. 1917; 42) **Петрушак Андрій** — син Дмитра й Анни з Кухинів, ур. 30. 11. 1913; 43) **Приставш Григорій** — син Данька й Параски з Ладів, ур. 15. 2. 1919; 44) **Рудик Павло** — син Юстини Рудик, ур. 4. 6. 1913; 45) **Сушко Михайло** — син Павла й Катерини з Боївків, ур. 8. 10. 1919; 46) **Титканич Степан** — син Михайла й Марії з Кадиляків, ур. 10. 8. 1918; 47) **Шпирка Степан** — син Теклі Шпирка, ур. 27. 12. 1912; 48) **Чурма Іван** — син Василя й Еви з Сушків, ур. 19. 1. 1912; 49) **Пишняк Степан** — син Василя й Еви з Конів, ур. 24. 11. 1912.

СЕЛО МОЩАНЕЦЬ, КОЛО ЯСЛИСЬК:

50) **Гандяк Степан** — син Василя й Анни з репаків, ур. 2. 10. 1918; 51) **Милян Микола** — син Дмитра й Марії з Команецьких, ур. 17. 10. 1917; 52) **Мочарський Петро** — син Івана й Фенни з Петриків, ур. 31. 5. 1912; 53) **Прокіп Андрій** — син Івана й Еви з Голубів, ур. 5.12. 1909; 54) **Фирбяк Дмитро** — син Ілька й Ксені з Соболів, ур. 14. 11. 1914.

СЕЛО ПОЛЯНИ СУРОВИЧНІ, КОЛО ЯСЛИСЬК:

55. **Божик Андрій** — син Михайла й Марії з Карликів, ур. 3. 10. 1912; 56) **Гарпаґа Степан** — син Дмитра й Анни з Гандяків, ур. 29. 9. 1909; 57) **Качурак Василь** — син Костя й Анни з Пишкяків, ур. 19. 8. 1914; 58) **Качуряк Андрій** — син Степана й Параскевії, ур. 23. 3. 1919; 59) **Качуряк Михайло** — син Михайла й Еви Суриців, ур. 20. 3. 1916; 60) **Качуряк Микола** — син Михайла й Варвари з Тинів, ур. 1. 6. 1917; 61) **Качуряк Семен** — син Костя й Анни з Пишняків, ур. 8. 10. 1920; 62) **Дзяба Іван** — син Миколи й Яфими — ур. 17. 11. 1907; 63) **Дзяба Степан** — син Онуфрія й Параски з Язловських, ур. 30. 6. 1912; 64) **Копина Михайло** — син Петра й Анастазії з Коханів, ур. 3. 3. 1915; 65) **Копина Микола** — син Семена й Марії з Повандів, ур. 16. 12. 1919; 66) **Когут Іван** — син Касіяна й Яфини з Копинів, ур. 6. 4. 1917; 67) **Лакомий Петро** — Панька й Марії з Повандів, ур. 8. 7. 1908; 68) **Милян Степан** — син Михайла й Марії з Полянських, ур. 8. 1. 1912; 69) **Москаль Степан** — син Івана й Анни з Басарів, ур. 27. 5. 1914; 70) **Пованда Іван** — син Степана й Христини з Гарпагів, ур. 10. 9. 1920; 71) **Полянський Андрій** — син Павла й Марії з Скалів, ур. 24. 4. 1914; 72) **Полянський Микола** — син Павла й Марії з Скалів, ур. 23. 4. 1908; 73) **Полянський Михайло** — син Василя й Анни з Сквірів, ур. 10. 10. 1903; 74) **Риж Іван** — син Луки й Юстини з Полянських, ур. 3. 12. 1905; 75) **Світич Василь** — син Михайла й Марії з Гришів, ур. 16. 6. 1922; 76) **Суриця Дмитро** — син Степана й Параски з Ядловських, ур. 26. 9. 1919; 77) **Суриця Іван** — син Михайла й Анни з Божиків, ур. 10. 10. 1914; 78) **Тиньо Степан** — син Прокопа й Анни з Копинів, ур. 11. 12. 1915; 79) **Тройчак Іван** — син Михайла й Ксені з Гамерських, ур. 28. 8. 1912; 80) **Тройчак Михайло** — син Михайла й Ксені з Гамерських, ур. 20. 1. 1911; 81) **Тройчак Микола** — син Василя й Анни з Полянських, ур. 4. 3. 1920; 82) **Тройчак Михайло** — син Івана й Юстини з Дулаків, ур. 26. 6. 1912; 83) **Шерепіта Михайло** — син Івана й Еви з Хомишаків, ур. 7. 8. 1914; 84) **Паращак Михайло** — син Івана й Юстини з Білих, ур. 2. 6. 1919

СЕЛО ПРЕЛУКИ КОЛО КОМАНЧІ:

85) **Головка Василь** — Юрка й Катерини з Голиків, ур. 8. 3. 1914; 86) **Несторович Іван** — син Дмитра й Марії з Костів, ур. 7. 2. 1917; 87) **Корнафель Теодор** — син Івана й Теодозії з Конів, ур. 9. 2. 1919; 88) **Погар Дйонизій** — син Олени Погар, ур. 16. 10. 1927.

СЕЛО ОСЛАВИЦЯ, ПОВІТ СЯНІК:

89) **Каган Дмитро** — син Степана й Анни з Антоніїв, ур. 3. 10. 1918; 90) **Семан Михайло** — син Ілька й Марії з Должиців, ур. 17. 8. 1914.

СЕЛО ПОЛАВИ КОЛО НОВОТАНЦЯ:

91) **Гамерський Михайло** — син Івана й Мелянії з Тройчаків, ур. 16. 4. 1910; 92) **Милян Іван** — син Степана й Фенни з Тхорів, ур. 7. 9. 1917; 93) **Милян Михайло** — син Прокопа й Марії з Дупірів, ур. 9. 2. 1915.

СЕЛО РАДОШИЦІ КОЛО КОМАНЧІ:

94) **Гіґа Теодор** — син Івана й Анастазії з Кухтів, ур. 15. 2. 1912; 95) **Кадиляк Олекса** — син Теодора й Анни з Платків, ур. 23. 3. 1909; 96) **Лучка Василь** — син Івана й Еви з Майковичів, ур. 2. 5. 1910, 98) **Паращак Теодор** — син Тимка й Матрони з Ульовичів, ур. 7. 3. 1916; 99) **Сторожка Іван** — син Михайла й Анни з Паращаків, ур. 15. 1. 1917; 100) **Шапочка Іван** — син Тимка й Катерини з Васильків, ур. 16. 11. 1918; 101) **Шапочка Теодор** — син Олекси й Юлії з Лапігусків, ур. 3. 3. 1914.

СЕЛО СУРОВИЦЯ КОЛО ЯСЛИСЬК:

102) **Токарський Михайло** — син Степана й Домки з Команецьких, ур. 11. 6. 1922.

СЕЛО СЯНІЧОК КОЛО СЯНОКА:

103) **Кравець Серігій** — син Анастазії Кравець, ур. 1. 12. 1915; 104) **Настин Петро** — син Андрія й Людвики з Кобелів, ур. 8. 8. 1909.

СЕЛО ТУРИНСЬКО КОЛО КОМАНЧІ:

105) **Дутканич Василь** — син Василя й Теклі з Перунів, ур. 20. 5. 1915; 106) **Филь Микола** — син Юстини Филь, ур. 8. 8. 1915; 107) **Хрім Іван** — син Михайла й Марії з Новаківських, ур. 3. 5. 1909; 108) **Угрин Василь** — син Петра й Марії з Бабяків, ур. 8. 1. 1912.

СЕЛО РУДАВКА ЯСЛИСЬКА:

109) **Дупляк Дмитро** — син Теодора й Еви з Хомишаків, ур. 22. 7. 1908.

СЕЛО ЧИСТОГОРБ КОЛО КОМАНЧІ:

110) **Гарай Григорій** — син Миколи й Анни з Майковичів, ур. 11. 5. 1913; 111) **Дорощак Теодор** — син Василя й Марії з

Карлицьких, ур. 28. 2. 1914; 112) **Мацко Андрій** — син Дмитра й Марії з Полянських, ур. 4. 12. 1912; 113) **Майкович Юрій** — син Миколи й Анни з Гарлаїв, ур. 4. 5. 1918; 114) **Фецко Андрій** — син Миколи й Христини з Сушків, ур. 2. 11. 1911; 115) **Титканич Василь** — син Михайла й Марії з Кадиляків, ур. 21. 1. 1914; 116) **Хрін Іван** — син Андрія й Фенни з Кадиляків, ур. 23. 8. 1909; 117) **Хрін Францішок** — син Андрія й Фенни з Кадиляків, ур. 25. 1. 1905; 118) **Титканич Микола** — син Теодора й Олени з Фецичів, ур. 14. 11. 1914; 119) **Пінчак Іван** — син Юрка й Насті з Майковичів, ур. 1. 8. 1908; 120) **Сушко Степан** — син Степана й Пайзі з Брянків, ур. 4. 8. 1916; 121) **Сушко Гриць** — син Андрія й Анни з Майковичів, ур. 5. 4. 1921; 122) **Полянський Михайло** — син Івана й Марії з Вислоцьких, ур. 25. 5. 1911; 123) **Павлишин Степан** — син Михайла й Теклі з Гарлаїв, ур. 5. 8. 1919; 124) **Полянський Павло** — син Петра й Юстини, з Лабунів, ур. 23. 6. 1919; 125) **Полянський Микола** — син Василя й Олени з Сороків, ур. 16. 5. 1917.

СЕЛО ЧЕРЕМХА КОЛО ЯСЛИСЬК:

126) **Маґала Петро** — син Михайла й Еви з Малинчаків, ур. 17. 5. 1921; 127) **Малик Петро** — син Андрія й Анни з Адамиків, ур. 17. 7. 1922; 128) **Лехоцький Іван** — син Петра й Анни з Рущаків, ур. 31. 1. 1919; 129) **Лехоцький Степан** — син Андрія й Еви з Білих, ур. 24. 1. 1921; 130) **Сивулич Микола** — син Михайла й Марії з Стефурів, ур. 8. 4. 1922.

СЕЛО ЯВІРНИК КОЛО КОМАНЧІ:

131) **Боївка Дмитро** — син Михайла й Юстини з Карданів, ур. 11. 11. 1915; 132) **Малий Микола** — син Дмитра й Олени з Кіриків, ур. 2. 5. 1911; 133) **Майкович Микола** — син Андрія й атіянини з —рущів, ур. 18. 12. 1902; 134) **Онушканич Теодор** — син Сердіяна й Юлії з Шариїв, ур. 19. 11. 1909; 135) **Пінчак Микола** — син Теодора й Еви з Кравчишинів, ур. 2. 11. 1921; 136) **Рад Микола** — син Дмитра й Олени з Кіриків, ур. 1. 12. 1915; 137) **Колотило Андрій** — син Єфрема й Насті з Латанишинів, ур. 9. 5. 1912.

З Нижньої Волі коло Яслиськ: **Фучила Микола** — син Матія й Параски з Фучилів, ур. 12. 12. 1921; 139) **Гамрат Панько** — син Теодора й Параски з Стецiв, ур. 4. 9. 1910.

З Довжниці коло Команчі: 140) **Вовк Михайло** — син Івана й Марії з Федоринців, ур. 22. 11. 1919; 141) **Вовк Степан** — син Івана й Марії з Федоринців, ур. 27. 12. 1917.

142) **Радьо Михайло** — син Остафія й Еви з Лакашів, ур. 18. 9. 1917 — з Команчі.

143) **Дудусь Онуфер** — син Анни Дудусь з Туринська, ур. 2. 6. 1917.

Даваймо гріш до банку!

З початком серпня невідові злодії продерлися через стріху до хати Воволодимира Майка, воєнного інваліда в Глумчі, повіт Сянік, і забрали йому готівки около 500 злотих, що були зложені в куферку під канапою, а на канапі спали діти. Злодії принесли з собою підпори, що ними підстемплювали канапу і куферок висунули тай готівку забрали. Шкода, що в Сяноці є „Україбанк", а люди ховають свою готівку по куферках. — Був би Майко зложив свої гроші в „Україбанку" то був би дістав ще відсотки за зложену квоту, а від злодія нічого не дістане.

Ховав гроші в гноївні. Селянин С. Длуґош з Північної викомбінував у своїй голові, що свої гроші в сумі 1.016 злотих, які мав удома, найкраще буде захована перед злодієм в гноївні. Отже як подумав, так і зробив; завинув гроші в церату та закопав їх у гноївні під обірником. По кількох місяцях пішов Длуґош по свої гроші, але їх не найшов у гноївні. Розжалоблений повідомив поліцію, яка по довгих розшуках арештувала Івана Пивовара, що признався до крадежі цих грошей. Пивоваревi присудив суд 8 місяців арешту, з припиненням кари на 3 роки; а з Длуґоша для всіх пересторога, що гроші треба переховувати в банках, найкраще в Кооперативному Банку „Дністер", ул. Руська 20 або в Промбанку, Львів, ул. Ґродзіцьких 1.

——o——

НОВИНКИ

На адресах з попереднім числом нашого часопису виписали ми кожному передплатникові квоту, яку треба заплатити на рахунок передплати по кінець цього року. Сповніть чесно обовязок свідомого громадянина.

Нещасливий випадок. Недалеко Криниці Живця, на Гуті хотів господар Іван Поливка вичистити свою керницю. Він поліз на дно керниці, щоб основно прочистити джерело води, але витворені там ґази ого-ломшили його. Його рятувати поспішив брат Микола, але й він зомлів від тих ґазів. На щастя збіглися люди й обох витягнули з керниці. Микола прочуняв скоро, але Івана щойно прикликаний лікар привернув до життя. Уважайте добрі люди, бо біда не спить, лем...

Смерть підчас гри в карти. В коростеньку Вижнім, п. Коросно, грали в карти 19-літній Петро Горенський і 25-літній Бр. Томкевич. Як звичайно буває, оба грачі посварилися і молодший Горенський номеж пробив Томкевича, трапляючи в саме серце. Вбивника арештували.

Влом до української кооперативи. В с. Буковець, п. Ліско, до місцевої кооперативи вдерлися невисліджені дотепер злодії. Вломники розбили двері, кинулися вперше на вартівника кооперативи, накинули йому мішок на голову, а опісля забрали з каси кільканацять злотих і зрабували вартісніші товари.

Як позбутися муравлів. На муравлі, що розносять і годують на овочевих деревах мшиці, накладати на пні дерев на висоті 1 м. над землею ловчі липкі опаски. Щоб позбутися муравлів зі саду, треба їх гнізда заливати кипятком; землю наоколо дерев посипати деревяним попелом.

Маркіянові поминки. Щоліта відбуваються на Білій Горі в Підлисю (в Золочівщині) всенародні поминки великого письменника - пробудителя, о. Маркіяна Шашкевича. Великі маси людей сходиться під величезний Маркіянів хрест на Білій Горі, щоб помолитися за того, хто розбудив український нарід у Галичині до нового життя. Так само цього року, в половині серпня зійшлися в Підлисю тисячі народу з ближчих і дальших околиць, багато інтеліґенції та представники установ. Приїхав Преосв. Кир Никита, який відправив у сослуженні численного духовенства Архиєрейську Службу Божу. Торжество закінчилося панахидою на могилі Невідомого Стрільця на Білій Горі. Сокільського попису на Білій Горі цього року не було.

„Новітні архітекти"... На будинку читальні Качковского в Лабовій, коло Нового Санча, висів нашою мовою написаний напис на таблиці. Одної ночі якісь „архітекти" заліпили цементом цей напис... Коли ранком збіглися Лабовяни та хотіли зацементований напис відновити — не дозволено їм цього зробити... Подібне сталося й в селі Ростока Велика, де таксамо в ночі якісь „механики" силою відорвали з стіни заслонену таблицю розвязаної Читальні „Просвіти". — Біс заволодів світом!

Скільки людей згинуло в часі світової війни? В останній світовій війні було під зброєю біля 80 міліонів осіб; згинуло около 10 міліонів, у тому 1,843.000 німців, 1,700.000 з армії б. Австро-Угорщини, 1,383.000 французів, 870.000 англійців і т. д. Москалів і українців згинуло біля 5 міліонів. Німецький блюк числив у війні 26 міліонів вояків, а протинімецька коаліція 44 міліони вояків.

Уважайте при праці. В Бежанові коло Кракова трапився минулої неділі жахливий випадок підчас звізки збіжжя. Селянин Іван Вуйцік переїжджаючи через залізничий тор зачіпив вилами об рампу, внаслідок чого вили зломилися, а штиль вбився йому в живіт. Вуйціка негайно перевезено до лічниці, де він помер.

Випалив папіроскою око дитині. Власник камяниці в Станиславові Іван Кияк викинув через вікно недокурок папіроски. Під вікном стояла колиска з дитиною сусідки. Недокурок впав на лице дитини й випалив їй око. Тепер необережний Кияк мусітиме заплатити 5.000 зл. відшкодовання. Обережніше з недокурками!

Вкрав корову в Словаччині. Перед судом у Живці (Польща) відбувся цікавий процес за злодійство. На лаві підсудних засів Ян Пастор з Крижової, к. Живця, який перейшов польсько-словацький кордон і в словацькому селі Рабча вкрав корову та інші предмети на шкоду Карла Славіка і Йосифа Глівіка. Пастора засудили на 8 місяців вязниці.

Корба кренці — ліри грають... До містечка Буківська приїздить щочетверга якись катариняр та крутить корбою в катаринці, крутить сердега, аж очі йому вилазять наверх. Він на те крутить, щоб пискальця нуту пускали, а люди, які йдуть на торг, щоб собі льоси купували. Таких грайків стрінете не тільки в Буківську, вони є й в Горлицях, Сяноці, Дуклі, Коросні — вони веселять сумом прибитий народ. Найкращий такий татариняр був до 20 квітня ц. р. у Криниці, але йому вже смарозвила на корбу не стало, його ліра перестала грати... Криничанський катариняр перенісся на Підгалля, щоб звідтам людей в цапів заклинати... і льоси льосувати.

Переслідування поляків у Німеччині тривають безперервно. Від 1 квітня до 30 червня ц. р. трапилося в Німеччині 976 випадків насилля над поляками.

Католицька віра в Китаю. Архієпископ Маріо Занін, Апостольський Делеґат у Китаю, виголосив недавно відчит у католицькому університеті в Шангаю про поширення католицької віри в Китаю. До війни було в Китаю 400 тисяч навернених китайців, а тепер є їх уже півтора міліона. Найбільше навернених є з простого народу, що під впливом постійних стихійних нещасть і воєнного лихоліття шукає потіхи в Христовій вірі. Навертаються також ремісники, купці й китайська інтеліґенція, головно під впливом католицьких університетів у Пекіні та Шангаю.

Торговля Польщі з СССР розвивається нормально. З Польщі йде до СССР транспорт вугля 900 тисяч тон, крім цього большевики закупили в Польщі на 8 міліонів злотих ліса й на 500 тисяч зл. електричних провідів (каблів).

У селі Глудно коло Березова згоріло латинське приходство. Причини вогню досі не вияснені.

По надісланні 1.50 зл. висилаємо 1 печатку
в трьох стрічках з довільним написом
РИТІВНИЧЕ ЗАВЕДЕННЯ
С. Сандвік
Львів, Пасаж Миколяша
Виконуємо таблиці для Вп. Панів Лікарів, Адвокатів і всякі ґравюри.

СУРОВИЦЯ і ЩІПЛЯНКА
проти червінки свиней увідпорнююча і лікуюча
„SEROVAC"
ЛЬВІВ, ПАДАРЕВСЬКОГО ч. 5. ТЕЛ. 201-07.
Українське представництво:
РОМАН ЯЦЕНКІВ, бюро замовлень безпосередньої продажі, Львів, Замарстинівська 158.
Поученняя і інформації безплатно.

Вернувся домів по 25 літах. До Монастирця, пов. Стрий, вернувся Іван Сливка, який не був дома від 1914 року. Він був ранений на війні під Красником і дістався до російського полону. В Росії застала його большевицька революція. За критику советського уряду засудили Сливку на 10 літ вязниці. По 6-ох роках вдалося йому втечи до Китаю. Підчас японсько-китайської війни втратив Сливка в Китаю все своє майно та був ранений відламком летунської бомби. По однорічнім скитанню вернувся Сливка до свого родинного села.

Комуністи проти Св. Отця. Французькі комуністи, незадоволені з мирових заходів Св. Отця, остро виступають проти Нього в своїй пресі. З того приводу деякі французькі посли звернулися до уряду з зазивом, щоб уряд вкоротив самоволю комуністів. Ці посли зазначують, що комуністам, які всіми силами пруть до війни, не йде про присмирення захланности деяких держав, як от Німеччини лише, щоб при нагоді нової війни викликати комуністичну революцію в світі. Французькі комуністи виконують тільки накази Москви і тим тільки підривають силу французького народу. — Зазначимо при тій нагоді, що не лише у Франції, але й у кожній країні комуністи виконують накази Москви — зовсім не в імя добра „пролетаріяту".

Скільки є ОО. Василіян. На підставі найновішого Катальоґу Чина св. Василія Великого Галицької Провінції, ця Провінція нараховувала дня 1 січня ц. р. 373 членів, в тому 133 священиків, 91 питомців разом з новиками і 149 братів разом з новиками. З того 22 священики та 7 братів працювали поза Галичиною. Враховано тут і головний дім Чина, що находиться в Римі. В Галичині ОО. Василіяни мають 19 монастирів і 1 монастир з церквою у Варшаві. Крім Галицької Провінції до Чина належать: Провінція св. Николая (Мадярщина та Югославія) — в 1938 р. 163 особи; Американсько-Канадійська Провінція Серця Ісусового з 92 членами, Бразилійська Віцепровінція св. Йосифа з 14 членами і Румунська Віцепровінція з 39 членами. Минулого року ввесь Чин начислював 652 членів, з того 206 священиків.

Помер бувший премієр Польщі Войтіх Корфанти, відомий горішньо-шлеський діяч, орґанізатор повстання на Шлеську в 1920-21 рр.; помер у Варшаві, дня 16 серпня 1939 р.

За гру в карти й курення папіросів у церкві окружний суд у Коломиї покарав 1 роком вязниці шестьох коломийських безбожників.

Чи знаєте, що найкращий час для господаря низа є найтяжчим часом для українськогое часопису? Пришліть передплату!

Юліян Тарнович.

У ремісника золота рука [18)]

Рівнож стежинкою до рідної хижечки. Степанко крилатого коня здоганяв. Сафат Паливків аж відскочив від свого тину, так його своїм бігом налякав міщух. — Що возився десь по містах. І з клунком перескочив чере зперелаз. — Пек, таке скоре, якби часу не мало... Адже не горить село... Плечатий парубочок, тої вдовиці синочок... Буде мати потіху... Місто го не зїло... — бурмотав під носом старий сусід Сафат. А Степанко зовсім забув про міську звичку, не застукам чемненько до хатніх дверей, тільки горобцем стрибнув через перший поріг і любим гостем крочнув у хату, голосним: Слава Ісусу Христу!

— Боженьку, Ти наш! — відвернулися мама від печі та рукою сперлися до коморяного одвірка з такого зворушення — синоньку! Слава на віки...

Степанко припав до маминих ніг і голубив їхні тверді руки. — Мамо! — більше не годен був хлопчина ні одного слова вимовити.

Материні гарячі сльози падали на голову сина й руки вїдалися кріпко, удовиним гарячим серцем в рамена свого сина. — Так довженько подівався — сльози найкращі материної любови.

Орися, що ладила в коморі кошелі й мішки копати бульбу, і собі зачула крізь віконце рідного брата. — Хоч не писав, що приїде. Або то аж писати треба? Майте таке чисте серце, як люди в горах — неодне без письма будете відчувати... І думки ясні...

Подь же, подь, дівонько. Навернувся до нас твій брат. І Юрка приклич до хиж. Най не ладить коня, не підемо днесь копати — така мамина щира воля.

— Не чом не звитаєшся? — питалися мама Орисі.

— Бо такий великий виріс і пом... — несміливі слова любої сестрички. — Як цисар...

Але Степанко не чекав, тільки пірвав сестричку в обійми й щиро поцілував у чого.

— Розпогоди своє красне личко, Орисю, соненько — ходи даруночок я тобі привіз. І мамусі.

— Побіжу ще по ного, што ся рано вадив, кой ем кіску собі павянала — до роботи ся рве, лем з волосами бадрює — такий фалечняк — сміялася Орися, передразнюючи старшого брата — газду. А што ес мі привюз? Такий паничик... — недоговорила Орися та метнулася прикликати брата.

— Поди, Юрцю, борзенько, біжи, бо якийсь пан до нас приїхав! — так нароком сміялася Орися. — По тебе секретар і здекутник...

Увійшов до хати старший брат і сертдечно звитався з Степанком. — Славити Бога, що тебе милував. Сідай, брате, і скажи, як тобі бувалося. Бо в нас — Господеві хвала — вугла до цього часу наші й не розїхалися. А проте, маємо здорові руки. Дамо собі раду.

Степанко відчинив у міжчасі свою скриночку, добув з середини фацелик мамі й Орисину хустку.

— На тобі, сестричко, що маму слухала. І вам мамо, а тобі брате молоток і бабку до коси, сверлики й долоти до драбини і майстерки. Бомбосів я не купив, краще буде на сіл... А люди всі здорові в селі? Митро великий, що ми оба коні пасли за ростокою? І Петро Сафатів? Раненько я бачив самого Вітця духовного, пішли до церкви. Там у місті я теж ходив до церкви.

— А така, як наша? — не видержала Орися.

— Самі великі, аж під саме небо, високі до хмар. Чистим золотом мальовані церкви.

— А не боявся, ти самий в місті? — знову встряла Орися, що сіла собі на стільчику біля мами й цікаво розчинила свій гарний ротик. — Шандар тебе не зїмав?

— А як ти знаєш? Хотів мене раз ще на самім початку за руку зїмати, але я вирвався, сміявся Степан, що пригадав собі ніч у парку, а пак спання за паками в якомусь подвірю.

— Але я тоді щойно перші дні був у Львові та нікого, нікогісенько не знав. Не було де переночувати. Потім я працював при будові, а пак учився в доброго коваля й до школи ходив на курси.

— Смішно мі, ти окув би нашого коня? — запитався від себе домашній господар, Юрко, бо так його охрестили, як дідо звався.

— І віз окую, не лем коня. Чекай, побачиш, як кузню вигороджу з каменів. Не так, як цигани, або тамтой поклепайко з міста...

— Орисю, піди но душко до комори, зо три яєчка з саґанятка принеси — шептала мама Орисі до вуха. — Він здорожений, Степанко... І ранішне молочко зо збаночком. А колач у ладі, сама його вийму.

— А справді, чи Степане пізнав ковальську роботу? Мені й вірити не хочеться. Але шість років...

— Чого пусто говорити. Побачиш і начиння зроблю сам зо старого заліза. Лем би каміння на кузню.

— О, того дос на поріччях. Викопаємо компері, буде доволі часу. Добре, що свого коваля будемо мати.

— Сядь, синоньку, присунися до лади. Ти певно ще вчера їв... — просила мати сина до снідання. Обаряні шкаралупки та гаряче молоко з колачем. — А ви, дітоньки в поле. Зак погода.

— Я також з вами піду на гірку. Де ж би я всидівся...

— Ой, йойой, та де ж тобі, такий паничик, до бандур — сміялася Орися. — Тобі лем би за перо сісти...

— Видиш, лем би зубки склило... Мама так їй пестять і кіски плетуть — докинув старший брат.

Орися вже десятий і двацятий раз примірювала свій подарований фацеличок і голівкою на всі сторони поводила при круглім дзеркалі, якби найкраще підвязати голівку й чорні кучерики.

— Може спічнеш, дитино, по такій дорозі?

— Ні, мамочко, піду в поле з вами. Побачу людей і сусідів. А потім з корівками постою на межі.

— Як краще хочеш. Хай ся любить.

По їді перехрестився Степанко, подякував щиро мамі та оба брати пішли в згоді віз приладити на бульбу. Карого коника випровадили з обори та припрягли його до воза. Пак посідали всі четверенько на мішки й похали рівним вигоном за другу гірку.

Сусіди вже копали бульбу на своїх загонах, але ніхто не дивувався, що Земляниха так пізно їде в поле. Всі знали вже в селі, що прийшов її молодший син.

— Треба ж його пошанувати. Бо не збатярювався, лем навернувся до хиж. І з хлібом у руках. Буде майстрьом.

Щире — дай Боже щастя! — передавалося з уст до уст, з лану на другий півріллок. Орися нароком

так голосно здоровила своїх посестер, щоб усі люди мусіли оглянутися.

— Вона має красне фацелича аж зо Львова.

Соненько любе, кохане, ласичкою перекидалося по стернях, золотими талярчиками сіяло на віття дерев і сміхуном вилискувалося на хребті карого коня, яблока круглі рисувало. Воно сідало дрібним павучком на срібні ниточки, що плинули на хвилях легкого вітру; соненько наше едине, правдиве, не мачешине. Гаряче, що не хочеться ще пастушкам згромаджувати натиння й компері в пампухи припікати.

Бульба зародила цього року, як круглені колачі. День так скоро подівся, що тільки девять повних мішків рядом указало пильну роботу. Щасливі верталися люди до своїх обор. (Далі буде).

ДОБРЕ І СВОЄ
мило „ЦЕНТРОСОЮЗ"

ДОБРИЙ БАТЬКО.

Олена Судикова головою товкла до одвірка, такий жаль піймав її за серце. — Щоб хоч раз був руку підніс на неї... А він ані разу лихим словом бідного челядняти не споневірив. Такий був добрий ґазда Ваньо Судик. Але прийшла несподівана слабість та ніхто був би й не сподівався — так нагло звалила Ваня до постелі. А пак був його похорон. Пів села проводжало розсудливого господаря на вічний спочинок.

— Що ж я тепер пічну з малими сирітками? — в небоголоси заводила Олена на похоронах свого мужа. — Пропало все — таке сиріteньке щастя...

Умирає господар, велике нещастя паде на вдову й сироти — як ще й ґрунту маленько та хата будьякащо й від вітру розлітається.

Одначе життя життям; треба далі працювати та Богу молитися, щоб від дальших хрестів стеріг і дав силу боротися з незавидною селянською долею.

Одного тільки в селі ніхто не знав. Управді Олена знала й деколи докоряла свому ґазді, що він постійно щомісяця десь посилає пару злотих — бо він не хотів ніколи признатися — чи за часопис або книжку платить; одначе точно не могла збагнути, чому Ваньо такий веселий кожний раз вертався з міста, як десь пару злотих посилав.

За те про все знав Отець парох у селі. Бо Ваньо звірився перед духовним вітцем, що він забезпечив свою жену й діти в единім українськім товаристві взаїмних обезпечень на життя „Карпатія" у Львові, Ринок ч. 38 на більшу квоту, та передав до переховання на приходстві свої обезпеченеві паперці.

Не минуло ще два тижні по смерти Ваня, як Отец пьарох прикликали Олену до своєї канцелярії та потішали їй в тяжкім сиріτстві.

— Ваш ґазда й по смерти про вас не забуває. Осьде бачите є документи. Це його документи. Він забезпечив себе ще за життя в „Карпатії" на три тисячі злотих. Люди мені оповідають, що трапляється вам кусок сіножати біля вашої хижі купити, та ваш Юрко має охоту вчитися ремесла. Отже завтра поїдете зо мною на пошту, бо „Карпатія" вже прислала вам гроші. Купите собі луку, а хлопця дасьте до науки ремесла, бо нам у селі треба своїх ремісників. Так дбає кожний добрий батько господар про свою рідню.

Чи не варто написати по інформації до „Карпатії"?

Ю.

Методій Кипарис.

З історії наших сіл

Греко-кат. парохію в селі Цеклинська Воля основав Іван Мнішок з Великих Куньчиць, староста красностянський і ясельський. Ерiґував парохією на прохання — як сам каже, своїх підданих, актом виданим у Цеклині дня 19 січня 1612 року. Тоді до села цей Іван Мнішок приняв священика (в грамоті „рора") Петра Пашовського, щоб аж до смерти був і відправляв „Службу" після віри грецької. На упосаження парохії дав Мнішок площу під приходство коло церкви на селі при рілі Юрка Поливки, і лан рілі положений вище села, від Фолюша (тоді званого Клопітницею) аж до границі села Боднарки.

Будинки мав собі священик власним коштом збудувати за суму около 200 зл. п. Кожний мешканець, а головно кметь мав щороку давати священикові копу жита в снопа і три рази до року по колачові, т. є на Різдво, Великдень і на кермаш. Мешканці знову Клопітниці (теперішного Фолюша) мали давати згадані копи жита в снопах і по три колачі до року, на три вище згадані свята. Священик мав вільний вируб у лісі й не буде платити від хову безрог, а за це має він і його послідники давати до двора в Цеклині на Різдво 1 зл. і пару каплунів, на Великдень добре теля, пару орябків і копу яець, а якщо цього в дворі не потребували би то має заплатити грішми за теля золотого, за орябка пів, а за яйця шість ґрошів. „Від інших данин, повинностей і робіт до двора в Цеклині вільний буде завжди „рор" і його послідники".

Так виглядав вкоротці зміст еефкційної грамоти, якої леґалізована копія заховалася дотепер. Коли і ким була збудована перша церква і як виглядала, не знати, бо нема жадної ніде записки.

Видно, що опісля на священика наложено більше тягарів, зглядно данин, тому Франц з Великих Кунчиць Мнішок, каштелян сандецький, мабуть на просьбу священика видає в Семпйонові — Дуклі дня 12 липня 1660 р. грамоту, якою затверджує тільки данини священика супроти двора з 1612 р., а натомість інші зносить. Він каже, що парохіяни й церква бідні, а хоче, щоб Хвала Божа і Богослуження процвитало, тому звільняє отця (не „попа" як в ерекціональній грамоті) Ілію Петерчака і послідників по вічні часи „від всяких взагалі тягарів, податків і поіменних якихнебудь тепер і на будуче припадаючих громадських складок, зарового від безрог і інших жовнірських стацій і ланових і інших як соли, селедців, риб. Рівночасно тією грамотою додає кусник поля в лісі, а город при площі. На закінчення зазначує, що хто поважався би противити цьому розпорядкові, буде покараний на 100 гривень до його скарбу.

За три роки пізніше, а саме 23 марта 1663 р. в Семпйорові-Дуклі таку саму грамоту видає для того ж отця Іллі Петерчака Юрій Вандалін з Великих Копчиц Мнішех, сянецький, тежинський, дубівецький і пр. староста. (Далі буде).

ДОРОГОЦІННА ПАМЯТКА.

— У тому пуделечку є памятка по моїй помершій жінці. —
— Що? Вирваний зуб?
— Не вирваний, але вибитий.
— Та твоїй жінці не бракувало ні одного зуба...
— Але мені бракує...

Косар Антін.

На межі двох повітів

Крім цього права прислуговувало їм право власности на рухоме й нерухоме майно та право самоуправи. В цих часах селяни користувалися ще розмірно великою свободою. Мали право вільного виходу та право судової оборони в усіх процесах. Та ці права посідало селянське населення тільки на території давньої Руси-України. В Польщі вже в половині XIV. ст. більшість селян була винята зпід власти держави й передана в руки власника-дідича, який теж судив своїх підданих. У цім гіршім положенні було населення сусідних Гірок та Ялина Німецького, що були основані на німецькім праві.

Перші згадки про кметів у Пакошівці.

Перші історичні звістки про селян-кметів у Пакошівці стрічаємо досить вчасно. Вже 20. вересня 1427 року виступає в сяніцькому суді як свідок Міхно з Пакошівки разом з Жигмонтом зо Срогова й Миколою Пстроським з Небіщан. Про жадного з них не зазначено блище в цьому судовому акті, хто вони були. Та опісля в 1443 р. згадується про кметя Міхна в Пакошівці; треба здогадуватися, що Міхно з 1427 і 1443 років це одна і ця сама людина. Два інші свідки були правдоподібно шляхтичами. Вписання цього Міхна з Пакошівки на першім місці між свідками шляхтичами свідчило би, що тод в цих сторонах ще не було великої різниці між селянською й шляхотською верствами.

Другий факт з 1433 року свідчить знову, що кметі Пакошівки в цих часах користувалися правом судової оборони. В цьому році Чирн і Філь, слуги дідича Миколи з Грабівниці, потурбували двох кметів, одного з Ольховець, а другого з Пакошівки. З цеї причини кметь з Ольховець вносить скаргу до суду в Сяноці на дідича Миколу з Грабівниці.

В чотири роки опісля, в грудні 1437 р. стрічаємо дальші імена кметів у Пакошівці. Тоді в суді, в справі Януша Оправча, свідчить тринацять осіб, переважно кметів з Писаровець. Між ними виступає три свідки з Пакошівки, а це Андрей, Маш і Томко. Два перші з певністю є кметями з Пакошівки; третій Томко, це можливо внук Пакоша, а син Миколи Пакошовича, дідича Пакошівки.

Кметів Андрія й Маша в пізніших часах уже не згадується. Маш це є мабуть скорочене імя Максим. Імя Максим зустрічаємо тоді між кметями в Руському Ялині.

У 1443 році находимо імена вже всіх майже кметів у Пакошівці. З початком цього року діляться бітьківськими добрами діти Миколи Пакошовича, дідича Пакошівки й двох Ялинів. При цій нагоді попадають на сторінки судових актів назвиська пакошівських селян. І так дочка Миколи Пакошовича, Маргарета, тоді вже вдова по жупникові Іванові з Височан, дістає від своїх братів титулом спадщини й посагу 10 марок загальної монети. На цю суму заставляють їй брати трьох кметів у Пашкошівці: Кліша, Якова й Петра Фурмана.

Її три брати, Пакош, Іван і Томко діляться між собою в березні цього року. При нагоді цього поділу довідуємося, що згадуваний вже кметь, Міхно сидів від сторони границь села Юріївців. На полях з цеї сторони находилися тоді якісь зубудовання. У східній части Пакошівки, від села Согорова мав своє дворище кмець Маль. Вище Маля находилася ще чвертка лану. Кметь Гринь сидів тоді на Гриньовськім полі. Дальше в акті поділу братів згадується ще кметів Яворського й Шетлю. Знов у новій частині села, на так званій Волі, сиділо в цьому часі трьох кметів: Йоско, Ордин і Луренч, що їх спровадила була Яворська.

Після приблизночо числа лавів у Пакошівці виходить, що в першій половині XV ст. було в ній біля 10—12 кметів. І дійсно в цьому часі находимо кільканацять імен пакошівських селян. Так жили тоді в Пакошівці такі вище згадувані кметі: Гринь, Йоско, Кліш, Маль, Міхно, Ляренч, Ордин, Петро Фурман, Шетла, Яворська, Яворський, Яків.

Походження пакошівських кметів.

Уже самі імена більшости цих кметів указують на українську народність їх власників. І так імя Гринь не полишає за собою сумніву щодо національної приналежности кметя, що носить це імя. Це імя часте тоді серед українського населення цих сторін. У 1439 р. стрічає Гриня Кочіму в Тиряві, а в 1448 р. наш священик у близьких Юріївцях зветься також Гринь. Пакошівський кметь Гринь належав видно до старих поселенців у Пакошівці, коли вже й поле називано від його імени Гриньовським полем.

Імя Йоско приходить теж у формах Йоська або Йошко; це мабуть здрібніле імя Йосиф. Воно також часте в цих часах. Йошко, солтис з Тиряви, оженився був з Марушею Пакошівською, дочкою дідича Пакошівки. Це імя таксамо українське (Йосиф — Осип; Маруша — Марія).

Назвисько третього кметя Кліш, чисто українське. Рід Клішів був тоді широко поширений у цих землях. Стрічаємо в сусідних Костирівцях кметя Кліша, що продає своє власне поле. В 1448 р. знову священик, або як тоді називали, піп (панотець) у Чертежі зветься Кліш. Бачимо, що рід Клішів жив головно в княжих селах Костирівцях, Чертежі; тобто Кліші виводилися з княжих людей. Факт, що один з Клішів є нашим священиком — „попом", ясно вказує на їх національну приналежність. Назвисько кметя Кліша в Пакошівці нам вияснює різночасно цікаве питання, звідки походили перші поселенці в Пакошівці. Треба ще замітити, що це назвисько Кліш ще по сьогоднішній день знаходиться між населенням цих земель.

ПАША й ЗБІЖЖЯ
це велике майно кожного господаря, тому треба обезпечити його негайно від вогню в
ТОВАРИСТВІ ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ
„ДНІСТЕР"
у Львові, вул Руська 20.

ФОТОГРАФ МІСЬКИХ ТЕАТРІВ
Photo-studio „Van Dyk"
Ателіє модерного фотографічного мистецтва виконує: портрети до нормальної величини, навіть зі старих фотографій та всілякі знимки найновішими рефлекторами по конкурендійних цінах.— Для П. Т. Аматорів спеціяльна лябораторія до аматорських праць.
тепер
ЛЬВІВ, КОПЕРНИКА ч. 21. І. п. (ріг Словацького).

Листування

Вп. Степан Смий: Не журіться та не бануйте так тяженько, Любий друже. Бог є на небі й на землі — Він нам поможе — та Його свята воля. Вашого гарного листа з великою приємністю ми прочитали; відписуємо все, на Вашому копії нема ніякої залеглости. Ви один з найкращих наших Передплатників. Незабаром вишлемо Вам нові наші видання як дарунок від Рідних Братів. — Працюйте й моліться. Слава Ісусу Христу.

Вп. Никифор: Напишіть ясніше про „русско-комунарську поцеху" — то видрукуємо, бо з тої звістки нічого читачі не зрозуміли би. А ще з мандрівкою? Пишете далі? Присилайте. Слава Ісусу Христу.

Впр. о. М. Горечко: будемо друкувати, але всіх знимок не використаємо, бо з деяких не можна зробити клішів. До Всч. о. О. Котисяна писали. Слава Ісусу Христу.

Хв. Редакція „Вядомосці Українських" у Вар.: заплачено по кінець жовтня 1939 р. Привіт.

Вп. Олекса Кіляр з Синева й Гриць Галушка з Чорнорік: мають заплачену цілорічну передплату з Америки від громадянина Василя Прокопики; крім цього заплачені книжки для обох названих, що вийшли з друку в 1939 р. (Книжки вислано поштою). В імені наших Читачів шлемо Вп. Громадянинові Василеві Прокотикові в Арнольді щирі братні поздоровлення й бажання кріпкого здоровля для Нього та Його Рідні. Слава Ісусу Христу.

Всі пишіть і присилайте дописи про все, що діється у Ваших селах. Часопис має бути вірним зеркалом і покажчиком перед історією того, що діється в наших горах. Не лінуйтеся, пишіть про все, що Вас болить і що Вас радує.

УВАГА! Хочеш мати добрий і дешевий портрет звернися лишень до фірми

Photo-Studio „Van Dyk"

Львів. Коперника ч. 21/I. ріг Словацького.

За оказанням цього оголошення дістанете до портрету 6 фотографій даром.

Плуг за косою. Як тільки вижнеться, чи скоситься жито, пшеницю, чи інше збіжжя, — треба негайно вийти з плугом і підкинути стерню. Потім треба поборонувати, щоб вичистити поле і зрушити землю. На лекших землях треба підкинути та сіяти мотильковат. рослини, бо інакше сонце та сухий вітер висушать землю. Не треба чекати аж стерню випасеться, бо вчасне підкинення дуже потрібне, щоб земля переферментувала, набрала з воздуху багато азоту, і — що найважніше, — вичистилася з хопти і пирію. Треба часто боронувати, щоб земля була вже пухка та щоб не виросли буряни й хопта.

Нові видання

Місіонарчик. Додаток до „Місіонаря". Р. XIII. Ч. 7. Жовква Р. Б. 1939, за липень. 16-а, стор. 65—80.

Сад і город. Під такою назвою видає „Сільський Господар" щомісячно газету присвячену справам городництва й садівництва. „Сад і город" — це просто незаступимий дорадник у нашій праці в саді й городі. Хто хоче розумно господарити, не може бея того журналу обійтися. Місячно коштує тільки 25 сот. Число за серпень приносить дуже важні якраз тепер поради про те, як переховувати овочі.

Короткі катехизи — для приготування дітей до св. Сповіди й св. Причастя — написав о. Володимир Рабій, Львів 1939, ст. 1—34. XI розділів: Про призначення чоловіка та завдання християнина католика; Про Господа Бога; Про Ісуса Христа; Про сотворіння: Останні річи; Божі заповіди; Церковні заповіди; Про гріх; Про св. Тайни; Про молитву; Про християнське життя. Ця книжечка дуже помішна для всіх Отців Душпастирів у навчанні шкільної молоді, повинна найтися в кожній українській католицькій хаті на Лемківщині — як виховаємо нашу молодь — така буде доля нашого народу. Жахливі тепер часи, Божої ласки якнайбільше нам усім треба.

——o——

КОНЦЕНТРАЦІЯ НІМЕЦЬКИХ ВІЙСЬК НА СХОДІ.

Варшавський „Курієр Польскі" приніс вістку про концентрацію німецьких дивізій на середнім і долішнім Шлеську, в Моравії, Словаччині і Чехії, майже рівнобіжно до лінії Криниця, Краків, Богумин, Велюнь і Познань. На терен Опільського Шлеська прибули вантажними автами і мотоциклями численні відділи 7-го німецького корпусу. Ті війська розміщено в школах і громадських будинках. Німецькі військ авідбувають вправи недалеко польської границі. На словацько-польському кордоні німці уставили перешкоди з кільчастого дроту високі на 3 м. і будують укріплення. Ця концентрація німецьких військ се підготова до великих маневрів німецької армії на сході. В тих маневрах, як звідомляє преса, має взяти участь поверх півтора міліона жовнірів.

——o——

ПОСМІЙМЕСЯ КУСЦЬОК.

— Моя жінка завжки робить те, що сама хоче. — А ти?

— Я також.

— Якто також?

— Я також роблю те, що жінка хоче.

Вдова по Кацові ,якого переїхало авто, дістала 25 тисяч відшкодування.

Почувши це Піпман зідхнув глибоко:

— Бідний Кац! Якби він утішився!...

— Чому здіймаєш капелюх перед тим паном? Чи він тебе знає?

— Мене ні, але капелюх...

— Уяви собі, цеї ночі моїй жінці снилося, що вийшла заміж за міліонера!

— Овва! Моя жінка представляє собі це цілий день.

Wydawca i redaktor: Juljan Tarnowycz, Lwów, ul. Nowy Świat 22. — Drukarnia „DŁO", Lwów, Rynek 10.
Видавець і редактор: Юліян Тарнович, Львів, ул. Новий Світ 22. — Друкарня „Діло", Львів, Ринок 10.